

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

Joan: Jacob: de Goppoldt.

**I O S E P H I
I V D Æ O R V M
D O C T I S S I M I A C D I
S E R T I S S I M I, Q V Æ A D N O S T R A M
ætatem peruenerunt omnia,
nimirum:**

DE ANTIQVITATIBVS IVDÆICIS LIBRI IX.

*Quibus vita Iosephi, per ipsum conscripta, est adiecta: De bello Iudaico VII. Con-
tra Apionem II. De imperio rationis, siue de Machabæis I. Antetrac in La-
tinum sermonem translata, & ad exemplum Græci*

Codicis accurate distincta.

N V N C V E R O C H R O N O L O G I A A D C A P V T V N I V S.

*etiamque folii, cum ex veterum, tum recentiorum Scriptorum Commentariis,
tumque scholiis necessariis, recens continuata, &
à mendis repurgata.*

C V M I N D I C E L O C P L E T I S S I M O.

M. DC.

XVII.

FRANCOVIAE.

Sumptibus Rulandiorum, Typis Iohannis Bringert.

AMPLISSIMÆ DIGNITATIS VI- RO, DOCTRINA, SAPI- ENTIAQVE ET MVLTQ RERVM

vſu præſtantiffimo Dn. ERASMO NEVSTETTERO,
cognomento STYRMERO, Præpoſito Comber-
genſi, Eccleſiarum Bamberg. & Herbpol. Ca-
nonico, &c. Equiti Franco,
S. P. D.

*Vm Flauii Iosephi illa à Sigisfrundo olim
Gelenio, V. Cl. latine edita opera denuo
typis hic elegantioribus minoribusq; ad-
ornanda curassem; non modo ad noua hu-
ius editionis laudem interesse putabam, si tua, Antistes
optime, inscriberem ea reuerenda amplitudini, sed &
fore persuasum mihi erat, ut in nomine tuo firmissi-
mum esset situm ipsis aduersus iniquiores Criticorum
calculos presidium, tantoque venirent amabiliora, et-
iam quo prodeunt ornatiora. Equidem reuerendam
Amplitudinem tuam, honoribus atateque prouectam,
non ignorabam negociis assidue grauioribus distineri;
& curis occupari maioribus. Itaque interpellare eam,
atque has illi opinione multorum inanes, quasi merces
obtrudere primum verebar. Verum ubi reuerend.
Amplitudinis tua ingenium humanitatemque animo
intuerer, ad tuamque multorum annorum in fouendis
literarum studiis cōsuetudinem mentem referrem; ni-
hil metui, à tuo vnus ipse ut patrociniū excluder, sum-
maque ut liceret obseruantia erga te rēā libri recentis*

inſcriptione ſatis facere, nimirum cum ſummiſſa id er-
gate affectionis ſit argumentum, non animum meam
hoc ex munuſculo, ſed munuſculum ex animo meo aſti-
mabis, reſpecturus ſcilicet non quid reuer. Amplitudi-
nis tua dignitas poſtulet, ſed quid mea poſſit tenuitas.

Gentis id tua proprium eſt, artium opt. curam ſuſci-
pere, paſſimq. iacentibus diſciplinis opem ferre, & hoc
genus munuſculorum non aſpernando *χ* ἡ τὸν οἰκόντι
Φιλανθρωποὶ εἶναι, ſecundū Artaxerxem Perſarū regem,
ἔμεγα α διδόναι τὸ μικρὸ λαμβάνειν δαμῶς. Exempla
maiorum tuorū uetuſtiora non adducam, vno iam pro-
pinquo tuo Daniele Stibaro contentus, quo in Germa-
nia olim iū amico homines docti, tū patrono uſi nomen
eius & egregia in Rempu. merita, per orbem terrarum
ſcriptis celebrarunt immortalibus. Ille Herbipolenſis
Eccleſia columen, Reuerendi collegiū ſplendor, totius o-
rientalis Francia decus Muſis errantibus, ceu illuſtrem
de editiore ſpecula facem pratendens iter oſtendebat &
hoſpitium, earumq. conſuetudine in omni vita ſua de-
lectatus, ſubueniebat egentibus, afflictaſ excitabat.
Tuam ille indolem, & maiores aſate ad virtutem im-
petus cum animaduerneret, à prima te pueritia ſingula-
ri amore complexus eſt, tuamq. te olim familiam illu-
ſtraturum auguratus, in aula ſua moribus & literis ex-
politum, ad ſui imitationem, & quaſi imaginem totum
effinxit. Adoleſcens igitur cum aliquam latinā iam lin-
guā facultatē conſecutus, cogitationes tuas omnes ad
maiores in ſtudiis progreſſus conuerſiſſes, auctoritate il-
lius Louanium, atque in eminentiores cum Gallia tum
Italiae deinceps Academiās proſectus es, ubi tuum te
ingenium, tuosq. mores ita liberalium diſciplinarum, &
Iuris utriuſque Profeſſoribus, ceteriſque uiris quibus

cum vixisti præstantissimis, commendarunt, ut incredibili eos studio tui incenderes.

Præclaram vero eruditionem tuam, tot partam vigiliis & peregrinationibus, ubi bene viuendi consuetudine confirmasses, & tui illius, quem dixi, propinqui de te opinionem comprobaret euentus, insignes patria tibi eximia, tum rerum cognitione, tum linguarum peregrinarum facultate prædito, honores tribuit, & cam
 10 pum, in quo virtus tua excurreret, apernit latissimum. Impendebat tremenda communi patria, cum odiis capitalibus aucta, tum diffidentia inuidiaque confirmata perturbatio, & tempora omnibus prope Reipub. membris conuulsis, & quasi luxatis multiplici iam tum calamitate granida esse videbantur. Istum igitur quasi partum modis omnibus auertere cupientes, Ecclesiarum tum Bambergensis, tum Herbipolensis Proceres, acerrimo in astimandis hominum moribus iudicio
 20 præditi, singulari te studio collegam ascuerunt, atque ita affecti, ut qua virtuti præmia debentur libentissime persoluant, eximiis te sacerdotiis collocupletarunt, ad quas scilicet honorum gradus non illorum te fauor, sed excellens ingenium tuum euexit.

Tum vero Magistratus, quod aiunt, virum indicauit, & qua cum voluntatis tum industria tua esset præstantia ostendit. Quot subiisti enim pro communi patria tempestates? quantis sæpe laboribus es perfunctus?
 30 Etus? dum eo consilia tua omnia, omnes cogitationes conuertis, qua ratione simultatum illa ac dissidiorum procella, qua infestare nos multis ab hinc annis cœperunt, vel auerti penitus, vel ita saltem sustineri possint, ne salutem populi in discrimen adducant. Itaque obcundis sæpe legationibus, multique periculorum diffi-

cultatibus superatis, demonstrasti tuam te salutem posteriore salute communi ducere. Quare tibi cum solidam peperit gloriam, tum reuerendā amplitudinem tuam ad sublimiores quoque honorum gradus extulit.

Insignis Camburgens. Ecclesia te Decano annis pluribus quam triginta equabili prosperaque fortuna vsa nunc eodem te flores Prapofito. Annuos ibi redditus maiorem in modum auxisti, adificia magnifica picturis exornata artificiosissimis extruxisti, Bibliothecam optimorum, manuscriptorum etiam, librorum copia instructam aperuisti, suspiciendum ad omnem posteritatem meritum tuorum monumentum. Cumque nihil sit difficilius, quam rebus secundis, atque ad voluntatem nostram fluentibus seruare constantiam, & sic uti fortuna, ut beneficentia non arrogantia facultatem dedisse videatur, in sublimi dignitate ista, rerumque omnium abundantia, nunquam reuerenda ampl. tua efferri, nunquam commoueri, nunquam ad se ipsam referre quicquam, sed cuncta Deo, perenni bonorum fonti, ascribere visa est, neque suo unquam se rectius officio perfuncturum existimauit, quam de communi hominum societate bene merendo.

Imprimis vero cum, ut ait ex Ennio M. Tullius, benefacta male locata male facta sint, reuer. ampl. tua liberalitatem commendat eorum, quod beneficium afficiendos censes delectus. Beneficia enim illa temeraria, in quibus neque dignitas accipientium, neque iudicium conferentium agnoscitur, nullam existimas laudem mereri. Illis igitur potissimum reuer. amplitudinis tue benignitas rem familiarem aperit, quos vita morumque probitas à cetera clientum turba distinguit, quique ingenio prestantes suos iam studiorum edunt fructus.

DEDICATORIA.

Assentari nescio, & ut sciam, non volo, neque reuer. amplitudinis tue seruiſſo auribus. Astipulatur in scriptis hominũ vox eruditissimorum, qui aternis ingenij monumentis virtutum tuarum exempla ad posteritatis memoriam transmittunt. Quid referam enim illustria illa Germania lumina Lotichium, Posthium, Rudigerum, Melissum, Modium? quorum splendida iam pridem, & plena venustatis poemata reuerenda amplitudinis tua nomen in omnes ubi humanitas colitur partes Europa dissiparunt.

Non igitur grauate reuer. amplis tua, cum eruditiorum neminem a suo congressu atque sermone unquam exclusit, sed sui copiam adhuc fecerit omnibus, erga Iosephum hũc nostrum patroni partes suscipiet, & quos alios, eadem & ipsum benignitate complectetur. Etenim nulla reuer. amplitudini tuæ res adhuc esse potuit tanti, ut ullam putaret voluptatem ea cum voluptate esse conferendam, qua legentes scribesve afficiuntur. Legere memini me factos a reuer. amplitudine tua versiculos canoros & concinnos, illustria ingenij studiorumque tuorum argumenta. Herbipolensis igitur Ecclesia tibi septem iam annis Decano cum sublimiores ante oculos honores obuersarentur, ultro ea te dignitate abdicasti, dignusq; ea, ut eras, videri maluisti, quam eadem gerenda occupatus a studijs humanioribus diuelli. Ostendisti scilicet, virtutem magis ipsam te diligere quam virtutis insignia. Vere igitur, secundum Posthium nostrum.

*Tu contemnendo quæ alij mirantur & optant,
Esse animo ostendis cuncta minora tuo.*

Istud igitur, Antistes amplissime, historia sacra cõpendium, 4035. annorum gesta vno volumine comple-

Etens suscipe, & quoniam consuetudine virorum illustrium delectaris, cum Regibus hic & Principibus, cumque prudentissimis Rerum publ. gubernatoribus, imo cum Deo ipso, loquere.

Pradicari vero à me hic aut commendari autorem non est necesse, ipsa eum hac opera commendant, & quod dici solet, *αὐτὸν ἐργῶν* artificem demonstrat, neq. etiam notissima illa multis in locis commemorata ab alijs Historia praconia, ne actum agerem, hic retexenda putavi. Quod igitur restat, Deum Opt. ter max. qui reuer. Amplitudini tuae istam mentem dedit atque autoritatem, oro toto pectore, ut tuum communibus studijs patrocinium velit esse maxime diuturnum, annosq. tuos aequet cum ijs bonis, quae in te contulit summa. Vale. Data ex aedibus meis Francofordiæ ad Mænum, Calend. Febr. Anno M. D. XC.

Reuerendæ Amplitudinis tuæ

obseruantissimus,

Sigismundus Feyerabend,
cuius & Bibliotheca
Francofordensis.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBRI VII.

INTERPRETE RVFINO AQV-
leienti, ad Græcum collati & emendati
per Sigismundum Gele-
nium.

PROLOGVS.

Umbellum, quod cum populo Romano gessere
Iudæi, omnium maximum quæ nostras vi-
dit, quæque audierim supercepimus, ciuitates cum
ciuitatibus, gentesque commisisse cum gentibus:
quidam non quod rebus interfuerint, sed vi-
na & in congrua narraptium sermones auribus colligentes, o-
ratorum mora præscribant: qui vero præsto fuerunt, aut Ro-
manorum obsequio, aut odio Iudæorum contra fidem rerum
falsa confirmant: scriptis autem eorum partim accusatio, par-
tim laudatio contineatur: nusquam vera exacta fides reperi-
tur historia: idcirco statui, quæ retro Barbarus antea nisi pa-
tria lingua digesta, Græcæ nunc huius qui Romano imperio re-
guntur exponere, ego Iosephus Mathathia filius H. braus gene-
re, sacerdos ex Hierosolymis qui & initio cum Romanis conflicti,
postea quæ gestu, quia necessitas exegit, interfui. Nam cum hoc,
ut dixi, bellum grauissimum exortum est, Romanorum quidem
populum domesticus motus habebat: Iudæorum autem, qui a-
tate validi, & ingenio turbulenti erant, manu simul ac pecu-
nia vigentes, adeo temporibus insolenter abusi sint, ut pro tur-
mutis magnitudine, hoc possidendarum spes, illos amittenda-
rum partium Orientis metus inuaderet. Quoniam Iudæi qui-
dem cunctos etiam qui trans Euphratem essent, gentiles suos,
secum rebellaturos esse crediderat. Romanos autem & finitimi

Historiogra-
phi officium,
& quæ ratio
necesse gesta
conscriben-
da.

Iosephus ipse
bello Iudæico
interfuit.

Galli irrisabant: nec Germani dissentiebant: dissensionumque plena erant omnia post Neronem: & multis quidem temporum occasione imperium assiduebant: lucri autem cupidini exercituum rerum nouandarum cupidi erant. Itaque indignum esse duxi, errantem in tantis rebus dissimulare veritatem: & Parthos quidem, ac Babilonios, Arabumque remotissimos, & ultra Euphratem gentis nostrae incolae, itemque Adiabenos, mea diligentia vere cognoscere, unde cepisset bellum, quantisque cladibus constisset, quoue modo desisset: Graecos vero & Romanorum aliquos per militiam secuti non essent, figmentis siue adulationibus captos, ista nescire. Atqui historias audere eas inscribere, qui prater hoc (ut mihi quidem videtur) quod nihil falsi referunt etiam de proposito decidunt. Nam dum Romanos volunt magnos ostendere, Iudeorum res extenuant, & in humilitatem decipiunt. Non autem intelligo, quoniam pactum magni esse videantur qui parua superauerint. Et neque longi temporis eos paret quo bellum tractum est: neque multitudinis Romanorum, quum in ea militia labor exercuit: neque ducum neque multitudinis: quorum profecto gloria minuitur, si cum multum pro Hierosolymis desudauerint, rebus per eos prospere gestis aliquid derogeretur. Nec tamen ego contemione Romanas res extollentium gentiles meos amplificare decreui: sed facta quidem retrosumque sine villo mendacio prosequar: dicta vero de factis repandam, dolori atque affectioni mea in descendis patria cladibus indulgens. Nam quod domesticis dissensionibus est euersa, & in templum sacrosanctum inuitas Romanorum manus atque inguem Iudeorum tyranni traxere, testis est qui eam vastauit, ipse Caesar Titus: per omne bellum miseratus quidem populum, quod a seditionis custodiretur: saepe autem consulto differri passim ciuitatis excidium, protratto obsidionis spacio, dum modo belli peniteat auctores. Quod si quis me aduersus tyrannos eorumque latrocinium accusatorie loqui putet, vel patriam miseris ingementem calumniari prater legem historia, dolori veniam tribuas. Ex omnibus enim, quae Romano imperio parent, solam nostram ciuitatem contigit ad summum felicitatis fastigium euadere, eandem qua in extremum miseria decessit. Denique

Post Neronem
dissensionum
omnia plena.

Iosephum hi-
storiam hanc
in Hebraica
lingua an-
tea conscri-
psit.

Romanorum
gloria mi-
nuitur, si
quantum
pro Hieroso-
lymis desu-
dauerint al-
iquid dera-
getur.

Titus erga po-
pulum mis-
ericordia.

Calamitates
omnium à
mundo con-
dito, cum lu-
deorum col-
lata, supe-
rantur.
Historiogra-
phi Græci
bellum Iu-
daicum si-
lentio pra-
terierunt.

Historiogra-
phi qui di-
cendum.

Historia ve-
ritas à Græ-
cis negli-
gitur.

omnium post comita secula res aduersas, si cum Iudeorum ca-
lamitatibus conferantur, sperarum in non ambigo. Et horum
auctor nullus externus est: vnde nec fieri potest, ut à questibus
temperetur. Si quis autem durior misericordia sit iudex, res
quidam tribuat historia, lamenta vero scriptori: quanquam
merito Græcorum disertos increpauerim, qui tantis rebus sua
memoria gestis, quarum comparatione præterita olim bella ex
igua redduntur, iudices resident. aliorum facundia detrahen-
tes: quorum etsi doctrinam sperant, proposita vincuntur. Ipsi
vero Assyriorum & Medorum gesta perscrutunt, veluti vinum
recte à scriptoribus antiquis fuerint exposita: cum in scriben-
do tantum eorum viribus cedant, quantum sententia. Erat e-
nim unicuique studium, quæ vidisset facta, conscribere: quo-
niam & in eis fuisset rebus gestis, & efficaciter quod promitte-
bat, impleret: mentiri que apud scientes inhonestum esse vide-
retur. Enimvero noua quidem neq; ante cognita memoria tra-
dere, sui que temporis res commendare posteris laudo ac testi-
monio dignum est. Industrias autem habetur, non qui alienam
dispositionem atque ordinem transferret sed qui noua dicendi
etiam corpus proprium conficit historia. Sed ego quidem sum
pau ac labore maximo, qui cum sim alienigena, Græcis simul &
Romanis gestarum rerum memoriam repono. Ipsi autem ind-
gentis, ad quæstum quidem ac litæ, ora patent, lingua que soluta
sunt. Ad historiam vero, in qua verum dicendum est, summa q;
ope negotia colligenda sunt, obmutescunt. & necesse infirmiori-
bus neque sciencibus licentia scribendi res à principibus gestas
Hononatur itaque apud nos historia veritas, quæ à Græcis negli-
gitur. Ab origine quidem Iudaos repetere, qui fuerint quorū
pactis ab Egyptiis discesserint, quasque regiones errando per-
agruerint, & quas vel quoties incoluerint, & quem admodum
inde migrauerint, neque huius esse temporis, & præterea super-
uacaneum existimant: quoniam multi iam ante me Iudeorum
de maioribus huius gentis verissimè composuerunt: & nonnulli
Græcorum, quæ illi scripserant, patria voce prosecuti non mul-
tum à veritate deuiarunt: ex eo autem historia principum
sumam, quo scriptores eorum & Prophetæ nostri desierunt. Et

bellum quidem meis temporibus gestum, latius quaque potuero diligentia referam: qua vero atate mea sunt antiquiora, summatim breuiterque percurram: Quomodo Antiochus cognomento Epiphanes, demicta penitus Hierosolymia, cum triennium sexque menses eam tenuisset. ab Asamonai filiis expulsus est. Deinde quod eorum posterius de regno dissentientes, ad res suas occupandas populum Romanum Pompeiumque traxerunt: quomodoque Herodes Antipatri filius, eorum potentia finem fecerit, auxilio Sosii. Tum quomodo Herode mortuo, plebis in eos orta seditio est, Augusto quidem imperante Romanis, Quintilio autem Vario prouinciam obtinente. Quodque bellum anno duodecimo imperii Neronis eruperit: quamque multa per Cestium acciderint: quantaque ad primos impetus armis Iudaei persuerint: quoque modo accolae permunierint: & quod Nero propter acceptas Cestii ductu clades summa rei metuens, Vespasianum bello proposuerit: & quod is cum maximo filiorum Iudaeam intrauerit, quantumque Romanorum exercitum ducens: quantaque manus auxiliorum per omnem caesa fuit Galilaeam: & quod eius ciuitatum quasdam vi ceperit, alias deditio. Vbi etiam Romanorum in bello disciplinam, curamque rerum, & vtriusque Galilaeae spacia, & naturam finesque Iudaeae, nec non & peculiarem terrae qualitatem, lacusque & fontes, captarumque ciuitatum mala, cum fide, sicut vidi aut pertuli, expedium. Nec etiam miserrimas meas celauerim, cum scientibus casu relaturus sim. Deinde, quod iam fessis rebus Iudaeorum, Nero quidem mortem obierit: Vespasianus autem in Hierosolymam properans, imperii causa retractus sit: quaque signa de hoc ei contigerint, Romaeque mutationes: & quod inuitus a militibus Imperator declaratus sit: & quod eo disponenda rei publicae gratia in Aegyptum digresso, Iudaeorum status seditionibus agitatus sit: quoque modo tyrannis succubuerint, eorumque inter se discordias mouerint. Et quod ex Aegypto Titus reuersus, bis Iudaeorum fines ingressus sit: quoque modo exercitum, & quo in loco congregauerit: vel qualiter, & quoties ciuitatem affecerit ipso praesente seditio. Aggressus quoque numerosos, & quantos erexerit aggeres: triumque murorum ambitum & magnitudinem, suae mensuram, & munitionem ci-

Antiochus Epiphanes belli Iudaici fons & autor.

Epitome belli Iudaici.

Signa & mutationes: post obitum Neronis.

Hierosolyma Titus obsideret.

Iudaeorum mores & lustrationes.

Romanorum in ludis humanitas.

Incedendum templi ac ciuitatis excidium.

Romanorum de ludis triumphum.

Historia huius conscriptionis causa.

uitatis, & sani templique dispositionem: ad hac ara spacium, mensuramque verissime dicam: festorum quoque dierum mores aliquos, septemque lustrationes, & mania sacerdotum. Itemque pontificis vestes, sanctaeque templi cuiusmodi fuerint, sine aliqua dissimulatione vel adiectione memorabo. Narrabo deinde tyrannorum in suos gentiles crudelitatem, Romanorumque, in alienigenas humanitatem: quotiesque Titus, ciuitatem simul ac templum seruare cupiens, ad concordia fœdera dissidentes prouocauit. Disseram vero populi vulnera & calamitates: quamque multa mala nunc bello, nunc seditionibus, nunc fame perpeSSI, postea capti sint. Nec vero aut perfugarum clades, aut captiuorum supplicia praetermittam: vel quemadmodum templum iniusto Caesare conflagrauerit: quamque multa opes sacrae flamma rapta sint: ac totius, quae reliqua erat, ciuitatis excidium: & quae praecesserant portenta, atque prodigia, vel tyrannorum captiuitatem, vel qui seruitio abducti sunt, multitudinem: qui tui quisque fortuna sit distributus: & quod Romani quidem belli reliquias persecuti sunt, deuictorumque munimina funditus eruerint: Titus vero peragrata regione cuncta restituit: eiusdemque redditum in Italiam, ac triumphum. Hac omnia septem libris comprehensa, adnexus ne vituperationem à verum scientibus, & qui bello interfuerunt, sustineam, studiosis veritatis magis quam voluptatis perscripsi. Narrandi autem initium faciam hoc ordine, quo capitula sunt digesta.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER PRIMVS.

SVMMA CAPITVM LIBRI I.

De bello Iudaico.

An. mundi
3802. ante
Christum
nat. 162.

- I. De vastatione Hierosolyma ab Antiocho.
- II. De successione Principum à Ionatha usque ad Aristobulum.
- III. De Aristobulo, Antigono, Iuda Effae, Alexandro, Theodoro & Demetrio.
- IV. De bello Alexandri cum Antiocho & Arta, deque Alexandro & Hyrcano.
- V. De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione Hierosolyma.
- VI. De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo.
- VII. De Aristobuli morte & bello Antipatri contra Mithridatem.
- VIII. De accusatione Antipatri apud Casarem, de pontificatu Hyrcani & Herode bellum movente.
- IX. De Romanorum dissidiu post mortem Casari, & insidiu Malichi.
- X. De Herode accusato & vindicato.
- XI. De bello Parthorum contra Iudaeos & fuga Herodi ac fortuna.
- XII. De bello Herodi à Roma redeuntis pro Hierosolyma, & contra latrones.
- XIII. De morte Iosephi & obsidione Hierosolyma per Herodem, & Antigono occiso.
- XIV. De insidiu Cleopatra in Herodem, & Herodi praelio contra Arabes & ingenti terra motu.
- XV. Herodes exaltatus in regnum.
- XVI. De viribus & aedificiis instauratis & conditis ab Herode, deq; magnificentia qua usus est erga extra gentes, eiusque felicitate.
- XVII. De dissidio Herodi cum filijs Alexandro & Aristobulo.
- XVIII. De conspiratione Antipatri contra patrem.
- XIX. De veneno Herodi parato, & quomodo compartum sit.
- XX. De Antipatri in Herodem maligni studij deprehensio & ultio.
- XXI. De Aquila aurea, morteq; Antipatri & Herodi.

C A P. I.

De vastatione Hierosolyma ab Antiocho.

Vm potentes Iudeorum inter se dissiderent eo tempore, quo de tota Syria cum Ptolemæo sexto Antiochus, qui Epiphanes dictus est, ambigebat (erat autem illis contentio de potentia, quod honoratus quisque grauius ferret similibus subiugari) Onias quidam & Pontificibus postquam præsualuit, Thobiz filios expulit ciuitate. Illi autem supplices ad Antiochum contulerunt, petentes, ut ipsius ducibus in Iudæam irrumperet. Idque Regi persuasum est, iam pridem sic animato. Quare cum magnis militum copiis egressus, & ciuitatem fortiter expugnatam capit, & maximam eorum multitudinem, quibus Ptolemæus clarior erat, interfecit.

Ant. lib. 12.
c. 6.

Antiochus & Thobia filius
potus cum
Iudæam ir-
rumperet, ac
Hierosolyma
dominaret.

Ant. lib. 15.
c. 4.

Daraqwe

*Omnia ad Pro-
lemaum effu-
git.*

*Ant. lib. 12.
c. 7.*

*Antiochus
moreri Iudai
eos abrogat.
Bacchides in
11. laos cru-
delitus.*

Ant. lib. 1. c.

7. 3.

*In Græco
sextus est
Matthias.*

*Matathias
Antiocho
bellum in-
fert.*

*Antiochus
moritur.*

*Antiochus
Antiochi fi-
lius Iudæoru
sine ingredi-
tur.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

*Ant. lib. 12.
c. 14. 15.*

Dataque passim militibus prædandi licentia, ipse & templum spoliavit, & quotidianæ religionis aliduitatem per annos tres sexque menses in-
hibuit. Pontifex autem Onias effugit ad Ptolemæum: acceptoque ab eo
in Heliopolitana præfectura solo, ibi oppidum condidit Hierosolymis
simile, templumque ædificavit: de quibus iterum opportune refere-
mus. Veruntamen Antiocho neque præter spem deuscia ciuitas, neque
populatio, neque tantæ cædes satis fuerit: sed intemperantia vitiorum,
eorumque memoria quæ in obsidione pertulerat, Iudæos cogere cœ-
pit, ut abrogato more patrio, nec infantes suos circumciderent, porcos-
que super aram immolarent, quibus omnes quidem aduersabantur, o-
ptimus vero quisque propterea trucidabatur. Et Bacchides præsidis ab
Antiocho præpositus, ad naturalem crudelitatem suam præcepis im-
piis obsecundans, omnimodam iniquitatem excessit: cum & singula-
tim viros honorabiles verberaret, & communiter quotidie speciem cap-
tae vrbs exhiberet: donec eos atrocitate incommodorum, quæ pa-
tiebantur ad vindictæ audaciam irritauit. Denique § Mathathias Asa-
monzi filius, vnus ex sacerdotibus, ex vico cui nomen Modine est, cum
manu domestica (nam quinq; filios habebat) sicis armatus Bacchidem
occidit: & statim quidem præsidiorum multitudinem veritus, in mon-
tes refugit. Multus vero ex populo sub sociatis, recepta fiducia descen-
dit: commissioque prælio, superatos duces Antiochi ex Iudæa finibus
exegit. Secundis autem rebus potentiam nactus, suisque volentibus,
quod ab alienigenis eos liberaisset imperans, moritur relicto Iudæa prin-
cipatu: qui filiorum suorum natu maximus erat. Ille autem (neq; enim
cessaturum existimabat Antiochum) & indigenarum consilium exerci-
tum: & cum Romanis prius amicitiam pepigit: Antiochumque Epi-
phanem iterum in fines suos ingredientem vehementissima percussum
plaga pressit. Adhuc autem sequente victoria, in præsidia ciuitatis im-
petum fecit: necdum enim caesa fuerant: habitoque confictu milites
de superiori cititate, quæ pars sacra dicitur, ad inferiorem compellit.
Fano autem potitus, & locum purgavit omnem, muroque cinxit: & vasa
noua diuinis rebus curandis fabricata, in templum intulit, veluti prius
tribus profanatis: aramque aliam ædificauit & religionibus dedit in-
stium. Sacro autem ritu vix ciuitati reddito, moritur Antiochus. Regni
autem eius & in Iudæos odii filius Antiochus hæres exitit: quare co-
actis peditum milibus 30, equitum autem prope 3, milibus, 30. vero ele-
phantis, montana Iudæa per partes aggreditur. & Bethsuram quidem
oppidum capit, in loco vero qui Bethzacharia nomen est, qua transitus
erat angustior, Iudas cum suis copiis occurrit: & prius quam congre-
derentur agmina, Eleazarus frater eius, prospecto præter alios excelso
elephante, turrique maxima & munimentis aureis ornato, illic Antio-
chum esse ratus, a suis procul excurrit: ruptaque hostili acie ad elephan-
tum vsque peruenit: sed illum quidem quem regem esse opinabatur,
contingere, quod multum superemineret, minime potuit, beluam vero
in alio percussam super se deiecit, & obrutis interit, nulla alia re gesta,
nisi quod magnum opus aggressus, vitam gloriæ posthabuit: qui tamen
regebat elephantum priuatus erat. & si casu in eo fuisset Antiochus, ri-
hui plus Elezaro præstitisset audacia, quam vi sola ipse præclari facino-
ris mortem videretur optasse. hoc autem fratri eius totius prælii præsa-
gium fuit, nam fortiter quidem Iudæi duce decertarunt: sed à regis
secunda fortuna visis, numeroque præstantibus superati sunt: multisque
interfectis Iudas cum cæteris in Gophoniticam toparchiam refugit. An-
tiochus autem Hierosolymam profectus, ibique dies paucos commo-
ratus, penuria vtensilium abijt: relicto quidem ibi præsidio, quantum

fatis esse arbitrabatur. Propterea vero multitudine ad hyemandum deducta in Syriam. Discessu autem Regis Iudas non quiescebat; sed accessione multorum suæ gentis animatus, aggregatis etiam quos ex prælio receperat, apud vicum Adasæ cum Antiochi ducibus congregitur: factisque fortibus in prælio cognitus, multis hostibus interfectis occubuit. & in diebus paucis frater eius Ioannes occiditur, insidiis eorum captus, qui cum Antiocho sentiebant.

CAP. II.

De successione principum à Ionathâ usque ad Aristobulum.

16 CUM autem successisset ei frater Ionathas, & in aliis quæ ad indigenas pertinerent, cautius se ageret, suamque potentiam Romanorum amicitia corroboraret, Antiochi quidem filio reconciliatur non tamè horum ei quicquam profuit ad depellendum periculum. Namque Tryphon tyrannus, Antiochi quidem filii tutor, sed insidiis eum captans, & præter hoc amicis nudare cupiens, Ionatham cum ad Antiochum paucis comitatus Ptolemaida venisset, dolo comprehendit. eoque victo contra Iudæam misit exercitum. unde repulsus à Simone Ionathæ fratre, quodque ab eis superatus esset, iratus eundem Ionatham in exercitum.

20 Simon autem fortiter regendis rebus intentus, Zara quidem & oppen, & Iamnam capit. Evectis autem & Accaron subactis prædiis: adversusque Tryphonem Antiocho auxilium præbuit. qui Idram ante expeditionem quam in Medos fecit, obsidebat. Sed regis audire temerari non potuit, quamvis neci Tryphonis suam quoque operam adhibisset. Non enim multo post Antiochus Cendebeum ex ducibus suis ad Iudæam Iudæam opprimendumque servitio Simonem cum exercitu misit. ille autem quamquam senior erat, bellum tamen iuvéniliter agnoscit. & filios quidem suos cum validissimis præmisit, parte verò multitudinis comitatus alio latere aggreditur; multisque per multa loca insidiis etiam in montana dispositis, in omnibus superat. clarissimaque potuit victoria, Pontifex declaratur; & ducentos septuaginta post annos Iudæos liberat à dominatione Macedonum. sed & ipse perit inconvitio, captus insidiis Ptolemæi generi sui; qui eius coniuge duobusque filiis in custodiam conclusis, certos misit, ut Ioannem tertium, cui etiam Hyrcanus nomen fuit interficerent. Cognito autem imperi qui parabatur, adolescens ad civitatem properabat, multo populo fretus, & propter memoriam paternæ virtutis, & quod iniquitas Ptolemæi cum his esset inuisa. voluit autem Ptolemæus etiam alia porta ingredi civitatem, sed à populo relictus est, qui maturius Hyrcanum suscepit. & is quidem statim recessit in quoddam ultra Hierichatâ castellum quod Dagon vocatur. Hyrcanus autem paternum honorem Pontificis assuetus postquam Deo sacrificia reddidit, velociter Ptolemæum petit & matri Samel & fratribus adiumento futurus; castellumque aggressus, aliis quidem rebus superior erat, iusto autem dolore cedebat. Ptolemæus enim quoties premeretur, matrem eius fratresque in murum productos, palam ut possent conspici, verberabat; eosdemque precipitandos, nisi quamprimum recederet, minabatur. Unde Hyrcanum quidem plus timor ac misericordia, quam iracundia commovebat. Mater vero eius nihil plagis aut intentata nece pertextita, manus protendens, filium precabatur, ne vel suis fractus iniuriis, parceret impio; si quidem ipsa sibi mortem à Ptolemæo propositam immortalitate duceret meliorem, dummodo ille penas eorum, quæ in domum suam contra fas admisset, expenderet. Ioannes autem nunc obstinationem matris cogitans, & pre-

An. mundi
3802
an. Christ.
nat. 162.
Ant. lib. 12.
c. 18.
Iudas occiditur.

Ant. lib. 13.
c. 1.
An. mundi
3803.
an. Christ.
nat. 159.
Ionathas interficitur.

Ant. lib. 15.
c. 9.
An. mundi
3823.
an. Christ.
nat. 141.
Simon Cendebeum vincit.

Ant. lib. 13.
c. 4.
Simon insidiis Ptolemæi interficitur.
Ioannes qui & Hyrcanus Simonis filius.

An. mundi
3831.
an. Christ.
nat. 133.

Hyrcanus fit pontifex.
Ptolemæus erga Hyrcanum matrem ac fratres crudelitas.

An. mundi
3839. ante
Christum
nat. 125.

*Ptolemæus
fratres Ioan-
næ unatam
matre occi-
dit.*

*Ant. lib. 13.
c. 15.*

*Antiochus
acceptus ab
Hyrcano tre-
centis talen-
tis ab obsidio-
ne discedit.*

*Ant. lib. 13.
c. 17.*

*Sebastien ciui-
tatem Ari-
stobulus &
Antigonus
expugnant.*

ces eius audiers, ad irruendum impellebatur: modo verberari eam, lac-
cerarique conspiciens, effreminebatur: totusque plenus doloris erat.
Ob hæc autem diu tracta obsidione, seriatim annus aduenit: quem se-
primo quoque circuitu redeuntem, apud Iudæos cessare moris est, ex-
emplo septimorum dierum. Et in hoc Ptolemæus obsidionis requiem
nactus, fratribus Ioannis una cum matre occisis, ad Zenonem confugit,
qui Corylas cognominatus est, Philadelphiz tyrannum. Antiochus autem
ob ea quæ per Simonem patulus fuerat, iratus in Iudæam ducit exer-
citu: ubique alfidens Hierosolymis, Hyrcanum obsidebat. Ille autem
patefacto sepulcro Dauid, qui Regum ditissimus fuerat, ablatique in-
de pecunia plus quam tribus millibus talentorum, & Antiocho persua-
sit, datisei trecentis talentis ab obsidione discedere, primusque Iudæo-
rum priuatis opibus alere peregrina cœpit auxilia. Rursusque tamen,
quando Antiochus contra Medos bello suscepto, tempus ei vindictæ
præbuit, confestim aduersus ciuitates Syriæ perrexit, vacuas propugna-
toribus esse ratus: quod & verum fuit. Medabam quidem & Samæam
cum proximis, necnon & Sichimam, & Garizim ipse cepit, & super his
Chuthorum gentem, adiacentia sano loca incolentium, exemplo eius
quod et Hierosolymis, ædificato. Cepit autem & Idumæam non paucas
alias ciuitates, & præterea Doreon, & Marisan. In Samariam vero vique
progreſsus, ubi nunc est Sebaste ciuitas ab Herode Rege condita, ex o-
mni eam parte conclusit: filioque suos Aristobulum & Antigonom ob-
sidionem præfecit. Quibus nihil remittentibus ad hoc famis penuria qui
erant intra ciuitatem venerunt, ut etiam insuetam carnem cogerentur
attingere. Igitur Antiochum adiutorem sibi aduocant, Spondium co-
gnominatum, qui cum prompta eis voluntate paruisset, ab Aristobulo
& Antigono superatur. & ille quidem ad Scythopolim vsque persequen-
tibus eum memoratis fratribus effugit: hi vero in Samariam reuersi,
& multitudine iterum intra murum concludunt, & expugnata ciuitate
ipsam diruunt, & habitatores eius captos abducunt. Prosperè autem ge-
sit in cedentibus, alacritatem refrigescere non sinebant: sed cum exer-
citu scythopolim vsque progressi, & ipsam peruaſerunt, & agros intra
Carnelum omnes inter se partiti sunt.

CAP. III.

*De Aristobulo, Antigono, Iuda Essæo, Alexandro, Theodoro
& Demetrio.*

*Seditiosi bel-
lo deuicti.
Ioannes Hyr-
canus optime
rebus per an-
nos 33. admi-
nistratum mo-
tium.*

Secundarum autem rerum Ioannis & filiorum eius inuidia seditio-
nem gentium concitauit, multique aduersus eos collecti non quie-
ſcebat, donec aperto bello deuicti sunt, reliquum vero tempus Ioan-
nes cum fortunatissime viueret, & optime rebus per annos triginta &
tres administratis, & quinque filiis relictis moritur: vir plane beatissi-
mus, & qui nullam dedisset occasionem, cur eius causa de fortuna quis-
piam quereretur. Demique tria vel maxime præcipua solus habebat.
nam & gentis princeps, & Pontifex erat, & præterea prophetarum quo
Deus ita colloquebatur, ut futurorum nihil penitus ignoraret, quin et-
iam de duobus maioribus filiis suis, quod rerum domini permanſuri
non essent, præuidit atque prædixit. quorum vitæ quis fuerit exitus, nar-
rare non indignum videretur, quantumque à paterna felicitate diuer-
rent. Patre namque mortuo natu maior Aristobulus translato in regnum
principatu, diadema sibi primus impoſuit: quadringentis & octoginta
vno annis ac tribus mensibus, postquam populus in eam terram deue-
nit Ieritio quod apud Babylonios sustinuit liberatus. Fratrem vero à

se secundum Antigonum (namque illum diligere videbatur) in honore pari producebat: alios autem victos custodiz tradidit. Matremque itidem colligauit, ausam aliquid de potestate contendere. namque hanc rerum dominam Ioannes reliquerat. Eoq; crudelitaris processit, vt vinctam fame necaret. Horum autem facinorum pœnas Antigoni fratris morte peribuit, quem plurimum amabat, quemq; regni participem habebat. nam & hunc interimit, adductus criminationibus per maleuolos regni compositis. Itaq; primo quidem Aristobulus dictis fidem non habebat, qui & fratrem magni penderet, & p̄terea; liore fingi arbitraretur. Sed cum Antigonus ex militia clarus redisset, festis diebus, quos tabernaculis positis Deo celebrare mos patriis exigerat, euenit eodem tempore vt aduersa valerudo Aristobulum corripere. Antigonus vero circa festorum solenniorum finem armatis comitatus templum ad orandum quam maxime petiuit, plusq; in honore fratris ascendit ornatus. Tumq; delatores nequissimi regem adeuntes, & armatorum pompam, & Antigoni arrogantiam priuata fortuna maiorem esse criminabantur, quodq; maxima caterua stipatus, vt illum interficeret eo venisset: nec enim perpeti honorem solum ex regno habere, cui regnum ipsi liceat obtinere. His paulatim quamuis inultus tamen credidit Aristobulus. ac ne vel suspicari quiequam videretur, prospiciens, & vt incerta præcaueret, suos quidem satellites in quandam subterraneum & tenebrosam locum transire iubet. Ipse autem iacebat in castello, Bariane, post autem Antonia cognominato: & vt inermi quidem parcerent, occiderent autem Antigonum; præcepit, si cum armis adiret. nec non & ipsi Antigono qui præciperent misit, vt inermis veniret. ad hæc Regina satis callidum cum insidiatoribus consilium caput. namque his qui ad eum missi fuerant persuadet, vt mandata quidem regis taceant; dicant vero Antigono, quod frater audisset, arma sibi eum pulcherrima in Galilæa, ornatumq; bellicum fabricasse: quæ ne singulatim inspiceret, morbo impediret fuisse; nunc autem præsertim cum alio discessurus sit, libenter eum videret armatum. His auditis, Antigonus (ne quid enim mali suspicaretur, fratris suadebat affectus) cum armis velat ostentatum se veniens, properabat. Sed vbi ad obscurum transitum, qui Stratonis pyrgus vocabatur, accessit, à satellitibus interemptus est: certumque documentum præbuit omnem beneuolentiam, iusque naturæ calumniis cedere; nullamque optimarum affectionum tantum valere, vt inuidiæ perpetuo possit obistere. In hoc autem etiam Iudam quis non recte miretur? Eius erat genere, qui nunquam diuinando aberrauit; neque mentitus est. Is Antigono transeunte per templum, mox vt eum vidit, ad notos qui aderant exclamauit (non paucos autem discipulos huc consultores habebat) Pape, nunc mihi pulchrum est mori, quando ante me veritas interit, mearumq; prædictionum aliquod mendacium deprehensum est. Vixit enim iste Antigonus, qui hodie deberet occidi. Locus autem necieius apud Stratonis pyrgum fato fuerat destinatus. & ille quidem sexcentorum ab hinc stadiorum intervallo distat. Horz vero dies sunt quatuor: sed & vaticinationem tempus effugit. Hæc locutus senior, mœsto vultu & mente sollicita secum multa reputabat: & paulo post interfectus Antigonus nuntiat, in loco subterraneo, qui eodem nomine quo maritima Cæsarea, Stratonis pyrgus appellabatur: & hoc fuit quod vatem fefellerit. At vero Aristobulo confectum sceleris præiudice morbus ingrauescit: semperque facinoris cogitatione sollicitus, perstarbo animo tabescebat, donec mærosius acerbitate visceribus laceratis subito sanguinem vomeret. Hunc ergo vnus seruialis eius in ministerio destinatus, foras efferens, prouidentia numinis

An. mundi
3861.
ante Christi
mum nat.
103.

*Antilib. 13.
cap. 18.*

*Aristobulus
matrem fa-
me necat.*

*Aristobulus
fratrem*

*Antigonum
amat.*

*Antigonus
apud Ari-
stobulum
falso accu-
satur.*

*Aristobulus
satellitibus
de Antigono
quid man-
dauit.*

*Regina Cal-
lidam con-
tra Antigo-
num consi-
lium.*

*Antigonus
de fratre ni-
hil mali sus-
citatur.*

*Antigonus
interficiunt.
Iudæ Pro-
pheta Anti-
goni ne-
cem prædi-
xit.*

*Aristobulus
moritur.*

An. mundi

3862.

AnteChri-
stum nat.

102.

*Servus in eo**loco ubi An-**tionus erat**occisus, in-**terfectoris**crucorem ef-**fudit.**Deum ne-**faria falsa**non latent.**Ant. libr. 13.**cap. 19.**Aristobuli**mors.**Alexan-**drum Ari-**stobuli fra-**tre Regina**regem con-**stituit.**Alexander**viciorum**abi Theodoro**amittit.**Iudaeorum**contra Ale-**xandrum**seditio.**Alexander**Arabia &**Amathunti**castello bel-**lum infort**ac funditus**eruit.**Demetrius**Iudaei in**auxilium**venit.*

exauit. & ubi Antigonus erat occisus, super extantes adhuc cordis maculas cruorem interfectoris effudit. Vlularum autem eorum qui id conspexerant, continuo sublato, tanquam puer de industria sanguinem illic libasset, clamor ad aures Regis peruenit: causamque requirebat: & cum ad eam prodire nullus auderet, ad relcendum magis ardebat, ad extremum vero mixtanti, vimque adhibenti, verum quod erat indicauerunt: atque ille cum lachrymis opplesset oculos, quantumque poterat, ingemisset, hæc dixit: Sperandum certe non erat, ut maximum Dei lumen facta mea nefaria laterent. nam cito me vltix cognata cordis iustitia persequitur. Quam diu hoc corpus improbum fratri matrique damnatam animam detinebis? quam diu paulatim illis libabo sanguinem meum? simul totum accipiant: neque iam meorum viscerum infestias fortuna detideat. His dictis ilico moritur, cum non plus anno regnasset. Vxor vero fratrem ejus vinculis dissolutis Regem constituit Alexandrum, qui ætate maior erat, & inopeltia prætare videbatur. Sed ille potestatem adeptus, fratrem quidem alieum regnum appetentem occidit: alterum autem priuata vita contentum ablati rebus secum habebat. Prælium etiam cum Ptolemæo cognomento Lathro committit, qui oppidum Asochim ceperat, & multos quidem peremit hostium, sed victoria in Ptolemæi partes propensior fuit. Ptoleæa vero quam ple-
pulsus à matre Cleopatra discipuli in Egyptum, & Gadaram obsidione capit Alexander, & castellum Amathuntis, omnium maximum quæ trans Iordanem sita erant, ubi preciosissima quæque bonorum Theodori filii Zenonis habebantur. At Theodorus repente superueniens, & præprias res recipit, & sarcinas Regis aufert, Iudæorumque fere decem milia interficit. Verum Alexander receptis post cladem viribus, aggressus maritimas regiones Raphiam capit & Gazam, itemque Anthedonem, quæ postea à Rege Herode Agrippas nominata est. His autem seruitio domitis, concitatur in eum scito die populus Iudæorum. Nam plectun-
que epulæ seditiones accendunt. nec videbatur infidias posse comprimere, nisi conductitios haberet auxilio Pifidas & Cilicas: nam Syros mercenarios respuebat, propter ingenitam cum Iudæorum gente discordiam. Cæsis autem supra octo millibus ex turba rebellium, Arabia bellum intulit. Ibiq; Galaaditis ac Moabitibus subactis, tributoq; his imposito, ad Amathunta regressus est. Cumq; Theodorum metus eius secundis successibus percussisset, castellum sine prædicio repertum funditus eruit, mox autem congressus cum Oboda Rege Arabum, qui locum fraudi opportunum in Galaadensi regione occupauerat, caprus infidiis totum amisit exercitum in vallem altissimam compulsum, atque obitrum multitudinem camelorum. Ipse vero elapsus in Hierosolymam, olim sibi gentem insensam ad nouarum rerum morus magnitudine cladis accendit. Fit autem etiam tunc superior, crebrisque præliis non minus quinquaginta millibus Iudæorum per sex annos interfecit: nequaquam tamen victoriis lætabatur, quoniam regni sui vires consumeret. Vnde armis omisis, sermone placido cum subiectis redire in gratiam conabatur. Illi autem inconstantiam eius morumque varietatem in tantum oderant, ut percontanti, quonam pacto eos sedare posset, dicerent, si moreretur. nam vix etiam mortuo daturus veniam, qui tam multa scelerate fecisset. simul etiam Demetrii auxilium, cui cognomen Acæzio, accesserunt. qui cum his maiorum præmiorum spe facile paruisset, venissetq; cum exercitu, miscetur auxiliis eius Iudæi circa Sichiam: Vtrosq; tamen Alexander mille quidem equitibus, sex autem peditum mercenariorum millibus excepit, cum haberet ex Iudæis quoque prope ad decem millia bene sibi cupientium, aduersæ autē partis essent equi-

tum tria millia, peditumque millia quadraginta. Et prius quam venire-
 tur ad manus, intercedentibus nunciis & praeconibus, reges transfugia
 tentabant. Demetrius quidem Alexandri mercenarios, Alexander au-
 tem Iudaeos qui Demetrium sequerentur, obtemperaturos sibi speran-
 tes. Sed cum neque Iudaei sacramenta, neque fidem Graeci contemne-
 rent, armis iam cominus decernebant. Superatque praelio Demetrius,
 quamvis Alexandri mercenarii multa & animose & fortiter gessissent.
 Euentus autem pugnae praeter spem cedit utrique. nam neque hi qui De-
 metrii acciuerant, in partibus victoris permanserunt: & immutatae for-
 tunae misericordia, sex Iudaeorum millia se ad Alexandrum, qui in mon-
 tes effugerat, confluxerunt. Huius inclinationis momentum Demetrius
 ferre non potuit: sed Alexandrum iam quidem collectis viribus praelio
 sufficere ratus, omnem vero gentem ad eum transire existimans, mox inde
 digressus est: non tamen reliqua multitudo obabscessum auxiliorum
 simultates deposuit: bello autem assiduo tam diu cum Alexandro decer-
 tabat, donec plerisque interfectis caeceros in Bemeselin ciuitatem com-
 pulsit, eaque subacta in Hierosolymam captiuos abduxit. Verum immo-
 derata fecit iracundia, ut crudelitas eius ad impietatem usque procede-
 ret. Octingentis enim captiuorum in media ciuitate crucifixis, mulieres
 earumque filios in conspectu matrum necauit. atque haec potans, & cum
 suis concubinis recubans, prosperebat. Tantus autem populum terror
 inuasit, ut etiam diuersae partis Iudaei proxima nocte octo millia ho-
 minum extra totam Iudaeam profugerent: quorum exilii mors Alexan-
 dri finis fuit. Cum eiusmodi factis tandem & groque regni otium quae-
 sisset, ab armis requieuit.

C A P. III.

*De bello Alexandri cum Antiocho & Areta, deque Alexandra
 & Hyrcano.*

Rursus autem sibi turbatum initium Antiochus, qui etiam Diony-
 sius dictus est, Demetrii quidem frater, sed eorum nouissimus qui
 Seleucum generis autorem habebant. hunc enim timens qui Arabas pa-
 rato bello pulsaret, totum quidem super Antipatrida montibus proxi-
 mum, & inter Ioppes horra spaciū, fossa altissima diremit. ante fos-
 sam vero murum aedificauit excelsum, turresque ligneas, ut faciles ad-
 itus obstrueret, fabricauit: nec tamen Antiochum arcere, valuit. Exiustis
 enim turribus fossaeque repletis, cum suis copiis transgressus est. Vindi-
 ctamque posthabita, qua deberet eum a quo prohibitus est vlcersi, protinus
 contendit in Arabas. Horum autem Rex in loca suae nationi commedi-
 ora cedens, mox ad pugnam cum equitatu reuersus (habebat autem nu-
 merum decem millium) imparatos ex improviso Antiochi milites in-
 uadit. Valido autem praelio commisso, quamdiu quidem supererat An-
 tiochus, durabat exercitus, quamvis eum passim Arabes trucidarent.
 Vbi vero procubuit (succurrendo enim victis semper in periculis aderat)
 omnes terga dederunt: maximaque pars eorum cum in acie, tum in fuga
 absumitur. Reliquos autem in vicum Cana delapsos, aimentorum pen-
 uria perire contigit, praeter admodum paucos. Hinc Damasceni Ptole-
 maeo Minnazi filio insensu Aretam sibi sociant: Syriaeque coeles regem
 constituunt, qui bello illato Iudaeis, postquam pugna vicit Alexandrum,
 passione discessit. Alexander autem Pella capta Gerasam petit rursus
 opum Theodori auidus: triplicique ambitu circumdatis defensoribus,
 locum expugnauit. Nec non & Gaulanen & Seleuciam, & eam quae An-
 tiochi Pharan dicitur, sub iugum mittit. Ad haec autem capto Gamala

An. mundi
 3862. ante
 Christum
 nat. 102.
*Ant. libr. 13.
 cap. 20.
 Demetrii &
 Alexandri
 pugna.
 Iudaei a De-
 metrio victo
 re deficiunt.
 Iracundia
 & crudeli-
 tas Alexan-
 dri immoderata.
 Alexander
 ab armis re-
 quiescit.*

*Antiochum
 Alexander
 timet.
 Rex Arabum
 Antiochi
 milites ex
 improviso
 inuadit.
 Alexandri
 copias Ara-
 bum rex in
 fugam ver-
 tit.*

*Damasceni
 & Aretam
 contra Ale-
 xandrum.*

An. mundi
3862. ante
Christum
nat. 102.

Alexander
febri lake-
rat.

Ant. lib. 3.
c. 22.

Alexandra
Alexandra
coniunx
principatum
obtinet.

Hyrcanus
primum Pon-
tifex post ad
regiam di-
gustatem a-

uehitur.

Pharissai A-
lexandra

Regina so-
lenniant.

Alexandra
Pharissai
ultra parat.

Pharissai
inultra mul-
ti

ci

175

32

175

175

175

175

175

175

175

175

175

castello validissimo, eiusque praefecto Demetrio multis criminibus in-
uoluto, in Iudzam regreditur, expleto in militia triennio: Iustusque a
gentilibus ob res prospere gestas excipitur. Belli autem requiem secu-
tum est morbi principium. Et quoniam quartano febrium recursu fati-
gabatur, depulsum iri valetudinem credens, si rursus animum negotiis
occupasset, intemptiuz militiz sese dedit: & ultra vires corpus labori-
bus vexans, inter ipsos tumultus trigesimo & septimo regnianno mori-
tur: idque Alexandræ coniugi suae reliquit: Iudæos eius vel maxime
dicto obedientes fore non dubitans: quod longe ab eius crudelitate dis-
crepans, & iniquitati resistens, beneuolentiam sibi populi comparaf-
set. Neque spes eum fessellit. Namque opinione pietatis obtinuit mu-
liercula principatum. Quippe quæ morem gentis patrum probe
norat, & qui sacras leges temerassent ab initio detestabatur. Cum au-
tem duos filios Alexandræ genitos haberet, natu quidem maximum
Hyrcanum, & propter ætatem declarat Pontificem, & quod propterea
segnior esset quam ut potestate regia molestus cuiquam videretur, Re-
gem constituit: minorem autem Aristobulum, priuatum viuere maluit,
quod feruentioris esset ingenii. Iungit autem se eiusdem mulieris do-
minationi quidam Iudæorum factio, Pharissæ: qui præter alios piete-
tem colere putarentur, & peritus leges interpretari: ob eamque cau-
sam magis eos suspiciebat Alexandra diuinæ religioni superstitiose de-
seruiens. Illi autem paulatim formæ simplici insinuat, quousus pro
sua libidine tummouendo, deponendo, itemque vinciendo, ac solu-
endo, iam procuratores habebantur: prorsus ut ipsi quidem regis com-
modis fruerentur, expensas vero & difficultates Alexandra perferret.
Sed eadem mire callebat res administrare maiores: itaque augendis co-
pulis semper intenta, duplicem confluxit exercitum: neque pausa mer-
cenaria parauit auxilia, quibus non modo statum suæ gentis roborauit,
sed etiam meruendam se reddidit externæ potentiz. Imperabat autem
aliis, verum Pharissæ ipsa vitro parebat. Denique Diogenem quen-
dam intigrem vicum, qui Alexandro fuerat amicissimus, interficiunt,
eius factum consilio criminati, ut octingenti (quos supra memoraxi)
Regis iussu ro-
tentur in crucem. nihilominus autem Alexandræ sua-
debant, ut & alios, quibus autoribus Alexander in eos fuisset concita-
tus, occideret. Cumque his nimia superstitione nihil abnuendum pu-
taret, quos sibi libuisset ea specie trucidabant, donec optimus quisque
perclitantium ad Aristobulum confugeret, atque illi matri persuasit,
ut his propter dignitatem parceret, ciuitate autem pelleret quos no-
centes existimaret. Igitur illi quidem data sibi opia per regionem di-
spersi sunt. Alexandra vero in Damascum misso exercitu: quoniam
Ptolemæus sine intermissione ciuitatem premebat, illam quidem nulla
re memorabili gesta cepit, Regem autem Armeniorum Tigranem, qui
adinoto Ptolemaidi milite, Cleopatram circumfedebar, factionibus
donisque sollicitat. Sed illum domesticarum turbarum metus, ingresso
in Armeniam Lucullo, iam dudum inde retraxerat. Inter hæc Alexan-
dra morbo laborante, minor eius filius Aristobulus, cum famulis suis
quos multos habebat, omnesque pro ætatis fauore fidissimos, vniuersa
castella obtinuit: & pecunia quam ibi reperit conductis auxiliis regem
se declarauit. Ob hæc miserrata querelas Hyrcani mater, coniugem Ari-
stobuli cum filiis includit apud castellum quod a septentrione sano ad-
iacens, Baris antea vocabatur ut diximus, postea vero Antonia cogno-
minata est, imperante Antonio, quem admodum de Augusti & Agrip-
pæ nomine Sebathe & Agrippas alia ciuitates appellatae sunt. Ante ta-
men Alexandra moritur, quam in Aristobulū fratris eius Hyrcani con-

tumelias vindicaret: quem de iei regno curauerat, quod ipsa nouem annos administravit. Et hæres quidem omnium fit Hyrcanus, cui regnum etiam viua commiserat. Verum Aristobulus viribus atque auctoritate præstabat. Habito autem inter eos circa Hierichunt de rerum summa consilio, plerique Hyrcano relicto transiunt ad Aristobulum. Hyrcanus autem cum reliquis fuga peruenit in castellum Antoniam, ibique salutis obsides nactus (erat. n. ibi in custodia ut præmisimus. coniunx Aristobuli cum filiis) prius quam granius aliquid accideret, ea lege in concordiam rediit, ut regnum quidem Aristobulus haberet, ipse vero cederet, quasi frater Regis alijs honoribus contentus. Hoc modo in fano reconciliati, cum in conspectu circumstantis populi benignissime alter alterum complexus esset, domus permutant: & Aristobulus quidem discedit in Regiam, Hyrcanus autem in Aristobuli domum.

CAP. V.

De bello Hyrcani cum Arabibus & expugnatione Hierosolymæ.

Metus vero & alios eius inimicos præter spem dominantis occupat, & maxime Antipatrum iamdudum Aristobule inuisum. Erat autem genere Idumæus, & nobilitate ac opibus gentis suæ princeps. Is igitur & Hyrcanum ut ad Aretam Regem Arabiæ confugeret eiusque auxilio regnum repeteret, hortatur, & ipsi Aretæ ut Hyrcanum susciperet atque in regnum deduceret suadebat, multum oblectans Aristobuli moribus, multisque Hyrcanum laudibus prædicans. simulque admonebat quod cum deceret regno clarissimo præsidem, iniquitate oppressis manum porrigere: Hyrcanum autem iniuriâ pati, qui principatu iure successione sibi debito excidisset. Sic instructis & præparatis ambobus, nocte cum Hyrcano ex ciuitate profugit: citatoque cursu in oppidum quod Petra dicitur saluus euasit: ea est Arabiæ regia. Ibi postquam Hyrcanum in manus Regis Aretæ tradidit, multis dictis multisque muneribus ut auxilium præberet, quo in regnum deduceretur, effecit. Erant autem pedum equitumque millia quinquaginta, quibus nequaquam restitit Aristobulus: sed primo impetu superatus, in Hierosolyma fugere cogitur: atque omnino captus esset, nisi dux Romanorum Scaurus aduersus horum temporibus imminens soluisset obsidionem. namque is ex Armenia quidem in Syriam missus erat à Pompeio Magno quicum Tigrane bellum gerebat. Sed ubi Damascus venit, recens à Metello & Lollio captam reperit: his inde submoris, cognitoque in Iudæa quid ageretur, illuc velut ad quæstum cucurrit. Denique mox ut fines ingressus est, Iudeorum legati ad eum veniunt à fratribus, virisque ut sibi potius adiumento essent orantibus. Sed trecentis talentis, quæ Aristobulus ei miserat iustitia posthabita est. Tot enim acceptis Scaurus ad Hyrcanum & Arabes legatos mittit, Romanorum eis & Pompeij nomen intentans, nisi ab obsidione disisterent. Itaque & Aretæ ex Iudæa in Philadelphiam recessit metu percussus, & Scaurus Damascus redit. Aristobulus autem quod captus non esset, satis sibi esse non credidit: sed omnibus quas haberet copijs collectis, persequeretur hostes: & circa locum quem Papyrona vocant prælio commisso, supra sex eorum milia cecidit: in quibus erat & Cephalaon frater Antipatri. Hyrcanus vero & Antipater Arabum priuati auxilio, spem in aduersarios transtulerunt, & cum Pompeius Syriam ingressus Damascus peruenisset, ad ipsum confugiunt. multisque muneribus ei datis, eadem illa quibus apud Aretam vñ fuerant allegantes, magnopere precabantur ut Aristobulum

Ap. mundi
3873. ante
Christum
nat. 95.

Alexandra
moritur. &
Hyrcanum
regni succes-
sorem consti-
tuit.

Ant. lib. 14.
cap. 1.

Fratre ob
regnum de-
certantes, in
concordiam
cedunt.

Ant. lib. 14.
cap. 2. 3. 4.

Hyrcanum
Antipater
ut Aretæ
Regi Ara-
biæ auxilio
regnum repe-
teret, horta-
tur.

Antipater
nocte cum
Hyrcano
profugit.
Aretæ
Hyrcano
50000.

milium tra-
dit.

Scaurus
Romanorum
dux.

Scaurus
Hyrcanum
& Arabes
regio excede-
re iubet.

Hyrcanus &
Antipater
Pompeium
implorant.

An. mundi
889.
ante Chri-
stum nat.
63.

Ant. lib. 14

cap. 67.

Pompeius

Aristobulum

petit.

Aristobu-

lum Pompe-

ius descende-

re prouocat.

Aristobulus

ad Pompe-

ium desce-

dit.

Aristobulus

bello congre-

di cum Pom-

peio cogitat.

** Hed. Idm-*

maa.

An. mundi

3903.

ante Chri-

stum nat.

61.

Pompeius

Hierosolyma

obsidet.

Aristobulus

Pompeio sup-

plex occurrit

Ant. lib. 14.

cap. 7. 8.

Pompeius

urbem qua

ex parte fa-

cilior est.

accessus, ex-

plorat.

buli violenti ad mortem. regno Hyrcanum restitueret, cui tam zate-
quam moribus deberetur. sed nec Aristobulus sibi defuit, corruptione
Scauri frater. Venerat autem quantum potuit ornatus cultu regio:
deinde offensus obsequijs, neque ferendum existimans abiectis quam
Regem decreuit iulitate scriuire, à Diospoli digrediebatur. Ob hoc iratus
Pompeius, etiam Hyrcano eiusque socijs hoc precantibus, Aristobulum
petit, & Romano simul exercitu & Syrorum instructus auxilijs. Cum vero Pellam & Scythopolim prætergressus Coreas venisset, vn-
de Iudæorum fines incipiunt per mediterranea loca subeuntibus: co-
gnito Aristobulum in Alexandrium confugisse (castellum est magni-
tude structum, in monte præcelso situm) mittit per quos eum iuberet
inde descendere. Ille autem decreuerat, quia pro imperio vocaretur,
periclitari potius quam parere. sed populum videbat horrescere: & ami-
ci monebant vt Romanam vim cogitaret, quam sustinere non pos-
set. Itaque horum consilij obediens, descendit ad Pompeium: quod-
que iuste regnaret multis pro se dictis, in castellum redijt. & cum ite-
rum descendisset prouocatus à fratre, ac de suo iure tum eo disceptas-
set, denovo regreditur non prohibente Pompeio. Erat autem inter ipem
timoremque medius, & veniebat quidem velut exortatus Pompe-
ium, vt sibi cuncta permitteret, ad montem vero reuertebatur, ne quid
regis dignitati derogare videretur. quia tamen castellis cum Pompeio
cedere placebat, hisque præpositos monere literijs vt decederent, qui-
bus præceperat vt non nisi manu sua scriptis epistolis obtemperarent:
iusta quidem facit: sed in Hierosolymam cum indignatione discessit:
belloque iam congregati cum Pompeio cogitabat. Ille autem, nec enim
tempus apparui dandum putauit, statim cum insequitur, multum-
quippe alacritati eius addiderat, circa Hierichuntem Mithridatis mors
nunciata. Vbi pinguis Iudæa regio & palmarum plurimum ac
ballamum nutrit: cuius incisio lapidibus acutis robore stillantem la-
crymam ex vulneribus colligunt. Cumque illic pernoctasset, mane in
Hierosolymam properabat. Itaque hoc eius impetu perterritus Aristobulus,
supplex occurrit, pecuniamque pollicitus, quodq; semetipsum
ei cum ciuitate permitteret, Pompeium mitigat suauiter. Nec ta-
men quicquam eorum quæ promissit, effectum est, Gabinium qui ad
suscipiendam pecuniam missus fuerat, ne in oppidum quidem Aristobuli
socij receperunt. His commotus Pompeius, Aristobulum in cus-
todiam collocat: ad ciuitatem vero profectus, explorabat quæ ex par-
te facilius esset accessus. nam & murorum eius firmitatem oppugnari
posse facile non videbatur: vallemque pro moribus horribilem, fanum-
que illic cernebat proximam, adeo tutissima munitione circumdatur,
vt etiam si ciuitas caperetur, secundum esset hostibus in eo refu-
gium. Hoc autem diu quid faceret hæsitante, sedente intra ciuitatem
orta est: Aristobuli quidem socijs bellum geri potius Regemque libe-
rari dignum esse consentibus: qui vero cum Hyrcano sentientes, Pom-
peio portas aperiri. Metus autem hos plures faciebat, Romanorum
constantiam reputantes. Deniq; victa pars Aristobuli concessit in tem-
plum, & ponte qui ab eo ciuitati iungebatur abscisso, vt ad vltimum vs-
que resisteret, instruebatur. Cum autem alij Romanos recepissent in ci-
uitatem, hisque domum Regiam tradidissent, ad hæc obtinenda Pom-
peius vnum è ducibus suis, Pisonem cum militibus intro mittit, isque
prædictis in ciuitate dispositis, quia nemine eorum, qui in templum
confugerant pacem persuadere poterat, omnia quæ circum erant op-
pugnationi parabat: Hyrcano eiusque amicis ad consilia conferenda,
& ad efficienda quæ iuberet alacriter animatis. Ipse vero ad partes se-

10 pteutionales fossamque vallemque replebat omni genere materiz per
 milites comportato, cum per se opus esset difficillimum propter im-
 mensam altitudinem, & præterea Iudæi modis omnib. de super obfiste-
 rent, mahsisterq; labor imperfectus, nisi Pompeius obseruatis dieb. se-
 20 ptemis, quib. Iudæos religio ab omni opere manus abstinere compellit,
 per eos aggerem cumulare præcepisset, inhibitis à prælio militib. Pro
 solo enim corpore Iudæis etiam per Sabbata pugnare licet. Igitur iam
 valle repleta, & impositis aggeri turribus, admotisque machinis Tyro
 allatis, mœnia tentabant. Desuper obstantes lapidibus repellebantur.
 30 cum diu turres obsidentium magnitudine simul & pulchritudine præ-
 stantes, vim repugnantium sustinerent. Verumtamen Romanis tunc
 plurimum defatigatis, Pompeius Iudæorum tolerantiam & in alijs ad-
 miratus est: & præcipue, quod nihil ceremoniarum inter media tela ver-
 santes intermitterent. sed velut in alta pace ciuitas ageret, quotidie sa-
 crificia & victimas, omnemque Dei cultum diligenterissime celebrarunt,
 nec vel in ipso excidio cum ad aram in dies singulos trucidarentur, le-
 gitimis religionis suæ munerib. abstinerunt. Mense igitur obsidionis
 tertio vix vna turre deiecta, in sanum irruptum est. Primus autem mu-
 rum transcendere ausus est Syllæ filius Faustus Cornelius, & post eum
 40 centuriones duo Furius & Fabius cum suis cohortibus, & circumsepto
 vndique fano, alios aliq. confugientes, vel etiam paulisper repugnantes
 interficiunt. Vbi plurimi Sacerdotum quamquam hostes strictis gladijs
 irruentes videbant, intrepidi tamen in peragendis rebus diuinis perseque-
 rantur: & in ipso libandi templumque adolendi ministerio macabantur,
 salutis quoq; præferentes religionis obsequium. Multos autem sui
 gentiles aduersæ partis studio si trucidabant, plurimi sese in rupes præ-
 cipitabant, nonnulli furibundi cunctis quæ circa murum erant in de-
 speratione succensus, pariter conflagrabant. Itaque Iudæorum quidem
 50 millia duodecim occubuerunt. Romanorum vero per pauci: sed plures
 sauciati sunt. Nihil autem grauius in illa clade Iudæorum genti visum
 est, quam sanctum illud arcanum, neque cuiquam prius visum alienis
 esse detectum. Deniq; Pompeius vna cum suis comitib. in templum
 ingressus, vbi neminem præter pontificem adesse sciret, quæ intus e-
 rant candelabra cum lychnis & mensis, in quib. libare atq; adolere mo-
 ris est, & vascula ex auro cuncta speculauit, congestamq; pigmentorum
 molem, sacræq; pecuniæ ad duo millia talentorum. Nec tamen vel hæc
 vel aliud quicquam de sacrosanctis opib. siue instrumentis attigit: sed
 postero die post excidium purgare templum adituos iussit, & solennia
 facia celebrare. Ipse autem Hyrcanum Pontificem declarauit: quod se
 & in alijs rebus alacrem obsidionis tempore præbuisse, promptamq;
 ad bellum agrestium multitudinem ab Aristobulo reuocasse: per quæ
 sicut Imperatorem bonum deuit, beneuolentia potius quam timore
 plebem sibi conciliauit. Inter captiuos etiam comprehensus Aristobu-
 li socer idemque patruus tenebatur, & illos quidem qui maxime belli
 causa fuissent, securi percussit. Faustum vero, & qui vna fortiter ope-
 ram nauauerant præclaris præmijs donat & Hierosolymis tributum in-
 dicit, ablatas. a. gentilitiam quas in Coeleſyria ceperant ciuitates, Ro-
 mano qui tunc erat præſidi parere iussit: proprijsque tantum finib. cir-
 50 cumclusit. Instaurauit autem in gratiam cuiusdam ex libertis suis De-
 metrijs Gadarenſis, etiam Gadaram, quam Iudæi subuerterant. Medi-
 terraneas præterea ciuitates ab eorum imperio liberauit, quas præteriti
 non exciderant, Hippon & Scythopolim & Pellam & Samariam & Ma-
 rilam: itemque Azotum & Iamnam & Arethufam: nec non & mariti-
 mas, Gazam & Ioppen & Doram, & quæ pridem Stratonis Pyrgus vq;

An. mundi
 3903.
 ante Chri-
 ſtum nat.
 61.

Seditio in
 urbe inter
 Aristobuli
 & Hyrcani
 socios.
 Pompeio in
 urbe regia
 domus tra-
 ditur.

Pompeius
 fossamque
 vallemque
 replet.

Pompeius
 aggeritur-
 res imponit.
 Iudæi inter
 media tela
 versantes
 nihil ceremo-
 niarum in-
 termittunt.
 Iudæorum
 12000. in
 templo occu-
 bunt.

Pompeius
 vna cum
 suis comitib.
 Sanctum san-
 ctuorum in-
 greditur.
 Pompeius con-
 tinentia.
 Hyrcanus
 Pontifex de-
 claratur.
 Pompeius
 multas ciui-
 tates Iudæi
 adimit.

An. mundi
3904.
ante Chri-
stum nat.
60.

*Aristobulus
cum familia
Romam ve-
nit.*

cabatur, post autem ab Herode Rege clarissimis ædificijs transformata, Cæsarea nominata est. cæq; omnes indigenis ciuib. redditas prouinciæ Syriæ coniunxit. Huius autem & Iudææ, cunctorumq; administratione ad Aegypti vsq; fines & flumen Euphratem cum duab. legionib. Scauro permilla, Romam ipse per Ciliciam properauit, captiuum ducens Aristobulum cum familia. Erant autem filiz duæ totidemq; filij: quorum vnus Alexander ex itinere fugit: minor autem Antigonus cum sororib. Romam vētū est.

CAP. VI.

De bello Alexandri cum Hyrcano & Aristobulo.

*Ant. lib. 14.
cap. 9.
Arabi
Scauro recon-
ciliatur.*

*Ant. lib. 14.
ca. 10.*

*Alexand.
10000.
peditum, &
1500.*

*equitum
contra Hyr-
canum con-
gregat.*

*Antipater
cum copijs
Alexandro
obuiam pro-
cedit.*

*Alexander
sex millia
militum a-
mistit.*

*M. Antoni-
us Dux.
Quæ urbes
Iudæi rece-
perant tuiha-
bitandas.*

*Ant. lib. 14.
cap. 11.*

*Gabinium
mater Ale-
xandri bene-
ficiu lenire
iuliet.*

Interea Scaurus in Arabiam iugressus, ad Petram quidem regionem, asperitate prohibebatur accedere: quæ autem circum erant, omnia vastabat, multis & in hoc malis afflictus. nam exercitum fames premebat: cui tamen Hyrcanus per Antipatrum victui necessaria suppeditabat, quem velut Aræz familiarem etiam Scaurus ad eum legauit, vt bellum pactione deponeret. Itaque persuasum est Arabi, vt CCC. talenta daret, atque ita Scaurus ex Arabia transduxit exercitum. Alexander autem Aristobuli nilius, qui Pompeium fugerat, magna manu medio tempore congregata, Hyrcano grauis imminerebat, Iudæamque depopulabatur, quem quidem inature debellari posse credebat: quoniam disturbatum quoque à Pompeio murum Hierosolymis reueruatum esse confidebat, nisi Gabinus in Syriam missus, qui Scauro successerat, quum in alijs fortem se præbuisset, tum etiam in Alexandro mouisset exercitum, huius autem ille impetum veritus ampliore militum manu congregabat: donec facta sunt decem millia peditum, & mille quingenti equites: locaque opportuna muris, hoc est Alexandri & Hyrcanium, & Machzrunta non longe ab Arabiæ montibus, muniebat. Igitur Gabinus cum parte copiarum, præmisso M. Antonio, ipse cum toto exercitu sequebatur. Lecti autem Antipatri comites, alique Iudæorum multitudo, quorum Malichus & Pirholaus principes erant: iunctis cum M. Antonio viribus suis, Alexandro obuiam processerunt: neque ita multo post adebat cum suis copijs Gabinus. Alexander autem quod tum in vnum confectam hostium multitudinem sustinere non poterat, abscessit. Cumque Hierosolymis appropinquasset coactus prælio decertauit: missisque sex millibus, quorum tria vna capta sunt, tria vero prostrata, cum reliquis effugit. Gabinus autem ubi Alexandrium castellum venit, quia multos deseruisse castra cognouit, promissa delictorum venia conabatur eos ante prælium sibi coniungere. Cum autem illi nihil medio cre cogitarent, plerisque interfectis reliquos in castellum concludit. In hoc prælio dux M. Antonius multa præclare gessit: & quamuis semper & vbique vir fortis apparuisset, tamen tunc etiam suum vicit exemplum. Gabinus autem relictis qui castellum exugnarent, ipse ciuitates adire, & intactas quidem confirmare, subuersas autem erigere curabat. Denique iussu eius & Scythopolis habitari cepit, & Samaria, & Anthedion, & Apollonia, & Iamnia, & Raphia, & Marisa, & Doræ, & Gadara, & Azorus, alizq; multæ, lætis ciuib. atque incolis ad eas concurrentibus. His autem recte dispositis regressus Alexandrium, vehementius urgebat obsidium. Quare terribis Alexander, omnibus desperatis legatos ad eum misit, & ignosci delictis orans, & quæ sibi parerent castella Machzrunta & Hyrcanium tradere non dubitans: quin etiam Alexandrium eiusdem potestati permisit. Quæ quidem Gabinus omnia consilio matris Alexandri funditus

eruit,

eruit, ne aurfus belli alterius receptaculum fierent. Aderat autem, quo
 10 suis Gabinium palparet obsequiis, viro suo ceterisque captiuis metu-
 ens, qui Romam fuerant abdukti. Post hæc ergo Gabinus Hyrcano
 Hierosolymam deducto, eique sani cura mandata, ceteris reipublicæ
 partibus optimatibus præfecit. Omnemque Iudzorum gentem in con-
 ventus quinque diuisit: vno Hierosolymis, altero Doris, itemque ter-
 tio, vt apud Amathunta respondeat, destinatis: quatto Hierico, & quin-
 to Sephoris Galilææ ciuitas attributa est. Singulari autem vnus domi-
 natione Iudæi liberari, libenter ab optimatibus regebantur. Verumta-
 20 men non multo post euenit, vt turbarum his fieret initium elapsus Ro-
 ma Aristobulus: qui magna iterum Iudzorum manu conflata partim
 cupida mutationis, partim quibus olim dilectus erat, primum occupat
 Alexandrium: idque recingere mura tentabat. Deinde cognito quod
 Gabinus Sifennam & Antonium & Seruiliū duces contra se cum
 exercitu mitit, in Machærunta concedit: vulgique imbellis onere depo-
 sito, solōs armatos prope ad octo millia militum secum duxit: inter
 quo & Pitholaus erat secundarum partium rector cum mille viris ex
 Hierosolymis profugus. Romani autem sequebantur, habitoque con-
 30 flictu, aliquandiu cum suis Aristobulus fortiter dimicando perseuera-
 bat, donec vi Romanorum subacti, caesa sunt virorum VM. prope vero ad
 duo millia in quendam tumulum confugerunt. ceterique mille cum
 Aristobulo, perrupta Romanorum acie, in Machærunta coacti sunt. Vbi
 Rex cum in ruinis prima vespere tetendisset, sperabat quidem aliam se
 manum per inducias belli posse contrahere, castellumque bene muni-
 re. Imperum autem Romanorum supra quam poterat, per biduum
 remoratus, postremo capitur: & cum Antigono filio qui Romæ secum
 fuerat victus, ad Gabinium atque inde Romam perductus est. Sed il-
 40 lum quidem senatus carceri inclusit. filios autem eius in Iudæam trans-
 misit, quia Gabinus scripserat per epistolas, id pro traditione castello-
 rum coniugi Aristobuli spondisse. Parato autem Gabino bellum Par-
 this inferre, Ptolemæus impedimento fuit. Qui reuersus ab Euphrate,
 petebat Egyptum, Hyrcano & Antipatro amicis vsus ad omnia quæ mi-
 litia necessitas exigebat. nam & pecuniis & armis eum & frumento An-
 tipater & auxiliis adiuit. Et Iudæis in ea parte vias quæ Pelusium duce-
 rent obseruantibus, transnittere Gabinium persuasit: alia vero Syria
 discessu Gabini commota, & Iudæos iterum Alexander Aristobuli fi-
 50 lius ad defectionem reduxit: & maxima multitudine conflata, Roma-
 nos omnes, qui per eam terram degerent obtruncare decreuerat. Quam
 rem Gabinus metuens (iam enim ex Egypto redierat) hoc tumultu
 instante, nonnullis dissidentium præmisso Antipatro concordiam per-
 suasit. Cum Alexandro autem millia triginta remanserunt, & ille ad
 bellum promptus erat. Itaque ad pugnam egreditur. Occurrunt autem
 Iudæi, & circa montem Itaburium congressi, decem millia sternuntur:
 ceteram vero multitudinem fuga disperfit. Et Gabinius ad Hierosoly-
 60 mam reuersus (idem enim Antipater voluit) rempublicam eius compo-
 suit: deinde hinc profectus, Nabathæos pugna superat, & Mithridatem
 & Orfanem à Parthis perfugas clam dimittit: eosque militibus aufugisse
 dixit. Interea Crassus ei successor datus Syriam suscepit. Is in Parthi-
 cæ militiæ sumptum, & omne aliud aurum templi quod Hierosolymis
 70 erat, abstulit, & à quibus Pompeius temperauerat, duo millia talento-
 rum. Euphratem vero transgressus & ipse perit & exercitus eius: de qui-
 bus non est huius temporis commemorare. Post Crassum autem Par-
 thos in Syriam properantes irruere Cassius inhibuit, receptus in pro-
 quinciam. Eius autem fauore quæsitro, in Iudæam festinabat: captisque

An. mundi
3904. ante
Christ. na.
60.

Iudaorum
Reipub. mu-
tatio.

Ant. lib. 14.
c. 12.

Aristobulus
iterum tur-
bas concitat.

Aristobulus
cum Roma-
nis dimicat.
Romani A-
ristobulum
cum filio Ro-
mam perdu-
cunt.

Alexandem
ad defectio-
nem Iudæos
iterum re-
ducit.

Iudæi ab Ro-
mani victi.
Gabinus
Nabathæos
pugna super-
rat.

Ant. lib. 14.
cap. 33.

Marcus
Crassus reli-
quum tem-
pli aurum
auferit.

*Cassius ad
tria millia
Iudaeorum
in servitium
abducit.
Antipatri
coniunx no-
bilis ex Ara-
bia famina.*

Tarichzis, prope ad tria millia Iudaeorum abducit in servitium. Occidit autem etiam Pitholaum, seditiosos Aristobuli colligentem, cuius necis suaserat Antipater. Huic autem nupta fuit ex Arabia nobilis foemina nomine Cypris: vide filios quatuor, Phasaclum, & Regem Herodem, & Iosephum, & Pheroram, & Salomen filiam habebat. Cum autem omnium, qui ubique potentes essent, amicitiam hospitii familiaritateque conquiret, praecipue Regem Arabum per affinitatem sibi sociavit: eisque fidei commendans filios suos ad eum misit: quoniam bellum cum Aristobulo gerendum susceperat. Cassius autem compulso ad ortum per conditiones Alexandro, ad Euphratem reversus est, Parthos transitu prohibuitur, de quibus alio loco referemus.

C A P. VII

De Aristobuli morte & bello Antipatri contra Mithridatem.

An. mundi
3917. ante
Christ. na.

47.
Ant. lib. 14.
cap. 14.

*Aristobulū
captivum
Caesar vin-
culus solvit.
Aristobulus
cum filio per-
emptus.*

Ant. lib. 14.
cap. 15.

*Ptolemai fi-
lius a patre
occiditur.*

Ant. lib. 14.
cap. 16.

*Mithridates
Antipatri
ope potitur.*

*Mithridatis
de Aegyptio
victoria.*

Cæsar autem post senatus & Pompeii fugam transiit in Ioniā, rebus omnibus Romaque potitus, solum vinculis Aristobulum cum duobus cohortibus velociter ad Syriam misit, & hanc facillime & cuncta Iudææ proxima per illum subijci posse ratus, verum & spem Cæsaris & Aristobuli aecritatem prævenit invidia: Nam veneno peremptus a Pompeii studiosis, aliquādiu etiam sepultura in patrio solo carebat, corpusque mortui servabatur melle conditum, donec ab Antonio Iudæis missum est in monumentis regalibus sepeliendum. Occiditur autem Alexander quoque filius eius, a Scipione secuti percussus Antiochiæ, secundum Pompeii literas, accusatione eius pro tribunali prius habita super his quæ in Romanos admiserat. Ptolemaus autem Minnæ filius, qui Chalcidem sub Libano tenebat, captis eius fratribus, filium suum Philippionem, qui eos arcefferet, mittit Ascalonem atque ille abstractum ab Aristobuli coniuge Antigonum, eiusque sorores adducit ad patrem. Amore autem captus, minorem earum coniugio suo copulat, ob eamque postea causam a patre occiditur. Accepit enim Ptolemaus in matrimonio Alexandram perempto filio huiusque affinitatis gratia fratres eius propensiore cura tuebatur. Antipater autem Pompeio mortuo in clientelam Cæsaris se contulit, & quia Mithridates Pergamenus ab accessu Pelusii prohibitus, cum exercitu quem ducebat in Ægyptum apud Ascalonem morabatur, non solum Arabas, quamvis hospes esset, auxilium ferre persuasit, verum & ipse armata Iudæorum tria circiter millia secum movit. Excitavit autem præsidio Syriæ quoque potentes, & incolam Libani Ptolemaum, & Iamblichum, & Ptolemaum alterum, quorum gratia civitates illius regionis alacri animo bellum pariter incoarunt. Iamque frater Mithridates audis propter Antipatrum copias, Pelusium proficiscitur, & quia transire vetaretur, civitatē obsidebat: Antipater vero in hac oppugnatione clarius enituit. Effraio enim ex parte sua muro, primus in civitate cum suis insiliit, & Pelusium quidem captū est, vltierius autē eos progredi non sinebant Iudæi Ægyptii, terrarum incolæ, quæ appellantur Oniz. Quibus tamen Antipater non modo non obstitit, verum etiam vi victui necessaria præberent militi persuasit. Unde factū est, ut nec Memphis ad manus venirent, vltroque se traderent Mithridati, atque ille Delta iam petagrato pugnam cum cæteris commisit Ægyptiis, in loco cui nomen est Iudæorum castra: eumque in acie omni dextro cornu liberauit Antipater, circumgressus fluminis ripā. Læum enim cornu contra se posuit superabat. Facto autē in eos impetu, qui Mithridatem persequerentur, multos occidit: tamque diu reliquos fugientes agebat, donec etiam

castris

castris eorum potius sit, octoginta tantum de suorum numero amissis. Otingentos autem fere Mithridates cum fugeret perdidit. Præter spem vero seruatus ex prælio, vacuus inuidia, testis rerum ab Antipatro gestarum fuit apud Cæsarem. Vnde ille tunc quidem Antipatrum spe & laudibus incitatum ad subeunda pro se pericula reddidit promptiorem. In quibus omnibus bellator audacissimus comprobatus est, multaque perpeßus vulnera, toto corpore gerebat signa virtutis. Post autem quando rebus in Ægypto compositis ad Syriam rediit, & Romana eum ciuitate simul & immunitate donauit: aliisque rebus honorando amicissimæque tractando, dignum æmulatione reddidit: eiusdemque gratia etiam pontificatum confirmauit Hyrcano.

CAP. VIII.

*De accusatione Antipatri apud Cæsarem de Pontificatu Hyrcani
& Herode bellum mouente.*

Eodem vero tempore Antigonus quoque Aristobuli filius cum venisset ad Cæsarem, maioris præter opinionem felicitatis causam præbuit Antipatro. Nam qui de patris morte queri deberet, propter inimitias Pompeii veneno, quantum purabatur, perempti, & crudelitatis in fratrem accusare Scipionem, nullumque inuidiæ dolum adiuuare miseris. Vltra hæc Hyrcanum & Antipatrum criminabatur, veluti se patrio loco cum fratribus iniquissime pellerent, multisque gentem iniuriis afficerent, dummodo satiantur: quodque in Ægyptum auxilia ipsi Cæsari non beneuolentia, sed timore veteris discordiæ misertint, & ut amorem Pompeii deprecarentur. Ad hæc Antipater, veste proiecta, multitudinem vulnèrum demonstrabat. & qua fide quidem Cæsarem coluisset, verbis non esse opus dixit: nam corpus etiam se tacente clamao. Antigoni autem mirari audaciæ, qui cum hostis Romanorum sit filius, & fugitiui Romanorum, nouarumque rerum studium votumque seditionis patris habeat, apud Romanorum principem alios accusare conetur, bonique aliquid adipisci tentet: quem hoc solum oportere contentum esse, quod viueret. Namque nunc eum non propter inopiam desiderare facultates: sed, ut in eos qui dedissent, Iudæorum seditiones accenderet. Quæ ubi Cæsar audiuit, Hyrcanum quidem pontificatum digniorem esse pronunciauit: Antipatro autem cuius veller potestatis detulit optionem. Qui permissio dignitatis modo ipsi quid daret, Iudææ procurator declaratus est, & præter hoc impetrauit, ut subuersa patris mœnia renouare sibi liceret. Et hos quidem honores Cæsar incendendos in Capitolium misit, ut iustitiæ suæ virtutisque signum Antipatri memoriæ traderetur. Antipater vero ubi de Syria Cæsarem profectus est, in Iudæam reuersus, ante omnia patris muros à Pompeio dirutos reparabat: omniaque lustrando, ne quid in illis regionibus turbarum esset, nunc intermundo, nunc etiam suadendo curabat, vnumquemque admonens, quod si cum Hyrcano sentirent, in otio atque opulentia victuri essent, fortunisque suis & communi pace potituri: sin spe vana ducerentur eorum, qui priuati quæstus gratia res novas optarent, se quidem non procuratorem, sed dominum omnium, Hyrcanum vero tyrannum pro rege, itemque Romanos & Cæsarem hostes pro amicis & rectoribus habituri: nec enim passuros huius potestatem labefactari, quem ipsi Regem constituissent. Sed quamuis hæc diceret, tamen etiam per se, quoniam Hyrcanum segniorem videret, neque tam efficacem quam regni polceret sollicitudo, statum provinciæ componebat. Et Pha-

Antipater ad subeunda pro Cæsare pericula sese offert.

Antipatrum Cæsarem Romanæ ciuitatis donat.

Antigonum ad Cæsarem. Pompeii studiosos de morte patris accusaturum venit.

Antigonum Hyrcanum & Antipatrum falso accusat. Antipater multitudinem vulnèrum demonstrat.

Hyrcanum Pontificem. Antipater vera Iudææ procurator declaratur.

Antipater patris muros reparat. Antipater subditos suos, ut cum Hyrcano sentirent admonet.

An. mundi.
3917.
Ante Chri-
stum nat.

47.

Phasaelus &
Herodes. An-
tipatri filii.
Herodis for-
situdo.

Herodes à
Syræ latro-
ni depellit.
Phasaelus
beneuolen-
tiam Hiero-
solymsæ ha-
bitantium,
erga se au-
get.

Hyrcanus ab
inuidia con-
tra Antipa-
trum eiusq;
filios insigni-
tur.

Herodes ab
Hyrcano in-
iuri vocatur.
Herodem
Hyrcanus
absolvit.

Hyrcanus
rursus ab
improbis ir-
ritatur.

Herodes con-
flatam mi-
litum mul-
titudinem,
ut Hyrcan-
um regno
adponat Hiero-
solymsæ
deducit.

faculum quidem natu maximum filiorum suorum militibus præposi-
tum, Hierosolymæ eiusque territorio præfecit. Herodem vero ætate
posteriorem, nimisque adolescentem, Galilææ destinat, similis curatu-
rum: qui cum natura strenuus esset, cito materiam vbi animi magnitu-
dinem exeret, inuenit: captumque latronum principem Ezethiam;
quem prædari maximo agmine continentia Syriæ deprædaret. Ipsum
aliisque latrones multos interfecit. Eaque res adeo grata fuit Syris, vt
per vicos atque oppida caneretur Herodes, veluti per eum pacē reddita
& possessionibus restituta. Ex huius denique operis gloria, Sexto et-
iam Cæsari propinquo magni Cæsaris, & Syriam tunc administranti est
cognitus. Quin & Phasaelus fratris indolem contentione bonā supera-
re certabat, augendo eiga se benevolentiam Hierosolymis habitan-
tium: atque illam quidem ciuitates possidens, nihil autem contume-
liosē per insolentiam potestatis admittens. hinc & Antipater obsequiis
regalibus ab ea gente colebatur, & honores ei tanquam rerum domino
omnes habebant. Nec tamen ipse propterea minus fidelis aut beueo-
lus Hyrcano fuit. Verum fieri non potest, vt liuorem quisquam in se-
cundis rebus effugiat. Namque Hyrcanus, quamuis & antea tacite sua
sponte mordebatur adolescentium gloria, maximeque rebus ab Hero-
de bene gestis, & crebris nunciis laudēs eius per singula facta, radican-
tibus angeretur: à multis tamen inuidis, qui regias infestare solent,
quibusque Antipatri eiusque filiorum probitas officiebat, intigabatur;
dicentibus, quod Antipatro & filiis eius rebus traditis, solo contentus
& hac potestate vacuo Regis nomine sederet. Et quamdū sic errabit,
vt in se Reges producat? Nec enim eos vel simulate iam procuratorem;
sed certe esse dominos ipso reiecto: cuius nec mandatis nec epistolis
præter Iudæorum legem tantam multitudinem peremissit Herodes:
illumque nisi regnet, sed adhuc priuatus sit, ad iudicium venire debe-
re, rationem tam ipsi Regi, quam patriis legibus redditurum; quæ in-
demonstratos occidi non sinerent. His paulatim accendebatur Hyrcanus.
Ad extremum autem iracundia prostrata, causam dictum Herodem iu-
bet accessiri: atque ille & patris mōitu, & quod ei fiduciam res gesta-
darent, stimata prius Galilææ præsidis, ad Regem proficiscitur. Ibat
autem cum forti caterua, ne vel derogare videretur Hyrcano; si plures
duceret, vel inuidiæ nudus pateret. Sextus autem Cæsar adolescenti
metuens, ne quid apud inimicos deprehensio mali fieret, ad Hyrcanum
mittit, qui ei manifeste denunciarent, vt homicidii crimine liberaret
Herodem. Hyrcanus autem qui cum diligeret, per se quoque id cupiens,
absolutionem decernit. Atque is inuito Rege euasisse ratus, Da-
mascum recessit ad Sextum, nequaquam paratus obedire, si denuo fu-
isset accitus. Rursusque ab improbis irritabatur Hyrcanus, qui dice-
rent iratum Herodem abiisse, & vt se contra ipsum strueret, properasse.
Hæc autem Rex vera esse existimans, quid ageret nesciebat: quoniam
potentiorē inimicum videbat. Cum vero à Sexto Cæsare dux mili-
tium per Syriam, itemque per Samariam declaratus esset Herodes; ne-
que solum propter gentis fauorem; sed etiam viribus suis terribilis pu-
taretur, in timorem extremum incidit, iamiamque illum contra se cœ-
dens cum exercitu esse venturum. Neq; opinione deceptus est. Namque
Herodes intentatē sibi aculationis iracundia; conflatam militum mul-
titudinem in Hierosolymam ducebat, vt Hyrcanum regno deponeret.
Idque fecisset, ni pariter egressi pater & frater fregissent eius imperium,
deprecantes; vt & ipse vindictam minis tantum, solique indignatione
mereretur: Regi autem parceret, sub quo ad hoc potētiā processisset:
ac si propterea quod in iudicium vocatus esset, indignaretur: quia ta-

men absolutus esset, gratias ageret, neque tristibus quidem paria referret, saluti vero esset ingratus. Quod si etiam momenta bellorum reputanda viderentur, iniquitatem militum consideraret: neque omnino de victoria bene speraret, qui cum Rege congressurus esset domestica consuetudine iuncto, & de se bene merito. Sui autem nunquam, nisi quod maleuolorum consiliis impulsus, umbram ei tantum iniquitatis intenterat. Paruit his Herodes, qui speratis putauerat posse sufficere, suasque vires demonstrare nationi. Et inter hæc discordia Romanorum circa Apamiam, bellumque domesticum oritur: quoniam Cæcilius Bassus fauore Pompeii Sextum Cæsarem dolo necauerat, eiusque militem occupauerat. Alii vero Cæsaris duces, mortis eius vlciscendæ gratia, cunctis viribus Bassum petebant. Quibus tam interempti quam superstitis Cæsaris causa, quod ambobus esset amicus, Antipater per filios suos misit auxilia. Cum autem bellum traheretur, ex Italia successor antedicti Sexti venit Marcus.

CAP. IX.

De Romanis dissidiis, post mortem Cæsaris, & insidii Malichi.

10 Eodem tempore magnum bellum inter Romanos conflatum dolo Cassii & Bruti Cæsare interfecto, postquam triennium septemque menses tenuit principatum. Maximo autem motu cordis eius gratia concitato, & optimatibus inter se dissidentibus, propria spe quisque ducebatur ad id quod existimabat esse commodius. Itaque Cassius Syriam petiit, occupaturus militem, qui Apamiam circumsidebat: ubi & Marcus & dissidentes cohortes Basso conciliauit, simulque obsidione liberauit Apamiam. Ipse vero exercitum ducens stipendium ciuitatibus indicabat: nec modus erat exactionum. Cum autem Iudeos quoque septingenta talenta iussisset conferre, minas eius veritus Antipater, filiis suis & aliis amicis mature pecuniæ cogendæ curam distribuit, & inter eos Malichus quidam ex amicis: adeo necessitas urgebat. Primus autem Herodes Cassii fauorem promeruit, qui ex Galilæa parte sua, talenta centum attulit, proptereaque inter eximios amicos numerabatur. At vero ceteros paviditate arguens Cassius; ipsis ciuitatibus irascebatur. Eoque Gophnam & Ammauentem, & duas alias ciuitates ex vilioribus depopulatus, ibat quidem quasi Malichum interfectorum, quod remissior in exigendo fuisset. Verum & huius & ceterarum ciuitatum interitum repressit Antipater, centum illico talentis Cassio definito. Nequaquam tamen Malichus post abitum Cassii, beneficiorum Antipatri memor fuit. Sed illi ipsi, quem septennumero memorabat sui seruatorem fuisse, periculum mollebat, iniquitatis suæ impedimentum abolere festinans. Itaque Antipater & vires eius & calliditatem metuens, suum transiit Iordanem ad vlciscendas insidias collecturus exercitum. Deprehensus autem Malichus Antipatri filios impudenter superat. Nam & Phasaelum apud Hierosolimam præsidium appositum, & Herodem qui custodiam curabat armorum, multis exultationibus & sacramentis circumuentos impellit, ut ipsis intercedentibus reconciliaretur Antipatri: atque ita denuo per Antipatrum exorato Marco, tunc in Syria militem regente, seruatus est: qui Malichum statuerat occidere, quod nouis rebus studuisset. Cæsare vero adolescente & Antonio cum Bruto & Cassio bellum gerentibus, Marcus & Cassius exercitus de Syria conuato, quod magni momentum, ubi usus poposcit, Herodes fuisset, ipsum quidem totius Syriæ procuratorem præficiunt, equitum illi manu pedumque attributa. Si autem bellum defuisset, regnum quoque Iudææ Cassius

An. mundi
3922.

an. Christ.
nat. 42.

Herodes à bello contra Hyrcanum destitit.

Sextum Cæsarem Bassus dolo necat.

Marcus Sexti successor.

Ant. lib. 14. c. 20.

Iulius Cæsar dolo Cassii & Bruti interfectus.

Cassius stipendium ciuitatibus indicit.

Herodes Cassii amicus.

Cassius in exactionibus exigendis seruus.

Malichus beneficiorum Antipatri immemor.

Antipater contra Malichum colligit exercitum.

An. mundi
3922.
an. Christ.
nat. 42.
*Othanius Augus-
tus Iulio
suecessit.
Sueton.
Cassius Hero-
di Iudaea re-
gnum delatu-
rum pollice-
tur.
Antipater
Malichii in-
finitum vene-
num bibit.
Herodes pa-
tris necem in
Malicho co-
gitat ulcisci.
Malichus
Hyrcano sese
adiungit.
Cassius Hero-
di ut in Ma-
licho mortem
patri ulci-
scatur referi-
bit.
Fatale decre-
tum huma-
nam spem
irridet.
Malichum
tribuni Hero-
di interfici-
unt.
Ans. lib. 14.
c. 20.*

se eidem delaturum esse pollicitus est. Euenit autem, ut Antipatro & spes & fortitudo filii, causa mortis fieret. Horum enim metu Malichus, ministro quodam regio pecunia corrupto, mixtum ei venenosum poculum dari persuadet. Atque ille quidem iniustitiam Malichi primum fuit post conuiuium mortuus, vir & alias strenuus, rebusque administrandis idoneus, & qui regnum recuperatum conseruasset Hyrcano: Malichus autem infensum propter suspicionem veneni populum, negando placabat: simulque ut validior esset, armorum sibi copias conquirebat. Nec enim Herodem cessaturum arbitrabatur, quin etiam mox cum exercitu necis paternae ultor adueniret. Sed Phasaeli fratris consilio, qui cum palam minime persequendum esse dicebat, ne vulgi seditione concitaretur, & purgantem se tunc Malichum patienter admittit, & suspicionem liberum esse concedens, clarissimas paterni funeri celebrauit exequias. Conuersus autem in Samariam, & ciuitatem composuit seditione turbatam, perque dies festos in Hierosolymam remeabat, praemissis ac comitantibus armatis: cui Hyrcanus, ita suadente ob metum Malicho, denunciatur, ne alienigenas superinducat indigenis festum pure caesque celebrantibus. Herodes autem, & ipso qui praeceperat, causaeque contempta, nocte ingressus est. Iterumque Malichus ad eum veniens, Antipatrum flebat. Contraque ille se falli, cum vix animi dolorem premeret, simulabat: & tamen de nece patris apud Cassium per epistolas questus est, cui propterea Malichus inuisus erat. Itaque non modo, ut mortem patris vicisceretur, ei rescriptis: sed etiam tribunis quibus praeerat, ut in causa iusta Herodi opem ferrent, occulte praecepit. Et quoniam capta Laodicea, vndique ad Herodem conuenerant optimates cum muneribus & coronis, ipse quidem hoc vltioni tempus destinauerat. Malichus autem id Tyri fore suspicabatur: & filium suum tunc apud Tyrios obsidem, statuit subducere, & ipse in Iudaeam fugam parabat. Salutis autem desperatio stimulabat, ut etiam maiora cogitaret: nam & Iudaeorum gentem contra Romanos excitaturum se credidit, dum bello aduersus Antonium Cassius occupabatur, deiectione Hyrcano facillime regnaturum. Sed profecto infidebat eius spem facile decretum. Etenim quo intenderet animum suspicatus Herodes, & ipsum & Hyrcanum ad coenam vocat. Deinde feruorum quendam instituendi conuiuii specie mittit. Sed res erat, ut tribunis praediceret ad insidias egredi: atque illi praceptorum Cassii memores, ad litus ciuitati proximum armati gladiis occurrunt, ibique circumseptum Malichum multis vulneribus interficiunt. Hyrcanus autem statim concidit stupore dissolutus: vixque anima recepta, Herodem percontabatur, quis Malichum occidisset. Et cum e tribunis vnus respondisset, Cassii praceptum: plane, inquit, & me & patriam meam Cassius seruat incolumem: qui amborum insidiatorem peremit. Vtrum autem ex animo dixerit, an quod timore factum probaret, incertum est. Sed enim Malichum hoc modo vlus est Herodes.

C A P. X.

De Herode accusato & vindicato.

Felix in Phasaelum mortem.

Postquam vero Cassius excessit e Syria, iterum Hierosolymis orta seditione est, cum Felix in Phasaelum mouisset exercitum, & in Herodem fratris poena velleret necem Malichi vindicare. Casu autem Herodes cum Fabio Romano duce apud Damascum habitabat: & ne cupiens auxilio foret, morbo impediabatur. Interea Phasaelus etiam sine cuiusquam auxilio superauit Felicem: probumque ingrati obiciebat Hyrcano, qui & Felici studisset, fratremque Malichi castra occurrere.

misisset. iam enim multa tenuerat. omniūque tutissimum Massadam.
 Nec tamen ei quicquam contra vim Herodis potuit sufficere. qui mox
 ut conualuit. & alia recepit. & illum ex Massada supplicem dimisit. Ma-
 ssadum Tyrionum tyrannum ex Galilza populit: tria enim castella pos-
 sederat: Tiriisque quos ceperat. vitam concessit omnibus: nonnullos
 etiam donatos abire iussit. vna & sibi ciuitatis beneuolentiam. & tyran-
 no comparans odium. Mariō autem à Cassio quidem meruerat tyran-
 nidem. qui tot Syriæ tyrannos præfecerat: sed ob Herodis inimicitias
 etiam Antigoni Aristobuli secum ducebat. & Ptolemæum. propter
 Fabium. quem Antigonus sibi pecunia sociatum. adiutorem incepti ha-
 bebat. Cuncta vero iocer Ptolemæus Antigono subministrabat. Contra
 quos Herodes instructus. in aditu Iudææ commisso prælio. victoria po-
 titur. fugatoque Antigono. redit in Hierosolymam. pro merito gestæ rei
 omnibus charus. ut etiam quibus antea despectus erat. tunc in eius fa-
 miliaritate sese dederint. propter Hyrcani affinitatem. Namque is
 Herodes iam pridem ex indigenis habuerat uxorem non ignobilem. quæ
 Doris vocabatur. & Antipatrum ex ea susceperat filium. Tunc autem
 duxerat Alexandri. cuius pater fuit Aristobulus. filiam Mariæmmen.
 Hyrcani neptem ex alia. atque inde Regi familiaris erat. Sed ubi Cassio
 circa Philippos interfecto. Cæsar in Italiam. & Antonius in Asiam dis-
 cesserunt. legatis ab aliis ciuitatibus ad Antonium missis in Bithyniam.
 etiam Iudæorum optimates accusatum veniunt Phasaëum & Herodē:
 quod illis rerum summam vi possidentibus. nomen tantum honorabile
 superesset Hyrcano. Ad quæ Herodes qui præsto erat magna pecunia.
 placatum sic Antonium affecit. ut ne verbum quidem inimicorum eius
 pateretur audire. Et tunc quidem ita digressi sunt. Quum autem denuo
 Iudæorum primates centumviri; Antiochiæ proximam Daphnen ad
 Antonium venissent. amori Cleopatrz iam seruientem. delectis cæce-
 ris. qui eloquentia & dignitate præstabant. aduersus fratres accusatio-
 nem præponunt. Respondebat autem Messala. causæ defensor. astante
 etiam propter affinitatem Hyrcano. Auditis deinde utrisque partibus.
 Antonius percontabatur Hyrcanum. quinam essent regendis rebus ap-
 titissimi. Cumque is Herodem. eiusque fratres aliis prætulisset. volu-
 ptate repletus (nam & hospes eorum paternus erat. humanissimeque
 ab Antipatro susceptus. eo tempore quò in Iudæam cum Gabinio ve-
 nerat) tetrarchas ambos declarat. toties eis Iudææ procuratōne per-
 missa. Legatis autem id ægre ferentibus. quindecim eorum correptos
 carceri tradidit. quos etiam pene occidit. Cæteros autem reiecit cum
 iniuria: unde maior tumultus Hierosolymis excitatus est. Denique mil-
 le legati iterum Tyrum missi sunt. ubi commorabatur Antonius in Hiero-
 solymam paratus irruere. Et contra eos vociferantes. magistratus Ty-
 riorum directus est. data ei licentia. ut quos comprehendisset. occide-
 ret. præceptoque ut eorum potestatem confirmare curaret. qui tetrar-
 chæ ipsius essent Antoni suffragio constituti. Ante hæc autem Herodes
 usque ad lictus cum Hyrcano progressus. multis eos admonebat. ne & si-
 bi interitus & patriæ belli causa heret. dum inconsiderate contendunt.
 Illis autem tanto magis id indigne ferentibus. Antonius. militis arma-
 tis. multos occidit: multos etiam vulnerauit. quorum & saucios cura. &
 mortuos sepultura Hyrcanus dignatus est. Non tamen ideo qui effuge-
 rant quiescebant. perturbando enim ciuitatem. Antonium ir-
 ritabant. ut etiam quos in vinculis ha-
 beret. occideret.

An. mundi
 3923.
 an. Christ.
 nat. 41.

Antigonus
 ab Herode sa-
 gatus.

Doris prior
 Herodi con-
 iux non igno-
 bilis.

Iudæo-um
 optimates
 Phasaëum
 & Herodem
 accusatum
 veniunt.

Ant. lib. 14.
 c. 21.

Iudæi adu-
 sus fratres ac-
 cusationem
 renouant.

Herodem &
 Phasaëum
 Antonius tē-
 trarchas de-
 clarat.

Antonius tē-
 Tyro commo-
 ratur.

Seditio Hiero-
 solyma con-
 tra Herodem
 & Hyrcanū.

Antonius
 captivos tra-
 cidat.

Ant. lib. 14.
 c. 22.

CAP. XI.

De bello Parthorum contra Iudaeos & fuga Herodis ac fortuna.

Anmindi
3923:
an: Christ.
nat: 41.
Lysanias Bar
Zapharni, ut
Antigenum
iuducat per
suadet.

Inter Antio
chum & Hy
rcanum actu
pugna Hiero
solyms in sa
cro commissa.
Assidua ca
des Hieroso
lymus.
Parthum
Phasaelus
hostisio taci
pit.

Pacori dolo
& infidia.

Herodes &
Phasaelus in
captu disci
mine versan
tur.

BARZAPHARNE autem Parthorum satrapa Syriam biennio post eum Regis filio Pacoro detinente, Lysanias patris sui mortui successor Ptolemai Minnæ filii, mille satrapa talenta pollicitus & mulieres quingentas, ei persuadet ut Antigodum in regnum inducerent, Hyrcanumque deponerent. Impulsus igitur ab eo Pacorus, ipse quidem per maritima loca perrexit, Barzapharnem autem itinere mediterraneo iussit irrumperet. Sed maritimarum Tyrii Pacorum excluserunt, cum Ptolemaidenles cum & Sydonii receperunt. Ille autem quendam regii pincernam, cognominem suum, equitatus ei parte attributa, ad Iudæam iussit accedere, & exploraturum hostium consilium, & ubi usus exegisset, presidio futurum Antigono. quibus Carmelum populantibus, multi Iudæi vitro ad Antigonem confluunt, ad expeditionem alacriter animati. Ille autem ad locum qui Drymas dicitur, occupandum eos, mittit: ubi commissæ pugna, depulsi quoque hostibus & effugatis, Hierosolymam cursu petebant: atque multitudine, & que ad regiam processerunt. Excepti autem ab Hyrcano & Phasaelo, fori acie in foro confugerunt. Ibi quoque hostes in fugam versos, pars Herodis in sanum concludit: custodesque his sexaginta viros apponit, per cedes proximas collocatos. Sed hos quidem insensus strabitus populus, igne consumit. Herodes a iracundia peremptorum congressus cum populo, multos obruncat: inque dies singulos inuicem sese per insidias incurantibus, assidue cædeserant. Intante vero die festo, qui Pentecoste vocatur, omnia circa templum, totaque ciuitas plebe rustica repleta est, & pleræque armata. Et Phasaelus quidem muros, Herodes autem cum paucis domum regiam custodiebat. Inuasitque de improviso hostibus in suburbano, complures quidem peremit, omnes a in fugam vertit. & hos in ciuitatem, alios in sanum, alios in extremum vallum includit. Interea pacis arbitrum Pacorum Antigonus petit admitti. Exoratus autem Phasaelus & ciuitate & hospitibus cum quingentis equitibus Parthum receptu quidē componendæ seditionis venientem, re autem vera ut adiunxerit Antigonom. Denique Phasaelum dolo perpulit, ut ad Barzapharnem legatus de pace proficisceretur: quamvis multa dissuadente Herode, atque ut infidiatorem occideret, neve se eius fallacis dederet, admonente. natura enim barbaros fidem negligere. Exiit etiam Pacorus cum Hyrcano, quominus suspectus esset: nonnullique relicti equitibus apud Herodem, quos Eleutheros vocant, cum cæteris Phasaelum prosequeretur. Sed ubi ad Galilæam venerunt, indigenas quidem diuidentes atque armatos offendunt: satrapam vero conueniunt satis callide & officii amicitie dolos regentem. Denique postquam dona eis dedit, redeuntibus insidias posuit. Illi autem in maritimum quendam locum deducti, cui nomen est Ecdippon, fraudem intelligunt. Ibi enim de promissis mille talentis audierunt: & quod Antigonus pleræque mulieres ex his quas ipsi haberent inter quingentas Parthis deuouisset quodque sibi semper a barbaris præstruerentur insidie, ac olim capti essent, nisi mora fuisset, dum Hierosolymis caperetur Herodes, ne sibi præsciis quæ de his agerentur caueret. Hæc iam non verba etant solum, nam & custodes haud procul abesse conspiciebat. Et tamen Phasaelus Hyrcanum deserere non sustinuit, quamvis enim sapius moneret Offitius ut fugeret: cui Sarahalla Syrorum tunc ditissimus dixerat, quemadmodum essent omnia de insidiis constituta. Sed consensire satrapam maluit, atque in os exprobrare, quod se insidiis aperisset: ac maxime quia pecunie causa

talis

talis extitisset, cum plus ipse pro salute daturus esset, quam pro regno
 promississet Antigonum. Adhuc Parthus subdola satisfactione iureque
 iurando suspicem deprecatus, perrexit ad Pacorum, statimque à
 Parthis qui remanserant, quibusque iussu erat, Phasaelus atque Hyr-
 canus comprehenduntur, periurium simul ac perfidiam execrantes. At
 interim pincerna ad hoc missus, Herodem capere moliebatur, eumque
 fallere, ut extra murum procederet, sicut sibi mandatum fuerat, cona-
 batur. Ille autem suspectos habere solitus barbaros, & tunc minime
 dubitans in hostes incidisse literas quæ insidias indicarent, prodire nol-
 lebat, quamquam satis idoneam causam Pacorus obtenderet; epistolas
 portantibus obuiam ire debere, nec enim ab hostibus esse captos, aut
 quicquam de insidiis, sed quæ Phasaelus gessisset, his contineri. Iam-
 dudum autem ab aliis audierat Herodes, fratrem suum Phasaelum esse
 correptum, & Hyrcani filia Mariamque prudētissimam foeminarum,
 multis eum precibus, ne prodiret orabat, ne se crederet manifestis iam
 conatibus barbarorum. Adhuc autem Pacoro eum sociis deliberante,
 quoniam modo clam pararet insidias, nec enim fieri posse ut tanta sa-
 pientiz vir rex aperto circumueniretur, nocte Herodes cum propinquis
 suis sibi, ad Idumzæm ignatis hostibus proficiscitur. Eo cognito, Par-
 thi eum persequuntur. Et ille matrem quidem fratres suos, despon-
 satamque puellam cum matre, minimoque fratre prætendere iter ius-
 sit: ipse autem caute cum famulis suis barbaros retentabat: multisque
 per omnes confictus interemptis, ad castellum Massada properabat.
 Grauioribus autem in fugâ Parthis ludos expertus est. Qui cum temper
 molesti fuissent, à sexagesimo tamen ciuitatis stadio aliquandiu etiam
 acie decertauerunt. Vbi Herodes victoria potitus, cum multis interfec-
 sisset, ipsumque locum in memoriam præclari facinoris ædificatum, lo-
 cupletissimam exornauit regia, arcemque in eo munitissimam condidit,
 ac de suo nomine Herodion vocauit. Et tunc quidem cum fugeret, mul-
 tos sibi adiungebat. Postea vero quam Thersam Idumzæ peruenit, oc-
 currit ei frater Iosephus; turbamque sequentium diminui persuaduit: nec
 enim capicem esse tantæ multitudinis Massadam. Erat autem supra
 quam nouem millium multitudo. Itaque paruit Herodes eius consilio,
 & impares quidem necessitati per Idumzæm dimisit cum viatico, leuissi-
 mos autem maximeque necessarios tenuit, atque ita in castellum rece-
 prus est. Deinde octingentis ibi relictis, qui mulieres defenderent, item-
 que commeatu, qui satis esset obseis, ipse in Petram ciuitatem Arabiæ
 pertexit. Parthi apud Hierosolymam in prædâ versi, in fugientium
 dpmos ac regiam iruebant, solis Hyrcani pecuniis abstinentes: quæ
 trecenta talenta superabant, aliorum vero spe minores inueniebantur.
 Quoniam Herodes iam pridem barbarorum perfidiam suspicans, quic-
 quid in opibus preciosum, in Idumzæm multo ante comportauerat:
 eiusque locorum itidem quisque federat. Veruntamen postquam præda
 potius suæ Parthi, ad hoc iniuriæ processerunt, ut omnem terram illam
 bello implacato replerent, Masfa quoque ciuitate vilitata: nec solam
 Antigonum regem constituerent, verum etiam Phasaelum & Hyrcanum
 victos ei traderent verberandos. At ille Hyrcani quidem auricu-
 las dentibus truncat, ut nè solutus quidem mutatis rebus vaguam Pon-
 tificatum recipiat: ab integris enim celebrati sacra opofter. Phasaeli ve-
 ro virute præuentus est Antigonus. Qui cum nec ferri copiam, nec ma-
 nus liberam haberet, ad saxum fracto capite interiit: atque ita probato,
 quod verus Herodis frater esset, Hyrcanusque degenerasset, viriliter
 moritur: dignum ante acta vita obitum assecutus. Fertur tamen & aliud
 quod ex illa quidem plaga resipuerit, sed veluti curandi eius causa, mis-

An. mundi
3924.ante Chri-
stum nat.

40.

Herodis infi-
dia frustra.Herodes
clam nocte
ad Iduma-
am profici-
scitur.Herodes gra-
uioribus in fu-
ga Parthi
Iudæos expe-
ritur.
Victoria Ho-
rodi.
Herodion.Massada
Petra ciuit.
in Arabia.
Antigonus
auriculo
Hyrcani
dentibus
truncat:
Antigonum
Parthi Ro-
gam consti-
tuit.
Phasaelus
ad saxum
capite fran-
git.

An. mundi
4925.
ante Chri-
stum nat,
39.

*Phasaeli
verba prius
quam effla-
ret animam.
Herodu erga
Phasaelum
fratrem a-
mor.*

*Impudentia
suasores.
Herodes A-
rabas sibi ho-
stis esse de-
prehendit.*

*Herodes cum
magno viro
di, crimine
Romam na-
uigat.
Herodes Ro-
mam profe-
ctus, Anto-
nium con-
uenit.
Ant. lib. 14.
ca. 19.
Herodes An-
tonium &
Caesarem sibi
beneuolus
inuenit.*

lus ab Antigono medicus, venenis malis vulnus expleuerit, eoque il-
lum pacto peremerit. Vtrumvis autem verius sit, praelatum habet ini-
tium. Denique aiunt eum prius quam efflaret animam, cognito ex qua-
dam muliercula, quod Herodes euasisset, dixisse: Nunc bono animo
discedam, qui ultorem inimicorum reliquerim. Ille quidem hunc exitum
habuit. Parthi autem, quanquam mulieribus caruerint, quas ma-
xime cupiebant, rebustamen cum Antigono apud Hierosolymam com-
positis, vinctum Parthiam Hyrcanum ducunt. Herodes autem obstina-
tus in Arabiam, velut adhuc viuo fratre suo festinabat: vt precupias ab
Rege acciperet, quibus solis exoratum iri pro Phasaelo sperabat avari-
tiam barbarorum. Etenim cogitabat, si Arabs minus memor fuisset pa-
ternæ amicitiae, animoque liberali parciore, vel mutuum ab eo sumere,
quod redemptionis causa praeberet: pignori opposito ipsius filio quem
redimeret: Secum enim habebat fratris filium, septem annos natum:
trecentaque talenta dare decreuerat, interpolitis precationi Tyris. Sed
profecto studium fortuna preuenierat: & Phasaelo mortuo nequiquam
fratrem diligebat Herodes. Non tamen vel apud Arabas saluam amicitiam
reperit. Denique Malichus Rex eorum, pramittis qui hoc admo-
nerent, quamprimum reuerti eum ex sinibus suis iubet, simulatione
quidem per legatos Parthos petisse, vt Herodem Arabia pelleret: certa
vero causa fuit, quod vicem Antipatro debitam negare proposuerat, ne-
que pro beneficiis ab eo perceptis aliquid eius filii gratiae rependere;
consolationis egentibus. Impudentia vero sualores habebat, qui Anti-
patro vellent abiurare deposita. Erant autem circa eum potentissimi.
Proinde Herodes ubi Arabas ex ea sibi causa hostes esse deprehendit,
vnde amicissimos existimabat, eaque respondit nunciis, quæ dolor im-
perauit, Ægyptum versus recedit: & prima quidem vespere in quoddam
agreste sanum, dum post se reliquos reciperet, diuertit. Postero au-
tem die cum Rhinocoluram peruenisset, fratris ei mors nunciatur ac-
ceptoque tanto luctu, quantum curarum æstus deposuit, ibat vlti-
rius. Itaque Arabem sero facti poenituit: & qui reuocarent eum,
quem contumeliose traclauerat, velociter misit. Herodes autem in Pe-
lusium peruenerat: ibique transitu prohibitus ab eius rei speculatori-
bus, retores adit: & illi famam viri dignitatemque reueriti; Alexan-
driam eum prosequuntur. Ingressus autem ciuitatem, à Cleopatra ho-
norifice susceptus est, ducem sibi militum fore eum ad ea quæ parabat,
existimante. Posthabitis autem Reginae precibus, neque hyemis asper-
ritatem, neque marina discrimina, quo minus nauigaret Romam, ex-
timuit. Circa Pamphyliam vero periclitatus, maiore oneris parte reie-
cta, vix in Rhodum vehementer bello Cadi vexatam, saluum euadit. A-
micorum vero suorum, Ptolemæi & Saphinii receptus hospitio, licet rei
pecuniariæ premeretur inopia, maximam tamen ædificat nauium trite-
mem: eaque cum amicis delatus Brundisium, atque inde continuo Ro-
mam profectus, familiaritatis paternæ gratia primum conuenit Anto-
nium, cuique tam suas quam totius generis clades exponit: quodque af-
fectibus suis in castello relinquit, atque obhisione cinctis, ad eum hyeme
supplex nauigasset. Itaque tantæ miserationis casum miseratus Anto-
nius, & memoria quidem iunctæ cū Antipatro dextera, tum vero ipsius
qui aderat contemplatione virtutis, etiam tunc cum Regem contine-
re proposuit Iudæorum, quem ipse retrarcham antea fecerat. Non mi-
nus autem quam fauore Herodis, odio ducebatur Antigoni. hunc enim
& seditiosum, & Romanis inimicum esse arbitrabatur. Caesarem qui-
dem habebat multo quam ipse paratius renouantem Antipatri expedi-
tiones, quas in Ægypto cum eius patre pertulerat: & hospitium & in

rebus cunctis beneuolentiam: cum præter hæc ipſius quoque Herodis ſtrenuitatem cernebat. Veruntamen & ſenatum conuocabat, ubi Meſſala, & poſt eum Aratinus aſſante Herode, patris eius merita, & ipſius circa populum Romanum fidem proſequebantur, quo ſimul hoſtem Antigoni demonſtraſſent, non ſolum quod intra breue tempus iſis diſſidere cœpiſſet, verum etiam quod antea quoque populo Romano deſpecto, Parthorum ſuffragio regnum curauifſet accipere, huius autem commoto ſenatu, cum Antonius etiam bello contra Romanos gerendo vtile eſſe diceret Herodem Regem creati, omnes aſſentiunt. Dimiſſo quoque ſenatu, Antonius quidem & Cæſar egrediebantur, medium ſtipantes Herodem. Conſules autem cum aliis magiſtratibus antecedeabant, cæſuri hoſtias, decretumque ſenatus in Capitolio repoſituri. Primo autem die, regni Herodis, apud Antonium conſecratum eſt.

CAP. XII.

De bello Herodis à Roma uocatus pro Hieroſolyma, & contra Iſirones.

Eodem vero tempore Antigonus apud Maſſadam incluſos obſidebat, aliis quidem victui neceſſariis abundantes, aquæ autem inopes. Unde Iſeſphus quoque frater Herodis cum ducentis familiaribus ſuis ad Arabas confugere cogitabat: audito quod eorum quæ in Herodem commiſerat, Malichum pœniteret: caſtellumque reliquiſſet, niſi circa noctem qua exiturus erat, plurimum imbrum contigiſſet effundia. aqua enim repletis puteis, fugiendi cauſa non erat, adeo ut etiam ultro in Antigoni militem eruptiones auderent: multoſque nunc aperto prælio, nunc inſidiis necidarent: non tamen illis omnia pro voto cedebant, ſed ipſi quoque interdum cum a duſſo caſſi: reuertebantur. Interea dux Romanus Ventidius, prohibito miſſus Parthos à Syria, poſt illos in Iudæam venit. verbo quidem, ut Iſeſpho & qui vna obſidebantur, ſerret auxilium: te autem vera, ut pecunias auferret Antigono. Itaque cum non longe ab Hieroſolymis retendiſſet, quærit expletus, ipſe quidem cum maxima exercitus parte diſceſſit. Silonem vero cum paucis, neſcitum deprehenderetur, ſi omnes abduxiſſet, reliquit. Antigonus autem, ſperans iterum Parthos ſibi adiumento fore, Silonem interim placabat: ut pendente ſpe, nihil inquietaret. Iam vero nauis ex Italia in Ptolemaidem deuectus Herodes, non parua manu coacta externorum atque gentilium, per Galilæam aduerſus Antigonum properabat, Ventidii & Silonis ſultus auxilio. quibus Delius ab Antonio miſſus, ut Herodem in regnum deducerent, perſuaſit. Horum autem Ventidius quidem turbas in ciuitatibus; quæ propter Parthos euenerant, componebat. Silonem vero Antigonus in Iudæa mercede corruerat. Non tamen Herodes opis egebat: in dies enim ſingulos, quo magis iter prompuebat, augebatur eius copix. nam præter paucos omnis ei Galilæa conſenſit. & propoſitum habebat præmium neceſſarium Maſſadam, vt primum affeſſus ſuos obſidione liberaret, ſed impedimento fuit Iſeppe. Hæc enim prius, quod hoſtilis eſſet, eximenda videbatur: ne dum iſſe petere Hieroſolymam, receptaculum à tergo aliquod inimicis relinqueretur. Silo autem iungit agmina, inueniſſe gaudens reſiſtendi occaſionem, quod eum perſecutio premeret Iudæorum. hos autem Herodes paræ manus excuſatione perterritos, mature in fugam vertit: & Silonem male repugnantem, periculo eripit. Deinde capta Iſeppe ſuos liberaturus ad Maſſadam ſeſtinabat: dum indigenarum alios amicitia paterna ſibi ſociaret, alios ipſius gloria, nonnullos vtriuſque beneficiis debita vi-

An. mundi
3925. ante
Chriſtum
nat. 39.

Herodes corā
Senatu Ro-
mā. Landam-
tur.
Herodem
Romani In-
duorum Ro-
gem creat.

Ant. lib. 14.
cap. 23.

Antigonus
Maſſadam
obſidebat.

Prælium in-
ter Antigo-
ni milites &
Iſeſphum He-
rodi fratrem.
Ventidius
Romanus mi-
lites Dux pe-
cunias au-
fert Antio-
gono.

Ant. lib. 14.
c. 24.

Herodes in
Antigonum
mouet.

Herodu pro-
poſitum Maſ-
ſada & Iſe-
pe captus Hiero-
ſolymam
petere.

An. mundi
3225. ante
Christum
nat. 39.

*Herodes Hierosolymam
cingis obsi-
dione ac pra-
conu voce
cur aduen-
sit, declarari
iubet.*

*Silanus à In-
dau pecunia
corruptus do-
lus.*

*Herodes com-
meatus co-
piam parat.*

*Herodes deci-
cohorti
comitatus,
Hierichunta
pergit.
Romani pra-
da non
potuerunt.*

*Ani. lib. 14.
cap. 24
Herodes Se-
pho in ciui-
tatem eque-*

cissitudo plurimos tamen spes, ut à Rege certissimo. Itaque validissimas
quas fierat militum copias: sed Antigonus iter eius impediebat, loca in-
fidis opportuna preoccupans, unde nullum aut minimum afferebat
hostibus detrimentum. Herodes autem facile receptis ex Massada pi-
gnoribus suis & rebus, à castello in Hierosolymam perrexit. Cui se Silo-
nis milites & multi ex ciuitate iunxerunt, virum tunc timore percussus.
Castris autem positus ad occidentem regionem oppidi: cultodes eius par-
tis ipsum sagittis & iaculis impetebant: ab aliis vero per cuneos excu-
rentibus, prima frontis acies tenebantur. Herodes autem primo circa
muros praconis voce declarari iussit, populi se bono & saluti ciuitatis
aduénisse: poenasque ab nullo quamuis manifesto inimico repetitu-
rum, sed discordissimis etiam offensarum obliuionem daturum. Deinde
cum allocutionibus contrariis pacis Antigoni obitaret, quo minus
aut pracones exaudire, aut voluntatem mutare quipiam posset. quod
religuum erat, suis imperat murorum defensores deturbare: atque illi
statim sagittis eundem ex turribus in fugam veherunt. Ibiq; tunc Silo-
nis detecta corruptio est. Multis enim militum subornatis, qui rebus o-
gere se necessariis acclamarent, pecuniamq; alimentis poscerent, atque
hyemanti gratia in loca opportuna dimitti (nam ciuitati proxima des-
erta erant ita omnibus ab Antigono ante propius) & incitabat exerci-
tum, & ipse ecedere conabatur: Herodes autem non solum duces qui
Siloni paterent, sed etiam milites ubi plurimi essent conueniendo, ro-
gabat ne se destituerent, quem scirent à Cafare & Antonio & senatu de-
ductum, in vno die pollicitus eos penuria soluere. Deinde hac precatus
ipse agros adit: tantamque his exhibuit copiam commeatus, ut Silonis
omnes accusationes perimeret: simulque prospiciens, ne vel in posterum
minuitate desinerent, acceles Samaritanorum per epistolas admonebat (nam
ciuitas eius se clientela dederat) ut alimenta & vinum & oleum & pe-
ccora in Hierichunta deferrent. Hoc ubi audiuit Antigonus, statim qui
frumentatu hostes prohiberent, atque infidiis opprimerent, per agros
dimittit. Illi; iussu obediunt, & magna iam manus armatorum super
Hierichunta fuerat congregata. Discreti autem montibus, insidebant si qui
exportarent victui necessaria speculantes. Non tamen Herodes otiosus
erat, sed decem cohortibus comitatus, quinq; Romanorum, & quinque
Iudaeorum, quibus permixti erant etiam mercede seducti trecenti, pra-
terea paucis equitibus Hierichunta peruenit: & ciuitatem quidem va-
cuam habitatoribus reperit, quingentos vero cum mulieribus, & familiis
montium occupasse cacumina. & hos quidem captos dimisit: Romani
autem in reliquam ciuitatem irruunt, eamq; diripere, cum plenas do-
mos offendissent omnigenis opibus. Rex autem apud Hierichunta pra-
sidio collocato, reuersus est: Romanumque militem in his quae sibi acce-
serant ciuitatibus, hoc est Idumaea & Galilaea, & Samaria, hyematurum
dimisit, Antigonus quoque Silonis corruptione metuit, ut exercitus
parte Lydentes susceperent in Antigoni gratiam. Et Romani quidem ar-
morum cura soluti, rebus omnibus abundabant. Herodes autem non quies-
cebat, sed Idumaeam duobus millibus peditum, & quadringentis, equi-
tibus, misso etiam fratre suo Iosepho, communiuit, ne quid noui cum
Antigono tentaretur. Ipse autem, matre cum aliis quos ex Massada libe-
rauerat atque suis in Samariam translata, ibique tutissime colloca-
ta, ut cetera Galilaea subuerteret, atque Antigoni praedia expelleret,
proficiscitur. Cumque Sephorim, licet vehementissime ingereret, perue-
nit, & eam ciuitatem capit, custodibus eius ante egressum fugam
dilapsis: ibique suis militibus, quos hyems fatigauerat, recreatis (erat
enim magna copia comeatus) aduersus latrones in speluncis degentes

direxit animum: qui pleraque illius regionis incurstantes, non minori-
 bus quam belli cladibus incolas afficiebant. Præmissis autem tribus pe-
 ditum cohortibus, vnaque ala equitum in vicum Arabiam, ipse diebus
 quadraginta post cum reliqua manu superuenit. Nec tamen eius incur-
 sum hostes extimuerunt, sed armati obuium procedebant, petiit bellato-
 ris fidi, & ferocitate latronis. Denique prælio commissio, dextro ipsorum
 cornu, sinistro Herodis in fugam pellitur. Ille autem de suo dextro
 circumprensus, velociter subuenit, & suos quidem à fuga retrahit: irru-
 endo in hostes, impetum persequentium refrenabat, donec à fronte
 20 pugnantes violentiæ concesserunt: qui tamen eos usque ad Iordanem
 cadendo persequeretur: & magna fugientium parte perempta, ceteri
 trans fluvium discedi sunt: & Galilæa metum est purgata, nisi quod in spe-
 lungis latitantes reliquerant, eorumque causa diutius ibi remorandum
 fuit. Quamobrem primum laboris fructum militibus rependebat, cen-
 tum quinquaginta argenti drachmas singulis diuidendo: eorumque
 ducibus multiplicatam summam ad hyberna mittendo. Pherorq; au-
 tem fratri minimo scripsit, ut & foro venalium consulere, muroque ca-
 stellum Alexandrium cingeret, quæ ab illo curata sunt. Interea circum
 Athenas versabatur Antonius. Ventidius autem ad bellum contra Par-
 30 thos Silonem atque Herodem accersit: mandato eis per epistolas, ut
 Iudææ statum ante componerent. Sed Herodes, libenter ad Ventidium
 Silone dimisso, ipse aduersus latrones in speluncis habitantes mouet
 exercitum. Isti autem speluncæ in præruptis montibus erant, vadi-
 que inaccessæ transuersæque tantum ac perangustos ascensus habe-
 bant: saxumque ab eorum fronte usque ad fauces ultimas pertingebant,
 rectum vallibus imminens, ut aliquandiu quidem Rex pro loci diffi-
 cultate quid ageret, incertus esset. Postremo autem placuit, ut molis-
 mine vteretur satis ineauto. Etenim valentissimus quisque demissus
 arculis exponebatur in ostia speluncarum. Hicque cum familijs eoa-
 30 mastabant, ignemque repugnantibus iniiciebant. Cumque aliquos
 ex his conferuare vellent Herodes, ut ad se accederent, voce præconis e-
 dixit. Sed illorum neque voluntarius se quisquam ei tradidit: sed &
 quos vis coegerat, multi mortem captiuitati prætulerunt. Vbi etiam
 senior quidam, septem filiorum pater, orantes cum matre pueros, ut
 egredi sibi ad fœdera permitteret, occidit hoc modo: iussit exire singu-
 los, ipse ad ostium stabat, & prodeuntem quenque filiorum trucidabat.
 Herodes autem à specula hæc prospiciens, & dolore conficiebatur: &
 ut filijs parceret, seni dexteram cum precibus porrigebat. Ille autem
 dictis eius nequaquam mitior factus, insuper humilem animum Hero-
 40 di exprobrauit, & post filios occidit uxorem: deiectisque desuper mor-
 tuis, postremo semetipsum præcipitem misit. Speluncis igitur & qui
 in his erant ita subactis, Herodes relicta exercitus parte, quantum ne-
 quis rebellare tentaret, satis esse arbitrabatur, eique parti Ptolemæo
 præposito, in Samariam sedijt: scutorum quidem tria millia, sexcen-
 tos vero equites in Antigonom ducens. Tuneque propter eius ab-
 scessum nacti licentiam, quibus Galilæam turbare morerat, Ptolemæum
 quidem ducem aggressi, nec opinantem interficiunt. Agros autem quæ
 stabant, in paludes atque in abditissima loca refugientes. Quibus co-
 40 gnatis Herodes mature succurrit: & magnam quidem eorum multitu-
 dinem morte consumit. Omnibus autem castris obsidione liberatis,
 huius mutationis causa multam exegit à ciuitatibus pecuniam, cen-
 tum talenta. Iam vero Parthis expulsis, occiso etiam Pacoro, Ventidius
 Antonij literis monitus, equitum mille auxilia duarumque legionum,
 aduersus Antigonom mittit Herodi. Eorum autem ducem Machz-

An. mundi
 3926.
 ante Chri-
 stum nat.
 38.

Herodes ad-
 uersus latro-
 nes in spelun-
 cis degentes
 animum di-
 rigi,
 Herodi de
 latronibus
 victoria.

Ant. lib. 14.
 ca. 25.
 Descriptio
 speluncæ in
 qua latrones
 habitabant.

Ptolemæus
 Herodu milia
 rum dux
 interfecit.

An. mundi
3027.
ante Chri-
stum nat.
37.

*Machara
iniquitas.*

*Antonium
Herodu vir-
tutem mira-
tur.*

*Ant. lib. 14.
c. 45.*

*Antigoni in
Iosephi cada-
uer immen-
dit.*

ram, vt se adiutum veniret, per epistolas rogauit Antigonus, & de iniuria Herodis multa conquestus, & pecuniam dare pollicitus. Sed is: nec enim ad quos missus fuerat, negligendum putabat, cum præsertim plura daret Herodes: in proditione quidem ei non paruit, simulata vero amicitia res Antigoni exploratum perrexit, non admissio Herodis consilio, dissuadentis id fieri. Antigonus autem, quia præsentit quid cogitaret, ciuitatem ei clausit, & tanquam hostem arcebat à mœnibus, donec Macharam incepti puduit, & in Amathunte ad Herodem recessit. Iratus autem quod res aliter cesserat, quosq; Iudæos offendisset interficiebat, vt nec vel Herodianis parceret: sed vt Antonianis omnibus abutebatur, hoc cum ægre ferret Herodes, in Macharam quidem vindicare voluit, tanquam in hostem iracundiam vero repressit, & ad Antonium properabat, apud eum accusaturus Macharæ iniquitatem. Ille autem delicta sua reputans, velociter Regem conueniuit: vtq; in gratiam secum redeat, multis precibus efficit. Neq; tamen Herodes à proposito suo reuocatus est, quo minus ad Antonium pergeret. Sed cum audisset eum magnis viribus oppugnare Samosatam, iuxta Euphratem validissimam ciuitatem, acius festinabat, opportunum hoc tempus esse perspicies demonstrandæ virtutis, & vt magis magisq; placeret Antonio. Deniq; mox vt ad eum venit, sine artulit obsidioni, multus Barbaris interfectis, magnaq; prædæ parte sibi destinata: vt Antonius quidem quamquam eius virtutem antea mirabatur, tamen etiam tunc magis eandem opinionem haberet, multumq; ad honores eius spemque regni adderet: Antiochus vero tradere Samosatam cogebatur.

C A P. XIII.

*De morte Iosephi & obsidione Hierosolyma per Herodem,
Antigono occiso.*

DVm hæc agerentur, res Herodis in Iudæa fractæ sunt. Reliquerat enim Iosephum fratrem suum qui omnia procuraret, cum mandatis huiusmodi, vt nihil ante reditum suum aduersus Antigonom moueret, quia non firmum esset auxilium Macharæ, quantum ex delictis superioribus appareret. Verum Iosephus, vbi fratrem procul abesse cognouit, inmemor præceptorum, Hierichunta cum V. cohortibus à Machara secum missis petit, vt maturo messium tempore frumenta diripiat. Incursu a. hostium per montana atq; aspera loca oppressus, & ipse cadit, magnam viri fortis in ea pugna gloriam consecutus, & omnes Romani milites pereunt. Recens autem lætæ de Syria cohortes erant, nec veteranorum quoniam permixtum habebant qui belli imperitis opitulari posset. Antigonus autem victoria minime contentus fuit, sed eo processit iracundiæ, vt mortuum quoq; Iosephum verberaret, deniq; nactus corpora mortuorum, etiam caput eius abscidit, quamvis L. talenta Pherotas frater precium redemptionis offerret. Tanta vero nouitas post Antigoni victoriam Galilææ res occupauit, vt qui partibus eius magis fauerent, p̄ductos primates Herodis studiosos lacu submergerent: multaq; in Idumæa quoq; mutarentur, vbi Machara castelli cuiusdam instaurabat mœnia, cuius nomen est Githa. Nec horum quicq; Herodes audierat. Capris. n. Samosatis Antonius, & præposito Syriæ Sosio iussu, vt Herodem quoque aduersus Antigonom adiualet, discessit in Egyptum. Sosius autem duabus cohortibus in Iudæam præmissis, quarum Herodes videretur auxilio, ipse cum cætera manu militum sequebatur, Herodi autem degenti in Daphnen Antiochæ, mortem fratris somnia manifesta significant. Cumq; turbatus profuississet è stratis, ecce nuncij

eladis intrabant: quare præ dolore paululum questus, maxime partem
 luctus dilata, in hostes properabat, ultra vires iter ascelerans, & ubi ad
 Libanum venit, octingentos montis accolae assumit auxilio, vnamque
 his iungit Romanorum cohortem cum quibus non expectata luce, Gali-
 laeam ingressus est, hostesque obuio in eum quem relinquerat locum a-
 uertit. & assidue quidem castellum oppugnare tentabat: sed prius quam
 id caperet, asperissima hyeme coactus, in vicum proximum recepit exer-
 citum. paucis autem diebus post, auctus etiam alterius cohortis præsi-
 dio, quam Antonius miserat, tanto hostibus terrori fuit, ut castellum
 10 nocte desererent. Iamque per Hierichunta properans ibat, ut quam pri-
 mum interfectores fratris sui posset vlcisci, ubi etiam mirabilis ei mon-
 strig; similis casus euenit: vnde præter spem liberatus, opinionem quod
 Deo carnis esset adeptus est. nam cum multi honorati vespera illa apud
 eum coenauissent, postquam dimisso conuiuii omnes egressi sunt, con-
 festim coenaculum concidit. Id autem commune sibi tam periculorum
 quam salutis præsagium, quantum ad futurum bellum pertineret, esse
 coniiciens mane primo castra mouer; hostiumque sex circiter millia de
 20 montibus decurrentes, prima tentabant agmina. & maius quidem cum
 Romanis consentire non satis fidebant: lapidibus autem ac relis eos, dum
 modo plurimos fauciarent, eminus appetebant, ubi Herodes quoque
 ipse præteriens, latus iaculo vulneratur. Antigonus autem se non so-
 lum audacia suorum, sed etiam, multitudine superiore videri cupi-
 ens. Pappum quandam ex contubernalibus suis cum manu militum
 in Samariam mittit, quibus quidem Machæra erat præmium victoriæ.
 Herodes vero terram peruagatus hostilem, quinque municipia capit,
 duoque habitatorum millia consumit. Exustisque domibus, ad exerci-
 um redit, circa vicum, qui appellatur Cana, tendentem. In dies autem
 singulos magna ei multitudo Iudæorum vel ex ipsa Hierichunte, vel ex
 alijs regionibus accedebat: cum hos odium moueret Antigoni, alios ip-
 30 sius Herodis præclara facinora. Enimvero multos ratione carentes
 mutationis cupiditas impellebat. Hoc autem congregati festinante, Pap-
 pi milites neque in multitudine hostium, neque impetu perterriti, acriter
 ad pugnam ex altera parte procedunt. Sed ubi agmina conflixerunt, ce-
 re i quidem paulisper resisterunt, Herodes autem fraternæ cædis recor-
 datione periculosius dimicans, dummodo eius vlcisceretur auctores,
 aduersam aciem facillime superat. deinde semper integros aggrediendo
 vniuersos in fugam vertit. Erat enim plurima occumbentium strages,
 cum alij quidem in vicum vnde venerant compellerentur, nouissimus
 autem ipse instaret, atque infinitos occideret. postremo ruens inter fu-
 40 gientes hostes in vicum irrupit: cum omnes domus armatis essent re-
 fertæ, plenaque propugnatorum desuper tecta: & quoniam foris depre-
 hensos facillime superabat, disturbando ædes intus abditos extrahebat,
 alios conuulsis obrutus tectis, multos simul necabat, si quis autem sub-
 terfugisset ruinam, eum gladijs armati milites excipiebant. tantaque
 caduerum per omnes vias multitudo coaceruata est, ut etiam victori-
 bus ipsi transitus obstrueretur. hanc plagam hostes adeo non tulerunt, ut
 confluentium turba, conspecta qui in vico perissent, fuga discederent.
 statimque successu frater Herodes ad Hierosolymam perrexisset, nisi
 eum hyemis asperitas prohibuisset. Hæc enim perficiendæ victoriæ fuit
 50 impedimentum, & ne penitus opprimeretur Antigonus obstitit, qui ci-
 uitatem iam iam deserere cogitabat. Herodes autem ad vesperam, cum
 lassos amicos reficiendi corporis gratia dimisisset, ipse adhuc ab armis
 calidus, more militis lauatum ibat. Siquidem vnus tantum puer eum
 sequebatur. Et prius quam in balneum perueniret, obuio ei quidam

An. mundi
 3927.
 ante Chri-
 stum nat.
 37.

Herodi mor-
 tem fratris
 seueria ma-
 nifesta signi-
 ficant.

Herodum co-
 naculum
 dimisso con-
 uiuii conse-
 stim concidit

Cadaverum
 multitudine
 victoribus
 transitum
 obstruit.

An. mundi
3928.
ante Chri-
stum nat.
36.

*Pappam
Antigoni
militum du-
cem Herodes
obtruncat.*

*Ant. lib. 14.
cap. 12.
Hierosolyma
ab Herode
obfissa.*

An. mundi
3929.
ante Chri-
stum nat.
35.

*Judaorum
in pugna
constantia.*

*Herodis mi-
lites cum
Judaï per 5.
mensis obfi-
dionem tole-
raverunt.
Civitatem
irruunt.*

ex hostibus gladio armatus occurrit, deinde alter & tertius & plures. Et
hi confugerant armari ex acie in balneum, sed percussit etiam tum metu
acilantes, ut Regem viderunt, illum quidem stupore debilitati ac
tremantes, cum inermis esset prætereunt, exitus vero qua fugerent cur-
su perebant. Itaque cum alius casu, qui eos comprehenderet nullus
adesset, Herodia autem nihil pati satis fuisset, omnes effugiant. Postero
autem die Pappum quidem, Antigoni militum ducem, abscisso capite
obtruncat: idque Pheroræ magistro exercitus statim suo mittit in per-
empti fratris vitionem, namque Pappuserat qui Iosephum interfecerat.
Vbi autem rigor hyemis cessit, Hierosolymam repetijt: murisque
admoto milite (annus autem tertius agebatur, ex quo Romæ Rex fue-
rat declaratus) pro templo castra posuit, qua facilius erat expugnatio,
& antea Pompeius ceperat civitatem. Exercitu autem in opera distribu-
to, suburbanisque diuisis, tres quidem leuare aggeres, & super eos tur-
res ædificare iubet. Relictis autem qui operibus instarent impigerim
amicorum, ipse in Samariam vadit, uxorem accepturus, Alexandri filij
Antiboli filiam, sibi desponsatam, ut diximus: & dum obfidet, subci-
sina opera nuptias curaturus: quippe iam hostes despiciebat. Igitur
vbi eam duxit, ad Hierosolymam redijt, auctus militum copiis: eique
Sofias cum magna manu equitum peditumque fociat: quam medito-
raneo itinere præmissa, ipse per Phœnicem iter fecit. Vniuerso au-
tem exercitu congregato, ad peditum legiones vnde decim, equitumque
sex milia, præter auxilia Syrorum, non pro minima parte duceoda,
prope à septentrionali muro, castra collocarunt: Herodes quidem se-
natu consulto frater, quo Rex fuerat declaratus: Sofias vero, Antonio,
quo milites quibus præerat ascirget missos Herodi auxilio. Iudæorum
autem intra civitatem agentium populus varie turbatus erat. Nam
circa templum infirmior multitudo conueniens furore agebatur, mul-
taque veluti diuinitus de temporibus dicebatur: & qui audaciores es-
sent, in cateuas conglobari, multis modis latrocitantur: maxime
ex locis oppido proximis victui necessaria diripientes, neque aut equis,
aut viris alimenta relinquebant. Bellatorum autem constantiores ob-
sidentibus oppositi, è muris aggerum prohibebant, & contra instru-
menta oppugnantium, semper nouum aliquod obstaculum, molie-
bantur. In nulla re autè æque ac in cumculis superabant. Rex autem ad
uersus latrocinia quidem occultas excogitauit militum insidias quib-
eorum reprimere tur excursus: inopiam vero alimentorum longinquis
transfectionibus adiuuari disposuit. Ac pugnae intenti, quamuis omnem
modum audacis supergrederentur. Romanorum tamen peritia vince-
bantur, nihilominus aperte cum his, certa morte propostum, confige-
bant. Ex improviso autem Romanis per cuniculos intermedios emer-
gentibus, prius quam muraliqua pars dirueretur, alteram eius vicem
muniebant. Proflus autem neque manibus neque machinis deficiebant,
quoniam visque ad vltimum repugnare decreuerant. Denique tanto ex-
ercitu circumfidente, per quinque menses obsidium tolerauerunt: do-
nec quidam ex his quos lectos habebat Herodes, ausi murum transgre-
di, civitatem irrupte, & post eos Squi centuriones. Igitur ante omnia
fano proxima capiebantur: & infuso exercitu plurima ubique mors erat:
Romanis quidem propter obsidionis moras iratis: Herodis vero manu
Iudaica summo intenta studio, ne quis penitus ex aduersariis quade-
ret. Mactabantur autem quam plurimi, & per angustiores vicos oppi-
di, & in domos compulsi, etiam ad templum etiam confugerant, nec vlla
erat aut senectutis, aut muliebri infirmitatis misericordia. Penique licet
Rex ubique mittens, rogaret ut parcerent, nemo tamen de cetera conti-

10 mult: sed veluti furentes, omnē persequēbantur statem. Ibi tunc etiam
 Antigonus, neq; priorem, neque præsentem fortunam cogitans, domo
 descendit, & ad pedes Sosii prostrernitur. Ille autem nihil eum tantæ mu-
 tationis causa miseratus, & intemperanter derisit, & Antigonom appel-
 lauit: neq; tamen custodia etiam liberum dimisit, vt foeminam. Itaq; il-
 le quidem victus asseruabatur. Herodes autem cum iam hostes vicisset
 vt externa quoq; auxilia compelleret prouidebat. Visendi enim tem-
 pli, sanctorumq; eius studio, omnis multitudo peregrina fuerat incita-
 ta. Ob eamq; rem, hos minis, alios precibus, nonnullos armis etia refre-
 nabat: acerbiores, quam si victus fuisset, existimās sibi fore victoriam,
 si quod videri nefas esset, culpa sua visum fuisset. Mox autem etiam ra-
 pinas in ciuitate prohibuit. multa inuectus in Sosium, si vacuēssio vi-
 tis & pecuniis oppido Romani regē se solitudinis reliquissent: qui pro
 tanta ciuium cæde, totius orbis terræ imperium, vile præcium iudicaret.
 Illo autem in sum esse dicente, vt pro labore obsidionis prædādi licen-
 tiam milites haberent: ipse de suis facultatibus mercedem singulis dis-
 tributurum se asseuerauit. Atq; ita redemptis patriæ reliquiis, promissa
 compleuit. Nam & militum quæque liberaliter, & pro merito duces, i-
 plumq; Sosium regia largitate donauit, vt nemo egens pecuniis abiret.
 26 Post hæc Sosius aurea corona Deo dedicata, ex Hierosolymis remeauit,
 Antonio victum Antigonom ducens. Et illum quidem vana spe viri cu-
 pidum vsq; ad vltimum diem, ignauia digna securis excepit. Rex autem
 Herodes discreta multitudi-
 ne ciuitatis, suarum quidam partium studi-
 osos, qui magis beneuolos sibi faceret, honorifice tractabat: Antigonia-
 nos autem neci tradebat. Et quum pecunia defecisset, diuiso quicquid
 ornamentorum haberet, Antonio eiufq; comitibus misit: non tamen om-
 nino ne quid pateretur redemi. Iam enim Antonius Cleopatræ amo-
 re corruptus, in omni re cupidini cesserat. Etenim Cleopatra, vbi tanta
 cognationem suam sequita persequuta est, vt neq; propinquus sanguine
 30 superesset, cædis rabiem contulit in extraneos: Syrorumq; optimates a-
 pud Antonium criminando suadebat eos interfici, vt eo modo cuiusque
 possessiones dominio suo facilius quæreret. Postea vero quam in Indros
 atq; Arabes vsq; extendit auaritiā, vt Reges eorū Herodes & Malichus
 interirent, occulte moliebat. Cui cum verbotenus annuisset Antoni-
 us, occideret quidem bonos viros tantosq; Reges iniustum esse dixit:
 verum inter amicos vltra non habuit: sed multa terra ex eorum præcisa
 finibus, & quod erat in Hierichunt palmetum in quo balsamum gigni-
 tur, & ciuitates præter Tÿrum & Sidonem cunctas intra flumen Elea-
 tam ipsi dedit. Quorum porita dominio ad Euphratem vsq; Parthis bel-
 lum inferentem prosecuta Antonium, per Apamiā & Damascū in Iu-
 dæam venit: Atq; hic Herodes, licet magnis muneribus insentum eius a-
 nimū mitigasset, tamen ducentis talentis annuis abscissas regno suo
 40 possessiones impetrat sibi locari: ipsamque omnibus obsequiis placans,
 Pelusium vsque deducit. Nec multum interea tempus & Antonius ex
 Parthis adierat, captiuumq; Artabazon Tigranis filium dono Cleopatræ
 dacebat. Nam cum pecuniis omni-
 que præda, Parthus illi statim condo-
 natus est.

CAP. XIII.

De insidiis Cleopatræ in Herodem, & Herodis prælio contra Arabes &
 ingenti terramotu.

Concitato autem bello Asiatico, Herodes quidem cum Antonio pro-
 fici per paratus erat, & aliis per Iudæam turbis liberatus, & Hyrcanio

An. mundi
 1929. ante
 Christum
 nat. 85.

Cædes in Hierosolymis.
 Antigonom
 Sosius oppr.

Herodes mil-
 itaribus de su-
 is facultati-
 bus multam
 pecuniam lar-
 gitur.

Antigonom
 sociis ob-
 truncatur.
 Ant. lib. 25.
 cap. 1.
 Cleopatra in
 cognationem
 suam san-
 ctia.

Anaritia
 Cleopatra.

Ant. lib. 35.
 cap. 3.

*An. mundi
3934. ante
Christum
nat. 30.*

*Cleopatra in
Herodem in-
sidia.*

*Ant. lib. 15.
cap. 6.*

*Herodum ex-
ercitum A-
rabes in su-
gam ver-
tunt.*

*Bellum A-
diacum in-
ter Antonium
& Augustum
vixit, ge-
sum.*

*Alia Hero-
di calathi-
ta.*

*Herodius ad
milites per-
territos ora-
tio.*

*Metua pra-
e se confi-
dentiam.*

potitus, quem vicum Antigoni soror tenebat: veruntamen à Cleopatra
callide ne periculorum Antonii particeps fieret, interclusus est. Regi-
bus enim, vt diximus, insidias tendens, bellum in Arabas, vt Herodi cō-
mitteret, persuader Antonio. quos si viciisset, Arabiz: si autem victus es-
set, Iudæz domina constitueretur: alterumque potentium per alterum
pessundaret. Sed eius consilium Herodi feliciter cessit. nam primum in
Syros hostes ducens, magnum quem consauerat equitatum, circa Dio-
spolim in eos mittit, & quamuis fortiter resistentes, superavit, qui cum
iam victi essent, magno motu Arabes suscitantur: & infinita manus in
Syria cœles Canathan congregati, expectabant Iudæos. Vbi Rex eos
Herodes cum exercitu aggressus, bellum consultius administrare ten-
tabat, castraque muro cingi præcipiebat: non tamen ei paruit multitu-
do, sed priore victoria freti Arabas impetunt & primâ coitione in fugâ
veros urgebant: in persecutione vero insidiis periclitatur Herodes, Ca-
nathenibus à Athenione immisissis, qui ex Cleopatræ ducibus semper
ei fuerat inimicus. Namque horum incursum recreati Arabes pugnam re-
petunt: iunctisque agminibus circa saxosa loca & deuia, Herodis mili-
tem fugant, plurimis eade prostratis. Qui vero ex pralio seruari sunt, in
vicum Ormizam confugiunt. vbi etiam castra eorum cum hominibus
circumventa Arabes, sicut erant plena ceperunt. Neque multo post ac-
cepta clade, Herodes aderat cum auxiliis, ferius quam vsus poposcit.
Huius ei vulneris causa fuit, præpositorum militibus contumacia, quod
iussis obedire noluerunt. non enim repentino commissio praelio vllum
Athenion insidiandi tempus habuisset, rursus tamen vitus est Arabas; as-
siduis fines eorum incursionibus infestans: quodq; semel victus est, sæpe
rependit. Sed dum inimicos persequitur, incurrit ei diuinis alia cala-
mitas, septimo regni anno & Adiano bello feruente. Namq; veris initio
terra mota, infinita quidem pecorum, triginta vero hominum millia
peremit, cum exercitus mansisset incolomis. quoniam sub dio tendebat.
ibique Arabas in maiorem audaciam fama sustulit, tristibus nunciis
grauibus semper aliquid affingens. vnde velut omni subuersa Iudæa,
terra obtinenda spe, quia neminem superesse credebat, in eam intravit,
legatis prius interfectis, qui ad se venerant à Iudæis. Herodes autem ad-
uersus hostium perterritam suorum multitudinem, tam magnitudine
quam assiduitate calamitatum fractam, ad repugnandum incitare ten-
tabat, hæc dicens: Rationem habere non videtur, cur vos præsens for-
mido perculeat. nam diuinæ quidem indignationis plagas mœrori vo-
bis esse non miror. Ignauum autem est perpeti idem, etiam cum incur-
sus hominum repellendi sunt. Ego enim tantum abest, vt hostes post
terræ motum pertimescam. quod magis putauerim Deum hanc illece-
bram immisisse, vt poenas redderent. non enim tantum meum armisq;
freti, quantum nostris calamitatibus, veniunt. Fallax autem spes est.
quæ non suis viribus nititur, sed alienis aduersis. Neq; vero vel secundæ
res vel contrariæ, apud homines certæ sunt, sed in vtramque partem vi-
deas fortunam nutare vicissim, & exempla vobis propria demonstra-
bunt. Nempe praelio superiore victores, post ab hostibus victi sumus. &
nunc ergo, quantum æstimare licet, illi capiuntur, victores se credentes.
Nimis enim confidens incautus est: metus autem prouidentiam docet.
Itaque mihi quidem hoc ipsum quod timetis, fiduciam suggerit. Nam
cum ferociores quam opus erat fuistis, & præter voluntatem meam in
hostes egressi estis, Athenion insidiandi tempus inuenit. Nunc autem
vestra cunctatio, & minus alacer animus, vt videtur, cerramen mihi vi-
ctoriam spondet. Conuenit tamen ante prælium sic esse affectos, in ipso
autem opere virtutem exercere: consceleratisque hostibus planum

facere, quod neque humanum aliquod malum, neque iræ celestis unquam deprimit fortitudinem iudeorum, donec spiritum vitæ ducunt, vel eorum quisquam in bonis suis Arabas dominari patietur, quos aliquoties pene captiuos abduxit. Nihil autem vos terreæ rerum anima carentium metus: neque arbitremini, terræ concussionem, alicuius futuræ eladis esse portentum. Naturalia namque sunt elementorum quoque vitia: nullumque damnum inferunt, nisi quod ex ipsis euenerit. nam pestilentia quidem, vel famis, vel terræ motus signum aliquod tardante malo fortasse præcesserit, ipsa vero cum extiterint, sui magnitudine finiuntur. Cæterum quid nobis amplius quam terræ concussio, bellum nocere poterit etiam victis? Imo enimvero maximum imminentis excidii monstrum, sponte sua, neq; alienis manibus inimicis accidit, qui legatos nostros præter omnium hominum leges crudeliter mactauerunt, talesque Deo pro belli euentu hostium ceciderunt. Non enim effugient maximum eius lumen inuidiamque dexteram, sed continuo penas dabunt, si patriæ repleti spiritu, in vindictam violati fœderis animos excitemus. pergite quisque non pro coniugibus, neq; pro liberis, aut pro patriæ periculis pugnaturi, sed legatorum cædis vltiores. Illi melius quam nos qui viuimus exercitum regent, vobisq; mihi obedientibus, periclitabor ipse pro cæteris. Pro certo enim sciatis, fortitudinem vestram non sustineri posse, nisi temeritate lædatur. His adhortatus milites, ubi eos alacres vidit, sacra Deo celebrauit, deinde cum exercitu Iordanem suum transgressus est. Castris autem Philadelphie positis, haud procul ab hostibus, quasi de interiacente castello contenderet, pugnam è minus irritabat, quamprimum cupiens congredi: nam & hostes præmiserant qui castellum occuparent. Sed illos quidem Regii facile repulerunt, collemque tenuerunt. ipse vero quotidie producto ad prælium milite, instructaque acie Arabes laceſcebat. Cum autem nemo contra procederet (quidam enim eos vehemens formido tenebat, & ante multitudinem dux Althemus timore obriguerat) vallum eorum disturbat ipse aggreſſus, eoque modo coacti ad pugnam confusis ordinibus, mixtique cum equitibus pedices egrediuntur, etsi multitudine superiores, Iudæis tamen alacritate impares, quamuis audaciores eos faceret victoriæ desperatio. Et quamdiu quidem resisterunt, non magna eorum cædes facta est, ubi vero terga nudauerunt, multi à Iudæis, multi vero à semetipsis conculcati perierunt. Denique millia V. in fuga ceciderunt, cæteraque multitudo intra vallum compulsa eosque statim circumseptos obtidebat Herodes. & licet armis prope adesse excidium, tamen aq; penuria vehementer vrgebat. Cumque rex arrogantiæ eorum legatos despiceret, & talenta quinquaginta pro redemptione offerentibus, magis instaret, denique ardescere siti, cateruatim exeuntes, vltro se Iudæis tradebant, adeo vt quinque diebus quatuor millia vincirentur, sexto reliqua multitudo ad pugnam desperata salute procederet. Quibus congressus Herodes, iterum septem millia circiter æternit, & tam magna plaga vltus Arabiam, exuncto virorum eius spiritu, tantum profecit, vt eius patronus ab ea gente optaretur.

CAP. XV.

Herodes exaltatus in regnum.

Mox autem illum excepit desueta rerum sollicitudo propter amicitiam Antonii post victoriam Cæsaris apud Actium: Veruntamen plus timoris habebat, quam ipse patiebatur. Nec enim Cæsar victum iudicabat Antonium, donec Herodes cum eo superesset. Itaq; rex pericu-

An. mundi 3984. ante Christum nat. 30.

Altera pars orationis Herodi de terræ motu.

Conclusio Herodi orationis & adhortatio ad militem.

Herodes ante pugnam sacra Deo celebrat.

Herodes hostes aderitur.

Arabes ardescendo siti vltro se Iudæis tradunt.

Ant. lib. 19. cap. 7.

An. mundi

1934.

ante Chri-
stum nat.

30.

*Herodis co-
nam Augu-
sto Casare
oratis.**Herodes co-
nam Augu-
sto dissimu-
latione re-
mota verum
ingenius fa-
ciens.**Casarem ad
Herodem re-
spiciens.**Herodis in
Augustum
Casarem
moris.**Herodis re-
gno Augu-
sti Casar
finem par-
tem addit.*

lis decreuit occurrere: Rhodumque transmissus, ubi Cæsar eo tempore morabatur, adiit eum sine diademate, veste quidem cultuque priuato; sed factu regio, neque dissimulata veritate coram eo hæc dixit: Ego quidem, Cæsar, Rex factus ab Antonio, fateor vtilem me fuisse Regem Antonio. Neque dissimulaui, quod omnimodo armis quoque me grauem expertus esses, nisi Arabes prohibuissent. Veruntamen & auxilia ei pro viribus meis misi, & multa frumenti millia: sed nec accepta apud Achiem plaga, bene de me meritum deserui. Nam cum auxilii minus commodarem, optimum ei consilium dedi, vnam esse dicens Cleopatram mortem aduerforum correctionem. quam si occidisset, & pecunias ei & muros ad tuitionem & exercitum, & memetipsum belli contra te socium pollicebar. Sed profecto eius aures Cleopatram amores, & Deus qui tibi victoriam donaret obstruxit. Vna ergo cum Antonio victus sum, & diadema sum eius fortuna deposui. Ad te autem veni, spem salutis de virtute præsumens: & ut in examen adduceretur properans, qualis amicus alicuius fuissem. Ad hæc Cæsar: Imo vero saluus es, inquit, & nunc regnato certius. Nam meritis es qui plurimos reges, cum amicitiam tantæ fide tueris. Expetire autem, ut etiam felicioribus fides permaneat: siquidem ego præclarissimam spem de tua magnanimitate mihi promitto. Recte tamen fecit Antonius, qui magis Cleopatram, quam tibi paruit. Te namque lucrati sumus propter eius amicitiam. Prior autem ab officiis cœpisti, quantum apparet, quem aduersus eorum gladiatores idonea auxilia misisse Ventidius perferibit. Quare interim tibi decreto firmitatem regni præbeo: Experiri autem ipse quoque bene tibi aliquid facere, ut non desideres Antonium. Huius sermonis humanitate Regem, ne quid de amicitia sua dubitaret, hortatus, & diadema illi imposuit, & indulgentiam decreto consignat: in quo multa magnifice in eius laudem commemorauit. Ille autem prius cum muneribus delinitum rogabat, ut Alexandrum quendam supplicem, ex amicis Antonii, iuberet absolui. Sed vicit iracundia Cæsar, multa illum & grauia pro quo rogabatur admisisse dicentis, quibus repulit deprecantem. Postea vero ad Ægyptium euntem per Syriam Cæsarem, Herodes cunctis accepit regni diuitiis, tumque primura cum eo milites recensente, circa Ptolemaidem equo non deesse: Nec fuit quicquam viensilium, quod desideraret exercitus. Pro his denique meritis parum esse Herodi regnum, tam Cæsar quam milites exultabant. Ideoque postquam venit in Ægyptum, iam Cleopatra & Antonio mortuis, non solum ceteros eius honores auxit, verum etiam regno partem finium addidit; quam Cleopatra dēpserat. Et præterea Gadara, Hippon, Samariam, maritimarumque insuper ciuitatem Gazam & Anthedonem, & Ioppen, & Pyrgon Stratonis, & ad hæc satellites quadringentos Galles ei donauit, quos antea Cleopatra superiores habebat. Nulla autem res magis liberalitatem Cæsaris incitabat, quam magnus animus accipientis. Post primum vero Achiada etiam regionem quæ Trachon vocatur, eius ditioni subdidit, eique continentem Batanaram, itemque Auranitum, ex huiusmodi causa. Zenodorus qui domus Lisanæ conductor erat, non cessauit nunquam ex regione quæ Trachon dicitur, latrones Damascenis immittere. Illi autem ad Varum tunc regeorem Syriæ confugerunt, eumque deprecati sunt, quo suas miseras Cæsari declararet: Cæsar autem his cognitis ei rescripserat laetecinium penitus curaret extinguere. Varus autem milite aggressus loca suspe-

Et expurgauit latronibus terram, ipsamque Zenodoro abstulit: quam Cæsar, ne latronum dentio contra Damascum receptaculum fieret, Herodi dedit, cumque præterea totius Syriæ procuratorem constituit. Et decimo anno reuersus iterum in provinciam, ne quid eo inconsulto procuratoribus liberet administrare præcepit: ac Zenodoro mortuo terram omnem quæ inter Trachonem & Galilæam erat, eidem attribuit. Quod autem maius his omnibus existimabat Herodes à Cæsare quidem post Agrippam amabatur, ab Agrippa vero post Cæsarem. Hinc ad summum felicitatis euectus, & ad maiorem subleuatus animum, maximam prudentis partem obsequio pietatis impendit.

CAP. XVI.

De urbibus & ædificiis instauratis & conditis ab Herode, deq; magnificentia qua usus est erga cæteras gentes, eiusque felicitate.

I Taque anno regni sui quintodecimo, & templum instaurauit, & duplum terræ spatium quam fuerat circa templum, muro amplexus est, ingenti sumptu & magnificentia singulari. Argumento erant in ambitu fani magnæ porticus, eique iunctum à septentrione castellum. Et illas quidem à fundamentis erexit. Hoc autem nulla re minus, quam regni sedes largis opibus renouatum, Antoniam vocauit, in honorem in Antonii. Quin etiam domo sibi regia in superiori parte ciuitatis exstructa, duas ædes in ea maximas atque pulcherrimas, quibus ne templum quidem vsquam conferre possit, ædificauit: easque amicorum vocabulis vnam Cæsaream, Agrippum alteram nominauit. Nec vero solis tediis memoriam eorum & cognomina circumscriptis, sed in totas etiam ciuitates studium liberalitatis extendit. Nam in Samatitica regione oppidum muro pulcherrimo per viginti stadia circumdatum, Seballen appellauit, deductis eo sex millibus colonorum, terraq; fecundissima his attributa. Vbi templum quoq; maximum inter ædificia, & circum id æcrætrium & semis stadiorum Cæsari dedicauit, eiusdemq; oppidi habitatoribus præcipua legum beneficia præstitit. Ob hoc alterius terræ adiectio ne donatus à Cæsare, aliud ei templum circa Iordanis fontem candido mariore posuit, qui locus appellatur Panium. Vbi montis quidam vertex in præcelsum editus, propter subiecti lateris vallem specus aperit vmbrosus, qua profundæ altitudinis rupes, ad immensum liquentis guttæ receptaculum concuatur, vt stagnantis aquæ copia demittentibus aliquid, donec terram inueniant, longitudo nulla sufficiat. Foris autem è speluncæ radicibus oriuntur fontes: & (vt quidam putant) hoc est Iordanis principium. Sed veri fidem in posterioribus indicabimus. Quin & apud Hierichunta, inter castellum Cyprum & priores domos regias, meliores alias, & quæ commodiorem usum præberent aduenientibus fabricatas, eorundem amicorum nominibus vocitauit. Proflus non est idoneus regni locus, quem honore Cæsaris nudum reliquerit. Postea vero quam fines suos templis repleuit, in provinciam quoq; honores eius effudit, & in multis ciuitatibus templa quæ Cæsaria vocantur, cõstituit. Cum autem inter maritimas ciuitates vidisset vnam, iussu ita sessam, quæ Stratonos pyrgos vocabatur, & pro loci natura munificentiz suæ capacem, totam eam candido saxo reparatam, clarissima regia decorauit, & in ea maxime innatam sibi animi magnitudinem demonstrauit. Nam inter Doram & Ioppen, quarum media ciuitas sita est, omnis ora maritima adeo fuit importuola, vt omnes qui ad Ægyptum ex Phœnice nauigarent, in salo fluctuare cogerentur, minas A frici

An. mundi
3534
an. Christi
nat. 30.
Herodem
Augustus
Syriæ procu-
ratorum con-
stituit.

An. mundi
3947.
an. Christi
nat. 17.
Ant. lib. 15.
ca. 10. 12. 13.
14.
Ædificia ab
Herode con-
dita.

Fons Iordanis
huius.

An. mundi
3947.
an. Christi
nat. 17.
Herodes Ti-
rao maiori
portum fa-
bricat.

*Dilucida de
scriptis por-
tus.*

*Cæsarea Stra-
tonu turru
antea dicta;
ab Herode
condita.
Ant. lib. 15.
t. 10. lib. 17.
t. 5.
Agrippinum.
Antipatru.
Cyprus.
Phasaeli
turru.
Phasaeli ci-
uitas.
Herodinum.*

metuentes: cuius etiam mediocris aura, tantas vndarum moles ad sco-
pulos erigit, vt remeante æstu gurgitis, per aliquantum spatium maris
feritas augeatur. Sed rex liberalitate ac sumptibus deuota natura, Ti-
rao maiorem portum fabricauit, & in eius penetrabilibus alias nauibus
stationes fecit altissimas. Et quanquam totus ei locus aduersabatur, ta-
men ita cum difficultate certauit, vt firmitas quidem structuræ nequa-
quam mari cederet: pulchritudo vero tanta esset, quasi nulla res ardua
præpedisset ornatum. Metitus enim quantum diximus portui spatium
per viginti vlnas in fundum saxa demisit, quorum pleraque pedum
quinquaginta longitudinis, & altitudinis nouem, & latitudinis decem,
nonnulla etiam maiora fuerunt. Expleto autem spatium quod vnda ce-
labat, in ducentos pedes murum dilatauit. Ex quibus centum repellen-
dis erant fluctibus ante constructi, vnde etiam procymia dicebantur:
cæteri autem saxeo portus quo cingitur muro subiecti sunt. magnis tur-
ribus interpositis, quarum maxima atque pulcherrima ex nepote Cæ-
saris Drusum cognominata est. Crebri autem fornices ad deducenda
quæ portus habet: proque fornicibus, & circum eos crepida saxea, &
lata, quæ naues egredientes exciperet, deambulatio. Aditus autem se-
ptentrionalis erat. Ventorum enim pro situ loci placidissimus est bo-
res. Ad ostium vero colossi tres, vtrinque fulci columnis: quarum à
læua quidem intrantibus stantes solida turris sustinet: dextera vero duo
proceri lapides iuncti, & partis aduersæ turris magnitudinem superan-
tes. Domus autem portui connexæ, candido item lapide: parique men-
sura spatiorum, ciuitatis viæ tendentes in portum. Contra ostium vero
portus, in colle, Cæsaris templum magnitudine simul & pulchritudi-
ne præcipuum: in eoque Cæsaris colossus non minor quam Iouis apud
Olympiam, cuius ad exemplar factus est, Romano autem par, & Iuno-
ni quæ Argis est. Oppidum autem provincie dedicauit, rebusque adue-
nitis portum, Cæsari vero conditoris honorem, vnde ciuitati nomen
Cæsareæ imposuit. Quinetiam & cætera opéra, forum, theatrum, am-
phitheatrum, digna vocabulo collocauit: & quinquennali certamine
instituto, nomen ei Cæsaris donauit. Primumque ipse in centesima no-
nagesima & secunda Olympiade maxima præmia proposuit: vt non so-
lum victores, sed & proximi & tertii successores eorum regalibus diui-
tiis potirentur. Anthedona quoque renouatam quam bella subuer-
rant, Agrippium vocauit: nimiaque beneuolentia, nomen amici etiam
portæ inscripsit, quam ipse in templo ædificauit. Sed hæc parentes suos
ita quisquam dilexit, nam & patris monuit: entum optimo regni cam-
po ciuitatem condidit, fluminum, arborumque ditissimam, eamque
Antipatridem nuncupauit. & super Hierichunra castellum natura tu-
tum, & pulchritudine præcipuum muro cinxit, atque in honorem ma-
tris Cyprus vocauit. Fratrique Phasaelo turrim cognomine Phasaeli-
dem Hierosolymis ædificauit. cuius ambitus & in magnitudine libera-
litas postea declarabitur. Aliamque ciuitatem in regione quæ à Hierichun-
te in boream tenditur, Phasaelum nominauit. Co, natis autem &
amicis æternæ gloriæ traditis, ne sui quidem fuit inmemor, sed castel-
lum contra montem Arabici lateris propugnaculo perennitum, de suo
nomine Herodium vocauit: tumulumque in marmore formam manu-
factum, qui stadorum sexaginta spacio ab Hierosolymis aberat, simili-
ter nominatum, munificentius accurauit. Etenim torundis quidem
turribus cacumen eius amplexus est. Ambitum autem compleuit adi-
bus regiis liberalissime exornatis: vt non solum interna membrorum
facies clarior esset, verum etiam foris parietes ac maceræ rectæ, largis
infusa diuitiis elacerent. Aquam etiam plurimam ingentis sumptu ex

longo intervallo ita duxit, perque ducentos gradus marmoris candidissimi fabricavit ascensum. Erat enim totus collis manu factus, & vehementer excelsus. Quin & aliam circa radices eius regiam, ac diuersoria, quæ & sarcinas & amicos recipere possent, edificauit: ut pro retum quidem omnium copia ciuitas esse videretur castellum: circumscriptiōe vero, domus regalis. Tantis autem constructis ædificiis, animi sui magnitudinem in plurimis etiam externis ciuitatibus demonstrauit. Namque apud Tripolim & Damascum & Probalemaidem, publicas balneas quæ gymnasia dicunt: Biblia autem murum, exedras vero & porticus, foraque & templa Beryti ac Tyri: nec non & apud Sidonem, & Damascum theatra condidit. Maritimis autem Laodicensibus aquædūm: apud Ascalona vero Nymphaea siue latus ornatissimos & balneas; item peristyllia, tam opere quam magnitudine miranda constituit. Sunt quibus etiam lucos portusque præstitit. Multæ ciuitates ab eo, tanquam regni sociæ, agris quoque donatæ sunt. Ad exhibitionem vero thermarum aliis redditus annuos ac perpetuos delegauit, quemadmodum Cois, ne quando beneficii gratia deficeret. Ad hæc frumenta cunctis ministravit egentibus, & Rhodiis ad instruendam classem pecunias sæpe multisque in locis præbuit, incensumque Pythium in meliorem formam reparauit sumptibus suis. Quid dicam eius in Lyciis aut Samios liberalitatem, perque omnem Ioniam, eorum, quæ defiderasset quisque, largitiones? Nonne etiam Athenienses & Lacedæmonii, & Nicopolitani, & in Mysia Pergamus, Herodis sunt plena donariis? Nonne Antiœcheni Syria plateam, cum plena cœni ab omnibus vitaretur, per viginti stadia prolixam, trauiit polito marmore: declinandisque imbribus, quam longa esset porticibus ornauit? Sed hæc quidem propria quis dixerit illorum, quibus ea detulit, populorum? Quod autem Elidensibus præstitit, non solum Achaia commune, sed etiam totius orbis terrarum munus videtur, per quem Olympiaci certaminis gloria diffunditur. Nam cum hoc decere sumptuum videret inopia, quodque solum ex veteri Græcia restabat collabi, non solum agonotheia ipse factus est, eo lustro, quod cum Romam nauigaret, offendit: sed etiam perpetuos pecuniarum redditus instituit, ut nunquam eius memoria agonotheia munere fungi desineret. Inextricabile opus fuerit, debitorum siue tributorum remissiones exponere, sicut Phalæclitas & Balaneotas, aliaque circa Ciliciam municipia leuauit annuis pensionibus: licet multum eius animi magnitudinem timor fregerit, ne quam pateretur inuidiam: velut malus aliquid aucuparetur, si beneficiis amplioribus afficeret ciuitates, quam quicquid haberent. Quin & corpore vsus est, quod animo conueniret. cumque suminus venator esset, in hoc tamen ipso, equitandi peritia quæ cuperet assequeretur. Denique vno die quondam quadraginta feras subegit. Est autem aprorum altrix illa regio, sed magis ceruis & onagris frequenter. Bellator autem erat, qui sustineri non posset. Iraque multos etiam in exercitatione terrebat; quibus & torquendo iaculo directissimus, & sagittarum librator videbatur egregius. Præter animi autem corporisque virtutem, fortuna quoque secunda vsus est. Raro enim contra vorum eius, belli cessit euentus. & si quando id accidit, non ipsius culpa, sed aut proditiōe quorundam, aut temeritate militum factum est.

CAP. XVII.

De dissidio Herodi cum filio Alexandro & Aristobulo.

AT vero publicam ei felicitatem mœrores inuidere domestici, & aduersi casus ex muliere coeperunt, quæ maxime diligebat. Nam quia

An. mundi
3947.
an. Christ.
nat. 17.
*Herodis
castellum
pro rerum
omnium co-
pia ciuitas
esse videba-
tur.*

*Herodis bene-
ficientia & li-
beralitas in
cunctis.*
An. mundi
3954.
an. Christ.
nat. 10.
*Herodes per
vniuersum
tetrum of-
bem clare-
fecit.*

*Herodes vir-
nator sum-
mus.*
*Herodes præ-
tet animi
corporisque
virtutem for-
tuna quoque
secunda vsus
est.*

An. lib. 15.
c. 3. 8. 9. &
lib. 16. c. 13.

Regis

An. mundi
1954.

an. Christ.
nat. 10.

Herodes Anti-
patrum fi-
lium expellit
eivitate, ac
Hyrcanum
annum coniu-
gi interficit.
Herodu ex
Mariamme
liberi susci-
pi.

Mariamme
ex odio He-
rodi qua Hyr-
cano suo se-
cerat, obicit.
Falsa matris
ac sororis He-
rodi aduer-
sus Mariam
men accusa-
tio.

Falsa matris
ac sororis He-
rodi aduer-
sus Mariam
men accusa-
tio.

Falsa matris
ac sororis He-
rodi aduer-
sus Mariam
men accusa-
tio.

Falsa matris
ac sororis He-
rodi aduer-
sus Mariam
men accusa-
tio.

Herodes Iose-
pho ut vxore
interficiat,
clam man-
dat.

Herodes Iose-
pho ut vxore
interficiat,
clam man-
dat.

Herodu de
Mariamme
ac Iosepho su-
spicio.

Herodu de
Mariamme
ac Iosepho su-
spicio.

Herodu de
Mariamme
ac Iosepho su-
spicio.

Herodu de
Mariamme
ac Iosepho su-
spicio.

Herodu de
Mariamme
ac Iosepho su-
spicio.

Regis meruit potestatem, repudiata quam prius acceperat vxorem ex Hierosolymis genus ducentem, quæ Doris vocabatur, Mariammen sibi conianxit, Alexandri filiam Aristobulli filii, vnde domus eius in discordiam venit, & antea quidem, maxime vero postquam Roma regressus est, nam primum Antipatrum ex Doride filium, eorum causâ quos Mariamme suscepit, expulit eivitate; solis festis diebus eo commendi facultatē concessit. Deinde autem coniugis auum Hyrcanum, ex Parthis ad se reuētum, propter insidiarum suspicionem peremit; quem captum quidem, occupata Syria, Batzapharnes abduxerat; miserari vero gentiles liberauerant, qui vitra Euphratem colebant. Et si monitis eorum paruisset, ne ad Herodem transiret, non interfisset. Verum mortis eius illecebra, fuit neptis matrimonium, hoc enim fretas multoq; amplius patriam desiderans, venit. Herodem autem commouit, non quod regnum affectaret, sed quod ipsi iure deberetur. Quisq; autem filiorum quos ex Mariamme suscepit, duæ feminæ, ceteri mares erant, horumq; minimo Romæ in studiis mortuo, duos maiores natu, & propter matris nobilitatem, & quod iam regnanti sibi fuissent geniti, reglæ producebat. Sed enim fortior amor his Mariammes suffragabatur; qui in dies singulos proficiens, adeo succendebat Herodem, ut eorum nihil sentiret quæ propter dilectam sibi dolerent. Tantum namque in eum Mariammes erat odium, quantum ipse illam amat: Habens igitur ex rebus quidem ipsis inimicitiarum probabiles causas, ex amore vero fiduciam, in osei, quæ Hyrcano suo fecisset obiciebat, quæque in fratrem Aristobulum egisset. Nec enim vel huic, quamquam puer erat, parcebat; quem Pontificem in decimo septimo ætatis anno creatū, post honorē statim occidit. Atque ille equidem cum sacra veste amictus ad aram accessisset festo die, populus omnis illacrymanit; & tamen noctu missus in Hierichunta, ibi sicut mandatū fuerat, lacu submersus à Galilis interiit. Hæc igitur Herodi Mariamme probo dabat, sororemque eius & matrem maledictis atrocioribus dehonestabat. Sed ille quidem amor mutuerat. Græuam autem indignatione mulieres fruebant; & quo maxime commoueretur Herodes, insimulabant eam adulterii; præter alia multa, quæ verisimilia fingerentur, hæc accusantes, quod in Agyptum imaginem suam misisset Antonio; proque immoderata libidine, ablentem se properasset offendere viro mulierum cupidine insanienti, & qui vim posset inferre. Id veluti fulmen aliquod emissum perturbauit Herodem, maxime quidem amoris causa zelotypia succitum, deinde etiam cogitantē Cleopatra fruitiam, cuius gratia & Lysanias Rex, & Malichus Arabs erant perempti. Non enim coniugis amissione, sed morte sua periculum metiebat. Itaque profecturus Iosepho Salomes sororis suæ viro, quem fidum habebat, & pro affinitate beneuolum, commendabat vxorem; mandato ei clam, ut eam interficeret, si etiam se occidisset Antonius. Verum Iosephus non maligne, sed Regis amorem mulieri cupiens demonstrare, quod ab ea nec mortuus pateretur diuelli; secretum ei sermonem aperit. Et illa reuerso Herode, multaque inter fabulas de affectu iurante, quodque nunquam esset alterius mulieris amore captus; valde, inquit, amor erga nos tuus mandatis Iosepho comprobatus est, quibus ut me occideret præcepisti. His auditis quæ oculata credebat, amens erat Herodes illico, nec vnquam Iosephum mandata sua proditurum fuisset ratus, nisi eam corripisset, præ dolore insaniebat. Cumque stratis exiuiisset, in regia spatatur; ibique tunc Salome sorore eius arrepto tempore criminandi, suspicionem de Iosepho confirmauit. Vnde Herodes immoderata zelotypia furens confectum vtrumque iussit interfici. Deinde poenitudo sequebatur insaniam; & postquam

iracundia concidit, amore iterū caleſcebat. Tanta vis autem cupidinis
 erat, vt ne mortuam quidem putaret eam, ſed prae agnitūne tanquam
 viuam alloqueretur, donec proceſſu temporis funere cognito, micro-
 ris magnitudine cum quo ſuperſtitem dilexerat aequauit affectum. Ma-
 ternae autem iracundiae ſuccedunt filii, & immanitatem ſcleris repu-
 tantes non aliter ſuſpectum patrem quam ſi hoſtis eſſet, habeant, id-
 que & antea, quam diu Rothz in ſtudiis erant, & multo magis poſtquam
 in Iudzam reuerſi ſunt. Siquidem cum aetatibus eorum, mentium quo-
 que roborabatur affectio. Iam vero maturi coniugio, vnus amicitiae ſuz
 10 Salomes, quae matrem amborum accuſauerat, filiam duxit, alter Arche-
 lai Cappadocum Regis. Vnde acceſſit etiam libertas odio, & occaſiones
 ex eorum confidentia delatoribus collatae ſunt. Itaque apertius quidam
 cum Rege colloquebantur, quod ei peti vtrūque, filium ſtruerentur in ſi-
 dia, & alter quidem vitricis materni exitii ſimul: cum fratre armaret
 manus, alter vero, hoc eſt Archelai gener, ſocero fretus etiam fugam pa-
 raret, ipſum apud Caſarem accuſaturus Herodem. His igitur crimina-
 tionibus repletus Herodes, veluti propugnaculo ſibi futurum aduerſus
 filios, adducit Antipatrum ex Doride ſuſceptum, hiſque illum propo-
 nere modis omnibus cepit. Qui cum hanc mutationem tolerabilem
 20 non putarent, ac pſtuita matre editum proneitem viderent, indigna-
 tionem exhibere pro ſua nobilitate non poterant, ſed in ſingulis qui-
 bus offenderentur, iram prouidebant. Et illi quidem in dies ſingulos ma-
 gis magisque negligebantur. Antipater autem etiam ſui cauſa fauorabilis
 erat, nam & patri blandiri callide nouerat, & varias in fratres ſuos calu-
 mnias conſerebat, quādam ipſe dictitans, amicos vero ſuos ad alia di-
 ſtinguenda ſubmittens, donec omnino ſpem regni abſcidit fratribus ſuis.
 In teſtamento enim ipſe aperte quoque iam ſucceſſor fuerat declaratus.
 Denique tanquam rex etiam ad Caſarem miſſus eſt, cultuque regio & ce-
 teris obſequiis praeter diadema utebatur. Tempore autem valuit etiam
 30 ſuam matrem in cubile Mariamnes inducere, duobusque armorum ge-
 neribus in fratres viſus, blanditiis & calumniis, Regi obrepiſit, vt etiam
 de illorum morte cogitaret. Quapropter Alexandrum quidem ſecum
 Romam paſet abſtractum, veneni ſibi dari reum apud Caſarem poſtula-
 uit. Ille autem vix deplorandi copiam naſtus, & licet apud imperitiſ-
 ſimum iudicem, tamen Herode & Antipatro prudentiorem delicta qui-
 dem patris verecunde ſuppreſſit: in ſe vero delata crimina fortiter di-
 luit, perſecutorumque ſocio fratre purgato, mox de Antipatri calliditate,
 & de ſuis iniuriis queſtus eſt: cum praeter innocentiae conſcientiam elo-
 quentia ſuaretur: erat enim acerrimus in dicendo, poſtremo proſoluc-
 40 tus quod eos pater libenter occideret, crimen illi obiecit, & lachrymas
 quidem cunctis & excuſſiuerunt Caſarem ſic affectit, vt eorum accuſatio-
 nibus preſtis, Herodem ſtatim reuocaret in gratiam. Haec autem lege
 reconciliatio facta eſt: vt adoleſcentes quidem parti in omni ſus obedi-
 tent, ille autem relinqueret regnum cui vellet. Poſtea Rex Roma re-
 uerſus, licet ſoluiſſet criminibus filios videretur, nondum tamen erat
 ſuſpicionibus liberatus: quoniam argumētum odii ſequēbatur, Anti-
 pater, etſi vetercundia reſconciliatoris palam proferre inimicitias non
 auderet. Cum autem Ciliciam praeternaugans Elizaſum delatus eſſet,
 50 ſuſcepit etiam benigniſſime Archelaus, pro ſalute generi gratiam refe-
 tens, & redintegratae conſecratioe cauſa letus, quippe nihil moratus ami-
 cis Romae ſcripſerat, vt in cauſa dicenda ſuſtagarentur Alexandro, & ve-
 que ad Zephyrium deduſtus, talēis triginta donatur. Poſtea vero quam
 Hieroſoly: nam perueniſſet Herodes, populo conuocato, tribusque filiis pro-
 poſtulantibus, cauſam reddidit profectionis: multasque Deo gratias agit, mul-

An: mundi
 3854.
 ante Chri-
 ſtum nat.
 10.

Mariam-
 men & lo-
 ſophum cum
 liberu He-
 rodes interſi-
 ci iubet.

Iracundia
 materna ſi-
 lii ſucco-
 dunt.

Inimicitia
 Herodu rex
 Mariamne
 ſuſceptu.

Ant. libr. 16.
 cap. 4.

Antipater
 excluſiſſi reli-
 quu fratri-
 bus patru
 ſucceſſor de-
 claratur.

Alexan-
 drum Her-
 des apud Ca-
 ſarem accu-
 ſat.

Reconcilia-
 tio inter He-
 rodem & ſi-
 lios facta.

Herodem
 Archelaus
 benigne ſuſ-
 cepit.

Herodes tri-
 bus filiis rec-
 gni honorem
 attribuit.

An. mundi
3956.
ante Chri-
stum nat.
8.

*Herodes filiu
non regnum,
sed regni ho-
norem tra-
dit.*

*Herodes ad
filios oratio-
nem deslet
filii.*

*Herodes ora-
tione sua
fratrum dis-
sensionem
radicibus
non sustulit.*

*Antipatri
in Alexan-
driam fra-
tris dolus
& insidia.*

tas etiam Cæsari, qui domus suæ perturbationem sedasset: & quod re-
gno maius esset, concordiam filiis præstitisset, quam ego, inquit, arctius
copulabo. Nam ille quidem me regni dominum & successorum iudi-
cem constituit. Ego autem cum mea commoditate illi gratias refero,
tresque filios meos reges designo, hucusque sententiæ meæ socium pri-
mum Deum fieri precor, deinde vos. Namque huic ætas, illis nobilitas
successionem regni conciliat, & quidem magnitudo eius etiam pluri-
bus sufficit. Quos aut Cæsar iunxit, & pater instituit oblereare: non in-
iustus eos, neq; disparibus, sed meritis colentes honoribus. Nec enim
tantæ quis afficiet eum lætitiæ, cui præter ætatem obsequitur, quantum
ei, quem despiciet, doloris infliget. Quos autem singulis coniunctos esse
oporteat propinquos atq; amicos ego distribuam, & concordæ spon-
siores illos constituam: pro certo sciens, seditionum, contentionumque
causas ex contubernaliū nasci malitia: hosq; si boni fuerint, affectione-
bus tueri. Rogo autem, ut non solum isti, sed etiam primates ordinum
exercitus mei, in me solo spem habeant in præsentia. Non enim regnū,
sed regni honorem filiis meis trado: & iucunditate quidem quasi recto-
res ponentur, pondus autem rerum tamen si nolim meum esse. Confide-
ret autem quilibet vestrum ætatem meam, vitamq; in tutatū, nec non etiam
pietatem. nam neq; senex adeo sum, ut de me cito desperet, neq;
voluptatibus assuetus, quæ adolescentium quoq; vitam si ratio brevior
concludunt: Diuinitatem vero ita colimus, ut in longum nos autem pro-
gressuros esse credamus, quod si quis in contemptum meum filiis meis
placere maluerit, etiam pro illis mihi supplicium dabit. Ego enim, non
quod inuideam ex me genitis, honorifice eos haberi veto, sed quia
nouī hac studia adolescentibus ferocis nutrimenta suggerere. Itaq; sic
cogitent qui ad eos se applicant, bonis quidem apud me paratum esse
præmium, sediosis vero apud ipsos etiam quibus lenocinabantur, in-
fructuosam fore malignitatem. Omnes profecto mecum, hoc est, cū fi-
liis meis sentient. Namq; ipsis expedit me regnantē, meq; his esse con-
cordem. Vos autem, o boni filii, sacram primum retinētes mente natu-
ram, cuius affectiones inter feras bestias salus sunt, deinde Cæsare qui
nos reduxit in gratiam, meque tertium, qui ea quæ iubere liceat rogem,
fratres permanere. Iam nunc autem vobis & vestimenta & obsequia da-
bo regalia: Deumq; oro, ut conseruet iudicium meum, si concordēs eri-
tis. Hac locutus, singulos benigne cōsalutauit. populūq; dimisit, alios
convenientia dictis eius optantes, qui vero mutationis erant cupidi, ne
audisse quidem se quicquam simulantes. Fratres autem dissensio non
reliquit, sed peiora suspicantes alius de alio digressi sunt. Namq; Alexan-
der & Aristobulus ægre ferebant confirmatum esse Antipatro meritum,
Antipater autē succensebat vel secundo loco fratres haberi. Sed tamen
ille pro varietate morum, & reticere secretā nouerat, & quanto sibi as-
sent odio multa fraude celabat. His autem pro nobilitate generis, in lin-
gua erat, quicquid venisset in mentem. Et multi quidem his insigilan-
dis operam dabant, plures autem amicorum se se explorandi causā in-
nuabant. Itaque omne quod dictum est apud Alexandrum, statim apud
Antipatrum erat, & ab Antipatro ad Herodem cum adiectione deferre-
batur. Nec vel simpliciter aliquid prolocutus, adolescens innoxius ha-
beatur, sed cuncta eius verba in crimina verrebantur, maximaque ma-
nibus affingebantur, sicubi liberior paulo fuisset. Semper autem qui
eum irritarent submittebat Antipater, ut mendacia sua veras occasio-
nes haberent: multisq; fallo vulgatis, vnum quid comprobatum fidem
omnibus faceret. Sed huius quidem amicorum quisque aut natura ra-
citurus erat, aut muneribus parabatur, ne quid occultum ex rome-

ret: nec errasset aliquis, si Antipatri vitam maliciæ dixisset arcanam. Alexandri vero familiares aut pecunia corruptos, aut impulsos blanditiis, quibus expugnauit omnia, fures ac proditores eorum quæ contra se dicerentur siue agerentur, effecerat. Cum autem caute vniuersa committeret, attutus etiam criminationibus aditus ad Herodem moliebatur: fratrisque personam gerens aliis delatoribus subornatis utebatur. Si quid in Alexandrum nunciassent, fauore simulato, id quod primo reprehendisset, mox otiose atruendo. Regis iracundiam prouocabat: omnia ad intus reserebat, & vt necem patris Alexander optare videretur. Nihil enim maiorem fidem calumniis suggerebat, quam si eum purgaret Antipater. His accensus Herodes, quantum in dies singulos de affectu adolescentium detrahebat, tantum adiciebat Antipatro. In eandem vero partem inclinari sunt etiam qui regno parebant: hi volentes alii pro imperio, sicut Ptolemæus amicorum clarissimus, Regisque fratres, ac tota progenies, omnia namque in Antipatro sita erant: & quod Alexandro fuit acerbissimum, cuncta in eorum perniciem, matris Antipatri consilio gerebantur. Nouerca enim sciuior erat, multoque plus quam priuignos oderat, quos Regina mater ediderat. Sed quam omnes, vt Antipatro magis obsequerentur, spes inducebat: non minus tamen præcepta regis quæque ab adolescentibus separabant: qui charissimis edixit, ne quis ad Aristobulum vel eius fratrem accederet, aut le ad eos applicaret. Non solum autem regalibus erat formidini, verum etiam externis amicis. Nulli enim Regum tantum potestatis Cæsar dederat, vt fugitiuos suos quamuis ex ciuitatibus non subiectis ei liceret deducere. Adolescentes autem indolati in se facinora nesciebant, hisque propterea capiebantur incautus. Nullus enim palam inculpabatur a patre: sed affectu refrigerante paulatim intelligentes, aduersus dolorem asperius excitabantur. Eodem autem modo etiam Pheroram patruum, & Salomen amitam, contra illos commouit Antipater, assidue velut cum vxore sermocinando quibus in eos intelligeretur. Huius autem inimicitias augebat Alexandri quæque vxor Glaphyra, multa de sua nobilitate commemorans, cunctarumque se quæ in regno viuerent dominam esse dictitans: paternum enim genus à Temeno: maternum autem à Dario Hytalsis filio ducere: multumque ignobilitatem despiciens sororis & vxorum Herodis: quarum quæque propter formam, non propter nobilitatem esset electa. Namque multas ei fuisse diximus vxores: quod licet et Indis more patrio plures habere, quodque Rex pluribus oblectaretur. Quoniam igitur propter superbiam & contumelias Glaphyræ inuisus erat Alexander. Salomen autem Aristobulus & si foris eius erat, ipse inimicam sibi reddidit, & ante quidem propter maledicta Glaphyræ seuentem, frequenter enim humilitatem generis obiciebat vxori: quodque ipse priuatam, Regiam vero frater Ius duxisset Alexander. Hoc Salomes filia cum sœtu matri nunciavit. Addebat autem, quod aliorum quoque fratrum matres idem Alexander & Aristobulus, si regnum ebrinuissent, textrices cum ancillis facere minitarentur, ipsos quoque vicorum scribas, scilicet irridentes, quod literarum studiis operam darent. His commota Salome, quod iracundiam cohibere non posset, Herodi cuncta indicauit. Satis autem idonea videbatur contra generum dicens. Et præter hæc alia quædam criminatio diuulgata est, quæ succendit animum regis. Audiuit enim Alexandrum & Aristobulum crebro matrem inplorare, casumque eius cum gemitu atque imprecationibus conqueri: ac sæpe illo quidam ex Mariamnes venientis posterioribus diuidente coniugibus, minitari solitos esse, quod cito pro regalibus deliciis nigris vestibus induerentur. His de causis He-

An. mundi
3956. ante
Christum
nat. 8.
*Quæ arte
Antipater
Alexandri
fratris ami-
corum corrupe-
rit.*

*Herodem &
aulicos An-
tipater calu-
mnia in fra-
tres inſam-
mat.*

*Glaphyra u-
xor Alexan-
dri suspicio-
nem ante
conceptam
oratione
multum au-
get.*

*Aristobulus
vxori humi-
litem ge-
neris obicit.
Ant. lib. 16.
c. 7.*

*Alexander
& Aristobu-
lus crebro
matrem im-
plorant, id
quod Hero-
du autem
succendit.*

An. mundi
3956. ante
Christum
nat. 8.

Apud Hero-
dem parente
duo fratres
se excu-
sant.

Alexander
Herodi pa-
rentis Eunu-
chos corrup-
pit, & quod
regni sit fa-
cturus succe-
sor, pradi-
cas.

Alexandi
lium Hero-
des timet.

rodes licet constantem animū adoleſcentium formidaret, tamen perſe
correctionis abſcinderet, ad ſe eos vocavit: Romam eam nauigaturus
erat. & quā ſi rex pauca interminatus, pluribus quaſi pater mouit: roga-
uitque vt fratres diligerent promiſſa priorum peccatorum venia, ſi poſt
hæc meliores fierent. Illi autem criminationum inuidiam deprecando,
fiſſas eas eſſe dicebant, purgationiſque ſuæ fidem rebus ipſis poſſe con-
ſtare: verum ipſum quoque debere, omiſſa facilitate credendi, aditum
maledictiſ opſitruere. nunquam enim calumniatores deſorē, dum cui
perſuadeatur extabit. Cum hiſ eum mature plauiſſent, vt paterem, præ-
ſentem metu reiecto, de futuris mœrere coeperunt. Etenim cognouere
Salomen ſibi eſſe inſenſam, & patruum Pheroram: vtique autem leui
& graues erant: ſed amplius Pheroræ, qui totius quidem regni præter
diadema ſociuſ eſſet: proprios autem reddituſ habereſ centum talentor-
um, totiuſque trans Iordanem terræ fruſtuſ ipſe caperet, a fratre ſibi
dono datz. Quinetiam tetrarcham eum fieri beneficioſ Caſaſis, idem
Herodes impetrauerat: regalique coniugio dignatuſ erat, ſorore vxoris
ſuæ nuptum ei collocata. Et poſt illiuſ mortem, deſponderat ei filiam
ſuam maximam, trecentiaſ talentiſ in dotem datiſ. Sed regale matri-
monium Pheroræ, ancillæ amore captuſ, refugerat. Quam ob rem ira-
tuſ Herodes, filiam nuptum additſ fratris filio, qui poſt a Parthiſ occiſuſ
eſt. Mor autem morbo Pheroræ venia data, indignationem remiſiſt. De
hoc autem erat vetuſ opinio, quod etiam viua Regina Herodem oppri-
mere voluiſſet veneno: Sed tunc pluſimiſ delatoribuſ adituſ erat, vt
quamuiſ amantiſſimuſ fratris eſſet Herodes, fide tamen eorum quæ au-
diſſet, adduceretur ad merum. Itaque de multis qui ſuſpecti erant habi-
ta quæſtione poſtremo ad Pheroræ amicuſ venit. quorum nulla quidē
fuit de maleficiuſ aperta conſeſſio, ſed quod cum amiſa ſubrepta in Par-
thoſ egiſſet, nūgere prodidit: huiuſ autem conſiliuſ & fugæ con-
ſcium eſſe Ariſtoboluſ Salomeſ maritum: cui rex ipſum tradidit, poſt-
quam ſuperior adulteriū cauſa peremptuſ eſt: ſed nec Salomeſ crimina-
tione libera manſerat, nam & hanc frater Pheroræ accuſabat, quod cum
Syllao procuratore Obodæ regiſ Arabuſ de nuptiſ conſtituſſet, quē
inimicuſ ſuum Herodeſ habebat. Conuiſta autem & in hoc, & in omni-
buſ quæ Pheroræ detulerat, indulgentiam meruit: itaque ipſam etiam
Rex Pheroram criminibuſ ſoluit. Domuſ vero tempeſtaſ in Alexan-
druſ tranſiit, toraque capiti eiſ incubuit. Tres erant eunuſchi regiſ
chariſſimi, & ex genere ſamularuſ neminem id latebat. Vni enim viuum
miniſtrare ſuit cuſa, alteri coenam apponere tertiuſ autem dormitum
eum collocaſbat, & cum ipſo cubabat: hoſ muneribuſ maximis Ale-
xander cupiditati ſuæ ſubiecerat. Itaque poſtquam regiſ hæc ſunt indi-
cata, vi tormentuſ cum coacti, & ſtuprum ſtatim conſortiuſ ſunt, & quibuſ
eſſent ad hoc promiſſiſ induſti aperuerunt: quomodo eoſ ſefelliſſet Ale-
xander, nullam in Herode ſpem habendam eſſe, improbo ſene, com-
memorans, & qui capilloſ inſiceret, vt ob hoc etiam eum iuuenem pu-
tarent: verum ſe coli oportere, qui etiam inuito eo regnare eſſet futuruſ
ſucceſſor: neque multo poſt ab inimicis poenas repeteret, fortunatoſq;
amicoſ ſuoſ beatoſq; ſaceret, ac præ æteriſ ipſoſ. Quin & obſequia
potentiuſ Alexandro clam parere, militumque reſtores, itemque or-
dinuſ principuſ occulte ad eum conuenire dixerunt. Hæc Herodeſ ad-
eo petiſſimuit, vt non auderet ſtatim delata proferre. ſed exploratores
die noctuſq; ſubmittent, dicta ſactæ, ſingula ſeruatatur, & de quibuſ
ſuſpicio eſſet, illico trucidabat. Itaque regnū eiſ acerbiffima iniquitate
repletuſ eſt. Nam pro ſuo quique odio vel inimicitia, calumniuſ ſua
xere, multique regiſ iracundia cædiſ cupida contra aduerſarioſ abute-

bantur, & mendacio quidem confusim fides habebatur: erant autem
 criminationibus ipsis velociora supplicia. Denique accusabatur qui
 modo accusauerat: & cum eo qui antese conuictus esset, ducebatur ad
 poenam. De vita namque periculum regis quaestiones breuiore compen-
 dio terminabat. Ad hoc autem scuitiz processerat, vt nec eorum quen-
 dam humanius aspiceret, qui accusati non essent: verum etiam amicis
 immitissimum sese praeberet. Itaque multis etiam regno interdixit, & in
 quos potestatem non habebat, in eos dictis asperis sauebat. Accessit
 malis Antipater, collectaque propinquorum caterua, nullum crimina-
 tionis genus omisit. Tantis autem ineptia sua regem commentisque de-
 latorum timor inuasit, vt stricto iustare sibi gladio videretur videre Ale-
 andrum. Deique subito & ipsum correptum in vincula coniecit, &
 in amicorum eius tormenta perrexit: multi autem tacite moriebantur,
 nulla voce supra conscientiam prodita, alij vero quib. mendicium im-
 patientia doloris extorsit, de patris eum infidijs cum fratre Aristobulo,
 cogitasse dixerunt: tempusque obseruare, vt illo dum venaretur occiso
 Romam profugerent. His tamen si verisimilia non erant, sed necessitate
 cruciatus ex temporeangebantur, libenti tamen animo rex credebatur,
 pro consolatione accipiens victi filij, ne id fecisse videretur iuuissimum.
 Verum Alexander quoniam suspicionem patris nullo modo aboleri
 posse arbitrabatur, vltro malis assentiendum putauit: ac digestis aduer-
 sus inimicos quatuor libris, fatetur infidias, eorumque se plurimos fo-
 cios habere perscribit: ante omnes autem Pheroram & Salomen. Hanc
 enim etiam stupro sibi quodam esse mixtam, cum vim noctu adhibuisset
 inuito, tamque libri in manibus erant Herodis: multa & grauis de-
 optimatibus clamantes, cum mature in Iudaeam Archelaus venit, me-
 tuens genero simul ac filia, quib. etiam prouidentissimum consilio suc-
 currit, rogisque minas arte dissoluit. Mox enim cum eo congregatus, vbi-
 nam esset, clamat, exitiabilis gener meus? aut vbi patricidale caput aspi-
 ciam, quod meis manibus ipse lacerabo: addamque filiam meam boquo
 marito nouo? nam etsi consilij particeps non est, quia tamen eiusmodi
 viri consilia uisus, inquinata est. Miror autem patientiam tuam, cuius
 periculum agitur, quod adhuc viuunt Alexander: ego namque ita ex Cap-
 pedocia properans ueniebam, vt qui & illum reperissem olim dedisse
 supplicium, & de filia quaestionem tecum haberem, quam tui tuque
 dignitatis contemplatione illi desponderam. At nunc de utroque nobis
 consulendum est: licet nimium pater sis, & ad puniendum infidias
 rem filium minus fortis. Permutemus dexteram, & alterius iracundia
 vicarij succedamus. Talibus increpans, quamvis pertinacem fallit Hero-
 dem. Itaque ille quos Alexander perscripserat libris, legendos ei prae-
 ber, singulisque capitulis insistent, cum eo deliberabat. Vnde occasio-
 nem sui consilij nactus Archelaus, paulatim causam in eos qui scriptis
 continebantur, & in Pheroram contulit. Cum autem sibi credere re-
 gem videret, considerandum est, inquit, ne forte adolescentulus tor ne-
 quissimorum infidijs circumueniatur, non tu ab adolescentulo, nec. n.
 apparere causam, cur in tantum fuerit scelus, qui & nunc regno por-
 retur, & successionem regni speraret, nisi aliquos haberet huius per-
 suasionis autores, qui ad deterioiorem partem lubricum atatis impellerent.
 Ab huiusmodi namque hominibus non solum adolescentulos falli, verum
 etiam senes, quomodoque clarissimas totaque regna solere subuer-
 50. Consentiebat dictis Herodes, iramque paulatim remittebat in Alexan-
 dro, & in Pheroram excitabatur. namque hic erat librorum quatuor
 argumentum, qui vbi propensioiorem esse regis animum sensisset, & in o-
 mnibus apud eum amicitiam Archelai praeualere, quam honeste non

An. mundi
 3956.
 ante Chri-
 stum nat.
 8.

Ant. lib. 17.
 cap. 8.
 Herodis sa-
 uita.
 Herodas
 Alexander
 in vincula
 conijcit, &
 in amicorū
 eius tormenta
 pergit.

Alexander
 vinculis 4.
 libris aduer-
 sus inimicos
 conscribit.

Archelaus
 Rex Cappo-
 dociae in
 Iudaeam ad
 Alexandrum
 venit.

Ant. lib. 16.
 cap. 8. 9.
 Archelaus
 & Herodas
 de libris A-
 lexandri de-
 liberant.

Herodas in
 Pheroram
 fratrem ex-
 citatur.

An, mundi
1956.
ante Chri-
stum nat.
s.

Pheroras a-
tra veste in-
structus cum
lacrymu ad
pedes Herodis
accedit, ac
veniam pe-
tit.

Pheroras
mediante
Archelao
Herodis ira-
cundiam
mitigat.

Archelao
Herodem
vltro pro
Alexandro
deprecari
compellit.
Archelao
& cognatos
preciosissimis
muneribus
donat Hero-
des.

Ant. lib. 16.
ca. 11.
Eurycles
Laco
Alexandrum
apud paren-
tem clam
excusat, au-
torq; necia
ipsum, Eury-
cles amicitia
simulata
fallit Alex-
andrum, &
quisque se
proditor.

posset, ex impudentia salutem quaerit. reliquitque Alexandro, confu-
git ad Archelauum. & ille negat se videre, quo pacto eximat tot crimini-
bus inuolutum, quibus manifeste conuinceretur regem insidijs vo-
luisse decipere, omniumque malorum praescriptum adolescenti causa
fuisse: nisi malit ommissis artibus callidis, & negandi pertinacia, de qui-
bus insinularetur omnia confiteri, & a fratre praesertim cui dilectus es-
set, veniam petere. namque ad hoc ei modis omnibus se quoque opera
laturum. Paruit Archelao Pheroras, atque veste cum lacrymis ut qua
miserabilis appareret, instructus, ad pedes Herodis accessit: veniamque
meruit postulans. & se quidem sceleratum esse fatebatur: namque om-
nia quae sibi obijcerentur fecisse. horum autem causam esse diminutio-
nem mentis atque insaniam, ex mulieris amore conceptam. Itaque post-
quam stetit Pheroras spem ipse accusator ac testis, tunc cum iam Ar-
chelauus excusando, Herodis iracundiam mitigabat, proprijs vsus exem-
plis: etenim se quoque a fratre multo grauiora perpeffum, naturale ius
dicebat anteposuisse vindictae. Quippe in regnis, velut in magnis corpo-
ribus, semper aliquam partem pondere ipso tumescere: quam rescindi
quidem non oportere, leniter vero curari. Multa in hunc modum lo cu-
tus Archelauus, Herodem quidem Pherorae placidum reddidit. ipse au-
tem Alexandro tamdiu manebat iratus, filiamque ab eo distraham te-
cum abducturum se aiebat, donec Herodem compulsi vltro pro adole-
scentulo deprecari, ut iterum ei filiam despondaret. Satis autem graui-
tatem Archelauus, cui vellet eam praeter Alexandrum collocari permisit:
maximi enim pendere, quo iura inter se affinitatis inuiolata permane-
ant. Regem autem sibi filium ab eo donatum affirmante, nisi matrimo-
nium diremisset, quod & liberos iam haberent, vxor quoque ab adole-
scente diligeretur: quae si remaneret, peccatorum fore obliuio: si vero
discederet, causa de omnibus desperandi: molliorem namque fieri au-
daciā, si domesticis affectionibus distrahatur: vix tandem cessit, vna-
que & ipse rediit cum adolescente in gratiam, & patrem eius reduxit.
Procul dubio tamen eum Romam mitti debere ait, cum Caesare collo-
caturum: de omnibus .n. sese literas ad eum fecisse. Vastrum igitur
Archelai consilium, quo generum periculo liberauit, peractum erat, & re-
dintegrata concordia in epulis & humanitate conuictus familiariter
versabantur. Abeuntem autem muneribus talentorum septuaginta, so-
lio quoque aureo gemmis ornato & eunuchis, & concubina donat He-
rodes, quae Pannychis vocabatur: itemque amicorum eius quenque
pro merito. quin & cognati Regis omnes, iussu eius Archelao dona
splendidissima dederunt: eumque tam ipse quam optimates Antiochiam
vsque persecuti sunt. Non multo post quidam in Iudaeam venit, Archel-
lai consilijs multo potentior: qui non solum reconciliationem gratia
Alexandro quaesitam fecit irritam: verum etiam causa fuit, ut periret.
Laco erat genere, nomine Eurycles, ad regni desiderium amore pecunia
corruptus. iam enim luxum eius regia tolerare non poterat. Is amplissi-
mis donis Herodi oblati, velut eorum quae aucuparetur illecebra, cum
statim multiplicata recepisset, immaculatam liberalitatem nihil esse
ducebat, nisi regnum sanguine comparasset. Itaque regem adulatione
falsisque de ipso laudibus, & sermonis calliditate circumuenit: matu-
reque perspecto eius ingenio, dictis simul & factis quae illi placerent, inter
prios eius amicos habetur. Nam & Rex & omnes eius comites, li-
benter eum Spartae patriae causa, praecipuo dignum honore ducebant.
Ille autem postquam fragilitatem domus animaduertit, fratrumque
inimicitias, & quemadmodum pater in singulos esset animatus, Anti-
patri quidem hospitio praeuentus erat. Simulata vero amicitia fallebat

Alexandrum, olim se & Archelai socium esse mentitus, quo etiam ci-
 tius quasi probatus obrepfit. Moxque ab eo fratri quoque Aristobulo
 commendatus est. Pertentatis autem personis omnibus, aliam alio mo-
 do subibat: ac primum fit Antipatri mercenarius, & Alexandri prodi-
 tor: illum exprobrando castigans, quod cum statum sit maximus, spei
 suae negligat insidiatores: Alexandrum vero, quod Regina creatus, &
 regia vir coniugis, filium priuatae mulieris pateretur regno succedere,
 praeteritum quam haberet magnam occasionem Archelaeum: quia qui-
 dem adolescenti bona fide suaderé videbatur, quod apertitum simulas-
 set Archelai. Vnde nec Alexander quicquam metuens, & de Antipa-
 tro quae se mouerent apud eum querebatur: & quod nihil mirum face-
 ret Herodes, si cum matrem illorum intemerit, ipsi quoque regnum
 eius auferret. quorum causa Eurycles & miserati eos & condolere, si-
 mulans, etiam Aristobulum ad ea dicenda pellexit: atque ita querelis
 in patrem vtroque deuincto, referens ad Antipatrum secreta discedit:
 affectu quoque insidiarum mendacio, quas ei fratres parasse affirmabat,
 ac penam iam strictis gladijs in eum irruere. Ob haec autem multa pecu-
 nia donatus ab Antipatro, laudator eius erat apud patrem: & extremi
 necis Alexandri & Aristobuli redempta opera, ipse accusatoris partib.
 fungitur. Cumque adisset Herodem, vitam ei se rependere pro benefi-
 cijs sibi delatis, & lucem referre dixit pro hospitio: olim Alexandrum
 exacuisse in eum gladium, & confirmasse dexteram: verum sceleri tan-
 to fuisse impedimento, quod societatem facinoris assimilasset. Ale-
 xandrum enim dicere, non bene secum Herodem actum putare, quod
 regnum obtinuisset alienum, & post matris eorum necem principatum
 eius dilacerasset, nisi etiam de genere cooparet herodem. Atque ip-
 sorum regnum Antipatro spurio traderet. Proinde semet Hyrcani ma-
 nes & Mariammes vltum ire. Nec enim decere successionem regni ab
 huiusmodi patre sine caede suscipere: multis autem rebus ad hoc exci-
 tari quotidie, quia nihil sibi omnino loqui sine calumnia liceret. Nam
 si de nobilitate aliorum fiat mentio, sine ratione se contumelijs affici
 patre dicente, solus generosus Alexander, & cui pater sit pro ignobili-
 tate dedecori. In venationibus quoque offendere, si taceat: si vitro lau-
 det, cauillatorem appellari, & prorsus immitem sibi patrem inueniri,
 solique Antipatro indulgentem: ob quae vel emori non recusare, nisi ex
 voto insidiae successissent: sin eum occidisset: primum salutis occasio-
 nem fore Archelaum socerum suum, ad quem facile posset effugere: de-
 inde Cæsarem, qui nunc vsque ignoraret mores Herodis. nec enim sic
 ei adstaturum vt antea, patris praesentiam formidando, nec de suis ten-
 tum criminibus locuturum, sed primum totius gentis arumnas, & quod
 ad necem vsque tributis opprimeret vulgaturum. deinde in quibus de-
 lictijs, quibusque actibus parte sanguine pecuniae consumptae sint, &
 qui vel quales ex illis fuerint locuplerati, quae causa ciuitatis afflictae:
 ibi autem lamentaturum & aui & matris necem, omniaque scelera Re-
 gis reuelaturum: quib. cognitis nemo se indicauerit patricidam. His Eu-
 rycles in Alexandrum falso delatis, Antipatri laudes prosequabatur, il-
 lum solum qui patrem diligeret esse confirmans, quique adhuc insidias
 retardasset. Rex autem nondum praeiitae suspicionis dolore compres-
 so, intolerabilis iracundiae feritate perturbatur. Iterumque hoc tem-
 pus nactus Antipater, alios accusatores fratribus subornauit, qui eos
 dicerent cum Iucundo & Tyrannio clam loqui solitos esse, equitum re-
 gis olim principibus, tunc vero propter quasdam offensiones ordinibus
 moris. Hac denique indignatione succensus, confestim eos Herodes
 tormentis subdidit. Illi autem nihil eorum se quae crimi darentur,

An. mundi
 3956.
 ante Chri-
 stum nat.
 8.

Eurycles na-
 cu & Ale-
 xandri &
 Aristobuli
 redempta o-
 pera, accu-
 satoris parti-
 bus fungitur
 Eurycles
 Alexandrū
 apud Hero-
 dem falso ac-
 cusat, & in-
 pericula pra-
 eipitat.

Alia falsa
 accusatio
 Alexandri
 & fratrum, ad
 indignatio-
 nem Herodē
 commouet.

An. mundi
3956.
ante Chri-
stum nat.
8.

Diophantus
Regu Nota-
rius Alexan-
dri nomine
falsas literas
conscribit.

Cogn. Euan-
gelizatus.

Ant. lib. 36.
ca. 12.

Herodes à
Salome ma-
nus utrumq;
filium vin-
cit, & sepa-
ratos asser-
uari præci-
pit.

Ant. lib. 36.
ca. 13.

Herodes con-
tra Alexan-
dram & A-
ristobulum
iudiciump
cogit.

Herodes in
iudicio filios
accusat.

scire confessi sunt, Sed oblata est quedam velut ad præfectum castelli
Alexandri ab Alexandro scripta epistola, deprecante ut cum Aristobu-
le fratre se in castellum reciperet, si patrem interfecissent: tamque ar-
mis quam alijs subsidijs eos uti permitteret. Hanc Alexander Diophan-
ti commentum esse dicebat, qui Regiserat notarius, homo audacissi-
mus & cuiuslibet manus literas imitari percallidus. Itaque multis fæpe
falso conscriptis, ob hoc postremo necius est. torto autem castelli præ-
fecto, nec eius iudicio quicquam Herodes eorum quæ delata erant ve-
rum esse cognovit. Sed quamuis nullum documentum validum præfer-
retur, filios tamen asseruari præcepit. Euryclom vero domas sue pe-
tem, ac totius sceleris fabricatorem, bene de se meritum dato pænisa-
lutis appellans, talentis quinquaginta donauit. Ille autem prius quam
certa fama nunciaret ad Archelaum properat: aususq; dicere, quod He-
rodes reconciliasset Alexandro, ab illo quoq; pecunias capitis. Deinde
in Achaiam transgressus, ad similia facinora male quæsitit abusus est.
Postremo apud Cæsarem accusatus, quod dissensionibus repleuisset A-
chaiam, & ciuitates spoliaret, in exilium mittitur, atq; hoc eum modo
peruix Alexandri & Aristobuli persecutus sunt. Hoc loco dignum est Co-
m Euan- gelizatus. tum huius Spartiæ conscriptum. Namque hic cum amicissimus
esset Alexandro, eodemque tempore quo Eurycles ibidem erat adue-
nisset, percontanti Regi super his quæ ille insinularet, iuratus nihil se
ab adolescentibus audisse affirmavit. Nec tamen id quicquam miseris
profuit apud Herodem, solis maledictis aures patissimas aperientem:
eumq; gratiosissimum sibi iudicantem, qui secum ead. crederet, ipsæ de
quo moueretur. Incitabat præterea Salome crudelitatem eius in filios.
Nam ad hanc Aristobulus, quo periculis inuolueret, quam & focrum
habebat & amicum, monitum miserat, ut saluti suæ consulere: quasi
Rex eâ doctus esset occidere, iterum insinulatam, quorum antea fue-
rat accusata, quod Syllæ Arabi audere cupiens, quem scire iurimicum
occulte illi secreta Regis nunciaret. Et hoc fuit extremum, quo tanquam
tampeste oppressi adolescentes, non secus ac turbine pessundati sunt.
Salome enim protinus contendit ad Regem, eique monita Aristobuli
prodinatq; ille vltius durare non passus, utrumq; filium vinxit, & se-
paratos asseruari præcepit. Deinde Volumnius militis magistrum, &
ex amicis Olympum descripta ferentes iudicia, proficisci iussit ad Cæ-
sarem: qui postquam Roma nauis delati, Regis literas reddiderunt, ve-
hementer quidem Cæsar ob adolescentes indoluit, verum potestatem
in filios à patre auferendam non duxit. Deniq; rescribit ei, ut ipse sui do-
minus esset arbitrij melius tamen facturum dicens, si in communi con-
fessu propinquorum suorum, prouinciarumque rectorum de insidijs quæ-
reser: eosq; si delato crimini reperiret astrictos, occideret. si vero fugam
tantum esse meditato, mediocri supplicio contentus esset. Parec scrip-
tis Herodes: cumq; Berytum, quo Cæsar iusserat, peruenerat, cogit
dicium. Præfederali autem rectores, quib; à Cæsare scriptum fuerat, Sa-
turninus & Pedanius legati, & cum his Volumnius procurator, itemq;
propinqui Regis & amici, necnon & Salome & Pheroras, & post hos o-
ptimates Syriæ, præter Archelaum Regem: namque hunc Herodes
Alexandri focer esset, suspectum habebat. Sed filios quidem satis pro-
uido consilio in iudicium non produxit: sciebat enim quod si tantum-
visi fuissent, omni modo ad misericordiam cunctos impellerent: si vero
etiam dicendi copiam nacti essent, facillime Alexander obiecta dilue-
ret. Igitur illi quidem custodiebatur in Plantane, vico Sjdonijs. Ex-
orsus autem Rex, veluti cum præsentibus ageret, commouebatur, & in
sidias quidem timide obiciebat: nam probationibus deficiebat. mal-

dicta vero & probata & iniurias, & peccata plurima in se admitta ponde-
 quebatur; eaque morte grauiora esse confessoribus demonstrabat. Po-
 stremo cum nemo contradiceret, semetipsum argui miserabiliter que-
 ritus acerbamque victoriam vincere, singulos sententiam pferre rogat
 in filios. & primus Saturninus condemnandos esse adolescentes indicat, sed
 non morte pronuntiauit. nec enim fas esse cum tunc ipse affantes habe-
 at filios, mortem alienis decernere. Idem etiam duobus legatis visum
 est, eosque nonnulli alii secuti sunt. Tristem vero sententiam primus Vo-
 lumnus dixit, cunctiq; post eum Herodis simulatione, vel odio: neque
 indignatione quisquam necandos esse adolescentes indicauit. Tum au-
 tem vniuersa Iudaea & Syria, suspensa quidem operiebatur huius tragodi-
 e finem, sed nemo existimabat Herodis crudelitatem ad pericidium
 usque processuram. Ille tamen filios Tyrum traxit, atque inde navi Ca-
 saream deuectus, quo mortis genere perimeret, cogitabat. Interea vetus
 quidam Regis miles, Tiro nomine, qui & filium habebat Alexandro af-
 fectum atque amicum, & ipse diligebat adolescentulos, prae nimis indi-
 gnationis mentis postremo circumiens clamabat conculatam esse ius-
 titiam, veritatem periisse, naturam esse confusam, utraque hominum
 iniquitatis esse plenam, & omnia quae dolo contemptori vitae distaret.
 Deinde ipsum etiam Regem ausus adire, mihi vero, inquit, omnium vi-
 deris esse infelicitissimus, qui contra charissimos nequissimis credas. Si-
 quidem Pheroras & Salome fidem apud te aduersus filios tuos habens,
 quos saepe ipse mortis supplicio dignos esse iudicasti: neq; aduersus hoc
 eos agere, vt iustus successoribus destitutus, eum sole remaneas Antipa-
 tro, capi facile regem optantes. Verum tamen cogita, ne ille quoque mi-
 litibus odiosus sit, propter eadem omnium fratrum. Nullus enim est,
 qui non adolescentium misceretur, principum autem plurimi etiam per-
 lam grauius ferunt. Hec dicens, simul eos quibus res indigne videbatur
 nominabat. Rex autem statim illos & ipsum cum filio comprehendendi iu-
 bet. Ibi quoque tum alius quidam Regius tonsor, nomine Tryphon, nescio
 quae exagitatus insania, semetipsum indicans profligat mihi quoq; Ti-
 ro, inquit, iste persuasit, vt occasione torpenti nequiae te occiderem:
 namq; inde Alexandrum dextrum munera pollicebatur. His auditis,
 Herodes & Tironem eiusque filium, & tonsorem subdidit quaestioni.
 Cumq; illi pernegarent, tonsor autem amplius nihil diceret, Tironem
 vehementius torqueri iussit: rumq; filius eius, patris miseratione com-
 motus, cuncta se Regi, si eum sibi condonasset, indicaturum permisit.
 Eoque relaxato, ipsius occidendi patrem suum habuisse voluntatem di-
 xit, impulsus ab Alexandro. Hoc autem quibusdam factum ab adolescen-
 te videbatur, quo tormentis exiperet patrem, nonnulli verum esse affir-
 mabant. Herodes tamen & militum principibus & Tirone pro concione
 accusatis in eos armauit populum, vt ibidem cum tonsore lignorum &
 lapidum ictibus interirent. Filios vero in Sebastiam missos, quae non lon-
 ge a Caesarea intervallo distaret, praefocari iubet: eaque re mature per-
 fecta, in castellum Alexandrium mortuos asportari, cum Alexandro
 materno quoq; sepeliendos. His finis Aristobulo & Alexandro vitae fuit.

CAP. XVIII.

De conspiratione Antipatri contra patrem.

Antipatrum vero, eum iam sine controuerfia successionem regni spe-
 raret, intolerabile gentis excepit odium, cunctis scientibus illum om-
 nium fratribus suis conseruisse calumnias: nihiloque minus timor eum

An. mundi
3961. ante
Christum
nat. 3.
Sententia in
filios Herodis.

Tiro vetus
Regis miles
Herodis se-
nitiam accu-
satur.

Tironem cum
filio Herodes
comprehendi
iubet.
Ant. lib. 16.
cap. 12.

Alia falsa
in Tironem
& Alexan-
dram accu-
satio.
Herodes Alex-
andrum
& Aristobu-
lum filios
praefocari,
cum Alex-
andro ma-
terno ano se-
peliendos iu-
bet.

Ant. lib. 17.
cap. 21.

An. mundi
3961. ante
Christum
nat. 3.

Antipater
procurator
donu homi
num favoro
sibi concilia
re conatur.
Quantum
Herodem
peremptorio
filiorum fi
liorum eade
pamiteret.
proli carum
miseratione
ostendebat.
Herodes ne
poter despon
der.

Herodi: filii
ex septem u
xoribus sus
cepis.

non medioeris sollicitabat, crescente sobole peremptorum. Erant enim Alexandro ex Glaphyra filii duo, Tigrades & Alexander; itemque Aristobulo ex Berenice Salomes filia, Herodes & Agrippa & Aristobulus, filizque Herodias & Mariamme. Sed Glaphyram quidem Herodes cum dote sua in Cappadociam dimissi, postquam Alexandrum interfecit. Bereniceq; autem Aristobuli coniugem, auunculo Antipatri nuptu dedit: ut enim Salomen, quam insensam habebat, sibi reconciliaret Antipater, istas nuptias excogitavit. Idem vero etiam Pheroram muneribus aliisque obsequiis, atq; amicos præterea Cæsaris ambiebat, magnas Romanis mittendo pecunias. Saturninum enim cum aliis omnibus apud Syriam donis expleuerat. Hoc autem magis inuisus erat cunctis, quo plura donabat, velut opes tantas non munificencia largiretur, sed metu consumeret. Itaque eveniebat, ut nec accipientium benevolentia quicquam proficeret: quibusque nihil dedisset, acerbiores inimicos haberet. In distributionibus autem munerum quotidie largior erat, cum præter spem videret orbos pueros ab Herode curari, quantumque illum peremptorum cædis poeniteret, proli eorum miseratione significari. Conuocatis enim propinquis atque amicis suis, & pupillis atrantibus cum lærymis opplester oculos, dixit: Horum quidem mihi patres fortuna quædam tristis eripuit, ipsos autem orbitatis misericordia cum natura commendat. Experiat itaque, ut et si pater infortuna filius fui, quæ tamen si prouidentior, & a quib. post me regantur, amicissimos mihi relinquam. Despondeo igitur filiam tuam Pherora maximo filiorum Alexandri, ut ei curator sis necessarius: tuo vero Antipater filio Aristobuli filiam: eris enim hoc modo pater orbatæ. Sororem vero eius meus Herodes accipiet, ex pontifice suo materno prognatus. Et de his quidem hoc sit iudicium meum, neque id quisquam dirimat, qui me amabit. Precor autem etiam Deum bono regni mei, meorumque nepotum copulare nuptias, atque hos pueros placidioribus, quam patres eorum oculis aspicere. Postquam hæc locutus est, fleuit, & pueros dexteris iunxit, benignissimeque consularis singulis dimisit concilium. Statim dirigit Antipater, quantoque dolore affectus esset, neminem latuit pupillorum, namque honorem apud patrem quoque sibi derogatum existimabat: iterumque de rebus cunctis periculum fore, si Alexandri filii præter Archelaum etiam Pheroram terrarum adiutorem habere licuisset. Ad hæc reputabat odium suum, & orbitatis miserationem, qua tota gens fledebatur, quanto viuientium pueros studio, & quanta memoria mortuorum ipsius scelere tenerentur Iudæi. Itaque omnimodo dirimere sponsalia statuit, & callide quidem patri surripere timuit, se uicenti acriterque vigilanti ad suspicandum, palam vero eum supplex adire ausus est, coramque deprecari, ne se honore priuaret, quod dignum esse iudicasset, nudumque Regis nomen habere vellet, regni autem substantiam penes alios esse. Nec enim posse rerum obinere dominatum, si præter auum Archelaum, etiam Pheroras Alexandri filio socer esset adiunctus. Instantissime vero precabatur, quia numerosa esset Regia progenies, nuptias permutari. Nouem namque Regi uxores erant, sed harum septem vnde filios susceperat, ipsum Antipatrum ex Doride, Herodem autem ex Mariamme pontificis filia: itemque Antipam & Archilaum ex Malthace Samaritide, filiamque Olympiadem, quam frater eius Iosephus habuerat, ex Hierosolymitide, vero Cleopatra Herodem & Philippum, necnon ex Pallade Phasaelum, habebat autem filias quoque alias, Roxanen & Salomen, onam ex Phedra, & alteram ex Elpide: duasque uxores sine filiis, consobrinam & fratris filiam: & præter has Alexandri & Aristobuli sorores duas ex

Mariamme. Cum igitur tanta prolis copia superesset, aliter nuptias
 iungi postulabat Antipater. Rex autem perspecto eius animo, quid de
 pupillis cogitaret, vehementer iratus est: quippe filiorum quos interfe-
 cerat casum reputans verebatur, ne etiam hi quandoque criminatio-
 num Antipatri primum fierent. Sed tunc quidem scruioribus dictis
 eum proteclat. Postea vero blanditiis eius adductus, sponsalia reforma-
 uit; ac primum ipsi Antipatro Aristobuli filiam collocat, filium vero e-
 ius iungit filiz Pheroræ. Hinc licebat aduertere, quantum Antipatri
 valuerat adulatio, quod idem in simili causa impetrare Salome non po-
 tuit. hanc enim quamvis sorore esset, atque hoc sæpe intercedente Lu-
 lia vxore Cæsaris postulasset, Arabi Syllæo nubere non passus est: sed
 inimicissimam sibi fore iurauit, nisi ab hoc studio desisteret. posteaque
 inuitam Alexæ cuidam ex amitis suis in matrimonium dedit: eiusque
 filiarum vnam Alexandri filio, alteram Antipatri auunculo tradidit.
 Natarum autem Mariamnes vna, sororis filium habebat Antipatrum.
 altera fratris Phaelum. sic interrupta pupillorum spe Antipater, & pro
 sua commoditate affinitatibus iunctis, expectatione certa nitebatur.
 adiectaque inalignitati fiducia, nequaquam erat tolerabilis. nam quia
 singulorum odium vitare non poterat, securitatem sibi ex terrore quæ-
 rebat: cum præterea Pheroræ ei veluti iam confirmato Regi obsecun-
 daret. Quin & mulierum confata in aula confidit, nouas turbas ex-
 citabat. Etenim Pheroræ vxor cum matre ac sorore sua, hecnon & ma-
 tre Antipatri, multa in Regia insolenter agebat, ausa etiam duas Regis
 filias contumeliose tractare: cui rei maxime ab Antipatro erat obiecta.
 Itaque cum illi iniuriz essent, a ias quidem morigeras habebant: sola
 vero Salome aduersabatur eorum concordiz: quodque non bono Re-
 gis content, apud ipsum insimulabat. Cognita vero eius delatione mu-
 lieres, quodq; Herodes ægite tulisset, aperto quidem conuentu & fami-
 liaritate abstinuerunt: contra vero & discordate inter se Rege audiente
 simulabant: cum his adeo colluderet Antipater, vt palam Pheroram mi-
 nime dubitaret offendere: occultos autem cœtus & nocturnas comen-
 sationes agebant: earumque consensionem fecit obseruatio firmiorem:
 cum horum nihil ignoraret Salome, sed Herodi cuncta nunciaret. Ille
 autem ardens iracundia, maximeq; aduersus Pheroræ coniugem, quod
 eam præter ceteras accusaret Salome, aduocato cognatorum amico-
 rumque concilio, & alia multa mulieri & filiarum contumelias crimini
 dedit, quodque Pharizis mercedem contra se præbuisset, fratremque
 fieri hostem reddidisset expugnatum venenis. Postremo conuersus ad
 Pheroram, verum, ait, se fratrem an vxorem veller optare? Cumque ille
 se citius vita dixisset quam coniuge cariturum, incertus quid ageret, ad
 Antipatrum sermonem contulit: ac ne cum Pherora, vel eius coniuge,
 aut quouis alio, qui ad eam pertineret, vnquam colloqueretur edixit.
 Verum ille palam præcepta custodiens, in occulto cum his pernoctabat,
 metuensque obseruationem Salomes, per amicos in Italia degentes, vt
 Romam proficisceretur, effecit perlatis literis, vbi Antipatrum aliquan-
 to post tempore ad Cæsarem mitti oportere perscriberent. Igitur Hero-
 des nihil moratus, eum misit: cunctis quæ vlui forent, magna que pecu-
 nia liberaliter instructum, testamentumque vna ei portandum dedit,
 in quo Rex ipse Antipater inscriptus erat, & Antipatri successor Hero-
 des ex Mariamme Pontificis filia ptocreatus. Quin & Syllæus Arabs
 itidem Roman, neglecto Cæsaris præcepto nauigauit: de his cum An-
 tipatro certaturus, de quibus cum Nicolao causam ante dixerat. Non
 leue autem cum Areta Rege suo certamen habebat, cuius & alios ami-
 cos interfecerat & Soemum in Petra oppido potentissimum, redem-

An. mundi
 3961.
 ante Chri-
 stum nat.
 3.

Herodes
 Antipatri
 blanditiis
 adductus,
 sponsalia re-
 format.

Ant. lib. 17.
 cap. 3.

Antipater
 expeditatione
 regni certa
 nititur.

Mulierum
 in aula con-
 fessio.

Ant. lib. 17.
 cap. 4.

Herodes An-
 tipatro, no-
 cum Phero-
 ra, vel eius
 coniuge vn-
 quam collo-
 queretur o-
 dicit.

*Ab. Mundi
1961.
Ante Chri-
stum nat.
2.
Fabatui pro-
curator Ca-
sarum apud
Herodem sa-
bitorum
Syllai predi-
tor.*

proque Fabato procuratore Caesaris fautore vtebatur etiam in Herodem. Sed maiore pecunia data Herodes Fabatum à Syllao alienauit: ac pet eum quæ Caesar iusserat exigebat. Ille autem cum nihil dedisset, accusabat apud Caesarem Fabatum, dispensatorem esse dicens, non quæ ipsi, sed quæ Herodi expedirent. Quibus commotus ad iracundiam Fabatus, adhuc autem apud Herodem in honore maximo habebatur, sceleratorum Syllai protutor factus est: tegique indicauit, quod Syllas Corinthum eius satellitem pecunia corrumpisset: cumq; assertuari oporteret. Neque Rex id facere dubitauit: quoniam Corinthus iste, licet in aula Regis esset educatus, ex Arabia tamen fuerat oriundus. Igitur mox non illum solum corripit, sed etiam duos alios Arabas iussit, apud eum reprobos, vnum Syllai amicum, alterum Phylarchum. Qui subditi quæstioni, magna pecunia Corintho, vt Herodem occideret, persuasisse confessi sunt: atque etiam à Saturnino Syriæ rege interrogati, Romanum transmissi sunt.

C A P. XIX.

De veneno Herodi parato & quomodo compertum sit.

*Herodes Phero-
ram cum
veneno alio.*

AT Herodes Pheroræ vehementius imminerebat, vt repudiaret vxorem, neq; quomodo mulierem plecteret inueniebat; cum multas in eam odii causas haberet, donec ipsam etiam fratrem cum ea supra modum indignatus eiecit. Pheroras autem æquo animo accepta iniuria, in tetrarchiam suam recessit, iuratus vnum sibi exilii finem fore mortem Herodis, neque ad eum reuersurum esse dum vixerit. Denique nec ægrorum quamlibet sepe ac citus fratrem inuisere voluit, cum quibusdam mandatis eum quasi moriturus vellet instruere: Sed ille quidem præter spei conualuit. Postquam autem Pheroras in morbum incidit, tum Herodis patientia demonstrata est: Nam & venit ad eum, & humanissime curatum voluit: sed morbum superate non quirit: intra dies enim paucos est mortuus. Quem licet vsque ad vltimum vitæ diem dilexisset Herodes, tamen quod illum quibq; veneno peremisset, fama vulgatum est: Verum eius corpore in Hierosolyman deponato, hactum maximè cunctæ genti denunciant; clarissimaque sanus sepultura dignatus est: Vnus quidem interfectior Alexandri & Aristobali, hunc exitum vitæ sortitus est. Transiit autem in Antipatrum autorem pœna scelestis, ex interitu Pheroræ nactus principium: Quidam enim ex eius libertis, cum Regem tristes adissent, fratrem ipsius Pheroræ veneno interemptum esse dicebant: nam quandam ei cibum obrulisse coniugem suam, non eo quo solēbat modo conditum: eūq; sumpto illam morbo protinus esse correptum. Venisse autem ante biduum, matris ac sororis eius accitu quandam veneficam mulierculam ex Arabia; vt venenum Pheroræ conficeret amatorium: & pro amorio dedisse mortiferum Syllai consilio: namque illi notam fuisse. Percussus igitur iuribus suspitionibus Rex, ancillas & nonnullas libertinas quæstioni subiecit. Ibiq; tum exclamat aliqua doloris impatiens: Deus cœli terræque rector, in matrem Antipatri, quæ nobis horum malorum causa est, vindice: Hoc Rex initium hactus, persequebatur vteritis indaginem veritatis. Mulier vero & matris Antipatri familiaritatem cum Pherora eiusq; mulieribus; & ocultos eorum contentus aperuit: quodque Pheroras & Antipater redeuntes à Rege, tota cum illis nocte potare soliti essent, seruis omnibus exclusis & ancillis. Vna quidē libertinarum hæc indicauit. Cum autē ancilla separatim singula torquerentur, patuit omnium dicta congruere; quæ de causa Romanū quidam Antipater ex composito, Pheroras vero rans sumen secedere curauisset. Nam sæpe illos in sermone dixisse, q

*Pherora
moritur, &
Hierosolyman
sepelitur.*

*Ant. lib. 17.
c. 5.*

*Venefica
muliercula
ex Arabia.*

*Expositio
libertinarum
in portu.*

post Alexandrum & Aristobulum ad ipsos eorumque coniuges transi-
 turus esset Herodes. Nec alicui posse parere, qui Mariamme eiusque
 filiis nimis pepercisset: ideoque melius esse, ab hac belluam quam lon-
 gissime fugere. Saepe autem dixisse matri Antipatrum conquerentem,
 quod cum ipse iam canus esset, pater in dies singulos iuuenesceret, seq;
 fortasse prius quam regnare incipiat moriturum: aut si vnquam ille de-
 cesserit, (quando autem istud futurum) voluptatem sibi successionis be-
 minine fore breuissimam. Pullulare praeterea hydra capita, hoc est, Alex-
 andri & Aristobuli filios, sibi autem filiorum quoque spem ademptam
 esse patris iniuria: qui non eorum quaquam post mortem suam regni
 successorem, sed Mariammes filium scripserat heredem. Qua quidem
 in re proorsus eum senectute delirare, si testamento suo standum arbitra-
 retur, se namq; vt ex eius progeale nemo superesset curaturum. Quin-
 etiam cum omnes patres, quibus inuisi vnquam filii fuerunt, odio viu-
 cat: plus tamen eum etiam fratres odisse. Denique nuper sibi, hne cum
 Pherora colloqueretur, centum talenta donasse: atque cum Pheroras
 diceret, quid enim per nos laederetur? respondisse Antipatrum, vtina
 cunctis ablatis nudos se dummodo vitos relinqueret. Versi hoc nequa-
 quam fieri posse, vt tam pestiferam bestiam quisquam effugiat, sub qua
 nec amicis esse palam liceret. Denique nunc occulte, inquit, coherui-
 mus: licebit autem aperte, si virosum spiritum mentisque habeamus.
 Hic in tormentis ancillae prodiderunt, & quod Pheroras cum illis Pe-
 tram fugere cogitasset. Vt omnibus autem dictis Herodes crederet, cen-
 tum talentis effectum est. De his enim soli Antipatro dixerat. Igitur an-
 te alios in Doridem Antipatri matrem furor eius erumpit: eamq; omni
 ornatu, quem illi donauerat, spoliata, multis comparato talentis, ex-
 pellit. Deinde ita deposita, Pherorae mulieres a tormentis recreabat.
 Timore autem pauidus erat, & ad omnes suspensiones excitabatur: mul-
 rosque innocentes, metu ne quem nocentium praetermitteret, in tor-
 menta ducebat. Hinc ad Samaritam se conuertit Antipatrum, qui pro-
 curator erat Antipatri, & ex illius tormentis comperit, necandi sui cau-
 sa ex Aegypto Antipatrum venenum malum petiisse, per quemdam An-
 tiphili amicum: idque ab eo Antipatri auunculum accepisse Theudio-
 nem, ac Pherorae tradidisse, cui mandasset Antipater, vt Herodem occi-
 deret, dum ipse Romae abesset, ac suspitione careret: Pheroram vero ve-
 nenum vxori suae dedisse seruandum. Itaq; hanc euocatum, statim Rex
 quod acceperat afferre iubet. Illa vero quasi allatura egressa, de templo se
 precipitem dedit, vt eo modo probationes & Regis tormenta praeueni-
 ret. Sed Dei praesidentia, sicut apparet, quae ab Antipatro poenas repe-
 ret, non in caput, sed in diuersam delata partem, periculum mortis
 euasit. Porro atque ad Regem, vbi respicere potuit (nam casus eam per-
 turbauerat) quamobrem se precipitasset interrogata, adiuvante Rege,
 quod vera dicenti remitteret omne supplicium: sin falsa promerere ma-
 luisse, corpus eius tormentis absumeret, neque sepulturae quicquam
 relinqueret: paullisper tacuit. deinde, quid, inquit, secreta custodio, quoniam
 Pheroras obicit, Antipatro qui nos omnes perdidit servitura? Audi
 Rex, & tecum Deus mihi testis veritatis, qui falli non potest. Cum Phe-
 rora morituro lachrymans assiderem, tunc ille me ad se vocauit: En
 multum, inquit, coniuncti de fratris erga me animo sum deceptus. Nam
 qui sic me diligere, inuisum habui, & necare cogitavi: qui tanto nunc
 mei, quamvis nedom mortui, dolore confunditur. Sed ego quidem im-
 pietatis pretium fero: tu vero quod in eum seruas, relictum nobis ab
 Antipatro venenum, huc affer propere, meque vidente consume, ne ad
 inferos quoq; vlticem huius scelertis conscientiam deferam. Ita vt ius-

An. mundi
 3961.
 an. Christ.
 nat. 3.

*Doridem Alex-
 andri ma-
 trem omni or-
 natu spolia-
 tam Herodes
 expellit.*

*Pherora con-
 iuncti quid
 cum veneno
 sit actum,
 ingenue fasti-
 dat.*

An. mundi
3961.
an. Christ.
nat. 3.

*Divina vlt-
to nullum
saculū impu-
nitum re-
linquit:*

lit attuli: & magnam quidem veneni partem sub obtutibus eius in ignē effudi: modicum vero mihi propter dubios casus, & quā metuerem, referuavi. His dictis, illa quidem omnino paululum quiddam veneni habentem pyxidem profert: Rex vero in marem fratremque Antiphili contulit quæstionem. Verum hi quoque Antiphilum ex Ægypto attulisse pyxidem fatebantur, illumque venenū à fratre apud Alexandriam exercente medicinam accepisse dicebant. Totum autem regnum circumcumeutes Alexandri & Aristobuli manes, ipsi erant incertarum rerum exploratores atque indices, & à suspicionibus remotissimos ad probationes trahebant: Denique etiam Pontificis filiam Mariammen, consciam esse maleficiorum patuit. Hoc enim tortis eius fratribus demonstratum est. Rex autem matris audaciam filii quoque poena coercuit. Nam quem illa perpererat Herodem, patri successorem scriptum ex testamento deleuit:

C A P. X X.

De Antipatri in Herodem maligni studii deprehensi & vltim.

*Antipatri in
Archelaum
& Philippū
fratres insi-
dia.*

*Antipater
scriptoribus
epistolarum;
quas in fra-
trum perni-
ciam simu-
lat, ingentem
pecunia sum
mam erogat.
Ant. lib. 18.
c. 8.*

Posthæc etiam Bathyllus, nouissima consiliorum Antipatri fides documentis accessit. Namque is erat quidē libertus eius: aliud autem venenum ferens, hoc est, aspidum virus aduenerat, aliorumque serpentum succos: ut si prius fuisset inualidum, hoc se Pheroras cum sua coniuge in Regem armaret. Idem vero præter susceptam contra salutem patris audaciam, velut operam subciliam, habet epistolas aduersum fratres compositas ab Antipatro. Erant autem Romæ in studiis Archelaus & Philippus, iam adolescentuli, magnique animi Regis filii, quos Antipater velut imminentes spei suæ remouere festinans, quasdam in eos literas ipse finxit, amicorum nomine Romæ degentium. Nonnullis autem corruptis scribere persuasit, quod multis patrem maledictis carperent, ac de Alexandri & Aristobuli nece manifeste quererentur, seque accitos esse grauius ferrentiam enim pater eos redire præceperat, idque maxime sollicitabat Antipatrum. Quin etiam prius quam proficisceretur, in Iudæa constitutus Antipater, eiusdem modi contra eos Romæ literas mercabatur: patremque adeundo vitandæ suspicionis causa, fratres purgare simulabat: quasdam falso scripta, quasdam vero adolescentiæ peccata esse commemorans. Quo quidem tempore scriptoribus epistolarum, quas in fratrum perniciem simulabat, plurimis pecuniis datis, sumptuum confundere tentabat indicia, vellem preciosam varlaque stragula, poculaque argentea, necnon & aurea comparando, aliaque plurima instrumenta, ut preciorum magnitudine mercedes falsariis etogatas celaret. Denique ducenta talenta retulit expensa, & eorum maxima fuit occasio causa Syllæ. Vniuersis autem malis tunc minoribus maiore contextis, cum omnia quidem tormenta de parricidio, epistolæ vero de iteratis fraticidiis conclamarent, nemo tamen ex Iudæa venientium, quo loco fortunæ domus essent ei nunciauit, quamvis inter scelus probatum, & ipsius reditum septem mensium intervallo fluxissent. Ita erat inuisus omnibus. Fortasse autem etiam quibus indicandi voluntas fuit per interfectorum fratrum manes obnutescebant. Denique Roma literas misit, continuo se venturum esse, quodque honorifice dimissus esset à Cæsare nuncians. Rex autem inuidiosam manibus tenere desiderans: timensque ne si quid præscisset, forte caueret, ipse quoque literis benevolentiam simulans, & alia familiarissimi scriptis, & ut reuersionem suam maturaret orauit. Nam si properasset matris suæ quoque offensionem posset componere, quam expulsam esse

non ignorant Antipater. Primam quidem iam de morte Pheroræ suscep-
 erat epistolam apud Tarentum, eamque vehementer luxerat: id au-
 tem nonnullis de patruō laudabile videbatur: sed quantum intelli-
 gatur, causa doloris erat, quod insidiæ pro voto non cesserant: neque
 tam Pheroram sebat, quam infeliciorem ministrum. Præterea metus
 eum quidam ob ea quæ confecerat occupabat, ne quando forte depre-
 henderetur venenum. Tunc autem in Cilicia patris epistola sibi reddi-
 ta, quam supra memoravi, statim quidem festinabat: sed postquam in
 Celenderin delatus est, subit eum quædam materni casus cogitatio, a-
 10 lma iam per semetipsam diuinante. Et amicorum quidem prudentio-
 res ei suadebant, ne prius patrem conveniret, quam pro certo cogno-
 sceret, quibus ex causis matrem suam repudiasset: namque timere, ne
 forte criminibus matris adderetur. Minus autem prudentes, & vilendæ
 patriæ cupidi magis, quam quid Antipatro esset vile considerantes, ut
 properaret monebant, ne ex ipsa mora & patri causam præstaret suspicio-
 nis, & occasionē præberet calumniantibus. Nunc enim si quid motum
 est, in absentem esse factum: nec enim præsentem illo quatenus id ausu-
 rum fuisse. Absurdum autem videri, propter suspensiones incertas certis
 bonis carere, neque mature se patri reddere, ab eoque regnum accipe-
 26 re, quod solo ipso niteretur. Paruit his Antipater, impellente fortuna,
 ita sinissusque in Sebastum Cæsaror. portum deferitur. Occurrit au-
 tem illi præter opinionem maxima sollicitudo cum omnes eum deui-
 rant, nullusque auderet accedere. Nam etsi semper & quæ inuisus e-
 rat, odio tamen ut proderetur tunc data liberrus est. Multos autem a-
 uertebat ex Rege formido, quoniam cunctas iam ciuitates de Anti-
 patro fama repleuerat, solusque de se quid ageretur Antipater ignora-
 bat. Nec enim vel clarius eo quisquam deductus est, cum Romam na-
 uigaret, vel ignobilius inde susceptus est. Enimvero clades ille dome-
 36 sticas intelligens, calliditate celabat, metuque pene mortuus, vultu
 confidentiam simulabat. Et neque fugæ spes villa erat, neque circum-
 stantibus malis emergerè poterat: certum quæ nihil ei de domo, ne ibi
 quidem nuntiabatur: id enim Regis interminatio prohibuerat. Vnde
 interdum etiam spes eum pertinebat hilatibus, aut nihil esse deprehen-
 sum, aut, si quid esset, hoc sese impudentia sua diluturum ac dolis, quæ
 sola instrumenta salutis haberet. Itaque his armatus, sine amicis in Re-
 giam venit, quæ à prima ianua cum iniuria sunt repulsi. Forte autem Va-
 rus Syria rector illius aderat. Ingressus inde ad patrem, confirmatus-
 que audacia, velut eius salutis causa, propius accedebat: cum ille ob-
 46 iecta manu & capite declinato, exclamat: Et hoc patricidæ est, ut me
 amplexari velis, qui tot malèficiis inuolutus sis. Disperteas, impium ca-
 put: neque me attingas prius quam criminibus te exuas. Dabo enim
 tibi iudicium & iudicem, qui opportune præsto est, Varum. Abi, &
 quænam modum te purges in dieni crastinum meditare. nam & tempus
 indulgæ calliditatibus tuis. Ad hæc metu obstupescens Antipater,
 quia responderenihil potuit, reuersus est. Cum autem ad eum venis-
 sent mater & vxor, cunctas ei probationes exposuerunt. Tumque rece-
 50 pte mente, quo pacto sese defenderet cogitabat. Postero autem die Rex
 adhibito propinquorum atque amicorum consilio, Antipatri quoque
 amicos vocat. Ipse autem cum Varo residens, cunctos indites iussit ad-
 duci, in quibus erant etiam serui matris Antipatri quidam pridem com-
 prehensi, qui ab ea literas ad eum deportauerunt huiuscemodi. Quo-
 niam illa omnia patri tuo cognita sunt, caue ne ad eum venias, nisi ali-
 quod auxilium à Cæsare impetraueris. Itaque his vna cum aliis intro-
 ductis, ingreditur Antipater. Cumque pronus ante pedes patris cecidit.

An. mundi
3961.
an. Christ.
nat. 3.

*Antipater
ut reuersionē
suam matris
raret. scribit
Heroden.*

*Antipater
Pheroræ motum
vehementius
la-
ger.*

*Antipater
Cæsarea om-
nibus inui-
sus.*

*Quomodo
Antipater
Roma domum
ab Herode
fueris acci-
pit.*

*Iudicium co-
tra Antipa-
trū cui præ-
sides Varus.*

An. mundi
3941.
an. Christ.
nat. 3.

*Herodū in
iudicio con-
tra Antipa-
trum accu-
satio.
Bene sciorū
Herodū in fi-
lios collato-
rum recita-
tio.*

*Herodes An-
tipatrum
pra reliquis
filiis ama-
uit, plurima
que in eum
beneficia con-
tulit.*

*Responsio &
excusatio
Antipatri.*

ser. oro, inquit, pater, ne quid de me prauidices, sed integras aures sa-
tisfactioni meae praebes. Demonstrabo enim me innoxium, si tu velis.
Ille autem magna voce imperatoe silentio, ad Varum locutus est.
Quod & tu Vare, & quiuis iustus iudex, Antipatrum morte dignum iu-
dicauerit, certe scio. Vereor autem ne mea quoque tibi sit inuisa fortu-
na, omnique calamitate dignum de pates, qui tales filios genuerim. At-
qui hoc tibi magis miserandus videri debeo, quod erga tam sceleratos in-
dulgentissimus pater fui. Nam illis prioribus adhuc adolescentulis re-
gnum detuleram, & quae Romae educatos amicos Caesaris feceram: sed
quos aliis inuidendos Regibus emulandosque constitui, mea salutis ho-
stis inueni, quorum tamen interitus Antipatro magis profuit. Illi enim
quod iuuenis & successor meus futurus esset, maxime securitas quae re-
batur. At vero hic belua, patientia mea supra quam satis erat expletus,
in me fateriam suam profudit: eique diu viuere sum vilis, meam que
senectutem grauitur tu. Rexque fieri non nisi parricidio passus es.
quae quidem profecto noui qua ratione cogitauit: quod eum ex agro ab-
iectum reduxerim, & exclusis quos mihi Regina pepererat filiis, regni
mei vicariam declarauerim. Equidem tibi Vare confiteor meae mentis
errorem. Ego illos contra me filios irritauit, qui Antipatri gratia spes
eorum iustas abrupi. Quid enim tantum de illis, quantum de isto bene-
sum meritus: cui viuus etiam potestatem meam pene concessi: aperte
autem regni successionem testamento reliqui, & prae destinatos ei
separatim quinque talentorum redditus talentorum, sumptum passim mea pec-
cunia subministraui: ac nuper Romam quoque nauigaturo dedi trecenta
talenta, quemque solum ex omni familia mea, tanquam patris ser-
uatorem, Caesari commendauit. Aur quid illi tantum sceleris quantum
Antipater admiserunt? quod de his habui indicium, quale demon-
strauit huius insidias? etiam approbo, quia ausus est aliquid patricida,
rursumque veritatem dolis sperat obregere: tibi Vare cauendum. nam
ego istam beluam noui: & quam sit verisimilia dicturus, iam nunc pro-
spicio, fletusque simulatos. Hic est qui me quondam morebat, ut viuum
Alexandrum cauerem, neque meum corpus omnibus credere: hic est
qui vsque ad cubile meum solebat ingredi, & circumspicere ne quis mi-
hi forte parasset insidias: hic somni mei custos erat, & securitatis dator,
qui consolaretur luctum peremptorum, & viuientium fratrum bene-
uolentiam diiudicaret: hic propugnator & satelles meus. Quum eius
calliditas Vare in mentem venit, & quemadmodum singula simulasset,
vix me credo viuere, tamque grauem insidiatorem quo pacto effuge-
rim miror. Veruntamen quia fortuna quidam excitat contra me do-
mum meam, mihi quae amicissimi semper in sensu sunt, ego quidem fa-
torum iniquitatem flebo, & mecum ipse solitudinem gemam. Nemo
autem qui meum sanguinem sitierit elabetur, etiam si per omnes filios
indicia ventura sint. Haeccens, ipse quidem interrupto sermones ta-
cuit, dolore confusus. Nicolaum autem vnum ex amicis probationes
iussit exponere. Inter haec autem Antipater sub lato capite, cum prostra-
tus ante patris pedes maneret, exclamat: Tu pater meas partes defen-
disti. Nam quomodo ego patricida, quem tu semper seruatore te ha-
buisse commemoras? Aur si ficta, ut dicis, simulataque mea pietas fuit,
cur in aliis tam callidus, in hoc adeo demens fui, ut non intelligerem,
quod si homines lateret tanti sceleris cogitatio, coelestem latere iudi-
cem omnino non posset, qui vbique praesto esset, & cuncta conficeret?
An fratrum exitus ignorabam, quos ob id Deus ultus est, quia tibi male
cogitauerant? Quid autem fuit cur me tua salus offenderet? Spes regni?
Sed regnabam. Odii suspicio? Sed diligebat. An ex te metus aliquis?

Quin

Quin cui feruans, alii timendus eram. Fortassis egestas causa fuit? Multo minus. Quis enim magis expensarum habuit potestatem? Si autem omnium hominum perditissimus essem; immanisque bestiarum animum gererem, certe mansueti parvis beneficiis vincerem, quem, sicut tu dixisti, reduxeris, totque filiis anteposueris. viuisque Regem declaraueris, alioquinque bonorum magnitudine reddideris inuidendum. o me miserum, acerbissimamque peregrinationem meam, quam longum liuori reimpus, magnumque insidiantibus spatium praeui. Sed tamen tibi parer tuisque rebus abieram, ne Syllanus tuam contemneret senectutem. Roma mihi testis est pieratis, & princeps orbis terrarum Caesar, qui me patris amatorem saepe vocitabat. Accipe pater has eius literas. haec fidei in me criminationibus veriores, his me defendendo, haec affectus erga te mei argumenta certissima, recordare quam inuitus hinc nauigauerim, latentes in regno contra me inimicitias non ignotas. Tu pater imprudens me perdidisti, tu compulisti ut darem accusandi tempus inuidiz. Verum ad indicia veniam. Ecce adsum, terra marique nihil usquam patricida perpeffus. Sed nondum me hoc argumento diligas. nam & apud Deum, & apud te pater, condemnatum me esse scio. Condemnatus autem deprecor, ne aliorum tormentis fidem habeas, in me feratur ignis; per viscera mea pergant instrumenta poenarum, ne patcas scelesto corpori. Nam si patricida sum, tormentorum expertus mori non debeo. Talia cum lacrymis ac ciulatu vociferans, & omnes alios, & Varum ad misericordiam prouocauit, solum autem Herodem, quo minus fletet, iracundia continebat, documentis veris intentum. Ibi autem Nicolaus iussu regis multa de Antipatri calliditate praefatus, & misericordiam spem abstulit, & atrocissimam accusationem instituit, tunc quidem regni maleficia illi ascribens, maxime vero fratrum interitum, quos ipse calumniis interfectos esse demonstrans, etiam superstitibus eum insidiari quasi successionis captatoribus affirmabat. Nam qui patri venenum paraasset, multo minus a fratribus abtineret. Cum autem ad veneni probationem venisset, per ordinem proferebat indicia, etiam de Perora crimen exaggerans, veluti illum quoque Antipater fratricidam fecisset, corruptisque Regis amicis, scelere omnem domum repleuisset. Atque ita multis aliis dictis & probatis perorauit. Varus autem cum respondere iustisset Antipatrum, & ille nihil amplius elocurus, quam, Deus testis est innocentiae meae, silensque iaceret, venenum petiit, idque cuiusdam damnatorum capitis ex custodiis bibendum dedit: eoque statim mortuo, quodam in secreto cum Herode sermocinatus, getta in concilio Caesari scripsit: posteroque die inde discessit. Nihilque minus Rex Antipatro vinculis tradito, claudis suis nuncios ad Caesarem misit. Post haec Salomen appetuisse insidias arguebatur Antipater. Quidam enim ex seruis Antiphili Roma venerat, epistolas ferens cuiusdam Acmenis nomine, ancilla Iuliz: quibus ad Regem scriptis, indicauerat Salomes epistola inter literas Iuliz reperta, clamei beneuolentiae causa misisse: Ipsius autem Salomes epistolis & maledicta in Regem acerbissima, & accusatio maxima continebantur. Sed haec Antipatro erant nota: isque Acmen pecunia corruptum, ad Herodem eas mittere persuaserat. Epistola enim eiusdem mulierculae ad ipsum scripta id prodidit, cuius verba haec sunt: Sicut voluisti patri tuo scripsi, & alias epistolas misi, certo sciens, regem forori suae minime posse parcere, si eas recitauerit. Bene autem facies, si consummatis omnibus, pollicitationum tuarum memor fueris. Hac epistola & quae in Salomen sunt composita deprehensis, Regem subiit cogitatio, ne forte etiam Alexander falsis epistolis fuisset oppressus: quodque pene sortem

An. mundi
3981.
ante Christi
nat.

Antipater
Romam &
Caesarem pio
tatis testes
allegas.

Nicolaus
iussu Regis
contra An-
tipatrum a-
trocissimam
accusatio-
nem insti-
tuit.

Peroratio
Nicolai.
Venenum in
quodam ca-
pitis damna-
to probatur.

Alia ad-
uersus An-
tipatrum
accusatio.

An. mundi
3961.
an. Christi.
nat. 3.

*Herodis in
iudicio con-
tra Antipa-
trum accu-
satio.
Beneficiorum
Herodis in fi-
lios collato-
rum recita-
tio.*

*Herodes An-
tipatrum
pra reliquis
filiis ama-
uit, plurima
que in eum
beneficia con-
tulit.*

*Responsio &
excusatio
Antipatri.*

sero, inquit, pater, ne quid de me prauidices, sed integras aures satisfationi meae praebeas. Demonstrabo enim me innoxium, si tu velis. Ille autem magna voce imperato ejus silentio, ad Varum locutus est. Quod & tu Vare, & qui ius iustis iudex, Antipatrum morte dignum iudicaueris, certe scio. Vereor autem ne mea quoque tibi sit inuisa fortuna, omnique calamitate dignum depures, qui tales filios genuerim. Atqui hoc tibi magis miserandus videri debeo, quod erga tam sceleratos indulgentissimus pater fui. Nam illis prioribus adhuc adolescentulis regnum detuleram, eosque Romae educatos amicos Caesaris feceram: sed quos aliis inuidendos Regibus amulandosque constitui, mea salutis hostes inueni, quorum tamen interitus Antipatro magis profuit. Illi enim quod iuuenis & successor meus futurus esset, maxime securitas quaerebatur. at vero hic belua, patientia mea supra quam satis erat expletus, in me satietatem suam profudit: eique diu viuere sum visus, meamque senectutem graueretur. Rexque fieri non nisi parricidio passus est. quz quidem profecto noui qua ratione cogitauit: quod eum ex agro abiecitum reduxerim, & exclusis quos mihi Regina pepererat filiis, regni mei vicarium declarauerim. Equidem tibi Vare confiteor mea mentis errorem. Ego illos contra me filios irritaui, qui Antipatri gratia spes eorum iustas abrupi. Quid enim tantum de illis, quantum de isto bene sum meritus: cui viuis etiam potestatem meam pene concessi: aperte autem regni successionem testamento reliqui, & prae destinatos ei separatim quinquaginta redditus talentorum, sumptum passim mea pecunia subministraui: ac nuper Romam quoque nauigaturo dedi trecenta talenta, quemque solum ex omni familia mea, tanquam patris seruatore, Caesari commendauimus. Aur quid illi tantum sceleris, quantum Antipater admiserunt? quodve de his habui indicium, quale demonstrauit huius insidias? etiam approbo, quia ausus est aliquid patricida, rursumque veritatem dolis sperat obterege: tibi Vare cauendum. nam ego istam beluam noui: & quam sit verisimilia dicturus, iam nunc prospicio, stetitque simulatos. Hic est qui me quondam morebat, vt viuum Alexandrum cauerem, neque meum corpus omnibus crederem: hic est qui usque ad cubile meum solebat ingredi, & circumspicere ne quis mihi forte parasset insidias: hic somni mei custos erat, & securitatis dator, qui consolaretur luctum peremptorum, & viuendum fratrum beneuolentiam diiudicaret: hic propugnator & satellites meus. Quum eius calliditas Vare in mentem venit, & quemadmodum singula simula set, vix me credo viuere, tamque grauem insidiatorem quo pacto effugerim miror. Veruntamen quia fortuna quidam excitat contra me domum meam, mihi quae amicissimi semper infensi sunt, ego quidem factorum iniquitatem flebo, & mecum ipse solitudinem gemam. Nemo autem qui meum sanguinem sitierit elabetur, etiam si per omnes filios indicia ventura sint. Haec dicens, ipse quidem interrupto sermones tacuit, dolore confusus. Nicolaum autem vnum ex amicis probationes iussit exponere. Inter haec autem Antipater sublato capite, cum prostratus ante patris pedes maneret, exclamat: Tu pater meas partes defendisti. Nam quomodo ego patricida, quem tu semper seruatore te habuisse commemoras? Aut si ficta, vt dicis, simulataque mea pietas fuit, cur in aliis tam callidus, in hoc adeo demens fui, vt non intelligerem, quod si homines lateret tanti sceleris cogitatio, coelestem latere iudicem omnino non posset, qui vbique praesto esset, & cuncta conspiceret? An fratrum exitus ignorabam, quos ob id Deus ultus est, quia tibi male cogitauerant? Quid autem fuit cur mea tua salus offenderet? Spes regni? Sed regnabam. Odii suspicio? Sed diligebam. An ex te metus aliquis?

Quin

Quin cui seruans, alii timendus eram. Fortassis egestas causa fuit? Multo minus. Quis enim magis expensarum habuit potestatem? Si autem omnium hominum perditissimus essem, immanisque bestiz animum gererem, certe mansueti patris beneficiis vincerem, quem, sicut tu dixisti, reduxeris, totque filiis anteposueris, viuisque Regem declaraueris, aliotumque bonorum magnitudine reddideris inuidendum. o me miserum, acerbissimamque peregrinationem meam, quam longum liuori tempus, magnumque insidiantibus spatium prabui. Sed tamen tibi pater tuisque rebus abieram, ne Syllæ tuam contemneret senectutem. Roma mihi restis est pieratis, & princeps orbis terræ Cæsar, qui me patris amantem sæpe vocitabat. Accipe pater has eius literas. hæc fidei in me criminationibus veriores, his me defendo, hæc affectus erga te mei argumenta certissima, recordeare quam inuitus hinc nauigauerim, latentes in regno contra me inimicitias non ignoans. Tu pater imprudens me perdidisti, tu compulisti ut darem accusandi tempus inuidia. Verum ad indicia veniam. Ecce adsum, terra marique nihil usquam patricida perpeffus. Sed nondum me hoc argumentis diligas. nam & apud Deum, & apud te pater, condemnatum me esse scio. Condemnatus autem deprecior, ne aliorum tormentis fidem habeas, in me feratur ignis; per viscera mea pergant instrumenta poenarum, ne parcas sceletto corpori. Nam si patricida sum, tormentorum expertus mori non debeo. Talia cum lacrymis ac ciulatu vociferans, & omnes alios, & Varum ad misericordiam prouocauit, solum autem Herodem, quo minus ferebat, iracundia continebat, documentis veris intentum. Ibi autem Nicolaus iussu regis multa de Antipatri calliditate præfatus, & misericordiae spem abstulit, & atrocissimam accusationem instituit, tanta quidem regni maleficia illi asserbens, maxime vero fratrum interitum, quos ipse calumniis interfectos esse demonstrans, etiam superstitibus eum insidiari quasi successionis captatoribus affirmabat. Nam qui patri ventum parasset, multo minus a fratribus abstineret. Cum autem ad venen probationem venisset, per ordinem proferebat indicia, etiam de perora crimine exaggerans, veluti illum quoque Antipater fratricidam fecisset, corruptisque Regis amicis, scelere omnem domum repleuisset. Atque ita multis aliis dictis & probatis perorauit. Varus autem cum respondere iussisset Antipatrum, & ille nihil amplius elocutus, quam, Deus restis est innocentie mee, silensque iaceret, venenum petiit, idque cuiusdam damnatorum capitis ex custodiis bibendum dedit: eoque statim mortuo, quidam in secreto cum Herode sermocinatus, getta in concilio Cæsari scripsit: posteroque die inde discessit. Nihilloque minus Rex Antipatro vinculis tradito, gladiis nuncios ad Cæsarem misit: Post hæc Salomen appetuisse insidiis arguebatur Antipater. Quidam enim e seruis Antiphili Roma venerat, epistolas ferens cuiusdam Acmes nomine, ancilla Iuliz: quibus ad Regem scriptis, indicauerat Salomes epistola inter literas Iuliz reperta, clamei beneuolentiz causa misisse: Ipsi autem Salomes epistolis & maledicta in Regem acerbissima, & accusatio maxima continebantur. Sed hæc Antipatro erant hæc: isque Acmen pecunia corruptam, ad Herodem eas mittere persuaserat. Epistola enim eiusdem mulierculæ ad ipsum scripta id prodidit, cuius verba hæc sunt: Sicut voluisti patri tuo scripsi, & alias epistolas misi, certo sciens, regem sorori suæ minime posse parere, si eas recitauerit. Bene autem facies, si consummatis omnibus, pollicitationum tuarum memor fueris. Hæc epistola & quæ in Salomen sunt composita deprehensis, Regem subit cogitatio, ne forte etiam Alexander falsis epistolis fuisset oppressus: quodque pene sororem

An. mundi
3987.
ante Chri-
stum nat.
3.

*Antipater
Romam &
Cæsarem pio-
tati testes
allegat.*

*Nicolaus
iussu Regis
contra An-
tipatrum a-
trocissimam
accusatio-
nem insti-
tuit.*

*Perotatio
Nicolai.
Venenum in
quodam ca-
pitis damna-
to probatur.*

*Alia ad-
uersus An-
tipatrum
accusatio.*

An. mundi
3963.
ante Chri-
stum nat.

I.
Herodes de
Antipatro
supplicium
sumere cogi-
tat, propter-
eaque nomen
ipſius in te-
ſtamento de-
let.

Ant. lib. 17.
cap. 8.

Iudas &
Matthias
populum ut
aquilam au-
ream tolle-
rent, hortan-
tur.

Iuvenes qui
aquilam au-
ream abſci-
derant, ab
Herode de-
ducti, exa-
minantur.

propter Antipatrum occidiſſet, anxius erat. Itaque non eſt ultra cuncta-
tus, quo minus ab eo ſumeret omnium cauſa ſupplicium: ſed ne pro-
poſitis ſatisſaceret, graui morbo impeditus eſt. De Acme tamen ancilla
& in Salomen ſtitione conſtata, dedit literas ad Czſarem. ac propterea
teſtamento mutato, exemit nomen Antipatri. Regemque ſcripſit Anti-
pan, præteritis Archelao & Philippo natu maioribus. nam & hos Anti-
pater inſinulauerat. Czſari autem poſt alia pecuniaria munerâ mille
talenta, & vxori eius ac filiis, itemque amicis & libertis, prope quinquaginta: cæterisque omnibus agrorum & pecuniarum non parum diſtri-
buit, ac ſororem Salomen luculentiffimis donis honorauit. In teſta-
mento quidem iſta cotrexuit.

C A P. XXI.

De aquila aurea, morteq; Antipatri & Herodis.

MOrbus autem ingraueſcebat, quod cum ſenectus pariter ac mœrore
urgeret, & annos iam ſeptuaginta natus eſſet: & filiorum cladibus
animum adeo habebat afflitum, vt nec bona valetudine quicquam iu-
cunditatis admitte: et. Acriorem autem faciebat ægitudine, quod
Antipater viueret. Hunc enim non obiter & aliud agens, ſed cum
ipſe conualuiſſet, cogitabat occidere. Ad has ei calamitates accidit et-
iam populi quidam tumultus. Erant in ciuitate ſophiſtæ duo, qui ſum-
me ſcire leges patrias videbantur, & propterea per omnem gentem ma-
xima gloria predicabantur: Iudas filius Sæphorzi, & aliter Margali
Mathias. Hos non pauci adoleſcentium ſeſtabantur, cum leges ex-
ponerent, & in dies ſingulos puberum exercitum congregabant. Qui
cum Regem audiſſent mœrore ac morbo tabeſcere, apud notos loque-
bantur opportunum iam tempus eſſe, vt Deus vindicaretur, fabricata-
que aduerſus leges patrias opera deſtruerentur. Si quidem in templo
actas ſit, imâgines, aut vultus, aut cuiuslibet animalis cognomine ſi-
mulacrum haberi. Hoc propterea dicebatur, quod ſupra maximam por-
tam templi Rex aquilam collocauerat auream. Eamque tunc idone-
bant ſophiſtæ vt tollerent: pulchrum eſſe dicentes, etiamſi quodſinde
periculum immineret, pro legibus patriis mori non recuſare: ſic enim
decedentibus, & animam immortalem, & bonarum rerum ſenſum per-
ſeuerare perpetuo: minus autem fortes & ſapientiz ſuæ neſcios amare
animam imperitia: magisque morbo cupere, quam virtute deſungi.
Dum hæc illi diſſerent, rumor ſubito peruagatur, Regem ſere iam
mori: vnde etiam confidentes adoleſcentes coronam adorti ſunt, ipſo-
que meridie, quum plurima multitudo verſaretur in templo, cratus de-
miſſi funibus, aquilam ex templo auream ſecuris abſcindebant. Qua
re ſtatim Regis duci nunciata, non parua ille manu comitatus ad tem-
plum cucurrit: & prope ad quadraginta iuvenes comprehenſos, Regi
exhibuit. Qui primum interrogati, an aquilam ipſi auream concidere
auſi eſſent, feciſſe confeſſi ſunt, deinde quo iubente, lege patria, respon-
derunt. Cum vero, quid exultarent tantum, quibus mori immineret,
ab his quæreretur, quia poſt mortem bonis plurimis ſui ſperarent, aſ-
ſeruerunt. His itaque Rex commotus, magnitudine iracundiz mor-
bum ſuperat, atque in concionem procedit. Deinde multum in eos quaſi
ſacrilegos inuectus, & quod occasione legis patriæ quædam maiora tem-
taſſent, velut impios ſupplicio dignos eſſe iudicauit. Populum autem
metuens, ne per multos quaſtio iret, precabatur, vt primum facinoris
ſui ſoribus, deinde in eo deprehenſis poenæ ſubditis, cæteris indigna-
tionem remitteret. Tandem igitur exoratus, & ipſos Rex qui funibus

de miſſi

demissi erant cum sophistis viuos incendi, & reliquos qui vna comprehensi sunt, obtruncandos carnificibus tradidit. Hinc torum eius corpus morbo occupatum, variis doloribus differebatur, nam febris quidem non mediocris erat: prurigo autem intolerabilis habebat omnem corporis superficiem. Aspidius autem vexabatur coli tormentis, pedesque tanquam ex intercitis vitio tumuerant. Quin & inflatio ventriculi, putredoque visilis membri vermiculos generans, ac praeerea creber anhelitus, & irrupta eum suspiria membrorumque omnium contractio fatigabat: ut qui huc ad diuinitatem referrent, vltionem eam esse dicerent sophistarum. Ille autem, quamuis cum tot noborborum cruciatibus luctaretur, vix tam cupidus erat, & remediis excogitatis salutem sperabat. Denique Iordanem transgressus, apud Calliroen aquis calidis utebatur, quae in lacum feracem bituminis, qui asphaltites vocatur, effluentes, pro dulcedine potui sunt. Ibi autem corpus eius, quod medicis oleo calidiori foveri placuerat, in solium plenum demerium ita dissolutum est, ut etiam lumina quasi mortuus resoluta torqueret. Deinde perturbatis qui eum curabant, ad clamorem quidem illorum respicere visus est desperata vero salute, militibus quinquagenas drachmas, multamque pecuniam rectoribus atque amicis diuidi iussit. Cum autem rediens ad Hierichuntam venisset, atra iam bili correptus, & pene ipsi mori quasi minabatur, factumque nefarium excogitauit. Collectos enim cuiusque vici ex omni Iudaea nobiles, in locum cui nomen est Hippodromus, concludi precepit. Deinde Salome sorore & Alexa marito eius ad se vocatis, scio, inquit, mortem meam festis gaudiis celebraturos esse Iudaeos. Verum per alios lugeri potero, & praeclarissimos honores sepulchralesque, si quae praecipio, feceritis. Hos viros qui habentur in custodia, cum animam emisso, ita cum militibus circumdatos occidi te: ut etiam inuita omnis mihi Iudaea, omniisque domus illacrymet. Et simul his mandatis, legatorum quos Romanis miserat epistolae sunt allatae, quibus Aemen ancillam Iuliae iussu Caesaris interemptam, & Antipatrum morte damnatum esse indicabatur. Quin & si pater eum in exilium dare mallet, id quoque permisisse Caesarem, scriptum erat. Herodes autem paululum hoc nuncio recreatus, doloribusque rursus victus, (nam inedia tussisque pariter violentia distendebatur) satum praenire conatus est: sumptuose malo etiam cultellum poposcit: sed cum enim comedere consueuerat. Deinde circumspexto ne quis arbiter impediret, tanquam se percussurus dexteram sustulit. Cum vero Achiabus consobrinus eius accurrisset, manumque continuisset, vlulatus maximus in regia statim, quasi rex mortuus esset, excitatus est. eoque propere auditore, Antipater fiduciam recepit: latusque iam custodes promissa etiam pecunia, rogabat, ut se soluerent atque dimitterent: quod eorum princeps non solum ne fieret obstitit, sed etiam Regi velociter nunciavit. Ille autem fortius exclamans, quam vires agrotantis valebant, continuo satellitibus, missis occidit Antipatrum: mortuumque sepeliri praecipit in Hyrcania. Deinde rursus corrigi testamentum, & successorem quidem Archelaum natu maximū Antipae fratrem scripsit, tetarcham vero Antipam. Post interitum autem filii quinque diebus exactis moritur: annos quidem triginta quatuor, ex quo interfecit Antigonom, regno positus: triginta vero & septem, postquam Rex à Romanis declaratus est. Et in aliis quidem omnibus, secunda fortuna visus est, si quis alius. Regnum enim quod prius sibi quæsierat, tanto conseruatum tempore, filiis suis reliquit. In rebus autem domesticis infelicitissimus fuit. Salome autem, antequam resciret mortem Regis exercitus, cum marito progressa, victos absoluit, quos occidi mandauerat: ipsum di-

An. mundi
3963. à
Christ. na.

*1. Iuuenes cum
Sophista cap-
itu damna-
ti, interfici-
untur.*

*Herodes va-
rius morbo
vexatur.*

*Ant. lib. 17.
c. 9.*

*Herodes
morbo obi-
turus, aquis
calidis uti-
tur.*

*Herodes Ro-
ma literas
quibus A-
men iussu
Caesari in-
teremptam,
& Antipa-
trum morte
damnatum
esse signifi-
catur, acci-
pit.*

*Herodes do-
loribus vi-
ctus, sibi ipsi
violentas
manus in-
ferre cogi-
tat.*

*Ant. lib. 17.
cap. 16.*

*Mors An-
tipatri.*

in mundi

916. à

Christo

nat. I.

Ans. lib. 17.

c. 12.

Militibus

ac militum

Ant. Regu

ori nua

iatur.

Archelaus

post patris

obitum Rex

declaratur.

Qua muni

ficentia Ho

des sepul

...

cens mutasse consilium, & vnumquemque iussisse dominum dimitti. Atque ita post horum abitum militibus indicatur. Quibus in concionem cum alia turba in amphitheatrum apud Hierichuntā collectis, Ptolemæus annuli regis custos, quo signare solitus erat, & fortunatum illum corpore dicere, & multitudinem consolari. Relictamque ab eo militibus epistolam recitavit, in qua multum rogabat, ut beneuolō animo successorem suum fouerent. Deinde post epistolam testamentum legebat, in quo Philippum quidem hæreden Trachonis, proximarumque regionum: retharcham vero, sicut supra diximus, Antipam. Regem autem Archelaum scripserat: eidemque anulum ad Cæsarem ferre mandauerat, assignatamque regni administrati notitiam. Omnium namque dispositionum suarum dominum & confirmatorem Cæsarem esse voluit, cetera vero seruari iuxta superius testamentum. Quo perlecto confestim clamor secutus est omnium Archelao gratulantium: militesque per cuneos & populos adeuntes, suamque promittebant. Deique beneuolentiam precabantur. Hinc ad sepe sciendum Regem operam contulerunt. Nihil autem munificentia prætermisit Archelaus, sed omnem ornatum extulit regium in funeris pompa ducendum. Lectus namque totus erat gemmis, atque distinctus thorax autem purpura variatus, corpusque super eum velatum itidem purpura. Capiti autem diadema erat impositum: corona vero desuper aurea, sceptrumque in dextra, & circa lectum filii cum propinquis, præterea satellites agmenque Thracium, Germanique & Galli, velut ad bellum instructi omnes antecedeabant. Cetera vero militum manus armata, ducesque suos ordinumque principes sequebantur decenter. Quingenti autem serui ac liberi odores ferebant: corpus autem per decentia stadia portatum est in castellum Herodion: ibique secundum ipsius Regis mandata sepultum est. Et Herodis quidem Regis hic finis fuit.

FLAVII IOSEPHI DE BELLO IYDAICO

LIBER II.

SYMMA CAPITVM LIBRI II.

De bello Iudaico.

- I. De successoribus Herodis, & ultione direpta aquila aurea.
- II. De pugna & strage Hierosolymis inter Iudæos & Sabinianos.
- III. De Varigestibus circa Iudæos crucifixos.
- IV. De synagoga Iudæorum instructa.
- V. De subditiōe falsos, Alexandro, eoque deprehensio.
- VI. De Archelao exilio.
- VII. De Simone Galilæo, & tribus sectis apud Iudæos.
- VIII. De Pilati regimine.
- IX. De superbia Caii, & Petronio Præsida.
- X. De imperio Claudii & regno, & nippæ ac morte.
- XI. De variis turantibus in Iudæa & Samaria.
- II. De multis in Iudæa sub Felice.
- XIII. De Præsidibus Iudæa. Aitiano & Floro.

- XIV. De Flore faciente in Iudaeos Casarienses & Hierosolymitanos.
 XV. De alia opprefione Hierosolymorum dolo Flori.
 XVI. De Politiano tribuno, & oratione Agrippa ad Iudaeos, ad obediendum Romanis hortantur.
 XVII. De capta rebellionis Iudaeorum contra Romanos.
 XVIII. De cado Anania Pontificis, Manabemi, & militum Romanorum.
 XIX. De Iudaeorum maxima strage in Iasarea & in omni Syria.
 XX. De Iudaeorum alia graui cado.
 XXI. Iudaei Alexandria occisi.
 XXII. De cado Iudaeorum, auctore Cestio.
 XXIII. De pugna Cestii contra Hierosolymam.
 XXIV. De obidione Hierosolyma a Cestio, & strage.
 XXV. De Dana senenorum faustia in Iudaeos, de Iosephi studio in Galilea.
 XXVI. De Iosephi periculo & euasione, & Ioannis Giscalai malitia.
 XXVII. Tiberias a Iosepho recuperatur & Sopheru.
 XXVIII. Quomodo Hierosolyma bello se preparauerunt: deque Simonis Giora tyrannide.

CAP. I.

De successoribus Herodu, & ultione direpta aurea aquila.

Archelao autem Romam proficiscendi necessitas turbarum nouarum principium fuit. Diebus enim sepe in lugendo patrem consumptis, epulisque ferilibus prolixae populo exhibitis (Hic autem mos apud Iudaeos necessario inultos ad inopiam redegit: nam qui eum neglexerat, impius et limabatur) candida veste indutus, recessit ad templum. Ibi quoque varijs fauoribus exceptus a plebe, ipse quoque in excelso tribunali, solioque aureo residens, humanissime vulgus admisit: eisque & quod sepulchrum patris sedulo curauissent, gratias egit, & quod sibi quasi certo iam Regi, magnos honores habuissent. Verum etiam ait non potestate solum interim, sed etiam ipso Regis nomine temperare, donec a Caesare sibi fuerit confirmata successio, qui etiam testamento rerum esset omnium dominus constitutus. Idcirco enim se apud Hierichunta voluntati exercitus restitisse, cum sibi diadema voluisset imponere. Ceterum pro alacritate ac beneuolentia, aequae militibus, ac populo plenam se vicissitudinem relaturum, si ab his quorum etiam esset imperium, certus Rex declaratus fuisset. Studiumque sibi esse, ut erga illos rebus omnibus, patre melior appareret. His gaussa multitudo, statim eius mentem magnis tentare petitionibus, coepit. Namque alij tributa ledari, alij vestigalia tolli, quidam solui custodias acclamabant. Cunctis autem postulatis, in gratiam populi facile annuebat Archelaus. Deinde celebratis hostijs, cum amicis erat in epulis. Ecce autem subito post meridiem congregati non pauci nouarum rerum studiosi, ubi communis luctus de Rege cessauit, propria lamenta suscipiunt, stantes eorum casum, quos propter abscissionem ex porta templi aquilam auream Herodis morte dampnauerat. Dolor autem non occultus erat, sed clarissimis questibus, stertique iusto & plactu ciuitas personabat, virorum causa videlicet, quos pro templo ac legibus patrijs interisse dicebant. Eorum autem mortis poenas, ab illis quos Herodes pecunia donasset, repetendas esse clamitabant: ac primum, quem is constituerat pontificem reiciendum, aliumque pietate praestantem, magisque purum optari debere. Quibus etiam

An. mundi
3964.
a Christo
nat. 2.

Ant. lib. 17.
ca. 11.
Luctus et
pula Archel.
lai.

Archelaus
subditu suis
omnem bene
uolentiam
& sanctorum
pollicitur.
Seditio praep-
ter Sophi-
stas ob abscis-
sam ex porta
templi aquila-
m auream
trucidatos co-
acta.
Ant. lib. 17.
cap. 12.

An. mundi
3964
ante Chri-
stum nat.
2.

Archelai in
seditiosus
benignitas.

Pascha plu-
rima victi-
marum co-
pia celebra-
tur.

Tria millia
Iudeorum
in Paschate
trucidantur.

Sabinus ob
pecunias cu-
stodiendas &
arces occu-
pandas ad
Iudaeam ve-
nit.

Ant. lib. 17.
cap. 13.

Antipas
posteriore
superius
Herodis testa-
mentum fir-
mius esse de-
fendens, de re
gno certat.

mouebatur Archelaus ad vitionem, tamen eum professionis festinatio continebat metuentem, ne si multitudinem reddidisset inimicam, motus eius impediretur. Quamobrem monendo magis quam vi experiebarur sedare turbatos: missosq; magistro militum, vt quiescerent, exorogabat. Sed illum seditionis autores, vbi ad templum venit, prius quam verbum faceret, lapidibus proturbant & alijs post eum mulcendi sui gratia missis, multos .n. legabat Archelaus, iracunde omnia responde-
runt: neq; si numero audi fuissent, ociosi fore videbantur. Itaq; instan-
te Azymorum die festo, qui apud Iudeos Pascha vocatur, plurima vi-
timarum copia plenus, infinita quidem ad templum ex agris multitu-
do religionis causa descendit: cum illi qui sophistas lugebant in templo
consisterent, nutrimenta seditioni quærentes. Hoc autem metu Arche-
laus, antequam omnē populum morbus iste corrumpere, cohortem
militum & tribunalum qui etiam seditionis principes comprehenderet,
eo dirigit: contra quos omne vulgus excitatum, multos lapidum ictib;
interfecit: saucius vero tribunus vix elabitur. Et illi quidem statim,
veluti nihil mali actum esset, ad celebranda sacra conuerſi sunt. Sed
Archelao sine cæde iam multitudo comprimī non posse videbatur qua
mobrem totum illis immisit exercitum, pedites per ciuitatem singul
omnes, equitesque per campum: qui cum sacrificijs occupatos singu-
los inuasissent, prope ad tria millia hominum occidunt: reliquam vero
manū per montes proximis dissecerunt, præcones .a. sequebantur Arche-
laum iussu eius vnumquenq; vt domum recederent admonendo. Itaq;
cuncti neglecta diei festiuitate, abire, ipse autem cum matre, necnon
& Popla & Ptolemæo, & Nicolao amicis, ad mare descendit: relicto Phi-
lippo regni procuratore, itemq; rerum familiarium curatore. Vna ve-
ro egreſſa est cum filijs suis Salome, fratriscq; Regis filij, generque, spe-
cie velut Archelao ad obtinendam successionem adiumento futuri;
cæra vero causa, quæ contra leges in templum admissa fuerant, delatu-
ri. Interq; sit illis Cæsarex obuiam Sabinus Syriæ procurator, ad Iudæ-
am veniens, ad pecunias custodiendas Herodis, quem vltierius progredi
Varus inhibuit, multis accitus Archelai prædibus, intercedente Ptole-
mæo. Et tunc quidem Sabinus in gratiam Vari, neq; ad arces venire
properauit, neq; thesauros paterne pecunie clausit Archelao: sed vsq; ad
cognitionem Cæsaris se otiosum esse pollicitus, apud Cæsaream com-
morabatur. Postea vero quam sibi obitantium vnus Antiochiam petijt,
alter, hoc est, Archelaus Romam nauigauit, mature profectus in Hiero-
solymam, Regiam tenet; custodumq; principibus, itemq; dispensatori-
bus euocatis, rationes pecuniarum discutere conabatur, & arces occu-
pare tentabat. Non tamen in memores Archelai mandatorum custo-
des erant, sed in obseruando singula quæq; perseuerabant, causam cu-
stodij magis Cæsari quam Archelao tribuentes. Ad hoc autem Antipas
quoq; de regno certabat, posteriore superius Herodis testamentum fir-
mius esse defendens, in quo Rex ipse Antipas fuerat scriptus: eique se
tam Salome quam multalij cognati, qui cum Archelao nauigabant,
suffragio fore promiserant. Ducebat autem secum matrem, fratremq;
Nicolai Ptolemæum, in quo pro fide apud Herodem probata, non nihil
videbatur esse momenti. Namq; illi fuerat amicorum charissimus. O-
ratori .a. Irenæo propter dicendi acrimoniam plurimum confidebat:
vnde etiam qui se mouerant, vt Archelao pro ætatis merito & secundi
testamenti voluntare cederet, audiendos esse non censuit. Romæ vero
migrauerunt ad eum cunctorum studia propinquorum, quib; inuis
erat Archelaus, quiq; præcipue liberi omnes sui; iuris esse cupiebant
& aut Romano magistratu administrari, aut si hoc nō impetrarent, An-
tipam

10

20

30

40

50

ipam regem habere. Ad hoc etiam Sabini openitebatur Antipas, qui Archelaum per epistolas accusauerat apud Cæsare, Antipam vero multum laudauerat. Itaque digesta crimina Salome & ceteri qui cum ea sentirent Cæsari tradiderunt: & post eos Archelaus gestorum perscripta capitula, patrisque annulum per Ptolemy, rationeque administrationis intramissit ad Cæsarem. Ille. a. secum præmeditans ea quæ ab utraque parte dicerentur, ubi & regni magnitudinem, multitudinemque reddituum animaduertit, atque insuper Herodis familiam numerosam, perlectis etiam Vari ac Sabini litteris, optimates Romanorum ad concilium vocat, in quo tunc primum ex Agrippa ac filia sua natum Caium sedere iussit, filium adoptiuum atque ipsi partibus prosequendi copiam dedit. Igitur Salomes filius Antipater (namque is erat orator acerrimus eorum qui aduersabantur Archelao) accusationem proposuit, insimulans Archelaum, quasi verbis quidem de regno videretur contendere, re autem vera iam dudum rex esset effectus, & apud aures modo Cæsaris cauillaretur, quem iudicem successionis expectare noluisse. Nam post Herodis mortem, quibusdam ut diadema sibi imponerent subornatis, Regium more in solio aureo residentem, partim ordines militiæ permutasse, partim condonasse promotiones: & insuper his omnia annuissē populo, quæ velut à rege impetranda petisset: maximorumque reos criminum, quos pater suus vinxerat, absoluisse: qui cum ista fecisset, modo regni umbram à domino postulaturus venisset, cuius sibi corpus ipsē rapuisset, ut non rerum sed vocabulorum dominum esse Cæsarem demonstraret. Ad hæc ei, quod etiam luctum patris adsimulasset, obieciebat: cum interdum quidem personam componeret in mœrorem, noctu vero ad commensationes usque potaret. Denique seditionem vulgi ex hac indignatione constatam esse dicebat. Totius. n. orationis iuxta vires, eorum multitudine qui circa templum cæsi fuerant, astruebat. Hoenim ad diem festum quidem venisse: ad hostias vero, quas ipsi mandandas venerant, crudeliter esse iugulatos: tantumque in templo funerum esse congestum, quantum nullum ab externis illatum bellum implacabile congestisset, itaque huius crudelitatis Herode præscio, ne spe quidem regni vnquam eum dignum esse visum, nisi cum sanæ mentis inops erat, animo deterius ægotante quam corpore, & quem in secundo testamento successorem scriberet, ignorabat: præsertim qui priore testamento successorem scriptum incusare nihil posset quod incolumi corpore omnique vitio purgata mente fecisset. Ut tamen quis firmius esse ponat morbo laborantis arbitrium, ipsum se Archelaum abdicasse regiam dignitate, multis in eam contra leges admissis. Nam qualem fore si acciperet à Cæsare principatum, qui antequam acciperet, tantum populum peremerisset? Multa in hunc modum prosecutus Antipater, multis ex numero circumstantium propinquoque in singula crimina testibus exhibitis perorauit. Surrexit. a. Nicolaus defensor Archelai, & ante omnia eadem in templo necessario factam esse perdoct: nam quorum necis argueretur, non regni solum, sed etiam ipsius iudicis, id est, Cæsaris hostes fuisse aliorum, a. criminum suosores aduersarios ipsos demonstrauit. Secundum vero testamentum idcirco ratum manere postulat, quod Herodes in eo successoris sui firmatorem Cæsarem comitatusset, nam qui tantum sciret, ut rerum domino potestate sua cederet, neque vnquam in hæredis extrasse iudicio, sed sano corde quem constitueret legisse, qui per quem confitui deberet non ignorauit. cum. a. omnis usque expositis, etiam Nicolaus perorasset, in medium progressus Archelaus ad genua Cæsaris accidit ocyus. Quo perbenigne Cæsar erecto, quod paterna quidem successione dignus esset, ostendit: ceterum vero nihil pro-

An. mundi
1964.
ante Christum
nat.
2.

Antipater
Archelaum
per epistolas
accusat apud
Cæsarem

Cæsar optimates
Romani ad
concilium
vocat.
Vehementer
Antipater
contra Archelaum
accusat.

Antipater
totius orationis
sua vires
in Archelaum
exacuit.
Testamentum
ægotante
Herode
mutatum.

Antipater
contra Archelaum.
Nicolaus
defendit Archelaum.

Archelaus
ad genua
Cæsaris accidit.

An. mundi
2964.
à Christo
nat. 2.

Cæsar erga
Archelaum
benignitas
& humani-
tas.

Ann. lib. 17.
ca. 14.

Seditio in
Hierosolyma
Sabinus ar-
cel occupare,
ac regis pe-
cunias potiri
conatur.

Iudæi tripar-
tita manu
terna castra
collocant.
Sabinus in
altissimam
castellum
eoadit.
Pugna Iu-
dæorum
cum Roma-
nis
Romani
porticum stru-
cunt.

nunciavit. Sed illo die dimisso concilio, secum ipse de cognitis delibe-
rabat, utrum ex his qui testamento continerentur, aliquē regni oport-
teret constitui successorem, an toti familiæ distribui principatum. Mul-
titude enim personarum egere subsidio videbatur.

C A P. II.

De pugna & strage Hierosolymæ inter Iudæos & Sabinianos.

SED antequam de his quicquam statueretur à Cæsare, mater Arche-
lai Malthace morbo correpta moritur. Et variz literæ de Syria perla-
tz sunt, Iudæos defecisse nunciantes: quod Varus fore prospiciens, in
Hierosolymam postquam Archelaus nauigarat, ascendit, ut incitatores
seditionis prohiberet. Et quia multitudo cessatura non videbatur,
tribus quas ex Syria secum duxerat legionibus, vnam in ciuitate
quiritatque ita in Antiochiam ipse remeavit. At Sabinus cum postea in
Hierosolymam venisset, causas nouarum rerum Iudæis præbuit: modo
vim custodibus, ut sibi arcēs traderent, adhibendo, nunc maligne Re-
gis exquirendo pecunias. Non autem solis relictis à Varo militibus fre-
tus erat, sed etiam seruatorum suorum multitudine, quos etiam omnes
armatos avaritiz iniustos habebat. Festo autem quinquagesimo die,
quæ Pentecoste à Iudæis vocatur: septies septem dieb. exactis rediens,
ex eorum numero vocabulum nacta non religionis solennitas popu-
lum, sed indignatio congregauit. Denique concursus infinitæ multitu-
dinis ex Galilæa, itemque Idumæa & Hierichunte, transque Iordanem po-
sitæ regionibus, factus est: cum indigena ex ipsa ciuitate populus Iudæo-
rum, & numero simul & alacritate præstaret. & in tripartita manu ter-
na castra collocauerunt, vna in septentrionali regione templi, altera in
meridionali Hippodromum versus, tertiaque in occiduo prope regiam
tractu, circumsefosque Romanos vndique oblidebant. Sabinus autem
multitudine pariter, eorumque spiritu perterritus, crebris quidem Va-
rum nuncijs precabatur, ut quam mature ferret auxilium, quasi occi-
sione delenda legione, si quid moræ interuenisset. Ipse vero in altissi-
mam castelli turrim, quæ Phasaelus vocabatur, euadit fratris Herodis
cognominem, quem Parthi necauerunt. Hinc legionarijs, ut in hostes
irruerent, signum daret. Nam præ timore nec ad eos quib. ipse præerat,
descendere audebat. Eius a præcepto milites obedientes, in templum
volant, vehementique cum Iudæis pugna configunt: in qua dum ne-
mo deluper adiuuaret, imperitis belli peritia superabant. Postea vero
quam multi Iudæi porticibus occupatis à vertice, telis eos appeteabant,
plurimi conterebantur: & neque ex alto iaculantes vlcisci facile poterant,
neque cominus dimicantes ferebant. ab utroque, tamē afflicti succendūt
porticum, opere, magnitudine atque ornatu mirabiles. ibique tum multi
flamma subito comprehensi aut ea consumebantur, aut in hostes desi-
lientes ab ipsis occidebantur: alij retrorsum cedentes præcipitabantur
ex muro: nonnulli desperata salute, incendij periculum suis gladijs præ-
ueniebant. Qui tamen ex moenibus obrepando in Romanos fecissent
imperum, metu attoniti nullo negotio subigebantur: donec omnibus
aut interemptis, aut timore disiectis, thesauro Dei defensoribus desti-
ruto manus milites attulerunt, & quadringenta ex eo calæta diripere:
quorum quæ furto sublata non sunt conquisiuit Sabinus. Ad Iudæos
multo plures, magisque pugnaçes, tam viro rum quā opum interitus in
Romanos contraxit. Obfessaque his Regia minitabantur exitum, ni-
si quamprimum inde secederent: Sabino, si vellet, vna cum legione

abeundi

abundi copiam pollicentes. Quibus opitulabantur regionum plurimi,
 qui ad eos sponte transfugerant. Pars tamen bellicosior erat, Seba-
 stienorum tria millia, hisque Rufus & Gratus præpositi, vnus peditum re-
 giorum, at vero equitum Rufus: quorum vterque vi corporis atque pruden-
 tia, etiam si nullam manum obedientem haberent, magnum tamen mo-
 mentum belli Romanis addidissent. Itaque Iudæi quidem infare obli-
 dioni, simul & castelli mœnia tentantes, & ad Sabinum clamantes, vt dis-
 cederet, neu impediret habituros tanto post tempore patriam libera-
 tem. Sabinus autem quamuis optaret euadere, fidem tamen pollicita-
 tionibus non habebat: sed eorum lenitatem, insidiarum esse illecebram
 suspicabatur: simulque auxilium Vari sperans, obsidionis periculum per-
 ferebat. Eodem tempore per Iudæam plurimis locis tumultus erat, mul-
 tosque ad regni cupidinem tempus impulerat. Nam in Idumæa quidem
 duo millia veteranorum, qui sub Herode militauerant, congregati, ar-
 misque instructi cum Regis decertabant: quibus Achiab regis consue-
 brinus, ex vicis munitissimis repugnabat, campestre prælium declinan-
 do. In Sepphori autem Galilææ, Iudas filius Ezechiz latronum princi-
 pis, ab Herode quondam Rege capti, qui tunc illas regiones vastauerat,
 non parua multitudo collecta, ruptisque regis armamentariis, & om-
 nibus quos circa se habebat armatis, contra potentis cupidos manus
 mouebat. Trans flumen quoque Simon quidam ex Regis seruis, pul-
 chritudine simul & vastitate corporis fretus, imposito sibi diademate,
 cum latronibus quos congregauerat ipse circumiens, & apud Mierichū-
 ta Regiam, & multa alia magnificæ diuersoria igni corrupit, facilem sibi
 prædam ex incendio comparans. Omnesque habitationes, in quibus al-
 liquid decoris erat, conseruasset, nisi Gratus regionum peditum rector,
 ex Trachone sagittarios, itemque Sebastienorum pugnacissimos duens,
 properasset occurrere. Vbi peditum quidem in pugna multi consumpti
 sunt: i. se autem Simonem compendio preuenit, ardua valle fugientem,
 & ex transuerso pereussum in ceruice deciecit. Incensæ sunt autem &
 quæcunque Iordani proximæ fuerunt sedes Regiæ, apud Betharantes
 quorundam aliorum manu confata ex locis vltioribus. Tunc etiam
 pastor quidam, cui nomen Athrongæus, regnum affectare ausus est, quod
 vt speraret, vi corporis animæque, Indusia mortem contemnens impul-
 sus est, ac præterea fratrum quatuor sibi similitum robore, quorum sin-
 gulis tæquam ducibus & satrapis attributa manu armatorum, ad incur-
 sus vtebatur. Ipse autem veluti rex maiora negocia procurabat. Et sum-
 quidem etiam diadema sibi imposuit. Non paruo autem post tempore,
 cum fratribus suis vastâdo territoria, & occidendo præcipue Romanos,
 itemque Regios, perseuerauit: cum nec Iudæorum quicquam effugeret,
 qui lucrum aliquid ferens venisset in manus. Ausi sunt etiam apud Am-
 mauntem repertum Romanorum agmen circumuenire, qui frumenta
 legionis atque arma portabant. Vbi Arium quidem centurionem & qua-
 draginta fortissimos iaculis consecere: cæteri vero in eodem periculo
 constituti, auxilio Grati qui cum Sebastenis aduenit, elapsi sunt. Multis
 in hunc modum contra indigenas, itemque alienigenas per omne bellū
 gestis, post aliquod tempus tres ex his comprehensi sunt: natu quidem
 maximus ab Archelao, duo vero qui ætate sequebantur, in manus Grati
 ac Ptolemæi delati. Nam quartus Archelao pactione concessit. Sed hic
 finis eos postea secutus est. Tunc autem latrociniali bello
 cunctam inflammabant Iu-
 dæam.

An. mundi
 3964. à
 Christ. na.

Ant. lib. 17.
 c. 15.

Simon regis
 seruus Dia-
 dema sibi
 posuit.

Athrongæus
 pastor quidam
 regnum af-
 fectat.

Finis & exi-
 tus belli.

An. mundi
3864. à
Christo

nat. 2.
Ant. lib. 17.
c. 16.

Varus Roma
nus contra
Indaeos fere
suppetias.
Varus castel-
lus, oppidum ac
civitatibus
quibusdam
Indaeorum
potitur.

Ammaus
exusta.

Varus ad
Hierosolymam
venit cum
exercitu, ac
solo visu In-
daeorum ca-
stra disiecit.
Varus ad
2000. sedi-
tionum
sufficit.

Varus erga In-
daeos fa-
ciliter ac be-
nignus.

Varus autem acceptis Sabini & principum literis, toti legioni metu-
ens, opem his ferre properabat. Itaque cum duabus reliquis legio-
nibus, & quatuor alis equitum, in Ptolemaida profectus, eodem regum
atque optimatum auxilia convenire iussit. Adhuc à Berytiis etiam, cum
per eorum transiret oppidum, mille & quingentos accepit armatos, ubi
vero in Ptolemaidem tam cetera manus auxiliorum, quàm propter He-
rodis inimicitias Aretas Rex Arabum non cum exiguo numero equi-
tum pedituq; peruenit, statim exercitus partem in Galilæam, quæ Pto-
lemaidi propinqua erat, dirigit, amici sui Galli filio his rectore præposito.
Qui mox & aduersus quos ierat, omnes in fugam vertit: & Sepphori
ciuitate capta, ipsam quidem incendit, incolas vero eius seruitio subiugauit.
Varus autem ipse cum omni exercitu Samaria potitus, ciuitate,
quidem abstinuit, quod inter aliorum turbas nihil eam mouisse depre-
hendit: castris autem ad vicum positus, qui appellatur Arun, Ptolemæi
possessionem propterea direptam ab Arabib; & qui amicis Herodis in-
fensi erant, inde ad Sappho progreditur, alterum vicum tutissimum, què
similiter, omnesque reditus ibi repositos depopulati sunt. Cædis autem
ignique plena erant omnia, nec prædationi Arabum quicquam obsta-
bat. Exusta est & Ammaus iussu Vari, necem Arii cæterorumque indi-
gne ferentis, habitatoribus eius fuga dispersis. Hinc progressus ad Hiero-
solymam cum exercitu, solo visu Iudæorum castra disiecit: & alii qui-
dem per agros abire fugientes: qui vero intra ciuitatem debebant, sus-
cepto eo, seditionis causas in alios conferbant, nihil quidem se penitus
mouisse dicentes, sed propter diem festum receptam necessario multi-
tudinem, in ciuitate obfessos esse potius cum Romanis, quam cum dis-
sidentibus conspirasse. Ante vero obuiam ei venerant Iosephus, Arche-
lai consobrinus, & cum Grato Rufus, ducentes exercitum Regium, &
Sebastenos, & Romanos milites ornatos habitu consueto. Sabinus enim
nec in os Vari venire passus, iam dudum ex ciuitate ad mare disces-
serat. Varus autem dispartitum aduersus auctores tumultus per agros
dimisit exercitum: multisque sibi exhibitis, quos minus turbulentos
inuenisset, custodiz tradidit: maxime vero nocetium prope ad duo mil-
lia cruci suffixit. Adhuc autem circa Idumæam superesse decem arma-
torum millia nunciato, confectum Arabas domum abire iubet: quod eos
non auxiliantium more vii militia, sed pro sua libidine & supra quam i-
pse vellet, agros vastare perpexit: suis autem comitatibus agminibus, in
aduersarios properabat. Verum illi se Varo prius quam ad manus veni-
retur, Achiabi consilio tradiderunt. Varus autem multitudini venia da-
ta, duces eius interrogandos misit ad Cæsarem. At ille cum ignouisset
cæteris, in nonnullos Regis cognatos (erant enim quidam inter eos He-
rodis propinqui) animaduertit, quod omnino contra Regem suum arma
cepissent. Varus autem hoc modo rebus apud Hierosolymam com-
positis, eademque legione, quæ dudum in præsidio ciuitatis fuerat, ibi
relicta, Antiochiam rediit.

Ant. lib. 17.
c. 17.

Archelaum
Iudæi in ius
vocant.

Romæ autem Archelao alia rursus, cum Iudæis causa conflata est: qui
ante seditionem permissu Vari, legati exierant, iusgenti suæ liberū
petituri. Erant cutem numero quinquaginta, qui venerant, & astabant

eis plus quam octo millia Iudæorum Romæ degentium. Itaque conuo-
 cato à Cæsare optimatum Romanorum amicorumq; concilio in Pala-
 tini Apollinis templum, quod priuatum ipsius erat ædificium admiran-
 dis opibus exornatum, multitudo quidem Iudæorum constitit cum le-
 gata, contraque Archelaus cum amicis. Cognatorum autem amici ab
 utraque parte secreti erant. nam & cum Archelao seque propter odium
 atq; inimicam recusabant, & cum accusatoribus conspici pudore Cæsa-
 ris prohibebant. Inter quos erat etiam Philippus Archelai frater, be-
 neuolo animo duabus ex causis præmissus à Vero, vt & Archelao subue-
 niret, & si regnum Herodis nepotibus eius distribui placuisset, partem
 aliquam mereretur. Iussis autem accusatoribus exponere, quamnam
 contra leges fecisset Herodes, primum non se regem, sed omnium qui
 vsquam fuissent tyrannorum crudelissimum tolerasse dicebant. Deinde
 multis ab eo trucidatis, ea pertulisse superflites questi sunt, vt beatorum
 mortui putarentur. Non enim tormentis solum eum lacerasse corpora
 subiectorum, sed etiam gentis suæ ciuitatibus deformatis exteras orna-
 uisse, populisque alienis Iudææ sanguinem condonasse. Pro antiqua ve-
 ro felicitate ac patris legibus, nationem suam tanta egestate simul ab
 eo atque iniquitate repletam, prorsus vt plures ex Herode paucis annis
 clades sustinuissent, quam omni suo maiores sui, postquam ex Babylo-
 ne discessere, perpesti sunt. Xerxe tunc regnante ad discordias concita-
 ti. Verum se tamen ad eam modestiam ex aduersa fortuna conseruati-
 dine profecisse, vt etiam successionem voluntariam acerbissime seruitutis
 subirent: qui & Archelaum tanti tyranni filium, patre mortuo regem
 appellassent nihil inorari: & vna cum eo luxissent mortem Herodis, at
 pro eius successore vbra cederassent. Illum autem quasi meruerit, ne
 non certus eius filius videretur, à eade trium millium ciuium regni
 sumpsisse primordia, & quis principatum meruerit, tot immolasse Deo
 hominum victimas, tot festo die templum cadaueribus impleuisse. Re-
 cte igitur eos, qui de tantis malis superessent, aliquando respexisse ca-
 lamitates suas & belli lege cupere vulneribus expiendis ora præbere,
 atq; ab Romanis precari, vt Iudææ reliquias misericordia dignas existi-
 marent, neve quod ex ea natione restaret, his obicerent, à quibus cru-
 delissime lacerabatur: sed patriam suam coniungi Syriæ finibus, ac per
 Iudices Romanos administrari decernerent: hoc enim modo probatum
 iri, Iudæos qui nunc velut turbulenti ac belli cupidi reprehenduntur,
 moderatis rectoribus obedire nosse. Iudæorum quidem accusatio eius-
 modi petitione conclusa est. Cum autem surrexisset contra Nicolaus, pri-
 mum criminibus quæ in reges erant proposita, dissolutis, nationem
 cepit arguere: quia neque gubernari facilis esset, naturaque regibus vix
 pateret. vna etiam propinquos Archelai, qui se ad accusatores contule-
 rant, insinulabat. Sed tum quidem partibus Cæsaris auditis, conuen-
 tum diremit. Paucis autem diebus post, mediam regni partem sub eth-
 narchia nomine dedit Archelao: etiam regem, si se dignum præbuisset,
 facturum esse pollicitus. Reliquam vero dimidiam in duas terrarchias
 diuisit, duobusque aliis Herodis filiis attribuit: vnam Philippo, alteram
 Antipæ, qui cum Archelao de regno cerraueat. Muius parti cesserat
 trans flumen regio, & Galilæa: quantum ducenta talenta redditus erant.
 Batanæ vero & Trachon, & Auranitis, & quadam partem domus Zeno-
 nis, circa Iamnam, Philippo destinata sunt: quæ talentorum centum
 redditus ministrabant. Archelai vero ethnarchia Idumæam, omnemque
 Iudæam, & Samariam habebat quarta tributorum parte leuatam, pro
 munere quia non rebellasset cum cæteris. Ac ciuitates quibus impera-
 ret ei tradita sunt, Stratonis pyrgus, & Sebaiste, & Ioppe & Hierosoly-
 ma,

An. mundi
 3966.
 ante Chri-
 stum nat.
 4.

Actus in-
 daorum ad-
 uersus He-
 rodem eius-
 que liberos,
 accusatio.
 Herodu Ty-
 ranni &
 crudelitatis.

Iudæi ab
 Romanis, vt
 Iudæa reli-
 quias mis-
 ricordia di-
 gnas existi-
 marent, pre-
 cantur.
 Nicolaus
 Archelauum
 coram Cæsa-
 re & consi-
 liariis de-
 fendit.
 Archelauum
 Cæsar Iudææ
 ethnarchæ
 constituit.
 Regni inter
 Herodu filios
 distributio.
 Ciuitates
 quibus im-
 perauit Ar-
 chelauus.

An. mundi
3966.

à Chrifto.

nat. 4.

Salome la-
mmia, Azor
ti & Phasaeli
domi-
na.

ma. Cæteras autem, Gazam & Gadaram & Nippon, regno auulias, Syria Cæfar adiecit. Erant autem reditus Archelai, quadraginta talenta. Quin & Salomen præter illa, quæ testamento regis ei relicta erant, Iamniaz dominam, & Azoti, & Phasaelidis idem Cæsar constituit. Regiamque apud Ascalonem largitus est: ex quibus omnibus talentorum sexaginta reditus colligebantur. Domum vero eius ethnarchia, addidit Archelai. Quum autem cæteris quoque Herodis præter suis testamento relicta soluisset, duas eius filias virgines, extrinsecus quingentis millibus pecuniæ donauit: easque nuptum Phero, & his collocauit. Diuino autem Herodis patrimonio, etiam si relicta ab eo facultates ad mille talenta eis distribuit: excepto suo nomine quibusdam rebus vilissimis propter honorem defur.

C A P. V.

De subditicio falsoque Alexandro, eoque deprehensio.

Ant. lib. 17.
cap. 18.

Iuuenis quidam se Alexandrum, quem Herodes necauerat esse mentis, Iudæorum plurimos fallit.

Interea quidam iuuenis natione Iudæus, apud quendam libertinum Romanorum in Sidoniorum oppido educaus, illum se formæ similitudine, quem Metodes necauerat, Alexandrum esse mentis, fallendi spem Romam venit. Huius aures facinoris habebat socium quendam gentilem suum, omnes regni actus optime scientem: à quo instructus, affirmabat eorum se misericordia, qui sui atque Aristobulli occidendi causa missi fuerant, similibus corporibus subditis, morti esse subreptos. Denique huius multos iam Iudæos fefellerat, in Creta degentes: ac liberaliter illis acceptus, Melumque inde transmissus, ibique ampliore questu cumularatus, etiam hospites suos magna verisimilitudine Romam secum nauigare pellegerat. postremo delatus Diæarchiam multisque muneribus ab Iudæis eius loci donatus, quasi Rex à paternis amicis deducebatur. Ad hoc enim fidei processerat formæ similitudo, vt qui Alexandrum illum viderant, planeque nouerant, hunc eum esse iurarent. Igitur omnes Romæ Iudæi, visendi eius studio circumfusi properabant: & infinita multitudo per vicorum angustias, quocumque ferebatur conueniebat. Tanta namque dementia multos ceperat, vt illum sella portarent, ac regale obsequium propriis ei sumptibus exhiberent. Sed Cæsar Alexandri vultum optime sciens, accusatus enim apud eum fuerat ab Herode, & si prius quam videret hominem, fallaciam similitudinis aduerterat, hilariori tamen animi spei non nihil indulgendum putauit: & Cæladum quendam, qui Alexandrum bene cognosceret, misit, vt ad se adolescentem deduceret. Qui illo conspecto, statim personæ differentiam coniectura deprehendit. Maxime vero, vbi corporis eius duritiem, & seruilem formam considerauit, intellexit omne commentum. Valde autem commotus est dictorum eius audacia: de Aristobulo enim percontantibus, saltum quidem illum esse commemorabat: consulto vero non adesse, quia apud Cyprum degeret cauendo insidias: minus enim se circumueniri posse disuinctos. Itaque ab aliis ei separato vitæ dixit à Cæsare præmium fore: si tantæ fraudis prodidisset autorem. Id autem se facturum ille pollicitus, ad Cæsarem sequitur: & Iudæum indicat, qui formæ suæ similitudine abusus esset ad questum. Tanta enim dona ex ciuitatibus eum singulis abstulisse docuit quanta vius Alexander non accepisset. Risit his Cæsar, & falsum quidem Alexandrum, propter habitudinem corporis, remigum numero inseruit, suam vero eius interfici iussit: Meliis autem sumptuum detrimentum pro amentia præcio satis esse iudicauit.

Cæsar adolescentem videro cupit.

Alexandri falsum Cæsarem remigum numero inseruit, suam vero eius interfici iubet.

C A P. VI.

De Archelai exitio.

Ethnarchia vero suscepta memor discordiz superioris Archelaus, non solum Iudzis, sed etiam Samariensibus crudeliter abusus est. Nonneque principatus sui anno legatis contra se ab utrisque ad Cæsarem missis, ipse quidem in exilium pellitur Viennam Galliz ciuitatem: patrimonium vero eius fisco Cæsaris adiudicatur: quem quidem prius quam euocaretur ad Cæsarem huiusmodi somnium uidisse commemorauit: Nouem spicas plenas & maximas à bobus comedi somniauerat: accitos deinde vates, Chaldæorumque nonnullos, quidnam illo putarent indicari somnio consuluerat. Aliis autem aliter interpretantibus, Simon quidam Essenus genere dixerat spicas annos arbitrari, bouesque rerum mutationes: eo quod agros arando verterent ac mutarent. Ideoque regnaturum quidem illum esse tot annos, quibz significasset numerus aristarum: varias autem rerum mutationes expertum, esse moriturum. Hisque auditis, Archelaus quinque diebus post ad causam dicendam est euocatus. Dignum autem memoria duxi etiam coniugis eius Glaphyræ somnium, Archelai filiz Cappadocum regis referre: quam cum Alexander prius habuisset uxorem, frater huius de quo loquimur, Herodis filius regis, à quo ille interfectus est, sicut iam designauimus, post illius mortem Iubæ regi Libyæ nuptam, eoque defuncto domum reuerfam, domique apud partem in viduitate degentem, Ethnarches Archelaus ubi conspexit ad hoc amoris accensus est, ut eam statim repudiata coniuge sua Mariamme, sibi copularet. Hæc igitur breui tempore postquam in Iudæam rediit, videre visâ est superstantem sibi Alexandrum dicere, satis fuerat tibi Libycum matrimonium: sed tu illo contenta, rursum ad meos penates reuerteris audissimâ viri tertii, & quod grauius est, mei fratris iuncta matrimonio. Equidem non dissimulabo contumeliâ, teque licet inuitam recuperabo. Atque hoc exposito somnio, vix biduum superuixit.

C A P. VII.

De Simone Galilæo, & tribus sectis apud Iudæos.

Igitur Archelai finibus in prouinciâ redsitis procurator Coponius quidam eques Romanus missus est, ea sibi à Cæsare potestate mandata. Hoc disceptante, Galilæus quidam, Simon nomine, defectionis aggebatur: quia indigenas increparet, si tributum Romanis pendere paterentur: dominosque post Deum ferre mortales. Erat autem propriæ sectæ sophista, nulla in re similis aliis. Etenim tria sunt apud Iudæos genera philosophiz, horum vnum Pharisei præstantur, alteri Sadducei, tertiu vero, quod etiam probabilius habetur, Esseni colunt, gente quidem Iudzis, verum inter se mutuo amore coniunctissimi: & qui præter ceteros voluptates quidem quasi maleficia vitarent: continentiam vero seruare, neq; cupiditati succumbere, virtutem maximam ducerent. Itaq; nuptias quidem fastidiunt, alienos vero filios, dum adhuc molles sunt, eruditioni traditos, pro cognatis habentes, suis moribus diligenter instruant, non quia coniugia vel humani generis successionem censeant perimendam, sed quia cauendam putent intemperantiam foeminarum, nullam earum vni viro fidem seruare credentes: Quin & diuitiarum contemptores sunt, rerumq; apud eos communicatio admirationi habetur, neq; inuenias alteri alterum opulentia præitare: legemque sibi dixerunt, ut qui disciplinam suam sectari vellent, bona contu-

An. mundi

3973:

à Christo

nat. 11.

Ant. lib. 17.

c. 19.

Archelaum

propter 17-

rannidem in

exilium pel-

latur, cuiusque

patrimonium

fisco Cæsaris

adiudica-

tur.

Archelai de

bobus & spi-

cis somniau.

Archelaus

repudiata

Mariamme,

Glaphyram,

sibi copulat,

Glaphyra in

somnia Ale-

xandrum vi-

det.

Ant. lib. 18.

c. 12.

Trius Iudæorū

sectæ, quarū

Essenorum

probabilior.

Essenorum

de coniugio

doctrina.

An. mundi
3973. ante
Christum
nat. 12.

*Effensorum
bona com-
munia.*

*Effensorum
hospitales.*

*Amittit
cuiusque
corpore
Effensorum
par est.*

*Effensorum
religio &
labor.*

*Effens iuda-
do & mis-
erendo sui iu-
ru sunt, pra-
terea nihil
absq; praep-
to curatoris
faciunt.
Effens iusu-
randum vi-
tant.*

bernio publicarent. Ita enim fore, ne vel paupertatis humilitas, vel di-
uitiarum dignitas appareret. sed permixtis facultatibus, velut inter fra-
tres, vnum esset omnium patrimonium. Probro autem ducunt oleum,
& si quis vel inuitus vnctus fuerit, mundicius corpus abstergat: quoniam
squalorem decorem putant; dummodo semper in veste sint candida. De
signatos autem communium rerum procuratores habent, & ad vsus
omnium singulos indiuisos. Non est autem illis vna ciuitas certa, sed in
singulas multi domicilia transferunt: & aliunde aduenientibus sectae
suae professoribus, quicquid habeant promptum exhibent quasi pro-
prium. Denique tanquam consuetissimi ad eos ingreditur, quos nu-
quam ante viderunt. Hinc est, quod cum peregrinantur, propter latro-
cinia tantum armantur, neque praeter ea quicquam ferunt, in singulis
autem ciuitatibus, ex eodem collegio specialis curator hospitum con-
stituitur: qui eorum vestimenta ceteraque vsui necessaria tuetur. A mi-
stus autem cultusque corporis omnibus pueris, in metu, & sub cura ma-
gistris agentibus, par est. Nec vero vestitum siue calceos mutant, nisi aut
omnino consiliis prioribus, aut longi temporis vsu consumptis. Nihil
autem inter se mercantur aut vendunt: sed egenti quisque, quod habet
praebens, refert ab eo quod ipse non habet: quamuis etiam sine permu-
tatione cunctis libera sit facultas, a quibus libuerit accipiendi quod o-
pus sit. Praecipue circa Deum religiosi sunt. Namque ante solis ortum
nihil profani loquuntur, sed ei patria quaedam vota celebrant, quasi ve-
rioriatur precantur. Deinde ad quas venerunt singuli artes, a curatoribus
dimittuntur. Cumque ad horam quintam studiosae fuerint operati, rur-
sus in vnum congregantur: linteisque praecincti velaminebus, ira corpus
aquis frigidis abluunt. Atque hac lustratione facta in eadem secreta coe-
dunt, quo neminem alterius sectae hominem aspirare concessum est: i-
psiisque purificati, velut in sanctum quoddam templum in coenaculum
veniunt: quibus ibi cum silentio residentibus, pistor quidem panes or-
dine, vnum autem vasculum ex vno pulmento singulis cocus apponit.
Deinde voce cibum sacerdos anteuenit: neque guttare quoquam fas-
sus fas est, nisi prius Deo celebretur oratio. Post finem quoque prandii
vota repetunt. Nam & cum incipiunt, & cum desinunt, quali datorem
victus, Deum laudibus canunt. Tunc veluti sacris illis depositis vesti-
mentis, in opere vsque ad vesperam versantur. Similiterque inde reuer-
si coenae confedentibus etiam hospitibus, si quos forte interuenisse
repererint. Neque vero clamor vnquam rectum illud, neque tumultus
inquietat: quum etiam loquendi ordine alius alii cedant: eorumque silen-
tium, extra rectum constitutis arcanum quoddam videatur venerabile:
Cuius quidem rei perpetua sobrietas causa est, quodque apud eos eden-
di aut potandi modus saturitate definitur. Sed quamuis aliarum rerum
nihil sine praeepto faciant curatoris, tamen in his duobus, hoc est iu-
uando & miserando sui iuris sunt. Nam & subuenire dignis, cum opus
est, suo arbitrio cuique licet, & indigentibus alimenta portigere. Sane
cognatis dare aliquid sine curatoribus interdictum. Idem ita dicitur
moderatores iusti sunt, indignationem cohibent: fidei timentur, paci
obsecuntur: & omne quod dixerint, iure iurando fortius habet. Ipsum
autem iusiurandum quali perituro deterius vitant. Iam enim menda-
cii condemnatum arbitrantur, cui sine Deo non creditur. Summum
autem studium veterum scriptis adhibent: ea maxime inde, quae animae
& corpori expendant eligentes. Hinc illis morborum remedia, stirpes
medicae, quamque vim propriam singuli lapides habeant, rimantibus
conquiruntur. Sectae vero suae studiosioris non itatim cum eis vna colle-
ctio: sed per annum integrum extrinsecus commoranti, cuique eun-

dem victus ordine tribuunt: dolabellam quoque, & quod prædictum est perizoma, & albam vestem tradentes. Cum vero processu temporis experimentum continentia dederit, accedit etiam ad communem cibum: & purioribus, ob castificationem scilicet, aquis participat: neque tamen in conuiuium assumitur. Post ostensionem quippe continentia, duobus annis morēs eius probantur. Cumque dignus apparuerit, tunc demum in consortium assumitur. Prius vero quam incipiat communem habere cibum, magnis execrationibus adiurat se primum quidem colere Deum, deinceps quoque erga homines seruare iustitiam, & neque propria sponte nocere cuiquam, neque ex præcepto obesse, quin immo iniquos omnes odisse, & collaborare semper iustitia sectatoribus, fidem omnibus seruare, maxime vero principibus. Neque enim absque voluntate Dei, cuiquam posse Principatus potentiam contingere; Si vero ipse ceteris præsit, nunquam se ab usum viribus potestatis ad contumeliam subiectorum, sed neque veste aut ambitioso aliquo ornatu reliquis eminere, veritatem semper diligere, & habere propositum conuincere mentientes. Manu vero à furto, & animam putam seruare ab iniuriis compendii; & neque aliquid de mysteriis consicere, neque celare, neque profanis eorum quippiam publicare; etiam si intentata quispiam morte compellat. Super hæc autem addunt, nihil se de dogmatibus aliud quam ipsi susceperint, tradere. Fugere autem latrocinia, & conferuatum ire simul & dogmatis sui libros & angelorum nomina. His quidem execrationibus explorant, & quasi præmuniunt accedentes. Deprehensos vero in peccatis à sua congregatione depellunt; & qui taliter fuerit condemnatus, miserabili plerumque morte consumitur. Illis quidem sacramentis ac ritibus obligatus, neque capere ab aliis oblatum cibum potest. herbas vero pæcudum more decerpens, & fame excus per membra cotrumpitur. Ob quod etiam plurimos plerumque miserati, extremum spiritum agentes receperunt: sufficientem pro peccatis eorum, quæ usque ad mortem adduxerit, poenam luisse censentes. In iudiciis vero sunt diligentissimi atque iustissimi. Disceprant autem non minus quam centum in vnum coacti; quod autem ab his decretum fuerit, immobile manet. Veneratio quoque apud eos post Deum magna legislatoris est; ita vt si quis etiam blasphemauerit, morte damnetur. Senibus vero obedire & plurimum quorum decreto, probabile arbitrantur officium. Cum simul denique sederint decem, nullus vnus nouem loquitur iniuriis. Expuere quoque in medium eorum, vel in dexteram sui partem, quisque deuicit. Sabbatis quoque operationem aliquam contigisse. omnibus Iudæis diligentius cauent; neque cibum sibi solum prædie præparant, ne videlicet illo die ignem accendant, sed neque vas aliquod transponere audent: imo nec alium purgant. Aliis autem diebus fodientes foueam vno pede altam, scalidi, hoc est, illa dolabella quam tradidimus nuper accedentibus diximus, demissa veste sese diligentissime contegentes, ne scilicet splendori diuino iniuriam faciant, in eadem fouea ab opere ventris leuantur, ac deinceps terram quam effoderant, reducere, & quæ ipsum faciunt in locis secretissimis: & cum naturalis sit ista purgatio, nihilominus tamen solenne habent, vt quasi ab immundicia diluantur. Discernuntur autem inter se, secundu susceptæ abstinentiæ tempora, in ordines quatuor, tantumque; hi qui iuniores sunt, inferiores præcedentibus assimulantur, vt si aliquos eorum contigerint, quasi à contactu alienigenæ diluantur. Viuunt autem quam angustissime, ita vt plurimi eorum usque ad centenariam proferantur ætatem, propter simplicitatem victus, vt equidem puto. & institutionem bene in omnibus ordinatam. Sunt etiam contemptores aduersorum, cruciatus liqui-

Ani. mundi
3971.
à Christo
nat. II.

*Essenorum
execrationes
& pacta.*

*Esseni in iudiciis diligenter
tissimi atque
iustissimi.*

*Esseni sabbatum
diligenter
observant.*

*Essenorum
longauias.*

An. mundi
3973.

à Christo
nat. 11.

*Essenorum
in bello cum
Romanis ge-
sto constan-
tia.*

*Esseni ani-
mas immor-
tales putant,
morum
vero resurre-
ctionem non
credunt.
Græcorum
de anima im-
mortalitate
sententia.*

*Prophetia
Essenorum.*

*Essenorum
collegium a-
liud a priore
opinionem de
coniugio di-
scipulorum.*

*Secunda sec-
ta Pharisæo-
rum.*

*Tertia secta
Saduceo-
rum.*

dem vincunt firmitate consilii. Mortem vero, si cum decore obeunda sit, iudicant etiam immortalitate meliorem. Prodidit autem eorum in omnibus negociis animos. bellum quod gestum est cum Romanis. Tunc siquidem per artuum contractiones & ignes, ac per tormenta omnigena transeunt, ut videlicet vel in legislatoris aliquid loquerentur iniuriam, vel ciborum quippiam, quod non solent, ederent, adnetrum horum potuerunt compelli: sed neque deprecari suos tortores, aut inter ipsa flere supplicia in mediis quinimo cruciatibus subridentes, & eis qui tormenta adinouerant illudentes, constantes animas cum quadam hilaritate reddebant, scilicet quasi quæ essent denuo recepturi. Opinio quippe apud illos confirmata consistit, corruptibilia quidem esse corpora, materiamque eorum non esse perpetuam: animas autem immortales semper manere, & de æthere subtilissimo comiteantes, quasi carceribus ita corporibus implicari, velut quas illecebra naturalis attraherit. Quum vero fuerint carnalibus releuati vinculis, quasi de seuiture longissima liberatas, ita ilico laxati eas, sublimemque ferri. Et quidem bonas, concinentes in hos Græcorum sententiis, pronunciant ultra Oceanum de gere, ubi eis sit reposita perfruius: illic quippe esse regionem, quæ neque imbribus, neque niuibus, neque atibus aggrauetur: sed quam Oceano oriens Zephyrus, & leniter aspirans amouet. Malis autem animabus procellosa loca & hyberna delegant, plena genitibus exercendarum sine fine poenarum. Videntur autem mihi secundum hanc ipsam intelligentiam Græci quoque fortibus suis, quos Heroes & semideos vocauerunt, beatorum insulas sequi: sed impiorum autem animabus locum apud inferos impiorum: in quo etiam cruciari quoddam commentati sunt, Silyphos videlicet, & Tantalos, & Ixiones, & Tityos: principio quidem immortales esse animas existimantes, ob adhortationem utique virtutis, dehortationemque nequitie: bonos quippe fieri in huius vitæ conuersatione meliores, per ipsam bonorum etiam post lucem redhibendorum: improborum autem impetum retardari existimantes: quoniam etsi in huius vitæ spatio latuerint, post obitum tamen sint immortalia tormenta passuri. Hæc sunt ergo, quæ Esseni de diuinitate animæ philosophantur, plane illecebram inuitabilem eis qui semel de eorum sapientia gustauerint, reponentes. Sunt autem in eis qui etiam futura nosse promittant, sacris videlicet libris & variis sanctificationibus, prophetarumque dictis à primis atatibus adhaerentes: raro autem accidit ut prædictiones eorum frustratio consequatur. Est autem aliud etiam Essenorum collegium, cibos quidem & mores legesque similes cum prioribus habens, distans vero opinione de coniugio. Maximam siquidem vitæ hominum partem, successionem scilicet, amputare eos qui abstineant nuptiis arbitrantur: quippe si eandem velint omnes ire sententiam, defecturum confessim genus humanum. Nihilominus tamen cum tanta ipsi moderatione conueniant, ut per triennium explorent valetudinem foeminarum: & si constanti purgatione apparuerint idoneæ partui, ita eas in matrimonio adiciunt. Nemo tamen eorum cum prægnante concumbit: ut ostendant, quod nuptias non volupratis, sed liberorum causâ inierint. Lauantibus autem foeminis, ita ut viris perizomatum inest amictus: Tales sunt mores huius collectionis. Duorum autem priorum ordinum, Pharisei dicuntur, qui certiorum legalium rituum notitiam profitentur: & hi primum dogma habent, ut fato & Deo vniuersa deputent: & quidem vel agere quæ iusta sunt, vel negligere, secundum maiorem partem esse in hominibus profitentur, adiuuare tamen in singulis & fatum. Animam autem omnem quidem incorruptam esse, transire autem in alia corpora solas

bono-

bonorum, improborum vero interminabili supplicio cruciari. Saddu- An. mundi
cxi porro secundus ordo, fatum omnino negant, & Deum extra omnem 3997.
mali parrationem inspectionemque constituunt. Aiunt autem electio- à Christ.
ni hominum vel bonum vel malum esse propositum : & secundum vo- nat. 35.
luntatem propriam, alterutrum vniciuique contingere. Animarum au-
tem generaliter vel supplicia denegant vel honores. Et Pharisei qui-
dem sociales, & qui studeant se mutua dilectione compleri: Saddu-
cxi vero & inter se feris moribus discrepantes, & conuersatio eorum
circa exteros inhumana. Hæc sunt quæ de Iudæorum philosophis di-
cenda reperi: nunc ad inceptum reuertor.

C A P. VIII.

De Pilati regimine.

Archelæi ethnarchia in provinciam redacta, reliqui, id est, Philippus An. lib. 18.
& Herodes, qui cognominabatur Antipas, tetrarchias suas rege- caps.
bant. Salome enim moriens Iulii Augusti coniugii tetrarchiam quam
texas, & Iamniam, & in Phasaelide Palmeta testamento reliquit. De-
lato autem ad Tiberium Iulii filium Romano imperio post mortem
scilicet Augusti, qui præfuit rebus annis septem, & quinquaginta, men-
sibus sex, diebus duobus, manentes in tetrarchiis suis Herodes ac Phi-
lippus: hic quidem iuxta fontes ipsos, è quibus Iordanis flumen exo-
ritur, in Pancæde condidit ciuitatem, quam Cæsaream vocitauit: al-
liamque in inferiore Gaulanitide, quam Iuliadem nominauit. Hero-
des vero in Galilæa Tiberiadem, in Peræa autem cognominem Iuliz.
Missus autem à Tiberio in Iudæam Pilatus, tum curandam accepisset
regionem, nocte intempesta operas in Hierosolymam intulit imagi-
nes Cæsaris; quæ res post triduum ingentem inter Iudæos suscitauit
tumultum: nam qui aderam stupore permoti sunt, quasi iam profana-
tas leges suas viderent. Nullum enim fas esse dicunt collocari in vrbe
simulacrum. Ad querelam autem eorum qui in ciuitate erant subito
etiam ex agris multitudo confluit. Euntes autem illico Cæsaream ad
Pilatum intentissime deprecabantur, vt ab Hierosolymis auferrentur
imagines, & eius iura patria seruarentur. Pilato autem supplicantibus
abnuente, circa domum eius proni corruerunt: & immobiles quinque
diebus continui noctibusque mansere. Post autem Pilatus tribunum a-
scendens, studio magnò conuocat multitudinem Iudæorum, quasi qui
eis vellent dare responsum: cum subito milites accepto signo (sic enim
iam fuerat præparatum) armati circumsteterunt Iudæos: circumdara-
que triplici acie, Iudæi quidem stuporis erant pleni, videntes inspera-
tam rerum faciem. Tunc Pilatus denuncians trucidaturum se omnes,
nisi imagines Cæsaris susceperent, annuit militibus vt educerent gla-
dios: Iudæi autem quasi vno consilio omnes subito corruerunt, & cer-
tantes nudatas excipiendo ictibus parauerunt, votiferantes vniuersos se
interfici magis velle quam legem profanari. Tunc Pilatus circa religio-
nem studium populi demiratus, confectum de Hierosolymis statuas
iussit auferri: Deinde vero conturbationem alteram commouebat: Est
apud eos sacer thesaurus, quem Corbân dicunt, hunc ad inductionem
aquarum iussit expendere: erat autem inducenda aqua ab itadilis tie-
centis. ob hoc itaque vulgi otiebantur quætelæ: ita vt etiam Pilati qui
Hierosolymam venerat, cum clamore citundarent tribunal, ille autem
præiuderat tumultum eorum: siquidem populo permiscuit armatos mi-
lites, qui tunc essent priuatorum velutibus induti: præcepitque vt gladiis
quidem non vterentur, sinitibus autem acclamantes ferrent. Sicque

Pilato Iu-
dæi patriæ
ipsorum le-
ges mutari
concedere
noluit.

Pilatus cir-
ca religio-
nem studi-
um populi
demiratus;
de Hieroso-
lymis sta-
tuas auferri
iubet.

An. mundi
3998:
à Christi
nat. 36.
Pilatus Iu-
dæos sediis-
sore compe-
scit, eo, quæ
sustulit iuri-
bus iuber.

An. mundi
4001.

à Christ.
nat. 39.

Agrippa
Aristobuli

filium Tibe-
rium odit,

ac in Cassi

Caligula a-

miculiam se-

se insinuat.

Tiberius an-

nos 22. men-

ses 6. ac 3.

dies regnat.

Agrippa

Aristobuli

filio C. Casari

tetrarchiam

tradit. Re-

gemque ap-

pellat.

Ant. libr. 18.

cap. 14.

compolitis rebus, dat ex tribunali signum, confestimque cædebantur Iudæi: quorum multi quidem plagis, multi vero se inuicem conculcantes, in fuga misera contritione perierunt. Tunc ad calamitatem interfectorum stupens multitudo conticuit: atque ob hoc accusator Herodis tetrarchæ Agrippa, qui fuit filius Aristobuli, quem pater Herodes interfecit, ad Tiberium venit. Illo autem non suscipiente accusationem, residens Romæ & reliquorum quidem potentium notitias ambiebat: maximis autem colebatur officiis Germanici filium Caium, cum adhuc esset priuatus. Et quodam die inter copiosum epularum apparatus, quibus cum demerebatur, ad ultimum extensis manibus, aperte Deum cœpit precari, celeriter illum mortuo Tiberio dominum cunctorum videre. Hoc cum quidam è familiaribus eius Tiberio nuntiasset, statim concludi iussit Agrippam: qui sub grandi ærumna, usque ad mortem Tiberii, in carcere per menses sex tenebatur. Sed defuncto eo, post regnum annorum duorum & viginti, sex mensium, trium dierum, succedens in imperium C. Casar absolvit Agrippam vinculis, & tetrarchiam Philippi (iam enim is decesserat) ei tradidit. Regemque appellauit. Cum venisset autem in regnum Agrippa, Herodis tetrarchæ cupiditates per inuidiam suscitauit. Irritabat autem eum maxime in ipem regni Herodias vxor, exprobrans ei fœcundiam, & dicens, quia per id quod noluerat ad Cæsarem nauigare, careret potestate maiorem: nam cum Agrippam ex priuato Regem fecisset, quomodo dubitaret illum ex tetrarcha eodem honore donare? His adductus Herodes, venit ad Caium, à quo ob avaritiam vehementer increpitus, ad Hispaniam fugit: secutus eum quippe fuerat accusator Agrippa, cui etiam tetrarchæ filius C. Casar adiecit. Atque ita Herodes quidem in Hispania, peregrinante secum etiam vxore, decessit.

C A P. I X.

De superbia Cassi, & Petronii Præsides.

An. mundi
4001.

à Christ.
nat. 40.

Herodes pe-

regrinans

secum uxore

decedit.

Ant. libr. 18.

cap. 15.

Caius Casar

Deum se

putat & vo-

cat deopti.

Iudæorum

ob exerci-

tum Petro-

ni motus.

Prolemaidu

Caius vero Casar intantum contumeliose abusus est fortuna, vt etiam & Deum se putaret, & vellet vocari. Patriam quoque suam multorum nobilium cæde truncavit. Extendit autem impietatem suam etiam in Iudæam: Petrorum denique cum exercitu Hierosolymam misit, præcipiens vt in templo statuas eius locaret: quas nisi susciperent Iudæi, contradicentes quidem ex his interficeret, reliquam vero multitudinem captiuaret. Permovebat autem hoc profecto Deum. Et Petronius quidem cum tribus legionibus, multisque è Syria auxiliariis properabat in Iudæam ex Antiochia. Iudæorum vero quidem non credebant famæ bellum nuncianti. qui vero credebant, nihil de resistendo poterant comminisci. Celeriter autem in omnes peruadit metus, nam iam Ptolemaidem peruenerat exercitus. Est autem hæc ciuitas Galilææ littore in magno campo sita: circumdatur autem montibus ab orientali plaga per sexaginta stadia disparatis, sed ad Galilæam pertinentibus: à meridiana autem Carmelo, qui abest stadiis centum viginti, à septentrionali quoque monte qui est altissimus, quem vocant incolæ Scalam Tyriorum, & hic autem distat stadiis centum. Ab ea autem vrbe distans duobus stadiis præterlabitur fluuiolus, quem vocant Belem, exiguus profusus: cui prope est sepulchrum Memnonis, habens iuxta se centum fere cubitorum spatium, sed admiratione dignissimum. Est enim speciei vallis rotundæ, vitream emittens arenam, quam cum exhauserint multæ naues, pariter accedentes, locus idem rursus impletur. Venti si-

qui-

quidem quasi dedita opera, conuehant illuc de circumstantibus superciliis arenam istam, utique communem: locus autem metalli statim in vitrum quod susceperit murat. Mirabilius mihi quoque illud videtur, quod iam conuerſa arenæ in vitrum, quæcunque pars super margines loci ipsius fuerit iacta, in vulgarem arenam denuo conuerſitur. Igitur loci quidem illius natura talis est, ludæi autem cum mulieribus & filiis collecti in campum, in quo est sita Ptolemais, Petronio supplicabant, principio ob patrias leges, deinceps vero etiam pro suo statu. Ille autem, ob multitudinem precantium & precum inflexus, exercitum quidem & statuas in Ptolemaide reliquit: procedens autem in Galilæam, & conuocans in Tiberiadem tam populum Iudæorum quam omnes eorum nobiles, & vim Romani exercitus cepit exponere, & minas Cæsaris: his addens, quod & contumeliosa esset supplicatio Iudæorum: cum omnes, siquidem gentes quæ parerent imperio Romano, in suis urbibus inter reliquos Deos, imagines quoque Cæsaris locauissent, soli Iudæi istud abnuerent. hoc siquidem quasi ab imperio deficere esset, etiâ cum iniuria præſidentis. Illis vero contra hæc legem moreque patrios allegantibus: & quia ne Dei quidem simulacrum, nodum hominis, nec solum in templo, sed neque in profano aliquo totius regionis loco fas sibi esset locare: accipiens dictum Petronius, respondit: Sed & mihi mei domini lex seruanda est. si eam quippe transgrediar, vobisque parcam, iuste animaduersionem subibo. Impugnabit sane vos, non Petronius, sed ille à quo tum missus. nam & ipse æque ac vos cogor implere quæ iussa sunt. Ad hæc tota multitudo vnanimiter succelamauit, ante legis reparationem omnem se libenter subire perniciem. Sedatæ autem eorum clamore, Petronius ait: Pugnare ergo aduersus Cæsarem cæcis patrat? Responderunt Iudæi, pro Cæsare quidem & populo Romano se per dies singulos offerre sacrificia: si autem in templo imagines æstimer colloquandas, debere eum totam Iudæorum gentem prius immolare. præbere se quippe iugulos cum mulieribus & paruulis ei, qui interficere voluisset. Ad hæc admiratio Petronium miseratioque peruasit, intuentem & insuperabilem religionem virorum, & tantum vulgus ad mortem constanter paratum. Et tunc quidem infectis omnibus recesserunt. Postridie autem ac deinceps summates eorum priuatim viritumque compellens, populum quoque publice alloquens, nunc quasi consulens adinonebat, interdum etiam minabatur, extollens & virtutem Romanam & indignationem Cæsaris: inter hæc etiam suam necessitatem, quæ essent exequenda præcepta. Sed illis ad nulla horum experimenta cedentibus, cum videret etiam sementem regionis intercipi (ipsum quidem anni tempus erat, & quinquaginta pene continuis diebus multitudo in vrbe otiosa morabatur) ad vltimum conuocatis omnibus, ait, libimet periculosam rem se velle aggredi. Aut enim, inquit, Deo cooperante placabo. Cæsarem: ac vobiscum saluabor libenter: aut illo in vltionem irritato, pro tanta multitudine impendam animam meam. Atque ita dimissis turbis, multa pro ea vota facientibus, Antiochiam ab Ptolemaide reuocauit exercitum: atque illinc confestim misit ad Cæsarem, referens, & quo apparatu in Iudæam irruisset, & quod tota gens supplicasset: quibus si abnuendum putaret, nosset cum viris etiam provinciam esse perdendam. Seruare siquidem ipsos legem patriam, & nouis præceptis vehementer obſistere. His epistolis respondit Caius immo dicere, comminans Perronio mortem, quoniam iustionem suarum segnis executor fuisset. Sed scriptorum talium vectores per tres continuos menses contigit aduersa tempestate retineri: alii autem exirum C. Cæsaris nunciantes, prospere nauigauerunt: denique ante septem

An. mundi
4002. à
Christo
nat. 40.
*Arena vi-
trea prope
Memnonis
sepulcrum.
Petronius
Iudæos exer-
citus Roma-
ni vim Cæ-
sarif, minas
exponit.*

*Iudæorum
constantia.*

*Petronius
Iudæos iterum
compellat.
Petronius ad
Cæsarem
mittit, ac
Iudæorum
supplicationes
significat.
Petronius e-
pistulis suæ
Cæsari indi-
cantes, acci-
pit.*

An. mundi
4005. à
Christo
nat. 43.

& viginti dies epistolas Petronius acceperit, finem Cæsaris indicantes, quam illi peruenirent, qui comminancia scripta portabant.

C A P. X.

De imperio Claudii & regno Agrippæ ac morte.

*Ant. lib. 19.
c. 3.*

*Caius annu
tribus, men
sibus 6. re-
gnat.*

*Ant. lib. 19.
c. 4.*

*Agrippa ab
Senatu Ro-
mano &
Claudio tan-
quam arbi-
ter eligitur.
Senatus Ro-
mani ad A-
grippam re-
ponso.*

*Senatus cum
exercitu in
castra ad
Claudium
proficisci-
tur.*

*Claudius Se-
natum sus-
cepit & ho-
norat.*

*Agrippa
regnum.*

CAio per dolum interempto, qui regnauerat annis tribus, mensibus sex, rapitur in regnum ab eo exercitu, qui Romæ erat Claudius. Senatus autem, referentibus consulibus, Sentio Saturnino & Pomponio Secundo, mandat tribus cohortibus vrbis ut essent præsidio ciuitati, & ipse frequens in Capitolium conuenit: & propter inhumanitatem Caii, bellum agi cum Claudio decernebat, ut volens imperium ad optimates reducere: ut sicut olim, ad regedum dignissimi eligerentur. Accidit interim ut Agrippa adueniret: quem cum & senatus in concilium & in castra Claudius euocasset, ut scilicet eo strenuo adiutore videretur in quibus res posceret: videns Agrippa Claudium iam esse opibus Cæsarem, ad eum perrexit: quem ille ilico legatum ad senatum misit, indicantem suum propositum, quoniam primo quidem inuitus ab exercitu raptus sit, & iniquum esse, si militum erga se studia tam religiosa defereret, imo tutam aliter suam non esse fortunam: iam enim ad inuidiam satis fore, quod in regnum vocatus sit, deinde administrare paratum esse rempubl. non esse ut aliquis tyrannus, sed ut princeps benignus: sufficere sibi quippe honorem nominis. De singulis autem negotiis communem omnium stare sententiam, nam etsi non natura esset modestus, locuples tamen moderatæ potestatis exemplum in Caii morte esse propositum. Quæ cum derulisset Agrippa, respondit senatus, quasi qui militi suo bonisq; consiliis sideret, nolle se future voluntariam seruitutem. Sed accepto patrum responso, Claudius rursus misit Agrippam, nunciantem eis, se non posse adduci ut eas proderet, quorum consensu in imperium esset accitus. Inuitum autem se initurum esse pugnam aduersus eos, cum quibus consigere minime vellet: proinde eligendum esse locum extra ciuitatem in quo configerent, neque enim fas esse, propter illorum perniciam, patriam civili cæde foedari. Et Agrippa quidem ista senatus nunciauit. Inter hæc vnus ex illis militibus, qui cum patribus erant, educens gladium: Commilitones, inquit, quibus perturbari causis patricidia perpetrare cupimus, & concurrere aduersus propinquos nostros Claudium secutos? maxime cum habeamus imperatorem quem in nulla re culpare possimus, & ad quem cum iustis magis allegationibus quam cum armis egredi debeamus. Hæc dicens, per medium egressus est curiam, omnibus se militibus consecutis. Hoc exemplo optimates deserti, in magnò metu esse coeperunt, ac deinceps videntes sibi aduersationem tutam non esse, secuti milites ad Claudium transierunt. Occurrebant autem eis pro muris strictis gladiis hi qui fortunæ regis ambiciosius adulabantur: & penè accidit ut progressi quinque interficerentur, ante scilicet quam militum imperium Cæsar agnosceret, nisi accurrerit Agrippa imminens ei facinoris periculum nuntiasset: dicens, quod, nisi coercuisset exercitum, iam in sanguinem ciuium furentem, confestim amissurus esset omnes per quos conspicuum esset imperium, fieretque solitudinis imperator. Hæc audiens Claudius, continuit militum imperum. Suscepit tamen in castris aduenientem senatum, & indulgenti honore complexus, egressus cum patribus confestim obtulit Deo hostias, ut mos est pro imperio supplicari. Agrippam quoque protinus donat regno paterno vniuerso, adiciens ei etiam illa quam Augustus He-

rosi donauerat Trachonitidem scilicet & Auranitidem: præter hæc autem aliud quoq; regnum, quod Lysaniz vocabatur. Et populo quidem donationem hanc per edictum indicauit. Patribus autem præcipit, vt incensam areis tabulis in Capitolio collocarent. Donat autem etiam fratrem eius Herodem qui genere eiusdem erat, Berenice iunctus Reginæ Chalcidis. Opinione, a celerius Agrippæ dati regni census maximus affluebat: qua sane pecunia, non ille in reb. exiguis abutebatur, sed talem murum Hierosolymis circumdare cepit, qualis si potuisset absolui, irritam prorsus obliuionem Romanis oppugnantibus effecisset. Sed antequam impleret opus, decessit in Cæsarea. Regnavit autem annis tribus. Ante quoq; cum tetrarchiam regeret, alijs trib. annis tenuerat potestatem. Reliquit filias tres: Cypride natas, Berenicen, Mariammen atque Drusillam: filium a. exead. ipsa coniuge, nomine Agrippam, qui cum ad modum paruulus esset, Claudius regnum in prouinciam redegit, in cuius procuracionem missus est Cestius Festus: post hunc autem Tiberius Alexander: qui nihil de consuetudine patriæ immutantes, gentem in pace tenuerunt. Post hæc vero & Herodes, qui regnabat in Chalcide, decessit relinquens ex fratris quidem filia Berenice filios duos, Bereniciarum & Hyrcanum: ex priore autem Mariamme Aristobulum. Alius quoq; eius frater Aristobulus mortuus fuerat priuatus, relicta filia Iotapa. Hi quidem erant (sicut diximus) liberi Aristobuli, qui fuerat Herodis filius. Alexander autem & Aristobulus nati fuerant Herodi: Mariamme, quos ipse parens occidit. Alexandri autem posterii in maiori Armenia regnauerunt.

C A P. XI.

De variis tumultibus in Iudæa & Samaria.

Post obitum autem Herodis, qui regnavit in Chalcide, Claudius Agrippam filium Agrippæ in patrii sui regno constituit. Alterius autem prouinciæ suscepit curam post Alexandrum Cuman⁹, sub quo oriri cœperunt tumultus, & denuo Iudæos calamitas cō, rehendit. Conueniente quippe multitudinem ad diem festum azymorum in Hierosolymam, stante cohorte Romana super porticum templi (armati quippe milites semper custodiebant festos dies, ne quid conuenientes populi nouare auderent) vnus ē militib. reductis turpiter vestimentis inclinans posteriora sua vertit ad faciem Iudæorum, & ad hunc habitum vocē emit tens similem succlamauit. Ob quod factum tota cœpit multitudo conueniri, ita vt circumstarent Cumanum, ad supplicium militem deponētes. Ex his autem inconsulti iuuenes, & quali natura apti ad seditiones motendas, in rixam grauissimam prosiliebant: continuo quippe saxa capientes, percutiebant milites. Tunc veritus Cumanus, ne totius in eam vulgi imperus fieret, plures euocauit armatos: qui cum essent porticibus immixti, metus grauis incidit Iudæis, statimq; in fugam versi relicto templo refugere cœperunt. Tanta autem per egressus de conspatione obrutio facta est, vt conculeatione mutua super decem millia hominum consumpta sint. Facta est autem vniuersæ genti luctuosa festiuitas, & plandus per domos singulas personabat. Successit autem huic calamitati atrocianum tumultus, iuxta Bechoron quippe, per viam publicam, Srephanus quidam seruus Cæsaris supellectilem quandam vehēbas, quæ ab irruentib. latronib. direpta est. Cumanus autem ad inquisitionem mittens eos qui in proximis vicis essent, victos ad se aduocauit, obiciens quod latrones illos non comprehendissent: qua occasione quidā militum in vico quodā liberos sacre legis offēsos disci-

An. mundi
4008.
à Christo
nat. 46.

Ant. lib. 19.
ca. 5.

Agrippa cū
regnasset an-
nu tribus in
Cæsarea de-
cedit.

Ant. lib. 19.
ca. 7. 8.

Alexandri
& Aristobuli genealo-
gia.

An. mundi
4011.
à Christo
nat. 49.

Turpe militis
scelus ac di-
ctum in Iu-
dæos festo die

Cumanus
imperum
vulgi vere-
tur.

Super decem
millia homi-
num concu-
lacione ran-
tua consumpta.

An. mundi
4014.
à Christo
nat. 52.

*Miles sacre
legi. libros
assem. ut atq
comburi.
Militem li-
bros combu-
rentes Cu-
manus ad
supplicium
adiudicat.
Galilaus in
Samarita in-
terficitur.*

*Eleazarus
& Alexan-
der Iudaeorum
principes ma-
gnam tyrani-
dam exer-
cent.*

*In latrocinia
conspiratio.
Quadratus
Syriae pro-
curator Sa-
maritanos
& Iudaeos
audir.
Quadratus
inter Iudaeos
& Samarita-
nos fert
sententiam.*

dit atque combussit. Iudæi. a. quæ totam religionem inflammata-
vissent, vadique confluxerunt: & veluti machinamento aliquo, ita vi
superstitionis attracti, omnes ad vnam evocationem ad Cumanum Cē
sarem concurrunt: precantes ut militem qui tantam contumeliam Deo
legique eius intulisset, non relinqueret impunitum. Ad hæc ille (vide-
bat. n. multitudinem nequaquam quieturam, nisi aliqua esset satisfac-
tione) sedita) adiudicatum militem per medium populum ad supplici-
um iussit abduci. sicque Iudæi placatis animis recesserunt. Denuo autē
Galilæorum & Samaritanorum confidus exoritur. In vico. n. quem
German vocat, qui est in magno Samaritæ campo situs, quidam Galilæ-
us de numero Iudæorum ad festivitatem ascendens interficitur. Ad
factum multi ex Galilææ regione concurrerunt, ut cum Samaritanis
confingerent. Horum autem nobiliores conveniunt ad Cumanum,
rogantes ut aut equam grauis calamitas oriretur transiret in Galilæam:
& in eos qui autores essent homicidij vindicare. Cumanus vero his ne-
gotijs quæ habebat in manib. postponens illorum petitiones, sine effe-
ctu precatores remisit. Nunciato igitur homicidio Hierosolymam, om-
nis multitudo commota est: & relicta diei solennitate, in Samaritam
vulgus imperum fecit, sine vilo duce, nec cuiquam principum suorum
retinenti acquiescentes. Latrocinij autem eorum & tumultus, quidam
Dinæ filius Eleazarus, & Alexander, principes erant qui in Acrabate-
næ regioni conterminos irruentes, promiscuam edidere cædem, & à nul-
lius atatis exitio temperantes, vicos etiam inflammaverunt. Cumanus
autem hæc audiens, adduxit secum vnam equitum aliam, quæ vocatur
Sebastenorum, ut auxilio his qui vastabantur esset: sicque eorum mul-
tos qui Eleazarum erant secuti, comprehendit, plures quoque interfe-
cit. Ad reliquam. a. multitudinem, qui in vastando Samaritanorum fi-
nes intruerant, principes gentis de Hierosolymis occurrerunt: opterq;
ciliicij, & aspersis cinere capitib. precabantur, ut ab incepto desineret:
nec propter exercendam in Samaritas ultionem, ad Hierosolymæ per-
niciem Romanos commouerent: miserentur autem patriæ lux atque
templi, filiorumque & coniugum propriarum, neque omnia pariter in
discrimen adducerent, neque obliuio Galilææ vindictam cuncta dis-
perderent. His acquiescentes Iudæi, à negotio recesserunt. Multi autem
per idem tempus in latrocinia conspirabant: sicut fere solet insolentia
crescere reb. quietis: per quæ in omni regione agebantur rapinæ. & au-
dacissimus quisque reliquis vim afferebat. Tunc Samaritarum prima-
res ad Numidium Quadratum, qui Syriam procurabat, Tyrum ve-
nerunt, vindicari de his qui regionem eorum depredati fuerant postu-
lantes. Præsto. a. fuerant etiam Iudæorum nobiles: & Ionathas filius A-
nani, princeps Sacerdotum, obiecta distans allegabat, initium quidem
tumultus Samaritas fuisse, qui primi homicidium perpetrassent: cau-
sam tamen calamitatum postea secutarum præbuisse Cuxanum, qui
inter principia autores cædis noluisse vlcisci. Tunc Quadratus vtran-
que partem interim distulit, dicens se sum ad ipsas regiones venisset, di-
ligenter singula inquisiturum: deinceps vero progressus Cæsaream, eos
omnes quos Cumanus viuos ceperat, in crucem iussit. Inde cum Lyd-
dam venisset, denuo audiuit Samaritanorum querelas, & accitos Iudæ-
orum decem & octo viros, quos cognouit pugnæ fuisse participes, se-
cui percussit. Duos. a. principes sacerdotum, Ionatham & Ananiam, e-
iusque filium Ananum, & nonnullos alios Iudæos nobiles ad Cæsarem
misit: similiter autem & Samaritarum nobilissimos quosque. Præcepit
etiam Cumanus, & Celeri tribuno, Romam nauigare, reddituros Clau-
dio rationem pro his quæ in regione gesserant. His ita compositis à Lyd-

da ascendebar Hierosolymam: & inueniens multitudinem, festiuitatem azymorum celebrantem sine vlla conturbatione, Antiochiam redijt. Romæ autem Cæsar auditis allegationib. Cumani & Samaritanorum, (aderat autem etiam Agrippa, Iudæorum causam magna contentione defendens: siquidem & Cumano multi potentium aderant) proponens aduersus Samaritas, tres eorum nobilissimos iussit interfici: Cumani. a. in exilium deportari. Celerem autem tribunum vinctum Hierosolymam missum, Iudæis ad supplicium tradidit, vt per urbem tractus, capite plecteretur. Post hæc Felicem Pallantis fratrem misit ad Iudæos, qui & eorum prouinciam cum Samaria & Galilæa curaret. Agrippam vero de Chalcide in regnum maius transtulit, tradens ei illam quoque prouinciam, quæ Felicis fuisset. Erat. a. ista Trachonitis & Batanæ & Gaulanitis. Addidit. a. regnum etiam Lysaniæ, & tetrarchiam quam Varus rexerat. Ipse autem per annos tredecim, menses octo, dies triginta administrato imperio, decessit, successorem Regni Neronem relinquens, quem suadelis Agrippinæ uxoris suæ in imperium cooptauerat, & quidem cum legitimum haberet filium Britannicum ex Messalina natum, priore scilicet coniuge, & Octauiam filiam, quam ipse priuigino collocarat Neroni. Susceperat autem ex Agrippina Antoniam. Et Nero quidem, quemadmodum per magnitudinem felicitatis & opum, abusus sit fortuna: & qualiter fratrem suum, atq; uxorem, matremq; interfecerit, post quos in omnes proximos immanitatem suam conuertit, atq; vt ad vitium per amentiam ad histriionum opera scenamq; peruenerit, quoniam scio esse narratione molestum, silentio præterire melius puto.

CAP. XII.

De tumultibus in Iudæa sub Felice.

Conuertat autem ad narranda quæ ab eo aduersus Iudæos gesta sunt, Minorem igitur Armeniam regnandam Aristobulo dedit, Herodis filio. Regno autem Agrippæ quatuor vrbes addidit cum agris ad singulas pertinentibus: in Petra scilicet Regione, Abilam & Iuliadem in Galilæa autem Tarichæam & Tiberiadem. Reliqua autem Iudææ Felici procuranda dedit. Hic principem latronum Eleazarum, qui per viginti annos regionem fuerat deprædatus, aliosque cum eo multos cepit, virosque Romam militumque quos in crucem sustulit, latronum vel in communione sceleris deprehensorum popularium, fuit pene innumérabilis multitudo. Sic autem regione purgata, aliud genus latrocinantium in Hierosolymis oriebatur. Hi autem sicarii vocabantur, die claro & in media ciuitate passim quosque interficientes. Potissimum vero dieb. solennitate festiuis immiscebantur vulgo, sicæ sub veste gestantes. His inimicos interficiebant: ac deinceps collapsis hominibus, illi inter reliquos de scelere querebantur: quæ fraude extra suspicionem manebant, diuque latuerunt. Primus igitur ab eis Iophas pontifex interficitur. Post hunc. a. quotidie plurimi cædebantur, atq; ipsi calamitatibus molestior timor ciuitatem premebat: sicut enim in medio bello per singula momēta omnes mortem opperiebantur. Circumspiciebant autem eminus quosque appropinquant: & neque amicis suis fidere poterant, dum tamen in medijs suspicionibus atque custodijs nihilominus interficerentur. Tanta erat latrocinantium temeritas, & ars quædam latendi. Adhæc autem alia etiam malorum collectio facta est, cæde quidē abstinentium, sed consilij magis impiorum, quæ pars nō minus quam sicariorum felicitatem vrbs satumque corrumpit. Sēlu-

Clandij contra Cumani Celerem & Samaritanos quosdam sententia.

An. mundi 4015.
à Christo nat. 53.

Claudius moritur, dicitur. Nero succedit. Nero fratrem, uxorem, matremque interfecit.

An. mundi 4018.
à Christo nat. 56.

Ant. lib. 20. ca. 11. Eleazarum Felix; aliosque cum eo multos capis. Aliud genus latrocinantium, die claro & in media ciuitate quosque interficientium. Ionathas cum alio multo interfecit.

Ant. lib. 20.
ca. 12.

*Ægyptius
pseudopro-
pheta 30.
ferme millia
hominum
congregat.
Felix de
Ægyptio
victoria.*

*Latrones &
Magi mul-
tu afflictione
inducunt.*

An. mundi
4020.
à Christo
nat. 58.

Ant. lib. 20.
ca. 13.
*Pugna inter
Iudæos &
Syros circa
Cæsaream.
Seditiones &
cades inter
Iudæos.*

An. mundi
4020.
à Christo
nat. 62.

atores namque homines & circumuento- res, sub specie religionis nouis reb. studentes, vulgus insanire fecerunt, nam in solitudines egrediebantur, promittentes Deum signa eis ostensurum libertatis. Contra quos Felix (videbantur quippe semina defectionis esse) mittens equites atq; pedites armatos, magnam multitudinem interfecit. Maiore. a. plaga Iudæos affixit Ægyptius quidam pseudopropheta. Adueniens quippe in prouinciam, Magus cum esset, Prophetæ opinionem sibi arrogans, triginta ferme millia hominum congregauit, quos vana seductione deceperat. Et circumducens eos de solitudine in montem qui vocatur Oliuarum, inde ad Hierosolimam nitebatur ascendere: depulsoque, Romanorum præsidio, in populares exercere dominationem. Vtebatur. a. stipatoribus, qui ad id facinus conuenerant. Præuidit sane eius impetum Felix, & occurrens cum ipsis Romanis armatis, quos etiam Iudæorum reliqua multitudo iuuabat, inijs conflictum. Et Ægyptius quidem cum paucis fugit. Plurimi. a. qui cum ipso fuerant, comprehensi atque vinculis traditi sunt. Reliqua vero multitudo in regiones proprias dispersa est. Compressis vero his etiam, sicut vere in agro corpore, rursus pars altera tumescebat. Magi. n. quidam & latrones collecti, multis afflictionem inducebant: & quasi ad libertatem vocabant, mortem apertissimam comminantes his qui Romanorum principatui obedire voluissent, vt vel reluctantes auerterent eos, qui spontaneam ferrent feruitutem. Dispersi ergo per totam regionem dissipabant quorumq; potentium domos, eosque insuper trucidabant: inflammabant etiam vicos, ita vt desperatione eorum tota Iudæa prorsus impleretur. Et hoc quidem bellum indies ingratuebat. Altera autem tumultus ortus est circa Cæsaream, inter Iudæos scilicet, qui ibi permixti habitabant, & Syros seditione commota. Hi siquidem postulabant, vt eorum fieret ciuitas. Iudæum eius fuisse conditorem dicentes: erat. a. Rex Herodes. Æ. muli vero conditorem quidem constabantur Iudæum, ipsam vero ciuitatem fuisse gentiliū vindicabant. Neq; .n. illic statuas & sanæ potuisset constitui, si ad Iudæos eam conditor pertinere voluisset. Ob has ergo causas inter se populus vterque iurabat. Procebat autem vsq; ad arma contentio: & quotidie ad configendum audaces quique partis alterutrz prosiliebat. Neque enim Iudæorum seniores cohibere tumultus gentis suæ poterant: & Græcis turpissimum videbatur, Iudæis inferiores videri. Præstabant autem hi quidem diuitijs & corporum viribus, Græci vero auxilio militum: magna siquidem pars Romanæ manus, de Syria illo fuerat congregata: & quasi cognati, ad auxiliandum parati erant Syris. Præfeti autem militum curabant comprimere tumultum: & pugnaces quosque comprehensos, taureis ylciscebantur ac vinculis. Nec tamen supplicia comprehensorum, impedimentum aut timorem reliquis inferebant: imo magis hoc ipso in seditionis irritabant augmentum. Tunc demum Felix minaci edicto præcipit contumaces quosque vrbe discedere: non parentium autem immixtis militibus interfecit non paucos, quorum etiam bona direpta sunt. Manente autem seditione, nobiles vtriusque partis electos, legatos misit ad Neronem, de iure disceptaturos. Successit autem ei Festus, & hos qui maxime infestabant prouinciam sollicitè persequutus, latronum plurimos comprehendit atque interfecit.

CAP. XIII.

De Praesidiis Iudææ Albino & Floro.

Verum successor huius Albinus non eodem modo negotiis præfuit, neque enim fuit aliqua malignitatis species, quam ille præterierit. Denique non solum causis ciuilibus furabatur & diripiebat bona singulorum, neque solum tributorum additamentis in commune gentem grauabat: sed etiam quos ob latrocinia decuriones ciuitatum comprehenderunt, vel qui à prioribus iudicibus in custodiis erant relictæ, accepta à cognatis eorum pecunia, liberauit: & is solum qui non dedisset, in carceribus quasi nocentissimus remanebat. Per idem tempus, eorum quoque qui res nouare cupiebant, in Hierosolymis crescit audacia. Ex quibus sane qui erant opulenti Albinum largitione redimebant, ut eis tumultum mouentibus non indignaretur: pars autem popularis quæ non satis gaudebat quiete, Albini participibus iungebatur. Vnusquisque ergo improborum cohorte propria circumdatus, ipse quidem inter ceteros quasi princeps latronum & tyrannus eminebat: stipatoribus vero suis ad direptionem mediocrium abutebatur. Ita fiebat, ut hi quidem quorum vastabantur domus, tacerent: illi autem qui extra incommodo sternerentur, meruere similia paterentur, etiam officiis ambirent eos, quos constabat dignos esse supplicii. In commune autem omnium fuit intercepta fiducia, & erat runc multiplex dominatio & semina captiuitatis futuræ iam ab illo tempore spargebantur. Cum sane eiusmodi morum fuisset Albinus, tamen succedens ei Gellius Florus, optimum eum per comparationem sui fecit videri. Ille siquidem plura occulte & cum fraude nocuerat: Gellius vero iniquitates suas in vniuersam gentem, tam palam quasi gloriaretur exercuit: ac velut non ad regendam prouinciam, sed ad damnatorum pœnas carnifex missus, neque rapinarum vllum modum, neque afflictionum prætermisit: In miseris autem crudelissimus erat, in turpibus vero impudentissimus. Neque enim quis illo amplius offendit fallacia veritatem: neque commentus est callidiores nocendi vias. Huic siquidem vitium illatis dispendiis lucra quærere exiguum visum est: sed totas simul despoliabat vrbes, & latus populus inferebat, tantum non voce per totam regionem edicens, liberum esse omnibus latrocinari, dum ipse prædaram acciperet portionem. Denique ob illius auaritiam contigit totam pene deseri regionem, ita ut plurimi sedes patrias relinquentes, ad externas prouincias commigrarent. Donec autem in Syria Cestius Gallus prouinciam regebat, neque ausus quispiam Iudæorum est aduersus Florum ad eum mittere legatos. Cum vero instante azymorum solennitate ipse Hierosolymam venisset, occurrens multitudo quæ facile trecies centenorum millium fuit, precabatur, ut gentis suæ calamitatibus subueniret, & pestem illam prouinciæ Florum ut eiiceret clamitabat. Qui tamen cum sub populi ore esset, & Gallo assisteret, non solum nihil inouebatur, sed voces illas etiam deridebat. Cestius tamen compescens impetum populi, & edicens quod deinceps placatiorem eis Florum redderet, regressus est Antiochiam. Deduxit autem eum vsque ad Cæsarem Florum, illudens mendaciis, & Iudæorum genti bellum sedulo comminiscens, quo scilicet solo iniquitates suas occultari posse credebat. Pace siquidem permanente, habiturum se apud Cæsarem accusatores Iudæos: verum si defectionem negotiati fuisset, maiore vique malo abducendam à se esse inuidiam peccatorum minorum. Igitur ut gens ab Romana abrumperetur imperio, sedulo indies augebat calamitates. Per idem tempus apud Neronem Cæsarienses gentiles victores extitere, decre-

An. mundi
4028. à
Christo
nat. 60.

Ant. lib. 20.
cap. 15.

Albinus Iudææ præfuit omni malignitatis specie conspurcatus.

Albinum seditiosi, ut eis tumultum mouentibus non indignaretur, largitione redimebant.

Ant. lib. 20.
c. 16.

Albino succedit Gellius Florus, qui longe peior est Albino. Auaritia. Flori vrbes despoliat.

Cestius Gallus impetum populi compescit, & quod placatiorem eis Florum redderet, edicit.

*Exordium
belli Iudaici
duodecimo
regni Nero-
ni anno.*

*An. mundi
4030. à*

*Christo
nat. 68.*

*Ant. lib. 29.
c. 15.*

*Causa belli
Iudaici.*

*Peritrium
Flori, qui in
dais fidem
iuratum non
servat.*

*Casariensis
& Iudaeorum
conflictus.*

*Florus Iuda-
eorum pri-
matus 12. cum
Ioanne in
Sebastem com-
prehensus
vinciri ius-
set.*

*Alia fax
belli à Floro
excogitata.*

tumque istud contestantes literas attulerunt: perque hoc bello Iudaico dabatur exordium, duodecimo scilicet anno regni Neronis, septimo decimo autem regni Agrippæ, mense Maio.

CAP. XIV.

De Floro faciente in Iudeos Casarienses & Hierosolymitanos.

AD magnitudinem autem excitatorum de eo malorum, nequaquam idoneas causas habuisse deprehenditur. In Cæsarea siquidem habitantes Iudæi, habebant synagogam prope locum, cuius erat dominus gentilis quidam Cæsariensis. & frequenter quidem egerant, ut ad eorum ius illa possessio iungeretur, multis partibus maius precium quam res meruerat offerentes. dominus autem loci preces eorum despexisse non contentus, ad maiorem dolorem ædificauit in loco tabernas, ita ut angustum eis transitum & proxiis coarctum relinqueres. Primum igitur feruentiores aliqui iuuenum profluentes, ædificationem vetabant. Cum vero Florus hos à prohibendo cohiberet, non habentes Iudæorum nobiles quid agerent, inter quos etiam erat Ioannes publicanus, infle-
ctunt Florum oblatione octo talentorum, ut ædificationem vetaret. Ille autem ob capiendum tantummodo, promittens se euncta facturum, accepta pecunia statim de Cæsarea egressus est, venitque in Sebastem, seditioni tribuens facultatem, quasi qui pugna Iudæorum sum-
maribus vendidisset. Sequenti autem die, Iudæorum sabbato, cum plebs ad synagogam coisset, seditiosus quidam Cæsariensis vas Samium ante ingressum eorum ponens, alites immolabat. Hoc iactū Iudæos incoercibiliter accendit, & legem suam quippe contumeliam perkuhisse, & locum ipsum dicebant fuisse pollutum. pars autem Iudæorum quæ erat constantior atque moderatior, donuo apud Iudices esse conquerendum rebatur. Seditiosi autem & iuuentute turgentis Iudæi, effundebantur in rixam. Stabant autem ad conflegendum parati etiam Cæsariensium tumultuosiores. Ex composito quippe missus fuerat, qui pro synagoga foribus immolaret: sicque continuo est pugna commissa. Interueniens autem Iucundus, qui ad prohibendum erat relictus, præfectus equitum vas illud quidem quod positum fuerat iussit auferri, & tumultum sedare pergebat. Cum vero superatus esset præ Cæsariensium violentia, Iudæi statim libros legis rapientes secesserunt in Narbaræ: regio quædam eorum hoc nomine appellatur, dirempta à Cæsarea stadiis sexaginta. Primates autem eorum duodecim, cum Ioanne in Sebastem ad Florum venerunt, de his quæ acciderant conquerentes, & ut auxilium esset rogabant, quamuis reuerenter, tamen eum & de octo talentis admonentes. Ille vero illico comprehensos eos vinciri iussit, arguens cur leges de Cæsarea auferre ausi fuissent. ob hoc igitur apud Hierosolymitas grauissima indignatio nascebatur: verum tamen adhuc iram suam frenabant. Florus vero, quasi ad hoc operam suam locasset, ut bellum Flori liberaret, misit ad sacrum thesaurum, ut inde decem & septem talenta auferrentur, quasi eam pecuniam impensæ Cæsaris flagitaret. Tunc vero statim inuasit populum multa confusio: concurrentes ad templum, maximis vocibus, quasi ad Cæsaris appellabant, ut à tyrannide Flori liberarentur orantes. Quidam autem seditiosorum in Florum maledicta iaciebant vitæ: & canistrum circumferentes stipem eius nomine postulabant, quasi inops & miserimus talibus indigeret auxiliis. His autem omnibus nihil est à cupiditate deterrius, sed multo magis ad depradandum irritatus est. Denique cum deberet Cæsaream veniens iguem belli illic nascentis extinguere: causasque tumultuum submouere, pro

quo

quo etiam mercedem acceperat pactus: tamen cum exercitu equitum atque peditum Hierosolymam contendit, ut Romam armis ad quod volebat videretur, ac timore & minis urbem circundaret. Tunc populus lenire eius impetum volens, obuiam militibus processit, tum solitis utique fauoribus, & Florum honorare officiis paratus. Ille vero præmittens cum equitibus quinquaginta centurionem, nomine Capitonem, discedere eos iulit. Neve eum, in quem tam grauias maledicta iecissent, falso denuo honore deluderent. Opôrtebat quippe eos, si viri sunt fortes, animique constantis, etiam in præsentem effundere contumelias: nec solum in verbis, sed etiam in armis amorem libertatis ostendere. His didis exterrika multitudo, simul etiam militibus qui cum Capitone veniant, in medium vulgus irruentibus, diffugerunt, antequam Florum salutarerent, aut militibus officia consueta redderent. Discedentes igitur in domos, cum metu atque humilitate peruiilem duxere noctem. Florus autem tunc quidem degit in regia, postridie autem aduersum eos exstructo tribunali sublimius resedit: conuenientesque Sacerdotum principes, & ciuitatis vniuersa nobilitas, attiterunt tribunali. His præcepit Florus, ut omnes qui maledicta in eum succlamassent, protinus dederent: edicens in ipsos esse, nisi reos producerent, vindicandum.

Ad hæc respondent Iudæi: populum quidem pacifica quæque sentire, illis vero qui errauissent in verbis, veniam conferendam postulabant. In tanta siquidem multitudine, nihil esse mirandum, offendialiquos temerarios; & per atate insipientes: esse autem impossibile eorum qui deliquerint, discrimen agitari, eum & singulos nimirum poeniteat, & præ timore ad negandum sint parati. debere tamen illum si consulere gentis quieti, & vellet Romæ imperio seruare urbem, magis propter multos innoxios dare veniam etiam paucis delinquentibus, quam propter paucos improbos perturbare multitudinem tantam honorum. Ad hæc vero ille magna indignatione inflammatus, militibus exclamauit, ut forum rerum venalium, quod erat in superiori parte ciuitatis, diriperent, ac passim obuios trucidarent. Illi vero ad lucrum cupidine addita auctoritate rectoris, non solum illum diripiunt locum in quem fuerant inmissi, sed in vniuersas insipientes domos, interficiebant habitatores. Fuga autem erat per angustias omnia, & cædes eorum qui comprehendebantur: direptionis quoque nulla species præteribatur. Multos autem etiam nobilium comprehendentes adduxerunt ad Florum, quos ille verberibus laniatos in crucem sustulit. Denique omnis numerus illo interfectorum die cum paruulis & mulieribus (neque enim vel lacuantibus pepercerant) fuit sexcenti & triginta. Grauiorem autem faciebat calamitatem videri nouitas Romanæ calamitatis: quod enim nemo vnquam prius, tunc Florus ausus est, ut viros scilicet equestriis ordinis pro tribunali flagellis caderet, ac patibulis affigeret: quorum etli origo Iudæa, tamen Romana dignitas.

CAP. XV.

De alia oppressione Hierosolymorum dolo Flori.

Idem tempus Rex quidem Agrippa Alexandriam erat profectus ut Alexandrum, qui Ægyptum procurabat missus à Nerone, iure hospitii conueniret. Germaniam autem suam Berenice, Hierosolymis inuentam, & iniquitatem militum videntem, grauis ob hoc angor inuaserat. & frequenter quidem præfectos equitum suorum, custodesque corporis mittens ad Florum precabatur, ut à cæde desineret. Ille vero neque in multitudinem interfectorum, neque in nobilitatem precatricis,

An. mundi
4030.
ante Christum nat.
68.

Florus Iudæorum honores spernit, eosque descendit in.

Florus in tribunali resideret & Iudæos, ut omnes qui maledicta in eum succlamassent protinus dederent, præcipit.

Excusatio Iudæorum. Cædes per Flori milites perpetrata.

Flori milites sexcentos & triginta Iudæos una die interficiunt.

Berenice Agrippa germana, missa ad Florum ac ut à cæde desineret precatur.

sed

An. mundi
4030.
à Christ.
nat. 68
*Militum in
Berenicem
furor.*

*Floro multi-
tudo oblo-
quisur.*

*Florus mul-
titudinu tam
multum
compressum,
denno refri-
cat.
Flori dolus
& infidia.*

*Principum
& sacerdo-
rum ad po-
pulum ad-
hortatio.
Flori propo-
situm &
consilium
ex his decla-
rati
Cades lu-
dæorum.*

sed tantum in lucra sua, quæ de rapinis congregarentur, aspiciens, con-
templit annuere: imperus autem militum etiam aduersus Reginam
efferatus est. Non solum quippe sub oculis eius obuios quosque mul-
tabant atque trucidabant, sed etiam ipsam, nisi confugisset in aulam,
interfecissent. Ibi autem peruigilem noctem cum intenta custodia e-
git, verens utiq; irruptionem militum. Venerat autem Hierosolymam
ut vota DEO solueret. His enim qui morbo vel aliis necessitatibus
implicantur, mos est orare per triginta dies, antequam immolent hos-
tias: abstinere quoque vino & capillos radere. Quem morem Bere-
nice Regina illis exercens diebus, nudipes etiam ante tribunal, stetit, 10
deprecans Florum: & præter quod nihil honoris habitum est, etiam de
vita sua periclitata est. Hæc autem facta sunt sexodecimo die Mensis
Maii. Postridie autem conueniens multitudo in forum, quod erat in
superiori parte ciuitatis, magnis clamoribus de his qui interfecisti fue-
rant, querebantur: potissimum autem inuidiose in Florum voces erant:
quod veriti primates quique & Pontifices disruptis vestibus, & virum
singulos comprehendentes, postulabant, ut ab his verbis, quorum cau-
sa tanta mala pertulerant, desisterent, neque in maiorem indignatio-
nem Florum mouerent. Sicque sedata est multitudo, tam reuerentia
precantium, quam spe quod nequaquam Florus ultra in eos scuiret. Il- 20
le autem videns multitudinis tumultum fuisse compressum, angeba-
tur: & denuo eam inflammare cupiens, Pontifices cum nobilibus ad-
uocauit. Itaque vnum ait argumentum fore, quod nihil ulterius de no-
uandis rebus cogitaret, si populus obuiam procederet militibus de Ca-
sarea venientibus: veniebant autem dux cohortes. Qui cum conuo-
casset populum ad occurrendum, mandat centurionibus, ut nullam sa-
lutationem redderet obuiantibus Iudæis. Ad quod si offensi petulan-
ter quippiam essent locuti, statim in eos vterentur armis. Pontifices
ergo collecta multitudine in templo, precabantur ut occurrerent Ro-
manis, & ante graue incommodum cohortes solenniter salutarerent. His 30
hortationibus seditiosi quique abnucebant, & ob interfectionum dolo-
rem reliqua multitudo iungebatur audacibus. Tunc vero omnes Sa-
cerdotes omnesque Leuitæ sacra vasa proferentes, ornatumque tem-
pli, citharistæ etiam & cantores cum musicis organis procidebant ante
multitudinem, & obnixissime precabatur, ut illum templi honorem
custoditum esse vellent, neque ad directionem vasorum sacrorum Ro-
manos contumeliis incitarent: Erat autem videre ipsos sacerdotum
principes sparsis cinere capitibus, & pectora disruptis vestibus nuda
monstrantes, nominatim singulos quosque nobilium compellare, ac
denuo in commune multitudinem precari, ne ob modicum peccatum
patriam suam proderent his, qui directioni eius inhiarent. Quam
enim vigilarem vel militibus esse ac Iudæorum saluatione tribuen-
dam, vel illis quæ acciderant correctionem, si in præsentem procedere ces-
sarent? At contra, si officiose susceperent solenniter venientes auser-
ri Floro occasionem pugnæ: ipsos vero saluare patriam suam & provide-
re ne quid ultra quam pertulerant, experirentur. His addunt, quod pau-
cis seditiosis si tanta multitudo iungatur, hoc magis ad pacificum con-
silium suum deberent auctoritatem transferre. Tali hortatu multitudi-
nem intheentes, etiam ipsos seditiosis auctores quosdam quidem mi-
nis, quosdam autem sui reuerentia mitigauerunt: ac deinceps præce-
dentes cum quiete omni populo sequente, militibus obuiam prodie-
dunt. Iamque cominus factos saluauerunt: illis autem nihil respon-
dentibus, seditiosi Iudæorum aduersum Florum, cuius hæc fierent con-
siliis, succlamauerunt, confestimq; milites comprehendentes eos, cade- 40
re cœperunt.

re fustibus adorti sunt: atque in fugam versos persequentes equites proculcabant. Corruiebant autem multi quidem cum à Romanis caderentur: plures autem cum se mutuo propellerent. In ipsis autem portis grauis facta est compressio, & vnoquoque alterum praeuenire cupiente tardior fuga cunctis fiebat. Collabentium vero durus erat interitus. Suffocatu enim atque conculcatu miseri disperibant, & neque ad sepulturam quisquam proximis suis cognoscendis remanebat. Iruebant autem etiam pariter milites immoderate, eos quos comprehendissent cedentes: & per ingressum qui Bezetha vocatur detrudebant multitudinem, transire cupientes ut Antoniam & templum obtinerent. Quos etiam Florus consecutus, eduxit de regia eos qui secum erant, & in arcem transire nitebatur. Frustratus tamen est eius impetus. Cohersus quippe aduersus eos populus repugnauit, & per tecta euadentes obruebant laevis Romanos. Qui cum superne venientibus sagittis vinceretur, nec possent defendere multitudinem quae per angustos arctabatur ingressus, ad reliquum se exercitum qui erat in regia receperunt. Seditiosi autem verentes, ne superueniens denuo Florus templum occuparet, per Antoniam ex templo ascendentes, porticus à templo ad Antoniam continentes interciderunt, quatenus auaritiam Flori desperatione compescerent. Nam cum diuinis inhiaret thesauris, proque his in Antoniam transgredi niteretur, ubi intercisas porticus vidit, ab impetu conqueuit, & conuocans sacerdotum principes atque curiam, se quidem ait urbe digredi, praesidium tamen apud eos relinquere quantum ipsi voluissent. Ad hæc illis respondentibus, nihil nouandum fore, si vnam tantum relinqueret apud eos cohortem, dum tamen non illam quae cum ciuibz paulo ante confixerat: ob ea siquidem quæ pertulere populum illis militibus insensum esse: cohortem sicut precabantur mutata, cum reliqua manu Caesarem regressus est.

CAP. XVI.

De Politiano tribuno, & oratione Agrippa ad Iudæos ad obedientiam Romanis hortantis.

Aliud autem denuo pugnae consilium comminiscens, tetulit ad Cestium, & Iudæos defectionis criminatus est: impudenti mendacio illos perpetrasse dicens, quaecumque eos pertulisse constabat. Nec sane principes Hierosolymorum quæ gesta fuerant tacuerunt: sed & ipsi & Bernice ad Cestium de his quæ Florus inique in urbe egerat retulerunt. Ille autem susceptis literis partis vtriusque quid facto opus esset cum principibus deliberabat. Et quibusdam quidem videbatur, cum exercitu in Iudæam Cestium ire debere, & aut vindicare defectionem, si fuisset admissa, aut in magis fidos reddere Iudæos eorumque accolas. Ipsi tamen magis placuit aliquem de suis præire, qui & negotia & consilia Iudæorum posset ei fideliter nunciare, mittit ergo tribunum Politianum, qui ab Alexandria reuertenti Agrippæ circa Iamnam occurrens, & à quo fuisset missus, & ob quas causas indicat. Quo loci Iudæorum etiam Pontifices & reliqui nobiles, eorumque curia adesse curauerant, ut circa Regem scilicet officia nouarent. Postea vero quam illum congruâ humanitate conluerunt, conqueisti sunt quasi potuerunt flebiliter de calamitatibus propriis, & inhumanitatem Flori explicauerunt. Quam licet argueret Agrippa, vasse tamen in defectionem suam in Iudæos transtulit, quorum maxime miserabatur, volens scilicet frenare eorum motus: ut per hoc ipsum quod viderentur nihil perpelli iniuriæ, ab ultionis detinerent appetitum. Ad hæc ergo quicunque egregierant, & propter sua prædia de-

fiderabant

An. mundi
4030.
à Christo
nat. 68.

Seditiosi verentes, ne superueniens Florus spolia ipsorum auferret, templum occupant. Florus Iudæos in templo obsessos insuperabiles videntes ab impetu conqueuit, ac relictam apud eos cohortem Caesarem regressum.

Cestius Galus Syria Praeses, quid facto opus esset cum Principibus, deliberat. Politianus Hierosolymam mittitur, & Agrippa occurrat.

An. mundi
4030.
à Christo
nat. 68.
*Multitudo
Hierosolymo-
rum Agrip-
pa & Politia
no obviam
procedit.*

*Politianus in
templum as-
cendit multi-
tudinem
ad conserva-
tionem pacis
hortatur, &
ad Cestium
regreditur.
Iudaei ab Ro-
go ut legati
aduersum
Florum ad
Neronem
mitterentur,
petunt.
Agrippa ad
Iudaeos ora-
tio.*

*Agrippa
multitudinem
docilem &
attentam
reddere co-
natur.*

*Potestatem
tolere officii,
nec iurgium
exasperare
debet.*

viderabatur quietem, intelligebant Regis redargutionem esse plenam benignitatis. Populus autem Hierosolymorum sexaginta stadiis obuiam progressus, officiose Agrippam & Politianum suscepit. Lamentabantur tamen interfectos coniuges mulieres: quarum plangoribus reliquos quoque populus ad lamenta conuersus precabatur Agrippam ut genti consulere. Succedebant etiam Politiano, ut ingrederetur urbem, videretque quae essent à Floro gesta: & ita ostendebant eorum deserta domosque vastatas. deinceps vero per Agrippam suadere Politiano, ut is cum vno tantum famulo ad Siloam usque totam circumiret civitatem: quatenus ipsis cognosceret oculis, Iudaeos omnibus quidem aliis parere Romanis, soli autem Floro aduersari propter magnitudinem in eos factae crudelitatis. Ille igitur cum circuisset urbem, & mansuetudinis populi sufficiens documentum teneret, ascendit in templum, quo etiam multitudinem convocauit: & cum plurimis verbis fidem eorum circa Romanos collaudasset, multa etiam ad conservationem pacis hortatus, adorauit Deum eiusque sancta: in eam tamen consiliens loco, in quo licebat per religionem: sicque regressus ad Cestium eum, vulgus autem Iudaeorum, ad Regem Pontificisque conuersus petebat, vt legati aduersum Florum ad Neronem mitterentur, neque de tanta caede recentes, suspicionem suae defectionis praeberent: visum iri quippe eos principes capiendum armorum fuisse, nisi praeuocantes ostendissent illi esse qui dedisset exordium. constabat autem multitudinem non esse quieturam, si legationem aliquis impedisset. Ad haec Agrippa ordinari quidem legatos, qui Florum accusarent, inuidiosum putabat, despiciere autem Iudaeos in bella commotos, neque sibi expedire cernebat, aduocata igitur concione in xystrum, & in suggesto constitutus germanam suam Berenicem, in Asamonzorum domo (ea siquidem xystrum immanebat contra superiorem partem urbis: nam xystrum templum erat ponticonium) huiusmodi orationem habuit: Si quidem viderem vos omnes ad pugnandum cum Romanis esse incitatos, neque populi puriore sinceriusimamque partem pacem velle seruare, neque processisse ad vos, neque consulere confilius essem: superuacua quippe de vtilibus oratio est, quando omnium auditorum conspirat ad deteriora consensus. Quoniam vero aliquos quidem aetas maiorum belli nefcios facit, quosdam vero inconsiderata spes libertatis: nonnullos vero avaritia succendit, & in confusione rerum capiendum de inferioribus lucrum: quemadmodum ipsi ab hoc errore corrigantur, & non perpaucorum improba consilia etiam boni dispereant, exitum autem oportere, vt omnibus vobis in vnum coactis ea exponerem, quae arbitror expedire. Obstrepat autem nemo, si non ea audierit quae ipsius fert libido. His siquidem qui sunt ad defectionem irreuocabili ter incitati, licebit etiam post meos monitus manere in pristina voluntate. mea autem etiam ad illos qui audire cupiunt intercipietur oratio, nisi ab omnibus vobis silentium praebeatur. Noui quidem quod multi & iniurias procurantium provincias, & praeconia libertatis quasi tragice prosequantur. Ego autem priusquam discutiam qui sitis, & contra quos bellum suscipere tentetis, primum separabo causas, quas connexas putatis. Si enim violatores vestros cupitis vlcisci, cur libertatem magna laude attollitis? Si vero istud ipsum seruire intollerabile ducitis, superfluum est aduersum rectores querela: illis siquidem vel moderatissime agentibus, nihilominus turpe erit seruire. Considerate autem singillatim, & videte quam exigua sit materia bellorum. Et primum quidem ipsa rectorum consideranda sunt crimina: Colere siquidem officii, non exasperare oportet iurgii potestatem. Cum vero modicorum peccatorum exortationes

maximas facitis, aduersum vos profecto eos quibus infertis contumelias irritatis. Relinquentes quippe & quod antea clanculo & cum quadam verecundia nocebant, palam vos confidenterque populantur: nihil autem ita plagas coëctet ut patientia; & violatorum quies violentibus iniicit pudorem. Fac autem eos, qui à Romanis in prouincias mittuntur, esse grauius molestos, non tamen etiam Romanis omnes violentos, neque ipse Cäsar aduersum quem pugnare uultis. Neque enim ex præcepto illorum improbus ad quos quisquam venit: neque possunt illi, quæ in oriente geruntur, positi in occidente conspiciere. sed neque facile ea quæ hic fiunt, illic audiuntur. est autem inopportunitissimum, & propter exiguas causas, tantis & ea de quibus querimur nescientibus, uelle confingere. Et quidem nostrorum erimium cito erit futura contractio. neque enim unus atque idem prouinciarum semper curam tenebit, & successores eius credibile est modestiores futuros. Motum autem semel bellum, neque deponere facile est absque magnis calamitatibus, neque sustinere. Libertatis uero bona sitientibus prouidentum atque certandum est, ut principio non ea careant. molesta enim est nouitas seruitutis: quam ne utique subeas, insu suscipi certamen uidetur. Qui uero semel subiectus est, & deinceps deficit, contumax magis seruus quam amator libertatis ostenditur. Tunc igitur oportuit omnia agere, ne susceperetur Romanum, etiam in prouinciam Pompeius intraret. Maiores uero nostri eorumque Reges, pecunia, corporibus, animis multo uobis meliores, exigua parti potentia Romanæ obistere nequiverunt. vos autem qui hereditariam obedientiam suscepistis, rebus autem omnibus illis qui primi paruere longe inferiores estis, contra omne Romanum regnum obistere posse arbitramini? Et Athenienses quidem, qui ob Græcorum libertatem patriam suam quondam ignibus tradidere, qui superbissimum illum Xerxem per terram nauigantem, per mare uero ambulantem, & cuius classem non caperet amplitudo pelagi, latiotem autem Europa duceret exercitum, hunc inquam cum una naue fugientem gloriosissime persecuti sunt: circa parui autem Salaminam, qui tantas opes Asiæ confringere, nunc tamen seruiunt Romanis, & illam regiam Græciæ ciuitatem administrant Italici iuliones. Lacedæmonii quoque post Thermopylas, & Plateas, & Ageliam Asiam persecratum, eosdem dominos uenerant. Macedones uero, qui adhuc pene imaginantur Philippum uidere cum Alexandro promittentem sibi orbis imperium, serunt tamen rerum mutatione, & adorant eos ad quos fortuna migravit. Alii quoque multæ gentes ad libertatem fiducia subnixæ, & multo maiores, cesserunt tamen & obediunt: vos autem soli seruire dedignamini his quibus uideris uniuersa esse subiecta. Quibus exercitibus, quibus confiditis armis? Vbi est clasis uestra, quæ peruageretur Romanorum maria? Vbi autem qui expensis possint sufficere thesauri? Contra Aegyptios forte aut Arabas extitumatis uos bellum mouere. Non circumpicitis Romanorum imperium? Non metimini uestram imbecillitatem? Nonne scitis uestram clauitatem à conterminis gentibus frequenter esse superatam? illorum autem uirtus per totum orbem inuida percurrit, imo etiam hoc orbe plura aliquid quaesierunt. Neque enim sufficit eis ad orientem quidem totus Euphrates, ad septentrionem Ister: neque in meridie solitudine tenuis persecrata Libya, neque in occidente Gades: sed ultra oceanum alium quaesierunt orbem, & usque ad Britannias, inaccessas prius, arma & exercitum transtulerunt. Quid ergo? Vosne ditiores Gallis, fortiores Germanis, prudentiores Græcis? postremo plures estis omnibus in toto orbe degentibus? Quæ uos fiducia aduersum Romanos erigit? Sed dicet aliquis, seruire molestissimum est. At quanto magis id

An. mundi
4030.
an. Christ.
nat. 68.

Aprippa Romanos & Cæsarem excusat.

Depulso libertatis iudæorum, quam magnopere uidebant.

Exemplum Atheniensium & aliorum; qui Romanorum imperio parent.

Lacedæmonij.

Macædonij Comparatio Romanorum imperii cum iudæorum imbecillitate.

Macædonij Comparatio Romanorum imperii cum iudæorum imbecillitate.

Romani omnes totius orbis partes suas diuisioni addiderunt, ac ultra Oceanum alium quaesierunt orbem.

An. mundi
4030.
an. Christ.
nat. 68.

*Asia ciuita-
tes quingen-
ta Romanis
obediunt.*

*Gallorum
munimenta.*

*Hispani Ro-
manorum
imperio sub-
iacent.*

*Germanorū
multitudo,
virtus & ma-
gnitudo in
corporum
eorundem.
Britannorū
manū in diti-
nem suam
edegerant.*

Græcis, qui vniuersis sub sole habitantibus videbantur præstare nobilitate: & tam latam quondam provinciam possidentes, nunc bis ternis fascibus Romanorum obediunt. Totidem autem etiam Macedones obsequuntur, qui certe multo vobis iulius deberent libertatem tueri. Quid autem quingentæ Asiæ ciuitates? nunquid non absque villo præsidio, vni tantummodo rectori parent, & fascibus consulis obsequuntur? Quid autem pergam enumerare Heniochos & Colchos, & Taurorum gentem: Bosporanos quoque, & habitantes circa Ponti litora nationes, Mæoticæque gentes? apud quas nimirum olim neque domesticus aliquis dominus noscebatur: nunc vero militum subiciuntur tantum tribus millibus, & quadraginta naues longe in nauigabile prius mare in pace custodiunt. Quæ a autem Bithynia, & Cappadocia, & Pamphyliorum gens, Lydi quoque & Cilices pro libertate dicere valent? tamen nunc sine armis tributa pendunt. Quid autem Thraces? quinque quidem diebus in latum, septem autem in longum commediabilem provinciam possidentes, asperioresque multo quam vestra est, ac multis partibus fortiores, altissimoque gelu eos qui intraverint retardantem, duobus millibus Romanorum in præsidio manentibus obsequuntur. Post hos Illyrici vsque ad Dalmatiam, & Istro tenus incolentes, duobus tantum legionibus obediunt: cum quibus & ipsi imperus compescunt Dacorum. Ipsi quoque Dalmatæ, qui tam multa pro libertate conati, sæpiusque capti, rursus cum maioribus opibus rebellant, nunc sub vna Romanorum legione agunt quietem. Veruntamen si aliquos magnæ causæ ad defectionem incitare deberent, Gallos potissimum oportere assurgere, quos v. delictis tantis munimentis natura cinxisset: ab orientali plaga Alpium montibus, à septentrionali Rheno flumine, à meridie Pyrenæis montibus, ab occidente vero Oceano, sed tali munitione gaudentes, trecentis & quindecim gentibus numerosi, fontes autem (ita vt dixerim) felicitatis domesticæ habentes, omnibusque bonis totum pene orbem irrigantes, ferunt nihilominus vestigales esse Romanorum, ac felicitatem suam in eorum felicitate reponere: idque sane ipsum, non per animorum mollitiem, nec propter ignobilitatem parentum (quippe qui per octoginta annos pro libertate pugnaverunt) sed Romanorum admirati sunt, horrueruntque cum virtute fortunam, qua illi plura sæpe obtinere quam bellis. denique sub mille & ducentis militibus seruiunt, quibus pene plures habuerunt ciuitates. Neque Hispanis nascens in agris aurum, pro libertate bella gerentibus profuit, neque tanto terrarum marisque spatio à Roma diremptæ gentes, Lusitani scilicet & pugnaces Cantabri: nec vicinus Oceanus, etiam accolis suis fragore terribilis: sed vltra columnas Herculis prolatis armis, & per ipsas nubes Pyrenæorum montium eluctari vertices, diuioni suæ hos quoque subdiderunt Romani: atque ita bellicosæ gentibus, tantoque (vt dixi) spatio diremptis, legio in præsidio vna satis est. Quis vestrum non audiuit multitudinem Germanorum? virtutem quoque & magnitudines corporum (vt arborum) sæpe vidistis. siquidem vbi que Romanicarum gentium captiuos habent. Sed illi ita ingentem spatii regionem incolentes, spiritus autem maiores corporibus gerentes, & animam quidem contemptricem mortis, indignationes autem vehementiores feris, nunc Rhenum limitem habent, & octo Romanorum legionibus domantur & seruiant quidem qui capti sunt, reliqua autem eorum gens vniuersa salutem in fuga non in armis reponit. Considerate autem etiam Britannorum muros, qui Hierosolymæ conditis muris. Illos siquidem circumdatos Oceano, & pene non minorem, quam

noſter orbis eſt, habitantes, Romani nauigantes redegerunt in ditio-
nem ſuam: quatuorque legiones tantæ magnitudinis inſulam tuerunt.
Et quid opus eſt: plura dicere? quando etiam Parthi, bellicoſiſſimum ge-
nus, tantis prius populis imperantes, & tam magnis opibus circumdati,
oblides tamen mittunt Romanis: eſtque cernere, ſub ſpecie panis ſer-
uientem in Italia præcipuam Orientis nobilitatem. Vniuerſis pene qui
ſub ſole incolunt, Romanorum arma venerantibus, vos ſoli bellum ge-
reris? Neque Carthaginiſium conſiderabitis ſinem, qui magnum il-
lum Annibalem iactantes, & ex nobili Phœnicum ſtirpe venientes, ta-
men ſub Scipionis dextrâ corſuerunt? Sed neque Cyrenæi, Lacedæ-
mone oriundi, neque Maritimarum genus viſque ad iniquoſas ſoli-
tudines protentum, neque terribiles etiam audientibus Syres, Naſa-
mones quoque & Mauri, & innumerableſ multitudinem Numidarum vir-
tutes impedire Romanas. Sed tertiam partem orbis terrarum, cuius ne
numerare quidem nationes facile eſt, quæ ſcilicet ſub Atlantico mari &
columniis Herculis viſque ad rubrum mare infinitos numero & loſis
Æthiopas continet, totam tamen ceperunt armis: & præter fruges an-
nuas quibus Romanam multitudinem octo menſibus paſcunt, alia quo-
que veſtigalia pendunt, expenſas quoque deubiſſimi imperio mil-
itant, nihil de his quæ lubentur, ſicut vos, contumelioſum putantes, &
quidem vna cum illis tantum legio commoratur. Sed quid opus eſt
longè petitis exemplis potentiam explicare Romanam? cum eam poſ-
ſitis de vicina vobis Ægypto diligenter inſpicere. Hæc enim cum viſque
ad Æthiopas porrigatur, opulentamque Arabiam, contigua quoque ſit
Indiæ quinquaginta & ſeptingentas myriadas incolarum habens, præ-
ter Alexandrinorum plebem, tamen veſtigalia, quorum magnitudi-
nem de cenſu ſingulorum capitum æſtimari licet, deuotiſſime perſi-
tans, Romanum non dedignatur impetium: & certe quam magnum ſi-
mulum defectionis habens, Alexandriam ſcilicet, multitudines & di-
uitiis abundanteſ, magnitudine quoque non imparem. Habet ſiqui-
dem in longitudine ſtadia triginta, in latitudine vero non minus quam
decem: tributorum vero multo amplius per menſes ſingulos inferre,
quam vos toto anno penditis: & præter pecuniam, quatuor menſium
Romanæ plebi annonam miniſtrat. Munitur autem vndique tur in-
commenſabili ſolitudine aut importuoso mari, aut fluminibus, aut co-
noſis paludibus, quorum tamen omnium nihil Romana fortuna for-
tius fuit. Dux enim legiones ciuitati inſidentes, profundam Ægyptum
cum illa Macedonum nobilitate frenant. Quos igitur in bella de ſoli-
tudinibus aliquibus ſocios aſſumeris? Siquidem omnes qui in orbe hæ-
bitabili degunt, Romani ſunt: niſi forte quis veſtrum ſpes ſuas vl-
tra Euphratem porrigat, & Adiabænorum regionem gentiles ſuos æſti-
met adſultores. Porro nec illi propter irrationabilem cauſam tanto ſe
bello implicabunt: nec, ſi tam præbroſo operi aſſenſum darent, Parthi
tamen ſineret. Eſt ſiquidem ei cura tuenda cum Romanis amicitia, &
arbitrabitur ſtedus eſſe remieratum, ſi quis de his qui ſubieſti ſunt eius
imperio, aduerſum Romanos in bello procedat. Superſtit igitur vrad
diuinum conſugiatur auxilium: verum & hoc apud Romanos eſt. ſine
Deo quippe impoſſibile eſſet imperium tale conſiſtere. Conſiderate
autem, quemadmodum hæc ipſa erga ipſam religionem immodera-
tio, etiamſi cum longe inferioribus bellum geratis, tamen ad diſpen-
ſandum ſit vobis diſciliſſima, atque eadem tranſgrediendo offendantis
Deum, per quæ cum auxillaturum putatis. Si enim ſeruatis ſabbato-
rum conſuetudinem, & ad nullum actum moncamini, facile proſecto
capiemini. Sic quippe etiam maiores veſtri experti ſunt, hos maxime

An. mundi
4030.
ante Chri-
ſtum nat.
58.

Parthi.

Carthagi-
nenſes ſub
Scipionis
dextera cor-
ſuerunt.
Romani
Mauris in-
perant.

Alexandria
Romanorum
imperium
non dedignatur.

Diuinum
apud Roma-
nos adſit
num;

An. mundi
4930.
à Christ.
nat. 68.

*Postremum
argumen-
tum: Iudaei
domini parti-
ter atque
humani an-
xillis destina-
tos, ad bella
gerenda in-
uictos esse.
Dum adhuc
erat naui in
portu, pra-
cauere tem-
pestatem fu-
turam, bo-
num est.*

*Agrippa de
futura In-
daeorum ca-
lamitate
propheta.
Agrippa
protestatur
quod nihil
consiliorum,
qua Iudaei
videris ex-
pedire, sub-
traxeris.*

dies Pompeio ad bellum destinante: in quibus scilicet hi oppugnaban-
tur, otia gerebant. Transgredientes autem in bello legem patriam,
nescio propter quid in reliquum dimicetis. Vna si quidem nunc vobis
intentio est, ne quid de patria institutione solutur. Quemadmo-
dum autem aduocabitis in adiutorem Deum, si cultum ei debitum
sponte violatis? Assumunt autem singuli quique bellum, vel diuinæ
virtuti, vel humanis opibus confidentes. Cum vero utraque hæc, quan-
tum ad ipsam pertinet consequentiam, deseruntur, in manifestam vri-
que captiuitatem volentes pugnare profiliunt. Quid autem prohibet
propriis manibus filios vestros coniugesque laniare, & hanc pulcher-
rimam inflammare patriam? Erumpentes siquidem in furorem, lu-
crabimini vel ignominiam superatorum. Bonum est, & amici, bonum
est, dum adhuc stat naui in portu, præcauere tempestate futuram,
& non eo tempore quo in medias irrueris procellas trepidare. His si-
quidem qui in impronisa mala inciderint, superest vt digni vel misera-
tione videantur: qui vero se in apertum discrimen iniecerint, etiam
exprobrationibus onerentur. Nisi forte aliquis vestrum æstimet se-
cundum pacta confidium ire Romanos, aut postquam vicerint, mo-
derate vobiscum acturos, & non in exemplum aliarum gentium sacra
hanc urbem inflammaturus, interfectorius autem vniuersum genus
vestrum. Neque enim qui superfueritis armis, vsquam locum fugæ
habebitis, vniuersis scilicet gentibus, vel iam habentibus Romanos
dominos, vel habere iteuentibus. Periculum autem non solum vos
manebit, sed etiam in reliquis ciuitatibus habitantes Iudæos. Neque
enim est in toto orbe populus, in quo non vestra portio sit: quos cer-
te omnes vobis rebellantibus, eade crudelissima diuersi quique con-
ficient, & propter paucorum virorum consilia, vniuersæ vires Iudæi-
co sanguine tedundabunt. Manet autem venia eos qui talia patraue-
runt, quod sint nimirum vestro vitio coacti. Si vero eadem exequi
superederint, considerate quam impium sit, aduersus tam benignos
arma mouisse. Subeat autem eos miseratio, & si non filiorum vestro-
rumque coniugum, saltem istius ciuitatis, quæ mater vrbium vestra
regionis vocatur. Parcite moenibus sacris, parcite venerabilibus ady-
tis, templumque vobis & sancta sanctorum seruate. Neque enim vl-
terius viatores Romani his abstinebunt, quibus primo parentes nul-
lam receperunt gratiam. Ego testor quidem sancta vestra, sacrosque
angelos Dei, patriamque communem, quod nihil eorum consiliorum,
quæ vobis viderim expedire, subtraxerim. vos autem decernentes quæ
oportet, mecum in pace degetis. si vero protuleritis iras, absque me
periculis subdemini. His dictis, astante etiam sorore lacrymauit, &
multam partem de eorum impetu lacrymis infregit. Succlamabant au-
tem non se aduersum Romanos, sed aduersum Florum, ob ea quæ per-
tulissent, bellum gerere. Ad quos Rex Agrippa: Sed opera vestra, in-
quit, talia sunt, qualia aduersum Romanos pugnantium. Neque enim
Caesari vestigal dedistis, & Antonianas porticus incendistis. Soperitis
autem causam defectionis, si & porticus denuo construat, & tributa
reddere maturetis. Neque enim Flori hoc præsidium est, aut pecuniam
Floro dabit. His consultis populus acquieuit, & cum Rege ac Bereni-
ce ascendentes in templum porticus ædificare adorti sunt. Per vicos au-
tem & regiones principes quique decurionesque dispersi, vestigal col-
ligebant, celeriterque quadraginta talenta (tantum enim erat reli-
quum) redacta sunt. Et belli quidem imminentes minas, eo tunc mo-
re Agrippa compescuit. Deinceps vero persuadente populo tentabat,
vt parerent Floro, donec successior ei à Cæsare mitteretur. Ad quam

orationem multitudine accensa, nec à verborum in Regem contumeliis temperauit, sed protinus eum vrbe pepulerunt: autique sunt nonnulli seditionum etiam saxa in eum iacere. Rex autem videns tumultuantium irreuocabilem impetum, & conquerendo quod contumeliis esset affectus, Principes quidem eorum vna cum aliis potentibus misit ad Florum Cæsaream, vt ipse ex eis eligeret, qui de tota regione vestigal exigerent, ipse vero discessit in regnum.

An. mundi
4030. à
Christ.
nat. 68.
Agrippa
Rexa Iudae
saxu posuit,
vrbe peli-
tur.

C A P. XVII.

De capta rebellione Iudaorum contra Romanos.

PER idem tempus quidam eorum qui bellum maxime mouebant, congregati irruerant in quoddam praesidium, quod vocabatur Masfada: & occulsi eo peruasi, Romanos omnes interfecerunt: alios autem de suis posuerunt custodes. In templo quoque Hierosolymorum Eleazarus quidam filius Ananias Pontificis, iuuenis audacissimus, dux illo tempore militum, persuasit his qui sacrificiis ministrabant, vt nullius munus aut hostia, qui non esset de Iudaeorum gente, susciperentur. Id autem erat Romani belli seminarium atque materia. Reiecit siquidem hostias Cæsaris, quæ pro Romano populo offerri solitæ erant. Plurimum autem super hoc Pontificibus, aliisque nobilibus deprecatis, vt non præterirent eum morem, quo supplicabatur pro Regibus, nihil tamen acquieuerunt, non parum quidem & suæ multitudini cōfidentes: robur siquidem omne res nouare cupientium, eorum voluntates iuuabat: maxime autem aspiciebant in Eleazarum, qui per idem tempus, vt dixi, princeps erat. Conuenientes igitur potentes quique cum Pontificibus, & Phariseorum nobilitatibus, & valentes quam grauibz malis pergeret subicere ciuitatem, decreuerunt seditionum animos expellere: & ante portam quæ zrea vocatur, concionem aduocantes (erat autem in interiori parte templi posita, quæ respicit ad solis exortum) ac primo quidem multa de temeraria eorum defectione cōquesti, & quod tam graue bellum patriæ commouerent: deinceps irrationabilitatem causæ ipsius arguebant, dicentes, maiores quidem eorum ornasse templum ex magna parte de muneribus gentium, semperque eorum qui foris essent populorum munera suscepisse: & non solum non prohibuisse aliquorum hostias (id siquidem esse impiissimum) sed etiam eas quæ viscerentur permanerentq; ad præsens vique tempus, oblationes eorum in templi cultibus collocasse. At nunc eos qui Romana arma irritarent, & desponderent eorū bella, nouum statuere morem religionis, atq; cum periculis etiam ream facere ciuitatē impietatis videri: siquidem ea sit, in qua præter solos Iudæos, nullus alius immolet externus, neq; ad orandū sinatur accedere. Et siquidem circa vnius alicuius priuati personam lex ferretur eiusmodi, posset nimirum iure nos inhumanitatis arguere: nunc autem despiciuntur Romani, & iudicatur Cæsar profanus. Vnde verendum esse, ne qui immolandas pro illis hostias repellunt, ipsi in reliquā etiam pro se sacrificia prohibeantur offerre: siatque vere extra principatū ciuitatis, nisi celerius respicientes reddiderint hostias, ac prius quā ad eos, iu quorum contumeliam id tentatum est, huius ausus perueniat fama. Simul autem ista dicentes, producebant in medium scientissimos morum paternorum, sacerdotes quoq; narraturos quomodo omnes eorum maiores externarum gentium semper sacrificia suscepissent. Attendebat autem nemo res nouare cupientium his quæ dicebantur, sed neque procedebant in medium altaris ministri, vt belli materiam præparantes. Videntis igitur nobiles quique seditionem eo iam processisse,

Iudaei Cæsari hostias pro Romano populo offerri solitas reieciunt.
Concio potenter ad seditiones.

Contra illos & peregrinorum hostias ferro nolebant.

Potentibus nemo seditionum obtemperat.

An. mundi
4039. à
Christo
nat. 68.

Legati cen-
tra seditio-
ni ad Florū
& Agrip-
pam missi.

Bellum in
Hierosoly-
ma, inter pa-
pisticos & se-
ditiosos.

Xylophoria
festivitas.

Rogus sedi-
tiosi vincti.

Antonium
seditionis ca-
piunt atque
incendunt.

vteorum non posset auctoritate compesci, & Roma primum armorum pe-
riculum se primos esse sensuros, in quantum poterant consulentes, a-
moliri causas parabant, & legatos quidem alios ad Florum miserunt,
quorum erat princeps filius Ananias Simon; alios ad Agrippam. Inter
quos nobilissimi Saulus, & Antipas, & Costobarus erant, qui etiam Re-
gem propinquitate tangebant. Precabantur autem utrumque, ut cum
exercitu ascenderent in civitatem, & seditionem opprimerent, prius
quam ea intolerabilis fieret. Et Floro quidem malum istud quasi bo-
num nuncius fuit, volensque inflammare bellum, nihil respondit lega-
tis. Agrippa autem pariter utrique parcens, scilicet dehcientibus &
iis aduersum quos bellum mouebatur, volensque & Romanis conser-
uare Iudzos, & Iudzis templum atque patriam, adhuc autem nec sibi
conducere talem conturbationem sciens, misit in auxilium populo e-
quites ter mille, Aurantias scilicet, & Baranzos, & Trachonitas sub prae-
fecto equitū Dario, duce vero Philippo Iochimi filio. His ergo venien-
tibus, optimates quique cum pontificibus & omni multitudine quae
optabat quietem, superiores occupant civitatem: inferioresque siqui-
dem & templum, seditionis manus tenebat. Missilibus igitur & fun-
dis inde sinenter utebantur, & continua erat emissio sagittarum ex utra-
que scilicet parte. erat autem quando ex insidiis procurrentes cominus
dimicabant. Praestabant autem audacia quidem seditionis. belli vero sci-
entia Regii. Et his quidem erat propositum maxime templum abrine-
re, profanatoresque eius expellere. Seditionis vero qui cum Eleazaro
agebant, ut praeter ea quae obtinebant, etiam superiorem inuaderent vr-
bem. Per septem igitur dies grauis utriusque partis cades fiebat, &
neutri de eo loco quem tenuerant depellebantur. Deinceps vero adue-
niente festiuitate, quae Xylophoria dicitur, in qua mos est omnibus
grandem lignorum materiam connehere ad templum, quatenus nun-
quā ignis deficiat esca (semper enim inextinguibilis perseuerat) adue-
sarios quidem à cultu religionis excluderunt. Inter infirmiores autem
vulgum irrupentes multi scitiorum (sic enim vocant latrones, gla-
dios in sinibus gerentes) recepti audacissime prosequerantur opus
quod adorti erant. Regii autem audacia & multitudine vincebantur,
ita superiore ciuitate cesserunt, cum isti proinus irruentes, Ananias
pontificis domum, & Agrippae ac Berenices palatium inflammauerunt
post quod ignem archiuo intulerunt, volentes omnia creditorum do-
cumēta disperdere, ne esset unde ratio creditae pecuniae pateret, utque
omnem sibi debitorum adiungerent multitudinem, & aduersum se co-
mpletes egenis praebere insurgendi facultatem liberam. Fugientibus ve-
ro chartarum publicarum custodibus, ignem aedibus iniecerunt: atque
ita incensis ciuitatis neruis, in hostes irruerant. Quo loco pontificum
atque nobilium, quidam in cloacis laquerunt, quidam cum Regiis in
superiorem regiam confugerunt, portas celeriter obserantes. Inter
quos Ananias Pontifex, & Eszechias frater eius erant: & illi quos apud
Agrippam functa legatione diximus. Tunc ergo victoria & inflamma-
tione contenti cessauerunt. Postridie autem, quindecima scilicet
die Augusti mensis, fecerunt impetum in Antoniam: & omnes in eo
praesidio agentes, per biduum oblectos, ceperunt atque interfecerunt.
Praesidiumque incenderunt. postea vero transierunt in regiam, ad quam
confugere Agrippae milites: & in quatuor partes agmen suum diuiden-
tes, muros euertere moliebantur, eorum vero qui intus erant, erumpe-
re nullus audebat, propter multitudinem oppugnantium: sed distribu-
ti per propugnacula & turres, subeuntes interdicebant, ac frequente
omnino latrones sub muris cadebant. Nec die autem confidius nec no-

De cessabat: seditiosis videlicet existimantibus. In desperationem cogitantes qui in praesidio erant, propter inopiam victus. Regijs vero credentibus, oppugnatores suos cessuros labori. Interea Manahemius quidam, filius Iudae Galilee, callidissimi illius Sophistae, qui quondam sub Cyrenio exprobraverat Iudeis, quod post Deum subijcerentur Romanis: a sumptibus quibusdam nobilibus, perrexit in Masadam, ubi aimentarium Herodis Regis erat, eoque perrupto populares aliosque latrones diligenter armavit. hisque viens stipatoribus, veluti Rex Hierosolymam reuertitur: factusque princeps seditionis, oppugnationem disponebat. Machinarum autem inopia erat, nec poterat palam suffodere inuros superne hostibus, tela accentibus, cuniculum igitur longe coeptum sub vnam turrim agentes, suspenderunt eam materie subiectae: ac postea in sustententia lingua igne immisso egressi sunt. Sicque sublicibus, exustis, turris quidem exemplo emota est, alter autem murus intus adificatus apparuit. Regij quippe molitiones eorum praesentientes, forte etiam de consensione turris, aliam sibi mutum celerius adificaverunt. Inter haec autem hi quidem qui oppugnabant, & statim se victores credebant, cum viderent alium murum stupore defecti sunt. Regij tamen ad Manahemum aliosque seditiosis principes mittebant, praecantes ut eis discedere liceret. Quod cum solis eiusque religionis reliquijs Manahemus annuisset, protinus discesserunt. Romanos, a qui soli relictis erant, grandis animi occupavit defectus. Neque enim vi contra tantam multitudinem pares erant: & precari, ut exire liceret, ignominiam iudicabant: quanquam & si permitteretur, nequaquam tutum putabant. Derelinqentes igitur inferioris locum, qui Stratopodon vocabatur, quippe quasi capi facilius, in turres regias confugerunt: quarum una appellabatur Hippicos, alia Phasaelus, tertia Mariamme. Hi vero qui cum Manahemo erant, protinus ruentes in ea loca, e quibus milites fugerant, si quos eorum comprehenderent, cruciantes, omnem reliquum apparatus diripientes, Stratopodon incenderunt. Hic igitur acta sunt sexto die Septembris.

CAP. XVIII.

Decade Anania Pontificis, Manahemi & milicum Romanorum.

Sequenti autem die Pontifex Ananias circa Euripos Regiae domus laetas capitur, & a latronibus interficitur cum Ezechia fratre. Circumstantes autem etiam turres seditiosi, custodiebant ne quis militum posset effugere. Manahemum, a. & munitorem locorum de structio, & Pontificis Anania mors, in crudelitatem erexit: & neminem parem sibi in negotijs arbitrans, intollerabilis erat tyrannus. Insurrexerunt autem duo de socijs Eleazari: & mutuo collocuti quod non deceret a Romanis desiderio libertatis deficientes, eandem populari suo prodere, dominumque ferre, etiam non violentum, tamen seipsum humiliorem: nam si oporteat cunctis aliquem praesse, quemvis magis alium illam decere: atque ita pacti, adorantur eum in templo, magno enim fastu adoraturus accesserat, regali habitu indutus, & studiosos sui in armis habebat. Cum igitur hi qui circa Eleazarum erant, in istum prosilissent, reliquus quoque populus rapiens saxa lapidavit sophistam: existimantes quod illo interempto tota seditio solueretur. Paululum autem stipatores Manahemi resistentes, postquam viderunt totam adversum se multitudinem irruere, quiquequo potuit diffugit. Et cedes quidem erat eorum qui comprehensi sunt, persecratio autem latentium sequebatur: paucique;

An. mundi
4030.
a Christo
nat. 63.

Regij. eiusque
religionis reliquias
Manahemus discedere
facilitatem concedit
Romani
Stratopodon
relinquentes
in turres regias
confugerunt.

Anania
Pontificis &
Ezechia
fratrum mori.

Eleazari socii
factores Manahemum
in templo adorantur.

An. mundi
4030.
ante Chri-
stum nat.
68.

*Manabemum
cum princi-
pib. interfeci-
tur.*

*Romani ul-
terius resiste-
re non valen-
tes, sese de-
dunt.*

*Romani
contra passu
vno Metilio
excepto ab
Iudeis cru-
deliter inter-
fecti.
Cades sabba-
to perpetra-
ta.*

*Iudei Syro-
rum vicis
ac finitimas
ciuitates
protinus va-
stati.*

exclam in Massadam perfrugerunt: cum quib. & Eleazarus filius Iai-
ri, propinquus genere Manachemo, qui postea etiam in Massada tyrannidem egit. Ipsum autem Manabemum, cum fugisset in locum qui Ophlas vocatur, atque illic humiliter delitesceret, capientes extraxerunt in publicum, multisque tormentis excruciatum interfecerunt. Similiter a sub eo agentes principes, precipuumque tyrannidis eius adiutorem Absalomon nomine. Et populus quidem, sicut dixi, in his adiutor fuit, suspicans aliquam totius seditionis correctionem futuram. Hi vero non ut comprimerent bellum, sed ut cum maiori licentia gererent, interfecerunt Manabemum. Denique cum populus multum precaretur, ut oppugnationem militum relaxarent, vehementius insistebant, donec ulterius resistere non valentes, Metilius Romanorum praefectus & reliqui mirunt ad Eleazarum, precantes, ut solam eorum pacisceretur vitam arma autem & reliqua quae haberent, ipsis tradentibus, sumeret. Qui precationem illico arripientes, remittunt ad eos Gorionem, Nicodemi filium, & Ananiam Saduceum, & Iudam Ionath, scilicet eis dextras & sacramentum daturus. Quib. actis, deducebat milites Metilius, sed quamdiu Romani arma retinebant, nemo aduersus eos seditionis fraudis aliquid molitus est. postea vero quam secundum passionem omnes scuta gladiosque posuerunt, neque quicquam ulterius inspicantes discedebant, facto in eos imperu stipatores Eleazari, comprehendentes trucidabant, neque resistentes, neque supplicantes, solas autem passionem & iuramenta quae dederant inclamantes. Et hi quidem ita crudeliter interfecisti sunt, praeter Metilium. Hic n. deprecantem, & usque ad circumcissionem Iudaizare se promittentem, seruauerunt solum. Detrimendum autem Romanis quidem erat leue: ex copijs siquidem amplissimis pauci fuerunt interempti: Iudaeorum a. captiuitatis illud exordium videbatur. Videntes autem graues iam instare causas bellorum, Urbem autem tali facinore fuisse respersam, ex quo nimirum diuina indignatio imminerebat, etiam si a Romanis nulla vitio timebatur, lugebant publice, & tristitia ciuitas premebatur, moderati autem quique, quasi pro seditionis causas redditari, turbabantur. siquidem sabba to illam eadem conigerat perpetrari, quo scilicet die propter religionem a sanctis quoque operibus quietem.

CAP. XIX.

De Iudeorum maxima strage Caesarea & in omni Syria.

Eodem autem die, eademque hora, quasi aliqua caelesti prouidentia Caesarienses quoque Iudeos apud se habitantes trucidauerunt: ita ut vno tempore super viginti millia hominum caderentur, & cunctis Iudeis vacuata Caesarea remaneret. Nam & eos qui effugerant comprehendens Florus, victos in arenam deduxit. Post Caesariensem vero cladem tota gens efferata est. Diuisique Iudaei, Syrorum vicos ac finitimas ciuitates protinus vastauerunt: id est, Philadelphiā & Gebonitiam, & Gerusalem, & Pellam & Scythopolim. Deinceps vero irruerunt & in Gadaram & Hippodam & Gaulanitidem, & alia quidem subruentes loca, alia vero inflammantes, etiam in Cadasam Tyriorum & Ptolemaidem, Gabā quoque Caesareamque tendebant. Obstitit a. eorum incursum neque Sebastae neque Ascalonē sed his quoque flamma vastatis, Anthedonā & Gazam euertunt. Multa a. circa fines harum ciuitatum diripiebantur, vicis scilicet & agri, eorumque qui capiebantur virorum immensa caedes fiebat. neque tamen Syri minorem numero multitudinem de Iudaeorum gente vastabant. sed etiam eos qui in ciuitatibus erant, comprehensos

disper-

disperdebant: non solum ob vetus odium, sed vt discrimen imminens praeuenirent. Grauis ergo conturbatio totam Syriam peruaferat, & omnis ciuitas in binos diuidebatur exercitus: vnaque alterutris salus erat, si praeuenissent alteros caede facienda: & dies quidem ducebantur in sanguine, noctes. a. molestiores formido faciebat. Nam licet viderentur amoliri Iudaeos, tamen etiam aliarum gentium Iudaizantem cogeabantur habere suspectos: & ob hoc ipsum quod in eis videbatur ambiguum, neque temere eos placebat interfici, & rursus ob ipsam religionis commixtionem quasi penitus externos timebant. Prouocabat. a. ad caedes aduersae partis, etiam illos qui prius fuerant mansueti, auaritia siquidem substantias caesorum passim diripiebant: & quasi victores eorum praedam, quos trucidauerant, in domos aliaque transferebant. Gloriosior autem et plura colligebat, quasi scilicet plures virtute superasset. Erat autem cernere ciuitates plenas, cadaueribus, infepultis, & inhumatos passim iacere cum paruulis senes, foeminas autem neque pudenda contectas. Et omnis quidem provincia plena erat inenarrabilem calamitatum, maiorum autem merus quam quae peractae erant, facinorum imminebat. Et haec nusquid in Iudaeis aduersum alienigenas confictus erat. Incurrentes autem in Scythopoliticos fines etiam Iudaeos qui illic habitant, experti sunt hostes. Hi. n. cum Scythopolitis conspirantes, & consanguinitate utilitati propriis positos, aduersum Iudaeos cum gentibus dimicabant. Suspecta tamen eorum ipsa bellis fuit audita. Denique Scythopolitae veriti ne ciuitatem noctu adirent, & magna sua calamitate ciuibus excusarent defectionem, edixerant eis, vt si vellent inter eos firmare consensum, & circa alienigenas ostendere fidem, transirent cum omnibus filiis suis in lucum. quibus fuerant inissa sine suspitione facientibus diebus, quidem securis duobus, qui fuerunt Scythopolitae, tertia vero nocte exploratores, alios incautos, alios vero dormientes inuadunt, subitoque omnes interfecerunt, qui fuerunt numero tredecim milia: postquam eorum bona diripuerunt. Dignum. a. etiam videtur, Simonis interitum enarrare. Hic enim Sauli cuiusdam non ignobilis viri filius erat, fortitudine quoque corporis & audacia animi insignissimus: quibus virisque ad incommoda suae gentis abusus est. Multos siquidem Iudaeorum propinquos Scythopolitae, quotidie obruncabat, & frequenter integros cuneos fudit, ita vt totius aciei momentum solus existeret. Comprehendit autem eum digna ciuili caede poena. Nam cum Scythopolitae circumfusi Iudaeis, passim per lucum eos iaculis confingerent, educto Simon gladio, in nullum quidem hostium impetum fecit. Nihil enim se in tanta multitudine promotorum videbat. Exclamans autem miserabiliter digna, inquit, Scythopolitae his quae gessi patior: quippe qui tam multa caede ciuium meorum, benignitati erga vos nostrae fidem feci. Digne enim nobis externa gens infida est, qui in nostrum genus tanta impietate deliquit. morior ergo quasi prius propriis manibus: neque enim decet hostili manu cadere. Iste autem ipse finis mihi & sceleris digna poena, & idoneum virtutis decus erit: vt nemo scilicet hostium de meo interitu gloriatur, neque insultet cadenti. Haec dicens, miserantibus simul ac furentibus oculis circumspicit omnem familiam suam. erat. a. ei uxor defuncta, & prope in senectutem parentes. Ille igitur primum quidem, patrem a caesare comprehendens, & super eum stans ense penetrauit: post quem non sane. inuitam matrem suam interfecit. Super hos autem eduxit, & filius intulit ferrum, singulis sane horum pene occurrentibus, gladio, & hostes praenungere cupientibus. Cum vero omnem suam necessitudinem trucidasset, omnia superans exulit dexteram, vt neminem posset latere, & eorum in viscera sua enses demergeret dignus quidem mise-

An. mundi
4030.
a Christo
nat. 68.

Omnis Syria
inagerrabilium
calamitatum plena.
Iudaei Iudaeos
hostes ex-
periantur.

Scythopolitae
tredecim
milia Iudaeorum
trucidant.
Simon mul-
tos Iudaeorum
propinquos
Scythopolitae
quotidie ob-
truncat.

Simon paren-
tes, uxorem
ac liberos, de-
nique seipsum
quoque trun-
cidat.

An. mundi
4030.
à Christo
nat. 68.

ratione iuuenis propter robur corporis atque animi firmitatem, ceterum quantum ad fidem, quam alienigenis praeferit, digno fine consumptus.

CAP. XX.

De Iudaeorum alia graui cad.

*Iudaeorum
alia cada.*

*Urbes aduer-
sus Iudaeos
mouentur.*

*Parti 70.
Iudaei in in-
tero interfi-
ci.*

*Romani Iu-
dæos in Ma-
chabæarum ca-
stello tradunt.*

AD eadem autem quæ in Scythopoli facta est, reliquæ quoque urbes in Iudæos apud se habitantes irruebant: & duo millia quingentos Ascalonitæ, Ptolemæis autem duo millia interfecit. Vixerunt quoque non paucos Tyri multosque trucidauerunt: plures autem eorum vivos custodijs tradidere. Hippeni quoque & Gadarenenses similiter audacissimos quidem amoliebantur, terribiles autem sollicitè adferuebant. Reliquæ quoque urbes aduersum Iudæos singulæ, pro ut habebant, vel timore vel odio mouebantur. Soli autem Antiocheni, & Sidonij, & Apamæni, suis cohabitatoribus pepercerunt, & neque interficere, quempiam Iudæorum, neque vinculis tradiderunt. forte autem & propter multitudinem suam despexerunt eorum si qui motus fuissent, mihi autem videtur magis erga nos miseratione moti quos vtiq; nihil moliri videbant. Geraseni autem neque in eos qui ab eis remanere delegerunt, quicquam gesserunt mali: & egredi volentes vsque ad fines suos dequærant. Excitata est autem etiam in regno Agrippæ aduersum Iudæos perniciēs. Ipse siquidem perrexerat ad Cestium Gallum Antiochiam, relicta administratione cuidam ex amicis, nomine Varo. Sohemus Regi genere propinquo. Venerunt autem de Batanaea regione septuaginta numero viri & nobilitate & prudentia ciuium suorum præstantissimi, poscendi præsidij gratia: ut si qui scilicet apud eos quoque motus fierent, haberent idoneam custodiam, per quam possent insurgentes quosque comprimere. Hos Varus, quoddam armatos de Regis præmittens, interfecit in itinere omnes. Ausus autem est talē facilius præter consilium Agrippæ, & propter nimiam auaritiam impie in gentiles suos agere non recusans, regnum omne corripuit, perseverans post tale scilicet principium in totum genus exercere iniquitatem: donec discussis Agrippa rebus animaduertente quidem in eum veritus est propter propinquitatem Sohemus, procuranda tamen eum regione summo uir. Seditionis autem capto præsidio, quod appellatur Cyprus imminens finibus Hierichuntis, custodes quidem interfecerunt, munimenta autem destruxerunt. Per eosdem dies etiam in Machabæarum multitudo Iudæorum persuadebat in præsidio relictis Romanis, deserere castellum eisque tradere. Illi autem quod rogabantur cogi metuentes, pacti sunt cum eis discessionem suam, & accipientes fidem, tradunt præsidium, quod diligentibus ceperunt Machabæarum, custodes obtinere.

CAP. XXI.

Iudæi Alexandria occifi.

Vbiurum in Alexandria semper quidem erat incohærens Iudæorum seditio: iam ab illo tempore, cum quo strenuus Alexander contra Aegyptiorum vsus Iudæis, præmium societatis tradidit eis, & habitandi apud Alexandriam facultatem, & in ciuitatis æquale cum gentibus permixtione: nobis autem eis honor iste apud successores quoque Alexandri denique & in parte urbis locum eis proprium deputauerunt, quatenus haberent conuersationem per omnia mundiorum à communione scilicet

gentium sequestratam: praestiteruntque eis, ut etiam Macedones appellerentur. deinceps vero cum in dirionem Romanorum Aegyptus venisset, neque Caesar primus neque post eum quispiam, honores quos Alexander Iudæis deprecuerat minuit. Conflictus autem eorum aduersus Gazeos pene continuus erat: & iudicibus in multos quoticidie ab utraq; parte animaduertentibus, seditio accendebatur. Tunc vero cum & apud alios turbata res esset, illic magis exarsit tumultus. Nam cum Alexandrini in concionem venissent, ut ordiarent pro certis negociis legationem ad Meronem ferendam, occurrerunt in amphitheatrum permixti Græcis plurimi Iudæorum. Quos cum venissent & multi ex templo clappare coeperunt, Iudæos hostes & exploratores esse: ac deinceps insulientes intulerunt eisdem manus: & reliqui quidem fugientes dissipati sunt, tres vero ex his comprehensos, trahebant quasi viuos incensuri. Commoti sunt autem vniuersi Iudæi ad opem ferendam: & primum quidem in Græcos saxa iaciebant, postea vero etiam facibus raptis in amphitheatrum impetum fecerunt, comminantes quod in ipso loco tantum simul populum concremarent: & pene minas impleissent rebus, nisi iras eorum compressisset Tiberius Alexander, magistratus ciuitatis. Nec tamen ipse coercendi principum ab armis sumpsit, sed nobiles eorum quosque submittens, hortabatur ut desinerent, neque aduersum se milites Romanos commouerent. Seditiosi autem benignam deprecationem ridentes, Tiberium contumeliosis apprebant. Qui postquam vidit absque magna calamitate tumultuosos non posse compesci, immisit in eos duas Romanorum legiones, quæ in ciuitate erant: & cum his alios quinque millia milites, calu ad Iudæorum interitum de Libya venientes: præcepitque ut non solum interficerent, sed etiam bona eorum diriperet, domosque inflammarent. Qui protipus concurrentes in locum qui vocatur Delta (illic quippe erat Iudæorum multitudo collecta) exquebantur strenuè Iuliam, nec sane sine cruenta victoria. Conglobati enim Iudæi his quos melius armatos habebant, in fronte positis, aliquandiu quidem resisterunt: semel vero in fugam versi madabantur: nec vnus erat exitii modus, cum alii sub diuo arcu, in campo deprehenderentur, in arces autem alii concluderentur, & eas quoque succenderent Romani, vna etiam diripiendo quæ in his reperissent: cum neque illos aut infantum misericordia, aut reuerentia senectutis moueret, sed in omnes ætates pari cæde lauerunt. Vnde totus quidem ille locus sanguine redundabat: quinquaginta vero congesta sunt millia mortuorum: neque tamen saltem reliquæ remanissent, nisi ad præces se contulissent, eorumque misertus Alexander Romanos iussit abscdere. Sed illi quidem quibus erat consensu obedi præceptis, primo eius nutu necibus pepercerunt: populares autem Alexandrini propter vrbis magnitudinem difficulter ab incepto reuocabantur, vixque a cadaveribus distrahebantur, apud Alexandriam quidem talis casus euenit.

CAP. XXII.

De clade Iudæorum, antro Cassio.

Est vero iam quiescendum esse non videbatur, infensis vbique Iudæis sed duodecimam legionem integram ex Antiochia locum dicens, & ex reliquis hinc millia lecta pedestrum, & quatuor alas equitum, Iudæos perque Regum auxilia, hoc est, Antiochi duo millia equitum, & pedestrum tria millia, sagittarios omnes. Agrippæ vero tantundem pedestrum & equitum mille, cum & Sohemus inquaretur, quatuor millibus coniectus, novam tertiam pars equitum erat, pluresque sagittarii.

An. mundi
4690. à
Christo
nat. 68.

*Seditio Alexandria in
ter Iudæos
& Græcos.
Tiberius Alexander
seditiosos Iudæos, ut desinerent, hortatur.*

*Cruenta victoria in qua
50000. Iudæorum inter
feceruntur.*

*Ingentis Romanorum
capia.*

Rtole.

An. mundi.
4030. a.
Christ. nat.
68.

Zabulon, va-
lidissima Ga-
lilee ciuitas
dirpta &
incensa.

Iudaei Syro-
rum ad 2000.
cadunt.

Romani Top-
pen capiunt
& incendunt,
& 8400.
interficiunt.

Sepphoris Ga-
lilee ciuitas,
Romanis cu
fauore susci-
piunt.
Duo milia
seditionum
in Galilee
ab Romanis
trucidari.
Antipatris
denata &
incensa.
Lydda ex-
rsa.

Ptolemaida progressus est. Plurimi autem ex ciuitatibus auxilios conne-
nere, peritiam quidem militibus inferiores: quod autem scientiam deerat,
in Iudaeos odio, itemque alacritate suppletes. Aderat autem ipse quo-
que Agrippa Cestius, & eorum quae conducerent simul & itineris prin-
ceps, ibi cum abduca exercitus parte Cestius in validissimam Galilee
ciuitatem contendit Zabulon, quae appellatur virorum, & ab Iudeorum
finibus Ptolemaida discernit. Cumque offendisset eam ciuibz destitutā
(in montes enim multitudo refugerat) omnigenum autem rerum ple-
nam, illas quidem militibus diripiēdas concessit: ipsum vero oppidum,
quamuis admiratus esset eius pulchritudinem, quippe domus habebat
similiter, ut apud Tyrum & Sidonā & Berytū adhaerens, incendiū. De-
inde cursu territorio peragrato, quicquid inuenisset obuiam depopu-
latus est: inflammatisque etiam circum eam positis vicis, in Ptolemaida
reuertit. Syris autem adhuc praedae inhaerentibus, & praecipue Berytiis,
recepta Iudaei fiducia (Cestium enim recessisse cognouerant) repente in
eos qui remanserant irruunt, & prope ad duo milia caedunt. Cestius au-
tem ex Ptolemaide profectus, ipse quidē Caesaream peruenit: in Ioppen
vero partem praemisit exercitus cum praecipis huiusmodi, vt oppidum
custodirent, si eo potiri possent: aut si oppidani impetum perculissent,
tam suum quam caeterorum militum praesolarentur aduentum. Illo-
rum igitur alii mari, alii terrā profecti, vtrique Ioppen facillime capiunt:
ita vt ne fuga quidem habitatores copiam reperirent, nedum ad pugna
se pararet. Aggressi autem cunctos interficiunt cum familiis, direptam-
que ciuitatem incendunt. Intersectorum autem numerus octo milia
quadringenti fuerunt. Simili modo & in finitimam Samariam Nabate-
nen toparchiam non paucos misit equites, qui & partem finium vendi-
cauerunt, magnamque indigenarum multitudinem peremerunt: direp-
tisque patrimoniis, etiam vicos igni dederunt.

C A P. XXIII.

De pugna Cestii contra Hierosolymam.

IN Galileam quoque misit Caesarianum Gallum, ductorem duodeci-
mus legionis: eique tantam militum manum attribuit, quantam genti
expugnandae sufficere posse credebat, eum validissima Galilee ciuitas
Sepphoris cum fauore suscepit. Huiusque prudens consilium secute ciui-
tates aliae quiescebant, Qui vero seditionibus & latrociniis operam da-
bant, in Galilee montem vadique medium recessere; qui est contra Sep-
phorim, & vocatur Afamon. Aduersus eos Gallus ducebat exercitum.
Illi autem quamdiu superiores erant, facile Romanos ad se ascenden-
tes arcebant, & ex his plures quam ducentos interfecerunt. Vbi vero eos
viderunt circumacto itinere ad celsiora progressos, mature victoriam
concesserunt: & neque pugnam minus armati ferebant, neque si terga
dedissent, equitum poterant manus effugere: adeo vt pauci locis asperis
delitescerent, amplius vero quam duo milia trucidarentur, Gallus igitur
cum nihil iam tentari nouitatis apud Galileam videret, Caesaream
eum exercitū remeabat. Cestius vero cum omni mentis reuerſus in An-
tipatridem perrexit. Cognitoque non parua multitudinem Iudaeos
in turrim quae Aphaci vocabatur esse collectam, qui cum his congrade-
rent praemisit. Sed prius quam in maius venissent, Iudaei metu disperſi
sunt: eorumque castra iam desolata milites adorti, cum vicis circumpo-
litis incenderunt. Ex Antipatride eunt Cestius in Lyddam profectus
vaquam viris ciuitatem offendit, nam propter scenopogiorum dies se-

nos. in Hierosolymam populus omnis ascenderat, quinquaginta vero quos ibi comprehendit occisis, exustoque oppido ulterius procedebat: perque Bethoron profectus, in quodam loco, cui nomen est Gabao, castra posuit, distante ab Hierosolymis stadiis quinquaginta. Iudæi vero cum iam ciuitati propinquare bellum viderent, omnis dierum festorum solennibus, ad arma properabant: fatisque freti multitudine, incompoti ad pugnam & cum clamore prosiliebant, ne dierum quidem septem habita ratione feriatorum. erat enim Sabbatum, quod apud eos religione maxima curabatur. idem autem furor qui eos ab obsequio pietatis emouerat, in prælio quoque superiores effecit. Tanto namque impetu Romanos aggressi sunt, ut eorum & aciem perrumperent, viaq; aperta castris in medios ruerent: ac nisi ei militum parti, quæ necdum locum amiserat, equites ex circuiu subuenissent, quiq; nondum defecerant pedites, in periculo totus Cestii exercitus fuisset. interfecti sunt impetu quingenti & quindecim Romani milites: ex quibus quadringenti pedites, cæteri equites erant: Iudæi vero viginti duo, fortissimi autem videbantur Monobazi Regis Adiabenz propinqui, Monobazus & Zenedzus, & post hos Peraita Niger, & Silas Babylonius, qui ad Iudæos ab Agrippa Rege transfugerat, cui pridem militabat. A fronte igitur repulsi Iudæi ad ciuitatem reuertebantur, Romanos autem ad Bethoron ascendentes Giorz filius Simon inuadit, multosque postremi agminis coactores lanauit: nec multos carros cum farcinis captos, in ciuitatem reduxit. Cestio vero in agris triduo commorante, Iudæi locis superioribus occupatis, obseruabant eius transitum: neque cessaturos eos certum erat, si Romani proficisci cœpissent.

CAP. XXIV.

De obsidione Hierosolymæ à Cestio, & Stragæ.

Itaque dum Agrippa, infinita hostium multitudine thòntes amplecti, ne Romanos quidem à periculo tutos esse perspiceret, verbis Iudæos experiri decreuit, vel omnes sibi parituros existimans, ut bello desisterent: vel si qui aduersarentur, reuocandos qui ab eorum sententia discrepant. Misit igitur ex comitibus suis Borzum & Phœbum, quos illis sciebat notissimos: ut à Cestio fœdus amicitiae, certamq; pro peccatis à populo Roman. veniam polliceretur, si proiectis armis, secum sentire voluissent. Verum seditiosi metu, ne cuncta multitudo spe securitatis ad Agrippam sese conferret, legatos obtruncare statuerunt: & Phœbum quidem, priusquam verbum faceret, peremerunt: nam Borzus vulneratus effugit: populares autem, hoc indigne ferentes factum, cædendo sustibus atque lapidibus in oppidum compulerunt. Cestius vero, quis intestinam eorum discordiam, opportunum ad irruendum tempus inuenit, totum in eos duxit exercitum. Inq; fugam versos, usque ad Hierosolymam persecutus est. Castris autem in loco positis, qui appellatur Scopus, intervallo septem stadiorum à ciuitate discedens, nihil per triduum aduersus oppidum conabatur: sperans fortasse intus degentes aliquid remissuros. In vicos autem circa ciuitatem, non paruam militum manum ad rapienda frumenta dimisit. Quarto autem die qui tricesimus mensis erat Octobris, ordinatum in oppidum introduxit exercitum. Populus quidem à seditiosis custodiebatur: ipsi autem Romanorum disciplina territi, exterioribus cessare partibus ciuitatis, & in partem interiorem templi refugerunt. Cestius vero transgressus Bezetham, quæ sic vocatur, & Cenopolim & forum quod appellatur materiarum incendit. deinde cum ad superiorem ciuitatem venisset, prope

An. mundi
4030.

à Christ.
nat. 68.

Cestius ab
Hierosolymis
stadiis 50.
castra ponit.
Impetue &
victoria In-
dæorum con-
tra Roma-
nos.

Audacia
Iudæorum
contra Ro-
manos.

Seditiosi le-
gatum re-
gium inter-
ficiunt, alter
vulneratus
effugit.
Cestius to-
tum exerci-
tum in In-
dæos ducit.

An: mundi
4090.

à Chrifto.

pat. 86.

Popularem
plurimū Ce-
fium quafi
portas ei pa-
tefactum
vocant.

Romani re-
fudinem
contexunt,
manus fuf-
fodiunt,
templique
portas incen-
dere molien-
tur.

Inopinata
ceffis fuga
latronum fi-
duciam re-
creat.

Iudei hoftes
perfequun-
tur: & quos in
extremam
necellitatem
adigunt.

aulam regiam castra posuit. Et si tunc voluisset intra muros violentet
irrumperet, ciuitatem illico possedisset, belloque finem dedisset, sed Ty-
rannus & Priscus praefectus castrorum & plures equitum magistri, à Flo-
ro pecunia corrupti, conatum eius auerterunt: & Iudaeos intolerandis
repleri cladibus contigit. Interea plurimi popularium nobilissimi, & A-
nanus Ionathae filius, Cestium quasi portas ei patefacturi, vocabant. ille
autem & ira fastidians, & quod non satis eis credendum putaret, tam-
diu id neglexit, donec prodicione comperta, seditiosi Ananum quidem
cum ceteris de muro deiecit lapidibus feriendo in domos suas refuge-
re coegerunt: ipsi vero per turres dispositi, murum tentantibus repu-
gnabant. Per dies igitur quinque Romanis vndique tentantibus frustra-
batur conatus, sexto autem Cestius cum plurimis selectis, itemque sagi-
tariis à septentrionali tractu templum aggreditur, Iudaeis ex porticu re-
sistentibus qui frequenter quidem Romanos ad murum adeuntes a-
uertere, postremo autem repulsi telorum multitudine, recesserunt. Ita-
que Romanorum, qui antebant, scutis suis muro nixi & qui eos seque-
bantur, aliis ac per ordinem aliis similiter superadiunctis, quam sic ipsi
appellant, testudinem contexuerunt. vnde sagittae in eam delatae: irri-
tae delabebantur: & sine aliqua noxa milites moenia suffodiebant, tem-
plique portas incendere moliebantur. Vehemens autem seditiosos stu-
por inuaserat, iamque multi ex ciuitate diffugebant, veluti continuo
caperetur. His autem populus alacrior efficiebatur: & quantum nequis-
simum cadebant, tantum ut ipsi portas aperirent, Cestiumque tanquam o-
ptime de se meritum, reciperent, appropinquabant. Et profecto si pau-
lulum in obsidione persenerat, statim ciuitatem obtinisset, sed ere-
do iam tunc infestus Deus pessimis, eiusque sancto ille die finem bello
dare prohibuerunt. Denique Cestius, neque animis populi, neque obse-
rum desperatione perspecta, repente militem reuocat: & sine ulla spei re-
pulsâ, inconsulte nimis ac iniulte discellit. inopinata vero eius fuga, la-
tronum fiduciam recreauit: infecuti que nouissimos aliquot equitum, pe-
ditumque peremere. Et tunc quidem Cestius in castra, quae apud Scopion
munierat, tetendit: altero autem die vltius recedendo, magis hostes
prouocauit: iamque postremo a secuti multos necabant, tum utraq; ita-
neris parte vallata, in transuersos tela iacebant. & neque in eos se retor-
quere, à quibus à tergo sauciabantur, nouissimi audebant, quandam in-
finitam multitudinem infequi existimantes: neque à lateribus instantium
vim repellere sufficiebant: cum ipsi quidem graues essent, ordinemque
irrumperet formidarent: viderent autem Iudaeos leues, & ad excurren-
dum faciles esse. vnde eueniebat, ut multa mala perpeterentur, cum ni-
hil contra inimicis nocerent. Tota igitur via percussis, deiectisque agmine
sternebantur, donec multis occisis, in quibus erat Priscus sextae legionis
dux, & Longinus tribunus, & Aemilius Lucundus a praefecto, vix in
Gabao peruenirent, ubi castra prius posuerant, multis impedimentis a-
missis. Hic autem Cestius biduum commoratus in opè consilii quid age-
ret, cum tertio die maiorem hostium vidisset numerum, & omnia ci-
ueum loca plena Iudaeis, tarditatem sibi obfuisse cognouit: & si adhuc ibi
maneret, plures se hostes habiturum. Itaque pro cōpendio fugae cuncta
militibus impedimento erant, amputari praecipit: occisusque mulis atque
asinis, aliisque iumentis, praeter illa quae sagittas & machinas ferrent (haec
enim velut vsui futurum teruabat, maxime quia timebat ne Iudaeis con-
se capta prodessent) Bethoron versus antecedebat exercitum. At Iu-
dæi latioribus quidem locis minus instabant: contractos vero in angu-
stias atque descensus, alii ab exitu prohibebant, alii postremis agminis
trudebant in vallem: fusque omnis multitudo per itineris iuga, militem

sagitt-

lactis operiebat. ubi etiam peditibus, quo pacto sibi met subuenirent, haesitantibus equitum periculum promptius erat. nec enim ordinate viam prosequi poterant, obstantibus iaculis: & ne contra hostes irent, ascensus ardui prohibebant equitantibus inui. iaculatoribus autem rupes ac valles tenebantur: in quas, deiectioni qui aberrassent consumebantur; nullusque locus aut fugiendi, aut resistendi rationem habebat. Ita; incerti quid agerent, ad viulatus, quod desperati solent, stetusque conuerti sunt. quibus resonabat Iudaeorum exhortatio, cum clamore Izrantium pariter atque Isruientium. totusque pene qui cum Cestio fuerat, perisset exercitus, nisi nox aduenisset: qua Romani quidem in Bethoron confugerunt. Iudaei vero obsessis circum omnibus locis eorum transitus custodiebant. Denique ubi Cestius aperte itinere desperato, iam de fuga cogitabat, lectos prope ad 400. omnium fortissimos milites tectorum fastigiis imposuit. hisque praecepit, vigilum qui in castris excubarent, signa clamare: ut eo modo Iudaei omnem illic militum numerum at blitrarentur remanere. Ipse autem cum ceteris otiose usque ad 30. stadia progreditur. Unde mane cum Iudaei locum quo Romani tenerant desolatum vidissent, in quadringentos a quibus decepti fuerant concurrunt. & illos quidem sine mora iaculis confecerunt: mox autem Cestium persequi properabant. sed ille eum nocte non paruum spatium itineris peregrisset, die vehementius quoque fugiebat: adeo ut metu perculsi milites, machinas siue tormenta muralia, iremque balistas, multaque alia instrumenta relinquerent. quibus tunc ablati Iudaei rursus contra illos qui ea reliquerant vsi sunt. Insequendo autem Romanos, Antipatridem usque venerunt. Deinde cum eos assequi non potuissent, inde redeuntibus & machinas secum asportauerunt mortuosque spoliarunt. & praedam quae remanserat collegerunt: & prae caenantes in metropolim remeant, suis quidem paucis amissis, Romanorum autem & auxilium quinque millibus peditum ac 300. itemque non gentis & octoginta equitibus interemptis. Haec quidem Nouembrensis 8. die gesta sunt, anno 12. Neronis principatus.

C A P. XXV.

De Damascenorum sania in Iudaeos, deque Iosephi studio in Galilea.

Post Cestii vero casus aduersos, nobilium Iudaeorum multi, tanquam enui pessum itura, ex ciuitate enatabant. Denique Costobarus & Saulus fratres, vna cum Philippo Iachini filio, qui princeps erat exercitus Regis Agrippae, inde dilapsi ad Cestium transfugerunt. Qui vero cum his in aula regia fuerat obsessus Antipas, fuga despecta, quemadmodum a seotiosis interemptus sit, alias indicabimus. Cestius autem Saulum & ceteros in Achaia ad Neronem misit, & propriam necessitate indicaturos, & belli causas derivaturos in Forum. Iperauit enim, & iram in illum excitatum iri, & sua pericula summouenda. Tunc autem Damasceni, exde Romanorum cognita, Iudaeos apud se degentes opprimere studuerunt: & cum eos in publicis thermis collectos haberent (namque id olim propter suspiciones meditabatur) familem quidem sui conatus exitum fore putabant, verebantur autem mulieres suas, se te omnes praeter paucas Iudaizantes, & eorum religione imbutas. quare hic magna cura fuit eas celandi, quid agerent. Iudaeorum autem decem milia, quippe ut in angusto loco, atque omnes inermes aggressi, vna hora sine metu iugulauerunt. Qui vero Cestium fugauerant, in Hierosolymam reuersi, quos adhuc Romanorum studiosos inuenissent, partim

An. mundi
4030.
à Christo
nat. 68.

*Philaeus
Iudaei
Romani
Iudaeorum
exhortatio.*

*Strategia
Cestii.*

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

*Nobilium
Iudaeorum
multi, tanquam
pessum itura,
ex ciuitate ena-
tant.*

*Damasceni
Iudaeorum
10000. vna
hora iugula-
uerunt.*

An. mundi
4031.

à Christo
nat. 69.

Iosephus Ge-
ronis filius

& Pontifex
Ananus, om-

nia quae in ci-
uitate geran-

da essent, im-
peraturi de-

clarantur.

Iosephus Hi-
storiographus

virique
Galilaeo rē-

ditur designa-
tur.

Iosephus 70.
de senioribus

quos rectores
primum Galil-

lae consti-

tuit, 7 vero
per singulas

civitates mi-

norum litiū
iudices, ali-

git.

Iosephus ap-
portuna loca

muro cingit.

Iosephus Ga-
lilaei armu

instruit.

vi, partim blanditiis sibi etiam sociabāt: & in templum congregati, plu-
res belli duces eligendos esse censebant. Declaratus est igitur Iosephus,
Geronis filius, & pontifex Ananus: omnia quae in ciuitate gerenda es-
sent, imperaturi: maximeque vt ciuitatis muros erigerent. Filium namque
Simonis Eleazarum, quamuis Romanorum pradam, & ereptas Cestio
pecunias, & insuper his plurima ex thesauris publicis in potestate ha-
beret, tamen nullis necessitatibus praeponuerunt: quod & in ipsum tyrann-
isq; viderent effert, eiusq; audiosos fide imitantes, satellitū
more versari. verum paulatim Eleazarus, ambitione pecuniae, itemque
astutia persuasit populo, vt in omnibus sibi parerent. In Idumzeam vero
quos mitterent, alios militū duces optarunt. Iesum filium Sapphaz; vnū
ē Pontificibus & Eleazarum noui Pontificis filium. Nigro autē manda-
uerunt, qui tunc Idumzeam regēbāt, ex regione trans Iordanem posita
genus ducens, vnde Peraides cognominabatur, vt duclibus obtemperaret.
Sed ne alias quidem regiones omittendas putabant, nāq; in Hierichum
tem Iosephus filius Simonis, & trans flumē Manasses, & Tamnan Ioan-
nes Esauus, toparchias administraturi missi sunt. huic autem Lydda, &
Ioppē, & Ammaus erant additae, Gophniticae autē & Acrabatenae re-
gionū Ioannes, filius Ananiz, rector designatus est: & vtriusq; Galilaeae
Iosephus, Matthiaz filius, huius autē praefecturae iuncta erat & Gamala,
munitissima ciuitas, quae ibi fuere. Aliotum igitur rectorum, p̄b ala-
titate ac prudentia sua, quisq; res sibi creditas administrabat. Iosephus
autem, cum in Galilaeam venisset, primum curā habuit, indigenarum
sibi conciliare beneuolentiam: multa sciens ea confici posse, licet in
aliis peccauisset. Deinde considerato, quod potentissimos quidem ami-
cos haberet si eos participes potestatis fecisset, omnem vero multitudi-
nem si pleraque per indigenos & consuetos fieri praeciperet, 70. de senio-
ribus eius gentis prudentissimos elegit: eosque rectores totius Galilaeae
constituit. 7. vero per singulas ciuitates minorum litiū iudices. Nam
maiora negotia causasq; capitales ad se refertre iussit, & illos 70. ceterum
disposito per ciuitates iure quo inter se vterentur, etiam quemadmodū
extrinsecus tuti essent animaduertit: ceterusque in Galilaeam Romanos
esse venturos, oportuna loca muro cingebat, hoc est, Iotapatam, & Ber-
sabeam, & Selamin: necnon & Perecho, & Iapha, & Sigoph, & monitem
cui nomen est Iraburio, & Taricheds, & Tiberiada, adhuc etiam circa
Genesar lacum speluncas in ea quae inferior Galilaea vocabatur muni-
uit Superioris autē Galilaeae Petram quae Achabrorum dicitur, & Seph,
& Iamnith, & Mero: in Gaulanitide vero Seleuciam, & Soganeth & Ga-
malam munitione circumdedit. Solus autem Sepphoritis permittit, vt
murum sibi metipsis fabricarent: quod eos pecuniosos esse, & ad bel-
lū promptos etiam sine praecepto videret. Similiter autē Gischala-
m, Iosephi iussu per se muro cinxit Ioannes Leuiz filius. Ceteris au-
tem castellis omnibus ipse Iosephus intererat, iubendo simul atque o-
pem ferendo. Quin & exercitum ex Galilaea, supra centum millia vi-
rorum comparauit: quos omnes vndique collectis armis veteribus in-
struebat. Deinde reputans, hoc maxime Romanorum inuictam esse
virtutem, quod dicto essent audientes rectoribus suis, & armorum ex-
ercitationi operam darent, doctrinam quidem vrgente necessitate de-
spexit: parendi autē facultatem ratus regentium multitudine posse
contingere, ita vt Romani solent, diuisis exercitum: pluresque fecit or-
dinum principes diuersisque militum generibus constitutis, alios de
cadarchis, alios centurionibus, alios tribunis subdidit: & insuper his
ipsis rectores, maiorum rerum administratores dedit. Docebatq; signo-
rum disciplinas, & prouocationes reuocationesq; buccinarum, & prin-

cipia cornuum & circumductiones, & quemadmodum oporteret laborantibus succurrere fortiores, & cum defatigatis partiri pericula: quæ ad fortitudinem animi, corporisque tolerantiam pertinerent, instigabat. Maxime vero eos erudiebat ad bellum, visque quaque Romanorum referens disciplinam, & quod cum viris essent præliaturi, qui & viribus corporis & animi obstinatione, totum pene orbem terræ superassent. His addidit, quo pacto belli tempore suis essent parituri præceptis, iam nunc periculum se facturum, si consuevis delictis, hoc est, furis & latrocinis & rapinis abstinuissent, sed neque aut gentilibus fraudem facerent, aut consuetissimorum damna proprium quæritum putarent. Illa enim bella optime administrari, quorum milites bonam conscientiam gererent: qui vero per se prauifuerint, his non solum inimicos, sed etiam Deum hostem futurum. Multa in hunc modum admonendo perseverabat. Etiam quidem quantum prælio parandum esset, constatum erat. Nam sexaginta peditum millia, 250. equites ac præter hos etiam mercenarios, quibus maxime fretuserat, habebat quatuor ipillia quingentos: necnon & sexcentos circa se electos custodes corporis atque satellites. Exceptis autem mercenariis, facile cæteri milites à ciuitatibus alebantur. Namque singulæ quas enumerauimus, cum mediæ sui multitudinem mitterent in militiam, reliquos ad comparandum eis victum tenebant: ut pars armis, atque alia pars faciendis operibus dirimeretur, & armati securitatem rependerent suggerentibus commeatum.

C A P. XXVI.

De Iosephi periculo & evasione, & Ioannu Giscali malitia.

Iosepho autem hoc modo administranti Galilæam, insurrexit quidam insidiator, patria Giscala ortus, Leuiz filius, nomine Ioannes, callidissimus, ac solis plenus: & nequitia quidem nobilissimus omnium, antea vero pauper: & aliquandiu malitiæ suæ impedimentum passus: non iam facile mentiri paratus, mirusque fidem adhibere mendacio: & qui fallaciam virtutem putaret, eaque aduersus amicissimos viceretur. Simulator humanitatis, & spe lucri appetentissimus cædum: qui semper quidam inmoderata concupisset, spei vero leuioribus maleficiis aluisset. Latro enim erat, sui moris, ac solitarius: deinde etiam comitatum inuenit audacia, primo quidem paruum, ampliore autem proficiens. Curæ autem habebat, neminem ignauum adoliscere: sed qui & habitudine corporis, & animi magnitudine, bellorumque peritia præstarent, hos eligebar: donec 400. virorum cateruam congregauit, quorum plures ex Tyriorum finibus & vicis erant. Isque omnem Galilæam depopulabatur, & multos futuri belli metu suspensos lacerabat. Hunc igitur iam dudum regendi milites cupientem, & maiora desiderantem, diu pecunia retardabat inopia: cumque videret Iosephum sua industria latari, persuadet ei primum, ut fabricandi muri patriæ sollicitudinem sibi committeret, in quæ re quæritus magnos à locupletibus fecit. Deinde callidissima fraude composita, velut oleo, quod non à gentilibus suis tractatum essent, uti cauerent omnes apud Syriam Iudæi, ut ad confinia olei mitteretur depoposcit. nummoque Tyrio, qui quatuor Atticos faceret, emptis quatuor amphoris eodem precio amphoræ dimidium, vendidabat. cumque Galilæa ferax esset olei, maximeque illis tempore magna vberitate redundaret, in ea loca ubi erat penuria solus multumque mittendo, infinitam summam pecuniæ congregauit: qua mox in eum usus est, qui hoc sibi beneficium præstitisset. Denique existimans si Iose-

An. mundi
4031.

à Christo
nat. 69.

Iosephus Galilæa ad bellum, & quo pacto, essent parituri præceptis, erudit.

Singula Galilæa ciuitates, mediam sui multitudine in militiam mittunt, reliquos ad comparandum eis victum tenent.

Ioannes simulator humanitatis & appetentissimus cædum.

Ioannes periclitatus in eum cuius beneficio acciperat, abutitur.

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.
Agrippa pro
curator Ispo
satiur.

Centum ar
matorum
millia con
tra Iosephum
concurrunt.
Iosephi ami
ci & satelli
tes præter 4.
omnes dissu
gunt.

Oratio Iose
phi ad salutem
Iudeorum.

phum deposuisset, rectorem se Galilææ futurum, quibus præerat latro
nibus imperatorem prædam vehementius exercere, quo multis rebus no
uis per eas regiones excitatis, aut insidiis alibi rectorem perimeret si
cui ferret auxilium: aut si latrocinia negligeret, ob hoc eum apud indi
genas accusaret. Iamdudum autem rumores dissipauerat, quod res Ga
lilææ Iosephus Romanis proderet cogitare: multa que in hunc modum
ad eius perniciem comparabat. Itaque illo tempore cum quidam ex vico
Dabaiturum, in magno campo custodias agentes, Ptolemæum Agrip
pæ & Berenices procuratorem aggressi, omnes quas ferebat sarcinas ab
stulissent, in quibus erant non paucæ vestes preciosæ, plurimæque argen
tea pocula, & 600. aurei. neque hanc prædam occulte administrare po
tuisissent, omnia Taricheas ad Iosephum comportarunt. Ille autem repre
hensa violentia, quam regiis intulissent, reponi res ablatas apud aliquem
eius ciuitatis potentissimum iubet: paratus eas dominis opportune re
mittere, unde maximum ei periculum comparatum est. namque captores
earum, quia prædæ nullam partem acceperant, ægre ferentes & perspi
cientes, quod Iosephus cogitauerat laborem suum & regibus condona
re, per vicos nocte discurrunt, omnibusque prædicant Iosephum prodita
torem esse: eodemque tumultu ciuitates proximæ repleuerunt, adeo ut
100. armatorum millia contra Iosephum prima luce concurrerent. De
nique multitudo quidem, in circo apud Taricheas congregata, plurima
per iracundiam conclamabat, partim deponi, partim concremari vociferans
proditorem: plerosque a. incitabat Ioannes, & cum eo Iesus quidam
Sapphæ filius, tunc magistratus Tiberiadis. Iosephi igitur amici &
satellites, tantæ multitudinis incursum perterriti, omnes præter quatuor
diffugerunt. Ipse vero dormiens, prope cum iam ignis admoueretur ex
urgit: & moventibus eum quatuor qui remanserant ut fugeret, neque
solitudine sua, neque illorum qui contra se venerant copiis, perturbat
us, in conspectum illorum profuit, veste discissa, infusoque capiti pul
uere, auersisque post tergum manibus, suoque ceruici gladio annexo.
Hæc autem amicos ei, maxime Taricheas ad misericordiam commo
uerant, rustica vero plebs, & finitimorum, quibus molestius videbatur,
non sine maledictis eum iuebant publicas proferte pecunias, & facta
proditoris fateri. Nam ex habitu eius opinabantur, nihil eorum de qui
bus nata fuerat suspicio, penitus negaturum: & impetrandæ veniæ causâ
fecisse omnia, quæ misericordiam prouocarent. At illius ista humilitas
consilium prætrinebat: & contra se indignantes arte circumueniens, ut
super his, unde irascerentur, inter se ipsi discorderent, omnia confessu
rum se pollicetur. Deinde sibi loquendi facultate concessa, ego, inquit,
has pecunias neque Agrippæ remittere cogitabam, neque in propria lu
40
cra conuerrere (absit enim ut amicum putem, inquam, qui vobis sit ini
micus: aut quæsum eæ recipiam, quæ vos communiter laderet) sed
quia videbam Taricheatæ, maxime ciuitatem vestram munitionis ege
re, & ad extruenda moenia minus habere pecuniæ, timebamque Tibe
riensem populum, & alias ciuitates raptis pecuniis inhiantes, pedeten
tim eas retinere decreui, ut vos muro circumdare. Si hoc non videtur,
profero quæ ablata sunt, & diripienda propono: sin recte consiliu
bene de vobis meritum coercesitis. Hæc Taricheatæ quidem ab eo dicta,
cum fauore receperant. Tiberienses vero cum aliis deprauando, insu
per etiam minitabantur: utrique autem relicto Iosepho, inter se litiga
bant. Ille autem fretus iam secum sentientibus (erant enim prope ad 40.
millia Taricheatæ) cum multitudine liberius loquebatur: multumque
in eorum temeritatem inuectus, ex præsentī quidem pecunia Taricheat
ait esse muniendam: curæ autem sibi fore similiter, ut etiam cæteræ tu

tae sunt ciuitates. nec enim pecunias de fore, si concordare velint in eos, vnde parandae sunt, & non in eum inuocantur, qui parat. Itaque tum alia quidem multitudo, quae decepta fuerat, quamuis irata recedebat: duo vero armatorum millia impetum in eum fecerunt. Cumque se ille retro ante recepisset, instabant ei minitantes. Iterum autem Iosephus hos quoque altera fraude vituit, cumque in summum euasisset, compresso dextera strepitu, nescire aut se, quid peterent sibi praestari: voces enim se non exaudire confusus. omnia vero quae iuberebant esse facturum, si aliquos intromississent, qui secum ociose colloquerentur. His auditis, illico nobiliores cum magistratibus ad eum ingrediuntur. quos ille in intimas aedilium partes induxit, clausa ianua tamdiu verberauit, quoad omnium viscera nudata sunt. circumstant autem interim populus, existimans eos prolixis allegationibus concertare, cum subito Iosephus foribus patefactis, truentos eos dimisit. vnde tanto terrore qui minabantur affecti sunt, ut prociis armis aufugerent. Ob hoc Ioannes etiam atque etiam crescebat inuidia, aliasque nihilominus Iosepho moliebatur insidias: morboque simulato per epistolam postulauit, ut sibi medicinae gratia Tiberiensibus aquis calidis uti permitteret. Iosephus autem, quia nondum ei suspectus erat insidiator, ad praefectos ciuitatis literas fecit, ut & hospitium, & utensilia Ioanni praeberet. Quibus ille poturus, biduo post cuius rei causa venerat, agebat: & his fraude circumuentis, aliis vero pecunia corruptis, ut Iosephum desererent, persuasit. His autem cognitis Silas quem Iosephus custodiz preposuerat, prope de insidiis ei scripsit: atque ille accepta epistola, nocturne itinere maturato, maritimum ad Tiberiadem peruenit. Et caetera quidem multitudo obuiam ei processit. Ioannes autem, quamuis cum contra se venturum esse suspicaretur, tamen missio quodam ex notis, infirmitate simulata, quod lectulo decineretur, obsequio se se defuisse mandauit. Tiberiensibus autem ad Iosephum in stadium congregatis, ut ad eos quae sibi scripta fuerant loqueretur, missis armatis Ioannes iussit eum interfici. Quos cum iam nudare gladios perspexisset, populus exclamauit: atque ita conuersus ad eius vocem Iosephus, ubi ferrum prope iugulum suo imminere prospexit, in litus desiliit & tumulto, extello cubitis sex, in quo verba faciens cum populo steterat: ascensaque inde nauicula cum duobus satellitibus suis, quae illuc applicuerat, in medium sacum refugit. milites vero eius, ilico raptis armis, contra insidiatores irruerant. Mox autem veritus Iosephus, ne bello intestino concitato, propter paucorum inuidiam ciuitas consumeretur, nuncium suis misit, qui eos moneret, ut propheta tantum saluti consulere: neque vero quonquam vel occiderent, vel arguerent noxiorum. Et illi quidem dicto parentes, conqueuerunt, qui vero circum ciuitatem per agros habitabant: auditis insidiis, & quis earum fabricator esset, contra Ioannem veniebant. Sed ille prius in Giscala patriam suam fuga receptus est. At Galilaei totis iam ciuitatibus ad Iosephum confluabant, & cum multa essent armatorum millia congregata, qui se aduersus Ioannem communiem insidiatorem adesse clamabant: vnaque cum eo ciuitatem, quae illum suscepisset, ignibus tradituros: ad ea Iosephus, probare se quidem eorum beneuolentiam, impetum autem cohibendum esse dicebat: prudentiam magis inimicos vincere cupiens, quam perimere. His vero quid de singulis ciuitatibus cum Ioanne rebellassent, nominatim exceptis, quippe alacri animo suos quisque populus indicabat, praetorum voce denuntiabat, intra 5. dies eorum qui Ioannem non reliquissent, patrimonium diripiendum, domosque eorum cum familiis exurendas. Et tria quidem millia statim ab eo reuocauit, qui profugi ante pedes eius arma proiecissent. cum reliquis autem Ioannes prope mille Syris fugitiuis, transiit se ste-

An. mundi
4691.
a Christ.
nat. 69.
*Iosephus in
Iudaea altera
fraude vituitur.*

*Ioannis erga
Iosephum
inuidia &
insidia.
Ioannes Tiberien-
sibus,
ut Iosephum
deserant,
persuadet.
Ioannes missis
armatis
Iosephum
interfici iubet.
Iosephus in
nauicula in
medium lacum
refugit.*

*Ioannes in
Giscala patriam suam
fugit.
Galilaei ad
Iosephum
contra Ioannem
confluunt.*

An. mundi
4031.
à Christ.
nat. 69.
Ioannu in
iosephum
insidia.

Quatuor
Galilae ci-
uitates ad
inimicos Io-
sephi trans-
eunt.

Tiberias à
Iosepho recu-
peratur, &
stratagemas
se servatur.

Iosephus cum
7. satelliti-
bus Tiberia-
dem perue-
nit, hostesque
periret.
Iosephus cal-
ido consilio
Tiberien-
sum potentis-
simos evoca-
vit, & in
Taricheas
scaphas ab-
ducit.

rum in occultas insidias ex apertis: ac per funiculos in Hierosolymam clam missos, Iosephum accusabat, quod magnū exercitum collegisset: iamq; nisi praeveniat vi, tyrannus metropolē venturus esset. Verum ea populus quidem praesciens, negligebat: liuore eunt potentes, nonnulliq; magistratum clam pecunias ad comparandos mercenarios milites misere Ioanni, vt per eos bellum cum Iosepho gereret. decretumq; iuter se conceperunt, quo idem Iosephum militem administratione decederet: non tamen id satis esse credebant: ideoque duo millia & 500. armatos, & quatuor miserunt nobiles viros, iussu periti filium Ioazarum, & Ananiam Sadduczum, & Simonem & Iudam Ionathae filios, omnes eloquentia validissimos: vt eorum scilicet monitu, auerteretur ab Iosepho beneuolentia multitudinis: & siquidem ipse sponte sua veniret, paterentur eum rationem reddere / sin remanere contenderet, pro hoste haberent. Amici autem Iosepho militem quidem ad eum venturum esse perscripserunt, causam vero non indicauerunt, quoniam secretum fuit inimicorum eius consilium. vnde factum est, vt quia praecauere non potuit, quatuor, statim ciuitates ad inimicos transirent: hoc est, Sepphoris, & Gamala, & Gischala, & Tiberias, quas tamen continuo sine armis recepit. captos autem quatuor duces consiliis armorumque fortissimos, remisit Hierosolymam: contra quos populus haud mediocri indignatione commotus, & ipsos, & à quibus praemissi fuerant, interfecisset, nisi ante fugissent.

C A P. XXVII.

Tiberias à Iosepho recuperatur & Sepphoris.

[Ioannem vero iam intra muros Gischalae. Iosephi timor custodiebat. Et paucis diebus post iterum rebellauit Tiberias, habitatoribus Agripam regem vocantibus. Et cum ille constituto die ad eos non venisset, pauciq; Romani equites ibi tum conparuissent, a Iosepho defecerunt. Hisque apud Taricheas cognitis, Iosephus qui milites frumentatum miserat, neque solus egredi contra defectores, neque se continere patiebatur, metuens ne, dum ipse tardaret, regii ciuitatem occuparent: nec enim postero die obitante sabbato quicquam facere poterat. Itaque dolens quos qui se deseruerant circumuenire cogitabat. Et portas quidem Tarichearum claudi iussit, ne quis consilium suum illis proderet, contra quos suscipiebatur. omnibus autem scaphis quas in lacu compertit congregatis (ducentae autem & triginta fuerunt, quaternique nauis non amplius singulis inerant) mature ad Tiberiadem nauigauit. cumque tanto ab eo distaret spacio, vnde facile videri non posset, inanibus scaphis in salo relictis, septem ipse solos inermes satellites secum habens, propius vsq; conspiceretur accelsit. Quem cum inimici adhuc male dicentes ei ex muro conspexissent, metu perterriti, & scaphas armatorum esse plenas exultantes, arma proiciunt: manusq; supplices agentes, vt ciuitati parceret precabantur. Iosephus autem, postquam multis eos minis & exprobrationibus castigauit, primum quod bello contra pop. Rom. suscepto, intestinis dissensionibus vires suas ante consumerent, inimicorumque vota complerent: deinde, quod securitatis suae curatorem de medio tollere properarent, ciuitatemque non erubescerent sibi olendere. qui eam muro cinxisset: non repudiaturum se ait, si qui sibi satisfacerent, quibus interuenientibus amicitiam eum et ciuitate firmaret. Itaque statim ad eum decem Tiberiensum potentissimi descenderunt, his autem in vnam receptis nauiculam piscatoriam, & procul abductis alios L. lenatores venire iussit, maxime nobiles, velut illi quoque fidem ubi praebere deberent. Deinde nouas causationes ex cogitans, alios in-

An. mundi
4031. à
Christo
nat. 69.

super atque alios obtentu fœderis euocabat. utque matur: Taricheas recurreret. gubernatoribus nauium repletarum imperabat: quosq; auerterent in carcerem collocarent: donec omnem curiam, quæ 600. haberet viros, duoque millia opularium comprehensa in Taricheas scaphis abduxit. Reliquis autem vociferantibus, Clitum quendam esse præcipuum defectionis autorem, iramque ipsius pœna illius precantibus satari, nullam quidem Iosephus volebat occidere: suorum vero satellitum quendam Leuiam egredi iussit, qui Cliti manus abscinderet. Cum vero præ timore solum se globo inimicorum commissurum, negaret, eaque causa indignari Iosephum stantem in scapha videret, ipsumque velle descendere, ac de se supplicium sumere, ut saltem vnâ manum sibi concederet, orabar. neque hoc abnuente Iosepho, dummodo alteram sibi met Clitus ipse præcideret, educto ille dextera gladio, laeuam sibi truncavit. tantus cum timor Iosephi inuasit. Ita tunc Iosephus vacuis scaphis & satellitibus 7. populo capto, rursus Tiberiadem sibi sociavit. Paucis autem diebus post, Giscalam quæ cum Sepphoritis defecerat, militibus depradari permittit: omnemque prædam conquistam populatibus reddidit. Similiter etiam Sepphoritis & Tiberiensibus. Nam & hos 6. pros rapinarum damno corrigere voluit: & redhibitione rerum rursus eos ad benevolentiam reuocare.

Clitus defectionis autor educto dextera gladio, laeuam sibi truncat.

CAP. XXVIII.

Quomodo Hierosolymita bello se preparauerint: deque Simonis Gioræ tyrannide.

HAÆnus apud Galilæam motus erat: iamque ab intestinis dissensionibus quiescentes, aduersus Romanos intruebantur. Hierosolymis autem Ananus pontifex & potentiores, qui non cum Romanorum parte sentirent, muros insaurare præperabant. multaq; bellica instrumenta, perq; omne oppidum fugiunt: aliaque arma fabricabantur: & exercitationibus iuvis manus iuuenum operam dabat. Erantq; vniuersa plena tumultus, magnaue tristitia moderatos occupauerat: multique futuras clades prospicientes, ætum cohibere non poterant. in festaque pacem cupientibus omnia videbantur. Belli autem incentoribus, quæ illis placerent, ex tempore fingeantur, statusque iam tunc quasi peritura ciuitatis erat, antequam Romani venirent. Anano autem apparatus belli omittere cura fuit: & seditionum, quos Zelotas vocabant, amentiam ad vtiliora conuerrere: qui tamen victus est, & quis illius finis fuerit, in posterioribus explanabimus. At in Acrabatenâ toparchia Gioræ filius Simon, multis nouarum rerum cupidus congregatis, ad rapinas conuersus, non solum in domos locupletum irrumpebat, verum etiam corpora verberibus conficebat: iamque tunc palam tyrannidem inceptabat. Ab Anano autem missis aduersus eum militibus magistratum, ad latrones qui erant Masadæ, cum his quos habebat, effugit: ibique manens, donec Ananus & alii eius inimici perempti sunt, Idumæam cum ceteris populabatur: adeo ut magistratus eius gentis, propter cædium multitudinem & prædaram assiduitatem, collecto milite, vicos prædis tuerentur. Et Iudæorum quidem res ita se habebant.

Hierosolyma statim perturbata.

Simon Gioræ filius in Acrabatenâ & Idumæa ingentes rapinas & cædas exercet.

An mundi
act. 1. a
Christ. nat.
69.

068

FLAVII IOSEPHI

FLAVII IOSEPHI DE BELLO IYDAICO

LIBER III.

SVMMA CAPITVM LIBRI III.

De bello Iudaico.

- I. De Vespasiani Ducis aduentu, & clade duplici Iudaorum.
II. Descriptio Galilee, Samaria & Iudaeae.
III. De auxilio Sepphoritis misso, & Romanorum disciplina militari.
IV. Imperus Placidi contra Iotapatam.
V. Galilea a Vespasiano innaditur.
VI. Gadara expugnatio.
VII. Iotapata obsidio.
VIII. Obsidio Iotapatenorum a Vespasiano, & diligentia Iosephi, deq. Iudaorum excursione in Iudaos.
IX. De oppugnatione Vespasiani contra Iotapatam, ariete & aliu tormentu bellicu.
X. De iterata impugnatione Iotapatenorum.
XI. Iapha expugnatio a Traiano & Tito.
XII. De Samaritis a Cereace deuictis.
XIII. Iotapata excidium.
XIV. Quomodo Iosephus captus vitam suam redemerit facto & verbis.
XV. Ioppe deuio captiur.
XVI. Deditio libertadu.
XVII. Tarichearum obsidio.
XVIII. De lacu Genesar & fontibus Iordanis.
XIX. Tarichearum excidium.

C A P I T V M

De Vespasiani Ducis aduentu, & clade Iudaorum duplici.

Neronem
propter res
apud Iuda-
am gestas,
cum timore
stupor inua-
dit.

Neronem, ubi res apud Iudam non prospere gestas accepit, latens quidem, quod necesse fuit, cum timore stupor inuadit: aperte autem superbiam simulant vltro etiam indignabatur, magisque ducis negligentia, quam virtute hostium quae contigerant facta esse dicebat: decere se putans, propter pondus imperii tristitia contemnere, viderique malis omnibus superiorem animum gerere: verum tamen cutis arguebatur mentis eius perturbatio, cum de liberaret cuiusdam commotum crederet orientem, qui vna & Iudaeos rebellantes vlcisceretur, proximaque his nationes simili morbo correptas ante caperet. Inuenit igitur solum Vespasianus his necessitatibus parem, & qui tanti belli magnitudinem suscipere posset, virum ab adulescentia usque ad senectutem bellis exercitatum, & qui populum Romanum pridem pacasset occidentem, Germanorum tumultu conculsum armis; ante illud tempus incognita in Britanniam vendicasset. Unde patri quoque ipsius Claudio praestiterat, ut sine proprio sudore triumpharet. Itaque his omnibus fretus, aetatemque illius cum peritia stabilem, cernens, obsidesque fidei liberos, eorumque florē manus esse paternae prudentiae, iam tum fortasse de tota Republica Deo aliquid ordinante, mittit

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

Vespaſianum
Nero ad re-
gendos exer-
citus in Syria
conſtitutor
mittit.

Vespaſianus
& Titus mul-
ta contra
Iudeos auxi-
lia congre-
gant.

Iudei in A-
ſcalonem co-
piis movent.

Antonius
pugnat cum
Iudeis.

Romani Iu-
deorum cum
magna caede
proſternant.

Decem mil-
lia Iudeorum
preſumpta.

Oſto millia
Iudeorum
ad Aſcalo-
nem occum-
bunt.

eum ad regendos exercitus in Syria conſtitutos, multis pro tempore blandimentis atque obsequiis animatum, qualia neceſſitas imperare conſuevit. Ille. a. protinus ex Achaia, vbi cum Nerone fuerat, Titum, quidem filium ſuum mittit Alexandriam, vt inde quintam itemque decimam legiones moueret. ipſe vero tranſmiſſus ad Hellespontum, terreno itinere in Syriam peruenit, ibique Romanas vires, multaque à vicinis regibus auxilia congregauit. At Iudæi poſt malam Ceſſij pugnam inſperata felicitate ſublari animorum impetus cohibere non poterant: ſed tanquam fortuna eos exagitante perciti bellum vltcrius producebant.

10 Denique omni quanta fuit, manu pugnaciſſima congregata, Aſcalonem perierunt, ea eſt ciuitas antiqua, 720. ſtadium ſpacio ab Hieroſolyma diſtans & Iudæis ſemper inuiſa: quæ res fecit, vt etiam tunc primis eorum incurſibus, propior videretur. tres. a. viros aggreſſionis duces habebant, & corporibus & prudentia præſtantiffimos. Nigrum Peraitam, & Silam Babylonium, & Ioannem Eſſenum. Aſcalon vero validiſſimo quidem muro cinſta erat, ſed vacua pene præſidijs. vna. n. cohors eam poſiditum, & vna equitum ala tuebatur, cui præfectus erat Antonius. Illi igitur ita multo velocius itinere peracto, ac ſi ex propinquo venirent, præſto erant. Antonius vero (nec. n. fore eorum impetum neſciebat) ex

20 quites iam ex ciuitate duxerat, & neque multitudinem veritus vel audaciâ, primas hoſtium cohortes fortiter ſuſtinuit: murumque, properantes aggredi frenauit. Itaque Iudæi, qui cum peritiſſimis imperiti, & pedites cum inſtructis equitibus, cum ſtipatis. a. inordinati, leuitique armati cum inſtructis, pluſque indignationi quam conſilio tribuentes, cum morigeris & nutu rectoris omnia facientibus, dimicabant facile proſtigantur. nam ſemel eorum prima ab equitibus turbata ſunt acies, fugam petunt: & murum verſus ſe à tergo virgentibus incidentes, ſuimetipſi hoſtes erant: donec omnes incurſibus equitum victi per totum campum diſperſi ſunt, qui fuit plurimus, totuſque habilis equitantibus: quod quidē Romanos inuit, vt magna cede Iudæos prætermerent. nam & fugientes præuertendo, curſum in eos ſeſtebant: & quod occupaffent, curriculo tranſfigendo inſinitos peremerunt. Alij vero alios quocunque ſe verſiſſent circumdatoſ, exagitant, facile iaculis opprimebant. Et Iudæis quidem

30 propria multitudo, per deſperationem ſalutis, ſolitudo videbatur: Romanis vero licet ad pugnam pauci eſſent, reb. tamen ſecundis animati, etiam ſuperfluere ſe putabant. Et illi quidem res aduerſas ſuperare certantes, dum puderet cito fugere mutari fortunam ſperant. Romanis. a. in his quæ proſpere agerent minime deſaſſari, ad maiorem vſque diei partem pugnam protrahere: donec Iudæorum quidem perempta ſunt decem millia, duoque duces Ioannes & Silas: cæteri vero plerique ſaucij cum Nigro, qui vnus reſtabat ex ducebus, in oppidum Idumææ Salis diſcurrunt confugere. nonnulli tamen etiam Romanorum in illo prælio vulnerati ſunt. Sed non Iudæorum ſpiritus adeo tanta ſedatus eſt multoque magis eorum dolor incitauit audaciâ, & continentes quantum ante pedes mortuorum iaceret, priſtinis reb. feliciter geſtis ad cladem alteram illicebantur. denique paruo tempore intermiſſo, & ne curandis quidem vulneribus ſatis eſſet, cunctisque aggregatis viribus, maiore cum indignatione, multoque plures Aſcalonem recurrencebant, eadem ſe præter imperirium aliaque belli vitia & comitante fortuna. Etenim

40 50 cum Antonius qua tranſituri fuerant, poſuiſſet inſidias, ex improviſo in eas deſapſi, & ab equitibus circumdari, prius quam ſe ad pugnam compnerent, iterum ſuper octo millia procubuerunt: cæteri vero omnes auferunt: cumque his Niger multis dum fugeret magni animi facinoribus demonſtratis, & quoniam hoſtes inſerarent, in turrim quandam

An. mundi
4931.
Christo
nat. 69.

Vespasianus
cum omni
manu ad
Ptolemaidē
properat.
Sapphorita
benignissime
Romanos
suscipiunt.

tutissimam compelluntur cuiusdam vici, cui nomen est Bezedel. Antonius vero cum suis, ne vel moras circum turrim, quæ inexpugnabilis esset, diu tererent vel ducem hostium fortissimum viuum relinquerent ignem muro supponunt, turriq; inflammata Romani quidem exultantes recedunt, quasi etiam Nigro consumpto: ille. a. in castelli specus intimum ex turri saltu demissus euasit: triduoq; post socijs cum fletu eum ad sepulturam inuestigantib; sese ostendit, gaudioque insperato repleuit omnes Iudæos, tanquam Dei prouidentia dux eis in posterum seruatus. at Vespasianus Antiochiam exercitu adducto (quæ Syriæ metropolis est, magnitudine simul aliaq; felicitate sine dubio tertium inter omnes; quæ in Romano orbe sunt, locum obtinens) vbi etiam aduentum suum Regem Agrippam cum omni manu propria offenderat præstolari, ad Ptolemaidem properabat. In hac autem ciuitate occurrerunt ei Sapphoritæ ciues oppidum Galilææ colentes, soli mente pacata: qui tam suæ salutis prouidentia solliciti, quam Romanorum virum gnati, etiam prius quam Vespasianus veniret, Celtio Gallo fidem dederant, dextraeque iunxerant, præsidiumque militare susceperant, tunc quoque benignissime duce suscepto, alacri animo etiam contra gentiles suos auxilia presterunt: quib; interim Vespasianus præsidij causa poscentib; equitum peditumque tantum numerum tradidit, quantum ob stare posse arbitrabatur incursibus; si quid Iudæi commouere intentasset, non enim minimū esse videbatur futuri belli periculum, auferri ciuitatem Sapphorin Galilææ maximam & in loco tutissimo conditam, totiusque gentis futuram præsidio.

C A P. I I.

Descriptio Galilææ, Samariæ & Iudææ.

Situs superior
in Galilæa
secundum
mundi plani-
tiā.

Longitudo
& latitudo
inferioris
Galilææ.

Fertilitas
Galilææ.

Descriptio
regionis quæ
trans flumen
est.

DVz sunt autem Galilææ, quæ superior & inferior appellantur, easq; Phœnice & Syria cingunt. Discernit vero ab occidentē Ptolemais territorij sui finibus, & quondam Galilæorum, nunc autem Tyriorum mons Carmelus: cui coniuncta est Gabaa ciuitas equitum, quæ sic appellatur, eo quod equites ab Hérode Rege dimissi, coloni eo deducebantur. A meridie autem Samaritis & Scythopolis vsque ad flumen Iordanem. Ab oriente vero Hippone & Gadaris, sed & Gaulanitis definit, qui etiam regni Agrippæ fines sunt. Septentrionalis autem eius tractus Tyro, itemque Tyriorum finibus terminatur. Inferioris quidem Galilææ longitudo à Tiberiade vsque ad Zabulon, cui vicina est in locis maritimis Ptolemais, protenditur. Latitudine autem patet à vico Xaloth, qui in magnō campo situs est, vsq; ad Persabem: vnde etiam superioris Galilææ latitudo incipit vsque ad Bæa vicum, qui terram dirimit Tyriorum. Longitudo vero eius à Thella vico Iordani proxime vsq; ad Meroth extenditur. Sed cum tanta sint utraq; magnitudine, tantisque gentibus alienigenis cinctæ, semper tamen omnibus belli periculis resisterunt, nam & pugnae sunt ab infantia Galilæi, & omni tempore plurimi, neque aut formido vnquam viros aut eorum penuria regiones illas occupauit: quoniam totæ optimæ ac fertiles sunt, omniumque generum arboribus consurgunt, vt etiam minime agriculturæ studiosos vbertate sua prouocent, deniq; exultant sunt ab incolis totæ, nec pars vlla est earum ociosa: quini & ciuitates ibi crebrae sunt, & vbique multitudo vicorum propter opulentiam populosa, vt qui sit minimus supra quindecim millia colonorum habeat: prorsus vt etiam si quis magnitudine minorem Galilæam dixerit, quam trans fluvium regionem, vbi tamen eam præterit, hæc enim vniuersa colitur, tota fructuum ferax: at illa quæ trans flumen

est,

est, licet multo maior sit, pleraque tamen aspera atque deserta est, & nu-
 triendis fructib. mansuetis inhabilis. Perz sane mollities & ingenium
 fructuosum, campos habet cum varijs arborib. confitos, cum maxime
 oliuetis ac vineis & palmetis exultos. irrigatur autem abunde mon-
 tanis torrentibus, & fontib. aquz perennis, quoties illi, Sirio zfluante,
 defecerint. Et longitudo quidem eius est à Macharunte in Pellam: la-
 titudo vero à Philadelphia vsque ad Iordanem. Et Pella quidem quam
 supra diximus, septentrionalis eius est tractus: occiduus vero Iordanis:
 Meridianum autem Moabitis regio terminat. ab oriente autem Arabia
 & Silbonitide, necnon & Philadelphia, itemque Gerasis clauditur. Sa-
 mariensis autem regio, inter Iudzam quidem & Galilzam sita est: inci-
 piens enim à vico in planicie posito, cui nomen est Ginzra, in Acraba-
 tenam desinit toparchiam, sed natura nihil à Iudza discrepat. nam &
 vtrazque montosæ sunt & campestres, agroq; colendo molles atque o-
 pime, necnon & arborib. plenz pomisq; rã syluestrib. quam mansuetis
 abundant, eo quod natura sunt aridæ, imbriumque satis habent. dulces
 autem per eas supramodum aquz sunt, boniq; graminis copia prater a-
 lias earum pecora lactis abundant: quodq; maximum virtutis atque o-
 pulentiz specimen est, vtrazque viris referta est. Harum confinium est
 Anauth vicus, qui etiam Borceos appellatur, Iudæz limes à septentrio-
 ne. Meridiana vero pars eius, si in longitudinem metiare, adiacenti vico
 Arabum finib. terminatur, cui nomen est Iardan. Latitudo sane à Iorda-
 ne flumine vsq; ad Ioppen explicatur. Media vero eius est Hierosoly-
 ma: vnde quidam non sine ratione, vmbilicum eius terræ, eam vrbe-
 vocauerunt. Sed nec marinis quidem Iudæz delicijs caret, adiacenti vico
 dem vsque locis extenta maritimis. In vnde cerni autem sortes diuisa est.
 quarum prima est tanquam regia Hierosolyma, præ ceteris inter om-
 nes accolæ eminens. velut caput in corpore. alij vero post hanc topar-
 chiaz sunt distributz. Gophna est secunda, & post eam Acrabara. ad hoc
 Thamnia & Lydda itemque Ammaus, & Pella, & Idumæa, & Engadda,
 & Herodium, & Hierichus: deinde Iamnia & Ioppe finitimis præsunt.
 & præter has Gamalitica, & Gaulanitis, & Baranza, & Trachonitis: quæ
 etiam regni Agrippæ partes sunt. Eadem vero terra incipiens à monte
 Libano & fontib. Iordanis, vsq; ad Tiberiadi proximam lacum latitu-
 dine panditur à vico autem, qui appellatur Arphas, ad Iuliano oppi-
 dum longitudine tendit: & habitatur ab incolis Iudæis Syrisq; permixtis.

CAP. III.

De auxilio Sepphoritis missò, & Romanorum disciplina militari.

DE Iudæa quidem, & quibus esset cincta regionibus, quam maxime
 porui breuiter exposui. Quod autem Vespasianus miserat auxilium
 Sepphoritis, hoc est, equites mille, sexque millia peditum, Placido eos
 regente tribuno, castris in magno campo positis bifariam diuiduntur.
 Et pedites quidem in ciuitate, ipsius tuendæ causa, equitatus vero in
 castris degebat. vtrinque autem assidue prodeundo, & circa eam regio-
 nem loca omnia incurfando, magnis incommodis Iosephum eiusq; so-
 cios qui amicos quietos, afficiebant. & præterea ciuitates extrinsecus de-
 prædabantur: ciuiumq; conatus, si quando excurrendi habuissent fidu-
 ciam, repellebant. Iosephus tamen aduersus ciuitatem impetum fecit,
 sperans eam posse capere: quam ipse, antequam à Galilæis deficeret, ira-
 mus cinxerat, vt Romanis quoq; esset inuidia, vnde etiam spe frustra-
 tus est, cū nec vi nec suasu Sepphoritas in suas partes præhere potuisset:

An. mundi
 4031.
 à Christo
 nat. 69.

*Samaritensi
 regionis de-
 scriptio.*

*Descriptio
 Iudææ, cuius
 media est
 Hierosolyma*

*Iudææ distri-
 butio.*

*Sepphoritis
 Vespasianus
 auxilium
 mittit, Gali-
 laam vero i-
 gnis & san-
 guis replet.*

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

*Ingeniet co-
pias Titus in
Iudeam du-
cit.*

*Diligentia
& labor Ro-
manorum in
parandis
bello necessa-
riis.
Studium in-
desessum
Romanorum
helligerandi.*

*Or lo Roma-
norum in
castris.*

magisque in Iudæa bellum accendit Romanis indigne ferentibus in-
dias, & propterea nec die nec nocte ab agrorum depopulatione cessan-
tibus, sed passim diripientibus, quicquid rerum in his reperissent: qui ta-
men cum morte pugnacibus semper inferrent, imbelles ad servitium
capiebant: tignis vero ad sanguis Galilæam totam repleuerat, nec quis
quæ expers eius acerbis aut cladis erat. vnam salutis spem fugientes ha-
bebant in ciuitatibus, quas murorum ambitu Iosephus communierat.
Titus. a. Alexandriam transmissus ex Achaia citius quam per hyemem
sperabatur, manum militum cuius causa missus fuerat suscepit: con-
tentoque vsus itinere, mature ad Prolemaidem peruenit, Cumque ibi
patrem suum reperisset, quibus quas secum habebat legionibus, (erant
autem nobilissimæ quinta & decima) iunxit etiam quam ille adduxit
quintamdecimam. Eas autem sequebantur decem & octo cohortes:
quibus accessere ex Cæsarea quinque cum vna ala equitum, & ala
quinque Syrorum equitum. Decem autem cohortium singulæ mille
pedites habebant: in cæteris vero tredecim sexcenti pedites, & centeni
viceni equites erant. Satis autem auxiliorum etiam à regibus congre-
gatum est. Antiochus enim & Agrippa & Soliemus bina millia pedi-
tum, & sagittarios equites mille præbuerunt: cum Arabix quoque Rex
Malchus, præter quinque millia peditum, equites mille misisset quo-
rum pars maior erant sagittarii: vt tota manus computata cum Regijs,
sexaginta millia circiter peditum equitumque colligeret, præter calo-
nes: qui plurimi sequebantur, & meditationi bellicæ assueti nihil à pu-
gnacissimis aberant: quod tempore quidem pacis domicorum exerci-
tationibus interessent, belli autem pericula cum ipsis experirentur, &
neque pericia, neque viribus à quoquam nisi à dominis vincerentur.
qua quidem in re nimis admirandam quis existimauerit Romanorum
providentiam, ita seruos instituentum, vt non solum vitæ ministerio,
sed belli etiam necessitatibus viles sint. Quod si quis eorum aliam quo
que respectu militis disciplinam, profecto cognosceret tantum eos imperi-
um non fortunæ munere, sed propria virtute quævisse. Armis enim vi-
ti non in bello incipiunt, neque solum, si necesse sit, manus mouent, cū
in pacis ocio cessauerint: sed armis veluti natura coherentes, nullas ca-
piunt exercitationis meditationi: quæ inducias, nec tempora præstolan-
tur. Meditationes autem eorum nihil à vera contentione discrepant:
sed in dies singulos militum quisque omnibus armis, tanquam in præ-
cinctu positus, exercetur: quo etiam facillime prælia tolerant. Neque
enim ordo neglectus eos à consueta dispositione dispergit, neque me-
tus stupefacit, neque lassitudo exhaurit. Vnde sequitur, vt semper su-
perent, quos non itidem confirmatos inuenerint. Nec errauerit si quis
eorum meditationes confictus esse dixerit sine sanguine, contra quo
prælia meditationes cum sanguine. Nam ne repentinio quidem hostium
incursu opprimi possunt: sed quocumque in hostilem terram irupe-
rint, non nisi permunitis castris prælio decernunt, quæ quidem non le-
ui opere, nec iniquo loco erigunt, nec inordinate describunt: sed si
quidem iniquale solum fuerit, complanatur: quatuor vero angulis ho-
rum dimensio designatur. Nam & fabrorum multitudo, & ferramentorum
copia quæ vsus æstructionis postulat, sequitur exercitum. Et infe-
rior quidem pars castrorum tabernaculis distribuitur, ambitus autem
eorum extrinsecus muri faciem præfert: ordinatis etiam turribus pa-
ri spacio dispositis: quarum in cruenta catapultis atque balistis, &
alijs machinis saxa intorquentibus, omnibusque instrumentis milli-
um complent, vt cuncta scilicet iaglorum genera in promptu sint por-
tas autem quatuor ædificant, tam iumentis aditu faciles, quam ipsis, si

quid

An. mundi
4031. à
Christo
nat. 69.

quid vrgeat, intro currentibus latas. Intus autem castra vici spaciis interpositis dirimunt, mediaque rectorum tabernacula collocant, & inter hæc prætorium diuini templo similitudinē: prorsus vt quasi repentina quædam ciuitas existat: forum quoque & opificum stationes, & sedes militum primaribus, ordinumque principibus, vbi si qua sit inter alios ambiguitas iudicent. Ipse vero ambitus, & omnia quæ in eo sunt, multitudine simul & scientia fabricantium opinione citius communitur: qui si res vrgeat, fossa extrinsecus cingitur, depressa cubitis quatuor, paritque spatio lata. Armis autem septi, per contubernia cum decore atque otio in tentoribus agunt: omniaque ab his ordinate etiam alia cauteque per contubernia expediuntur: veluti si ligno aquave opus sit, aut frumento. nec enim cœna vel prandium cum voluerit, in potestate cuiusquam est, simul autem omnibus somnus est, excubias & vigilandi tempora bucinæ significant, neque est omnino quicquam, quod sine edicto geratur. Mane autem milites quidem ad centuriones, illi vero ad tribunos conueniunt salutatim: cum quibus ad summum omnium ducem vniuersi ordinum principes. Ille autem his signum aliaque dat ex more præcepta proferenda subiectis: quibus etiam in acie circumaguntur quo opus est, ac vniuersi pariter incurrunt, itemque sese recipiunt. Cum autem castris egrediendum est, turba indicium facit: nemoque otiosus est. sed vel solo nutu moniti, tabernacula tollunt, omniaque ad professionem instruunt. deinde iterum tuba, vt sint parati, significat illi autem cum mulos & iumenta sarcinis onerauerint, velut in curuli certamine signum expectant. Castra vero incendunt, eo quod sibi alia munire facile sit, & ne quando hostibus eadem vsui sint. Et tamen tertio quoque tubæ signo indicat, vt excatur: vrgendo aliqua ex causa morantes, ne quis ordinem deferat. Dexterque duci præco astans, si ad bellum parati sunt, voce patria ter percontatur. illique toties alacri, & magna voce paratos esse se respondent, interrogantemque præueniunt: & Martio quodam spiritu repleti cum clamore dexteras erigunt. Deinde otiose & cum omni decore progredientes ambulant suum quique ordinem velut in bello custodiens: pedites quidem thoracibus & galeis septi, & vtroque latere gladiis accincti, lauius autem gladius multo est longior, cum dexter mensuram palmæ non excedat. qui vero ducem stipant lecti pedites scuta & lanceas gestant: cætera manus hastas & clypeos longos, ferreamque & corbem & sarculum & securim, necnon & habenam & falcem & catenam, triduique viaticum, vt parum intersit inter onusta iumenta & pedites. Equitibus autem ad dexteram gladius est longior, & conatus in manu, transuersusque ad equi latus clypeus: ternaque in phætra vel amplius dependens lata cuspidi, iacula, nihil ab hastis magnitudine differentia. Cassides vero & thoraces peditibus habent similes: nulloque armorum genere ab equitum alis discrepant lecti, qui circum ducem versantur. Agmina autem semper cui sorte id obtigerit, antecedit. Talia quidem sunt Romanorum itinera & mansiones, itemque armorum varietas. Nihil vero nec in præliis inconsultum aut subitum agunt: sed omnia semper sequuntur facta sententiam: opusque adhibetur ante decretis. Vnde aut minime peccant: aut si peccauerint, facilis est errati correctio. Fortunæ autem successibus meliores consiliorum, etiam si aliter successerit, arbitrantur euentus: quasi bonum quidem fortuitum ad rem inconsulte gerendam illicit: quæ vero ante cogitata fuerint, etiam si aduersus casus exceperit, bene iam meditato exhibeant ad cauendum ne idem rursus eueniat: & bonorum quidem fortuitarum non is auctor sit cui contigerint, tristium vero quæ præter sententiam acciderint, saltem recte con-

Reuerentia
& obedientia Romanorum militum erga præfectos.
Quomodo Romani castra egrediuntur.

Arma Romanorum peditum.

Arma Romanorum equitum.

Romani, nihil in præliis inconsultum aut subitum agunt.

Maiores diligentia Romanus, ex timore.

An. mundi
4031. à
Christ. na.
69.

*Maiores dili-
gentia Ro-
mani est ex
timore.*

*Obedientia
Romani mi-
litiu victoria
causa.*

*Tractus Ro-
mani impe-
rii.*

sulta videantur esse solatium. Armorum quidem exercitatione compa-
rant, ut non modo corpora, sed animi quoque militum fortiores sint.
Maior autem illis est ex timore diligentia. namque leges apud eos non
desertionis solum, verum etiam minimæ negligentia sunt capitales: du-
cesque magis quam ipsæ leges terribiles. namque bonos honorando re-
dimunt, ne in coercendis noxiis videantur crudeles. Tanto autem ob-
sequio rectoribus parent, ut & in pace ornamento sint, & in acie corpus
vnum totius conspiciatur exercitus. sic eorum copulati sunt ordines, ita
circumduci sunt mobiles: & acutis auribus ad præcepta, oculisque ad
signa, & ad opera manibus. unde facere quidem semper strenui sunt, pa-
ti vero tardissimi. nec est ubi præliantes aut multitudinem hostium aut
consilia sentire ducum, aut difficultatem regionum sed ne fortunæ qui-
dem succubere. nam & ea ceteriorem putant esse victoriam. Quorum igi-
tur actus à consiliis incipiunt, consultaque adeo strenuus exequitur
exercitus, quid mirum si Euphrates à oriente, & Oceanus ab occidente,
itemque à meridiano tractu Africa fertilissima regio, & à Septentrione
Rhenus atque Danubius sunt imperii limites, cum minorem esse possi-
dentibus possessionem recte quis dixerit? Hæc ego profecturus sum, non
tam proposito laudandi Romanos, quam solatio deuictorum, & ut no-
uarum rerum cupidos dererrem: forasse autem & ad experientiam
proderunt bonarum artium studiosis, Romanæ instituta militiæ nesci-
entibus: redi tamen vade digressus sum.

C A P. IIII.

Impetus Placidii contra Iotapatam.

*Placidus in
Iotapatam
imperium
vertit, repul-
sus vero au-
fugit.*

✓ Vespasianus quidem vna cum Tito filio in Ptolemaide interim de-
gens, ordinabat exercitum: At vero Galilæam peruaserat Placidus,
ubi maximam eorum quos comprehendisset multitudinem interemit:
hæc autem fuit Galilæorum imbecillior turba, animisq; deficiens: pug-
nacissimos autem ut vidit semper in ciuitates confugere, quas Iosephus
communierat, in Iotapatam, quæ omnium tutissima erat, impetum
vertit: existimans eam repentino aggressu facillime captum iri, ma-
gnamque & sibi ex ea re aliis apud rectores gloriam comparandam, &
illis commodum ad reliqua maturius explicanda, quasi metu cessuris
aliis ciuitatibus, si quæ validissima esset, occupatam viderent. Multum
tamen opinione deceptus est: Iotapateni enim cum eius impetum præ-
sensissent, prope ciuitatem aduenientem excipiunt: congressisque cum
Romanis ex improviso plurimi & ad pugnam parati, nec non & alacres
(quippe ut pro salute patriæ, item coniugum liberorumq; dimicantes)
in fugam eos vertunt, multosque sauciant, septem solum interfecit:
quia neque inordinate pugna decesserant, septisque vndique corpori-
bus leuiter fuerant vulnerati: cum Iudæi quoque magis eminus iacula-
ri, quam manus conferre inermes cum armatis confiderent. ex ipsis au-
tem Iudæis tres ceciderunt, paucis præterea lauciatis. Placidus igitur ab
oppido repulsus aufugit.

C A P. V.

Galilæa à Vespasiano inuaditur.

*Vespasianus
Rom. non
militum sibi
ordinat.*

✓ Galilæam vero Vespasianus ipse cupiens inuadere, ex Ptolemaide
proficiscitur, ordinato militum itinere, sicut Romani consueuerunt.
Auxiliatores enim qui leuius armati essent, itemque sagittarios præire
iussit, ad repentinos incursus hostium cohibendos, & ut suspectas atque

oppor-

opportunas insidiis sylvas scrutarentur. Hos sequebatur Romanū pediatatus equitatusque pars: post quos ē singulis centuriis deni armaturam suam ferentes, mensurasque castrorum. Post hos stratores viatum ibant, qui aggeris maligna corrigerent, ac aspera complanarent, sylvasque obstantes præiderent, ne perplexo itinere fatigaretur exercitus. Deinde suas itemque subiectorum sibi rectorum sarcinas, & tutelæ causâ multos cum his equites ordinavit. post quos ipse veniebat, lectos pedites equitesque, necnon & lancearios secum ducens equitumque præterea suorum agmine comitatus. De singulis enim turmis proprios centum & viginti equites deputatos habebat. hos sequebantur, qui expugnandis ciuitatibus machinas & cætera tormenta portarent, deinde rectores, itemque præfecti cohortibus tribuni, stipati lectis militibus. & post hos circum aquilam signa alia, quæ omnibus apud Romanos agminibus præest, quod & vniuersarum alium regnum habeat, & sit validissima. Itaque illam & Principatus insigne putant, & omen victoriæ quoscunque bello petierint. Sacras vero signorum effigies sequebantur cornicines, & post eos acies, in latitudinem senis digesta militibus. his que adhærebat ex more quidam centurio; disciplinæ atque ordinis custos. Serui autem singularum legionum cuncti cum pedibus erant, multis aliisque iumentis vehentes militum sarcinas. Postremum agmen, in quo erat mercenaria multitudo, cogeant armati pedites, equitumque non pauci. Ita peracto itinere, Vespasianus cum omni exercitu ad fines Galilææ peruenit: ibique positis castris, quamuis promptos ad bellum milites continebat, vna & ostendendo exercitum, quo hostes metu percelleret, spatiumque indulgendo pœnitudinis, si quis ante prælium voluntatem mutaret, nihilominus autem murorum instruebat obsidium. Itaque multos quidem rebelliones fugere vel solus fecit ducis aspectus: metum vero vniuersis incussit. Iosephi enim socii, qui non longe à Sypphæ castra posuerant, vbi bellum appropinquare cognouerunt, & iam iamque Romanos prælio secum congressuros, non modo ante pugnam, sed antequam hostes omnino conspicerent, fuga disiecti sunt, cum paucis autem relictus Iosephus, vbi animaduertit neque se ad excipiendos hostes sufficientem manum habere, & ludæorum animos concidisse: ac si fides haberetur, plerosque libenter ad hostes defectum ire: iam tum quidem bello omni abstinere: quam longissime autem periculis abesse decreuit abductisque qui secum remanserant, in Tiberiada confugit.

CAP. VI.

Gadara expugnatio.

Vespasianus autem Gadarensum ciuitatem aggressus, primo impetu capit, quod eam pugnae multitudine vacuam reperisset. Deinde hinc transgressus interius, cunctos puberes interfecit, cum Romanos odio gentis, & cladis memoria, quam pertulerat Cælius, nullius ætatis misericordia commoueret. Incendit autem non solum ciuitatem, sed etiam omnes circum vicos, & oppidula quædam penitus desolata, nonnulla quorum habitatores ipse cepisset. Iosephus autem quam tuitio-
nis causâ optauerat ciuitatem, ipse metu repleuit. Nam Tiberienses nunquam eum, nisi de omni bello desperasset, in fugam versum iri credebant: neque in hoc eos voluntatis eius fallebat opinio. Videbat enim res ludæorum quorsum euaderent: vnamque illos viam salutis habere, si propositum inuauissent. Ipse vero, quamuis adhuc sibi speraret à Romanis veniam tribuendam, morti tamen sæpe maluisset, quam pro-

An. mundi
4031.
ante Chri-
stum nat.
69.

*Aquilam
Romani
principatus
insigne & o-
men victo-
ria putant.*

*Iosephus à
sua desertus
in Tiberiada
confugit.*

*Iosephus ab
Romanis sibi
timet, &
Hierosoly-
mam pri-
matibus
scribit.*

dita patria cum dedecore administrationis sibi creditæ, apud illos festi-
citer agere, contra quos fuerat missus. Decreuit igitur Hierosolymam
primatibus, quemadmodum sese res haberent, cum fide perscribere: ne
vel nimis extollendo vires hostium timiditatis mox argueretur: vel mi-
nus aliquid nunciando, fortasse cepti etiam poenitentes ad ferociam
reuocaret: utq; si foedus eis placeret, cito rescriberent: aut si bellandum
esset, dignum ei contra Romanos exercitum mitteret. Ille quidem hac
epistola scripta, mature mittit qui Hierosolymam literas ferret.

CAP. VII.

Iotapatæ obsidio.

*Iosephus in
Iotapatam
ex Tiberiade
venit.*

Vespasianus autem Iotapatam excindere cupiens (nam in eam plu-
rimos hostium refugisse cognouerat, & præterea validissimum hoc
eorum esse receptaculum) præmittit pedites cum equitibus, qui mon-
tanum iter coequarent, saxis asperum, ac peditibus quoque difficile, o-
mnino vero equitibus inuium. Et hi quidem quatrinduo fecere quod
iussum est, latamque aperuere exercitus viam. Quinto autem die, qui
Menſis Maii vigelimus & primus erat, prior Iosephus in Iotapatam ex
Tiberiade venit, abiectosq; Iudæorum spiritus erigit. Cum vero trans-
itum eius Vespasiano quidam transfuga nunciasset, utque mox ciuita-
tem peteret incitaret, veluti cum ea totam Iudæam capere posset, si Io-
sephum subiugasset: hoc ille nuncio pro maxima felicitate percepto,
dulto providentia factum ratus, ut qui hostium prudentissimus videretur,
vltro se etiam in custodiam traderet voluntariam: statim quidem cum
equitibus mille Platidum mittit, vnaque decadarchum Ebutium, tam
manu quam prudentia virum insignem, circumvallare ciuitatem iussit,
ne clam inde Iosephus elaberetur. Postero autem die cuncta manu com-
mitatus ipse consequitur, & post meridiem vsque actio itinere, ad Iota-
patam peruenit: adductoque in septentrionalem eius partem exercitu
in quodam tumultu castra ponit, distante ab oppido stadiis septem. Con-
sulto autem quam maxime conspici ab hostibus afferebatur, ut visu atro-
niti turbarentur. quod etiam factum est: eosque tantus continuo stu-
por inuasit, ut muris egredi nullus auderet. At Romanos tota die an-
bulando fatigatos, ciuitatem statim aggredi piguit: ob eam causam du-
pliciti acie circumdato oppido, tertium extrinsecus agmen equitum po-
nuere, omnes Iudæis exitus obstruentes. Sed ea res illos in salutis despe-
ratione audaciores effecit: quippe in bello nihil est necessitate pugna-
cius. Itaque postridie impetu in muros facto, Iudæi primo quidem lo-
cis suis manentes, Romanis castra ante muros habentibus resistebant.
postea vero quam Vespasianus & sagittarios & funditores, omnemque
iaculatorum multitudinem adhibitam, missilib. in eos permisit vii: at-
que ipse cum peditibus in aduersum collem, vnde murus expugnabilis
erat, nisi cepit: tunc ciuitati metuens Iosephus, & cum eo cuncta Iu-
dæorum profluit multitudo: omnesq; in Romanos pariter irruentes,
procul à muris eos deterruere, multa manu simul & audacia patrando
facinora. Neq; minora tamen patiebantur quam faciebant. nam quan-
tum ipsos salutis desperatio, tantum pudor incendebat Romanos. &
hos quidem peritiam cum fortitudine, illos autem ducē iracundia feroci-
tas armabat. Denique cum tota die pugnatum fuisset, prælium hoc di-
remit: in quo Romanorum plurimis fauciat, tredecim interfecti sunt:
Iudæorum autem cum sexcenti essent vulnerati, septem & decem ceci-
derunt. Nihiloque minus, Romanis postridie iterum irruentibus oc-
currunt, multoq; fortius resistunt: ex eo scilicet fiduciam nati, quod

*Obsidio Iota-
patæ.*

*In bello nihil
est necessita-
te pugna-
tius.*

*Prælium in-
ter Romanos
& Iudæos
tota die com-
missum, nox
dirimit.*

eos pridie præter spem sustinuerant, sed eos quoque pugnacientes experti
 sunt, quod eorum iracundiam pudor incenderat, vinci credentem, nisi
 cito vicissent. Itaque per dies quinque Romanos minime ab aggressionem
 cessantibus eriam Iotapatenorum excursus agebantur, murumque fortius
 oppugnabantur. Et neque Iudæi vires hostium formidabant, neque Ro-
 manos difficultas oppidi capiendi lassabat. Etenim Iotapata paulomi-
 nus tota rupes est, ex aliis quidem partibus vndique vallibus immensis
 præceps, ut earum altitudinem oculis deprehendere cupientium aspe-
 ctus ante deficiat. Ab una vero tantum Boreæ parte adiri potest, ubi per
 transversum latus desinente montis ædificata est: quod quidem ipsum
 muro cluitatis Iosephus fuerat amplexus, quo inaccessible essent hostibus
 superiora cacumina. Aliis vero circum montibus tecta, prius quam in
 eam perveniretur, à nullo poterat conspici. Iotapata quidem sic erat
 communita. Vespasianus autem & cum natura loci simul certandum
 putans, & cum audacia Iudæorum, incipere obsidionem acriter statuit:
 aduocatisque rectoribus sibi subditis, de aggressu deliberabat. Cum-
 que aggerem fieri placuisset, qua parte murus facilis erat accessui, to-
 rum ad comparandam materiam misit exercitum: oppidoque propin-
 quis montibus excisis, magnaque vi lignorum & lapidum comparata,
 cratibusque ad euitanda iacula desuper missa per vallos dispositis, his
 prorecti aggerem construebant, nulla autem noxa vel minima telorum
 erat, quæ de muro iacerentur. His autem alii terram ex propinquis tu-
 mulis eruentes, sine intermissione suppeditabant: cunctisque trifariam
 distributis, nullus erat otiosus. At Iudæi super eorum tegmina saxa in-
 gentia, & omne telorum genus curabant immittere: quæ licet minime
 penetrarent, magnos tamen crepitus dabant, & horribile impedimen-
 tum erat operantibus. Tunc igitur Vespasianus machinis missilium cir-
 cumpositis (erant autem omnes ceterum sexaginta) in eos qui super mu-
 rum astarent, iussit tela contendi: simulque ex catapultis lanceæ per-
 currebant, saxaque tormentis ingentia mittebantur, ignisque & sagit-
 tarum frequentissima multitudo, quæ non solum murum, sed etiam
 totum intra iactum earum spatium Iudæis inaccessum fecere. Arabum
 enim sagittariorum manus, & iaculatores, itemque funditores & om-
 nes machinæ tela iaciebant. Neque tamen his Iudæi prohibiti, ne desu-
 per propugnarent, quieti erant: sed excurrendo per cuneos more latro-
 num, tegmina operantium detrahebant, nudatosque feriebant: & ubi
 illi cessissent, aggerem dissipabant, vallorumque munimenta cum crā-
 tibus igni tradebant, donec Vespasianus cognito, huius damni causam
 ex distributione operum contigisse, quod interiecta spatia Iudæis locū
 aggrediendi præberent, adunavit tegmina: coniunctisque pariter viribus
 obreptiones hostium prædixit sunt. Erecto autem propemodum ag-
 gere, pauloque minus æquato propugnaculis, indignus esse ratus Iose-
 phus, nihil contra moliri, quod oppido saluti foret, convocat fabros,
 murumque altius iubet extolli. Cumque illi tam multis obstantibus
 iaculis minime ædificare posse affirmarent, hanc eis defensionem exco-
 gitavit. Sudibus fixis per eos bouum coria recentia extendi præcepit, quæ
 emissos tormentis lapides sinuata susciperent, quibusque repulsa tela
 cetera dilaberentur, & ignis humore languesceret. hisque ante fabros
 oppositis, illi murum die noctuque operando, ad viginti cubitorum al-
 titudinem exerxerunt, crebris etiam turribus in eo constructis, minisque
 validissimis apratis. Quæ quidem res Romanis iam intra ciuitatem se
 esse credentibus, magnum mororem comparauit, tam Iose-
 phi molitione, quam oppidanorum obstina-
 tione perterritis.

An. mundi
 4031.
 à Christo
 nat. 69.
 Iotapata
 situs.

Vespasianus
 obsidionem
 acriter inci-
 pere statuit.

Iudæi per
 cuneos excurr-
 unt, aggre-
 rentque dissi-
 pant.

Iosephus sudibus
 fixis per
 cor bouum coria
 recentia extendi præ-
 cepit, quæ e-
 missos tor-
 mentis lapi-
 des sinuata
 susciperent,
 murum al-
 titudine erigit.

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

CAP. VIII.

*Obsequio Iotapatemorum à Vespasiano, & diligentia Iosephi, deque
Iudaorum excursionem in Romanos.*

*Vespasianus
volens mili-
te à pugna, ci-
uitatem obsi-
dere statuit.*

*Iosephus po-
tuit mensu-
ra ciuibus
ministrat.*

*Stratagemam
Iosephi.*

*Aliud calli-
dum Iosephi
consilium.*

*Populus Iose-
phum ne sese
negligenter
procurat.*

AT Vespasianus & calliditate consilii, & hostium audacia magis irri-
tabatur: qui iam recepta ex munitione fiducia, Romanos vitro in-
cursabant: inque dies singulos prælia cateruatim, & cuiusque modi la-
trocinales doli, & eorum quæ casus obrulisset rapina, aliorumque in-
cendia ñebant: donec Vespasianus retento milite à pugna, statuit obsi-
dere ciuitatem, ut eam viui necessarios penuria caperet. Alti enim
coactos inopia sibi supplicaturos, aut si ad finem usque in eadem perti-
nacia durauissent, fame consumendos eius habitatores putabat: mul-
toque faciliores expugnari fore, si post intervallum rursus anxius in-
cubisset. Itaque omnes exitus eorum à seruari præcepit. Illi autem fru-
menti quidem aliarumque omnium rerum intus habebant copiam, præ-
ter salem, aquæ vero penuria eos affligebat: quia neque fons erat in-
tra ciuitatem, & imbre contentis habitatoribus, rara est in illo tractu æ-
stiuis mensibus pluuia. quo tempore obfessi etiam hoc vehementius
afficiebantur, quod arcendæ siti fuerat excogitatum: quodque fieri,
velut omnis aqua iam defecisset, ægre ferebant. Iosephus enim, cum &
ciuitatem videret abundare aliis rebus, fortesque animo viros esse, quo
longiorem Romanis obsidionem faceret, quam sperabant, iam tum
potum mensura ciuibus ministrabat. illis autem conseruari aquam pe-
nuria grauius esse videbatur: amplioremque cupiditatem mouebat, quod
ius bibendi liberum non haberent: ac velut ad extremam sitim peruen-
tum esset, labori cedebant. Hoc autem modo affecti, Romanos latere
non poterant, qui ex aduerso tolle trans murum in vnum eos confluere
locum, & aquæ mensuram accipere prospicebant: quo etiam balista-
rum peruenientibus telis, plurimos occidebant. Vespasianus quidem
non multo post, exhaustis puteis, ipsa sibi necessitate traditum iri ciui-
tatem sperabat. Iosephus autem, ut hanc eius spem frangeret, iussit quæ
plurimos per murerum minas de mensa vendis atque humida vestimenta
suspendere, ut omnes repente aqua perfluere. ex quo mœror simul
Romanis actimor erat, cum tantum aqua viderent eos ludibrio consu-
mere, quos potui indigere credebant. Denique dux belli etiam ipse, quia
penuria ciuitatem posse capere desperasset, iterum consilium ad vim
atque armâ conuertit: Iudæis quoque id maxime cupientibus: quod
nec se nec ciuitatem saluam fore credebant, & prius quam famē vel siti
perirent, mortem bello optabant. Iosephus tamen, præter hoc etiam al-
liud consilium, quo sibi copia pararetur, per quandam vallem deuiam,
propterea quod minus euriōse habitam à custodibus excogitauit. Mittendo
enim per occiduas eius partes literas ad quos vellent Iudæos extra ciui-
tatem degentes, ab his omnia viui necessaria, & quæ in ciuitate defece-
rant, accipiebat. mandato comitantibus ut plerunque ad excubias re-
pererent, terga velleribus recti: quo si qui eos posse viderent, canum si-
militudine fallerentur. idque factitatum est, donec eius fraudem vigi-
les peruenirent, vallemque cernerent. Itaque tunc Iosephus non diu
ciuitatem sustinere posse prospiciens, suamque pariter salutem, si vellent
remanere, desperans, cum optimatibus de fuga tractabat. verum id po-
pulus sensit, & circa eum fusus, ne sese negligeret, precabatur, in quo solo
recumbere. ipsum. n. salutem esse ciuitati manentem, velut omnes eius
causa alacri essent animo certaturi. quod si etiam capiantur, eundem
solatio fore. decere autem illum nec inimicos fugere, nec amicos defe-

reret, aut quasi ex naui tempestate oppressa defilire, qui ad eam tranquillo mari venisset. ipsum enim magis demersurum esse ciuitatem, cum iam nemo audebit hostibus repugnare, si discessisset tui confiderent. Iosephus autem quod sibi caueret occultans, illorum commodos exitum parare dicebat. nam intra ciuitatem manendo, neque seruatis grande aliquid se profuturum: & si caperentur, vna cum his esse frustra periturum: obidione vero libetatum, extrinsecus maximo eis emolumento fore: mature enim congregatis ex territorio Gallizis, alio bello Romanos ab eorum ciuitate reuocaturum. nunc autem non videre, quid apud eos residens utilitatis afferret, nisi quod Romanos ad obsidionem magis incitaret, ut se caperent magnipendentes, quem si fugisset cognouissent, multum essent de obsidionis imperu remissuri. Non flexit his populum Iosephus, sed hoc circumstiteret se magis incendit. denique pueri & senes, itemque mulierum cum infantibus flentes ad eius pedes accidebant, eumque omnes complexi tenebant, & ut fortuna sociis sibi remaneret, cum ululatibus supplicabant: non inuidia salutaris eius, quantum ego arbitror, sed propria spe. nihil enim se mali, remanente Iosepho, existimabant esse passuros. Ille autem siquidem paruisset, hac preces esse ratus: custodiam vero, si per vim cogeretur (multum enim propositum discessus etiam querelarum misericordia freget) remanere statuit. communique desperatione ciuitatis armatus, & nunc tempus esse dicens pugnam incipere, cum spes nulla salutis est: pulchrumque vitam pacisci pro laude; ac forti aliquo patrato facinore in memoriam posteritatis occumbere: ad opera sese conuertit. Cum pugnacissimis ergo egressus, disiectis custodibus, usque ad Romanorum castra excurreret: & nunc pelles aggeribus impositas, sub quibus tendebat, discerpere: nunc operibus ignem immittere, posteroque die similiter ac tertio, & per aliquot deinceps dies ac noctes bellando non desatigabatur. Sed Vespasianus Romanos his excursibus male affectos aspiciens (nam & terga dare Iudæis pudebat, & fugientes insequi armorum pondere tardabantur: cum Iudæi semper aliquid agentes, priusquam in paterentur, in ciuitatem refugerent) armatis imperat, ut eorum imperum declinant, ne cum hominibus mortis audis manum conferrent. Nihil est fortius desperatis. Restingui autem illorum imperus, si propositum frustraretur, quasi flammam, si materiam non inueniat. Ad hoc oportere Romanos cautius quætere victoriam, augendæ possessionis causa, non ex necessitate pugnautes. Per sagittarios autem Arabum & Syriæ funditores, perque laxa tormentis emissa plerumque repellere Iudæos. nulla enim telorum machina quiescebat. Illi autem his quidem male accepti cedebant: verum eminus missa intra iactum subeuntes, sauius Romanis instabant: cum neque corpori, neque animæ parcerent: sed per vicem vtrinque pugnarent, suorum quisque laborantibus subuenientes.

C A P. IX.

De oppugnatione Vespasiani contra Iotapatam, arietis, & aliiu tormentu bellicu.

Gitur Vespasianus ultro se existimans longitudine temporis, hostiumque incursum obsideri, cum prope iam muni aggeres æquarentur, arietem adinuenire decreuit. Est autem aries immensa materia, malo nauis assimilis: cuius summum graui fetto solidatum est, in arietis effigiem fabricato, vnde etiam nostren accepit. dependet autem funibus medius ex trabecula, velut ex trutina, palli vtrinque fultus, bene fundatis. retrorsum autem magna virorum multitudine repulsus, isdem-

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.
*Prudentia
Iosephi.*

*Iosephus in
Iotapata re-
manet.*

*Cum spes nul-
la salutis est,
bellum extre-
mum reme-
diu.*

*Audacia Iu-
daeorum in
extrema de-
spiratione.*

*Vespasianus
per sagitta-
rios fundito-
res Iudæos
repellit.*

Ariet.

An. mundi
4031.
à Christo
nat 69.

*Iosephus com-
mentum,
quo vim ma-
china paula-
tim jalleret
excogitavit.*

*Iosephus ma-
chinas & pro-
pugnacula
Romanorum
& aggeres
concremat.
Eleazar iro-
bur & auda-
cia.
Netira &
Philippi con-
tra Romanos
audacia.*

*Vespasiani
plantam mi-
les sagitta
percuttam
vulnerat.*

que simul rursus impellentibus missis, In fronte prominente ferro
moenia percussit: nec est villa tam valida turris, aut murorum ambitus
adeo latus, ut et si priores idus fortiter sustinuerit, assiduos vincat. Ad
huius periculum reiduci Romano transire placuit vi capere oppidum
properant: quoniam perniciofa videbatur obsidio, Iudæis minime
quiescentibus. Itaque Romani quidem balistis cæterisque missilibus
machinis, ut facilius ferirentur qui de muris obsistere tentassent, propius
adhibitis utebantur: neque sagittarii aut funditores longius aberant.
cum vero eâ causa muros hinc auderet ascendere, ipsi arietem appli-
cabant cratibus desuper itemque pellibus septum, tam pro sui defen-
sione quam machinæ. Et primo quidem impetu moenia concussa sunt
clamorque oppidanorum, velut iam capti essent, maximus factus est.
Iosephus autem eandem locum sæpe feriri, neque multo post murum
disturbatum iri prospiciens, quo commento vi machinæ paulatim fal-
leret excogitavit. Saccos enim paleis confertos, quæ imper impetum
arietis ferri viderent, demitti iussit ex muro: ut eo modo secundi idus
errarent, aut etiam excepta vulnera laxitas frustraretur. Quæ quidem
res multum Romanis moræ attulit. nam quocunque hi machinam
converterissent, contra illi qui super murum stabant, palearum tradu-
centes saccos, idibus supponebant: nihilque murus repercussione læ-
debatur, donec etiam Romani aduersus hoc aliud machinati sunt: pro-
ceris enim contis expeditis, in his summis falces quibus saccos abscin-
derent alligarunt. Cum autem hoc modo efficax esset opus arietis, ac
murus (qui recens edificatus erat) idibus cederet, quod reliquum e-
rat, Iosephus eiusque socii ad ignis auxilium se contulerunt: accen-
sumque totum quod aridæ fuit materiz, tribus ex locis pariter inflan-
marunt, vnaque machinas & propugnacula Romanorum & aggeres
concremarunt. Illi vero non sine malo subueniebant, audacia inuul-
eorum territi, & ne adiumento essent, flammis proruentibus impedi-
ti: quæ aridum natæ fomitem, & præterea bitumen ac picem, nec non
etiam sulphur, opinione citius volitabant: operaque Romanorum
multo labore curata, vnius horæ spacio pessum dederunt. Hic etiam
vir quidam Iudæus, prædicatione ac memoria dignus inueniunt, Sa-
mæ filius Eleazarus, cui Saab Galilææ patria fuit. Is enim laxum in-
gens alte sublatum, tanta vi super arietem ex muro dimisit, ut machi-
næ caput abrumperet, idque ex mediis hostibus saltu ad eos delatus
auferret, nulloque metu reportaret ad murum. Postremo tanquam
signum quo tela mitterent, hostibus propositus, nudo corpore quin-
que sagittarum vulneribus fixus est: earumque nulla respecta, ubi mu-
rum ascendit, vnde iam videri ab omnibus poteat, sua audacia ibi con-
stitit, contraictusque dolore plagarum cum arietē decidit. Post hunc
fortissimi extiterunt duo fratres Netiras & Philppus de vico Roma Ga-
lilæi. Qui cum super milites decimæ legionis prolapsi essent, tanto impe-
tu vique irruerunt, ut & aciem Romanorum perfrangerent, quique ad-
uersum ierant, omnes in fugam verterent. Præter hos Iosephus quoque
& cætera multitudo, raptis ignibus, machinis & refugia, cum operibus
quintæ itemque decimæ, eius quæ terga dederat legionis incendunt.
Cæteri autem qui mox consecuti sunt, & instrumenta & omne genus
materiz obruerunt. Rursus autem Romani sub vesperam, erectum a-
rietem ad eam muri partem, quæ pridem quassata fuerat, appulere: ibi
que propugnatorum quidam Vespasiani plantam sagitta percussam le-
uiter vulnerat, quia vis teli spacio defecisset. Maximam tunc id Roma-
nis perturbationem fecit. his enim qui prope aderant viso sanguine
perterritis, per omnem fama cucurrit exercitum: reliquaque obsidione

plenique cum itupore atque formidine ad ducem belli concurrebant: & ante omnes Titus aderat meruens patri. Vnde contigit, vt & beneuolentia circa rectorem, & filii trepidario confunderet multitudinem, facile tamen pater & timore filium, & perturbatione liberauit exercitum. superato enim dolore vulneris, & ab omnibus qui sui causa pertimuerunt conspectu tendens, bellum in Iudaeos feruens incitauit. nam velut vltor quisque Imperatoris omne periculum adire cupiebat; & clamare alius alium adhortantes, murum petebant. Iosephus autem cum suis, licet albidus balistarum itemque tormentorum ictibus caderent, nequaquam tamen deterrebantur à muro: sed flammis & ferro, & saxis eos appetebant, qui arietem protecti cratibus impellerent. Nihil autem aut parum proficiebant, cum sine intermissione procumberent in caespem hostium positi, quos ipsi contra videre non possent. nam & suis ignibus collucebant, tanquam si dies esset, & certum erat lignum quod tela dirigerent: machinisque procul non apparentibus, mistilia cauere non poterant. Ergo propterea tam catapultarum quam iaculorum vis multum transigebantur: missaeque machinis saxa & murorum minas auferabant, & frangebant angulos turrium. virorum autem nulli tam fortiter consipati erant, vt non vsque ad extremam aciem saxi magnitudine ac violentia sternerentur. Sciera autem aliquis, huius machinae vis quantum valeat, ex his quae illa nocte contigerunt, in muro cuidam ex circumstantibus Iosepho, saxo percusso caput auulsim est, eiusque ad tertium stadium veluti funda excussa caluaria. Interdiu quoque praeguantis foeminae transiecto vtero, ad dimidium stadium insans abactus est: tanta tormento vis fuit. Ergo machinis terribilior erat impetus & missilium strepitus. Crebri autem mortui, cum per muros deiicerentur, sonabant. & acerbissimus quidem intus excitabatur mulierum clamor: extrinsecus autem occumbentium gemitus concrepabant: totusque ambitus murique quae in pugnabatur, sanguine consuebat, iamque ascendere poterat congeitione eaduerum. montes autem resonantes, multo amplius horrorem augebant: nec quicquam illi nocti defuit, quod vel auribus vel oculis terrorem posset incutere. Plurimi quidem pro Iotapata decedentes, fortiter ceciderunt; plurimi etiam sauciati sunt, & tamen vix circa matutinas vigilas murus assiduus machinarum ictibus cessit. Tunque illi quidem corporibus atque armis eam parrem quae deiecta fuerat, priusquam Romani pontes apponerent, munierunt.

C A P. X.

De iterata impugnatione Iotapatemorum.

M Ane autem Vespasianus ad occupandam ciuitatem iam ducebat exercitum, ex nocturno labore paululum recreatum. Idemque cupiens de conuulsa muri parte alios propugnatores depellere, equitum quidem fortissimos equis depositos trifariam collocat: vt recti armis dirutum latus vndique obsiderent, contosque prae tenderent: & cum pontes admoneri coepissent, ipsi priores introirent. Post illos autem pedites valdissimos ordinauit: Reliquam vero equitum multitudinem secundum muri spacium per montana loca distendit, ne quis fugiens excidium ciuitatis lateret. Deinde qui hos sequerentur constituit sagittarios paratas sagittas habere iussos: funditores quoque similiter, & appositos machinis. Aliis autem integris muri partibus scalas applicare praecipit: vt qui hoc prohibere tentassent, deiecta partis defensionem relinquerent: ceterique omnibus simul telis oppressi, violentiae irruptionem cederent. Iosephus autem hoc consilio cognito, per murum quidem inte-

An. mundi
4031.
a Christ.
nat. 69.

Bellum in
Iudaeos refo-
ruitur.

Vu Roma-
norum iactu
terram.

Vespasianus
ad occupandam
ciuitatem
exercitus duxit:

Iosephus
muri
partem
defendit.

An. mundi
4031.
à Christ.
nat. 69.

Mulierum
ac puerorum
vlulatus in
pugna.

Prælium
Romanorum
cum
Iudeis in
ponte.

Romanos
Iudeis fer-
uentis oleo
perfuderunt.

grum labore fatigatos itemque senes disposuit, quasi lædi non possent: in parte, vero collapsa validum & potentissimum quemque: senosque ante omnes viros, in quibus & ipse fuit, ad pericula subeunda sortitus est: hisque præcepit, ut agminum vlulatibus ne metu quaterentur, aures obstruerent: contra sagittarum vero multitudinem communiti protegerentur de super scutis: paulatimque recederent, donec sagittarii pharetras exinanirent. Si vero pontes à Romanis apponerentur, ipsos profligare mandauit: atque hostibus persuasit per sua instrumenta resistere: vnumquemque vero ita certare debere, non quasi conseruandam tueretur, sed quasi perditam iam patriam vindicaret: atque oculis suis proponere mactari senes ac liberos, coniugesque suas propemodum ab hostibus capi, vimque futuræ cladis iam nunc collectam in auctores eius effundere, ita quidem in vtroque disposuit. Ciuitatis autem vulgus imbel-
le, mulieres ac pueri, postquam oppidum triplici acie videre circumdatum (nullus enim ad pugnam translatus fuerat à custodiis) stricisque gladiis ad partem muri deiectam hostes instare, armisque montara loca omnia desuper collucere, atque Arabum quandam sagittariis tela suggerere, tunc extremo vlulatu quasi capta vrbe consonuerunt, non ut impendere mala, sed ut adesse iam crederes. Quare Iosephus mulieres, ne misericordia suorum animos effœminarent, intra domos cum intermissione concludit, silere iussas: ipse vero ad partem muri quæ sibi obli-
gerat transiit. & scalas quidem applicantibus animum non intendit, sed tantum speculabatur imperum sagittarum. Simul autem ac rubicines vniuersarum legionum consonuerunt, & grauius infremuit exercitus: signoque dato, missis vndique sagittis lux obcurari cepit: Iosephi socii memores præceptorum, & aduersus clamorem obstruendis auribus, & contra sagittarum vulnera corporibus communitis, cum admouerentur pontium machinæ, ipsi eas cursu, & antequam hostes pedem in his ponerent, occupant: eosque ascendere nitentes prælio turbant, varia manuum itemque animi facinora demonstrantes: & ne vel in extremis calamitatibus deteriores illis viderentur, qui sine periculo fortes contra se essent, curabant, nec prius à Romanis diuellabantur, quam vel caderent vel occiderent. Itaque Iudeis perpetuo dimicantibus, cum nec vnde mutarent propugnatores haberent, desessis autem Romanorum assidue substituerentur, proque his quos violentia repulissent, alii succederent: Iuicem se adhortari latera copulant: protectique defæpi longioribus scutis, inexpugnabilis globus effecti sunt: totaque acie velut vno corpore repellendo Iudeos, in muro iam pedem ponebant. Tum Iosephus, his rerum angustiis consilio necessitatis adhibito, machinis exco-
gitandis cum desperatione stimularur: feruentique oleo perfundi milites iubet, scutorum coniunctione defensos, id autem Iudei multi, qui & paratum haberet, & plurimum, cito Romanis infundunt: ipsis etiam in eos ahenis missis calore bullientibus. Hæc res Romanorum ardentium aciem dissipauit, & cum dolore & uulnere deuoluebantur à muro. siquidem facile à vertice ad pedes vsque sub armatura oleum per totum corpus fluebat, carnemque non secus ac flamma depascebatur: quod natura facile calefceret, seroque pro sui pinguedine refrigeret, thoracibus autem & galeis illigatis incendiū fuga non erat. Nunc autem salientes, nunc incuruari dolore, de pontibus decidebant. Ad suos autem contra nitentes tuto recedere non poterant, quoniam facile ab insequentibus vulnerabantur. Sed neque Romanis virtus in rebus aduersis, nec Iudeis prudentia defuit. Romani enim licet oleo perfusi mirabilia pati viderentur, tamen in eos qui perfuderant ferebantur, præcedentem quisque, incurfando, tanquam ipse imperum retardaret. Iudei vero pro-

greſſi-

gressum eorum dolo altero deceperunt, cum sceno græco decocto pontium tabulata perfunderent: quibus illi dilabentes retrahebantur, ut neque fugientium quisquam, neque aggredientium firmo posset eniti vestigio: sed alii quidem resupinati per ipsas pōtium tabulas calcarentur, multi vero super aggeres deicerentur: & qui cecidissent à Iudæis feriebantur: qui Romanis desiliantibus conflictu iam liberi, facillime tela dirigebant. Cum autem multa milites mala in hac perpeti pugna dux videret, sub vesperam eos reuocat: quorum non paucis trucidatis, plures sunt vulnerati. Ex Iotapata vero sex viris mortuis, plures quam trecenti saucii translati sunt. Hoc autē modo pugnatum est Iunii mensis die XX. At Vespasianus, eorum causa quæ acciderant, consolatus exercitum, postquam ira vidit accensum, neque tam exhortatione, quam opus deposcere, aggeres quidem altius tollit. Tres vero turres quinquagenum pedum in excelsum iubet erigi, ferro vndique testas, ut & ponderē stabiles essent, neque ignibus expugnarentur: easque super aggeres collocat, iaculatoribus & sagittariis, itemque leuioribus milium machinis plenas, funditorum quoque fortissimis. Qui cum non conspicerentur propter altitudinem turrium & loricas, ipsi eos qui super murum altarent facile conspicuos, telis feriebant. At illi cum neque à vertice venientes, sagittas facile declinarent, neque vicisci possent quos non viderent: altitudine quidem turrium librata manu iacula super ferro autem, quo erant septæ, flammis obstante: ob hæc defensionem muri deserunt: oppugnationemque tentantibus prompte occurrunt. Et Iotapatēni quidem ita resistebant, quamuis multi in dies singulos q̄cumberent, neque contra mali quicquam hostibus facerent, quod eos sine periculo prohibere non poterant.

An. mundi
4031. à
Christ.
nat. 69.

Romani
ro
infesta à pu-
gna retroce-
dunt.

Vespasianus
aggeres al-
tius tollit &
turres erigit,
Iotapatēni
oppugnatio-
nem tentan-
tibus prom-
ptè occurrunt.

CAP. XI.

Iapha expugnatio à Traiano & Tito.

His autem diebus Vespasianus ad finitimam quandam Iotapatæ ciuitatem euocatus, cui nomen est Iapha, nouas res affectantem, & propterea, quod Iotapatēnos præter spem reituisse audierat, insolescentem, mittit eo Traianum decimæ legionis rectorem, dāns ei duo millia pedum & equites mille. Ille autem cum oppidum contra expugnationem munitissimum reperisset (nam præter naturam, qua tutum erat etiam muro duplici cingebatur) habitatores vero eius vidisset paratos ad pugnam sibi obuios procelis, prælium cum his committit: eosque paulisper leuēctos, in fugam vertit: quos vestigiis consecuti Romani, exterioris muri ambitum quo confugerant, cum ipsis irrumpunt. secundū autem murum petentibus, ciues sui claudere ciuitatem, meru scilicet, ne cum his rursus hostes intrarent. Profecto autem Deus Galilæorum cladem Romanis donabat, qui etiam tunc ciuitatis vniuersum populum exclusum mœnibus propriis, ad interitum hostibus dedit auditiūm cædium. Multi enim simul ruentes ad portas, multumq; nominatim præpositos inclamantes, inter ipsas preces mactabantur, quibus hostes vñi murum, alterum ciues clauferant: & inter medios coacti matorū ambitus, multi quidem sociorum gladiis transiebantur, infiniti vero à Romanis interficiebantur, ne ad viciscendum quidem recepta fiducia. nam præter hostilem metum, etiam domestica proditiō eorum animos fregerat. Denique moriebantur, non Romanos, sed Iudæos execrando, quoad omnes interire numero hominum duodecim millia. Vnde Traianus vacuam esse ciuitatem pugnatoribus reputans, & si qui adhuc intus essent, nihil eos ausuros esse existimans præ timore, imperatori

Iapha expu-
gnatio à
Traiano.

Iudæi ab Ro-
manis intra
duos muros
conclusi tran-
cendantur.

Duodecim
millia ho-
minum in-
tra muros tran-
cendantur.

An. mundi
431 à
Christo
nat. 69.

Titus cum
copia ad la-
phan perma-
nit.

Vehemens
pugna in op-
pido inter
Galilaeos &
Romanos.

excidium reservavit. eumque per nuncios rogavit, ut filium suum Tiri-
mitteret, finem victoriz impositurum. Ille autem laboris aliquid super-
esse ratus, cum milite filium misit. hoc est, quingentis equitibus & pedi-
tibus mille. Qui mature ad civitatem profectus sic ordinavit exercitum,
ut in laevo quidem latere Traianum constitueret, ipse vero in dextro ob-
sidiioni praeset. Itaque militibus scalas muris undique applicantibus, cum
paulisper desuper Galilaei obstiterent, continuo moenia reliquerunt. Ti-
rus vero eiusque comites saltu demissi, mature civitatem obrinuerunt.
Tumque vehemens cum his, qui se intus congregavere, pugna commissa
est: nunc per angusta viarum irridentibus validissimis: nunc foeminis ex
tektorum culmiis, quae forte inuenissent, tela iactantibus. Et hoc
quidem modo usque ad sextam horam sustinere conflictum, absumptis
autem bellatoribus, cetera multitudo, & sub diuo, & per domos, senes
pariter ac iuvenes mactabantur. Denique virilis sexus praeter infantes
nullus remansit, qui cum mulieribus abducti sunt servitio. Interempto
rum quidem in civitate, & in primo congressu, numerus fuit, quindecim
millia: captivorum autem duo millia CXXX. Haec Galilaeis clades
contigit quinto & vigesimo die Iunii mensis.

C A P. XII

De Samaritanis & Cereale domitio.

Samaritan-
iam in mon-
te Garizin
congregatio.

Agna deso-
luta in mon-
te Garizin.

Vndecim
millia &
sexcenti Sa-
maritae in-
terfecti.

Quod ne Samaritae quidem alieni à calamitatibus remanere. Hi namque
in monte Garizin, qui est illis sanctissimus, congregati, locis suis ex-
pectabant: belli autem minas eorum conuentus ac spiritus habere vide-
batur: nec saltem vicinorum malis corripiebantur, sed inconsulta suarum
virium infirmitate, secundis Romanorum rebus exterriti, prona in tu-
multum voluntate pendebant. Vespasiano autem placebat morus an-
tecapere, eorumque impetus praevinire. Nam etiam praesidiis tota Sama-
ritica regio cincta erat, tamen eorum multitudo qui coierant & conspi-
ratio timebatur. Eaque causa Cerealem quintae legionis tribunum, cum
sexcentis equitibus tribusque peditum millibus mittit. Ille autem ad
montem quidem accedere, praetioque congregi nequaquam tutum esse
duxit. quod hostes plurimi desuper essent: milites vero circumvallatis
undique montis radicibus, tota eos die custodiebant. Euenit autem a-
quae tunc indigentibus Samaritanis, etiam graves accendi et flus (erat enim
tempus aestatis, neque se rebus necessariis vulgus instruxerat) adeo ut
nonnulli quidem una die siti morerentur. multi vero eiusmodi morti
servitium praesentes, ad Romanos transfugerunt: ex quibus cognito
Cerealis, illos etiam qui adhuc perseuerarent, malis infractos, montem
ascendit: & circum hostes exercitu constituto, primum eos ad foedera
hortabatur, atque ut salui esse mallent rogabat: si autem proiecissent, tu-
tos fore promittens: denique quis persuadere non posset, aggressus eos
occidit omnes, & iam: autem vndecim millia & sexcenti. Haec Iunii men-
sis vigesimo & septimo die gesta sunt: atque his calamitatibus Samaritae
oppressi sunt.

C A P. XIII.

Isotapata excidium.

Isotapatenis autem diu durantibus, & praeter spem aduersa tolerantibus,
quadragesimo quidem ac septimo die, Romanorum aggeres su-
per murorum altitudinem sunt elati. quidam vero ad Vespasianum co-

dem die profugus venit, paucitatem ciuium & infirmitatem simul eorum enuncians: quodque diurnis vigilijs, & praelijs assiduis, consumpti, minime quidem ulterius vim ferre possent, verum dolo etiam caperentur, si quis instaret. circa extremam namque vigiliam, quando & malorum requiem habere viderentur, & maxime defatigatos custodes matutinus somnus occupat dormire eos dicebat, eademque hora inuadendos esse suadebat. Vespasiano autem, quia fidem nosset inter se Iudaeorum, qua itaque superbia potius contemnerent, transfuga suspectus erat: nam & antea quidam ex Iotapata captus, omne tormentorum genus fortiter pertulit, & cum ne flammis quidem coactus, quid intus ageretur, hostibus exquirentibus prodidisset, mortem deridens cruci suffusus est. fidem tamen proditori coniectura faciebat, sorta se illum vera dicere: ipse autem nihil ex eius fallacia magnum sibi exitimans esse metuendum, aternari hominem iussit, & ad occupandam ciuitatem parabat exercitum. Hora igitur quae fuerat indicata, silentio muros petebat: primusque incedebat Titus cum vno e tribunis Domitio Sabino, paucis ex quinta decima legione comitatus. Interfectis autem vigilibus, in ciuitatem ingrediuntur, & post eos Sexrus Cerealis tribunus & Placidus, subiecto sibi milites introducebant. Arce vero occupata, cum hostes in medio oppido versarentur, iamque plane dies esset, tunc quidem illi qui capti tenerentur adhuc excidium sentiebant, multo labore somnoque pariter dissoluti. Et si quis euigilasset, nebula vltus eius heberauit, quae casu tunc plurima se circa oppidum fuderat, donec totus irruit exercitus: soloque malorum periculo excuscitati sunt: morientesque demum se perijisse crediderunt. Romanos autem memores quid obsidionis tempore pertulissent, neque parcendi cuiquam, neque miserendi quenquam tangebatur cura. sed ex arce plebem ad pronam compulsum facillime trucidabant, ubi loci difficultas pugnae cibis quoque negaret copiam resistendi, viarum uaque angustijs pressi, ac per decliua dilabentes, fluente de super bello obtrebantur. Id multos etiam qui circa Iosephum lecti erant, ut manibus proprijs liberarentur incitauit, nam cum se viderent Romanorum neminem posse occidere, ne Romanorum manibus oppeterent, praeuenerunt. & in extrema parte ciuitatis congregati, semet interfecerunt. Quicumque tamen vigiliam primi captam ciuitatem senferant, in quadam turrim septentrionalem fuga recepti, aliquandiu quidem restiterunt. deinde circumfusi hostium multitudine, sero dextras dedere: hisque instantibus, mortem suam ex quo animo praeberunt. Potuissent autem incruento Romani obsidionis si ne gloriari, nisi vnus ex ipsis occidisset centurio, Antonius, peremptus insidijs. Nam quidam ex his qui ad spelunca confugerant (erant autem plurimi) rogabat Antonium, dextram sibi porrigere, ad fidem salutis ac praesidium, quo tutus ascenderet, cumque is manum porrexisset incaute, hasta ille praeventum sub inguine percussit, statimque cecidit. Illo quidem die comparantem multitudinem peremere Romani: postea vero secutis diebus scrutando latebras, per cuniculos & speluncas in omnem sauebant aetatem, praeter infantes & senes, itaque captiui quidem mille ducenti congregati erant: quadraginta vero millia connumerata sunt excidij tempore pugnisque superioribus mortuorum. At Vespasianus ciuitatem ipsam excindi iubet, castellaque eius omnia exurit. Iotapata quidem ita deuicta est tertio decimo imperij Neronis anno, calendarum Iuliarum die.

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

*Profugus
quidam
paucitatem
Iotapatenorum & infirmitatem eorum enunciat.
Romani hostibus dormientibus urbe possuntur.*

Romanos neque parcendi neque miserendi cura tangit.

Pugna Iudaeorum cum Romanis ex turri.

Antonius à Iudaeis insidijs peremptus.

Quadraginta millia Iudaeorum excidij tempore, pugnisque superioribus intereunt.

An. mun.
4031.
à Christo
nat. 69.

CAP. XIV.

*Quomodo Iosephus captus vitam suam redemerit facto
& verbo.*

*Iosephus in
profundum
puteum des-
cendit, & in spe-
cem delitescit.*

*Vespasianus
Iosepho per
tribunos dat
pacem.*

*Nicanor tri-
bunus Iose-
pho notus.*

*Iosephi de
Iudaeorum
clade, nocturne
somnia.
Iosephus Deo
plenus, occultas
preces offert
Deo.
Iosephus Nica-
nori consensit.*

*Iudaeorum
in Iosephum
impetum.*

Romani vero Iosephum requirentes, & propriæ indignationis causa, & quod imperatori operæ precium videbatur (captus enim maxima pars belli esset) mortuos itemque abditos rimabantur: ille .a. in exitio ciuitatis fortunæ quoddam ausus auxilio, per medios se hostes surripuit, & in quendam profundum puteum salu demissus est, cui amplā specus adiunctum erat à latere, quod supra scrutantē videre non possent: vbi quadraginta insignes viros latitantes offendit, rerumque vtilium apparatus, qui non paucis diebus sufficeret. Hostibus autem omnia complexis interdiu quidem se occultauit: nocte vero sursum ascendens, vigiliæ explorabat, vt fugerent. Cumque omnia vndique ipsius causa maxime custodirentur, neque fallendi spes esset, in speluncam iterum descendebat: biduumque ibi delituit. Tertia vero die, capta quadam muliere, quæ cum ipsis fuerat, indicatus est. Tumque Vespasianus prope duos tribunos, Paulinum & Gallicanum, iussus pacem dare Iosepho, & hortari eum vt ascenderet mittit. Quibus tamen ille rogantibus, postquam ad eum venerunt, fidemque pro salute dantibus, minime paruit. Ex his autem magis quæ pati meritus esset qui plurima commisisset, quam ex naturali mansuetudine rogantium, suspicionem colligens, velut ad pœnam euocaretur, timebat: donec Vespasianus tertium quoque, tribunum Nicanorem, Iosepho notum, atque olim consuetum misit. Is autem, quā mite in eos Romanorum esset ingenium, quos semel subiugassent, referens: quodque ipse Iosephus virtutis causa magis admirabilis, quam inuisus ducibus, haberetur: essetque imperatori studium non eum ad supplicium ducere, quod etiam sine deditione sibi liceret exigere, sed conseruare potius virū fortem: his addebat, quod nec Vespasianus, si quid dolo moliretur, amicum ad id mitteret, vt rem optimam pessimam, hoc est, perfidiam prætexeret amicitiam: neque semetipsum illi vt amicum falleret, obtemperaturū fuisse. Verum Iosepho etiam post Nicanoris dicta hæsitante, milites quidem irati, speluncæ ignem submittere properabant. sed retinebat eos belliductor, viuum Iosephum capere plurimi pendens. Nicanore autem vehementer instante, vbi etiam hostilis multitudinis minas comperit Iosephus, nocturna somnia reminiscitur: quibus ei Deus & futuras Iudæorum clades, & quæ Romanis essent euentura principibus, ostendit. erat autem interpretandis quoque somnijs idoneus, & coniectare quæ ambiguae diuinitus dicerentur, sciebat: qui & sacros prophetarum libros nouerat, quod & ipse sacerdos esset, & parentibus sacerdotibus procreatus. Illa igitur hora quasi Deo plenus, & recentium somniorum, quæ horrenda viderat, simulacra mente complexus, occultas preces Deo offert. Et quia Iudæorum, inquit, labefactari tibi rem creator placuit, fortuna vero ad Romanos tota migravit, animamque meam, quæ futura prædigeret, elegisti, do quidem manus sponte Romanis, & viuo, restor autem, quod non prodixit, sed tuus minister ad eos ibo. Simulque his dictis, Nicanori consentiebat, Verum qui vna confugerant Iudæorum, postquam intellexerunt Iosephum rogantibus, cedere, vniuersi circumstantes clamabant, certe plurimum ingemiscere leges patriæ. Vbi sunt quæ Iudæis Deus annuit, quibus mortem contemnentes animas indidisti? Vita Iosephe captus es, lucemque pateris intueri seruientem? quam cito tui oblitus es? quam multos pro libertate mori persuasisti? falsam profecto opinionemque fortitudinem habebas, falsamque prudentiam, si salutem apud eos speras, cum qui-

bus ita dimicasti: aut si hæc etiam certa sunt, ab illis tamen te seruari cupis. Sed quamuis te Romanorum fortuna tui obliuione perfuderit, nos tamen patris gloriæ consules, & dexteram tibi & gladium commodabimus. Tu vero si quidem sponte moriæ, dux Iudæorum: si vero inuitus, proditor morieris. Vix hæc elocuti sunt, & intentatis ei gladijs, occidendum illum comminabantur, si Romanis pareret. Timens igitur impetum Iosephus, & se Dei præceptorum proditorum esse ratus, si ea non renunciaisset morte præuentus, argumentis eos philosophiæ necessario tractare incipit. Et quid enim tanto peius, inquit, o socij propriæ cedis auidi sumus? aut cur amicissimas inter se res, corpus & animam, in diffensionem vocamus? mutatum me esse quispiam dicit? sed Romani hoc sciunt, Optimum in bello mori: sed lege belli, hoc est a victorib. trucidari. Proinde si quidem Romanorum ferrum deprecor, vere meo gladio meaque manu sum dignus: sin illi hosti suo parcendum putant, quanto iustius non ipsi nobis pepercerimus? Quippe stolidum est ea circa nos admittere, pro quib. ab illis dissensimus. Pulcrum .n. esse pro libertate mori, & ipse fateor, pugnando tamen, & illorum manibus quicam præripere: nunc autem neq; prælio nobis obstant, neque nos interficiunt. Idem autem timidus est habendus, qui mori non vult cum opus est, & qui vult cum non oportet. Præterea quis nos metus prohibet ad Romanos ascendere? nempte mortis. Ergo quæ ab hostib. dubie suspecta formidini est, eam certam ipsi nobis irrogabimus? Vetum seruitutem dicit aliquis. Valde quidem nunc liberi sumus. At vii fortis est semet occidere. Imo vero ignauissimi quantum opinor. Nam & gubernatorem timidissimum puto, qui tempestatem metuens, ante vim turbis nauem sponte submergit. Quinetiam propria manu perire, à communi omnium animalium natura discrepat, eoq; modo in creatorem nostrum Deum summum scelus admittitur. Nullum est animal, quod ex industria vel perse moriatur. Siquidem naturæ lex validissima, vt velint viuere, in omnibus sita est: idcirco & qui nobis adimendum id putant, hostes ducimus, & quos nostros inuidiatores putamus poenā persequimur. Deum vero indigne ferre non arbitramini, cum donum eius homo despiciat? Ab illo enim accepimus vt essemus: rursumque, vt esse desinamus, illi reddendum est. Corpora quidem cunctis mortalia sunt, ex caduca materia fabricata: anima vero semper immortalis est: Deique particula in corporib. collocata. Si quis ergo depositum hominis surripuerit aut male tractauerit, pessimus statim ac perfidiosus habetur: si Dei depositum ex proprio corpore quis eiecerit, eum se laetuisse quem laferit æstimabit? Et seruos quidem fugientes vlcisci, instum creditur, quamuis nequam dominos fugerint: ipsi vero Deum fugientes, & optimum Deum, impie facere non videbimur? An ignoratis quod eorum qui lege naturæ vita exeunt, acceptumque Deo debitum soluunt, cum id qui dedit recipere voluerit, perpetua laus domusque ac familia stabiles sunt: puræ autem & quæ inuocantes exaudiant animæ, retinent locum in coelo adeptæ sanctissimum: atque inde rursum, volentib. seculis, casta corpora iubentur incolere. Quorum vero manus in seipso infanierunt, eorum animas tenebrosior Orcus suscipit. pater autem illorum Deus autores iniuriæ per nepotes vlciscitur. Hinc & Deo iniursum est, & à sapientissimo legis nostræ conditore coercetur. Deniq; si qui se occiderint, apud nos quidē vsq; ad solis occasum inse-pultos abijci decretum est, cū etiam hostes sepeliri fas esse ducamus: apud alios autē & dextræ iubentur abscindi eiusmodi mortuorū, quæ in ipsos armatæ sunt: quoniam vt corpus ab anima, ita manum esse à corpore alienam existimarent. Pulcrum ey igitur, o socij, iusta sentire: ne-

An. mundi
4031.
à Christo
nat. 69.

Oratio Ioseph
ad socios.

Pulcrum est
pro libertate
mori, pugna
do tamen.

Similitudo a
nauis sum-
pta.

Propria ma-
na perire à
communi a-
nimantium

natura
discrepat.
eoque modo
in Deum
summum
scelus admis-
situr.

Anima im-
mortalis est.
Deique par-
ticula in cor-
poribus collo-
cata.

Deus autores
iniuriæ per
nepotes ul-
ciscitur.

Max. viterit
cum in qua
sibi ipse vi-
lentæ manus
intulerunt.

An. mundi
4081. à
Christo
nat. 69.

Terroratio
Iosephi.

Iosephus vix
ferrum à ca
de sua pro
hibet.

Aliud Iose
phi consili
um.

Iosephi socij
per sortem
perant,
Iosepho cum
altero super
fuit.

Iosephus ad
Vespasianum
per Nicanorem
ducitur.
Exemplum
gratia &
misericordia
Titi erga Iose
phum.

Iosephus cum
Vespasiano
salus colloqui
cupit.

Iosephus Ve
spasiano su
ura prædici
cit.

que humanis eladib. addere, vt creatorem omnium impietate lædam'.
n salui esse volumus, salui sumus. nec enim salus apud eos ignobilis est,
quibus tantis virtutem operibus demonstrabimus. sin mori placet, ab
his occidi periculum est qui nos ceperint. Non migrabo ego in hosti
um locum, vt ipse mei proditor siam. multo enim stolidior sum, quam
qui ad hostes vltro profugiant, siquidem illi salutis suæ causa id faci
unt: ego vero interitus, & quidem mei. Romanorum tamen insidias vq
tis expero. nam si me & post iunctas dexteras perimant, magno animo pa
ratoque moriar, mendacij perfidiam pro victoriæ solatio mecum afe
rens. Multa quidē in hunc modum Iosephus, vt à cæde propria socios
dehortaretur, dicebat. Illi autem obstructis aurib. desperatione, qua se
iam dudum morti deuouerant, concitantur: & alij aliunde cum gladijs
accurrentes, ignauiam exprobrabant: & quasi eum mox percussurus,
quisque adoriebatur. Ille. a. cum alium nominatim vocaret, alium vlti
tu ducis intueretur, alterius dexteram prehenderet, alium precib. exo
raret, varia mentis affectione, (vt in tali necessitate) distractus, ferrum o
mnium à cæde sua prohibebat, non secus vt fera bestiz circumclusz, ad
eum semper qui se contingeret, ora conuerteret. Illorum autem, qui du
cem in extrema quoq; clade reuerendū putabant debilitabantur dex
træ, gladijque de manibus elabebantur: multi cum manus ei afferrent,
sponte frameas dimittebant. Iosepho autem non defuit in desperatione
ne consilium, sed fretus Dei providentia, salutem in periculum mittit:
Et quoniam mori decretum est inquit, agite, cædes mutuas sortiamur:
& cui obtigerit, manu sequentis occumbat, atque ita omnium fortuna
perambulet, neque sua se quis dextera fœciat. iniustum enim est cæteris
interemptis, ex alijs quenkumque, si poenituerit, saluum esse. Visus est ve
ra dicere, & quod persuasit agitur: vt fors cuique obtigit paratum ei
qui sequeretur necem suam præbebat, quasi mox etiam duce perituro.
cum Iosepho enim perire, vita dulcius aestimabant. Remansit autē ipse,
cum altero, siue fortuna dici poterat, siue Dei providentia. Consulitoq;
prospiciens, ne vel forte grauaretur, vel si nouissimum recessisset, genti
lis cæde pollueretur: illi quidem, fide interposita, vt viueret persuasit:
ipse vero hoc modo & Romanorum & domesticis bello liberatus, ad
Vespasianum per Nicanorem ducebatur. Omnes autem Romani visen
di eius gratia occurrebant: & cum se circa ducenti premeret multitudo,
varius tumultus erat: his exultantibus quod captus esset alijs militan
tibus, nonnullis autem propius eum videre certantibus. Et qui longius
quidem aberant, hostem interficiendum esse clamabant: qui vero pro
pius erant, facta eius reputantes, mutione stupecebant. Rectorum au
tem nemo fuit, qui licet ante irasceretur nōmini eius, viri aspectum in
mitior factus sit. Titum vero præter alios & fortis Iosephi animus in ca
lamitatibus, & ætatis eius misericordia capiebat: qualisq; pridem fuis
set in prælijs reminiscenti, & qualis nunc sit in hostium manibus posi
tus intuebat, succurrebat quanta esset fortunæ potentia, quamque ve
lox belli momentum. humanarum autem rerum nihil firmum atque
perpetuum. quā obrem multos ad miserationem Iosephi pertraxit:
plurimaque salutis eius pars Titus extitit apud patrem. Vespasianus ta
men, quasi missurus eum Cæsari, vt cautissime custodiretur præcepit.
Quo audito, Iosephus aliquid ei soli se dicere velle ait. Summotisq; ab
illo omnibus alijs præter filium Titum, ac duos amicos: Tu quidem, in
quit, Vespasiane, tantum hoc putes Iosephum te habere captiuum: ego
autem maiorum ad te nuncius venio, præmissus à Deo: alioquin ludro
rum legem sciebau, & quem admodum dices exercitiuum mori dece
ret. Ad Neronem me mittis? quid ita? quasi qui Neroni vsque ad te

succeduri sunt, maneat. Tu es Cæsar Vespasiane & Imperator, atq; hic
 filius tuus: me autem colligatum arctius tibi asseruato: nam dominus
 quidem non mei solius es tu Cæsar, verum etiam terræ marisque, ac to-
 tius hominum generis, me autem ad maiorem poenam custodiri opor-
 ter, si ex tempore & subito in dominum ista confingo. His dictis Vespas-
 ianus statim quidem fidem non habere videbatur, & atq; Iosephum exi-
 stimabat salutis gratia comminisci. paulatim vero ad credendum im-
 pellebatur, iam pridem illum excitante ad imperium Deo, sceptraque
 multis præmonstrante aliis portentis. Sed & in aliis verum esse Iosephū
 deprehenderat. Altero namque amicorum qui secretis intererant, ad-
 mitari dicente, quemadmodum (nisi hæc deliramenta sint) neq; Iota-
 patenis de excidio, neq; sibi de captiuitate quicquam diuinasset, vt à se
 iram depelleret: Iosephus Iotapatenis air se prædixisse, quod post diem
 septimum & quadragesimum eos maneret exitium, quodq; ipsum Ro-
 mani viuum essent in custodia retenturi. Hæc in secreto quæ sita, Vespas-
 ianus vbi vera esse comperit à captiuis, etiam quæ de se dixisset credi-
 bilia cœperat existimare: sed neque custodiam Iosepho nec vincula re-
 mittēbat: vestimentis autem aliisque muneribus eum donare benignis-
 simeq; fouere non desinebat, etiam Tiro magnam honori eius operam
 commodante. Quarto autem die mensis Iulii Vespasianus in Ptolemai-
 da reuersus, inde in loca maritima Cæsaream peruenit, Iudææ maximā
 ciuitatem, & quæ maiorem incolarum partem Græcos haberet. Igitur
 & exercitum & rectorem indigenæ omni fauore ac benignitate suscipi-
 unt, affectu quidem quo Romanos diligenter, plus autem illorum qui
 excisi fuerant odio: vade etiam multi simul, vt de Iosepho supplicium
 sumeret, cum clamore precabantur. Vespasianus autem de ista quædam
 petitione, velut ab inconsulta multitudinis oblata, nihil respondendo
 dissoluit. legionum vero duas quidem hyematum apud Cæsaream posu-
 it, quod opportunam videret esse ciuitatem. Decimam vero & quintam
 Scythopolim misit, ne totius exercitus molestia Cæsaream premeret.
 Erat autem illa quoque aprica per hyemem, quantum æstatis caloribus
 æstuosa, vt in planicie sita atque maritima.

CAP. XV.

Ioppe denno capitur.

DVm hæc eutem aguntur, collecta non exigua multitudo, qui vel ab
 hostibus seditione descenderant, vel ex ciuitatibus euersis effugerant.
 Ioppe sibi receptacula renouant, quæ antea vastauerat Cestius. Et quia
 terra quam vastauerat arcebantur, migrandum in mare cœnserunt: ac
 piraticis nauibus fabricatis, in Syriam ac Phœnicem, itemque in Ægy-
 ptum cōmeantes, plurimos latrociniiis prædabantur: omnibusque nauigi-
 is iniuriam faciebant illarum partium pelagus. Sed Vespasianus cogno-
 ito quid constituissent, equites in Ioppe nec non & pedites mittit. hi-
 que nocte in ciuitatem, quod incustodita erat, ingressi sunt. Eius autem
 habitatores, postquam irruptionem præfenserant, ne tunc Romanos
 arcerent, metu deteriti, naues fuga petierunt: & in his viæ contiguum
 sagittæ spatium, pernoctauere. Cum vero Ioppe natura esset importuo-
 sa, namque in asperum cæteraque arduum litus desinit, ac summis v-
 trinque cornibus leuiter incuruum, quæ vaste superant, & ingentibus
 procellis pelagus turbant: vbi etiam nunc Andromeda caput præsum si-
 gnis extantibus, fabulæ veteris fides ostenditur: aduersus autem aquilo
 feriens littora, summos in obiectas cautes fluctus assigit, & litidineque

An. mundi
 4031. à
 Christ.
 nat. 69.
 Iosephus in
 omnibus vo-
 raz depre-
 henditur.

Vespasianus
 Iosepho neq;
 custodiam
 nec vincula
 remisit: mun-
 eribus vero
 eum fouere
 non desinit.
 Cæsareæ ma-
 ritime In-
 dae maxi-
 ma ciuitas
 maiorem in-
 colarum par-
 tem Græcos
 habet.
 Scythopolis.

Ioppe sedition-
 um & la-
 tronum re-
 ceptaculum.

De Andro-
 meda vide
 Ouid. 4. Me-
 tam.

intu-

An. mundi
4031. à
Christ. na.
69.

*Ingeni temp
stas in mari
Ioppenfer
mergit.*

*Quatuor
mille ducent
ta corpora
iecta.*

*Vespasianus
Ioppen capit,
& castra in
arce munit.*

*Ipsa fama
per se Iotapa
ta excidium
prædicat.
Iosephus Hiero
solymitis
peremptus ef
fectus.*

*Odium, im
micitia, &
iracundia in
verbo erga Io
sephum.*

*Vespasia
nus in A
grippa re*

intatorem efficit stationem) in eo solo fluctuantibus Ioppenis: prima luce violenter, quem illac navigantes Melamboream vocant status incumbit: & alias quidem naues inter se, alias vero collisit in scopulos, multæ autem cum magna vi aduerso æstu niterentur ad pelagus (nam & litus saxis infestum, & hostes in eo constitutos timebant) sublata in sublime gurgite mergebantur, & neque fugæ visum locus erat, neq; manentibus spes salutis: cum & mari ventorum, & ciuitate Romanorum violentia pellerentur. Itaque multi vultus collisus nauibus audiebantur, & multi crepitus fractis: Ioppenorum autem fluctibus pars obruti, pars naufragiis implicati moriebantur. nonnulli autem ferro se interficientes, velut id satis esset, mare præueniebant: plurimi autem euecti fluctibus, scopulis carpebantur: vt & pelagus sanguine redundaret, omnisque ora maritima cadaueribus oppleretur: cum etiam ad litus appulsos, in eo stantes Romani milites trucidarent. eictorum autem corporum quatuor millia ducenta fuerunt. Ita captam nullo prælio ciuitatem Romani funditus erunt. Ioppe quidem hoc modo breui tempore bis à Romanis excisa est. Vespasianus autem, ne rursus eo pirata confluerent, castris in arce munitis, ibi cum peditibus paucis equitatum reliquit: vt hi quidem locis suis manentes, eadem castra defenderent: equites vero omne circum territorium peragrantes ad fines Ioppes, vicos & oppidula simul exurent. Illiigitur præceptis obediētes, in dies singulos ineurando, excidebant totas regiones atque vastabant. Vbi vero Iotapatæ apud Hierosolymam casus nunciatus est, primo quidem plurimi & pro magnitudine calamitatis, & quod nemo qui se vidisse diceret quæ iactabantur aduenerat, non credebant. nec enim vel nuncius aliquis superfuerat: sed ipsa per se fama excidium prædicabat, & apud omnes ambiguitate certior habebatur. quin etiam rebus gestis plura quæ facta non erant affingebantur: & in excidio ciuitatis peremptus dicebatur esse Iosephus, quæ res maximo luctu repleuit Hierosolymam: & per singulas domos itemque cognationes, amissorum quisq; lugebatur à suis: luctus vero ducis publicus erat. & hi quidem hospites, alii propinquos, amicos alii, nonnulli etiam fratres flebant: Iosephum autem vniuersi, adeo vt per dies triginta nunquam lamenta in ciuitate cessarent, magna; mercede conducebantur tibicines natiarum. Tempore autem veritate reuelata, vbi de Iotapata quidem, vt res habebat, factum verolquod de Iosephi morte vulgabatur, eumque viuere & cum Romanis esse compertum est, ac supra captiui fortunam à ducibus honorari, tantam in eum viuum iracundiam, quantam prius cum mortuū crederent beneuolentiam conceperunt. Et ab aliis quidem ignauis, apud alios proditiōis arguebatur: totaq; in eum ciuitas plena erat indignatione, atq; conuiciis. Vltro autem his vulneribus excitabantur magisq; accendebantur rebus aduersis & offensio quæ prudentibus ne similia perterant cautionis & custodiz causam præbet, & alias calamitates tanquam stimulus incitabat. & malorum semper iaciebat ex fine principium. denique maiore in Romanos imperu ferebantur, velut in Iosephum pariter vindicaturi. Hierosolymorum quidem habitatores eiuscemodi turbis agitabantur.

C A P. XVI.

Deditio Tiberiadis.

Vespasianus autem studio visendi regnum Agrippæ (nam & ipse Rex inuitabatur, rectorem simul cum exercitu paratus accipere domesticis diuitiis, ac per eos agras partes regni comperere) moris ex Cafarea

maritima castris, in eam quæ Philippi dicitur Casaream demigravit: ibique per dies 20. milite recreato, ipse quoque rerum gestarum gratias Deo referens in epulis erat. Postquam vero Tiberiada quidem novas res cupere ac deficere Taricheas audiuit (ad regnum autem Agrippæ utraq; pertinebat) decreto apud se vndique Iudæos excindere opportunum esse credidit aduersus eos exercitum ducere, simul ut Agrippæ hospitio vicem rependeret, potestati eius ciuitatibus creditis. Igitur filium suum in Casaream, vt inde militem Scythopolim traderet, mit- tit. Hæc autem ciuitas Decapoleos maxima, & Tyberiadi vicina est. Quo cum ipse venisset, ibi filium præstolabatur. Deinde cum tribus vltra legionibus progressus, ad trigesium a Tiberiade stadium, in quadam mansione conspicua nouarum rerum studiosis, cui nomen est Enabris, castra ponit: atque hinc decadarchum Valerianum cum equitibus 50. mittit, qui pacifico sermone oppidanos alloqueretur, & ad fidem inuiteret. audierat enim, quod pacem populus desideraret: à nonnullis autem ad bellum eum cogentibus, seditionem pateretur. Itaque Valerianus vbi muro propinquauit, & ipse de equo desiliit, & suos comites idem facere iussit: ne lacescendi prælii causa, potius ventis videretur. Sed priusquam verbum faceret, armati excurrere in eum seditionis, qui erant validiores, rectore quodam nomine Iesu, Thobiaz filio latrocinialis agminis principe. Valerianus autem, neq; præter mandata ducis prælio congredi turum ratus, etiam si de victoria certus esset: pugnamque periculosam esse, si eum multis pauci, & instructis imparati configerent, inopinata præterea Iudæorum stupefactus audacia, & ipse pedes refugit, & quinque alii similiter equis relictis, quos Iesus eiusque locii, veluti pugna non infidis captos, læti in oppidum adduxerunt. Id autem veriti seniores, & qui eminere in populo videbantur, in Romanorum castra profugunt: adhibitoque sibi Rege, ad Vespasiani genua suppliciter accidunt, ne se despiceret obsecrantes: neque quæ pauciores esset, totius esse ciuitatis insaniam existimaret: sed populo pateret, qui semper amica Romanis sentiret: magisque vltum iret defectionis autores, à quibus ipsi olim ad fructus venire properantes, nunc vsque ne id facerent asservati fuissent. His eorum precibus, quanquam toti ciuitati propter equorum rapinam insensus esset, indulgit. nam & Agrippam videbat eius oppidi causa trepidare. Fide autem per eos populo data, Iesus eiusq; focii, turum sibi non esse rati apud Tiberiada consistere, ad Taricheas confugiunt. Posteroque die Vespasianus in arcem præmittit cum equitibus Traianum, qui multitudinem an omnes pacem cuperent, expetiretur. cognito autem populum eadem sentire quæ supplices, ad ciuitatem ducebant exercitum. Illi autem portis ei patrefactis, cum faustis ominationibus obuiani prædeunt, salutis datorem ac benemeritum acclamantes. Cum vero militem angusti aditus remorarentur, muro- rum partem dirui Vespasianus ex meridiano latere iussit, eoque pacto dilatauit ingressum: vt præda tamen & iniurijs abstinere, in gratiam regis dixit. eiusdemque causa muris pepercit, spondentis habitatores eius posthac cum reliquis fore concordēs, aliisque modis malis affectatam ciuitatem ex dissensione recreauit.

CAP. XVII.

Tarichearum obsidio.

Deinde ab ea digressus, inter ipsam & Taricheas castra posuit, muro- que firmavit, belli sibi moras illic fore prospiciens: quod omnis barbarum cupiens multitudo ad Taricheas conflueret, munitione confisa ciuitatis, & lacu qui Genesar ab indigenis appellatur. Etenim ciuita-

gnum venit, ibique per dies 20. recreato milite, in epulis vinit.

Valerius pacifico sermone oppidanos alloquitur.

Seditiosi excurrunt, ac Romanos in fugam vertunt.

Tiberiadi ciues ad Vespasiani genua suppliciter accidunt, & veniam precantur.

Tiberiadi ciues Vespasiano cum faustu omni- nationibus obuiani præcedunt.

Vespasianus Taricheas obsidet.

An. mundi
4031.
à Christ.
nat. 69.

Romani
dant ad na-
vigia com-
pellunt.

Oratio ad
milites per-
suasiva.

Iudaei non
extimascen-
dos.

Non sola ho-
minū mul-
tudo in bel-
lo obtinet, sed
etiam si vel
in paucis sit
fortitudo.
Causa certam-
inus Roma-
nis sunt ma-
iores quam
Iudaeis.

tem ita ut Tiberias sub monte positam, qua lacu non alluebatur vndi-
que muro validissimo, sed minore tamen quam Tiberiada, Iosephus cir-
kerat. nam illam quidem in principio defectionis, pecuniarum item-
que virum copia communierat. Taricheis vero largitatis eius reliquiae
profecerunt. Scaphas autem plurimas, in lacu paratas habebant: ut in
eas videlicet, si terrestri praelio vincerentur, refugerent: simulque ad na-
uale bellum, si opus esset, instructas. Romanis autem castra munienti-
bus, Iesus eiusque socii neque multitudine hostium, neque disciplina
militiae perterriti, cursu in eos irruunt: primoque impetu disiectis mu-
ni fabricatoribus, ac parte aliqua aedificii dissipata, ubi armatos congre-
gari viderunt: antequam mali aliquid paterentur, ad suos refugium: eos-
que infecuti Romani, ad naugia compulerunt. Et illi quidem tantum
prouecti, unde Romanos contingere missilibus possent, anchoras iac-
iunt: & sicut acies assolent densatis inter se nauibus aduersus hostes in
terra constitutos, nauali praelio decertabant. Audito autem Vespasianus
magnam eorum multitudinem in proxima ciuitati planicie congrega-
tam, filium suum cum sexcentis equitibus lectis eo mittit. Qui cum in-
finitam hostium numerum reperisset, patri quidem maioribus auxiliis
opus esse mandauit. Ipse vero equitum plerosque etiam priusquam
subsidia venirent alacres esse videns, cum nonnulli eorum multitudi-
nem Iudaeorum formidarent, unde exaudiri posset constitit: & o Ro-
mani, ait, pulchrum est namque in principio sermonis admonere vos
generis vestri, ut qui cum quibus pugnaturi simus sciatis: nostras enim
manus nemo vnquam toto orbe hostis villus euasit. Iudaei vero, ut etiam
pro his dicamus aliquid, ad hoc vsque tempus victi non defatigantur:
itaque oportet illis in aduersis rebus constanter dimicantibus, etiam
non in secundis perseverantibus laborare: aperta quidem fronte vobis
plurimum alacritatis inesse conspiciens, gaudeo: vereor autem, ne cui
vestrum tanta timorem multitudinis hostium laenter incuriat. Igitur
quisque iterum cogitet, qualis cum quibus decertabit: quodque Iu-
dæi, licet satis sint audaces, mortemque contemnant, incompotum ta-
men bellorumque imperiti sunt, vulgus recte potius quam exercitus
appellandi, de vestra vero peritia atque ordinatione referre quid opus
est? Nempe idcirco soli armis exercemur, pacis etiam tempore, ut ne
in bello nos cum hostibus numero conferamus. nam quod perpetua
militiae commodum, si pares cum rudibus congregiamur? Quin repu-
tate, quod armati cum inermibus, & equites cum peditibus, & ducis
tuti consilio cum vagis neque rectorem habentibus decertabitis: quod-
que nos hæc virtutes multo plures efficiant, multum autem vitia de ho-
stium numero detrahant. Nec sola hominum multitudo, quamuis pu-
gnacissimi fuerint, in bello obtinet: sed etiam si vel in paucis sit forti-
tudo. hi enim & ordinari faciles sunt, & sibi inter subuenire: numerosæ
autem copiae plus incommodi ex semetipsis, quam ex hostibus capiunt.
Itaque Iudæos audacia & ferocitas ac desperatio siue mentis laxitudo du-
cunt: quæ rebus secundis aliquantum valent, minimis vero offensionibus
extinguuntur. nos autem virtus regit, & morigeræ voluntas, itemque
fortitudo, quæ & in prospera fortuna viget, nec ad finem vsque in-
ter aduersa decipitur. Ad hoc maiores nobis sunt, quam Iudæis, causæ
certaminis. nam si illi pro libertate ac patria belli pericula sustinent,
quid est nobis inclyta fama præstantius? & ne post orbis terrarum impe-
rium videamus hostium aduersariorum loco Iudæos habere? Præterea
confiderate, quod ne patiendi quidem alicuius intolerabilis mali me-
tus est. multos enim eosque in proximo adiutores habemus. Rapere
autem victoriam possumus: & quos à patre mitti nobis speramus auxi-

lio, conuenit antecapere, vt maior sit & socium non habeat virtutis effectus. Equidem puto nunc de me ac patre meo vobisque pariter iudicium fieri, si ille quidem rebus ante gloriose gestis dignus fuit, ego vero eius sum filius, vosque milites mei. nam illi vincere consueverunt: ego vero reuerſi ad eum perpetiar victus? quo pacto autem vos non puduerit, duce vestro periculis non occurrente, non superare? appetam enim pericula, mihi credite, primusque in hostes irrumpam: nemo autem vestrum à me discesserit, persuasum habens, impetum meum sustentari ope diuina: & manifestissime præsumere, quod multo plus mixti hostibus efficiamus, quam si extrinsecus pugnaremus. Postquam Titus hæc prosequutus est: diuina quadam alacritate militibus incidit. Et quia Traianum aduenire cum 400. equitibus ante prælium contigit, ægere ferebant, tanquam minueretur victoria societate. Misit autem Vespasianus & Antonium Silonem cum duobus millibus sagittariorum vt occupato monte, qui ex aduerso erat oppido, murorum propugnatores repellerent. Et ab illis quidem ita vt præceptum fuerat, circumueniunt sunt ex ea parte subuenire tentantes. Titus autem primus perrexit citato equo in hostes, & post eum cæteri cum clamore, tanto spacio fusi, quantum aduersa acies occupauerat, vnde multo etiam plures quam erant apparuerunt. Iudæi vero, licet incurſu eorum & disciplina conterriti, paulisper quidem primos sustinuerunt congressus. Perculsi autem concis, equorumque impetu deturbati inculcabantur: atque ita multis passim peremptis, disperduntur, & in ciuitatem, vt quisque velocitatis habebat, effugiunt. Titus autem aliquos à tergo instans, alios per transitum occidebat, nonnullos cursu antecapiens, ista ora transfuerberabat. multos autem, alium super alium lapſos inuoluens, conficiebat: omnesque ad moenia confugientes præueniens, detorquebat ad campum, donec vi multitudinis elapsi, in oppidum confugerunt. Excepit autem illos acerba dissensio, namque indigenis, & fortunarum suarum & ciuitatis gratia, & ab initio bellum gestum, maximeque quod male pugnatum fuerat, non placebat, sed populus aduenarum qui plurimum esset vim adhibebat. & inter se discordantium clamor erat, velut iam arma caperent. Quibus auditis, necenim procul à multis aberat, Titus exclamauit: Hoc tempus est, quod moramur commilitones? Deo nobis dante Iudæos suscipite victoriam. Non auditis clamores? qui manus nostras euasere, discordant: habemus ciuitatem, si modo properamus. Veruntamen cum velocitate animis opus est. nihil enim magnum effici sine periculo consuevit. non solum autem hostium concordiam quos cito necessitas in gratiam reuocabit, sed etiam nostrorum auxilia præuenire debemus: vt præter victoriam, qua tantas copias pauci superamus, etiam ciuitate soli potiamur. Simul his dictis conscendit equum, atque ad lacum decurrit, & per eum propere ciuitatem ingreditur, quem cæteri consecuti sunt. paucior autem eius audaciæ murorum defensores inuasit. & pugnare quidem, vel prohibere venientem, nemo sustinuit: relictis autem excubiis, Iesus quidem cum sociis in agros effugit: alii vero decurrentes ad lacum, in manus hostium contra venientium incidebant: mactabantur autem alii cum scaphas scanderent, itemque alii, cum iam prouectas assequi natando conarentur: plurimaque per ciuitatem fiebat hominum cædes, aduenarum quidem resistentium, qui non effugissent: Indigenarum vero sine pugna, quoniam spes eos foderis, & conscientia quod belli consilium non habuerant, à prælio deterebatur: donec Titus nocentibus interemptis, miseratus indigenas ab interfectione requieuit. At qui in lacum confugerunt, vbi ciuitatem captam viderunt, quam longissime ab hostibus recesserunt. Titus vero milis

An. mundi

4031.

à Christo

nat. 69.

*Militi duci**obtemperare**par est.**Vespasianus**Titus auxilia**res copias**mittit.**Iudæi in ciui-**tatem effu-**giunt.**Acerba dis-**sensio & sedi-**tio in urbe.**Oratio Titus**ad Romanos**militis.**Iesus cum so-**ciis in agros**effugit.*

equi-

An. mundi
4032.
à Christo
nat. 69.

*Titus rex ge-
sas & victo-
riam patri
nunciat.*

equitibus res gestas patri nunciat. Quibus ille compertis, quod necesse fuit, & filii virtute admodum lætus, & facinoris claritudine (maxime enim belli pars videbatur exempta) tum quidem statim circumdari ciuitatem custodibus iussit, ne quis ex ea subterfugeret, eademque euaderet. postero autem die cum descendisset ad lacum, rates aduersus illos, qui eo refugerant, fabricari iussit quæ tam materiarum copia, quam artificum multitudinæ mature contextæ sunt.

C A P. XVIII.

De lacu Genesar, & fontibus Iordanis.

Lacus autem Genesar quidem à terra continente appellatur, 40. vé-
ro stadiis in latitudine parens, centumq; in longitudine. aqua dulcis
est atque potabilis. Palustri enim crassitudine tenuiores habet latices:
& vndique in littora ac arenas desinens, purus est. ac præter hoc tempe-
ratus ad hauriendum. & fluuius quidem siue fonte lenior est. Semper
autem frigidior, quam lacus diffusio patitur, manet: æstiusque nobis
eius aqua sub diuo perflat, nequaquam æstibus cedunt. id enim facere
indigenis moris est. Varia autem sunt in eo piscium genera, ab alterius
loti piscibus tam sapore quam specie discreta: mediumque fluuius Ior-
dane secatur. Cæterum Iordanis fons Panium esse videtur: sed re vera
huc terra conditus fertur ex ea quæ vocatur Phiala. Hæc autem est, qua
in Trachonitidem ascenditur ad 120. stadium à Casarea, ad dextram nõ
longe à via. Et proprie quidem ex rotunditate Phiala dicitur lacus, rote
speciem præferens. semper autem intra eius labra cohibetur vnda, nun-
quam deficiens vel exuberans. Cumque intret in hoc esse Iordanis prin-
cipium nesciretur, à Tetrareha quondam Trachonitidis Philippo de-
prehensum est. Is namque missis in Phialen paleis, inuenit eas apud Pla-
nium redditas, vnde antea fluuius nasci credebatur. Naturalis quidem
pulchritudo Panii, regis opibus & Agrippæ diuitiis magnificentius ac-
curata est. Manifestum autem flumen Iordanis ex hoc antto incipiens,
Semechonitis quidem lacus paludes secat cœnoscas: centum autem &
viginti aliis præteritis stadiis, post oppidum Iuliada, Genesar lacum me-
dium transiens, deinde multam per solitudinem in Asphaltiten la-
cum exit. Ad Genesar vero lacum eiusdem nominis terra prætenditur,
natura simul & pulchritudine admirabilis. Nullum enim ipsa pro vber-
tate sui negat arbutum, totamque plantis consuevere cultores. cœli ve-
ro temperies etiam diuersis aptissima est. nuces enim, quæ arborum ma-
xime frigoribus gaudent, infinitæ florescunt: vbi etiam palmæ, quas nu-
trit calor æstius: has iuxta ficus & oleæ, quibus aura mollior destinata
est: ut naturæ magnificentiam hæc esse quis dixerit, vim adhibentis ut
in vnum conueniant inter se repugnantia, annique temporum conten-
tionem bonam, veluti singula peculii studio terræ fauerent. non enim
solum nutrit præter opinionem poma varia, sed etiam feruat, egregia
quidē, & quodammodo repugnantia. Vuas sanè & caricas sine intermis-
sione decem mensibus suggerit, cæteros vero fructus, anni spacio senes-
centes. Nam præter aeris lenitatem, & fonte quoque irrigatur vberri-
mo, qui Capernaum ab indigenis appellatur. Eum nonnulli venam esse
Nili fluminis opinantur, quod similes coracino Alexandrino generat
piscis. Longitudo autem regionis secundum littora cognominis lacus
triginta stadiis extenditur, & latitudo viginti. Horum quidem
natura eiusmodi est.

*Fons Iorda-
nis.*

*Descriptio
Genesar.*

*Fertilitas
Genesar.*

*Longitudo
& latitudo
Genesar.*

CAP. XIX.

Tarichearum excidium.

An. mundi
403L
à Christo
nat. 69.

*Bellum na-
uale contra
Taricheas.*

*Victoria Ve-
spasiani in
lacu Genezar
contra Tari-
cheas.*

*Exitus namq[ue]
tu praelii, in
quo 8500
caeciderunt.*

*Vespasianus
cum rectori-
bus de Iudaei
dilectis.*

*Distractio
vendiis Iu-
daeorum.*

Vespasianus autem perfectis ratibus, imposita manu militum, quan-
ta in eos qui lacu effugerant satis esset, vna prouehitur. Illi autem
heque compulsi ad terram euadendi facultatem habebant, infectis o-
minibus, neque nauali bello pari conditione pugnandi. nam & scaphae
paruae, atque piraticae aduersus rates infirmae erant: & cum pauci singu-
lis veherentur, cunctis simul instantibus Romanis appropinquare in-
tuebant. Veruntamen circum rates nauigando, nonnunquam etiam
prope accedendo, lapidibus Romanos eminus apperebant, aut comi-
nus etiam irritano feriebant: plus autem ipsis utroque modo noceba-
tur: nec enim saxis quicquam praeter crebros sonitus agebant, quoniam
contra septos armis iaciebantur, contiguique sagittis eorum efficie-
bantur: & si accedere pro plus ausi fuissent, priusquam facerent aliquid,
pariebantur: cumque ipsis nauigiis mergebatur. Multos autem vulnera
inferre tentantium, qui pilis contingi possent, alios desiliendo in sca-
phas Romani gladiis transugebant: nonnullos; concurrentibus inter se
ratibus in medio deprehensos, cum nauiculis capiebant. Submersorum
autem qui capita fuitissent, aut sagittis praueiebantur, aut ratibus
occupabantur: & si desperatione compulsi inimicis adstrare tenta-
sent, eis vel manus vel capita truncabantur, plurimusque passim ac va-
rius erat interitus eorum: donec in fugam versi, ceteri terrae appulsi
sunt, circumclusis nauiculis suis. Exclusi autem multi quidem in ipso
lacu telis confgebantur: multos vero in terram egressos peremerunt Ro-
mani. Mixtum autem sanguine, plerumque cadaueribus cerneretur to-
tum lacum. nullus enim saluus euasit. Acerbus autem secutis diebus
odor illam regionem oppressit & facies nam littora quidem naufragiis
simul plena erant, & corporibus tumidis. calescentes autem ac tabes-
centes mortui, corli tractum corrumpabant, ut non Iudaeis solum ille casus
miserabilis videretur, verum etiam autoribus ipsis esset iniuius. Ille
quidem illius praelii naualis exitus fuit. Perierunt cum his, qui pridem
in ciuitate ceciderunt, sex millia & quingenti. At Vespasianus, pugna per-
acta, pro tribunali apud Taricheas residens, aduenam populum ab in-
digenis fecernebat, qui author belli extirpasse videbatur, & an hi quoque
seruandi essent, cum rectoribus deliberabat. his autem assymantibus
eorum liberationem detrimento fuisse: nec enim dimissos quiesce-
re posse homines, qui & patriis carerent, vimque adhibere ac bellum
inferre possent ad quos confugissent: Vespasianus salute quidem indi-
genos esse eos, contraque seruatores suos nonerat euasuros: sed de eo-
rum mortis genere cogitabat. Nam si occiderentur, non perpeffutos
suspiciabatur indigenas, tot apud se supplices obtruncari: si deque inter-
posita deditis vim pigebar a ferre: verum ab amicis superabatur, nihil in
Iudaeos non licere dicentibus: quodque vtile esset, honesto debere
praeponi: cum utrumque obrineri non posset. Indubitata igitur concessa
licentia, solo eos itinere, quod Tiberiada duceret, exire permisit. Cum-
que illi facile his qui cupierant credidissent, & quo iussum fuerat com-
mitati, neque pecuniis suis quicquam metuentes abirent: totam ad Ti-
beriada usque viam Romani, ne quis euaderet, occupauerunt: eosque
in ciuitatem inclusos, mox infectus Vespasianus omnes in radio con-
stituit. Et seniores quidem cum imbellibus, qui mille ducenti erant,
iussit occidi: iuuenum autem validissimos sex millia le. & ad Ithmon
Neroni transmisit. Ceteram veto multitudinem triginta millia & qua-
dringentos vendidit, praeter alios quos Agrippa donauerat. nam his qui

An. mundi
4031.
an. Christ.
nat. 69.

ex eius regno essent, facere quod veller ipse permisit. Verum & istos rex vendidit. Reliquum vulgus erant Trachonitz & Gaulanitz & Hippeni, pluresque Gadarithz, seditioni & fugitivi, & quibus probra pacis bellum conciliant. Capti sunt autem sexto Idus Septembris.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER IV.

SVMMA CAPITVM LIBRI IV.

De bello Iudaico.

- I. *Obsidio Gamalensium.*
- II. *Itaburius mons occupatur a Placido.*
- III. *Excidium Gamala.*
- IV. *Giscala à Tito capitur.*
- V. *Hierosolymitani excidii initium.*
- VI. *Idumaeorum aduentus pro Hierosolym. & alia.*
- VII. *Declade Iudaorum pro Idumaeu facta.*

C A P. I.

Obsidio Gamalensium.

Vicunque autem Galilaeorum Iotapatis excisis à Romanis defecerant, hi se ad eos postquam Taricheata superati sunt, applicabant omniaque Romani castella & ciuitates ceperant, præter Giscalam, & qui montem Itaburimu occupauerant. Cum his autem rebellaret Gamala ciuitas, contra Tarichæas posita supra lacum, quæ fines pertinebat Agrippæ, itemque Soganæ

& Seleucia. Et hæc quidem Gaulanitidis regionis erant ambæ: Soganæ superioris partis, cui comen est Gaulana: & inferioris Gamala. Seleucia vero ad lacum Semechonitem, triginta latum, & sexaginta stadiis longum, paludisque suas ad Daphnem vsque tendentem. Quæ regio cum alias sit deliciosa, præcipue tamen fontes habet, qui minorem (quem sic appellant) Iordanem alentes, sub auro Iouis templo in maiorem deducunt. Soganen quidem ac Seleuciam colentes in principio sibi defectionis Agrippa sibi fœdere sociauerat. Gamala vero ei non cedebat, freta locorum difficultate, amplius quam Iotapata. Iugum namque asperum, ex alto monte deductum, mediam ceruicem erigit: & ubi supereminet, in longitudinem tenditur: tantum contra decliue, quantum à tergo, ut cameli similitudinem præferat: vnde nomen etiam ~~conueniens~~ quod expressam vocabuli significationem indigenz seruare non possunt. Et à fronte quidem & lateribus, in valles inuias scinditur. Pars vero quæ de monte pendet, paululum difficultatem refugit. Verum & hanc partem, per obliquum excisa fossa, indigenz inuiam fecerant. Domus autem crebræ per prona erant ædificatæ, nimioque

Romanorum
contra Iudaos
victoria.

Semechonitem
lacum.

Fons Iordanis.

Gamala
situa.

præci-

præcipito casuræ similis ciuitas intra se decurrebat, in meridiem vergens. Australis vero collis immanis editus altitudine, vñum arcis sine muro ciuitati præbebat, rupesque superior ad profundam pertinens vallem. Fons autem intra muros erat, in quem oppidum desinebat. Quamuis autem natura inexpugnabilis esset ciuitas, tamen etiam Iosephum cum murorum eam ambitu cingeret; fossis & cuniculis reddidit firmiorem: Elus autem habitatores, natura quidem loci confidentiores erant, quam Ibra pateni: sed multo pauciores, minusque pugnaces: sitiusque freti difficultate, plures se hostibus putabant. nam plena erat ciuitas, multis in eam quod esset tutissima, confugientibus. Vnde ab Agrippa quoque præmissis ad obsidionem, per menses 7. resistere. Vespasianus autem profectus ex Ammauræ; vbi præ Tiberiade posuerat castra (Ammaus autem, si quis nomen interpretetur, aquæ calidæ vocantur). Ibi enim eiusmodi fons est, sanandis corporum vitis idoneus. Gamalam peruenit. & totam quidem ciuitatem, ita vt diximus positam, custodia circumvallare nequibat. qua vero fieri posset, excubias collocauit: montemque occupat superiorem: in quo milites castris, ita vt asolet, muro circūdati; opus aggerum postremo aggrediuntur. Et à parte quidem Orientis summo supra ciuitatem loco turris erat: vbi & quinta decima legio, necnon & quinta contra mediani ciuitatem operabatur: fossas autem decima repleuit & valles. Inter hæc Agrippam regem, cum accessisset ad muros, eorumque defensoribus de traditione loqui tentaret; funditorum quidam ad dextrum cubitum lapide percutit. Et ille quidem propterea familiaribus suis circumseptus est. Romanos autem ita simul ob regem, sui que metus ad obsidionem protinus incitauit: nullum Iudæos crudelitatis modum in alienigenas atque hostes prætermisum ire credentes, qui circa gentile suum, & eorum quæ ipsis conducerent suamorem, tam immanes fuissent. Aggeribus autem manus multitudine, operisq; multitudine cito perfectis, machinas applicabant. Chares autem & Iosephus (namq; ipsi erant oppidanorum potentissimi) armatos licet metu percussos ordinare: & quanquam non diu obsidionem posse sustineri arbitrabantur, quibus aqua itemque alia vsui necessaria non sufficerent, adhorrari tamen eos ad mœnia producerunt. Et paulisper quidem mœnibus aduenientibus repurgarunt. balistis autem tormentis percussi, in oppidum recesserunt. Itaque Romani tribus ex locis aggeri murum arrietibus quatunt; & qua deiectus fuerat, infusi magno cum armorum strepitu ac tubarū sonitu, ipsi quoque insuper viuentes cum oppidanis cōstigeant. Illi autem ad primos aditus interim pertinaces, Romanis ne vltra progredierentur obstabant. Cæterum vi & multitudine superati, vndique ad excelsa ciuitatis loca fugiunt: deinde reuertētes instantibus sibi hostibus incumbunt: illosq; impingendo per decliua, locorum difficultate & angustia depressos intericiebant: Romani autem cum neque à vestite imminētibus repugnare; neque in partem aliquam euadere possent, prout eos vrgentibus hostibus, in domos hostium plano contiguas refugiebant. sed hæc repleta labeantur, quod pondus sustinere non poterant: vnaque deiecta multas inferiores, itemq; illæ alias deturbabant. Ea res plurimos Romanorum morte consumpsit: incerti enim quid facerent, quamvis subfiderē testā viderent, tamen eo conuolabant, atque ita multi quidem ruinis opprimebantur: non pauci vero subterfugientes, parte corporis opprimebantur. Plurimi autem puluere suffocati moriebantur. Sed ex Gamalenses pro se fieri existimabant: propriaque incommoda negligentes, magis instabant: hostesque in sua testā vrgendo compellebant. qui vero per angustos viarum cliuios cecidissent, eos telis de super missi.

An. mundi
4931.
à Christ.
nat. 69.

Gamala ci-
uitas inex-
pugnabilis
& firma.

Vespasianus
Gamalam
obsidet.

Agrippam
regem fun-
ditorum
quidam la-
pide percus-
sit.

Romani tñ
Iudæorum
domibus pro-
labantur:
Romano-
rum pluri-
mi morte
consumpti.

An. mundi
4031.
à Christ.
nat. 69.

*Vespasiani
fortitudo &
virtutelli-
ca.*

*Vespasiani
cum Iudaeis
pugna.*

*Gallus cum
10. militibus
in quadam
domo latuit.
Vespasianus
militer con-
solatur.*

*Inconstantia
& mutabi-
litas forti-
nae.*

*Romani mi-
lites ordine
cuncta peri-
tiaeque perfici-
unt.*

interficiabant. Et ruinæ quidem lapidum copiam, ferrum verò eis mor-
tui hostes dabant. castrorum enim gladios auferentes, his contra semi-
neces utebantur. Multi iam procumbentibus telis, semet inde proii-
ciendo moriebantur: tergaque dantibus, ne fuga quidem facilis erat.
viarum namque ignorantia, & caligine pulueris alius alium non agno-
scentes pererrabant, & circa se sternebantur. Sed illi quidem vix sepe
exitu ab oppido recesserunt. Vespasianus autem qui laborantibus sem-
per interfuit, saeuissimo dolore percussus, cum super nilitem rueret ciui-
tatem videret, propriæ tuitionis oblitus, etiam paulatim superiore in op-
pido locum prehendit: ibique inter media pericula cum paucis omni-
no relinquitur, nec enim aderat tunc ei filius Titus, ad Mutianum pri-
dem in Syriam missus. Et dare quidem terga neque tutum neque ho-
nestum si i putabat. rerum autem quas ab adolescentia gesserat, ac pro-
pria virtutis memoria, quasi Deo repletus, corpora sociorum atque ar-
ma condensat, & cum his bellum vna à vertice defluens sustinebat: &
neque virorum neque telorum multitudinem formidans manebat, do-
nec eius animi obstinatio nem hostes diuinam esse reputantes. impetum
remiserunt. illis autem iam inurimus impugnantibus, ipse pedem refe-
tens, non prius terga ostendit, quam extra muros egressus est. Plurimi
quidem Romani milites in ea pugna ceciderunt, & inter eos Eburius
decadarchus, vir non eo tantum prælio quo perit, sed vbique antea for-
tissimus comprobatus, quiq; plurimis malis Iudæis affecisset. In ea pu-
gna centurio quidam nomine Gallus, cum decem militibus in quadam
domo latuit. Eius autem habitatoribus dum conari, quod in Roma-
nos fuisset consilium populi sui, inter se fabulantibus, hoc audito (nam
& ipse Syrus erat, & hi quos secum habebat) nocte illos aggreditur: om-
nibusque mastris ad Romanos saluus cum militibus euadit. Vespasia-
nus autem morere exercitum aduersis oculis videns, quodq; nullam
interim tantam experti fuerant eladem: hucusq; rei magis eos pudere,
quod solum ducem in periculis reliquissent: consolandos putabat: de
se quidem nihil dicens, ne quem vel initio culpasse videretur. Oportere
autem inquiri, quæ communia essent fortiter ferre, & intantum belli co-
gitantes, quodque nusquam eueniat sine cruore victoria, iterumque ha-
beat fortuna regressum: Multis tunc Iudæorum millibus interfectis,
exiguam pro his stipem se inimicæ pependisse fortunæ. Atque ut iactan-
tium esse, nimis secundis rebus insolescere, ita esse ignauorum, in of-
fensionibus trepidare. velox enim est, inquit, in utrunque mutatio: &
i le vir fortis habetur, cuius sobrius erit animus in rebus quoque infel-
liciter gestis: ut idem scilicet maneat, rectis consiliis peccata corrigens.
Quamquam ea quæ nunc acciderunt, neque mollitia, neque Iudæorum
virtus effecit, nam & illis pugna melioris, & nobis deterioris, causa fuit
difficultas locorum. Quæ in re nimirum quis comprehenderit alacritatis
vestræ temeritatem? nam cum hostes in excelsiora loca refugissent, ma-
nus continere debuistis, neque in summo vertice constituta sequi peri-
cula: sed capta inferiori ciuitate, paulatim eos qui refugerant, ad tui-
rent vobis & stabilem pugnam reuocare. nunc autem immoderata fe-
stinatione vincendi quam id incaute fieret, non curastis. Inconsultus
autem & furibundus impetus belli, à Romanis alienus est, qui cuncta
ordine petitiæque perthicimus, Barbarisque conueniens, & quo Iudæi
maxime possidentur. Oportet igitur nos ad propriam virtutem recurrere:
atque indignæ offensioni irasci potius quam morere. Optimum autem
tem quisque de sua manu solatium quærat. ita enim fiet, ut & amissos
vilescamus, & in eos à quibus perempti sumus, vindicemus. Ipse autem,
ita vt nunc feci, experiar æque ac vos pugnando primus ad bella pergere,

& nouissimus inde discedere. Ille quidem his dictis recreauit exercitum. At Gamaleniſes bene geſta re, pauliſper animos erexere: quia nulla ratione, magna magnificeque prouenerat. mox autem reputantes ablatam ſibi eſſe foederis ſpem, quodque minime poſſent eſſugere (iam enim victos eos deſecerat) vehementer dolebant, animoſque remiſerant. Nec tamen quatenus valebant, ſalutem ſuam negligebant: ſed tam diſturbatas partes muri, qui erant fortiſſimi, quam integras, ceteri amplexi cuſtodiebant. Romanis autem conſtruentib. aggeres, iterumque tentantibus irruptionem, multi ex ciuitate per valles deuias, qua nulli cuſtodes erant, & per cloacas diſſugiebant: eos, qui metu ne caperentur ibi remanerent, inopia conſumebat. ſolis enim vindique alimenta qui pugnare poſſent, congregabantur. Sed illi quidem in huiuſmodi calamitatibus perdurabant.

An. mundi
4037. à
Chriſto
nat. 69.

Romani Ga-
malenſium irru-
ptionem ite-
rum tētant.

CAP. II.

Itaburini montem occupantur a Placido.

Veſpaſianus autem inter curas obſidionis, ſubciſſum opus aggreditur aduerſus eos qui montem Itaburium occupauerant, inter campum magnum & Scythopolim ſitum: cuius altitudo quidem triginta ſtadiis conſurgens, ſeptentrionali tractu inaceſſa eſt. in vertice autem viginti ſtadiorum planities pater, tota muro circumdata. Hunc autem tantum ambitum quadraginta diebus ædificauerat Iosephus: & alias ei materias, & aquas ſuggerentibus locis inferioribus, ſolam enim incolæ pluuialem habebant. Magna igitur in eo multitudine congregata, Veſpaſianus Placidum cum ſexcentis equitibus mittit. Huic autem ſub-
eundi quidem montis ratio nulla erat, multos autem foederis acueniæ ſpe hortabatur ad pacem: & ſcendebant ad eum impii quoque in ſidias molientes, nam & Placidus eo ſtudio miſiſſime cum his loquebatur, vt eos in planicie caperet: illique tanquam dictis obediētes, ad eum veniebant, vt incautum aggredirentur. Vicit tamen altitudo Placidi, cepto enim à Iudeis prælio aſſimulat fugam, & poſtquam inſequentes ad magnam partem campi pellexit, reſſexit in eos equitum manus: plurimiſque in terga verſis, aliquos interfecit, ſemoram vero multitudinem cætera, ab aſcenſu prohibet. Itaque alii quidem Itaburio relicto, in Hieroſolymam reſugiebant, indigenæ autem fide accepta, quod eis aqua deſecerat, & ſe, & montem Placido tradiderunt.

Itaburini mō-
tis altitudo.

Arx delad-
itur arte.
Placidi vi-
ctoria.

CAP. III.

Excidium Gamala.

Apud Gamalam vero degentium audaciſſimi quique fuga diſperſi la-
tebant, imbelles autem fame corrumpebantur. At vero pugnantium manus obſidionem ſuſtinebat, donec euēnit ſecundo & vigefimo die menſis Octobris, vt tres ex decima quinta legione milites, circa matutinas vigilias editiſſimam præ cæteris turrim, quæ in ſua parte fuerat, ſubirent, eamque occulte ſuſfoderent: cum appoſiti ei cuſtodes neque adeuntes eos (nox enim erat) nec poſtquam adire ſenſiſſent, iidem autē milites, cauendo ne ſtrepitus fieret, quinque ſaxis duriffimis euolutis reſiliunt: ſubitoque turris cum magno fragore decidit, vnaque cuſtodes præcipitantur. At vero qui per alios cuſtodias erant, perturbati fugiebant: multoſque euadere auſos, peremere Romani: inter quos etiam Iosephum, ſuper dirutam muri partem quidam iaculo percuſſum, interfecit. Intus utem in ciuitate degentibus, ſono concuſſus, multo ſeruat pauor atque

Turris quem
Romani ſuſ-
foderant.
cum magno
fragore deci-
dit.

An. mundi
4031. à
Christo
nat. 69.

Titus ducentis
equitibus
præter pedi-
tes lottis Ga-
malam in-
trat.

Gamala ar-
cis vertex sa-
nosus & ac-
cessu diffi-
cilissimus.

Historia Ro-
manis dimi-
ni munus
concessa.

Nonnulli In-
dorum mil-
lia Gamala
perempta,
sola dua mu-
lieres ema-
dant.

discursus, tanquam omnes essent hostes ingressi. Tuncq; Chares agro-
tus & iacens defecit, cum timoris magnitudo morbum eius plurimum
iuuisset ad mortem: Romani tamen prioris cladis memores, vsque ad vi-
gesimam & tertiam diem supra dicti mensis oppidum non sunt ingressi.
Titus autem (iam enim aderat) indignatione vulneris, quod Romanos
se absente perculerat, ducentis equitibus præter pedites lectis, otiose in
ciuitatem introiuit. eoque prætergresso, vigiles quidem vbi senserunt,
ad arma cum clamore properabant, cognito autem intus constituti eius
ingressu, alii taptis liberis, trahentes etiam coniuges, cum vlulatu & ex-
clamationibus in arcem refugiebant; alii Tito occurrentes, sine inter-
missione trucidabantur, qui vero prohibiti essent in arcem recurrere,
nescii quid facerent, Romanorum præditiis incidebant, vbiq; autem inhi-
nitus erat morientium gemitus: perq; prona loca effusus cruor, totum
oppidum diluebat. In eos autem, qui arcem occupauerant, omnem Ve-
spasianus induxit exercitum. Erat autem saxosus & accessu difficilissimus
vertex, in immensum editus, & vadique circum rupium multitudine
præceps: vnde Romanos ad se aducentes partim telis partim saxis deu-
olutis arcebat Iudæi, cum ipsos in excelso loco positos nulla sagitta con-
tingerent. Verum ad eorum interitum, diuino munere quodam, turbo
exoritur, Romanorum quidem tela in eos ferens, ipso autem à Ro-
manis repellens, & obliqua traducens: ut neq; in præruptis consistere
propter violentiam status possent, cum nihil esset immobilitatis, neque ho-
stes ad se accedentes videre. Itaque supergressi Romani, eos circumue-
niunt: & alios quidem repugnantes antecapiabant, alios manus dantes,
in omnes autem vehementius sauebant, illorum memoria quos in pri-
mo aggressi perdidit. Multi autem vndiq; circumclusi, desperatione
salutis, filios & coniuges & semetipsos in vallem præcipientes dabant, quæ
sub arce in profundum patebat. Ruenit autem, ut ipsorum in se qui capti
fuerant, immanitate lenior existeret iracundia Romanorum, ab his enim
quatuor milia sunt: qui vero se præcipitauerunt, quine; mil-
lia sunt reperti. Neq; quisquam præter duas mulieres, saluus euasit: quæ
sorores erant, Philippæ filie: qui Philippus Iachimo genitus erat, insigni
viro, & qui sub Agrippa Rege dux exercitus fuerat. Ieruaturæ sunt autem,
quod excidit in tempore Romanorum impetum latuere. nec enim vel in-
stantibus pepercere, quorum multos singuli raptos ex arce proliciebant.
Gamala quidē hoc modo excisa est, tertio & vigesimo die mensis Octo-
bris: quæ vigesimo & primo die mensis Septembris coeperat rebellare.

C A P. IV.

Giscala à Tito capitur.

An. mundi
4031. à
Christo
nat. 70.
Ioannes he-
mo veneticus
& fallax Gi-
scala incolæ
ad defugien-
dam impel-
lit.

Iamq; solum Giscala oppidulum Galilææ restabat indomitum: cuius
multitudo pacis studio tenebatur, quod erant pleriq; agricolæ, spem-
que suam semper in fructibus collocauerant. non parum autem manus
latrocinalis permixtione corrupti erant, quo morbo etiam nonnulli ci-
uium laborabant. Hos autem ad defectionem impellebatque constabat
Leuiz cuiusdā filius, nomine Ioannes: homo veneticus & fallax, va-
riusque moribus & immoderata sperare promptus. miroq; modo quæ
sperasset efficiens: atq; omnibus iam cognitus, quod ascendendæ sibi po-
terat causa bellum amaret. huic apud Giscala seditiosorum turba pa-
rebat: quorū causa populus etiam legatos fortasse de traditione missus
fuit, Romanorū tamen congressum in pace belli præstolabatur. At Ve-
spasianus contra hos quidē Titum cum equitibus mille, decimam vero
legionem circa Scythopolim mittit: cum reliquis autem duabus Cæsa-

res ipse regreditur. dandam his ex labore continuo requiem putans. ex eruitatum copiis eorumque corpora, itemque animos ad futura certamina exultans esse refouendos. nec. n. exiguum sibi laborem superesse Hierosolymis praeuidebat, quae & regalis esset ciuitas, & cunctarum nationi praeclaret. His. a. qui ex bello fugissent in eam confluentibus, etiam naturae munus. Itemque murorum eius constructio, non minimam ei sollicitudinem comparabat: cum virorum spiritum & audaciam, & sine muris inexpugnabilem esse cogitaret: ob eamque rem milites, velut athletas, ante cerramina oportere curari. Titus a. ciuitas Giscala (equitando enim ad eam accesserat) aggressionem capi facili videbatur: sciens tamen quod ea vitae capta, passim à militibus populus absumeretur (namque satiatuserat ipse iam caedibus) miserans multitudinem etiam ipse sine ulla discrimine cum nocentibus intereuntem, pacatione magis subigere ciuitatem volebat. Iraque plenis hominum muris, quorum plerique perditae factionis erant, mirari se ait, quoniam fratris consilio, cunctis iam ciuitatibus captis, illi soli Romanorum arma operirentur, cum viderent multo quidem munitiora oppida uno impetu fuisse subuersa: securos autem fortunis suis potiri, qui Romanorum dextris credidissent, quas quidem etiam nunc illis ait se porrigere, neque ob insolentiam succensere, quia spei libertatis ignoscendum putaret: non tamen, etiam si quis impossibilia velle perseveraret. Quod si dictis humanissimis non paruissent, fidemque dextris non habuissent, experturos arma crudeliana iamque cognituros esse, moenia sua ludum fore machinis Romanorum: quibus fidentes, soli ex Galilaeis sese ostentarent arrogantes esse captiuos. His dictis, popularium quidem neminem non modo respondere, sed ne ad murum quidem licuit ascendere: quia totum latrones occupauerant: & custodes erant portis appositum, ne quis vel ad foedus prodiret, vel equitum quenquam in ciuitatem reciperet. Ioannes autem accipere se condiciones ait, & aut persuasurum, aut necessitatem belli renitentibus adhibiturum. Illum tamen diem Iudaeorum legi oportere concedi: quoniam sicut arma mouere, ita etiam de pace conuenire nefas haberent. Nam & Romanos scire, quod ab omni cessaret opere diem septem circuitio, quam si temerassent, non minus coactos, quam qui cogerent, piaculum commissuros. ipsumque Titum: nullum enim illi ex mora esse dispendium formidandum, quod unius noctis spacium propter fugae consilium ceperit, praesertim cum id obseruare circumfidentem nemo prohibeat: sibi autem magnam esse lucrum, nulla in re despiciere patrios mores. Et illum decere, qui pacem non sperantibus indulget, legem quoque seruare seruatis. His Titum Ioannes fallere conabatur, non tantum pro septimi diei religione, quantum pro sua salute sollicitus. verebatur autem, ne statim capta ciuitate, solus destitueretur, qui totam in nocte ac fuga vitae spem collocaisset. Verum profecto Dei nutu in excidium Hierosolymorum Ioannem saluum esse cupientis, factum est ut non solum induciarum causationem Titus admitteret, verum etiam in superiori parte oppidi castra pone. et, ad Cydneam, qui mediterraneus est Tyriorum vicus, validissimus, Galilaeis semper exosus. Nocte autem Ioannes cum nullas Romanorum excubias circa oppidum videret, arrepta occasione non solum his quos circa se habebat armatos, sed etiam senioribus plurimis cum familijs abductis, in Hierosolymam fugiebat. Sed usque ad vigesimum quidem stadium fieri posse videbatur, ut mulieres ac pueros, aliamque multitudinem secum duceret, homo quem captiuitatis, itemque salutis metus urgeret, ultra vero procedente eo relinquebatur. & oriebatur atrox remanentium fletus, quanto. n. quisque longius à suis aberat, tanto propius rem

An. mundi
4012.
à Christo
nat. 70.

Vespasianus
non exiguum
sibi laborem
superesse de
Hierosolymis
prauidet.

Titus erga
Giscala ci-
ues benigni-
tas.

Titus ad Giscala ciues
oratio blanda.

Ioannis ad
Titum exhortationem
responsio.

Dei nutu
in excidium
Hierosolymorum
Ioannem
saluum man-
ner.

Iudaeorum
cum Ioanne
suauitatem
puer & ti-
mor.

An. mundi
4932.
à Christo
nat. 70.

Titum Gif-
calis ciues
benigne sus-
cipiunt.

Benignitatu
erga hostes
exemplum.
Noxium re-
linquere me-
tu suspensum,
quam imme-
ritum quen-
dam cum eo
perdere, pra-
stare.

Ioannis &
cum eo fugi-
entium an-
dacia, Iuda-
os ad bellum
contra Ro-
manos con-
citare.

se hostibus esse credebat. Iamque affore qui se caperent existimantes, ne-
cessario pauitabant: & ad strepitum, quem ipsorum cursus faciebat, af-
fugere respectabant, velut instantibus, quos fugissent: multique simul rue-
bant, & circa viam plurimos certamen praecedentium contrebant. Mi-
serabile, a. foeminarum & infantum erat exitium. Aut si quam iacta-
rent vocem, nonnulli viros aut propinquos, ut se opirentur orabant.
Sed Ioannis exhortatio superabat, ut seipsos seruarent inclamantis: eo
que confugerent, unde pro remanentibus, etiam si raperentur, poenas à
Romanis peterent. Multitudo quidem eorum qui fugerant, ut cuique
virium fuit, cito dispersa est. Luce vero facta Titus ad muros aderat for-
detis causa: populus. a. portis ei patefactis, cum coniugibus occurrentes,
tanquam bene merito, & qui custodia ciuitatem liberaasset, accola-
bant: simulque Ioannis fugam significantes, & ut sibi purceret obsecra-
bant, & eos qui ex nouarum rerum cupidis reliqui superessent, vlcisce-
rentur. Ille. a. precibus populi postulatus equitum partem ut Ioannem,
persequeretur, mittit. Sed cum quidem occupare nequiuere, quod an-
tequam venerant, in Hierosolymam sese receperant, vna vero fugienti-
um prope ad duo millia perimunt: mulieres ac pueros paulo minus
tria millia circumactos reducunt. Titus autem indigne ferebat, non sta-
tim à Ioanne poenas fraudis exactas, irato vero animo satis esse quod
spe deciderat ad solatium putans, captiuorum & qui trucidati fuerant
multitudinem, in oppidum cum favore ingreditur: iussitque militibus
minimam muri partem iure possessionis abrumperè, minitendo mag-
is quam puniendo reprimere perturbata ciuitatis auctores. Multos
enim propter odia domestica, vel proprias inimicitias, delatores inno-
centiae fore credebat, si dignos poena discerneret: meliusque, uoxium relin-
quere metu suspensum, quam immeritum quenquam cum eo perdere
existimabat. Illum. n. fortassis modestiorem futurum vel metu suppli-
cij vel quod erubesceret praeteritorum criminum venia: sine causa ve-
ro morientium poenas, nullo modo corrigi posse. Praedictis tamen ciui-
tatem circumdedit, quae tam nouarum rerum studiosos compescerent,
quam pro pace sentientes quos ibi reliquus erat, maiore fiducia firma-
rent. Galilaea quidem tota, postquam multo sudore Romanos exorcuit,
hoc modo subacta est.

CAP. V.

Hierosolymitani excidij initium.

Aud Hierosolymam vero, ad Ioannis introitum, omnis populus erat
effusus & circa singulos, qui vna confugerant, numerosa turba col-
lecti, quas foris clades experti essent, percontabantur. illorum autem
seruens quidem adhuc atque interruptus anhelitus, necessitatem signi-
ficabat. Verumtamen in malis quoque sibi arrogabant: non Romano-
rum vim fuisse dicentes, sed sponte venisse, ut cum his ex tutiori loco
pugnarent. Inconsultorum. n. atque inuulium esse hominum, incaute
pro Giscalis & inualidis oppidulis periclitari, cum arma vigoremque
oporteat pro metropoli suscipere atque seruare: significando tamen exci-
dium Giscalorum, etiam quam dicebant hanc stam discessionem suam,
& multi fugam suam esse intelligerent, prodiderunt. Auditis. a. quae cap-
tium peritule, non mediocriter populum perturbatio tenuit, magnam-
que id esse argumentum proprii reputabant excidij. At Ioannes eorum
quidem quos fugientes reliquerat causa minus erubescerebat. singulos
autem ci reuiens, spe ad bellum incitabat, infirmitatem Romanorum
asserens, propriasque vires extollens, & imperitorum ea cauillatio-

infici-

insatiam decipiens, quod etiam si pennas sumerent, nunquam Hierosolymorum moenia transgrederebatur Romani, qui pro Galilaeorum vicis tanta mala pertulissent, atque in eorum muris machinas contriuisent. His eius dictis magna quidem corrumpebatur iuuenum manus prudentiarum autem atque seniorum nemo erat, qui non futura prospiciens, velut iam perditam ciuitatem lugeret. Ex populus quidem in ea confusione tunc erat. At vero per territorium manus agrestium, ante seditionem quae Hierosolymis orta est, discordare iam coeperat. Titus enim à Giscala Caesaream, Vespasianus autem à Caesarea Iamnam & Azorum profectus, utramque subegit: impositisque illic praesidijs, reuertebatur, maximam ducens eorum multitudinem, qui se fœdere sociauerant. Singulas autem ciuitates tumultus bellumque intestinum exagrabat, quantumque à Romanis respirassent, in semetipsos manus vertebant: cum inter amatores belli ac pacis cupidos esset lra contentio: dudumque discordiam pertinacia primo inter domos accenderetur: deinde inter se amicissimi populi dissiderent: & ad similia volentes quisque conueniens, aperte iam compacta multitudine rebellaret. Itaque dissensiones quidem apud omnes erant; nouitatis autem armorumque cupientes senibus ac sobrijs iuuentute atque audacia praestabant. Primo autem indigenarum singuli praedari coeperunt; deinde ex compositio confectis cuneis, per territorium latrocinaabantur: ut quod ad crudelitatem atque iniusticiam spectat, nihil à Romanis gentiles abessent: atque ipsi qui vastabantur, illatum à Romanis excidium leuius videretur. Ciuitatem vero custodis, partim quia defatigari pigeret, partim odio nationis, aut nulli aut minime erant male affecti auxilio: donec rapinarum societate vndique congregati collegiorum latrocinialium principes, atque in agmen constati Hierosolymis irrumpunt: quae ciuitas à nullo regebatur: & more patrio gentiles omnes sine obseruatione recipiebat: tunc praecipue cunctis existimantibus, vniuersos qui super influerent, adiumento ex beneuolentia venire. Quae quidem res etiam sine dissensione ciuitatem postea pessundedit, eo quod iners & inutilis multitudo quae pugnacibus sufficere possent, alimenta consumpsit: hisque praeter bellum etiam seditionem famemque comparauit: alijque latrones ex agris eo transgressi, ac multo sauioribus quos intus inuenerat sociati, nullum atrox facinus intermittebant. Nec enim rapinis & expoliationibus metuebantur audaciam, sed usque ad caedes ruebant: non clam, neque per noctem, aut quoslibet homines, verum luce palam nobilissimos quosque, adoriendo. Nam primum Antipam regis generis virum, & adeo potentissimum ciuium, ut etiam publicos thesauros fidei suae permisso haberet, comprehensum custodibus tradiderunt: post hunc etiam Lysiam quandam, insignem virum, & Sopham filium Raguelis, regalis similiter utraque familiae, omnesque sterces, qui praestare alijs videbantur, Grauis autem metus populum possidebat: & velut capta ciuitate, salutem propriam quisque curabat. Illi autem clausorum vinculis non fuere contenti, neque tursu arbitrabantur ea potentia viros diutius custodire, nam & ipsos, & domos eorum non paucis viris frequentari, ac per hoc ad viciscendum esse idoneos, & praeterea rebellaturum fortasse populum, iniquitate commorunt. Decreto igitur eos occidi, mittunt quandam de suo numero Ioannem, ad caedes promptissimum, qui lingua patria Dorcadis filius dicebatur: eumque alij decem armati gladijs secuti ad carcerem, ibi quos reperissent interficiunt. Fingebant autem huius immanissimi sceleris causam, cum Romanis eos de traditione ciuitatis collocutos fuisse, communisque libertatis proditores interemisse dicebant, propterea, ut audacia sua tanquam seruatores ciuitatis, ac bene de

An. mundi
4032.
à Christo
nat. 70.

Intestina
dissidia &
seditiones in
Iudaea.
Iudaei in se-
metipso ma-
nus vertunt.

Latrones in
agmen con-
flati Hiero-
solymis ir-
rumpunt.

Rapina &
expoliatio
luce palam
commissa.

Ciuitatis
proceres ala-
tronibus, capti
& trucidati.

An. mundi
4092.
à Christo
nat. 70.

Latrones pro
arbitrio
Pontifices
designant.

Pontificis e
lectio contra
ritum visita
tionem ab latro
nib. facta.

Phanis ru-
sticus quida
pontifex de-
claratur.
Præstantio-
res ceteris
populum ad
ultionem bor
tantur.

Zelota possi-
nam faci-
nerum im-
manitatem
superans.

Anani con-
tra Zelotas
audens ora-
tio.

ca meriti gloriantur. Euenit autem populum quidem ad hos humilitatis ac formidinis, illos vero insolentiz progredi, ut in eorum esset arbitrio etiam pontificum designatio, denique familiis abrogatis, unde per successionem pontifices creabatur, incognitos atque ignobiles constituebant, ut impiorum facinorum socios haberent, nam qui sapra meritum summos honores adepti erant, his obediabant necessario, qui sibi eos præstiterant: quoniam & dignitate præditos, varijs machinis fideisque sermonibus committebant, opportunitatem sibi ex eorum qui se prohibere poterant, contentione captantes donec hominum persecutione satiari, in dininitatem contumelias transulerunt, pedibusque pollutis in sanctum locum introire cœperunt. Iam vero populo contra eos concitato (nanque autor erat Ananus, quo maximus Pontificum, itemque sapientissimus: & qui fortassis ciuitatem conseruasset, si insidiatorum manus potuisset effugere) illi templum Dei aduersus populi turbam, castrum ac profugium sibi facere, quod pro domicilio habebant tyrannidis. Acerbis autem malis admiscebatur etiam caecillatio, quæ præ cæteris eorum factis erat dolori, tenendo enim quanto metu populus tenebatur, susque vires explorando, sorte pontifices creare conati sunt, cum his (ut diximus) ex familijs successio deberetur, huic autem fraudi mos antiquus obtendebatur, nam & olim sorte pontificatum deferri solitum fuisse dicebant, re autem vera, legis erat abrogatio firmioris, per eos qui ad potentiam sibi designandorum magistratum licentiam compararent. Itaq; vna sacratum tribunal accita, quæ Eniachin appellatur, pontificem sortiebantur: casuque fors exit homini, per quem maxime eorum iniquitas demonstrata est, Phani cuidam filio Samuelis, ex vico Aphthasi, non solum ex Pontificib. non orto, sed aperte quid esset pontificatus, propter rusticitatem penitus nescienti. Denique inuitum cum rure abstractum, ut in scena fieri solet, aliena ornavers personam indutumq; sacra veste, quid facere deberet, subito instituebant: ludumque & iocum esse tantum nefas arbitrabantur, ex terti vero sacerdotes, procul sestantes ludibrio legem haberi, lacrymas vix tenebant, honoresque sacrorum solui grauiter ingemebant. Populus. a. hanc eorum audeciam non tulit, sed omnes quasi ad deponendam tyrannidem animos intenderant, nam qui prætare cæteris videbantur, Gogion Iosephi filius, & Simeon Gamalielis, tam singulos circumeuntes, quam simul vniuersos in concionib. hortabantur, quo tandem aliquando libertatis corruptores vltum irent, sanctumque locum ab hominibus sceleratis purgare properarent. Pontifices etiam probatissimi, Gamala quidem filius Ielu, Anani autem Ananus, populum frequenter in coribus exprobrando eius segnitiam, contra Zelotas excitauerunt. Ita enim se ipsi vocabant, uti bonarum possessionum æmuli, ac non qui pessimam facinorum immanitatem superassent. Itaque in concione populo congregato, cunctisq; indignantib. occupationes sanctorum, itemque rapinas & cædes, nondum autem promptis ad viciscendum, propterea quod inexpugnabiles (id enim verum erat) Zelotæ putabantur, stans inter eos medius Ananus, & ad legem crebro respiciens, cum lacrymis opplesset oculos: Equidem, inquit, mori potius deberem, quam Dei domicilium videre tantis repletum piaculis: atq; inaccessa & sancta loca sceleratorum pedibus frequentari: veruntamen sacerdotali veste amictus, & sanctissimum venerabilem nominum ferens: vivo: atq; anima amore teneor, nec pro senectute quidem mea mortem sustinens gloriosam. Igitur solus ibo, & tanquam in solitudine animam meam solam dabo pro Deo. Nam quid opus est viuere in populo, clades suas minime sentiente, & apud quos mala præsentia nemo prohibet? si qui-

dem spoliati patimini, ac verberati reticetis, & ne gemitu quidem aperto quisquam prosequitur interemptos. O acerbam dominationem. Quid de tyrannis queras? Nunquid non à vobis vestra potentia nutriti sunt, nunquid non despectis qui primi erant, cum adhuc pauci essent, vos dum tacetis, plures eps fecistis? atque illis armatis quiescentes, in vosmetipsos arma vertistis, cum primos eorum conatus oportuisset infringi, quando cognatos concitiis appetebant. Vos autem, negligendo, ad depredationem noxios irritastis, quia vastatarum ædium nulla ratio erat. Itaque iam domini ipsi rapiebantur, eisque cum per mediam civitatem traherentur, nemo erat auxilio. Illi autem à vobis proditos, etiam vinculis affecere: non dico quales & quantos, sed quod non accusatos, indemnatos, victos nemo adiuvit, restabat eosdem videre, cruciari. hoc etiam vidimus: velut à grege brutorum animalium cum præcipue quasque duceretur hostia, ac vocem quidem quisquam emissis, necdum dexteram movis. Patientini ergo, patientini, etiam sancta concalcari videntes. Cumque omnes audacis gradus nefaris hominibus subieceritis, eorum præstantius reueremini? nunc enim profecto ad maiora procederent, si quid maius quod euerterent inveneretur. Teneatur quidem muritissimus civitatis locus, sanum appellatione, sœterum quidam suæ castelli. Tanta igitur contra vos tyrannide munita, & inimicis super verticem positis, ut videtis, quid cogitatis? aut quibus vestras sententias applicatis. An Romanos expectatis, ut sanctis vestris opitulentur? Ita quidem se nostræ civitatis habent res, eoque iam calamitatis ventum est, ut miseretur nostri etiam hostis. Non exurgitis? & miseri respectisque votueribus vestris, quod etiam feras bestias facere videmus, non utrum ibitis in hos qui vos percussere? Non suas quisque recordabitur clades, & ante oculos positus qui pertulerit, ad vitiolem animos avertet? Perit apud vos (nisi fallor) affecutionum omnium carissima, & maxime naturalis, cupiditas libertatis. servitutis autem ac dominorum amantes facti sumus, tanquam subjugati à maioribus didicerimus. Arque isti quidem multa & maxima bella, ut in libertate viverent, pertulerunt, ne aut Ægyptiorum aut Medorum potentie cederent, dummodo ne facerent quæ iuberentur. Et quid opus est de maioribus loqui? Hoc ipsum bellum, quod cum Romanis nunc gerimus, utrum commode an contra incommode referam, palam quid habet causæ, nisi libertatem? Ergo qui dominis totius orbis servire non patimur, gentiles nostros serimus tyrannos? Quanquam externis obediētes, ad fortunam semel id referunt, cuius iniuria victi sunt, at vero pessimis suorum cedere, ignaviores est, & cupientium.

40 servandi. Ad hæc autem, quia Romanorum mentio facta est, non vos celabo, quid dum loquor interuenerit, mentemque retraxerit: quod etiam si ab his capti fuerimus (absit autem huius dicti periculum) nihil acerbius experiemur, quam isti nos affecere. Quo pacto autem non lachrymis dignum sit, illorum quidem in templo donaria cernere, gentiliū vero spolia, qui nobilitatem hulas maximæ omnium civitatis compilauerant: eosque viros cruciados videri: quibus etiam illi post victoriam obtemperassent? Et Romanos quidem nunquam transgredi ausos esse limitem profanorum, aut sacratæ quicquam consuetudinis præterire: sanctorum autem ambitum, quamvis procul aspectum

50 perhorrescere: quosdam vero in his lotis natos, ac sub nostris moribus educatos, & qui Iudei vocentur, inter media sancta deambulare, manibus adhuc suis gentiliū cade calentibus? Quis igitur externum bellum metuat, ex comparatione domesticis? Multo nobis æquior est hostis, nam si propria rebus sunt aptanda vocabula, fortasse reperietur,

An. mundi
4033. à
Christ. nat.
70.
Ananias
Iudei timore
exprobat.

Latronum
immanitas.

Fanus aræ
quædam sine
castellum.

Bella liberta-
tem causam
habent.

Comparatio
Romanorum
et Iudeorum,
ac viri-
partu pro-
prietat.

An mundi
4032. à
Christi nat.
70.

Depulsa con-
traria sen-
tentia de ho-
stium auda-
cia & nu-
mero.

Epilogus ora-
tionis Ana-
ni ad popu-
lum.

Ananus mi-
lites suos con-
tra Zelotas
ordinas.

Pugna ciui-
um & Zelo-
tarum in
templo Hie-
rosolymita-
no.

Cinnum nu-
merus con-
tra Zelotas
quotidie au-
getur.

Zelotas ciues
in murum
interiorem
templi adi-
gunt.

legum quidem conseruatores nobis fuisse Romanos, hostes vero intus haberi. Verum hos infidiatōres libertatis exiri debere: neque facinororum eorum dignum excogitari posse supplicium. certum est: idemque omnibus vobis, & ante orationem meam esse persuasum, atque ipsi vos rebus quas pertulistis, in eos esse commotos, plerique autem fortasse multitudinem eorum, atque audaciam reformidant: & prater ea quod in loco superiore consistunt. Sed hæc ut vestra negligentia constiterunt; ita nunc magis proficiant, si morabimur. nam & numerus illorum in dies singulos alitur, eo quod æquissimus quisque ad similes profugiat: & audaciam plus accendit, quod uellum adhuc eius impedimentum interuenit: locoque superiore ventur, & quidem cum apparatu, si his tempus demus. Quod si aduersus eos ire cœperimus, humiliores erunt, mihi credite, conscientia: & celsioris loci beneficiū, reputatio scelerum perdet. Fortasse autem Dei pariter spreta maiestas, in ipsos tela retorserit, suisque misilibus confluentur impij. Videmus nos tantummodo, & deiectioni sunt: quanquam pulchrum est, ut etiam si quod periculum imminet, pro sacris ianuis moriamur: ac si non liberis ac coniugibus, pro Deo tamen eiusque sanctis animas profundamus. Frabebo autem manum, atque sententiam: & neque consilium vobis vltim deest ad cautionem. neque me corpori meo parcere videbitis. His Ananus contra Zelotas populum hortabatur: non quidem æscientiam expugnari vix posse propter multitudinem ac iuuentutem, animorumque pertinaciam, multoque magis propter conscientiam commissorum: nec enim concessum iri veniam his, qui perpetraverant, sperabant: verumtamen quiduis perperam præstabilis existimabat, quam in tanta serum perturbatione & tempore negligere. Populus autem duci se clamabat in eos, contra quos rogabatur: & ad subeunda pericula quisque promptus erat. Sed dum Ananus magis idoneos discerneret, atque ordinaret ad prælium, Zelotæ cunctis conatibus eius cognitis (certos enim qui omnia sibi nunciarent habebant) in Pontificem commouentur: ac modo per cuneos, modo simul vniuersi proliant: neque obuius cuiquam parcebat. Cito autem & Ananus populum congregauit, multitudinem quidem superiorem: armis vero constipatis non erant Zelotæ inferiores. Alacritas vero, quod decrat, in vtriusque supplebat, nam & ciues armis iram conceperant fortiores: & qui de templo exierant, quamvis multitudine maiorem audaciam, quippe illi quidem in ciuitate minime posse arbitrabantur, nisi Zelotæ eximerent: hi vero nisi vicissent, nullum se non subituros esse supplicium. Manus autem conseruere pro ducibus obediētes motibus animorum. Et primo quidem in ciuitate ac pro templo eminens in illis lapidibus semet inuicem appetebant. si vero aliqua pars terga vertisset, victores gladiis vtebantur: cumque plurimi fauciarentur, multæ cædes vtrouique fiebant. Et populares quidem in domos referebantur à suis. Zelotarum autem quicumque vulneratus fuisset, in templum ascendebat, sacra humum cruore perfundens: ut solo eorum sanguine violatam religionem recte, quis dixerit, semper quidem latrones excurrendo in congregationibus præualebant. Itari vero populares, proficiente quotidiano numero suo, cum desides increparent, quique à tergo sequebantur non apertiendo fugientibus viam, inuitos eos repugnare compellerent, vniuersos quidem suos in hostes conuertunt. Illis autem, quia vim ferre non poterant, paulatim ad recedentes, irruunt vna cum focis Ananæ. Unde factum est, ut eos quod ambitu exteriori expulsi essent, metus inuaderet: ideoque in murum interiorem fuga recepti, mature ianuas occluderent. Verum Anano portis quidem sacris manus afferre non

placebat. hostibus quoque desuper tela torquentibus, nefas esse existimanti, etiam si vicisset, non lustratum prius populum introducere. Ex omni autem suorum multitudine sex fere armatorum millia sortitus, custodes eos in porticibus collocat. his autem qui succederent, in excubiis alios per ordinem ponit. Multi autem honestorum ab optimatibus ad id electi, mercede conductos pauperes vice sua praefidiis destinabant. Fit autem his omnibus exiti causa Iohannes, quem ex Giscallis effugisse praediximus. is enim dolis plenus, & vehementem dominationis cupiditatem mente circumferens, iam dudum rebus communibus molebatur insidias. Itaque tunc eadem quae populus sentire se simulans, aderat Anano tam diebus cum proceribus sapienti consilium, quam noctibus peragranti custodias: omniaque secreta Zelotis renuntiabat, nullumque populi consilium priusquam esaperetur inimici sciebant eius indicio, immoderatis vero & Ananum, & populi principes placabat obsequiis, ne in aliquam suspicionem veniret affectans. Sed haec eius honorificentia in contrarium vertebatur. Erat enim ex adulationum varietate suspectior, & quae ipso quod etiam non accitus addidus erat, arcaniorum proditor habebatur. Erenim perspiciebat Ananus, omnia sua consilia hostes intelligere: & quae Iohannes faceret, suspicionem proditoris habebant. submonere autem illum non erat facile, neque possibile, quod malitia praevaleret: ac praeter multorum non ignobilium, qui summis rebus adhibebantur, patrocinio succinctorum erat. Visum est igitur ab eo sacramentum benevolentiae causa peti, nihilque dubitans, & fidem populo se servaturum iuravit, neque factum eius inimicis vilius, neque consilium proditorum: unaque deponendis rebellibus, & manu & voluntate operam collaturum. Itaque Ananus eamque seruit, quoniam iurato crediderunt, nulla iam suspicione suis cum consiliis adhibebant: moxque ab iisdem concordiae causa legatus intromittitur ad Zelotas. curae namque habebant, ne sanctum culpa sua pollueretur, neve quisquam in eo procerberet Iudaeorum. Ille autem, quasi Zelotis ac non contra pro benevolentia iuravisset, ingressus ad eos, medius constitit: & saepe dum se illorum causa in magno periculo fuisse dixit, ne quid secretorum ignorarent, quae in eos Ananus eum sociis cogitasset. tunc autem ingens cum ipsis omnibus subitum esse discrimen, nisi divinum quoddam praesto fuerit auxilium: nihil enim iam morari Ananum: sed persuasisse quidem populo, ad Vespasianum legatos mittere, ut ad capiendam civitatem quamprimum venire propetaret, indixisse autem lustrationem postero die, ut religiose simulata intromissi, vel etiam vi praelio manus confererent. Se autem non videre, quamdiu aut obsidionem sustinebunt, aut cum tanta manu acie congrederentur. Ad haec addebat, quod ipse Dei providentiae transactionis esset causa legatus. hanc enim spem Ananum his proponere, quo nihil suspicantes eos subito aggredereant. Itaque oportere si quis habendam vitae rationem duceret, aut obsidentibus supplicare, aut fors aliquid praesidium petere. Quos autem si videri essent, venis spes foueret, immemores audaciae suae credere, simul ac factores poeniterit admissorum, in gratiam statim eos qui percelli sunt redituros. Sed nocentium quidem saepe iniustam etiam poenitudinem fieri, laesis autem iram in licentia satiore, imminere autem illis sit intersectorum amicis atque cognatis, totumque populum pro dissolutis legibus ac iudiciis indignatione flagrantem: ubi etiam si qua pars misericordiae fuerit, maiori eam irascentium turbascessuram. Talis quidem variabat Iohannes, terrorem incutiens multitudini, externum vero auxilium aperre quidem indicare quod diceret non audebat: Idumaeos autem si-

An. mand.
4032.
à Christ.
nat. 70.

Iohannes dolis
plenus ac ci-
vium predi-
tor.

Iohannes fi-
dem se popu-
lo servaturum
iuravit.

Iohannes Ze-
lotis contra
iuramen-
tum secreta
revelat.

Iohannes Ze-
lotis erga
cives irritat.

Av. mundi
4032.
ante Chri-
stum nat. 35
70.

Eleazarum
Zelotum Idumaei ad-
versari suadet.

Zelota ab
Idumaeis
suspectus pe-
nit.

Idumaeorum
natura &
mori.

Idumaeorum
20. milia
Hierosoly-
mam veni-
unt.

Oratio &
exhortatio
Iesu ad Idumaeos.

gnificabat. utque principes Zelotarum priuatim etiam commoueret, crudelitatis Ananum arguebat, ipsis eum maxime minitari confirmans.

CAP. VI.

Idumaeorum aduentus pro Hierosolymitanis & aliis.

E Rant autem Eleazarus Simonis filius, qui etiam praeter alios idumaeus esse videbatur & recte consulere, & quae consuluisset efficere, itemque Zacharias filius Amphicalii, verque à sacerdotibus genus ducens. Hi praeter communes, etiam priuatis interminationibus cognitis, quodque Anani factio posset sibi comparandae causa Romanos accerseret (nam & hoc Ioannes afflaxerat) diu quidem quid agerent dubitabant, angustia temporis conclusa. populum enim haud multo post eos aggredi paratum esse cogitabant: externi vero subsidii facultatem, insidiarum sibi celeritate praereptam: priusque fore ut omnia paterentur, quam auxiliorum quicumque ista cognosceret advocari tamen Idumaeos placuit. scrip-
taeque breuiter epistola, quod circumuento populo Ananus vellet Romanis metropolim prodere: ipsi autem pro libertate dissidentes, in templo obsiderentur, minimumque temporis salutem sibi promitteret: ac nisi mature subuenirent, ipsos quidem Ananem atque inimicos, at vero ciuitatem Romanis illico subiugandam: plebsque nuntius ad rectores Idumaeorum referenda mandant. Ad hoc autem lecti sunt duo viri strenui, & dicendi peritissimi, & ad persuadendum satis idonei: quodque his rebus esset utilius, pedum velocitate praestantes. nam Idumaeos confestim parituros certum erat, quod turbaram cupiens & incondita esset natio, semperque ad motus faciliis atque suspensa, & rerum mutationibus laeta, minimisque petentium blanditiis ad bella promptissima: & veluti ad festorum quandam solennitatem, sic ad praemia properans. celeritatem autem nuntii exigebant, atque istis nihil deerat alacritatis. utqueque autem Ananias vocabatur. iamque apud rectores aderant Idumaeorum. Illi autem simul epistola mandatisque, attoniti, quasi furibundi circumcurrere gentem, militiamque denunciare coeperunt. Itaque mox & dicto citius multitudo conuenit, omnesque pro libertate metropolcos arma rapiebant. Congregati autem prope ad XXX. cum ducibus quatuor Hierosolymam veniunt: hoc est Ioanne & Iacobo Sola filijs, & praeterea Simone Cathla & Phineas Glusoth filijs: Ananum autem professio legatorum, itemque vigiles eius latuit, sed non etiam impetus Idumaeorum. hoc enim ante cognito, portas eius clausit, & manibus custodes apposuit. non tamen visum est bello cum his congredi, sed verbis eis ante persuadere concordiam. Sane ergo in aduersa turri lesus, post Ananum suo Pontificum maximus. Cum multis, inquit, & variis turbis tenuerint ciuitatem, in nulla re sic miranda fortuna est, ut in eo, quod pessimis etiam inopinata conspirant: etenim perditissimis hominibus contra nos auxilio venistis, tanta cum alacritate, quanta nec in Barbaros advocante vos metropoli venire decuisset. Et si quidem viderem consensionem vestram similem esse horum hominum qui vos rogauerunt, non existimarem imperum carere ratione: nihil enim &que ac morum cognatio concordiam firmat. Nunc vero illi quidem, si quis eorum singulos explorauerit, mille mortibus digni reperientur. nam ludibria & purgamenta totius rusticae plebis, luxu absumptis patrimonijs suis, postquam in vicis & ciuitatibus proximis audaciam exercere, potremo in sacram ciuitatem clam influxere ut latrones, solumque religiosum immanitate polluerunt scelus: eosque videas sine metu inter sancta ebrios, & audacitate ventris peremptorum spo-

lia confluentes. vestra vero multitudo armorumque talis ornatus est: qualem deceret esse, si publico vos consilio metropolis inuiteret, ad alienigenas laturus auxilia. quid igitur hos esse quis dixerit, nisi fortunæ iniuriam: cum pro nequissimis conuenisse, & integra nationis vestræ arma videantur conspirare? Iamdudum quidem reperire nequeo, quidnam fuerit, quod vos tam cito commouerit. nec enim sine magna causa fieri potuisset, ut arma pro latronibus aduersus cognatum populum caperetis. quid? Romanos audistis & proditionem? his enim quidam vestrum obstrepabant nunc, liberandæ metropoleos causa venisse dicentes. vnde mirati sumus præter alia, noxiorum tale commentum. viros enim natura libertatis amatores, eoque cum externis hostibus pugnare paratissimos, aliter contra nos effertare non poterant, quam vattatz libertatis prodicione mentita. Sed enim vos considerare oportet, qui vos insinulauerint: fidemque in vos veritatis ex rebus communibus, non ex ficto sermone colligere. Quid enim passi, nunc demum nos dedimus Romanis, cum ab initio licuerit aut ab his nos desicere, aut quia deficiamus, cito redire in gratiam, priusquam circa non omnia vastarentur? namque iam, ne volentibus quidem nobis, transactio facilis est: cum & superbose eos effecerit Galilæa sub iugum missa: morteque grauiorem affert surpitudinem, appropinquantes placare. Equidem quod in me est, pacem morti antepono. semel autem bello appetitus, postquam pugna commissa est, gloriosam mortem vira capriui existimo porciorem. Sed vtrum nos populi principes aiunt clam misisse aliquem ad Romanos, an etiam totum populum communi suffragio? Siquidem nobis dicant, quos amicos miserimus, qui serui fuerint prodicionis ministri. Cum iret aliquis deprehensus est, rediens captus est, literas nasti sunt? Quemadmodum autem tantam ciuium multitudinem lateremus, cum quibus omni hora versaremur? Paucis autem, atque his inclusis, qui de templo ne in ciuitatem quidem prodire possent, quo pacto sunt cognita, quæ occulte extra ciuitatem fierent? An vero nunc cognoscere, quando aurosum pœnz reddendæ sunt? donec autem sine metu fuere, neminem nostrum proditorem suspicabantur? Sine ad populum causam referunt, publicum habuit nempe concilium, nemo aberat concione; ideoque manifestior ad vos nuncius fama citius prope-tasset. Quid autem opus erat legatos mittere, cum certa nobis esset de transactione sententia? Et quis designatus sit dicant. Sed hæc quidē male perituros, & instantes pœnas euitare cupietium causationes sunt. Quin etiam si ciuitatem prodi in fatis esset, id quoque ipsos qui nos criminantur aufuros opinor: quorum audaciz vnum malū videtur deesse proditio. Vos autem oportet, quia semel cum armis ad hæc, primum id quod est iustissimum, adiuvare metropolim, & vna nobiscum tyannona eximere, per quos iudicia dissoluta sunt: qui calcatis legibus iura suis gladiis permiscere denique nobiles viros non inculatos, ex medio raptos foro, primum vinculis cruciatarunt: deinde non voce neque prece eorum morati, neci tradiderunt. Licet autem vobis non belli lege ingressis, horum videre argumentum, quæ dixi, desolatas domos rapinis, coniuges in veste lugubri ac familias peremptorum, & per totam ciuitatem vultus & fletus, nullus enim non persecutionem expertus est impiorum. Qui ad hoc infamiz prorupere, ut latrocinialem audaciam non solum ex agris atque alienis ciuitatibus in hanc, quæ & caput & facies gentis est, sed in phanum etiam ex ciuitate transferrent. Denique hoc sibi & ad excursus & ad persugium elegerunt, ique fisco illis est eorum quæ in nos comparantur: & locus totæ orbi terræ venerabilis, qui quæ ab vniuersis alienigenis, ab extremo limite mundi venientibus, honoratur,

An. mundi
4032.
à Christo
nat. 70.

Depulsio cō-
mentis Zelo-
rum de oppri-
menda liber-
tate & per-
denda.

Pax morri
præstat, ca-
teris tamen
paribus.

Iesus Ide-
maus ut: neci-
mitate contra
Zelorum
auxilium fe-
rans horra-
tur.
Zelotæ tem-
plum ad ex-
cursus & ad
persugium
elegerunt.

An. mundi
4032.
à Christo
nat. 70.

Iesus Idu-
maos de dis-
cordiis iudi-
care rogat.

Iesu ad Idu-
maos oratio-
nis finis.
Simonis Idu-
maorum du-
ci ad Iesu
orationem re-
sponso.
Idumaei,
quod Hiero-
solymitani
clauferint
illius ciuitatis
agros ferunt.
Idumaeorum
Pontifices &
etnos probra.

per hæc quæ apud nos nata sunt portenta conculcauit. Exultant autem rebus desperatis, populos committi populis, & ciuitatibus ciuitates, gentesq; in sua viscera delectum habere: cum debuissent (vt dixi) quod facta esset optimum ac deceret, nobiscum nocentes eximere atq; hanc ipsam fallaciam vltum ire, quod auxilio vos aduocare ausi sunt, quos meruere iudices debuissent. Quod si cuiuslibet hominum preces reuerendas putatis, atamen licet vobis armis depositis; cognatorum habitu introire ciuitatem: medioque inter hostes atque auxiliares suscepto nomine, de nostris discordiis iudicare: quanquam teptare quid habebant cõmmodi; cum de manifestis ac rantis criminibus apud vos causam dicituri sunt, qui hominibus non accusatis, ne verbum quidem facere permiserunt. Perant igitur hanc ex vestro aduentu gratiam. Si vero nobiscum indignari neque iudicare vultis, tertium reitat, vt reliquis vtriusque partibus, nec nostris gladiis insultetis, nec cum insidiatoribus metropolcos maneatis. Nam etsi maxime quẽquam nostrum suspicamini Romanis colloentur, obseruare vobis itinera licet: tumque deum rueri metropolim, cum factum aliquid huiusmodi paruerit, quale delatum est, & in auctores eius, si conuicti fuerint, vindicare. Non enim vos pręueniunt hostes, iuxta ciuitatem sedibus positis. Siã horum nihil vobis gratum aut mediocre videtur, ne portarum claustra miremini, quatenus arma portabitis. Hæc quidem Iesus loquebatur. Idumaeorum autem multitudo nequaquam animum aduertebat, ardens iracundia, quod non paratum habuisset introitum: proque armis intus se duces indignabantur, captiuitatem esse existimantes, si ea quibusdam iubentibus deposuissent. Vnus autem ducum Simon filius Cathæ; vix placato suorum tumultu; stans in eo loco vnde exaudiri à Pontificibus posset, non iam mirari se ait, si libertatis propugnatores in templo obducerentur inclusi; cum illi cunctæ genti communem clauferint ciuitatem: & Romanos quidem fortasse, coronatis etiam portis recipere sinã parati. Idumæis autem ex turribus alloquantur, captique iubeant pro libertate arma prolicere: cognatisque non credentes custodiam ciuitatis, iudices eos discordiarum fieri velint: & alios accusando, quod indemnatos ciues occiderint, ipsi totam damnant ignominia nationem. denique vrbem omnibus alienigenis religionis causâ parentem; nunc domesticis præclusistis. Valde enim contra vos festinabamus, & ad gerendum cum gentibus bellum: qui ob hoc adesse properauimus, vt vos seruaremus liberos. Nempe taliter vos etiam hi quos obidetis læsere, tamquẽ verisimiles puto suspiciones in illos quoque colligit. Deinde qui Reipub. defensores sunt intus in custodia tenentes, genere coniunctissimis gentibus simul vniuersis ciuitatem præclusam tyrannidem perferre dicitis, cum tam contumeliosis nos iubeatis obtemperare preceptis: nomenque potentie aliis, qui vos tyrannos patiuntur, annexitis. Quis cauillarionem vestri sermonis tulerit, cum rerum repugnantiã videat? Etenim vobis etiam nunc Idumæos excludentibus ciuitate (namquẽ ipsi nos à patriis sacris arcetis) recte quis eos inculauerit qui custodiuntur in templo, quod cum ausi essent plectere proditores, quos viros nobiles & innocentes pro societate facinoris dicitatis, non à vobis incepterint, summaque proditiõnis membra præciderint? Sed licet illi molliores quam res poscebat inuenti sint, nos tamen domicilium Dei seruabimus Idumæi; & pro communi patria propugnabimus: tamque foris irruentes, quam intus insidiantes, hostes pariter vlciscemur.

Hic autem manebimus pro muris armati, donec aut vos Romani respiciendo liberent, aut ipsi recuperata libertatis cura mutemini.

CAP. VII.

*De clade Iudaorum ab Idumaeis facta.*An. mundi
4032.
à Christo
nat. 70.

His dictis, Idumzorum quidem multitudo clamore consensit: Iesus
autem tristis recessit, cum nec Idumzos quicquam sentire modera-
tum, & duplici bello oppugnati ciuitatem videret. Quippe nec Idumgo-
rum tumor & spiritus quiescebat, indigne ferentium contumeliam,
quod essent ciuitate prohibiti: & quod Zelotarum vires esse firmas cre-
diderant, erubescantium, postquam nihil eos sibi auxiliari posse viderent,
vt iam venisse poeniteret. Pudor autem nulla re p̄nitus gesta rede-
undi, poenitudinem superabat. Itaque ibidem prop̄ mutum temere ta-
bernaculis positis, manendum est statueret. Infinita enim hyems nocte
illa venit, ventique violenti cum imbribus orti sunt, & crebra fulgura,
hortendaeque tonitrua, concussaque terrae vasti mugitus: certumque erat apud
omnes, hominum exitio mundi statum esse turbatum; neque paruū
quid rerum hec signa portendere. Vna vero Idumzais & oppidanis erat
opinio: illis quidem, irasci Deum militiae causa, existimantibus: neque se
posse euadere, si aduersus metropolim arma mouissent: Anano autem
eiisque, fociis, etiam sine praelio vicisse: Deumque pro se bellū administra-
re credentibus. Sed profecto falsi erant interpretes futurorum, & quae
sui passuri essent, cōtra hostes fore diuinabant. Verum Idumzi quidem
cateruatim densatis corporibus inuicem se fouebant, scutisque contextis
proteci capita, minus pluuia ladebantur: Zelotz autem magis illorum
quam suo periculo cruciabantur: collectique deliberabant, si quam repe-
rite subsidii machinam illis possent. Hosti autem ardentioribus videba-
tur, vi armorum custodes inuadere: atque in ciuitate impetu facto palas-
portas auxillatioribus aperire, nā & custodes ex improbitate, & quod plures
inermes ac belli expertes essent, facile turbati iri, & multitudinem
ciuium difficulter colligi posse: quoniam domi quisque p̄pter hyemem
continere tur: quin etsi periculum aliquod interuenerit, quidvis subire
satius, quam negligere tot copias sui causa turpiter perituras. At qui pruden-
tiores erant, vim adhiberi dissuadebant, non enim sui tantum causa
custodes ampliari, sed etiam ciuitatis murum videbat: propter Idumzais
diligentius custodiri: & vbique adesse Ananum, omnibusque horis in-
uiscere custodias existimabant: sed hoc aliis noctibus ira habuerat, illa veto,
non sua desidia requieuerat, sed vt & ipse & custodum manus facto
duce interirent. Namque iam nocte prouecta, & gliscente hyeme, custo-
des in porticu dispositos optimit somnus. At Zelotis consilium subit,
vt ferris templo sacratis portarum vectes secarent. affuit autem illis, ne
exaudirent crepitus, ventorum sonus, & crebra tonitrua: ferique egressi,
ad murum clanculo veniunt, seratamque portam, quae versus Idumzais
erat, aperiunt. Illi autem primum Ananum conati aliquid suspicari, v-
nusquisque dextram ad gladium, quasi repugnaturi applicant maturi:
deinde his qui ad se venerant agnitis, introibant. Qui quidem, si tunc
manus vertere in ciuitatem voluissent, nihil obstat, quo minus totus
populus interiret: tanta ira ferebantur, verum Zelotas primo eimere
custodia festinabant: illis quoque multum precantibus, qui eos rece-
perant, ne despicerent malis obsecros quorum gratia venerant, neque
his acerbius periculum importarent. captis enim custodibus, facilius
rem illis in ciuitatem impetum fore: sed si si semel eos concitassent, iam
illos contineri non posse, quin si senserint congregentur, & p̄fecti
sensus nitentibus se opponant. Idem igitur Idumzais visum est: iam-
que in templum per ciuitatem subibant, cum suspensi Zelotz aduen-

Idumaei pro-
pe murum
tabernacula
posuerunt.
Infinita
hyems:Zelota custo-
des inuadere
atque in ciui-
tatem impe-
tu facto palas-
portas auxil-
liatioribus
aperire conati
sunt.Custodes in
porticu dispo-
sitos somnus
opprimi:
Idumaei No-
ta Zelotarū
op̄e Hieroso-
lymam ingre-
diuntur.Idumaei Zelo-
ta in templo
se conueni-
unt.

An. mundi
4032.
à Christo
pat. 70.

*Immanitas
Idumaeorum
& Zelotum
in Hie. osoly-
mitanus.*

*Ananus &
Iesus Pontifi-
ces obirun-
cantur.*

*Anani mors
excidijs cini-
tatu princi-
pium.*

*Lani Anani
Pontificis.*

tum eorum pertzstolarentur. Deniq; his ingressis, etiam ipsi confidenter ex interiori fano processu sunt, mixtiq; Idumæis in cunctos irruerunt. Cæcis autem nonnullis, quos somnus oppræsserat, omnis multitudo ad clamorem vigilantium fuscitata est, raptiq; armis ad repugnandum non sine stupore properabant. Ac primū quidē Zelotas solos conari aliquid suspicantes, quasi eos superaturi numero confidebāt: ubi vero foris alios circumfundi viderent, Idumæos irrumpisse sentire. Et maior quidē pars eorum, armis pariter animisq; depositis in quælibet respondente plurimūq; mulierum violatus suscitabatur: si quando custodum quisquam in periculum aliquod incidisset. Quin & Zelotæ Idumæorum clamorem geminabant, magisq; horribiles tempestas faciebat omnium voces. Nemini a. Idumæi peperere, quod natura crudelissimi ad cædes erant, & hunc grauius afficiebantur, propterea q; his qui se excluderant ut inimicis vtebantur, tam supplicantibus quam repugnātibz infensi. Multos enim cognationem referentes, utq; commune phanū reuererentur orantes, gladiis transigebant. Nullus a. fugiens locū, neq; spes salutis erat. Cōpulsi a. circa se, magis quam vi oppressi laniabantur, cum recedendi spatium non daretur, nec interfectores à cædibus temperarent. Incerti aut quid agerent, in ciuitatem se præcipitabant: miseri (ut mihi videtur) eo quod fugiebant crudelius subeuntes exitum, donec templum exterius sanguine redundauit. Octo a. millia & quingentos mortuos dies inuenit. Nec tamē his Idumæorum ira satiata est: sed versis in ciuitatem manibus, omnes domos diripiebant: quemque fortuito inuenissent, morti dabant. Et cæteræ quidem multitudinis eadem superuacuum esse ducebant: pontifices a. peruestigabant, & in illos plerique ferebantur, statimque comprehensos obruncabāt: stantesque super eorum cadauera, nunc Anano populi beneuolentiam, nunc Iesu quæ de muro dixerat, exprobrabant. Ad hoc a. impietatis progressi sunt, ut etiam insuultos eos abiecerint: eum præsertim Iudæis tanta sepultura cura sit, ut etiā iudicio cruci suffixos, ad Occasum solis deponant atq; sepeliant. Et quidem non errauerim, si Anani mortem dixero excidii ciuitatis fuisse principium, & ex illo die muros euersos, Remque publicā Iudæorum perisse, quo Pontificem Rectoremque salutis suæ iugulatum in media ciuitate viderunt. Erat a. & alius vir laudabilis atq; iustissimus, & præter nobilitatis ac dignitatis & honoris, quo erat præditus, amplitudinem, in finis amabat æuari. Libertatis a. maxime fautor erat, & is qui populi affectaret imperium. Commodis a. propriis communibus semper utilitates anteponerebat, super omnia paci studens. Sciebat. n. & omanos non posse expugnari: ac prospiciebat, si pacisci utiliter nequissent Iudæi, omnino eos perituros. Vt a. breuiter dicam, cum Anano viuo ad transactionem venissent. Mirus enim erat dicere, mirus populo persuadere quæ vellent. Iā vero impediētes bellantesq; subegerat. Plurimum a. moræ sub tali duce attulissent Romanis. Huic iunctus erat Iesus, illo quidem comparatione inferior, sed præstans cæteris: ut putem Deum, qui tanquam violatam ciuitatem perire flammis, purgatiq; sancta vellent, consulo defensores eorum, & qui ea charissima ducerent, amputasse. Itaque paulo ante facies indumentis amictos, & toto orbe celeberrimæ religionis auctores, quique vndique in ciuitatem commeantibus venerabiles habebantur, iacere nudes prædam canibus ac feris videres. Quos quidem viros ipsam puto genuisse virtutem, tantum licuisse vitii hentem.

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER QVINTVS.

SVMMA CAPITVM LIBRI V.

De bello Iudaico.

- I. De altera frage & reditu Idumaorum, Zelotarumq. crudelitate.
 II. De intestina discordia Hierosolymorum.
 III. De Gadarensum deditione & frage.
 IV. De capto oppido quibusdam descriptione, ciuitate Hierichuntæ.
 V. Lacus Asphaltis.
 VI. Gerasa donatio, simul de Nerone morte, Galba & Othoni.
 VII. De Simone Geraseno noua conspirationis principe.
 VIII. De Galba, Othone, Vitellio & Vespasiano.
 IX. De Simonis gestu contra Zelotas.
 X. De Vespasiano in Imperatorem electo.
 XI. Egypti descriptio & Phari.
 XII. Vespasiano Iosaphum captiuitate liberat.
 XIII. De Vitellii morte & moribus.
 XIV. Titus mittitur contra Iudæos a patre.

C A P. I.

De altera frage & reditu Idumaorum, Zelotarumq. crudelitate.

Nano quidem & Iesu eiusmodi finis euenit. Post illos vero tam Zelotæ quam Idumæi passim plebem, quam nefandorum animalium gregem, irruendo mactabant. Et vulgus quiddē in quolibet loco deprehensum necabatur: correptos autem nobiles & adolēcentes, viñtos in carcerem concludebant, spe, nonnullos eorum sibi posse sociari necē dilata. Verum hæc nullū mouebant,

sed cuncti mortem præoptauerant, dummodo ne aduersus patriam communem nequissime conspirarent: sœuissimā tamen ante eādem verbera sustinebant, exulcerati plagis atque tormentis. Cumque iam corpus non sufficeret cruciatibus, tandem gladium merebantur. Quos autem die cepissent, eos in custodiam nocte ducebant: extra hosque inde, si quos mori contigisset abiciebant, ut vindictis aliis locus esset. Tanti autem populi paubr occupauerat atque formido, ut ne flere quidem palam quisquam, siue sepelire proprium funus auderet: sed erant occulta clausorum etiam lachrymæ, & ne quis inimicorum audiret, circumspectantes gemebant. Paria namque his qui lugebantur, etiam qui luxissent illico patiebantur. Exiguam vero nocte iubilantem terram manibus, corporibus iniciebant: & nonnunquam die, si quis fuisset audacior. Duodecim autem millia hoc modo nobilium perierē. Illi autem iam ob cædes exossi, nullo pudore iudicii vim & cognitionis cauillando imitabantur. Itaque cum illustrium quendam Zachariam Baruch siliū interficere decreuissent (irritabantur enim quod nequissimi inimicus nimis erat, & probis amicus, itemq; locuples) neq; solum fortunarum eius direptionem sperarent, sed etiam remotum iri virum

An. mundi
4032.
à Christ.
nat. 79.
Zelotarum
& Idumæ-
rum crude-
litas.

Duodecim
millia nobi-
lium per-
ierunt.

*Ad mundi
441.
à Christ.
pat. 79.
Zacharias à
Zelotz capi-
tu damna-
tus.*

*Septuaginta
Iudices pro
Zacharia
sententiam
ferunt.
Zacharias
in medio
templo in-
terficiunt.
Idumais Ze-
lotarum sec-
larata faci-
nora quida
prodit.*

*Idumais do-
mum exlilia-
rosolyms
abest.
Zelotarum
post Idumao-
rum abitum
facinora &
scelerata.*

ad te deliciandos potentem, septuaginta plebeiiorum honestissimos ex-
pcepto conuocant, iudicii specie potestate carentes, & apud eos Za-
chariam, quasi res proderet Romanis, accusant: quodq; ad Vespasianum
proditionis causa misisset. Sed neque argumentum, neque vlla probatio
criminis erat: ipsi autem misisse dixerunt, & hoc heberi pro fide veritatis
volebant. Zacharias autem ubi nullam spem salutis sibi relictam esse vi-
dit, per insidias non in iudiciu, sed in carcerem ductus, vita suæ despera-
tionem libertate non priuauit: sed exorsus veri quidem similitudinem
obiectori derisit, & illata sibi crimina breuiter diluit: in accusatores au-
tem oratione conuersa, omnes eorum iniquitates per ordinem prosecu-
tus est, multa que de perturbatione rerum querebatur. Zelotz vero ob-
strepentes, vix a gladiis temperabant speciem cauillationemque iudicii
sui vique ad finem permanere cupientes. & præter hoc iudices expectari,
an periculoso tempore iustitiæ memores forent. Igitur omnes septuaginta
pro ea sententiam ferunt, & pro eo inori, quæ sibi asserti ei us interitum
mauere. Illo vero absoluto Zelotarum clamor rollitur, & vniuersi
quidem iudicibus irascebantur, qui simulationem datæ sibi potestatis
non intellexerant: duo vero ex audacissimis aggressi Zachariam, in me-
dio templo interficiunt: & illudendo, habes, inquit, & a nobis de ab-
solutione sententiam certiore: eumque statim in subiectam vallem de
templo proiciunt. Iudices vero contumeliæ causa versis gladiis ferientes,
templi ambitu pepulere. cædi enim eorum pepercerant, vt disiecti per
ciuitate, nuncii fierent apud omnes feruiter. Idumæos autem iam
venisse pœnitebat, neq; his gesta placebant. Quibus collectis, Zelotarū
quidam fecerero indicabat vniuersa: & quæcumq; hi qui eos aduocauerāt
scelerate fecissent, omnia demonstrabat. arma quidem cepisse eos, qua-
si Romanis à pontificibus metropolis proderetur, reperisse autem nul-
lum proditionis indicium. Illos vero qui tutari eam simularent, & belli
facinora aulos & tyrannidis ab initio quidem prohibendos fuisse. Verū
quia semel in societatem intellinx: cædis incidissent, finem delictis adhi-
bendum, neq; vires hominibus suggerendas morem patrum destruen-
tibus. Nam etsi portas grauiter ferrent sibi atque in oppidum aditu esse
præclusum, pœnas ab his qui prohibuerant esse repētitas: & Ananū qui-
dem peremptum, vna vero nocte populum totum pene consumptum.
Quarum rerum multos quidam suorum pœnitere sentirent: eorum au-
tem viderent, à quibus rogati essent, crudelitatem immensam: ne ipsos
quidem per quos salui erant erubescerent. In oculis enim auxiliorum
pessimis facinora committere, illorumque iniurias. Idumæis impu-
tari, quatenus ea non prohibeant, neque ab his separentur. Debere igitur
quoniam de proditione quæ dicta sunt, calumniam fuisse paruisset,
nulliusq; Romanorum imperus timereur, aduersus ciuitatem vero in-
expugnabilis esset potentia corroborata: illos domum recedere: malo-
rumque societatem vitando eundem diluere flagitia, quorum non sponte,
sed decepti participes extitissent. Veriuale est Idumæis. Et primum
eos qui erant in custodiis soluunt, prope ad duo millia popularium, sta-
timque relictæ ciuitate ad Simonem veniunt, de quo paulo post commem-
orabimus: deinde domum ex Hierosolymis abire. Euenit autem eo-
rum discessum vtrisque pariter inopinatum videri. Nam & populus ne-
scius pœnitudinis, paululum fiducia recreatus est, velut inimicis leua-
tus: & Zelotarum creuit insolentia, quasi non auxiliis caruissent, sed iis
essent liberati, quorum pudore ac reuerentia criminibus temperabant.
Denique nulla iam erat facinorū mora neq; cunctatio: sed festinatis qui-
dem consiliis in rebus singulis utebantur: quæ vero placuissent, ipsa co-
gitatione citius peragebant. Maxime autem in viros fortes atq; insignes

cordibus

cædibus sæuiebant eum inuidia nobilitatem absumerent metu virtutū,
 vnamque cautionem putarent, nullum optimatum superesse. Itaq; oc-
 cusus est cum multis aliis Gorion, dignitate simul & genere præstans, &
 plus posse populum gaudens, plenusq; spiritū, libertatis amator, vt nul-
 lus alius Iudæorum, quā tamen libertas præter alias virtutes perdis-
 dit. Sed ne Peraita quidem Niger eorū manus effugit bellis cum Roma-
 nis gestis vir strenuus comprobatus: qui etiam sæpe vociferans, & cica-
 trices ostendens, per mediam ciuitatem trahebatur. Ductus vero extra
 portas, desperata iam salute, ne sepultura caretet supplicabat. Ilī autem
 prius interminati, quod humum ei quam desiderabat concessuri non es-
 sent, mox etiam mortem intulere. Qui tamen cum occideretur, Roma-
 nos eis vltiores imprecatus est: famemq; præter bellum ac pestilentiam,
 & ad hæc omnia ipsorum mutuas manus, eaq; vniuersa cōfirmavit apud
 impios Deus, & cōiussimum esset effecit, vt audaciam suam quam pri-
 mum experirentur inter se dissidentes. Niger quidem occisus, quem ha-
 bebat de oppressione sui metu eos leuauit. Pars autem plebis nulla erat,
 qui non ad interitum excogitabatur occasio. Namq; alii quod iam ductū
 aliis ciuibz restitissent interficiebantur: qui vero nihil ostēderant, subi-
 tas pacis tempore causas excipiebant: Et qui omnino libere eos non ad-
 iissent, pro contemptoribus: qui vero obsequentes, pro insidiatoribz ha-
 bebantur: vnaque maximorum criminum & mediocrū pœna, mors
 erat, neque euasit quisquam nisi aut ignobilitate aut fortuna perhumil-
 lis.

C A P. II.

De intestina discordia Hierosolymitanorum.

Romani autem omnes ad ciuitatem animos intendeabant, hostium
 dissensionem lucrum libi esse censentes, & Vespasianum, pœne quē
 summa rei potestas erat, incitabant, diuinæ providentiæ dictis auxi-
 lio in senes hostes esse conuersos: veruntamen velox esse momentum,
 & Iudæos cito in cōcordiam redituros, aut intestinis malis defectū, aut
 redactos in pœnitudinem. Ad quos Vespasianus ait: Plurimum eos quid
 fieri conueniat ignorare, tanquam in theatro cupientes quantum armis
 ac manibus possent ostentare potius cum periculo, quam secum quid-
 quid esset vtile reputare. Nam si statim ciuitatem aggredierentur, ipsos
 causam hostibus fore concordiz, ac vires eorum etiam nunc vigentes in
 se prouocaturi. Sin operirentur, paucioribus ac moderatioribus his v-
 siros domestica seditione consumptis, Deum namque mellus quam i-
 psos disponere, qui sine labore Iudæos Romanis traderet, nulloque pe-
 riculo exercitui victoriam condonaret. Proinde manibus propriis inter-
 euntibus inimicis, maximoq; malo, hoc est, seditione turbatis, debere se
 potius periculum spectatores esse, quam cum hominibus mortem ap-
 petentibus, atque intestinis rabie insipientibus confingere. Si quis autē
 perauerit victoriæ gloriam sine prælio fieri vltorem: sciat, inquit, armō-
 rum incerto exitu commodius esse commode perficere quod intendit.
 Neque enim manu præclaros esse minus laudabiles, qui paria gesserint
 moderatione atque prudentia. Simul autem dum hostes immihueren-
 tur, etiam milites ex laboribus assiduis recreatos valentiores ductū i-
 ri. Præterea non id esse tempus, vt mature occupanda videatur victoriæ
 claritudo. Nec enim armis fabricandis aut maris, vel auxiliis congregan-
 dis Iudæos operam dare, atque ideo moras differentibus nocituras: sed
 bello domestico ac dissensione ramidos, miserabiliora pati quotidie,
 quā ipsi eos captos afficerēt intromissi. Proinde siue quis securitatem con-

An. mundi
 4032. à
 Christ. nã.
 70.
 Mort Gorio-
 nu, & Nigri
 Peraita.

Nigri preces
 reipsa fuisse
 adimpletas
 exitus decla-
 rat.

Vespasianum
 Romani mi-
 lites incitat.

Vespasianus
 hostibus do-
 mestica sedi-
 tione con-
 sumptis vi-
 ctoriam ex-
 petat.

An, mundi
4032. à
Christo
nat. 70.
Multi Iu-
dei fugiendo
Zelotas ad
Vespasianū
constant.
Zelotarum
in mortuos
pariter atq;
vivos crude-
litas.

sideret, sinendos esse, qui semet absumerent: siue faci gloriam clariorē, nequaquam manus intestino morbo laborantibus afferendas: siquidem ratione recta diceretur, non ipsorum, sed discordiz fuisse victoriam. Hæc Vespasianus: eiq; dicenti rectores militum consentiebant; moxque apparuit quam vile fuisset eius consilium. Namq; in dies singulos multi ad eum confluebant fugiendo Zelotas. Erat autem fuga difficilis, quod omnes exitus custodibus obsidebantur. Et si quis ibi qualibet ex causa deprehensus fuisset, velut ad Romanos ire cuperet, interficiebatur. Qui tamē eis dedisset pecuniam, saluus abibat: & qui non dabat, solus proditor habebatur. Restabat igitur, pecuniosis fugam redimentibus, solos pauperes iugulati. Mortui vero per omnes vias coaceruabantur innumeri, multiq; etiam transfugere cupientium, rursus in ciuitate perire præoptabant. Nam spe sepulture in patria mori tolerabilius videbatur. Illi autem ad hoc crudelitatis deuiauerant, vt neq; intrus, neq; per itinera occisis humum concederent: sed veluti cum patris legibus etiam natura iura disturbare pepigissent, suaq; in homines iniustitia diuinitatē quoq; pollueret, ita sub sole putrescere mortuos relinquebāt. Sepelientibus autem suorum corpora, idem quod transfugis, imminabat supplicium mortis: statimque sepultura indigebat, qui hanc alteri præstissset: & vt breuiter dicā, nulla tam bona, quam misericordia, perierat in illis cladibus mentis affectio: hisque irribantur noxii, quę miseranda vidissent, à viuis in mortuos, à mortuis in viuos iracundiā transferentes. Modum autem excedente metu, superstitibus mortui adepti requiem beatiores videbantur: & qui erant in custodijs comparatione sui cruciatus, insepultos quoque fortunatissimi demonstrabant. Omne quidem ab illis ius hominum calcabatur, ridebatur etiam diuinitas, prophetarumque responsis tamquam vulgariis fabulis illudebant. Cum vero multa contempnissent de virtute ac vitis statuta maiorum, etiam quę de patria olim perditā fuerant, vera esse exitu probauere. Vetus enim quidam sermo ferebatur, tunc demum ciuitatem capram iri, iustā quoq; statim exirentiā esse lege belli, cum seditio fuisset exorta, tantumque Dei iussus manus ante violassent. Quibus Zelotæ, nihil de eorum fide dubitantes, ministros se præbuerunt.

C A P. III.

De Gadarenensium deditione & strage.

Ioannis super-
bia & am-
bitio.

Magna pars
contraria
actione do-
nata à Ioan-
ne.

AT Ioannes iam dudum tyrannidem affectans, parem cum similibus honorem habere dedecus existimabat: paulatimque sibi nequiores adiungens, ab eorum affectuque separabatur. Semper autem alio, si deceretis non obediendo, suaque iubedo imperiosius, quod solus dominari cuperet, no latebat; eique sociabantur nonnulli metu, alii gratia (uiris enim erat oratione atque fallacia perfluadere quę vellet) multi vero propterea quod sibi tutum esse ducebant, priorum delictorumque causas vni potius ascribi quam omnibus. Adhuc quia manu strenuus erat, & bonus consilio, satellites non paucos habebat, et si magna pars eum eorari factionis reliquerat, apud quos etiam iuor nonnil valebat, grave putantes, vt paulo ante pati succumberet. Plus autem metus eos, ne sub viuis potestate viuerent exagrabat. Nec enim facile sperabant eum, si semel obrinuisset, deici posse: occasionemque in se habiturum timebant, quod in principio restitissent. Preinde quisque bello potius quibuis pati decreuerat, quam sponte se uitens mancipii loco perire, hinc igitur seditio diuiditur, & Ioannes in contraria dissentientibus parte regnabat. Sed inter ipsos quidem munera omnia erant custodibus nihilq;

aut

aut parum agebatur, si quando armis praelium laceffebant. In populum
 vero vel maxime contentionem susceperunt, & quis maiorem pradam
 caperet, utrinque certabant. Cum tamen ciuitas trium malorum ingen-
 tium tempestate laboraret, hoc est belli, dominationis, itemque seditio-
 nis, eorum comparatione bellum popularibus mediocrius videbatur.
 Denique, relictis, sedibus patrias ad alienigenas profugiebant: & Romanorum
 beneficio salutem, quam inter suos desperauerant, assequerentur. Quar-
 tum vero praeterea malum commotum est gentis exitio. Haud procul
 ab Hierosolymis castellum erat validissimum, reponendis opibus, ad mun-
 10 nimenta belli, tutandisque corporibus, ab antiquis Regibus edificatum,
 quod Massada dicebatur: id occupauerant qui vocantur sicarii, quod
 à rapinis amplioribus timore continebatur. Hi cum Romanorum
 exercitum otiosum esse viderent, apud Hierosolymam vero Iudaeos do-
 minatione atque discordia secessisse, maiora facinora aggrediuntur.
 Die festo azymorum/qui apud Hebraeos ad memoriam salutis, qua ex
 Aegyptiorum seruitio liberati, in terram patriam deuenerunt, solenni-
 ter celebratur, nocte deceptis qui sibi erant oppositi, municipium quod-
 dam Engaddi inuasere: ubi pugna quidem Iudaeos ante praeuentos atque
 20 dispersos, quam arma caperent siue concurrerent, ciuitate populere.
 Eos vero qui in fuga defecerunt, mulieres videlicet ac pueros, supra se-
 ptingentos interfecerunt. Adibusque deinde compilatis, fructus quo-
 que iam maturos depopulati in Massada portauerunt, & illi quidem om-
 nes circum castellum vicinos, totamque regionem populabantur, non
 paruo undique perditorum ad eos numero in dies singulos confluente,
 simul autem concitati sunt etiam per singulos Iudaeae tractus in latro-
 cinia, qui interim quiescebant. Ac velut in corpore, si quando princi-
 pale membrum tumor afficit, omnia pariter agrotare necesse est: ita
 propter ciuitatis tumultum atque discordiam, etiam qui foris erant
 nequissimi pradarum inuenere licentiam. Singuli vero vicis proprijs
 30 dilaceratis, deinde in solitudinem recedebant. Congregati, & cater-
 uatim coniurantes, exercitus quidem pauciores, plures vero quam la-
 trocinialis conspiratio, in templa & oppida ferebantur. Et sequebatur
 quidem, ut in bello fieri solet, ab his eos male affici quos petissent. Ver-
 um praeueniebatur ultio, cum mox latrones à praeda refugerent, nulla-
 que pars erat Iudaeae, quae non una cum Hierosolymis praecellentissima ci-
 uitate interiret. Haec Vespasiano à transfugis indicabantur. Nam licet
 omnes exitus à seditionis custodirentur, & cum quis ad eos accessisset
 interficeretur, tamen erant qui ad Romanos clam profugeret: ducem-
 40 que Romanorum & opem ferre ciuitati, & reseruare populi reliquias
 hortarentur. Multos enim, quod bene Romanis vellent, perijisse, mul-
 tos adhuc in periculo dicebant esse superstitis. Ille autem iam tunc mis-
 erans eorum calamitates, propius ad eos velut Hierosolymam obfesu-
 rus accedit, re autem vera ut ciuitatem obsidione liberaret: spe autem
 ante reliqua subigendi, nullumque impedimentum extrinsecus obsi-
 dioni relinquendi. Cum igitur venisset in Gadara, transfaminantem regio-
 nis metropolim validissimam, mensis Martij quarta die ciuitatem in-
 greditur. Tamen enim optimates, ignorantibus seditionis, legatos ad eum de
 traditione miserant, tam pacis desiderio quam suis patrimonijs metu-
 50 tes. Multi namque apud Gadara locupletes habitabant, quorum legationem
 inimici nesciebant, nisi quod Vespasiano appropinquante id cognou-
 erunt. Et ciuitatem quidem se retinere posse desperabant, quod & in-
 testinis inimicis numero inferiores erant, neque procul abesse videbant
 à ciuitate Romanos. Si vero fugere decreuisset, sine sanguine id facere,
 nullaque à noxijs praena repetita non honestum sibi putabant. Itaque

An. mundi
 4032.
 à Christo
 nat. 70.

Trium ma-
 lorum inge-
 ntium tempe-
 stas Hieroso-
 lymu.

De sicarijs
 qui Massa-
 dam castel-
 lum occupa-
 uerant.

Transfuga
 Vespasianum
 & opem fer-
 re ciuitati,
 & reseruare
 populi reli-
 quias horren-
 tur.

An. mundi
4032.

à Christo
nat. 70.

Gadarenſium
populus Ve-

ſpaſianum

cum accla-

mationib. in

ciuitatem

recipit.

Placidi cum

fugitiuis

conſiſtit.

Placidus
Bethanabrin
expugnat &
igni tradit.

Placidi da
fugitiui lu-
dan victoria

Doleſum comprhenſum (namq; is non dignitate ſolum ac nobilitate ciuitatis princeps habebatur, ſed etiam legationis author erat) interficunt: nimiaq; iracundia mortuo verberato, extra ciuitatem dilapſi ſunt. Ià vero ppius accedente Romano exercitu, Gadarenſium populus Veſpaſiano cum acclamationib. in ciuitatem recepto, fidei dexteras ab eo accepit: equitumque & peditum præſidia contra fugitiuorum ex carſus. muros. n. priuſquam id Romani peterent, ipſi deſtruxerant: vt eo ſibi fides eſſet, quod pacem diligerent, ſi bellum gerere ne volentes quidem poſſe viderentur. Veſpaſianus. a. miſſo Placido cum 500. equitibus ac trib. millib. peditum aduerſus eos qui ex Gadaris fugerant, ipſe cum cæteris milicum copijs Caſaream regreditur. At fugitiui poſtquã equites repente à tergo inſequentes videre, priuſquam in manus veniſſent, in vicum quendam, cui nomen eſt Bethanabrin, ſe receperunt. vbi re perita non paucorum iuuenum multitudine, hiſq; partim volentib. partim vi armatis, temere contra Placidum cuiuſque milites proſiliunt. Illi. a. primo quidem impetu paululum reſceſſerunt ea ſimul arte, vt eos à muro longius prouocarent, deinde loco opportuno circumdato, telis a gentes eminus ſauciabant. Itaque fugientes quidem, ab equitibus præueniebantur Iudei, qui verò manus conſeruiffent, à peditib. trucidabantur, nihil plus audaciz demonſtrantes. Condensos. n. aggrediendi Romanos, armis non ſecus ac muro ſeptos, ipſi ſiſdem telis adiutum non inueniebant, neq; ſufficiebant aciem rumpere: illorum autẽ tranſfigebantur telis, & immaniſſimis ſeris ſimiles ruebant vitro in ferrum, & ſternebantur, alij gladijs ora percuſſi, alij ab equitib. diſſipati: quoniam cura erat Placido, curſum eorum à vico intercludere, affidueque prætercurrens ea parte, cedentesq; reſſedens, vnã etiam libratũ ſagittarũ ictib. vtetatur, hiſq; proximos interficiebat, metu vero longe fugientes auertebat, donec elapſi qui fortiores erant ad murum eſſugere, Eius. a. cuſi quos quid agerent neſciebant. Nec. n. excludi Gadarenſes ſuorum cauſa patiebantur, & ſi eos recepiſſent vnã cũ hiſe perituros videbant, & etiam contigit, Illis enim compulſis ad murum, penẽ cum hiſ Roma norum equites irrupere. Portis. a. ante præcluſis, amoto milite Placidus ad veſperam vſq; acerrimẽ oppugnato muro pariter ac vico potitus eſt: ibiq; tunc vulgus qdem iners occidebatur, fortiores vero fugam petebant, domus vero à militib. diripiebantur, & vicus igni traditus eſt. Qui vero inde quaſerant, totam ſecum illam regionem ad fugam incitarunt: & extollendo proprias calamitates in maius, totumq; Roma: quum exercitum aduentare dicẽdo, metu omnes vndiq; commouerunt. Plu rimò. a. numero aucti, in Hierichunta ſeſceſſerunt. Hæc enim etiam tunc eorũ ſpem ſalutis fouebat, quod eſſet valida & populosa. Placidus verò equitib. rebusq; ante proſperẽ geſtis fretus, eos inſequebatur, & vſque ad Iordanẽ quidẽ ſemper quos occupabat, morti dabat, omnẽm verò ad flumen coactam multitudinem, fluminis impetu prohibitam, quod autẽ imbrĩb. vadum tranſire non poterant, aperto prælio aggreditur. Itaq; neceſſitas eos ad pugnam compulſit, quod fugæ locum non haberent: prætentiq; ad ripæ longitudinem, tela equitũ & incurſus excipiebant, à quib. multi percuſſi, in fluuiũ ceciderunt. Nam qui manib. eorũ ceſſi ſunt, tredecim millia fuerunt. Alij cum vim ſuſtinere non poſſent in Iordanẽ ſponte deſilerunt. Erat. a. numerus inſignis: & præterea capta ſunt circiter duo millia virorũ ac ducenti, cum præda maxima ouĩũ & aſinorũ, itemq; camelorum & boum. Iudeis qdem hoc vulnus inſiſtẽtum quamuis par ſuperioribus, maius tamen ſeiſpo viſum eſt: uec ſolum quod eam totam regionẽ qua fugerant, cædes repleuerant, ſed etiam quod reſertus mortuis Iordanis peruius nõ erat, & Asphaltites quo

que

que lacus repletus erat cadaueribus, quæ per multa flumina deuoluta sunt. Placidus autem secunda fortuna vsus, in vicos proximos & municipia contendit, captisq; Abila, & Iuliade, & Besemorth, omnibusq; ad lacum Asphaltiten vsque idoneos ex-transfugis vbiq; collocat. deinde milites caphis imposito, eos qui in lacum refugerant subegit. Et transfluium quidem tota regio Romanis cessit, & vbiq; omnia vsque ad Macherunta deuicta sunt.

CAP. IV.

De captis oppidis quibusdam, descriptioneque ciuitatis Hierichuntæ.

HÆ autem dum aguntur, motus circa Galliam nunciatur, & quod vindex vna cum optimatibus indigenarum à Nerone defecisset, de quib; alibi diligentius scriptum est. Vespasianum vero ad imperum bellicum nunciata sunt incitarant, iam tunc futura bella ciuilia totiusque imperij pericula prospicientem: cum si partes Orientis ante pacasset, minus Italix metuendum existimaret. Obstante. a. hyeme, per subactos imperim vicos atque oppida præsidia collocabat: & decuriones ciuitatibus apponens, multa etiam eorum quæ vastata fuerant instaurabat. Prius tamen comitatus militum copijs, quæ Cæsaream adduxerat, in Antipatridem venit: ibique per biduum ciuitate composita, tertia die vastando inflammando, omnemq; subuertendo circum Idumæam igne consumptis, castella quidem locis opportunis muniuit. Captis. a. duob; vicis in media Idumæa positis, hoc est Begabæ & Caphartophan, plus quam decem millia hominum peremit: prope. a. ad mille cepit exacta; inde cætera multitudine, non paruum militum suorum partem ibi constituit, qui omnia monstrata loca ineurando vastabant. Ipse. a. cum reliquo exercitu in Iamniam rediit: vnde per Samaritidem, ac per Neapolim, quæ dicebatur ab indigenis Mabortha, secundo Iunij mensis die in Coream, descendit: ibiq; positis castris, postriedie in Hierichunta peruenit: in qua vnus ei rectorum Traianus quem à locis trans Iordanem ducebat militem iungit, cunctis illic deuictis. Sed ex Hierichunte quidem multitudo ante Romanorum aduentum in aduersam Hierosolymis montanæ regionem diffugerat: non pauci. a. qui remansere perimuntur. Desolata vero offenderat ciuitatem, cui in planicie sitæ nudus mons ac sterilis imminet, idemq; longissimus: à septentrionali. n. regione vsq; ad Scythopolitanos agros, à meridiana vero vsq; ad terram Sodomiticam & Asphaltitis lacus terminos extenditur. Potus. a. asper est, & quod nihil gignat, non habitat. Huic obiacet circa Iordanem mons alius, incipiens à Iuliade ac septentrionali regione, prolixus, a. in meridiem vsque ad Bactra, quæ Petram disternit Arabiæ ciuitatem. In hoc est etiâ ferreus mons appellatus, ad Moabitidem vsque longus. Inter duos autem montes regio, quæ magnus campus vocatur, à Gennabata vico ad lacum Asphaltitem vsque patens, habet ducentorum & triginta stadiorum longitudinem, latitudinem vero centum & viginti, mediisque ab Iordane diuiditur. Sunt. a. illic duo lacus, Asphaltites & Tiberienfis natura contrarij. Namque alter salus ac sterilis est, Tiberienfis vulgo dulcis & fecundus, zitarisque tempore illa planicies ardore solis incenditur, & vitioso opprimatur aeris tractu, omnibus circum aridis præter Iordanem.

An. mundi
4032.
à Christo
nat. 70.
Placidus in
Iudas secun-
da fortuna
victor.

Motus in
Gallia.

Vespasianus
vniuersam
Iudæam per-
secratur.

Vespasianus
in Hierichun-
tem perue-
nit.
Situs Hierichuntæ.

Magnus
Campus.

Duo lacus,
Asphaltites
& Tiberien-
sis.

An mundi
4031.
à Christo
nat. 70.

Ad Hierice
fons largis-
simus.

Miraculum
ab Heliseo
factum.

Paradisus
circa Hierichum
optimus.

Fertilitas
circa Hierichum
causa.

Ad tempe-
ratum & ca-
lidum.

De lacu A-
spthalitis.

Vnde euenit, vt palmæ quæ in iis sunt magis floreat, & festilibres sint; minus. a. quæ longe remotæ sunt. Ad ipsam vero Hiericho largissi-
mus fons est, tigandisque armis vberimus, iuxta veterem scaturiens ci-
uitatem: quam Iesus Naue filius, Hebræorum ductor, primam in Cha-
nanzorum terra bello possederat. Hunc fontem aliquando ferunt non
solum terræ atque lignorum fructus, sed etiam scæminaturn partum ob-
tundere solitum, cunctaq; pariter morbo ac peste corrumpere. Postea
vero mansueuisse, contraq; saluberrimum ac feracissimum esse factum
ab Heliseo quondam Propheta, qui Helix notus fuerat atque successer-
at. Receptus. n. hospitio ab Hierichuntis habitatorib; quod humanio-
res eos expertus erat, ipsos & omnem illam regionem perpetua gratia
remuneratus est: progressus ad fontem, lagenam fictilem salis plenam,
in profluentem aquam misit. Iuxta deinde ad cælum dexteram tendens
fontique immergens blanda libamina, ipsum quidem precabatur vt
fluente leniret, ac dulciores aquarum venas aperiret: Deum vero vt for-
cundiorib; auris flumina temperaret orabat: tamque vbertatem fructu-
um quam successionem prolis daret indigenis, nec eos genetrix filio-
rum aqua deficeret, quo ad iusti manerent. Ad has preces ex disciplina-
manib; quoque multa operatus, fontem immutauit: & qui antea causa
erat his orbitatis ac famis, idem victus ac fecunditatis author est esse-
ctus. Denique rigationis ei instantia potentia est, vt si attigerit modo ter-
ram, si pidior sit aquis diu perseuerantib; Vnde eo quæ largius abun-
tur, exiguum emolumentum habent: quæ vero parcius, plurimum. Am-
plius tamen quam cæteri fontes spacium rigat. Et septuaginta quidem
stadiis longam, viginti autem latam planiciem permeat. Optimos. a. in
ea paradisos ac densissimos educat, palmarumque irriguarum genera-
tam sapore, quæ non nominib; varia: quarum pinguiusq; calcib; pressæ,
plurimum mellis emittunt, non multum alio melle deterius: quanquã
& mellis alitrix est illa regio, & opobalsami ferax, qui omnium charis-
simus est fructus ibi nascentium: itemque cyprum & myrobalaum,
gignit: vt qui diuinum esse illum tractum dixerit, non errauerit, vbi &
largæ & optimæ generantur quæ sunt charissimæ. Sed nec in alijs ei fru-
ctibus, aliqua facile toto orbe regio certauerit: adeo multiplicatum &
factum est reddidit. Cuius rei causa mihi videtur esse aquarum vis laxa,
& aeris calor: cum hic prouocet quæ nata fuerint atq; diffundat: liquor
autem firmis singula radicib; stringat, viresque suggerat æstiuo tempo-
re: quo sic perusta est illa regio, vt nihil facile procedat ac pullulet: aqua
tamen: si ante solis ortum hauriatur, auræ spiritu refrigerat, naturamq;
contrariam acris sumit. Hyeme vero contepescit, eaque meris mitissi-
ma efficitur. Tanta est autem cœli tempestas, vt quo tempore in alia lu-
dææ regione ningit, lino illic tantum indigenæ vettantur. Distat autem
ab Hierosolymis C.L. stadiis, & ab Iordane stadiis sexaginta: totumque
habet à Hierosolymis spatium desertum atque saxosum: ad Iordanem
vero & lacum Asphaltiten, licet humilior, æque tamen incultum ac ste-
rile. Sed de Hiericho, quam sit fortunatissima, satis dictum est.

CAP. V.

Lacus Asphaltitis.

Commemoratione autem dignum puto, Asphaltitis quoq; naturã
exponere lacus. N. n. falsus quidem & sterilis est: nimia vero leuita-
te: etiam quæ grauissima sunt, in eum iacta fluitant. Demergi autem
quis in profundum nec de industria facile potest. Denique Vespasianus

qui-

qui eius visendi causa illuc venerat, iussit quosdam natandi infectos, vitis post terga manibus, in altum prolici: & euenit omnibus, tanquam vi spiritus sursum repulso desuper fluitare. Adhuc mirabilis est color, risu mutatio; quæ ter in singulos dies superficiem vertit, & folijs radiis variata resplendet. Multis autem locis vomit nigrae bituminis glebas, quæ super vndam & habitu & magnitudine tauris sine capribus affimiles narrant. Ad eas autem cum lacus exerciores accesserint, nacti quod aggestum est, ad naues trahunt: & quia lentum est, repletas eas abrumpe nequeunt: sed quasi religata scapha, pender à cumulo, donec mens, atque mulieris atque vrina soluiatur. Est autem vrile non modo ad compages nauium, sed ad corporum etiam curationem multis remedijs admiscerunt. Longitudo lacus est quingentorum & octoginta stadiorum, qui ad Zoræ usque Arabiæ tenditur. Latitudo autem centum quinquaginta stadiis patet. Huic Sodomitica terra vicina est: olivæ quidem tam fructibus, quam diuitijs cluipatuta fortunata, nunc autem omnis exusta, ut quæ habitatorum impietate fulminibus conflagra, memoratur. Denique adhuc in ea diuini reliquias ignis, & oppidorum, quinque videre licet imagines, & renascentes in fructibus cineres: quæ colore quidem sunt edulibus similes, carpentium vero manibus in fumum dissoluantur & cinerem terræ quidem Sodomiticæ fabula eiusmodi finem habet ex facie.

CAP. VI.

*Gerasa deuastatio simul de Neronis morte, Galba
& Othonis.*

AT Vespasianus Hierosolymorum habitatores concludi vndique cupiens, apud Hiericho & Adidam castellis erectis, utrobique auxilium pariter ac Romanorum præsidia collocat. Mittit autem Gerasam L. Annium, equitatus ei parte multisque equitibus attributis. Qui primo ingressu ciuitate capta, mille iuuenum, qui ne fugerent præuenti erant, interficit: familias captiuas ducit, bona militibus prædari permittit. Incentis deinde domibus, proximos petit. Erat autem fuga potentium, & interitus infirmorum: quodque occupatum fuisset, flammis dabatur: omnibusque tam montanis locis quam tota planicie bello oppressis, apud Hierosolymam degentes exundi copiam non habebant: cum transfugere quidem cupientes à Zelotis asseruarentur: eos vero qui etiam tunc à Romanis dissidebant, vndique ciuitate vallata contineret exercitus, Vespasiano autem Casarem reuerso, & cum omnibus copiis in ipsam Hierosolymam proficisci paranti nunciatur Nero peremptus, cum per annos sedecim & octo dies imperasset de quo referre, quemadmodum dehonestari imperium nequissimis hominibus Nymphidio & Tigillino, & indignissimis libertorum permissa Republica: quodque horum captus Nymphidius, ab omnibus suis senatoribus destitutus, cum quatuor libertis fidelibus in suburbanum fugerit, ibique semet occiderit: & quod multo post tempore, qui eum deposuerant penas dederint: bellumque per Galliam quo pacto deserit: & quod Galba creatus Imperator, Romanam redierit ab Hispania: & quemadmodum incusatus à militibus, tanquam humilioris esset animi, in medio foro necatus sit, & Otho declaratus sit Imperator, militesque suos contra Vitellii duxerit exercitum: nec non & Vitellii turbas, & circum Capitolium pugnam: & quemadmodum Antonius primus & Murianus Vitellium interfecerint, & Germanorum agmina bellumque ciuile sedauerint: Hæc omnia recusari narrare, confidens quod à multis Græcorum itemque Romanorum ea

Av. mundi
4032. d. m.
to. Christo
70.
Mirabilis
Asphaltis
proprietates.

Sodomitica
terra Asphaltis
vicina
est.

Tertul. in a-
pologes. c. 39.

Gerasam L.
Annium
capit.

Vespasiano
nunciatur
Nero perem-
ptus.

Galba.

Otho.
Vitellius.

cuncta

An. mundi
4032. à
Christo
nat. 70.
Vespasianus
expeditionem
in Hierosoly-
mam differt.
An. mundi
4033. à na-
to Christo
71.
Galba inter-
ficitur ac O-
tho imperi-
um suscipit.

Simon Gera-
senus ad la-
trones perue-
nit.
Simon in lo-
cis montanis
cum suis na-
gustibus
congregat.

Pugna Si-
monis &
Zelotarum.

cuncta copiose perscripta sunt. Ordinis autem rerum continuandi gra-
tia, ac ne intercipia pendeat historia, summam singula designavi. Igitur
Vespasianus primo quidem in Hierosolymam expeditionem differebat,
expectans quonam vergeret imperium post Neronem. Deinde ubi Gal-
bam imperare cognovit, nihil conari decreuerat, priusquam ille quoq;
ad se de bello aliquid perscriberet. Mittit autem ad eum Titum filium
suum & salutarum simul, & ut de Iudæis mandata acciperet. Ob easdem
causas & Rex Agrippa nauigauit ad Galbam. Sed dum Achaiam, quod
hyems erat, longis navibus præuehuntur, interfici Galbam contigit, se-
ptem mensibus post & totidem diebus. Deinde Otho suscepit imperiū,
ac tres menses Rempub. gubernauit. Agrippa vero nihil mutatione de-
territus, Romanum pergere statuit. Titus vero diuino quodam impulsu, ex
Achaia ad Syziam nauigas, & mature inde Darsaream venit ad patrem.
Suspensi autem de omnibus, quasi tante Romano imperio, Iudæorū
militiam negligebant. Patriæ quoque metuentes, aggredi alienigenas
opportunitum arbitrabantur.

C A P. VII.

De Simone Geraseno noua conspirationis principe.

Interca tamen bellum aliud in Hierosolyma excitatur. Erat Simon
Giorz filius, patria Gerasenus, ætate iuuenis, sed calliditate posterior
Ioanne, à quo iam pridem ciuitas possidebatur. viribus autem corporis,
audaciaque præstantior. Ob quam ex Acrabatenâ quoque toparchia, cu-
ius rector erat, pulsus ab Anano Pontifice, ad latrones peruenerat, qui
Massadam occupant. Is autem primo quidem ita suspectus erat, ut e-
um ad inferius castellum cum mulieribus, quas secum adduxerat, trans-
ire permitterent, ipsi excelsius incolebant. Rursus autem propter ne-
cessitudinem morum, fidelis esse videbatur. Nam & ductor erat præda-
rum exeuntibus, & cum ipsis territorium Massadæ populabatur. Nec ta-
men eos ad maiora exhortando metuebat, dominandi enim cupidus,
magnumque appetens, quia mortem Anani comperit, in montana lo-
ca discessit: ac voce præconum seruis libertate promissa, itemque liberis
præmio, cunctos qui vbique fuerant uequistimos congregauit. Iamque
validis confatis copiis, montanos vicos dissipabat. Samper autem acce-
dentibus pluribus locis, audebat etiam in humiliora loca descendere,
& ciuitatibus quoque iam terribilis erat: multosque potentium viseius
& prospere gesta sollicitabant. Nec iam seruorum tantum siue latronum
exercitus erat, sed multorum etiam popularium, tanquam Regi, pare-
bat obsequium. Excursus autem agebatur in Acrabatenam toparchiam,
& in maiorem usque Idumæam. Vicum enim cui nomen est Nain mæ-
complexus, ad tuitionem sui pro castello habebat. In valle autem quæ
appellatur Phazar, multas quidem dilatauit speluncas, multas vero
paratas inuenit, atque his conditorum prædæ receptaculis utebatur.
Quin & direptos illie fructus reponebat, multasque cateruæ diuersa-
bantur: neque dubitabatur, quod Hierosolymam copiis & apparatu
præcluderet. Unde insidias veriti Zelotæ, ac præuenire eum qui con-
tra se cresceret cupientes, plerique cum armis egrediuntur. His autem
Simon occurrit, commissoque prælio multos occidit, & reliquos com-
pellit in oppidum. Nondum autem viribus fretus, ab obfensione deterretur.
Prius autem Idumæam subiugare conatus est. Itaque cum viginti
millibus armatorum ad fines eius properabat. Idumæorum autem prin-
cipes mature ex agris viginti quinque fere millibus pugnacium ciuium
congregatis, pluribus autem, qui sua seruarent domi relictis, propter si-
cariorum qui Massadæ versabantur incurfus. Simonem in sinibus præ-

stolabantur: vbi confictu habito, ac per totum diem tracto praelio neque victor neque victus abscessit. Et ipse quidem in Nain vicum, Idumæi vero domum regressi sunt. Non multo autem post, Simon cum maioribus copiis eorum fines petebat: castrisque in quodam vico cui nomen est Thecne positis, ad custodes Herodii, quod non longe aberat, de sociis eius Eleazarum misit, vt castellum sibi traderent persuasurum: quem quidem sine mora suscipere custodes, causæ nescii, cur venisset. Mox autem de traditione prolocutum, strickis gladijs persequebatur: donec fugæ locum non reperiens, de muro in subiectam vallem se proiecit. Et ille quidem hoc modo statim moritur. Idumæis autem vires Simonis formidantibus placuit, priusquam bello congredierentur explorare hostium copias. Ad hoc autem se ministrum obtulit parato animo Iacobus, vnus e rethoribus, cogitans proditiōnem. Denique profectus ab Oluro (in hoc enim vico tunc Idumæorum collectus erat exercitus) ad Simonem venit: primumq; se patriam suam traditurum esse pacificatur, accepta fide, quod semper ei charissimus foret. Mox etiam de tota Idumæa operam pollicetur. Ob quas res humanissime apud Simonem cœnatus, amplissimisque promissis animatus, vbi ad suos rediit, primo Simonis exercitum multiplici numero mentiebatur esse maiorem. Deinde de cœnatoribus etiam paulatimque multitudine vniuersa perterritis, vt Simonem reciperent suadebat, eique sine pugna rerum omnium permittentem principatum. Simul autem hoc agens, & Simonem ipsum per nuncios euocabat, disciturum se pollicitus Idumæos, quod & præstitit. Nam cum iam appropinquaret exercitus, equum primus inscendit, & cum sociis corruptionis effugit: pavor autem occupat vniuersam multitudinem, ac priusquam ad manus venirent, domum quisque suam soluti ordine recesserunt. Simon vero præter opinionem sine sanguine Idumæam introluit: primumque aggressus ex improviso Chebron municipium caput, in quo maxima præda potitus est, multosque fructus diripuit. Chebron autem indigenæ ferunt non eius terræ modo ciuitatibus, verum etiam Ægypti Memphi antiquiorem. Denique duo millia & trecenti eius connumerantur anni. Hoc autem narrat Abraham quoq; parenti Iudæorum fuisse domicilium, posteaquam Mesopotamiz sedes reliquit: eiusque posteros hinc ad Ægyptum esse profectos: quorum etiam nunc monumenta extant in eadem ciuitate, peroptimo marmore liberaliter fabricata. Cœnitur autem sexto ab oppido stadio arbor maxima Terebinthus: eamque memorant ab initio mundi creati nunc vsq; durare. Hinc totam Simon peruasit Idumæam, non modo vicoseius & ciuitates depopulando, sed exoidendo etiam territoria. Nam præter armatos XL eum millia sequebantur, vt his ne victui quidem necessaria satis essent. Ad has autem necessitates accedebat eius crudelitas & insuper iracundia, quo magis vastari contigit Idumæam. Et quemadmodum post locustas silua cerni solet frondibus spoliata, sic etiam qua Simonis transisset exercitus, à tergo solitudinem relinquebat: & alia quidem comburendo, alia diruendo, & quicquid in ciuitate vel in agris narum esset conterendo calcibus, aut depascendo debebant: perque terram eultam iter agendo, faciebant eam sterili duriorē, procius vt ne signum quidem vattaris relinqueretur, quod aliquando fuissent. Hæc omnia rursus Zelotas incitauerunt, & aperto quidem bello confligere pertimere: insidiis vero per itinera collocatis, vxorem Simonis rapuit, eorumque præterea quos habebat in obsequio plurimos. Deinde tanquam Simonem ipsum cepissent, in ciuitatem exultantes redeunt. Continuo namq; sperabant, armis eum depositis pro vxore sibi supplicaturum. Illum autem non misericordia, sed ira coniugis raptæ peruasit.

An-mundus
4033.
à Christi,
nat. 71.

Eleazarus
Simoni socius
in vallem se proiecit
& statim moritur.
Iacobus Idumæam patriam
proditor.

Simon præter opinionem
sine sanguine Idumæam
intrat.
Chebron antiqua ciuitas
Abrahami domicilium
fuit.
Terebinthus arbor ab initio
mundi creati nunc
vsq; durat.
Simon depopulando totam
Idumæam peruasit.

Zelota Simonem vxorem
capti-

An. mundi
4033.
à Christ.
nat. 71.
*Inimicitias
& crudelitas
Simonis.*

*Simoni Ze-
lota multis
viris remis-
it.*

*Seditio per
totum Ro-
manum im-
perium.*

*Vespasianus
Iudæam ite-
rum petit.*

*Capharisi
supplices sibi
Cereali tra-
dunt.*

*Chebron ur-
bem anti-
quissimam
Cereali tra-
dit.*

erat. Cumque ad muros Hierosolymorum venisset, ut fera saucia quæ percussiores prendere nequisset, ita in quos reperisset, effundebat insanium. Denique olorum samentorumque causa progressos à porta, imberbes pariter ac seniores correptos verberabat ad necem: ut animi indignatione id solum abesse videretur, quod non etiam vesteretur corporibus mortuorum. Multis autem abscissis manibus dimittebat in civitatem, una perterrefaciens inimicos, & populum revocare cupiens à nocentibus. Hisque mandabat ut dicerent, iurare Simonem per Deum qui cuncta regeret, quod nisi cito redderent sibi coniugem suam, muro perrupto, omnibus innocentibus discerneret noxios: donec his eius mandatis, non modo populus, sed etiam Zelotæ metu percussi, remisissent ei mulierem. Atque ita delinquit, paulisper ab assidua cæde requieuit.

C A P. VIII.

De Galba, Othone, Vitellio, Vespasiano.

Non solum autem per Iudæam erat seditio bellumque civile, verum etiam per Italiam. In medio namque Romanorum foro Galba perempto, creatus Otho Imperator cum Vitellio imperium affectante pugnat: quem Germanicæ tunc legiones elegerant. Habito autem apud Bebricum Galliz Cisalpinæ prælio cum Valente & Cæcinnâ Vitellii ducibus, primo die Otho superavit, altero Vitelliani: multisque trucidatis, & adversæ partis audita victoria, Otho apud Brixellum seimet occidit, postquam biduum tresque menses imperium tenuit. Accesserunt autem Vitellii ducibus Othonis milites, & ipse iam Vitellius Romanæ cum exercitu veniebat: dum interea Vespasianus quinto die Iunii mensis Cæsarea profectus, eas quas nondum subegerat Iudææ partes petiit: & in montana regione, quo primum ascendit, toparchias duas Gophniticam & Acrabatenam subegit: deinde post has Bethel & Ephrem municipia: ibique præsidia collocatis, usque Hierosolymam equitabat. Multos vero tunc deprehenso necabat, multosque capiebat. Ducum autem unus Cerealis cum equitum parte ac peditem, superiorem quæ dicitur vastabat, Idumzæ, & Caphetæ quidem castellum ex itinere captum incendit. Alterum vero quod Capharin dicitur, admoto milite oppugnabat, muro satis valido circum. Diutius autem ibi se moraturum speranti, oppidani subito portas aperuere, & supplices ei se tradidere. Quibus subingatis, Cerealis in Chebron alteram civitatem antiquissimam tendit, sitam, (ut dixi) in montanis locis, hæud procul ab Hierosolymis. Vi autem irrumpens in eam, reliquam multitudinem, quam ibi offendit, cum puberibus interemit: oppidum vero ipsum exurit. Omnibusque iam captis, præter castella Herodium & Massadam & Macheruntæ, quæ à latronibus tenebantur, sola iam Hierosolyma Romanis ante oculos erat, quæ expugnanda restabat.

C A P. IX.

De Simonis gestis contra Zelotas.

Simon autem ubi uxorem suam à Zelotis recepit, ad reliquias Idumzæ tendit persequendas: & undique circumacta natione, Hierosolymam eom pulis plerosque fugere, cum ipse quoque ad eam sequeretur. Deinde muro eius obfesso, si quem operatorum ex agris advenientem multitudinem cepisset, interficiebat. Erantque populo foris Simon Romanis terribilior: intus Zelotæ virisque ferociores: quos etiam Galilæi novis inven-

tis & audacia facinorum corrumpebant. Nam & Ioannem ad potentiam
 ibi prouexerant: & Ioannes eis pro potentia quam sibi comparauerat,
 vicem referens, omnia que desiderarent vt facerent permittebat. Infa-
 tiabilis autem rapinarum cupiditas erat, domorumque locupletum per-
 scrutatio. Cades autem virorum & foeminarum iniuriarum pro ludo habe-
 bantur: pradamque cum sanguine deuorantes sine aliquo metu, post
 satietatem muliebri libidine calefcebant: compitque crines, ac foemina-
 rum veste induti, lorique vnguents, & vt forma placeret, oculos illiti,
 non solum ornatum, sed impudentiam quoque mulierum imitabantur:
 & obscenitate nimia nefarios coitus exigentes, vt in lupanari versaban-
 tur, ciuitatemque totam impuris facinoribus profanabant. Efformipantes
 autem vulgum, dextras ad eadem promptas habebant: delicatoque
 incestu eneruati, subita incurfione bellatores fiebant: & de paludamen-
 tis versicoloribus eductis gladiis, casu obuios transuerberabant. Eos
 autem qui Ioannem fugissent, excipiebat senior in cadibus Simon: qui
 que intestinum euassisset tyrannum, ab eo qui prope erat occidebatur.
 Omnis autem fugae via transire cupientibus ad Romanos abscissa erat.
 Inter Ioannis autem copias quantum erat Idumeorum dissidebant: se-
 paratique ab aliis, aduersum tyrannum tam liuore potentiae quam cru-
 delitatis eius odio armantur. Deinde pugna congesti, multos Zelota-
 rum perimunt, ceterosque in aulam regiam compellunt, quam Grapte
 edificauerat. Hanc autem fuerat cognata Izate Regis Adiabenorum. V-
 na vero irrumpere Idumaei, atque inde Zelotis in sanum pulsus, Ioannis
 pecunias praedabantur. In aula enim supra dicta & ipse degebat, & ty-
 rannidis spolia deposuerat. Inter hac autem Zelotarum qui per ciuitatem
 dispersi erant, ad illos qui in templum fugerant aggregati sunt: eosque
 Ioannes aduersus eorum populum & Idumzos educere cogitabat. Istitis autem
 non tam imperus eorum metuendus erat, cum pugna plus possent, quam
 confidentia, ne de templo nocte subreperent, seque pariter occiderent,
 atque oppidum concremarent. Itaque collecti cum Pontificibus delibera-
 bant, quoniam pacto impetum praecauerent. Sed profecto Deus sen-
 tentias eorum in deterius vertit, & interitu acerbis excogitabat salu-
 tis remedium. Nam vt Ioannem deicerent, Simonem recipere statue-
 runt, & cum precibus alterum sibi tyrannum imponere. Itaque decreto
 obtemperatur: missoque Matthia Pontifice, rogant Simonem vt ad se
 introiret, quem saepe timuerant. Cum his autem precatores erant, etiam
 qui Zelotas Hierosolymis fugerant, domus quisque suae desiderio & for-
 tunarum. Ille autem nimis superbe se dominum fore pollicitus, veluti
 ciuitatem liberaturus ingreditur, cum salutis eum datorem ac defenso-
 rem sui populi clamor designaret. Vbi vero cum suis copiis introiit, mox
 de propria potentia deliberabat: nec minus eos, a quibus rogatus erat,
 quam eos contra quos fuerat aduocatus, inimicos putabat. Ioannes autem
 cum multitudine Zelotarum templo exire prohibitus, amissis etiam
 quae in ciuitate habebat, nam statim res eorum Simon cum focis diri-
 puerat, salutem iam desperabat. Templum tamen adiuuante populo
 Simon aggreditur. Illi autem in porticibus, perque propugnacula stan-
 tes imperum propulsabant, multiq; ex Simonis parte oppetebant, mul-
 ti saucii referebantur, quoniam Zelotae ad dexteram superioris erant,
 eoque ingressus impenetrabiles habebant. Et quamuis loco plus possent, tur-
 res tamen quatuor maximas fabricauerant, vt ex alto videlicet missilia
 torquerent: vnam ad Orientalem angulum, & Septentrionalem alte-
 ram, super xystrum tertiam, in angulo alio contra ciuitatem inferiorem.
 Quarta vero turtis supra verticem Patothoriorum condita erat: vbi
 moris est vni de sacerdotibus astantem post meridiem, quod septimus

An. mundi
 4033:
 à Christo
 nat. 71.

Zelota ciui-
 tatem totam
 imperij faci-
 noribus pro-
 fanant.
 Omnis fuga
 via abscissa

Disidium
 Zelotarum
 & Idumaeo-
 rum.

Pugna Zelo-
 tarum in
 templo cum
 Idumaeis &
 populo.

Simon ma-
 gno clamore
 ciuitatem
 intrat.

Simon tem-
 plum in quo
 Zelotae erant
 aggreditur.

quis-

An. mundi
4035.
à Christo
nat. 71.

Sacerdotum
officium,
quod septi-
mus quisque
dies incipe-
ret tuba si-
gnificare.

Vitellius so-
lam urbem
Romam pro
castris ha-
bet.

Vespasianus
imperium
patris, sicut
bono impera-
to nomen.

Rectores a-
parte cum
militibus
effluentes
de mutatio-
ne tractant.

Vespasiani
pudicitia &
modestia.

Causa impul-
siva eligendi
Vespasianum
Imperatorē.
Mileses Ve-
spasianum
Imperatorē
appellant.

quisque dies inciperet, tuba significare: rursusque vesperi, quod desine-
rēt, nunc ferias populo, nunc ut opus faciat, denunciantem. Per turres
autem disposuerunt balistas saxorumque tormenta, & sagittarios & fun-
darum scientes. Iraque tunc Simon pigrius ad impetum mouebatur,
cum suorum plerique mollescerent: amphioribus tamen copiis frerus,
propius accedebat. Machinarum enim insidia delata longius, multos
pugnantium perimebant.

C A P. X.

De Vespasiano in Imperatorem electo.

PER idem tempus Romanos quoque sauiora mala circumueniunt,
aderat enim ex Germania Vitellius cum exercitu, aliam præterea in-
gentem multitudinem secum trahens. Et cum eum destinata militi spa-
cia non caperent, totam urbem pro castris habebat, omnemque domum
repleuit armis. Illi autem conspecti Romanorum diuitiis oculis in-
suetis, & aurum argenteque stupore percussi, vix cupidinem continebant,
adeo ut in rapinas se conuerterent, & eos qui obstatum conarentur, occi-
derent. Et in Italia quidem ita res erant. Vespasianus autem, postquam
Hierosolymis proxima depopularus, Caesarem reuertebatur, audiit
Romanorum tumultus, & Vitellium principem. Hoc autem, licet ipse
imperium pati, sicut bene impetare nosset, ad indignationem perducens
est: dominumque dedignatur eum, qui veluti desertum inuasisset impe-
rium. Dolor autem laucius eruciaturum ferre non poterat, neque aliis
vacare bellis cum patria vastaretur. Veruntamen quantum ista impelle-
batur ad viciisendum, tantum longinquitatis cogitatio reprimerebat: mul-
ta enim fortunam posse noua facere, priusquam ad Italiam, præsertim
hyemis tempore ipse transiret: plusque iam crescentem irasundiam co-
hibebat. Rectores autem cum militibus conuenientes, sapienter iam de
mutatione tractabant: & cum indignatione vociferantes, incusabant
Romæ constitutos milites, & in deliciis agentes, qui ne famam quidem
belli sustineant, quibus libuerit decernere Principum se ipse questus
Imperatoris ercare. Se autem laboribus tot exactis sub galeis senescen-
tes, aliis condonare potestatem, cum apud se digniorem habeant im-
perio. Cui si hanc amiserint, quam fustiorē, vel quando referrent erga
se beneuolentiam gratiam? Tanto autem Vespasianum quam Vitellium
iustius esse principem fieri, quanto illis qui eum declarassent ipsi præsta-
rent. Non enim se minora pertulisse bella, quam qui ex Germania venis-
sent: neque illis qui Tyrannum inde deducerent, in armis deteriores esse.
Nullum autem in creando Vespasiano fore certamen. Non enim sena-
tum populumve Romanum, Vitellii libidines pro Vespasiani pudicitia
persequi, nec pro bono Imperatore crudelissimum Tyrannum, aut
filium pro patre optaturos Principem. Maximum enim pacis tutamen
esse, veram in Imperatore præstantiam. Ergo siue peritæ senectutis de-
beat imperium, habere se Vespasianum: siue adolescentiæ viribus, Ti-
tum. Ex amborum enim ætate quod sit commodum decernituros. Non
solum autem se ministraturos declarati imperii vires, qui tres legiones
regumque habeant auxilia: sed etiam totum Orientem partemque Europæ
extra Vitellii timorem constitutam, atque insuper qui essent in Italia pro
pugnatores Vespasiani, fratrem atque alium filium: quorum alteri mul-
tos dignitate præditos iuuenes sociatum iri sperabant, alteri vero etiam
urbis esset commissa præfectura: quæ pars ad imperii principia non pa-
rum valeret. Postremo si ipsi cessarent, senatui fortasse declaraturum eum
principem, quem conseruatores milites dehonstarent. Hæc primo per

cuncos

et in eos milites ibiquebantur. Deinde se adhortati inuicem, Vespasianum Imperatorem appellabant: eumque ut in periculo constitutum imperium conseruaret, orabant. Illi autem olim quidem rerum omnium cura fuit, nequaquam vero imperare volebat, dignum quidem se factis existimans, priuatę autem vitę securitatem, clarioris fortunę periculis anteponebat. Recusanti autem rectores magis instabant: & circumfusi milites cum gladiis, mortem ei minabantur, nisi viuere vellet, ut dignus esset. Diu tamen reluctatus, quod rehuebat imperium, postremo cum his, qui se designauerant, minime dissuadere posset, accepit.

CAP. XI.

Ægypti descriptio & Phari.

MVTIANO autem ceterisque rectoribus, qui eum ad imperium inuolauerant, & exterritu alio vociferante, ut se in hostes omnes duceret, prius res Alexandrinę procutandas putauit: sciens Ægyptum plurimam esse partem imperii, propter frumentariam functionem: eaque si positus esset, ut quoque, si persisteret, Vitellium deiciendum sperabat, nec enim perperurum esse populum fame oppressum. Simul etiā duas legiones, quę apud Alexandriam degerent, sibi cupiebat adiungere. Cogitabat etiam propugnaculo sibi fore illam regionem, aduersus incerta fortunę. Nam & terra difficilis accessu, marique importuosa est; & ab Occidente quidem aridam Libyam habet obiectam, à meridie vero limitem qui Syenem ab Æthiopia dirimit, nauibusque inuitas Nili fluminis cataraclas, itemque ab Oriente mare rubrum, ad Copron ciuitatem usque diffusum. Septentrionale vero munimentum habet terram usque ad Syriam. Et quod dicitur Ægyptium pelagus, totum portubus carens. Hoc quidem modo Ægyptus ex omni parte tuta est. Inter Pelusium vero & Syenem, per duo millia stadiorum porrigitur. Ex Plinthe autem ad Pelusium, nauigatio est stadiorum trium millium & sexcentorum. Nilus autem ab Elephantinem oppidum usque nauibus ascendit. Namque vterius progredi, ut supra diximus, cataraclas non sinūt. Porro autem Alexandrinus etiam in pace nauibus aditu difficilis est. Nam & ostium per angustum habet, saxisque latentibus à directo cursu deflectitur: & leua quidem pars manu factis brachiis cingitur; à dextera vero Pharus obiecta insula, turrim maximam sustinet, ad trecenta usque stadia nauigantibus igne lucentem, ut quam longissime difficultatem applicandarum nauium pręcaueant. Circum hanc autem insulam, opere instructo ingentes muri sunt: quibus afflictum pelagus, & aduersis obicibus fractum, asperiores facit meatum, eoque periculosum per angustiam aditum. Intus tamen portus ipse tutissimus est, & triginta itadiis magnus. In quem tam quę desunt illi tetra ad beatitudinem deuehantur: quam quę superant ex bonis domesticis & indigenis, in totum orbem diuila exportantur. Itaque non sine ratione, Vespasianus Alexandrinarum rerum erat cupidus, ac totius Imperii firmamentum. Proinde statim ad Tiberium Alexandrum literas dedit, qui Ægyptum & Alexandriam regebat, indicans militum alectitatem: quodque ipse (quod necesse fuit) suscepto munere principatus, operam atque adiumentum eius assumeret. Alexander autem, simul ut Vespasiani legit epitolam, prompto animo, & legiones eius sacramento rogauit & populum: utrique autem libentissime paruere, virtutem viri ex proxima administratione scientes. Et ille quidem permissa sibi potestate, omnia quę imperii vsus exigeret, aduentui quoque principis necessaria iam parabat.

*Terminus Ægypti.**Longitudo & latitudo Ægypti.**Turris altissima in insula Pharo, ad trecenta usque stadia nauigantibus igne lucenti.**Tiberius Alexander Ægyptum & Alexandriam regit.*

CAP. XII.

Vespasianus Iosephum captiuitate liberat.

An. mundi
4033.
à Christo
nat. 71.
*Vespasianus
communis
suffragio im-
perator decla-
ratur & co-
rona dona-
tur.*

*Vespasianus
cum amicis
& rectoribus
de Iosepho li-
berando de-
liberat.*

*Iosephus pra-
mio famam
natus & vin-
culum libera-
tur.*

*Vespasianus
Romam ten-
dere cogitat.*

Opinione vero citius declaratum in oriente Vespasianum Imperato-
rem, vbiq; fama nuncianit. Et vniuersæ quidem ciuitates festos
dies habet æt, nunciique lætitiæ pro eo simul & sacrificia celebrabant,
legiones vero apud Mœsiam Pannoniamque degentes, quæ propter Vi-
tellii audaciam paulo ante fuerant concitatæ, iusiurandum Vespasiano
maiori gaudio præbuerunt. Vespasianus autem Cæsaream reuersus, iam
Berytum venerat, vbi multa quidem è Syria, multæque ab aliis prouin-
ciis legationes aderant obuiam, coronas ei & gratulatoria decreta à sin-
gulis ciuitatibus offerentes. Affuit autem rector etiam prouinciæ Mu-
tianus populorum alacritatem, iurataque per ipsum principem sacra-
menta renuncians. Vbiq; autem Vespasiani votis obsecundante for-
tuna, rebusq; ad eum plurima ex parte inclinatis, cogitare cœpit, quod
non sine Dei prouidentia sumpsisset imperium: sed iusta quædam fati
ratio, ad eius potestatem circumduxisset rerum omnium principatum.
Recordatus autem signa, & cælia (multa enim sibi contigerant imperium
præmonstrantia) & Iosephi dicta, quibus eum Nerone viuo ausus fuerat
appellare imperatorem, admirabatur virum, quem adhuc habebat in
vinculis, aduocatoque Mutiano cum amicis & rectoribus aliis, primum
quam strenuus fuisset Iosephus, quantumque Iotaprenis expugnandis
propter eum laborasset, exponit. deinde vaticinationes eius, quas ipse
quidem timoris causa suspicaretur esse figmenta: tempus autem diui-
nas fuisse, & rerum exitus probauisset. Tumque in hoc estum esse ait, ut
qui sibi augurasset imperium, vocisque Dei minister ac nuncius extitisset,
adhuc captiui loco haberetur, fortunamque sustineret aduersam, &
vocatumque ad se Iosephum solui iubet. Hoc autem facto, alii quidem
rectores ex ea gratia quam alienigenæ retulisset, præclara etiam de se
speranda esse arbitrabantur. Titus vero, qui cum patre aderat, iustum
est, inquit, pater vna cum ferro etiam probro Iosephum solui, erit enim
tanquam nec initio victus sit: si non dissoluerimus, sed inciderimus ca-
tenas. Namque id agi solet in his, qui non recte fuerint victi. Eadem
Vespasiano placebant, & quidam interueniens secuti catenas abruptit.
Iosephus quidem pro his quæ prædixerat, præmio famæ donatus, & de
futuris iam dignus cui credendum esset habebatur.

CAP. XIII.

De Vitellii morte & moribus.

Vespasianus autem responso legationibus reddito, iusteque pro me-
ritis administrationibus ordinatis, Antiochiam venit. Et quoniam
primum tenderet cogitans, Alexandrino itinere præstabilius esse duxit,
quæ Romæ agerentur curare. Alexandriam enim stabilem esse, Roma-
næ autem res à Vitellio perturbati. Mittit igitur in Italiam Mutianum,
cum multis equitum peditumque copiis, qui tamen propter hyemis
asperitatem veritus nauigare, per Cappadocas & Phrygas ducit exer-
citum. Inter hæc autem Antonius Prinus adducta legione tertia ex
his, quæ apud Mœsiam morabantur (illam enim regebat prouinciæ)
bellum gerere cum Vitellio properabat. Vitellius autem cum magna
manu Cæcinnam obuiam ei mittit. Is autem Roma profectus, quam-
primum circa Cremonam Galliarum Antonium consequitur, quæ confinis
Italiæ ciuitas est: ibique conspecta hostium ordinatione ac multitudine
prælio quidem congregari non audebat. Discessum autem periculo sum

reputans.

reputans, de prodicione deliberabat. Conuocatis autem centurionibus, & tribunis sibi subditis, ut transirent ad Antonium, suadebat: Vitellii quidem rebus detrahens, Vespasiani autem vires extollens: & alterum nomen Imperii tantum, alterum virtutem habere commemorans: ipse quoque melius esse, si id sponte faciant, quod necesse est: cumque se multitudinem superatam iri sciant, voluntate periculum praeuenire. Nam & Vespasianum quidem idoneum esse, etiam sine ipso ad reliqua vindicanda: Vitellium vero ne cum ipsis quidem praesentia posse seruare. Multa loquutus in hunc modum quod voluit persuasit, & cum milite transfugit ad Antonium. Eadem vero nocte milites potentudo simul ac metus eius, si vicisset, a quo missi fuerant, occupauit, eductisque gladiis Caccinnam obtruncare voluerunt, fecissentque, nisi his aduoluti tribuni supplicassent. Quamobrem eade quidem se abstinerunt, vincum autem quasi proditorem Vitellio transmittendum habebant. His auditis, Primus Antonius contumaces suos inquit, eosque cum armis in defectores ducit. Illi autem instructi ad praelium, paulisper quidem restiterunt, mox autem loco pulsi, Cremonam fugerunt. Primus autem comitatus equitibus cursus eorum praeuertit: & ante ciuitatem circumclusam plerumque multitudinem peremit, aggressus autem reliquos, oppidum militibus prodari permisit, in quo multi quidem hospites mercatores, multi vero indigens periere, totusque Vitellii exercitus, virorum triginta millia & ducenti. Quia etiam Antonius eorum, quos de Moesia adduxerat quatuor millia & quingentos amittit, solum autem vinculis Caccinnam, rerum gestarum nuncium ad Vespasianum mittit, qui ad eum intromissus & collaudatus est, & proditoris dedecus in speratis protexit honoribus. Romae autem Sabinus, ubi Antonium appropinquare cognouit, seducia recreatus est, collectisque vigilum cohortibus, nocte occupat Capitolium. Luce vero facta multi nobilissimi sociati sunt ei, & Domitianus fratris filius, pars ingens obtinenda victoria. Sed Vitellius de Primo quidem minime curabat. His autem iratus, qui cum Sabino defecerant, & nobilium sanguinem pro ingenta crudelitate ficiens, immittit Capitolio, quam secum adduxerat militum manum, ubi multa ab his, itemque ab illis, qui templum tenebant, pugnantibus, audacter admissa sunt: postremo autem Germani, quod multitudine superabant, collem obtinuerunt. Et Domitianus quidem cum multis Romanorum viris insignibus, diuina quadam ratione saluus euasit: reliqua vero multitudo tota laniatur. Et Sabinus quidem ad Vitellium ductus occiditur. Milites autem direptis donariis, templum incendunt. Tumque postero die cum exercitu venit Antonius, cumque Vitellii milites excipiunt: & trifario commissio intra urbem praelio, omnes interiere. Procecit autem ebrius de Palatio Vitellius, & ut afolet in extremis soniore luxu prodigie mensis refertus. Tractus autem per populum, varioque contumeliarum genere dehonestatus, in media vrbe iugulatur, octo menses ac dies quique potius imperio: quem si viuere diutius contigisset, ut opinor, eius luxuriae minime sufficere potuisset imperium, aliorum vero mortuorum supra quinquaginta millia numerata sunt. Haec quidem gesta sunt die tertio mensis Octobris. Postero autem die Mutianus cum exercitu Romam ingreditur, & Antonii militibus a cade repressis (adhuc enim hospites perscrutando, & Vitellii milites, & ex populo plurimos, qui cum illo tenerant, occidebant, examinationis diligentiam iracundia praeuenientes) Domitianum productum populo rectorum inuauat, usque ad patris aduentum. Populus autem iam timore liberatur, Imperatorem praedicat Vespasianum: simulque & illum confirmatum, & Vitellium esse deiectum festa laetitia celebrabat.

An. mundi
403.

à Christ.
nat. 71.

Caccinna m.
litor, ut à Vi-
tollio defice-
rent, & Ve-
spasiano sese
contingentes
horratur.
Caccinna pro-
pter proditi-
onem à sub-
capitur.

Vespasianus
Caccinna pro-
ditorum dede-
cum in speratis
protexit ho-
noribus.
Sabinus Ro-
ma à Capito-
lium occupa-
uit & à Vi-
tello defecit,
Vitellius in-
terfecit.

Pop. Rom.
Vespasianum
Imperatori
praedicat.

Titum mittitur contra Iudaeos a patre.

An. mundi
4033.
a Christ.
nat. 71.

*Titus Hiero-
solyman
proficiscitur.*

*Titus Casa-
ream perue-
nit, aliasque
militem co-
pias congre-
gat.*

Cum autem Vespasianus Alexandriam venisset: gesta ei Romae nuntiata sunt, & legati ei ex toto orbe congratulantes affuerunt: cumque maxima post Romam ciuitas esset, angustior multitudini videbatur. Firmato autem iam totius orbis imperio, rebusque populi Romani, prae-ter spem conseruatis, Vespasianus in Iudaeam reliquias intendit animum. Et ipse quidem exacta hyeme Romam proficisci parabat, resque apud Alexandriam mature componere proponebat: filium vero Titum cum selectis copiis ad excidendam Hierosolymam mittit. Qui terreneo itinere Nicopolim usque progressus, ab Alexandria ciuitate viginti stadiorum interuallo distantem, inde militem longis nauibus imponit: Niloque flumine post Medensium tractum, Thimum usque vehitur. Hinc autem egressus in terram apud Tanin ciuitatem diuertit. Unde secunda ei mansio fuit ciuitas Hetracles, & Pelusium tertia. Hic autem milite per biduum recreato, tertio die Pelusi fines transiit: vnamque mansionem profectus per solitudines ad Calii Iouis templum castra posuit: posteroque die apud Ostracinen, quae mansio aquae inops est, ob quam causam aduecticia videntur indigenae. Hinc apud Rhinocoluram requiescit: & inde progressus in quartam mansionem, Raphiam venit, quae prima occurrit Syriacae ciuitas. Gaza vero quiaque mansionis castra suscepit: & postea in Ascalonem, atque hinc Iamniam, deinde Ioppen, & ex Ioppe Caesaream peruenit: decreto apud se, alias militum copias congregare,

FLAVII IOSEPHI DE BELLO IUDAICO LIBER SEXTVS.

SVMMA CAPITVM LIBRI VI. De bello Iudaico.

- I. De triplici seditione apud Hierosolymam.
- II. Titus explorator Hierosolymam periclitatur.
- III. De corruptionibus Iudaeorum contra Romanos castrametanter.
- IV. De intestina pugna azymorum diebus.
- V. De Iudaeorum dolo in Romanorum milites.
- VI. Descriptio Hierosolymorum.
- VII. De ditionem Iudaei recusant, & Romanos adoriuntur.
- VIII. De casu turris & aeternum murorum obtento.
- IX. De Caesare Iudaeo Romanis illudente.
- X. De secundo muro ab obtento a Romanis.
- XI. De aggeribus in tertium murum, & oratione proluxa Iosephi pro ditione facienda, & fame obsessorum.
- XII. De Iudaeis crucifixis & aggeribus combustis.
- XIII. De muro extructo ab exercitu Romano circa Hierosolymam triduo.
- XIII. De fame Hierosolymorum & secundo aggeri extructo.
- XV. De cado Iudaeorum intra & extra Hierosolymam.
- XVI. De sacrilegio circa templum & relatu ex urbe cadaveribus & fame.

CAP. I.

*De triplici seditione apud Hierosolymam.*An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.*Triplex apud
Hierosoly-
mam seditione.**Pugna Iodhi
nu & Elea-
zari.
Simon &
populus cum
Iosime in
templo con-
fistito pu-
guant.*

I T V S quidem ad eam modum quem prædiximus,
 omens vita Ægyptum ad Syriam vsque solitudine,
 Cæsaream venerat. Ibi enim exercitum decreuerat
 ordinare. Illo autem adhuc apud Alexandriam vna
 um patre imperium, quod nuper ei Deus permiserat,
 disponente, contingit etiam seditionem, quæ apud
 Hierosolymam erat, auctam trifariam dividi, & aliam
 partem in animam verri. Quod ut in malis optimum quis dixerit, factum
 que iustitiz. Nam Zelotarum quidem in populum dominatio, quæ au-
 tor erat excidii civitatis, unde coeperit, & per quos ereugit, diligenter
 superius declaratum est. Hanc autem non errauerit quisquam, dicens
 seditionem à seditione esse factam, ac veluti rabida fera, externorum
 penuria, in sua viscera sruire solet: sic Eleazarus Simonis filius, qui & ab
 initio Zelotas in templum à populo separauerat, velut indignari simu-
 lans ob ea, quæ dies singulos Ioannes auderet, cum ne ipse quidem à ca-
 dibus quiesceret: re autem vera sese posteriori tyranno subiectum esse
 minime ferens, summæ rei desiderio, proprixque potentiz cupiditate,
 ab aliis defecit: ascriptis etiam Iuda Chelciz filio, & Ezronis Simone po-
 tentissimis: præter quos erat etiam Ezechias Chobari filius, non igno-
 bilis. Horum singulos Zelotæ non exigui sequebantur: occupatoque
 interiore templi aditu, super eius portas in sacris foribus arma ponunt,
 & abundare quidem se suis necessariis confidebant: sacrarum enim re-
 rum copia suppetebat, nihil in solum exultantibus: paucitati vero su-
 orum timentes, plerique in locis suis oculi manebant. Ioannes autem
 quanto superior erat virorum multitudine, tanto loco superabatur: ho-
 stesque habens à vertice, neque sine metu conabatur ineussus, & præ-
 iacundia cessare non poterat. Plus autem mali perferens, quam Eleazari
 partem afficias, tamen non reinitrebat. Crebri enim fiebant imperus,
 & missilium iactus, totumque polluebatur cadibus templum. Filius au-
 tem Giora Simon, quem rebus desperatis invitatum, ultro sibi tyrannu
 spe aus: illi populus introduxerat: & superiorem civitatem retinens, &
 inferioris plurimam partem, animosius iam Ioannem eiusque socios ado-
 riebatur, quati qui desuper impugnarentur. Subiectus autem in illorum ma-
 nibus erat: sicut & illi superiorum. Et Ioannem eueniebat duplex præ-
 lium perferentem, ladi pariter ac lade: quantoque vincebatur, eo quod
 Eleazaro esset humilior, tanto plus ladebat Simone celsior cõstiturus:
 cum inferiores aggressus etiam sola manu sine labore prohiberet: desu-
 per vero ex sano iaculantes, machinis deterreret. Quippe balistis & non
 paucis lanceis vrebatur, saxorumque tormentis: quibus non solum bel-
 lantes vlscebat, sed multos etiam sacra celebrantium perimebat.
 Quamquam enim ad omne impietatis genus rabidi ferebantur, tamen eos
 qui sacrificare cuperent recipiebant, cum suspicione & custodibus indi-
 genas perferendo. Hospites enim etiam qui exorassent eorum crude-
 litatem, post exitum subcitiua seditionis opera consumebantur. Militia
 namque machinarum vi ad aram vsque templumque pervenientia, in sa-
 cerdotes sacra celebrantes cadebant: ac multi, qui properantes ab ulti-
 mis finibus terræ ad sanctissimum locum venissent, ante ipsas hostias pro-
 cubuerunt: namque vniuersis Græcis & Barbaris adorandum suo san-
 guine imbueretur. Indigenis autem mortuis alienigenæ, ac sacerdotibus
 profani miscebantur: perque atria diuina, stagnum fecerat diuersorum

An. mundi
4034. à
Christ. na.

22.
Ingens in
templo cader.

Ipsum ex
strada parte
appetit.

Hierosoly-
mitani fru-
mentum pan-
is minus o-
mne concre-
mant.

Ingens Hiero-
solymita ca-
lamitas.

Lamentatio
& ululatus
Hierosolymita

Seditiosorum
Hierosolymita
immanitas.

Ioannes ex
ligno ad ful-
ciendum tem-
plum com-
paratum tur-
res adificat.

cadaverum sanguis. Quid tantum passa es ô miserima ciuitas à Ro-
manis, qui tua intestina scelera purgatura flammis introire? Hæ enim Dei
locus non erat, neq; manere poteras, domesticorum funeri facta sepul-
chrum, & quæ sanum ciuili bello tumultum constitueras: poteris autem
denuo fieri, poteris si vnquam uisitorẽ thui Deum placaueris. Sed enim
reprimenda sunt quæ dolent, lege scribendi: quando non domestici lu-
ctus, sed exponendarum rerum hoc tempus est. Prosequar autẽ seditio-
nis cessantia cetera. Ergo diuisis trifariam insidiatorib; Eleazarus quidẽ
eiusq; socii, qui sacras primitias conseruabant, in Ioannẽ ebrii fereba-
tur. Qui vero huic parerent, plebem diripientes in Simonẽ rebellabãt,
cum ipsi quoq; Simoni contra diuersæ partis seditiosos adiumento esset
ciuitas. Si quando igitur ex vtraq; parte appetebatur Ioannes, obuere-
bat socios suos, & de ciuitate quidem subeuntes, missis ex porticibus tel-
lis, de templo vero iaculãtes, machinis viscebat. Quoties autem de-
super instantium molestia caruisset, frequẽter enim ebrietate & lassitu-
dine cessabat) liberius in Simonem eiusq; socios cum pluribus irruẽ-
bat. Semper autem quantum in ciuitate pepulisset in fugam versos, ad es-
frumenti plenas omnia uque vtensilium incandebat. Idemque hoc illo
regrediente, Simon insecutus agebat: veluti consulto pro Romanis omnia
corrumpere, quæ ad obidionem ciuitatis erant præparata, suarũ
virium nervos abscinderent. Denique contigit vna exuri omnia circa
templum, & inter proprias acies solitudinem atque aream pigne fieri
ciuitatem: concremari autem paulo minus omne frumentum, quod nõ
paucis annis sufficere potuisset obfessis: denique fame capti sunt, quæ
minime quiuiscent, nisi eam sibimet comparauissent. Vndique autem
insidiatoribus & continuis oppugnantibus ciuitatem, medius populus
velut aliquod magnum corpus lacerabatur. Senes vero ac mulierculæ
intestinis malis attronitæ, pro Romanis vota faciebant: externumq; bel-
lum, quo domesticis malis liberarentur, exoptabant. Grauis autem me-
tus ac terror fecidissimus occupauerat: & neq; consilii capiendi tempus
erat, vt voluntatem mirarent, neq; pactiois aut fugæ spes cupientibus.
Enim custodiebantur omnia: distidentesq; latronum principes, quos-
cunque Romanis pacatis esse, vel transfugere ad eos velle sentirent,
quasi communes hostes interficiebant: solumque in occidendis vita di-
gnis concordēs erant. Et pugnantium quidem nocte dieque clamor per-
peruus erat: sed metu acerbiores erant lugentium questus. Et aliduas
quidem lamentationis causas, calamitates præbebant: timor autem in-
cludebat ululatus: atque obmutescente dolore præ formidine, tacito
gemitu cruciabantur: neque iam aut reuerentia viuis apud domesticos
erat, neque mortuis curæ sepulture adhibebatur. Quorum amborum
hæc causa erat, quod de se quisque desperabat. In omni enim reanimos
remiserant, qui cum seditiosis non erant: quæ continuo modis omni-
bus morituri. At vero seditiosi congesti in tumultum cadauera concu-
cantes dimicabant: & ex mortuis haurientes audaciam, quos sub pedi-
bus cernebant, immanius sauebant: semperque aliquid in se pernitio-
sum excogitantes, & quod visum fuisset sine miseratione facientes, nul-
lam exdis aut crudelitatis viam præter miseriam: adeo vt etiam facis iuue-
nis ad bellica conficienda instrumenta Ioannes abuteretur. Nã cum o-
lim fulcire templum populo itemque pontificibus placuisset, idque vi-
ginti cubitis altius edificare. Rex quidem Agrippa ex morte. Libano a-
præ ei materis maximis sumptibus & labore deuxit: hoc est, ligna &
magnitudine simul & directa præceritate spectabilia. Intempestu autem
belli opere interrupto, Ioannes his factis, quod sufficere longitudinem
reperit, turrez edificauit: & aduersus eos constituit, qui desuper à templo

pugnarent, post muri ambitum contra exedram occidentalem admo-
 tas, quæ solum poterant, quod aliæ partes gradib. ex longinquo fuerint
 occupatæ. Et ille quidæ fabricatis ex impietate machinis subactum iri
 sperauit hostes, Deus vero laborem eius inutilem demonstrauit, & pri-
 usquam in his quicquid poneret, Romanos adduxit. Etenim Titus, post
 quam partem ad se collegit exercitus, alijs vero ut ad Hierosolymam oc-
 currerent scripsit, Cæsaream profectus est. Erant a. tres legiones, quæ
 pridem sub eius patre Iudæam vastauerant, & duodecima, quæ olim cū
 Cestio male pugnaverant, quæque licet per id fortitudine esset insignis.
 10 Tunc tamen eorum etiam memoria quæ pertulerat, alacrius ad vindi-
 ctam properabat. Harum quidæ quintam legionem iussit sibi per Amma-
 untam occurrere, decimam vero ascendere per Hierichuntam. Ipse quidæ
 cum cæteris egrossus est, quas Regum quoq; auxilia plura & dudū, mul-
 tiq; Syri auxiliares comitabantur. Suppletum est a. quatuor legionū
 quantum Vespasianus selectum cum Mutiano miserat in Italiam, ex his
 quicquid Tito accesserant. Duo namque millia de Alexandrino exerci-
 tu lecta, tria millia vero ab Euphrate eum sequebantur, & amico-
 rum spectatissimus beneuolentia simulque prudentia, Tiberius Alex-
 20 ander, qui antea quidem Ægyptum administrauerat, tunc a. dignus qui
 exercitum regeret propterea iudicatus, quod primus incipienti fuit ho-
 spes imperio, & cum fide clarissima incertæ fortunæ sociatus est: idem-
 que consultor in vsu bellicosæ atque ac peritia præcipuus aderat.

C A P. II.

Titus explorator Hierosolyma periclitatur.

Progradientem vero in hostilem terram Titum, antecedeabant regia
 omniaq; auxilia, post eos viarum stratores, castrorumque metato-
 res. Deinde rectorum sarcinæ atq; armati. Post hos ipse Titus, & alios le-
 30 ctos habens & signiferos, quorum agmen equites sequebantur. Hi vero
 ante machinas ibant, & secundum illos vna cum lectis tribuni, & præse-
 ãi cum cohortib. Post a. circum aquilam signa, & ante signa rubricine,
 deinde acies senum virorum ordinib. dilatata. Seruile a. vulgus à tergo
 cuiusque legionis, & ante hos sarcinæ. Omnium vero nouissimi merce-
 narij, eorumque custodes coactores agminis. Procedens autem decen-
 ter cum exercitu, ita ut mos est Romanis, in Gophnam per Samariti-
 dem venit, quæ & prius ab eius patre fuerat occupata, & tunc præsi-
 dijs tenebatur. Ibi autem vnā moratus vespere, mane inde profi-
 cisitur: peractaque diei mansione, castra ponit in loco quem Iudæi
 40 sermone patrio Acanthonanlona vocitant, iuxta vicum quandam Ga-
 bath Saul nomine, quod significat vallem Saul, distantem ab Hieroso-
 lymsi stadijs fere triginta. Hinc sexcentis prope lectis equitibus comi-
 tatus, perrexit in ciuitatem, quam tuta esset, Iudæorumque animos ex-
 ploraturus: si forte se conspecto, priusquam ad manus veniretur, meru-
 cedent. Audierat. n. quod erat verum, à seditiosis & latronib. oppres-
 sum populum desiderare quidem pacem: sed quod rebellantibus infir-
 mior esset, nihil conari. Quandiu quidem per viam quæ ad murum du-
 ceter equitabat, nemo ante portas apparuit: vbi vero itimere ad turrim
 Psephinon declinato, transuersum agmen equitum duxit, infiniti subi-
 50 to præsiunt, quæ muliebres turtres vocantur: & per eam quæ contra
 monumentum Helenæ porta est egressi, equitatum interdixit. Atque
 alios quidem etiam tunc via currentes, ne cum his qui diueriebant se-
 se iungerent, à fronte oppositi, prohibuerunt. Titum vero cum pau-
 cis separant. Ille autem ultra quidem minus progredi poterat: à muro

An. mundi
 4034. à
 Christo
 nat. 72.
 Ordo exerci-
 tus Titus.

*Titus in tu-
 daam venit.*

*Titus inci-
 nitatem,
 quam tuta
 sit, Iudæorū-
 que animos
 exploraturus
 pergit.*

An. mundi
4014.
à Christo
nat. 72.

*Titus cum
hostib. forti-
ter pugnat.*

*Titus hostes
fugat, & ad
suos incelu-
m & salu-
redii.*

*Castra Titi
stadiis tribus
ab urbe di-
stant.*

*Seditiosi con-
cordiam in-
ter se inueniunt.*

*Hierosolymi-
tani Roma-
nos aggredi-
untur.*

enim cuncta fossis patebant, & transuerſerant hoſti, multiſque mace-
rijſ impediti. Ad ſup̄a autē in aggere conſtitutos recurſus, intercedente
hoſtili manu deſperabatur. Quorum plerique Imperatoris periculum
neſciebant: ſed exiſtimantes eum ſecum reuerti, etiam ipſi fugiebant.
Titus. a. in ſua tantum fortitudine ſitam eſſe proſpiciens ſp̄m ſalutis,
ſeſq; equum: & vt ſe ſequerentur cum clamore comitantes adhorta-
tus, in meſios hoſtes irruit, vi ad ſuos tranſire ſeſtinans. Quo quidem
tempore maxime intelligi potuit, & belli momenta & imperatorum
pericula Deum curare. Tot. n. adueſus Titum miſilib. iactis cum neq;
galea neque thorace ſeptus eſſet (non bellator enim ſed explorator, vt
dixi, proceſſerat) nullum in eius corpus delatum eſt: ſed tanquam ne-
cum ſerirent, ex induſtria mittebantur, omnia præteruolabant. Gladio
vero ſemper à laterib. inſtantes dirimens, multoſque ante ora ſubuer-
tens, ſuper cadentes agebat equum, illorum. a. clamor erat, propter au-
daciam Cæſaris, vt eum aggredierentur, cohortatio: fugaq; & diſceſſio
repentina, quocunque diueſceret curſum. Huic autem ſe periculi par-
ticipes; cum à tergo & à laterib. funderentur, adiunxerunt. Vna enim
erat vniueſque ſpes ſalutis, viam cum Tito patefacere, priuſquam cir-
cumuentus opprimeretur. Denique duorum ex nimis pertinaciſ. al-
ter cum equo percuſſus eſt: altero vero deiecto & occiſo, equus eius ab-
duſtus eſt. Titus vero cum cæteris in caſtra ſaluſ euadit. Iudæis quidē,
quod aggreſſione prima ſuperiores fuerant, in conſulta ſpes animos ex-
tulit, magnamque hiſ in poſterum fiduciam monumentum tempora-
neum comparauit.

C A P. III.

De eruptionibus Iudaorum contra Romanos caſtrametantes.

Cæſar autem, poſtquam ex Ammaunte legio ſibi coniuncta eſt no-
cte, luce inde digreſſus ad Scopon acceſſit, vnde iam & ciuitas & cla-
ra templi magnitudo conſpici poterat: qua parte ſeptentrionalem re-
gionem ciuitatis contingens locus humilior, & propriè Scopos nomina-
tus eſt, diſtans à ciuitate ſtadiis ſeptem: ibique duab. legionibus ſimul,
quintæ legioni vero ſextorſum ſtadiis trib. caſtra muniri iubet. Labore
namque nocturni itineris attritos milites progredi viſum eſt, vt tunc
formidipe murum ſtruerent. Mox autē cœpto edificio, decima quoque
legio per Hierichumta aderat à Veſpaſiano præoccupatam. vbi quædam
pars armatorum in præſidio fuerat collocata. Hiſ autem præceptum e-
rat ſexto ab Hieroſolymis ſtadio caſtra ponere, qua in parte mons, qui
appellatur Elzon, contra ciuitatem ob Oriente ſitus eſt, altaque inter-
iacente vallē diſcernitur, cui nomen eſt Cedron. Intra ciuitatem vero
ſine requie conſigentium diſſenſionem, cum primum ingens ſubito
bellum foris interueniens reſtrinxit: & cum ſtupore ſeditioſi Roma-
norum caſtra inſpectantes, triſtariam diſtributa mala, inter ſe inire
concordiam: rationemque inuicem requirebant. quidnam expectarent
quidue perpeſſi. tres milites contra vitam ſuam paterentur opponi: bel-
loque tanta ſe fundente licentia, tanquam ſpectatores bonorum ope-
rum ſibi que vtilium reſiderent incenibus clauſis, remiſſisque armis ac-
manib. In noſmetipſos proſecto, exclamata aliquiſ, tantummodo ſortes
ſumus: Romanorum autem lucro ex noſtra ſeditione ſine ſanguine op-
pidum cederet. Hiſ allos atque alios congregantes exhortabantur: raptiſ
q; armis ſubito in legionem decimam ruunt: perque vallem factō im-
petu, cum ingenti clamore inurum edificantes Romanos aggrediuntur.
Illi autem in opere diſtributi, armis ob eam cauſam plerique depoſi-

ſitis

sitis (nec enim excursum Iudæos ausuras esse credebant, & si maxime
 vellent, animos eorum seditione distractum iri arbitrabantur) præter
 opinionem perturbati sunt: atque opere quisque derelicto confestim
 alij recessere: multi autem ad arma properantes, priusquam, se in hos-
 tes conuerterent, feriebantur. Plures autem Iudæis semper adijcie-
 bantur, eorum freti victoria qui præcesserant, & quod cum pauci essent,
 multiplex numerus & sibi & hostibus videbantur, quod secunda fortu-
 na vterentur. Romani autem maxime ordinari consueti, & cum dæco-
 re atq; præceptis bellum gerere scientes, ex perturbatione trepidabant.
 Vnde tunc quoque præuenti aggressionem cedebant. Si quando autem se
 se conuerterent ab insequentibus occupati, & a cursu reprimebant Iudæos,
 & ob imperum minus cautos feriebant. Semper vero excursione
 gliscente magis magisque turbati, postremo castris pulsi sunt: totaque le-
 gio tunc in periculum ventura fuisse videbatur, nisi hoc maturo sibi nun-
 ciato, Titus eis tulisset auxilium: multisque increpans ignaviam, & fu-
 os a fuga reuocasset: Iudæisque a latere ipse cum his irruens, quos circa
 se habebat electos, multos quidem occidisset, plures vero fauciasset, om-
 nes autem in fugam vertisset atque in vallem præcipientes compulisset.
 Illi a. prono in loco multa mala perpessi postquam in aduersa par-
 tem euasere, stectunt se iterum, & valse intercedente cum Romanis di-
 micabant. Igitur ad medium diem ita bellatum est. Paulo aut post me-
 ridiæm Titus his qui secum erant in subsidio collocatis, aliisque de co-
 hortib; aduersus excurrentes oppositis, reliquum agmen ad murum in
 summo montis ædificandum remisit. Iudæis a. hæc fuga esse videbatur.
 Cumque speculator quem in muro posuerant, amictu agitato signum
 dedisset, frequentissima multitudo tanto impetu prosiliit, ut eorum
 cursus inhumanissimis bestiis esset assimilis. Denique in aduersa acie stan-
 tiam nemo impetum sustinuit: sed tanquam machina percussus, conti-
 nuo dissipati, pulsi que in montem relinunt. In ascensum autem medio
 Titus cum paucis relictus est: multumque monentibus amicis, qui pro
 Imperatoris reuerentia contempto periculo perdurauerant, ut morè
 apperentibus Iudæis eederet, neque pro his in discrimen veniret, quos an-
 teipsum saluos esse non oporteret: sed potius fortunam suam reputa-
 rer, quod non militis officio fungeretur, verum & belli & orbis terræ
 dominus esset; neque in tanta fuga subsisteret, in quo omnia niterentur:
 hæc ne audire quidem simulans, & ad se accurrentibus obstitabat: eosque
 in ora feriens, cum vi obniterentur, occidebat, & per declivia repente in
 cumbens, multitudinem perturbabat. Illi autem & viribus eius & obsti-
 natione perterriti, ne tum quidem in ciuitate fugere: sed utrumque la-
 tus ab eo declinantes, rursus fugientes insequabantur. Quos tamen
 aggressus a latere, ipsorum quoque impetum præpediebat. Dum hæc a-
 guntur, etiam illos qui superiora castra muniebant, ubi fugere in superio-
 res videre, metus ac turba occupat: totumque agmen dispergitur, suspi-
 cantium excursum quidem Iudæorum ferri non posse, Titum vero in
 fugam verlum: nec enim vnquam illo marente alios fugituros fuisse.
 Et tanquam panico terrore circumdati, alius alio, ferebantur: donec qui-
 dam, cum in media pugna versari Imperatorem viderent: plurimum
 metuentes, vnuerse legionis eius periculum cum clamore nuntiauerunt.
 Itaque pudore reuocati, & fuga maius aliquid sibi exprobrantes,
 quod Cæsarem deseruissent, toris viribus in Iudæos vtebantur, & semel
 impulsos urgebant per declivia. Illi autem paulatim recedentes pugna-
 bant. Cumque Romani plus possent, eo quod superiores erant, in val-
 lem omnes coacti sunt. Titus autem contra se politis imminerebat: & le-
 gionem quidem ad muri fabricam redire iubet: ipse vero cum his, qui-

An. mundi
 4034.
 à Christo
 nat. 72.

Romanos in
 dai castris
 pellunt.

Pugna Iudæo-
 rum cum
 Romanis.

Romani à
 Iudæis dissi-
 pati, pulsi que
 in montem
 refugiunt.

Titi contra
 Iudæos for-
 titudo.

Metus ac
 turba inter
 Romanos.

Iudæi recedentes pu-
 gnant, & in
 vallem co-
 guntur.

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

bus antea, resistendo hostes arcebat. Itaque si me nihil addentem obsequio, neque inuidia detrahentem, verum dicere oportet ipse Cæsar bis totam religionem periculo liberavit, atq; ita castra muniendi copiam militib; præbuit.

C A P. IV.

De intestina pugna Azymorum diebus.

Ioannes inter-
ius templi
omnesq; eius
apparatus
occepit.
Zelotes fu-
gat, ac iugen-
tem seditionem concit-
at.

Tripartita
seditio in du-
as partes di-
visa.
Quicquid
circa Hiero-
solyman cau-
um est, &
vallibus im-
peditum re-
pletur.

Remisso autem paulisper bello externo, iterum intestinum sedizio suscitavit. Azymorumque instante die, qui est Aprilis mensis quartus decimus (hoc. n. se primum tempore opinantur Iudæi ab Ægyptiis esse liberatos) Eleazarus quidem cum socijs portam subaperiens, intro ire cupiebat ex populo, qui templum adorare cuperent. Ioannes. a. die festo ad protegendas insidias visus est: & suorum quosdam ignotiores, armis sub vestib; latentib; instructos, quorum pleriq; impuri erant, occulte inter atios sani occupandi gratia submittit. Illi. a. postquam intranere, vestimentis abiectis, subito armati apparuerunt. Magna vero statim turba circa templum ac tumultus erat, cum alienus quidem à seditione populus, omnib; sine discrimine putaret, Zelotæ vero sibimet solum insidias comparatas. Verum hi quidem relicta portarum custodia, & alij ex propugnaculis desilientes, priusquam manus confererent, in templi cloacas confugere. Populares vero ad arā delati, & circum templum appulsi conculcabantur, cum lignis passim ferroque cederentur. Multos. a. occisorum inimici priuato odio, quasi diuersæ factionis socios interhæcebant. Et quicunq; antehac insidiatorem aliquem offenderat, tunc agnitus quasi Zelotes ducebatur ad mortem. Sed qui atrocitate magna innocentes afficerent, inducias concessere nocentib; progressosq; ex cloacis dimiserunt. Ipsi. a. interius templum & omnes eius apparatus tenentes, confidentius oppugnabant Simonem. Seditio quidem hoc modo, quæ tripartita fuerat, in duas partes diuisa est. Titus. a. castra propius ciuitatem transferre cupiens de Scopo, contra excursus quidem sedes equites ac pedires, quos satis esse arbitrabatur, posuit. Itallum vero exercitum iussit totum quod erat visq; muros, iacium complanare. Cunctis igitur macerijs ac sepib; dirutis, quib; hortos ac prædia incolæ præmunierant, omniq; opposita, quamuis frugifera sylua excisa, repletum est quicquid erat cauum, & vallib; impeditum. Saxorum autem eminentissima ferro ruentis, humiliorem totum illum tractatum à Scopo vsque ad Herodis monumenta fecerunt. serpentium stagnum continentia, quod olim Berhora vocabatur.

C A P. V.

De Iudæorum dolo in Romanorum milites.

Isdemque dieb; Iudæi Romanis huiusmodi insidias parauere. Seditiosorum audacissimi extra muliebres (quæ sic appellabantur) progressi turres, simulato quod pacis eos studiosi pepulissent, & quod timerent imperum Romanorum, ibidem versabantur, & alter sub altero virabundi larebant. Alij vero per muros dispositi, populumq; se esse simulantes, clamore pacem implorabant, frædusque poscebant, portasq; se parafacturos esse pollicentes; inuitabant Romanos. Hoc autem vociferantes, vna etiam contra suos, veluti portis eos abigerent, lapides iaciebant, illique se vi perumpere aditus velle simulabant & ciuib; supplicare, cumque ad Romanos sapissime ire conarentur, reuersi perurbatis similes videbantur. Verum hæc eorum calliditas, apud milites

quidem

quidem fide non carebat: sed tanquam hos quidem in manibus haberent paratos ad supplicium, illos vero ciuitatem sibi aperturos speraret, opus age: redi festinabant. Tito autem suspecta erat inuitatio, quia rationem non haberet. Prædixit namque, prouocatos eos ad passionem per Iosephum, nihil mediocriter sentire cognosceret, etiam tunc igitur milites manere loco suo præcepit. Iam vero quidam operibus appoliti, raptis armis ad portas excurrere coeperant. Hi autem qui expulsi videbantur, primo quidem cede bant: deinde, ubi ad turres portas appropinquabant, cursu eos circumueniunt, & à tergo prosequuntur. Qui vero in muro stabat, lapidum his multitudinem, omni genusque: telorum simul infundunt, adeo ut multos quidem necarent, plurimos vero læderent, nec enim facile erat à muro discurrere, aliis retro violenter instantibus: & præter hoc pudor, quod rectores peccauerant, itemque, meritis, in delicto perseverare iudebat. Quamobrem cum hoste diu decercentes, multis vulneribus acceptis, neque paucioribus redditis, postremo eos à quibus circumfrenti fuerant, reputere, quos tamen recedentes usque, ad Helenæ monumentum, Iudei virgendo iaculis sequebantur, deinde insolenter fortiter inaledicentes, & Romanos viruperabant fraude pellectos, scuraque, alce sublata crispantes tripudiant, & cum lætitia vacillabantur. Milites autem interminatione principum, & Cæsar iussu huiusmodi oratione corripuit: Iudei quidem, quos sola regia desperatio, omnia cum deliberatione faciunt atque prudentia, fraudes & insidias componenda, eorumque dolos fortuna prosequitur, quod sunt morigeri, sibi quæ inuicem beneuoli ac fideles. Romani vero, qui bus ob disciplinam & consuetudinem obediendi rectoribus fortuna famulatur, nunc contra peccant, & iure perantia manuum debellantur: quod omnium est pessimum, præsentem Cæsarem, suæ rectoris dimicantes. Certe, inquit, plurimum ingemiscunt militum leges, plurimum pater, cum hoc vulnus audierit. Ille quod cum bellando semper, nunquam isto modo peccaritis: leges autem, si cum in eos, qui minimum quid præter ordinem mouerint, morte vindicet, nunc totum deserere exercitum videant. Modo autem scituros esse eos ait, qui arroganter egere: quod apud Romanos etiam vincere sine præcepto ducis, infamius est. Hæc Titus ad rectores locutus cum indignatione, certus erat, quæ lege in omnes erat rursus. Et hi quidem abiecerunt animos, quasi iam iamque iuste morituri: Circumsusæ vero legiones Titum pro commilitonibus obsecrabant, paucorumque temeritatem condonari cunctorum obedientiam precabantur: commendaturos enim peccatum præsens, futura compensatione virtutis. Placatus est Cæsar utilitate simul ac precibus, namque viuius hominis animaduersionem usque, ad factum promouendam putabat, multitudinis vero ad veniam. Militibus quidem reconciliatus est, multum monens, ut post hæc prudentius agerent, ipse vero, quemadmodum Iudeorum vicisceretur insidias, cogitabat. Intervallo autem, quod usque, ad muros ciuitatis erat, per quadriduum coæquato, sarcinas aliamque multitudinem cupiens tuto traduere, militum validissimos à septentrionali tractu ad occiduum septemplici ordine contra murum prætendit, peditibus in fronte, ac post eos equitibus acie terga dispositis mediisque inter utrosque sagittariis. Excursibus autem Iudeorum tanto præsidio præclusis, impedimenta trium legionum, itemque alta multitudo sine timore transiit. Ipse quidem Titus cum prope duobus stadiis abesset à muro, ad angustius partem contra turrin, quæ appellatur Psephinos, castra ponit: ad quam muri ambitus ex aquilone pertinens, flexitque ad occidentem, altera vero pars exercitus, eam cursu versus, quæ appellatur Hippicos, muro circumdatur, duum stadiorum spacio similiter à ciuitate discedens, decima tamen legio in Elæon monte, ubi erat, manebat.

An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.
Romano-
rum mili-
tum contra
Titi præce-
ptum ala-
critas.

Iudeorum
victoria.
Cæsari ad
militem acris
oratio.

Romani mi-
lites Titum
pro commili-
tonibus obse-
crant.

Quomodo
& quibus in
loco Hiero-
solyma Ti-
tus obsidione
cinxerit.

CAP. VI.

Descriptio Hierosolymorum.

An. mundi
4094. à
Christ. na.
72.
Trinus Hierosol. murus.

*Castellum
David.*

*Acra inferior
est civitas
sustinet.
Fons Siloa.
Murus ve-
tustissimus.*

*Secundus
murus.*

*Tertius mu-
rus.*

*Quarta
est collis.*

Civitas autem trino muro circumdata erat, nisi qua vallibus innititur cin-
gebatur, ex ea namque parte, vnus muri habebat ambitum, & ipsa
quidem supra duos colles erat condita, contrarijs frontibus semet in-
spicientes, interueniente valle discretos, in quam quomus creberrimè de-
sinebant: collium vero alter, quo superior civitas sedet, multo est excel-
sior, & in prolixitate directior: adeo vt quoniam tutus erat, castellum à
David quondam Rege vocaretur (is pater Salomonis fuerat, qui primus
templum edificauerat) à nobis autem forum superius, alter autem, qui
appellatur Acra, inferiorem sustinet civitatem, & vndique declivis est. Co-
tra hunc autem tertius collis erat, natura humilior quàm Acra & alia lata
valle ante diuisus, verum postea qua tempestate Asamonæ regnabant, &
vallem aggoribus repleverunt, vt templo coniungerent civitatem, & A-
cræ altitudinem eam humiliorem fecerunt, vt ex ea quoque tanum su-
pereminens cerneretur. Vallis autem, quæ Tyropæon appellatur, qua di-
ximus superioris civitatis collem dirimi ab inferiori vsque; Siloam perti-
net, ita enim fontem, qui dulcis est ac plurimus, vocabamus. Foris autem
civitatis duo colles profundis vallibus cingebantur, & vtrique obstan-
tibus rupibus, nulla ex parte adiri poterant. Trium vero murorum ve-
tustissimus quidem propter valles, imminensque his desuper colle, quo
erat conditus, facile capi non poterat. Ad hos autem, quod loco præ-
stabat, etiam firmissime structus erat, David & Salomonis aliorumque, in-
terea Regum largissimis impensis operi insumptis. Hac autem parte in-
cipiens à turri, cui nomen est Hippico, & ad eam quæ dicitur Xystus per-
tinet, deinde curia coniunctus, in occidentem templi porticum desine-
bat. Parte autem altera ad occidentem ex eo loco ductus, per eum qui vo-
catur Betiso, descendens in Essænorum portam, deinde supra fontem Si-
loam in meridiem flexus, atque inde rursus in Orientem versus, qua stagni
Salomonis est, & vsque ad locum pertinet, quem Ophian vocant, cum o-
rientali porticu templi coniungitur. Secundus autem murus à porta qui-
dentiali habebat initium, quam Genath appellabatur, hac autem fuerat muri
prioris. Septentrionalem vero tantummodo tractum ambiens, vsque ad
Antoniam ascendeat. Tertio muro iuxta Hippicos præcipium dabat.
Vnde ad Boreæ tractum pertinet, deinde ad Plophiam turrem veniens,
contra monitum Helenæ, quæ Adiabænorum regina fuerat, Izaræ
Regis mater, & per speluncas regias in longum ductus, à turri quidem in
angulo posita flectebatur contra fullonis quod dicitur monumentum,
cum verere autem ambitu iunctus in Cedron vallem, quæ sic dicitur,
desinebat. Hoc muro eam partem civitatis, quam ipse addiderat Agrip-
pæ cinxerat, cum esset omnis ante nuda, exuberans enim multitudine,
paulatim extra mœnia serpebat: templique septentrionali regione colli
proxima civitati adiacens non paululum processerat. Quin & quartus
colles incolebatur, cui nomen est Bezetha, situs quidem ex aduerso
Antoniz, fossis autem altissimis separatus: quæ de industria ductæ sunt,
ne Antoniz fundamentis colli cohererentibus, & accessui facilis sit, &
minus edita: vnde etiam fossæ altitudo plurimum turribus celsitudinis
adiacebat. Nominata est autem pars addita civitati voce indigena Be-
zetha, quod Latino sermone dicitur noua civitas. Eius autem partes in-
colis protegi desiderantibus, pater huius Regis eodem nomine Agrip-
pæ, murum quidem ita, vt prædiximus, inchoarat. Veritus autem Clau-
dium Cæsarem, ne magnæ centiam constructionis ad novarum rerum
ac discordiæ suspensionem traheret, fundamentis tantummodo iactis, ab

opere destitit. Nec enim expugnabilis esset ciuitas, si perfecisset muros
 vt coeperat. Saxa enim viginti cubitis longa, & decē lata conterebantur:
 quæ neq; ferro facile suffodi possent, neq; machinis dimoueri: hisq; mu-
 rus dilatabatur. Profecto altitudinis quoq; plus habuisset, si eius magni-
 ficentia, qui ædificiū aggressus erat, minime fuisset inhibita. Rursus au-
 tem idem murus etiam Iudæorum studio fabricatus, ad viginti cubitos
 excreuit. & minas quidem binis cubitis, propugnacula vero trinis habebat.
 totaq; altitudo ad viginti quinque cubitos erigebatur. Murum autem
 supereminabant turres, viginti quidem cubitis in latitudinem, viginti
 vero in altitudinem, quadratis angulis structæ, & sicut ipse murus plenz
 a solidæ. præterea structura ac pulchritudo saxorum nihil erat templo
 deterior. post altitudinem vero turrim solidam viginti cubitis elatam,
 cellæ desuper ac cornacula erāt, aquarumq; pluuialiū receptacula & tor-
 tuosi latiq; singulorum ascensus. Eiusmodi quidem tūres nonaginta ter-
 tius murus habebat: earum autem interualla cubitos ducentenos. me-
 dius vero murus in quatuordecim turres, & antiquus in sexaginta, diui-
 si erant. omne autē ciuitatis in gyro spacium triginta tribus stadiis sine-
 batur. Cū autē totus admirabilis esset, tertius murus admirabilior. Pse-
 phina turris ad septentrionē occidentemq; surgebat in angulo, qua par-
 te Titus castra posuerat. ex ea namq; per septuaginta cubitos ædita, sole
 orto Arabia prospici poterat, & vsq; ad mare, itemq; ad vltimum finium
 Hebræorum. Erat autem octo angulis. Contra eam vero turris Hippico-
 s, & iuxta duz, quas Herodes rex in antiquo muro ædificauerat: quæ
 que magnitudine siue pulchritudine ac firmitate, vniuersis, quæ toto
 orbe essent, præstabant. nam præter naturæ animi liberalitatē, Rex pro
 amore ciuitatis, operæ excellentiam propriis affectibus indulgebat: per-
 sonisq; tribus charissimis, quarum nominibus turres appellauit, fratri &
 amico, & coniugi memoriam dedicando: huic quidem, vt dixi, amoris
 causa preempta, iis autem bello amissis, cum fortiter decertassent. Hip-
 picos quidem turris, amici vocabulo dicta, quatuor angulis erat. Singulæ
 autem viginti quinque cubitos in latitudine, itemq; longitudine habebant,
 & excellē XXX. cubitos erant, nusquam inanes, supra soliditatem
 vero saxisque adunatam compaginem pureis viginti cubitis altus erat
 imbribus excipiendis: super hunc autem duplici tecto domus, viginti
 quinque cubitis alta, inque varia membra diuisa: & desuper eam minz
 quidem binis, propugnacula vero ternis cubitis ambiebant: vt omnis
 altitudo ad octuaginta cubitos numeraretur. Secunda vero turris, quam
 fratris nomine Phasaelon appellauerat, æque lata fuerat ac longa, cubi-
 tis quadragenis, per totidem autem cubitos in pilæ modum facta & soli-
 da eius altitudo surgebat. & super hanc decem cubitis ædita porticus e-
 rat, instructa brachiis, itemque propugnaculis septa. In media vero por-
 ticus supereminens alta turris stabat, in membra magnifica & balneas
 diuisa, ne quid regalæ ei vsus videretur decesse. in summo autem propu-
 gnaculis minis que erat ornata, cum omnis eius celsitudo prope ad no-
 naginta cubitos tolleretur, & specie quidem videbatur assimilis Phari
 turri, quæ Alexandriam nauigantibus ignem procul ostendit, ambitu ve-
 ro ampliore dilatabatur. tunc autem tyrannicū domicilium exhibebat
 Simoni. Tertia vero turris Mariammes (sic enim Regina vocabatur)
 vsq; ad viginti cubitos facta, per viginti alios cubitos in latitudinem ten-
 debat: & magnificentiam cæterisque ornatiores diuersoria sustinebat:
 cum id proprium, seque dignum esse Rex putauisset, vt vxoris nomine
 appellata turris, plus haberet pulchritudinis, quam quæ virox nomini-
 bus vocitatz sunt: sicut illæ hac municiores erant, cui forma nomen
 dederat, & cuius omnis altitudo per quinquaginta quinque cubitos eri-

An. mundi
 4034.
 à Christ.
 nat. 72.
*Agrippa in
 extruendo
 muro sum-
 ptus.*

*Tertius mu-
 rus 90. tur-
 res habuit.
 Psephina
 turris 60.
 cubitis alta.*

*Herodes tres
 turres nomi-
 nibus perso-
 narum cha-
 rissimarum
 appellat.
 Hippicos al-
 titudo 85.
 cubitorum.*

*Phasaeli
 alt. 90. cub.*

*Mariammes
 tertia turris
 pulcherrima
 55. cubito-
 rum alta.*

An. mundi
4034.
à Christ.
mat. 72.

Aula regia.

Alarionib.
& intestinis
insidiatorib.
aula regia
incensa.
Templum
super a duris-
simum collis
conditum.

In extruendo
templo omnes
thesauri sa-
cri consum-
pti.

gebatur. Sed quinquā tres turre tantā magnitudinis erant, ex loco ta-
men, quo erant sitz, multo videbantur esse maiores. Nā & ipse antiquus
murus, in quo erat, excelso loco fuerat cōditus, & ipsius collis velut qui-
dam vertex altius prope ad triginta cubitos eminebat, supra quē turre
positæ multum sublimitatis assumpserant. Mirabilis etiā fuit lapidum
magnitudo, nec enim ex vulgarib. saxis, aut quæ hominēs ferre possent,
verum secto marmore candido, & singulis per viginti cubitos longis la-
tisq; decem, & per quinq; altis erant ædificatæ, quæ ita inter se copulata
erant, vt singulæ turre singula saxa viderentur: sic autem manib. artificū
in faciem angulosq; formata, vt nusquā iunctura compaginis appareret.
His autē in septentrionali parte positis: Intus aula regia coniungebatur:
narratione omni præstantior. Nec enim vel magnificentia, vel structura
operis, aliqua ex parte superari poterat: sed tota quidē muro per 30. cu-
bitos edito cincta erat. & qualis autem distantia turrib. ornatissimis am-
biebatur, ornata virorū recepta culis & coenaculis rectorū centum capa-
cibus. Inenarrabilis autē fuit marmorū varietas in ea. collectis ibi plu-
rimis, quæ ubiq; rara videbantur, & fastigio simul præcelsitate trabium &
ornamentorum claritudine mirabilia. Membrorū etiam multitudo, &
innumera species ædificii, plenāque omnia supellectilis, cum pleraq; in
singulis ex auro essent atq; argēto. Adhuc multæ porticus, alia per allam
in circulū flexæ, columnæque in singulis, & quæ interea eas sub dio patē-
bant spacia, cū essent vtiq; viridariis syluisq; variata, tum prolixas am-
bulationes habebat, altis euripis cinctas, cisternas vbique, signorum æne-
rum plenas, quibus aqua effundebatur, multasq; turre manūctarum
circum latice columbarum. Sed enim neq; pro mērito exponi regia,
qualis fuerit, potest: habetque memoria cruciatum, referēs, quantas res
latrocinialis flamma consumpsit, nec enim hæc à Romanis incensa, sed
ab insidiatorib. intestinis, vt supra memorauimus in principio dissensio-
nis, & ab Antonia quidē omnia corripuit ignis: transiit autem in regiam,
triumque turriū tecta corripuit. Fanum autē conditum erat, vt dixi, su-
pra durissimū collem. Et initio quidē vix templo atque aræ sufficiebat,
iacēs in fummo planities, quod vndiq; præcepserat atq; decliuus: Chm
autē Rex Salomon, qui etiam templū ædificauerat, muro eius partē ab
oriēte cinxisset, vnā porticus aggeri est imposita, & manebat ex aliis
partibus nudā, quoad seculis posterorib. semper aliquid aggeris accu-
mulante populo cōgruatus collis latior effectus est. Perruptū autē se-
ptentrionali quoque muro tantū assumpserat spacium, quantum postea
totius fani ambitus incluserat. Triplici autē muro colle circumdato, spē
magis opus extructū est: in quo longa secula cōsumpta sunt, omnesque
thesauri sacri, quos toto orbe missa Deo munera repleuerant, iam in su-
periore ambitu, q̄ inferiore templo ædificatis: cuius quod humilimum
fuit, trecentis cubitis munierant, in quibusdam vero locis pluribus,
non tamen omnis altitudo fundamentorum videri poterat, multū val-
libus obrutis, vt angustas vias oppidi cōgruarent: Saxa vero quadragē-
nū cubitorū magnitudinis erant, nam & pecuniarum copia & populū
largitas, maiora dictū cōnabatur: quodq; nunquā posse perfici speraba-
tur, diuturnitate ac perseverantia explicabile videbatur. Tantis autem
fundamentis digna erat opéra imposita. Duplices porticus omnes, quas
columnæ sustinebat quinque & vicenis cubitis altæ, de singulis saxis mar-
more candido & laquearia cedrina protegebāt, quorū naturalis magni-
ficentia, quodque ligno rasili erat, apteque cohærebant, operæ præcium
spectantibus exhibebat: nulloque aut pectore aut scalpitoris opere ex-
trinsecus ornabatur. Latæ autē per triginta cubitos erāt: omnisque gy-
rus earum, sex mensura stadiorum cum Antonia concludebatur. Totum

autem sub dio spacium variabatur, omnium quidem generum lapidibus
stratum, qua vero ad secundum templum ibatur, cancellis septem saxeis
ad tres cubitos altis, nimiumque grato opere factis: ubi quis depositum
interuallis columnarum stabant, legem castimoniarum praeponentes, alix Graecis,
alix Latinis literis, in locum sanctum transire alienigenas non debe-
re. Sanctum enim vocabatur alterum sanum, & quatuordecim gradibus
ascendebatur a primo: quadratumque sursum erat, & proprio muro cir-
cundatum, cuius exterior celsitudo, quamuis quadraginta cubitis sur-
geret, tamen gradibus tegebatur, interior autem XXV. cubito totum erat:
10 quoniam in altiori loco per gradus aedificata non tota pars interior cer-
nebatur, colle obiecta. Post quatuordecim autem gradus, spacium erat
usque ad murum CCC. cubitis planum. Hinc rursus alii quinque gradus,
& scalae ad portas ducebantur a septentrione quidem ac meridie octo, qua-
ternus utrinque; videlicet, duae vero ex oriente. Necessario namque proprius
locus, religionis causa mulieribus destinatus, muro defernebatur: altera
quoque porta opus esse videbatur. Contra primam vero, secreta erat ex
aliis regionibus una porta meridiana, & una septentrionalis, quibus ad
mulieres introibatur: per alias. non transire ad mulieres non licebat. Sed
nec suam portam intestincto muro transgredi licebat. Patebat. non locus
20 ille pariter indigenis & hospitibus, sceminis, religionis causa venientibus,
occidua vero pars nullam portam habebat, sed perpetuus ibi murus erat
extructus, inter portas a porticus, a muro intro prope ad thesauro aduer-
sa, magnis & pulcherrimis columnis sustinebantur, erantque simplices,
ac praeter magnitudinem nulla re ab inferioribus aberant. Portarumque
alix quidem auro & argento undique tectae erant, itemque postes ac fron-
tes: una vero extra templum aere Corinthio, quae multum argento in-
clusas & inauratas honore superabat. Et binae fores quidem in singulis
ianuis erant tricenis cubitis altae, quinisdenis etiam latae. Post introi-
tum vero, ubi latiores fiebant, tricenis utrinque cubitis exedras habe-
bant: exemplo quidem turrium longas & latas, supra vero quam viginti
30 cubitis cellas, singulaeque binarum columnarum duodenum cubitorum crassitu-
dine sustinebant. Et aliarum quidem portarum magnitudo par fuit, quae
vero super Corinthiam posita, quo mulieres conueniebant, ab oriente
aperiebatur, porta templi sine dubio maior erat, quinquaginta enim
cubitis surgens, quadraginta cubitorum fores habebat, ornatumque
magnificentiore, quoniam crassiori argento atque auro vestiebatur:
quod quidem nouem portis infuderat Tiberii pater, Alexander. Gra-
dus autem quindecim a muro, qui mulieres segregabat, ad maiorem
portam ducebant, namque illis qui ad alias portas iter dirigerent, quin-
que gradibus erant breuiores. Ipsum vero templum in medio positum,
40 hoc est, sanum sacrosanctum, duodecim gradibus ascendebatur. Erat
fronte quidem altitudo eius & latitudo, centenos cubitos habebat: po-
ne autem quadraginta cubitis angustius erat, aditus enim, veluti qui-
busdam humeris, utrinque vicenum cubitorum producebantur. Prima
vero eius porta septuaginta cubitis alta erat, & viginti quinque lata, ne-
que fores habebat: caelum enim undique conspicuum, lateque patens
significabat. Erant totae frontes inauratae, ac prima aedes omnis perluce-
bat extrinsecus, auroque circum interiorem fani partem splendida, cum
50 cta cernentibus occurrerant. Cum autem interior eius pars contigna-
tione interseptae esset, adiacens ei prima aedes patebat in altitudinem
perpetuam: perque nonaginta cubitos tollebarur, cum longa quadra-
ginta cubitos esset, ac viginti transversa. Interior vero porta tota inaurata
erat, ut dixi, & circum eam auratus paries, de super autem habebat aureos
pampinos, unde racemi statura hominis dependebant, & quia contigna-

An: mundi
4034.2 Christo
nat. 72.*Porticus de
singulis sacri
marmore ca-
dido columna
sustinent.**Locus pro-
prius religio-
nis causa
mulieribus
destinatus.**Portarum
alia auro &
argento, una
vero aere Co-
rinthio to-
cta.**Fanum sa-
cro sanctum.*

An mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

Aulaum si-
ne velum Ba-
bylonium co-
loris mixtio-
ne mirabili
opere factū.
Aula sine
velis signifi-
catio.

Tria mirabi-
lia opera,
Candelabrū,
menſa &
thuribulum.

Exterior tem-
pli facies cru-
ſtia aureis
granitissimis
vndiq; tella.

Ara sine fer-
ro constru-
ta.
Lorica popu-
lum à sacer-
dotibus segre-
gat.

Sacerdotes
in veteri te-
ſtamento mo-
ro abſtinen-
tes, ac ſoberij
religionis
motu.

tio iam intercedebat, templum exteriore humillius videbatur: & fores habebat aureas, quinquaginta & quinque cubitis altas, sexdecim vero latas. Ad hæc aulaum longitudine parit: hoc est, velum Babylonium, hyacintho & byſſo, & cocco, & purpura variatum, mirabili opere factum, neque contemplationis expers colorum permixtione, sed velut omnium rerum inſignem præferens. Cocco enim videbatur ignem imitari, & byſſo terram, & hyacintho aerem, ac mare purpura: partim quidem coloribus, byſſo autem ac purpura origine: quoniam byſſum quidem terra, mare autem purpuram gignit: eratque in eo perſcripta omnis cœli ratio, præter ſigna. Introgreſſus autem inferior pars excipiebat, cuius altitudo quidem habebat ſexaginta cubitos, & longitudo totidem, ac latitudo viginti. Ruſſus autem quadraginta cubiti diuiſi erant. Et prima quidem pars, ad quadraginta cubitos auſa, hæc tria mirabilia & prædicanda opéra cunctis hominibus habebat, candelabrum, & menſam, & thuribulum. Septem vero lucernæ, ſtellas errantes ſignificabant: tot enim ab ipſo candelabro oriebantur. Duodecim vero panes in menſa poſiti, ſignorum circulum atque annum. Thuribulum autem per tredecim odores, quibus replebatur, ex mari & inhospito & inhabitabili, designabat omnia Dei eſſe, Deoque ſeruire. Intima vero templi pars, viginti cubitorum erat. Diſceinebatur autem ſimiliter velo ab exteriore, nihilque proſus in ea erat poſitum: inaccessa vero, & inuiolata, & inuiſibilis omnibus habebatur, ſanctique ſanctum vocabatur. Circa latera vero inferioris templi, multa erant membra peruia, triplici teſto ſuſpenſa: & ad vtrumque latus, ad ea introitus à porta patebat. Superior autem pars eadem membra non habebat, quo minus erat anguſtior, cellioſior autem XL cubitis, nec ita vt inferior ambitioſa. Colligitur enim centum cubitorum celſitudo vniuerſa, cum in ſolo LX cubitos habuerit. Exterior autem facies, nihil quod animus aſtr oculi miraretur, non habebat: Cruſtis enim aureis grauiſſimis vndique teſta, vltra primos ortus igneo ſplendore lucebat: vt cum intuerentur contendentium oculi, quaſi ſolis radiis auerterentur. Hoſpitibus quidem ad euntibus, præcul monti niueo ſimilis videbatur. Nam vbi deauratum non erat templum, candidiſſimum erat. In ſummo autē aureis verubus horrebat acutiſſimis, ne ab inſidentibus auibz pollueretur. Nonnullorū autem ſaxorum eius longitudo XLV cubitorum erat, altitudo quinq; & latitudo ſex. Ara vero pro templo, quindecim cubitis alta, lata vero & longa cubitis quadragenis, quadrataq; ſtans, veluti cornutis angulis eminebat, & à meridie aſcenſus in eā clementer arduus reſupinabatur. Sine ferro autem conſtructa erat, nec vnam eam ferrum tetigerat. Templum a aramq; cingebat ex pulcherrimo ſaxo lorica gratiſſima, vſque ad cubitum ſurgens, quæ populū à ſacerdotibus legregabat. Gonnorthæos, hoc eſt, ſemine ſuientes, itemque leproſos tota cruiſas arcebat, & foeminis menſtrua ſoluentibus clauiſa erat. Prædictum autem ſimitem, ne pluris quidem mulieribus tranſredi per mittebatur. Viri autē, qui non per omnia caſti fuiſſent, ab interiori aula, & qui puri eſſent, à ſacerdotibus prohibebantur. Qui vero ex origine ſacerdotum genus ducentes, cæcitatis cauſa munere non fungebantur, cum incolumibus intra limitem aderant, parteq; generis conſequebantur: veſtibus tantū utebantur plebeiis: quoniam ſacerdotali ſolus qui ſacra celebrabat, amiciebatur. Ad altare vero templumque accedebant carentes omni vitio Sacerdotes, veſte quidem amicti byſſina: maxime vero mero abſtinentes, ac ſobrii religionis metu, ne quid rem diuinam faciendo peccarent. Pontifex autē cum ipſis non tamen ſemper aſcendebat, ſed diebus quibusque ſeptimis, & per ſingulos meſes Calendis: vel ſi quando pat-

An. mundi
4014
à Christ.
nat. 72.

Pontifici u
simenta.

Gemma in
Pontifici or
natu precio
sissima:

Antonia de
scripta.

Antonia ci
uitati non
uñsimila:

fetiuitas atque annua ab omni populo agebatur. Et sacrificabat vela
mine præcinctus, eoque reclusis femora usque ad genitalia: linteum vero
habens intrinsecus demissum usque ad pedes, & hyacinthinum desuper
indumentum rotundum, ex quo fimbriae pendeabant, alternis nodis au
rea tintinnabula, malaque granata sustinentes: tintinnabulis quidem
tonitrua, malis vero fulgura designantibus. Pectoris autem vestimen
tum vitæ cingebant, quinque variatæ coloribus: hoc est, auri, purpuræ,
coccii, byssi, & hyacinthi: quibus etiam vela templi diximus esse con
textam. Idem autem habebat etiam epomidem temperatam, in qua plus
auri erat: & habitu quidem indumento thoraci similis videbatur: dua
bus autem fibulis aureis, aspidum specie vinciebatur: quibus inelusi e
rant optimi maximique sardoniches, scripta tribuum gentis Iudæ
nomina præferentes. ex altera vero parte duodecim pendeabant alii la
pides, in quatuor partes terni diuisi, hoc est, sardius, topazius, smarag
dus, carbunculus, iaspis, sapphirus: achates, amethystus, lyncurium: o
nyx, beryllus, chrysolithus. quorum singulis singula item eorum nomina
erant scripta. Caput autem byssina tiara tegebat, hyacinthis coronata. Et
circa eam alia corona aurea, scriptas ferens sacras literas, quæ sunt qua
tuor elementa vocalia. Ea quidem veste non semper, sed alia ambrosia
utebatur, illa vero si quando adytâ introibat. solus autem atque semel
in anno intrabat, quo die cunctos ieiunare Deo mos erat. Sed de ciui
tate ac templo & moribus & legibus iterum diligentiùs referemus. non
enim pauca super his exponenda sunt, ceteram Antonia in angulo qui
dem duarum porticum sita erat prioris templi, quæ ad occidentem
septentrionemque spectarent, in saxo autem fuerat extructa, quinqu
aginta cubitis alto, & undique prærupto: quod opus Herodis Regis fuit,
ut maxime ingenii sui magnificentiam demonstraret. Primum enim à
radiis solis saxum ipsum leuibus crutis obtegebatur, quo & decus adde
ret operi, & facile dilaberentur, qui vel ascendere vel descendere ten
dissent: deinde ante iurtis ædificium murus erat cubito sum trium
intra hunc omne spacium Antonia in quadraginta cubitos erigebatur.
Intus autem regia latitudinem ac descriptionem habebat, diuisam in
omnem usum habitationum & speciem, id est, atria, & balnea, & aulas
cæstris aptissimas: ut quantum ad usum necessarium pertinet, ciuitas vi
deretur, magnificentia vero palatium, inslar vero turris toto habitu for
mata, quatuor aliis per angulos turribus cingebatur: quarum ceteræ
quinquaginta cubitis erant altæ: quæ vero ad meridiandum orientalem
que angulum sita erant, septuaginta cubitis emissebat, ut ex ea totum
templum videri posset. Quæ vero porticus iungebantur, utrinque de
scensus habebat, unde custodes commeabant semper namque in ea Ro
mani milites residebant: & cum armis appositi custodes, ne quid popu
lus seculis diebus noui committeret, obseruabant: castrum enim erat im
positum oppido quidem templum, templo vero Antonia. In hac autem
porticus custodes erant, & superioris ciuitatis aliud castellum, regia He
rodus erat. Bezetha autem colius, ita ut dixi, à Antonia separabatur: qui
cum omnium esset altissimus, etiam parti nouæ ciuitatis coniungeba
tur, temploque septentrionali solus obibat. De ciuitate
quidem, ac muris eius, iterum scribere plenius
cupiens, in præsentia satis
dixi.

An. mundi
4034.

à Christo

nat. 72.

Multitudo
circa Simonem
15. mil-
lia.

Simonis con-
tra Iohannem
castra.

Seditio ciui-
tatem, Ro-
mani vero se-
ditionem ce-
pere.

Titus foris
circuieus
qua muros
aggrediretur
explorat.

Nicanor ad
humerum
laxum sagit-
ta percussus
est.

CAP. VII.

Deditionem Iudaei recusant, & Rom. adoriuntur.

Pugnacissima autem maximeque dissentiens, multitudo circa Simonem erat, hominum decem millia, praeter Idumaeos: quinquaginta vero decem millium duces. quibus ipse quasi dominus omnium praerat. Idumaei autem qui erant eius partium, cum essent numero quinque millia, duces decem habebant. Horum autem principes videbantur, Sosei Iacobus, & Cathlz filius Simon. Iohannes autem qui templum occupauerat, sex armatorum millia habebat, quos viginti duces regabant: tunc a. illi accerserant etiam Zelotarum, depositis discordiis, duo millia quadringenti: qui Eleazaro, quem ante habuerant, & Simone Arini filio utebantur ducibus. His autem (ut diximus) bellum inter se gerentibus, populus erat primum: & plebis pars, quae non eadem quae illi committeret, ab utrisque diripiebantur. Tenebat autem Simon quidem superiorem ciuitatem, murumque maiorem vsque ad Cedronem, & antiquioris muri, quantum à Siloa flectitur ad orientem, & vsque ad Monobazi aulam descendit. Is Rex erat Adiabenez gentis, ultra Euphratem habitantis. Tenebat etiam montem Acræ, quae inferior est ciuitas, vsque ad Helenæ regiam, quae Monobazi fuerat mater. Iohannes autem templum & circum templum aliquatenus, itemque Ophlam, & vallem quae Cedron appellatur. & alius quae interiacebant incensis, mediū bello quod inter se gerebant spacium aperuere. Nec enim castris Romanorum prope murum positus, intra ciuitatem seditio quiescebat: sed ad primum eorum imperum paulisper sanitate recepta, mox ad primum morbum rediere. Rursusque discreti, pro sua quisque parte pugnabat: omnia faciendo, quae obidentes optarent. nihil enim acerbius à Romanis passi sunt, quam ipsi se tractarent: neque post illos ciuitas aliquid noui calamitatis experta est. Sed illa quidem grauiores prius casus pertulit, antequam subuerteretur, qui vero eam debellarunt, maius aliquid perfecere. Dico enim, quod seditio ciuitatem, Romani vero seditionem cepere, quod multo erat moenibus rutilior. & res quidem aduersas suis iustitiam vero recte quis Romanis ascriberet. intelligit autem quod dies cuique suggererit. Veruntamen his intra ciuitatem ita se habentibus, Titus cum lectis equitibus foris circuieus, qua muros aggrediretur explorabat. Haesitanti autem, quia nec ab ea parte adiri poterat pedibus, qua valles erant, & ab alio latere, prior murus machinis firmior videbatur, placuit ad Iohannis pontificis monumentum (hic enim tantummodo & primus humilior erat, nec secundo muro coniungebatur) inuadere. neglecta enim fuerat munitio, propterea quia non satis noua ciuitas frequentabatur. Sic in tertium murum facilis aditus illac erat: per quem superiorem ciuitatem, & per Antoniam templum capi posse cogitabat. Hæc eo collustrante, quidam ex eius amicis, Nicanor nomine, ad humerum laxum sagitta percuritur: cum propius vna cum Iosepho accessisset: pacemque in muro stantibus (dicendi enim perisus erat) fuadere tentaret. Vnde cognitio eorum conatibus Caesar ex eo quod nec ad salutem se horrantibus abstinere, excitatur in obsidionem: simulque suburbana militibus vastare permittit, collectaque omni materia, iubet aggerem construi: Tripartito autem exercitu ad opera, medios in aggeribus iaculatores & sagittarios constituebant, & ante eos ballistas, aliasque machinas atque tormenta: quibus & excursus hostium in opera prohiberet, & qui ex muris obitare tentarent. Caesis autem arboribus, momento suburbana nudata sunt: collectis autem lignis in aggeres, cum totus operi intentus esset exercitus, nec Iudaei segnes erant. populum

qui-

quidem in rapinis ac caedibus constitutum fiducia tunc habebat, quod respiraturus esset illis aduersus hostes distracta, existimantem penas se ab noxiis repetiturum, si Romani superassent. Ioannes autem quamuis in externos focii sui irrumperere propeterent, metu tamen Simonis manebat. Verum Simon non quiescebat, proximus enim erat obsidio, missilibus per murum dispositis, quæ pridem Romanis abstulerat, quæque apud Antonium capta fuerant. Sed horum possessio, propter imperitiam plerisque non erat utilis, pauci autem à transfugis docti, male utebantur instrumentis. Sed cum lapidibus & sagittis aggerem iacentibus militibus imminabant, perque cuneos excurrentes, manus etiam conserabant. Operantes autem crates super vallum opposi, & protegebant, omnibusque legionibus contra excursus erant machinæ comparatæ mirabiles, præcipue vero decimæ legionis ballistæ vehementiores, & tormenta saxorum, quibus non solum irruentes, sed etiam super murum stantes auctebantur. nam & singula saxa talenti pondus æquabant, & ultra stadii modum torquebantur. ictus autem non solum primis quos offendisset, sed aliquando posterioribus quoque intolerabilis erat. Iudæi sane cauebant à lapidibus, quod erant candidi: nec tantum sono ac fremitu noscebantur, sed etiam claritudine prospiciebantur. denique speculatores in turribus præsidentes, prædicebant, quando impelleretur machinæ, saxumque ferretur. patria lingua clamantes, filius venit, itaque præsciebant, in quos veniret, atque ita vitabant: & hic eueniebat, ut illis declinantes, lapis irritus intercideret. Proinde Romani excogitant, atramento decolorare lapides, tunc enim missi, non similiter incertos ictus habebant, multosque simul vnus impetu corrumpebant. Sed ne male quidem affecti Iudæi, aggeris instruendi Romanis copiam dabant. omni vero eos molitione atque audacia, die nocteque prohibebant. Perfedis autem operibus, plumbo & ligno ad aggeribus facto, fabri quod erat ad murum spatium metiuntur: nec enim alioqui id fieri poterat, quoniam desuper telis petebantur. Cumque peres intervallo arietes inuenisset, eos applicant: propinque dispositis machinis, Titus, ne ex muro arietes prohiberentur, ex tribus partibus murum pulsari iubet. Sonitu autem circumstrepente ciuitatem, clamor ingens ciuium sublatu est, itemque seditiosos pauci inuasit. Et quia periculum commune vtrisque videbatur, communiter iam repugnare cogitabant, vociferantibus inter se discordibus, quia omnia pro communitate hostium facerent: cum si non perpetuum concordiam sibi Deus præbeat, saltem in præsentia contra Romanos oporteat conspirare. Simon autem præcone misso, volentibus extemplo ad murum egrediendi copiam dedit. Idemque & Ioannes, licet minus crederet, permisit. Illi autem obliuio odiorum, ac discordiarum suarum, in vnum corpus coeunt: murumque amplecti, faces inde quamplurimas iaciebant, contra machinæ Romanorum, contraque impulsores arietum, eosque sine intermissione telis petebant. audacissimi vero cateruatim profluentes, machinarum tegmina dissipabant: hisque appositis irruentes, peritiam quidem paucæ, plura vero audacia perficiebant. Semper autem aderat adiumento laborantibus ipse Titus. & iuxta vtræque machinæ equitibus ac sagittariis ordinatis, ignem quidem ferentes prohibebat, iaculantes vero à turribus, reprimebat, necendi tempus arietibus faciens: & tamen murus ictibus non cedebat, nisi quod quintæ legionis aries commouit angulum turris: murus autem stabat incolumis, nec enim ita cum turri periculum sensit, quæ multo altius eminebat, nullamque partem muri secum trahere poterat in ruinam. Cum autem ab excursibus paululum quiescissent, obseruato Romanos per opera & castra esse

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.
*Missilium
possessio in-
dau propter
imperitiam
iustitiam.*

*Titus ex tri-
bus partibus
murum pul-
sari iubet.*

*Seditiosi o-
diorum ac
discordia-
rum obliuio,
in vnum
corpus coe-
unt.*

*Aries angu-
lum turris
commouet.*

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.

*Titus Iudæos
in fugam
verrit, o-
mneque in
ciuitatem
compellit.
Ioannes Idu-
mæorum
dux, pectus
sagitta per-
cussus, perit.*

duperfos, quia labore & formidine Iudæos discessisse arbitrarentur, excurrunt omnes qua turris erat Hippicus, porta latenter, ignemque operibus iniiciunt. Visque ad castrorum quoque munimenta, in Romanos armati procedebant. Horum autem periculo mature, & qui erant propius excidati sunt, & qui procul aberant conuenere. Romanorum autem disciplina vincebat audaciam Iudæorum, & quos prius offende- rant in fugam verlis, aliis qui colligerentur instabant. Gravis autem circum machinas pugna commissa est, illis incendere, his incendium prohibere certantibus, interitusque clamor utrinque tolli batur. & mul- ti qui in fronte steterant, ceciderunt. Sed Iudæi confidentia superiores erant, ignisque opera tetigerat, incensaque omnia cum instrumentis penitus essent, milia de Alexandria restitissent, plerique præter opi- nionem sui viriliter dimicantes, nam gloriosius in hoc bello prælati sunt, donec Imperator equitum valentissimis comitatus, in hostes ir-ruit: & ipse quidem duodecim repugnatores peremit: metu autem cla- discorum cætera multitudine in fugam verla, omnes compulsi in ciui- tatem, eodem modo aggeres liberauit incendio. In hac autem pugna vnus ex Iudæis viuum capti conigit, cumque Titus crucifigi pro muro iussit, si forte reliqui vel hoc spectaculo territi concederent. Post eius vero discessum etiam dux Idumæorum Ioannes, dum ante muros cum noto milite loquitur, à quodam Arabe rectus sagitta percussus, conti- nuus perit: magnamque & Iudæis luctum, & seditionis maiorem reli- quit, nam & manu promptus erat, & sapientia nobilis.

CAP. VIII.

De casu turris & duorum maiorum obtentu.

NOSTE vero quæ secuta est, incredibilis tumultus Romanis iniecit. Nam cum tres turres Imperator Titus quinquagenum cubitorum construi præcepisset, ut his per aggeres singulos positis, hinc hostes in muro nantes facilius in fugam verteret, vna earum sponte sua nocte in tempesta lapsa est. ingenti vero sonitu facta, metus occurrit exerci- tum. Conari autem aliquid Iudæos suspicari, ad arma currebant, eaque re turba in legionibus ac tumultus erat, cumque nemo quid accidisset referre posset, diu queruli alius aliud opinabantur: nullisque interue- nientibus hostibus semetipsos timebant: signumque diligenter singuli à proximis requirebant, tanquam Iudæi iam casta possiderent: Pauco- que terrore capti videbantur, donec Titus, cognitis quæ res erant, ve- rum curætis indicari iussit: tandemque tumultus eo nuncio conquie- uit. Iudæi quidem cætera fortiter sustinentes, male turribus affecti sunt, machinis enim leuioribus, & iaculatoribus, ac legittariis saxorum, que tormentis inde feriebantur. Sed neque harum æquare ipsi poterant cel- situdinem, & turres excidendi spes non erat, cumque neque eueri pro- pter grauitatem, neque incendi propterea quod ferro tegebantur, faci- le possent, ultra iacuum teli fugientes, arietum impetus non verabant: qui sine intermissione ferientes, paulatim aliquid præsciebant. Itaque muro iam cedente magno arietu Romanorum, quem Iudæi Nicona vo- cabant, quod omnia vinceret, quamuis & antea defessi erant pugna & vigiliis, cum longe ab oppido pernoctarent: tamen etiam negligentia, vel quod male consulerent, murum sibi superuacuum esse credentes, quibus alia duo munimēta superessent, lassatio: plurimi recessere, cum autem Romani qua primum murum Nicon perruperat, ascendissent, ad secundum omnes Iudæi relictis custodiis refugerunt portis aut Ro- mani qui transierunt patefactis, exercitum recepere. Et hi quidem

*Nicon, id est,
victor, ma-
gnus ariet
Romanorum.*

hoc mo- lo poriti muro, quinta nonas Maii, & partem eius maximam
dimittit & septentrionalem ciuitatis regionem, quam ante Cestius va-
stauerat. Titus autem moiato qua Assyriorum castrum est, militem tran-
fert, occupato omni quod inter Cedrona fuerat spacio; & ultra sagitte
iactum à secundo muro separatus, oppugnationem statim aggressus est.
Tunc igitur partiti murum Iudæi, fortiter resisterunt. Et Ioannes qui-
dem, eiusque socii ex Antonia & septentrionali porticu templi ab Ale-
xandri monumento pugnant, Simonis autem manus iuxta monu-
mentum Ioannis aditum clausurant, vsque ad portam qua in Hippico-
10 turrim aqua inducebatur. Sepe autem profluentes è portis, cominus di-
micabant: compulsi que intra muros in conflictu quidem Romanorum
disciplina, propter imperitiam vincebantur in murali autem certamine
superabant eos enim fortuna atque scientia, Iudæos vero audacia, quam
timor aleret, sustentabat. quod natura erant in calamitatibus duri. Ad
hæc autem, & illis suberat spes salutis, & Romanis citè victoriæ. neutros
autem lassitudo fatigabat, sed aggressiones, murorumque oppugnationes,
& excursus crebri per cuneos, diebus totis agebantur: nulla que præ-
liorum species aberat cum a prima luce incipientia vtriusque in somnis
& die grauior nox dormiret: his quidem occupatum iri murum conti-
20 nuo meruentibus, illis vero, ne Iudæi castra peruaderent. itaque in armis
pernoctantes, prima luce vtrique pugna parati erant. Et Iudæi quidem
certabant: quis esset promptior ad periculum, eoque modo gratia emi-
neret apud duces suos. maxime vero Simonis eos merus ac reuerentia
commouebat, eoque modo illum singuli subiectorum colebant, vt ad
semet quoque interueniendos parati essent, si hoc ille iussisset. Romanos
autem ad virtutem hortabatur consuetudo vincendi, & qui vinci non
assueuerant, crebraque militiæ, exercitationesque perpetuæ. & imperii
magnitudo: ante omnia vero Titus semper vbique præsens. nam & inerti-
tia, spectante atque opitulante Casare, grauissimum facinus videbatur:
30 & ei qui bene de castra se testis aderat, qui rependeret præmium, præter
ea fructus erat, vel cognosci solum principi virum fortem: idcirco mul-
torum maior viribus alacritas demonstrata est. Denique illis ipsis dieb.
validissima Iudæorum acie instructa pro mœnibus, telisque vtrinque
missis, quidam Longinus de numero equitum ex acie Rom. progressus,
in mediam aciem Iudæorum irruit: hisque disiectis, hoc impetu duos for-
tissimos perimit variis obuiam tendentis ore percusso, alterius eodem
telo quod prius extraxerat, transfixo latere refugientis: & ex mediis
hostibus ad suos primus occurrit. Ille igitur ob virtutem insignis erat:
40 æmuli autem eius fortitudinis multi extiterunt. Et Iudæi quidem negli-
gentes quid paterentur, tantummodo qualiter afficerent considerabant.
morisque his leuissima ducebatur, si quo interfecto hoste cecidissent. Ti-
tus autem non minus salutis militis, quam victoriæ consulebat: & teme-
rarios imperus desperationem dicens, solam vero esse virtutem, si quis
prudenter & caute sine proprio incommodo fortiter faceret, in ea re
potius, quæ periculum non haberet, viros esse præcipiebat.

An. mundi
4034. à nat.
Christi. 72.
Romani pri-
mo muro po-
tiantur.

Iudæorum
cum Roma-
nis cōstitutus.
Iudæos au-
dacia susten-
tat.

Romanorum
vincendi
consuetudo.

Longinus in
mediam Iu-
dæorum a-
ciem irruit
& disurbat.

CAP. IX.

De Castore Iudæo Romanis illudente.

50 Itaque septentrionali parte, medix turri applicat artem: in qua Iu-
dæus quidam versutus ac subdolis, Castor nomine, cum decem aliis
militibus suis delituerat. fugatis cæteris formidine sagittarum. Hi cum
pauidi sub lorice aliquādiu quiescissent, concussa turri surgunt: exten-

Castor Iudæ-
us versutus
ac subdolis.

An. mundi
4034. a
Christo
nat. 72.

trisque manibus, Castor veluti supplex Casarem implorabat: & voce
miserabili, vt sibi parceret, obtestabatur. Cui Titus pro simplicitate sua
credulus, iamque Iudæos existimans belli poenitere, arietes quidem im-
pulsione cessare iubet, ac sagittarios supplicibus prohibet. Castori au-
tem quid vellet eloqui permittit. cumque ille respondisset, ad foras
velle descendere. Titus gratulatum se ait, si omnes eadem sentire vo-
luisset: paratoque animo fidem pacis etiam ciuitati daturum. Sed cum
ex illis decem Castoris sociis quinque itidem supplices esse simularent,
ceteri nunquam se Romanis seruituros clamant, dum mori liberis li-
ceat. Denique illis super hoc ambigentibus, cessabat expugnatio. Cas-
tor autem interea Simonem per internuncios admonebat, vt dum va-
uum esset tempus, de rebus videntibus consilium caperet: paulisper e-
nim se illudere imperatori Romano. Simul autem hoc agens, ad pacem
hortari contradicentes socios videbatur. illi autem velut ægre ferentes,
in thoracis nudos fixere gladios: hisque percussis velut interfecisti ceci-
derunt. Titus vero eiusque socii obitupere tanta eorum pertinacia,
eum ex inferiori loco quod factum erat, vere videre non potuissent: mi-
rabanturque simul audaciam & calamitatem miserabantur. Interea Cas-
torem ad natem quidam sagitta percussit. tumque ille telum extraxit
imperatorii ostendens, iniqua se perpeti querebatur. At Titus incusato
qui hoc emiserat, astantem Iosephum mittit, vt Castori dexteram por-
rigeret. verum is neque se iturum, nihil enim sanum supplices cogitare,
respondit: & amicos qui volere ire prohibuit. Cum vero quidam ex
perfugis Aneas, iturum sese dixisset ad eum, inuitante Castore, vt et-
iam secum in quo ferret argentum aliqui suscipere: ad hæc ille studio-
se aperto sinu accurrit: alter vero super eum saxum demisit. Et ipsum
quidem, quoniam precauerat, ferire non potuit: sed al. ū militem qui ad-
erat, vulnerauit. Caesar vero fallaciam reputans, intellexit misericordi-
am in bello nocere, minusque decipi calliditate suauitiam: arietisque im-
pulsionibus, iracundia fraudis, vehementius vtebatur. Castor autem
eiusque socii tutrim istibus iam cederent incendunt: perque flammis
in eiusdem militi cuniculos, iterum magni animi opinionem apud Ro-
manos habuere, tanquam se ignibus tradidissent. Caput autem hac parte
murum Titus, die quinto postquam primum ceperat: fugatisque inde
Iudæis, intro cum lectis mille tranit, quos circa se habet, armatis: vbi
noua ciuitas & lanx venditores erant, fabrique ararii, vestiumque mer-
catus, & ad murum angustæ viæ transuersæ tendebant. Enimvero si vel
statim muri disturbasset maximam partem, vel quæ ceperat lege belli
vastasset, nullum credo damnum victoriæ fuisset admixtum. nunc autem
Iudæos exoratum iri sperans, cum liceret capere facilem discessionem
aditum nondilatauit, nec enim quibus consulebat, insidiaturos sibi pu-
tabat.

C A P. X.

De secundo muro oborto à Romanis.

Denique postquam ingressus est, neque occidi quenquam permisit
eorum qui comprehendebantur, neque domus incendi: sed tam se-
ditiosus, si pugnare vellent, sine populi detrimento copiam dabat, quam
ipsi populo fortunas proprias se redditurum pollicebatur. Plurimi na-
que petebant sibi ciuitatem seruari, templum vero ciuitati. At enim
populum quidem ad ea quæ hortabatur & antea paratum habebat, bel-
licosus autem pro inertia ducebat humanitatem: Titumque in belli a-
nimio, quod ceteram ciuitatem tenere non posset, has proponere con-

dirio.

*Miserico-
rdia in bello
nocet.*

*Titus secun-
dum mu-
rum caput.*

*Bellicosi Ti-
ti in nita-
tem pro in-
ertia an-
imæ.*

ditiones putabant. mortem autem populo denunciantes, & si verbum quisquam de traditione fecisset, pacemue nomina ferret, mox interficiendum eum & remittentes. Romanis qui introire, alij per viarum angustias obstabant, alij ex ædibus alij murum per superiores portas egressi, pugnare cœperunt. quib. reb. perturbati custodes, de muro sese demiserunt, relictiq; turrib. in castra recesserunt. clamor. a. audiebatur militum intra ciuitatem, quod ab hostib. cingerentur: foris. a. degentium clausis contubernali. metuentium, crescente autem numero Indorum, & propter locorum peritiam viarumque scientiam prævalente, multi Romanorum trucidabantur, & ab incumbenti. pellebantur, cum magis necessitate resisterent. nec .n. multis simul fugienti. copia per angustias muri patebat, omnesq; pene qui transierant, perempti fuissent, nisi Titus eis opem tulisset. Dispositis. n. per summa viar. in sagittarijs, & vbiq; us erat multitudinis astans, militibus hostes abigebat. & cum eo Domitius Sabinus, vir bonus etiam in illo prælio comprobatus: durauitq; tam diu. sagittis eos prohibens irruere, donec omnes milites recessere. Romani quidem ita secundo muro potiti ad extremum pulsati sunt. Oppidanis vero qui pugnaces erant. spiritus: & secundis reb. amantessent. neq; Romanos ausurus esse ad ciuitatem accedere suspicantes, neque vincere posse si ad prælium processissent. nam quia inique rant, offendebat eorum sententijs Deus: & neq; Romanorum vim, multo maiorem illa quæ pulsa fuerat, su. eresse cernebant; neque famem, iam iamque serpentem, adhuc en. in malis publicis alebantur, & sanguinem ciuitatis bibebant. boni autem iam dudum inopia laborabant, & penuria victus iam multi defecerant. populi tamen interitum seditioni pro leuamine sui ducebant: & solos eos qui pacem non probarent, saluos esse cupiebant, quique viuere contra Romanos optarent. contrariam vero multitudinem, velat onus quoddam, consumi gratulabantur. & ita quidem circa suos affecti erant. Romanos autem qui ciuitatem iterum ingredi conabantur, armati prohibuerunt disiecti muri partib. obiectu corporum præmuniri: ac per triduum sustinuerunt fortiter dimicantes. Quarto autem die, Titum vehementius aggressum nequam ferre potuerunt: sed vi coacti, rursum quo ante, refugerunt. ille autem interim muro potitus, totam eius septentrionalem partem statim deposuit: in meridiana vero per turres præsidia collocauit.

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

Romani ab
Iudais urbe
pelluntur.

Iudais spiri-
tus crescunt.
Populus ino-
pia laborat,
& penuria
victus multi
deficiunt.

Titus secun-
do muro ite-
rum potitur.

C A P. XI.

De aggeribus in tertium murum, & oratione prolata Iosephi pro deditione
facienda, & fame obsessorum.

I Amque tertium murum Titus aggredi cogitabat. Videbatur autem breuissimi temporis eius oblidio: spatiumque consilij seditionis esse daudum, si quid disturbance secundi muri aut famis metu remitterent. nec enim diutius eis prædas posse sufficere: & ipse otio commode utebatur. Nam cum dies aduenisset, quo militibus oportebat alimenta distribui, in conspicuo hostibus loco ductis, iussit duces ordinato exercitu pecuniam singulis numerare. Illi autem prolatis armis ex inuolucris muniti procedunt. equitib. ornatos equos ducentibus: locaq; suburbana per multum spaciū auro argentoq; lucebant. Illo autem spectaculo nihil aut iucundius suis, aut horribilius hostib. videbatur. spectantibus enim & vetera plena erant mœnia, & septentrionalis regio. quin & domos refertas intuentibus cerneret, nullamque ciuitatis partem quam nō infusa multitudo tegebat. metus autem quamuis auda-

Titus expugnatione om-
missa, pecu-
niam singu-
lis numerare
iubet.

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Fatum inno-
centes cum
nocentib. &
ciuitatem
cum seditio-
nis perire de-
creuerat.*

*Romani ope-
rantes à lu-
daei prohiben-
tur.*

*Titus erga lu-
daeos benigni-
tas, Iosephus
ad Iudaeos
oratio.*

*Fortuna &
Deus cum
Romanis.*

*Fames ciui-
tatem tenet.*

cissimos ceperat, omnem simul exercitum armorumque pulchritudi-
nem conspicientes, & ordinationem virorum. Et fortasse ad illam spe-
ciem seditionis animos mutauissent, nisi malorum immanitate, q̄ in po-
pulum commiserant, dandam sibi veniam à Romanis desperassent: im-
minente. a. si destitissent, morte supplicij, bello mori præstabilis esse
ducebant. præualebat etiam fatum, quod innocentes cum nocentibus,
& ciuitatem cum seditionis perire decreuerat. Quatriduo per singulas
legiones alimenta consecuti sunt. Quinto autem die cum omnia faciens
Titus, nihil Iudæos pacatum cogitare sentisset, bifariam diuiso ex-
ercitu, Antoniam versus ad Ioannis monumentum aggeres inchoauit. 10
ista parte superiore ciuitatem captum iri cogitans, & per Antoniam
templum. nanque hoc nisi cepisset, ne oppidum quidem tutum erat ob-
tinere. In vtraque autem parte duo aggeres erigebantur, à singulis legio-
nibus singuli. Et iuxta monumentum quidem operantes à Iudæis & Si-
monis socijs infestantibus prohibebantur: ad Antoniam vero ab Ioan-
nis socijs cum multitudine Zelotarum, non solum quia de superiore
loco pugnabant, verumetiam quia machinis iam vti didicerant. paula-
tim enim vsus quotidianus aluit peritiam. Habebant autem balistas tre-
centas, & quadraginta tormenta saxorum, quibus difficiliore aggre-
rum extructione Romanis efficiebant. Titus autem sibi saluam fore 20
fortunam sciens, & perituram esse ciuitatem, vna & obsidioni vehemen-
ter inflabat: nec pœnitundinem Iudæis suadere cessabat: consiliumque
factis admittens, & orationem sæpe armis efficaciorē cognoscens, tam
ipso vti saluari vellent rogabat. tradita sibi ciuitate, quæ iam capta vide-
retur, quam & Iosephum allegabat, patriæ lingua verba facturum
sperans eos hominis gentilis monitu aliquid remissuros. Itaque Io-
sephus murum circumiens, simulque extra teli iactum stans, vnde
exaudiri facilius posset, multis orabat, vt sibi ac populo parcerent,
templo ac patriæ, neue contra hæc nerent alienigenis duriores. Ro-
manos enim sancta reuereri, cum quibus nulla sibi societas esset, ma- 30
nusque suas ad hoc vsque cohibere. ipsos vero in his edoctos. cum
seruare possent sponte ad eorum interitum ruere, qui prius viderent
muros concidisse firmiores, excisis vero infirmiores superesse? Ro-
manorumque vires cognoscerent sustinere non posse hisque seruire
non esse nouum. neque inexpertum Iudæis. Nam licet pulchrum sit
pro libertate pugnare, tamen id in principio decere fieri. semel autem
subditum, qui multo tempore paruisset imperio, inguin excutientem,
male mortis cupidum, non libertatis amatorem vident. Debere autem
dedignari dominos humiliores, non quorum in potestate sunt omnia. 40
Nam quid Romanos effugisse, nisi quod propter æstus aut frigora esset
inutile: imo vero transisse ad eos vndique fortunam. Deumque per sin-
gulas nationes ducentem imperium, nunc esse in Italia. Hanc autem
validissimam legem, tam feris belij quam hominibus esse præfinitam,
potentioribus cedere: apud eosque esse victoriam, apud quos robur
fuerit annotum. Idcirco etiam maiores eorum, quanquam multum
& animis & corporibus & alijs subtilijs meliores, cecidisse Romanis:
quos nisi DEVM scissent illis fauere, nunquam perpedi fuissent. ipsos
vero qua tunc freti essent resistere, cum ex magna parte capta sit ciuitas: ci-
ues autem etiam si muros integros haberent, excidio pariter affecti sint.
Nec enim latere Romanos quæ fames teneat ciuitatem: & modo qui 50
dem consumi populum, continuo vero etiam bellatores interituros:
nam etsi Romani desierint, & ab obsidione cessauerint, neque ciuita-
tem strictis gladijs irruerint, Iudæis tamen inexpugnabile bellum intus
alidere, quod horis singulis alicretur: nisi forte contra famem quoque

arma caperent ac dimicare: solique possent etiam infortunium superare. His addebat, optimum esse ante intolerabilem calamitatem mutare sententiam: dumque liceret, salutem consilium sequi. Nec enim antea gestorum causa succedere Romanos, nisi ad finem vsque infolentes essent, natura eos esse in imperio mansuetos, atque iracundia præferre quod vtile est. Vtile autem putare, neque ciuitatem vacuam vitis, neque desertam habere prouinciam: idcirco velle imperatorem cum his dexteram iungere: nec enim cuiquam salutem daturum, si viceperit ciuitatem, præsertim qui nec in extremis et cladibus rogati pauperint. Breui autem murum quoque tertium captum iri, priores qui capti sunt fidem facere, & quamuis perturbati tutamiam non possint famem pro Romanis pugnaturam. His monentem Iosephum multi in muro stantes vituperabant, multi vero conuicijs, nonnulli etiam iaculis apperebant. Ille autem cum manifestis eos calamitatibus minime flecteret, ad gentiles transit historias: O miseri, vociferans, vestrorumque auxiliorum immemores, armis & manibus cum Romanis bellum geritis, quasi quem alium sic vicerimus. Quando autem, non Deus omnium conditor, Iudæorum defensor est, si laudantur? Non respicietis? Vnde progressi pugnat, quantumque auxiliatorem violatis? Non recordamini opera diuina parentum, atque hunc sanctum locum quanta bella nobis aliquando peremit? Ego autem facta Dei narrare auribus indignis horreo: sed tamen audite, vt cognoscatis non solum vos Romanis, sed etiam Deo resistere. Nechas qui tuac Rex erat Ægyptiorum, idemque Pharaon vocabatur, cum infinita manu descendit, Reginamque Saram maritum nostri generis rapuit. Quid igitur vir eius Abraham p. pauus nostri? Armis credo vltus est iniuriam? At qui 318. præfectos habebat, quorum singulis infinita multitudo parebat. An ipse quidem quiescere maluit absente Deo? puras autem manus adhuc locum tendens, quem vos polluiti, inuiquam sibi auxiliatorem ad militiam legit? Nonne secunda vespere incorrupta Regina remissa est ad maritum? Adorans autem quem vos gentili corde cruentastis locum, ac tremens nocturnis somnijs Ægyptius exagitatus aufugit, auroque & argento amantissimos Deo donauit Hebræos. Dicam translata in Ægyptum maiorum nostrorum domicilia. Qui cum annos quadringentos tyrannis an Regibus alienigenis subiacerent, armis ac moribus vlscisci possent, semetipsos Deo potius permiscere. Quis nescit Ægyptum repletam omni genere serpentium, omnique morbo corruptam? Quis terram infructuosam? quis Nili defectionem, & continuas decem plagas? & ob hoc parentes nostros cum præsidio incruentos, & sine periculo deduci, quos DEVS sibi sacerdotes ducebat? An non ab Assyrijs raptam nobis sanctam Arcam, Palæstina & Dagon simulacrum gemuit, & tota gens cum rapuerat? corruptis vero oculis corporum, ac per ea cum cibo viceribus exhaustis, cymbalorum ac tympanorum sono manibus noxijs repositauerunt, sanctum placationibus explantes? Deus erat qui hæc parentibus administrabat, propterea quod omisiss armis ac manibus eius se iudicio permiscere. Rex Assyriorum Senacherib cum totam duccens Asiam ad hanc urbem castra posuisset, numerum manibus humanis cecidit? nonne ab armis quiescentes in votis erant, & Angelus Dei in vna nocte infinitum deleuit exercitum? posteroque die excitatus Assyrius centum & octoginta quinq; millia reperit mortuorum atq; ita cum reliquis Hebræis inermes, nec persequentes fugiebat? Scitis etiam in Babylone sequebatur, vbi per annos 70. populus exulans, non ante libertatem recepit, quam eam Deo Cyrus donaret: qui eos etiam eff prosecutus, iterumque auxiliatori suo sacerdotum

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

Imperator
cum Iudæis
dexteram
iungere co-
pit.

Iosephus ad
gentiles hi-
storias tran-
sit.

Nechias sive
Rex Ægy-
ptiorum.

Iudæi annot
409. tyran-
ni in Ægy-
pto subiacer.

Arca sancta
ab Assyrijs
raptæ, & in
Iudæa restituta.

Senacherib.
Rex Assyrio-
rum.
Babylonica
captiuitas.

An, mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

Hierosolyma
à Babylonio-
rum Rege
deuastatio.
Iosephi in
Iudaeis acris
oratio.

Iudaei à sedi-
tione maio-
rum seruire
cupiunt.

Iudaeorum
in legem Dei
peccata.

Affrui Ro-
mani similia
committunt.

more seruiebant. Breuiter dicam, nullum est operæ precium quod ar-
mis parentes nostri fecerint, aut non sine armis Deo permessa potestate
impetrauerint. Domi autē manentes, vt placebat iudici superantes. Pu-
gnantes vero, semper de spe deciderunt. Nam vbi Rege Babyloniorum
vrbem obsidente, contra Hieremiam predicationem Sedechias Rex no-
ster cum eo congressus est, tam ipse captus est, quam eum templo ciui-
tatem vidit excindi. Atqui videte, quanto ille Rex vestris ducibus, eisti-
que populus vobis erat moderatior. Denique Hieremiam vociferan-
tem, inuicis esse eos Deo propter delicta quæ in eum commiserant, cap-
tum iri autem nisi traderent ciuitatem, neque Rex neque populus in-
terfecit. Sed vos (vt intus gesta prætermittam, neque digne possum in-
iquitates vestras exponere) me, qui vobis salutem suadeam, querimi-
ni, telisque appetitis irati, quod vos vestrorum commonefacio pecca-
torum, nec dici ea toleratis, quorum quotidie facta committitis. Idem
tunc fuit, cum Antiocho qui dictus est Epiphanes, obsidente ciuita-
tem, multis modis offensa diuinitate, maiores nostri cum armis pro-
gressi, ipsi quidem in pugna perempti sunt, oppidum vero ab hostibus
direptum est: sanctumque per triennium sexque menses penitus de-
solatum est. Et quid pluribus opus est? Ipsos Romanos quis contra
Iudæorum gentes ad militiam prouocauit? nonne indigenarum im-
pietas? Vnde seruire cepimus? Nonne à seditione maiorum. quan-
do Aristobuli & Hyrcani furor, & inter eos contentio, Pompeium in-
tulit ciuitati, & Romanis Deos indignos libertate subiecit? Denique
tres menses obsessi, quanquam nihil quæle vos in sanctum legesque
deliquerant, & maioribus ad bellum subsidij utebantur, sese tradide-
runt. Antigonem autem filij Aristobuli nescimus exitum? quo regnum
obtinente, DEVS iterum captiuitate persequeretur populum delin-
quentem. Et Herodes quidem Antipatri filius, Solum & Romanum
adduxit exercitum, circumdati vero per sex menses obsidebantur, do-
nec capti peccatorum suorum supplicia pependerunt: direptaque est
ab hostibus ciuitas. Ita nunquam genti arma data sunt. Oppugnatio-
ni vero sine dubio cohæret excidium. Oportet ergo, vt opinor, sacri lo-
ci possessores iudicium DEO de omnibus permittere: manusque tunc
humanas contemnere, cum à superno ipsi iudice non recedant. Vos
autem quid ex his, quæ legis conditor bene dixit, egistis? Quid, quod
is exsecratus est, prætermisistis? Quantum autem illos, qui cito perie-
re, impietate superastis? nam occulta dedignant peccata, hoc est,
fusta, insidiasque atque adulteria, rapinis, cædibus certatis, nouasque
maleficiorum excogitastis vias. Sanctum vero templum, factum est om-
nium receptaculum: & indigenarum manibus pollutus est locus,
quem Romani ex tam longinquo adorabant, multa per legem no-
stram de suis moribus derogantes. Deinde post hæc in quem fuistis
impij, hunc auxiliatorem speratis? Valde quidem iusti estis, supplices,
purisque manibus adiutorem vestrum rogatis. Talibus rex noster præ-
cibus aduersum Assyrium supplicauit, cum magnum exercitum Deus
vna nocte prostrauit? Similia vero Assyrijs Romani committunt, vt ec-
ciam similem vltionem speratis? Nam ille quidem ab rege nostro acce-
pta pecunia, vt vastitati parceret ciuitatis, neglecto iureiurando ad in-
cedendum templi descendit: Romani autem solenne poscunt tribu-
tum, quod parentes nostri eorum parentibus pensabant. Et hoc si im-
petrauerint, neque propitiantur ciuitatem, neque sancta omnino tan-
gant. Concedunt autem vrbis familias liberae, & possessiones tenere,
sacraque leges saluas manere patiuntur. Infans est profecto, sperare
Deum talem circa iustos fore, qualis iniustus apparuit: præsertim qui

statim vlcisci nouerit cum oportet. Denique Assyrios prima nocte, quæ castra ciuitati admoerant, fregit. Quod si etiam vestram progeniem liberaret, Romanos vero dignos pœna iudicaret, confestim eis illo tempore sicut Assyriis irasceretur, quo genti manus Pompeius attulit, quo post illum Sotus ascendit, quo Galilæam Vespasianus excidit, postremo non nunc Titus ciuitati appropinquaret. Sed neque Magnus, neque Sotus quicquam passi sunt, & ciuitatem victoria ceperunt. Vespasianus autem ex bello quod nobiscum gessit, etiam imperium adeptus est. Nam Tito quidem etiam fontes nunc vberiores profidunt, qui prius vobis aruerant. Denique ante eius aduentum scitis & Siloam & extra ciuitatem fontes adeo defecisse, vt ad vtrumque aqua mercaretur: nunc autem ita hostibus nostris largi sunt, vt non modo ipsis & iumentis eorum, sed etiam hortis sufficiant. Denique huius prodigii & ante periculum factum est in excidio ciuitatis, quando supra memoratus Babylonius rex cum exercitu aduenit, & qui captam ciuitatem incendit & templum: quamuis vt opinor nihil illi tantum, quantum vos impie nunc commisisset. Itaque sanctis relictis, Deum fugisse putauerim: hisque nunc adesse, quibus cum bellum geritis? An bonus quidem vir domum flagitiosam fugiet, & domesticos oderit: Deum vero malis vetricis inhære arbitramini, qui etiam occulta conspicit, & audit omnia quæ tacetur? Quid autem apud vos tacetur? quid celatur? quid non etiam inimicis planum factum est? Iniquitates enim vestræ velut in promptu neminem latent: inque dies singulos, quis peior sit certamen habetis, atque ita nequitiam, vt virtutem demonstrare contenditis. Veruntamen reliqua salutis via est, si velitis, & diuinis confessis ac penitentibus solet esse placabilis offerre. Arma proicite, pudeat vos patriz tam dirutæ, conuertite oculos, & aspiciate eius quam proditis pulchritudinem, quale oppidum, quale templum, quam multarum gentium munera. Quis in hæc flammæ adducit? quis hæc iam non esse desiderat? Et quid est hoc quod saluum esse debeat dignius? oduri & lapidibus stupidiore. Si hæc non veris luminibus cernitis, saltem familiarum vestrarum miseremini. Versentur in conspectu cuiusque filii, coniuges & parentes, quos paulo post aut bellum aut fames absumplerit. Scio quia vna cum his periclitabitur mihi mater & coniunx, & familia non ignobilis, domusque olim clarissima. Et fortasse propterea me quisquam hæc suadere crediderit. Inerfocite illos, accipite mercedem salutis vestræ sanguinem meum. Ipse quoque mori paratus sum, si post me resipiscitis. Hæc Iosepho vociferante cum lachrymis, seditiosi quidem neque animos flexerunt, neque tutam sibi mutationem fore indicauerunt. Populus vero ad profugiendum commotus est, & alii possessionibus suis, alii rebus charissimis exiguo pretio venundatis, aureos, ne latrones eos deprehenderent, transglutiebant. quum vero ad Romanos elapsi fuissent, exonerato ventre habebant vlti necessaria. Titus enim plerosque per agros, quo veller quisque pergere, dimittebat: idque magis eos ad perfugium hortabatur, quod & interstinis malis carebant, nec Romanis seruiebant. Ioannes autem & Simon cum sociis, ne his magis pateret exitus, quam Romanis aditus, obstruebant: & qui vel vmbra suspicionis dedisset, continuo necabatur. Ditiorebus quidem manere etiam sicut profugere, par causa erat pereundi: nam quasi transfugere voluisset, propter patrimonium quisque occidebatur. Cum fame autem crescebat desperatio seditionum, & in dies singulos vtrumque malum amplius accendebatur. Et palam quidem nulla erant frumenta, irrumpentes autem scrutabatur domos. Et siquidem inuenissent aliquid, eos qui negauerant verberabant: si

An. mund.
4034. 2 nat.
Christi. 72.
Deum statim
vlciscimur
cum oportet.
Tito fontes
qui prius ar-
uerant, v-
beriores pro-
fident.

Diuinitas
confessu ac
penitentibus
sepe placabi-
li offerre so-
let.

Amor &
constantia
Iosephi erga
patriam.

Populus cum
pecunia pro-
fugit.

Ingens in
urbe fames.
Abundan-
tia cibi ar-
gumentum.

An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.
*Miserabilis
victus, di-
gnumque la-
crymis spec-
taculum.*
*Miles iam
contusum
dentibus, ex
guttur pene
reuocant, ip-
sos faucibus
strangulan-
tes.*

vero nihil inuenissent, quasi diligentius celauissent, tormentis itidem afficiebant. Habendi autem argumento erant corpora miserorum, cum ea quæ solidis viribus starent, abundare cibo putarentur. Tabidi autem transfigebantur: nec rationis esse videbatur, statim fame mori-
turos occidere. multi vero clam vniuersa bona sua vno frumenti mo-
dio, qui ditiores essent, itemque pauperes hordei permutarunt. Inclusi
deinde intimis adium testis, quidam summa penuria infestum triti-
cum comedeabant. panem alii conficiebant, vt necessitas metusque
monuisset. Et mensa quidem nusquam apponebatur, sed incoctum
subtrahentes igni cibum diripiebant. Miserabilis autem erat victus,
dignumque lachrymis spectaculum, cum potentiores quidem plus ha-
berent, infirmiores autem iniuriam deplorarent, quippe cum fames su-
per omnes clades haberetur. Nihil enim sic perdit hominem vt pudor:
nam quod reuerentia dignum est, in fame negligitur. Denique uxores
viris, & filii parentibus, & quod miserrimum, matres cibum infantibus
ex ipso ore rapiebant: & marcescentibus inter manus charissimis ne-
mo parcebat, quin vitæ guttas auferret. Edentes vero talia non late-
bant, sed vbique aderant qui ista diriperent. Nam sicuti clausam do-
mum vidissent, eos qui intus erant, cibum capere hoc suspicabantur
indicio: statimque ruptis foribus irruerant, victumque iam contusum
dentibus, ex gutture pene reuocabant, ipsos faucibus strangulantes.
Pulsabantur autem senes ne cibum defenderent: lacerabantur mulie-
res, ea quæ haberent in manibus occultantes: nullaque miseria vel ca-
ni erat capitis, vel infantis: sed abstractos pueros & ex buccella penden-
tes, humo allidebant. Si quis autem incurrentes anteuenisset, quod-
que fuerant deuorasset, tanquam læsi cruentiores erant. Acerbissimos
autem cruciatus excogitabant, dummodo alimenta reperirent: nunc
excruciantes genitalium vias, nunc virgis acuris pedices transfigendo
horrendaque etiam auditu quis patiebatur: in vnus panis confes-
sionem, & vt vnum pugnum farinæ additum indicaret. Torrores au-
tem neq̃ esuriebat (minus enim crudele videretur, quod necessitas
impetraret) exercentes autem dementia suam, sexque sibi dierum
commeatum præparantes, hisque occurrentes, qui per Romanorum
custodias agrestis oleris herbarumque gratia colligendarum nocte erep-
sissent, cum iam se hostes euasisse credebant, quæ attulissent eripie-
bant: multumque supplicanti-
bus, & horribile Dei nomen imploranti-
bus, vt aliquam partem sibi concederent eorum, quæ cum periculo sibi
collegissent, nihil penitus dabant: gratumque videbatur, si spoliati non
perirent. Hæc quidem humiliores à satellitibus patiebantur. Honorati
vero ac diuites ad tyrannos perducebantur, quorum alii insidiarum
falso accusati videbantur, alii quia Romanis proderent ciuitatem. Et
plerumque delator subornatus indicabat quod profugere voluissent. Si
vero quem Simon expulisset, eum ad Ioannem remittebat: & quem Io-
annes expulisset, eum Simon excipiebat: sibi-
que inuicem propina-
bant sanguinem popularium, miserorumque cadauera partiabantur. Et
dominandi quidem causa erat in vtroque dissensio scelerum vero con-
cordia. Nam qui ex alienis malis partem alteri, sibi totum vendicans,
non dedisset, nequissimus videbatur. Et qui non accepisset, velut boni
aliquis damno dolebat, quia crudelitatis parte caruisset. Singillatim
quidem iniquitates eorum explanare non potero: vt autem breuiter
dicam, neque aliam ciuitatem vnquam talia perpessam puto, neque
vllam nationem post hominum memoriam malitia ferociorem fuisse.
Postremo etiam genti Hebræorum maledicebant, vt minus impij
viderentur in alienos. Veruntamen, quod erant, & seruos se, & con-

uenas

*Honorati ac
diuites ad
tyrannos
perducun-
tur.*

*Dominandi
causa in Io-
anne & Si-
mone dissen-
sio, scelerum
vero conuer-
dit.*

uenas & degeneris gentis abortiones esse confessi sunt. Denique ciuitatem ipsi euertere, & Romanos inuitos hanc tristem admittere victoriam coegere: tardiusque venientem in templum ignem pene traxere. Denique cum hi ardere superiorem ciuitatem vidissent, neque dolere, neque illacrymauere, sed apud Romanos qui hæc paterentur inuenti sunt. Verum hæc quidem suo loco postea cum rerum documentis dicemus.

CAP. XII.

De Iudeis crucifixis & aggeribus combustis.

Tito autem aggeres proficiebant, quamuis à muro milites male afficerentur: parte vero equitatus missa, iussit per valles ad alimenta comportanda exeuribus insidias tendi. Erant autem in his nonnulli etiam pugnatores, quibus iam minime præda sufficeret: maior vero pars ex populo pauperes, quos profugere deserrebat pro afflictibus suis metus, nec clam enim seditiosus fieri posse sperabant, ut cum coningibus ac liberis disurgerent: eosque latronibus relinquere non pariebantur vice sua iugulandos. Audaciores autem faciebat ad exeuendum fames, restaque iam latitantes egredi, & ab hostibus capi. Deprehensis autem necessitate pugnabant, metu supplicii, seroque videbantur supplicare: post pugnam itaque verberati, & ante mortem modis omnibus excruciat, contra murum cruci suffigebantur. Tito quidem miserabilis videbatur illa calamitas, cum Iudei in dies singulos quingenti, nonnunquam etiam plures caperentur. Sed neque captos dimittere tutum erat, tantumque asseruare multitudinem custodum videbat esse custodiam: maxime vero propterea non prohibuit, citius eos existimans ea facie remissuros, ranque in similia passuros, nisi se dedidissent. Milites autem diuersis modis suffigebant, ira & odio & ludibrii causa: & propter multitudinem quam cepissent, iam spacium crucibus decrat, & corporibus cruces. Seditiosus vero tantum defuit, ut ea clade moueretur, quod etiam in contrarium eis cessit, ad deterrendam reliquam multitudinem. Transfugarum enim familiaribus ad murum tractis, & si qui erant popularium proniores ad pacem, & quæ paterentur qui ad Romanos profugerent, demonstrabant: & qui comprehensi tenebantur, eos supplices non captiuos esse dicebant. Ea res multos profugere cupientium, donec verum cognosceretur inhibuit. Fuerunt autem qui statim dilapsi sunt, quasi ad verum supplicium properantes, illatam enim ab hostibus mortem, comparatione famis requiem esse ducebant. Multis autem captiuorum Titus etiam manus abscindi præcepit, eosque ad Ioannem & Simonem intromisit, ut propter calamitatem nec videretur profugus, nec crederentur: saltem nunc desinerent admonens, ne se compellerent ad excidium ciuitatis: sed lucrarentur in extremis mutata voluntate, & proprias animas, & patriam tantam & templum, cuius participem non habebant, simul autem aggeres circumcundo, operantes vrgebat, veluti factis verba non multo post secuturis. Ad hæc in turris stantes, & ipsi Cæsari, & patri eius ius maledicebant, mortemque se contemnere conclamabant, eamque seruituti recte præferre, multa vero mala Romanis facere dum sperant, nec se nec patriam curantes, ut ipse diceret, perituros mundumque: Deo templum hoc melius esse: quamuis & id seruaturus sit qui incoletet: quem ipsos quoque auxiliatorem habentes, omnibus interminationibus illufuros, quibus facta non adfore, finem enim Dei esse. Talia conuiciis admiscentes vociferabantur. Et inter hæc Antiochus quoque aderat Epiphanes, multos alios armatos secum ducens, & præterea cæcra stipa-

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.
*Iosephi de
populo Iu-
daico iudi-
cium.*

*Panperum
ex populo
miseria.*

*Iudeos per
multos Titus
contra mu-
rum cruce
suffigis.*

*Transfuga-
rum fami-
liaribus ad
murum tra-
ctis seditiosi
quia pateren-
tur qui ad
Romanos
profugerent,
demonstrant.*

*Iudei ipsi
Cæsari &
patri eius
maledicunt.*

An. mundi
4034.
à Chrïst.
nat. 72.

Dicit, bea-
tus-----

Ante obi-
tum nemo
supremaque
funera do-
bet.

Antiochi &
militem in-
solentia.

Romani per
dies 17. agge-
ri 4. ingen-
tis perfec-
unt.

Tres viri an-
daces inter
Iudæos.

tus qui Macedones appellabantur, omnes ætate pares & paulo ma-
riores adolescentibus, more Macedonum instructi armis & eruditi. vn-
de etiam nomen habebant, plerique tamen famam gentis æquare non
poterant. Omnium enim Regum qui Romanis parebant, felicissimum
Comagenium fieri contigit, priusquam fortuna mutaretur. Ostendi
autem ille quæ in senecta ætate, nullum ante mortem beatum dic-
oportere. Cæterum filius eius adhuc eo vigente præsens semirari aie-
bat, quidnam esset quod Romanos adire pigebat muros. erat enim bel-
lator ipse natura; promptissimus, tantusque viribus, ut multum pecca-
ret audacia. Cum vero Titus ad hoc subriisset, laboremque communem
esse dixisset, sicut erat Antiochus cum Macedonibus in murum impe-
tum fecit, & ipse quidem pro viribus suis ac petitiæ cauebat tela Iudæo-
rum, sagittis eos appetens: adolescentes autem omnes præter pauco-
atriti sunt. Nam pudore promissionis diutius pugna cernauerant, & ad
extremum multi faucii recesserunt: hoc reputantes, quod etiam viris Ma-
cedonibus vincere cupientibus, fortuna opus sit Alexandri. A Romanis
enim duodecimo die mensis Maii aggeres inchoati, vix nono & vige-
simo perfecti sunt, cum totos dies septem & decem laborassent, ingente-
nim quatuor iacti sunt. & vnus quidem qui erat ad Antoniam, & à
quinta legione fuerat extructus, contra medium stagnum, quod Stru-
thium vocatur: alter vero à duodecima viginti cubitis distans. Decima
vero legio, quæ supra memoratis præstabat, in septentrionali parte opus
erexerat, vbi stagnum est quod appellatur Apygdalon. Ad hoc autem
quinta decima legio discedentem cubitis aggerem fecit ad Pontificis
monumentum. Iam vero admotis aggeribus, Ioannes sub fossa intus
terra vsque ad aggeres Antoniam versus, dispositis per cuniculum sudi-
bus, opera suspendit: illataque sylvæ pice ac bitumine illita ignem im-
mittit: succensis autem fulcimentis, fossa repente subsedit, cumque ma-
gno sonitu in eam aggeres decidere. ac primo quidem cum pulvere
fumus, ex alto excitatus est, cum ignem ruina concluderet. peresa vero
materia qua premebatur, flamma iam clarius apparebat. Et Romanos
repentini quidem facti stupor occupat: molitionem vero Iudæorum
ægre ferebant: iamque se vicisse credentium & spes eo occasu refrixit,
& in posterum subuenire aduersus ignem minus utile videbatur, etiam
si esset extinctus semel aggeribus deuoratis. Biduo vero post alios et-
iam aggeres Simon cum locis aggreditur. Illa enim parte Romani ad
motis arietibus concutere murum cœperant. Tephthas autem quidam
ex Garfi ortus ciuitate Galilææ, & Megassarus ex regalibus famulis Ma-
riammas, cumque his Adiabenus quidam, filius Nabarhzi. nomen ha-
bent ex fortuna Agiras, cuius est interpretatio claudus, raptis facibus in
machinas euolarunt. hisque viris neque audaciores in illo bello extra
ciuitatem apparuerunt, neque magis horrendi. nam velut in amicos, non
in agmen hostium excurrerent, nihil cunctati sunt aut subtrahere: sed
per medios inimicos facto impetu, machinas incendere. Acti autem
missilibus, & cladibus detrusi, non prius à periculo demoti sunt, quam
ignis instrumenta corripere. Sublata vero iam flamma, Romani qui-
dem concurrentes è castris, auxilio properabant: Iudæi vero ex muro
eos prohibebant, manusque cum his conferebant, qui flammam extin-
guere conarentur: propriis corporibus nullo modo parcentes. Et illi
quidem arietes igni subtrahere, cum eorum tegmina cremarentur: Iudæi
vero etiam per flammæ eos retinere certabant, & quamuis seruens
nati essent ferrum, tamen arietes non amittere. Hinc autem flamma
tra nsit in aggeres, & auxiliantes præueniebat incendium. Itaque Roma-
ni flamma circumdati, quoniam seruare posse opera desperabant, in

castra discedunt. Iudæi vero magis instabant, cum semper eorum numerus cresceret, ex ciuitate accedentibus adiumentis, minusq; cautos haberent impetūs, freti victoria, progressi autem vsq; ad munimenta castrorum prælio cum eorum custodibus decertabant. Est enim statio pro castris per vices succedentium armatorum, & acerbissima in eos sanctio Romanorum, vt qui loco de qualibet causa cecidisset, occideretur. hi poenali exitio gloriosa morte prælata, iterunt fortiter, eorumque necessitate simul ac pudore, plurimi fugientium inimicos feriebant: ballistisq; in muro dispositis, ex ciuitate accedentem multitudinem prohibebant, nihil pro cautione siue tutamine suorum corporum providentem. nam quoscunque obuios habuissent, cum his congredebantur Iudæi: & in spicula irruentes incaute, ipsis corporibus inimicos feriebant. Sed neque hi actis magis quam fiducia superabant, & Romani plus audaciz quam quod male tractarentur, cedebant. Iam vero Titus aderat ab Antonia, quo secesserat, locum aliis aggeribus prospiciens: multumque increpatis militibus, si cum hostium muros obtinerent, in suis periclitarentur, & velut ex carcere contra se dimissis Iudæis, obfessorum parentur ipsi fortunam, ipse cum electis militibus hostes à latere circumuenit: illi autem cum in ora ferirentur, contra eum conuersi durabant. mixta vero acie, puluis quidem lumina, clamor vero aures exuperabat: neque aut amicū quisquam internoscere poterat, aut inimicum. Iudæis autem non tam virium fiducia, quantum salutis desperatione perseuerantibus, etiam Romanos pudor armorum & gloriæ & præsentia periclitantis Cæsaris reddidit fortiores. Itaque putauerim eos ad extremum nimia ferocitate animorum, vel totam multitudinem Iudæorum fuisse rapturos, nisi præuento pugne momento, in ciuitatem se recepissent. Corruptis autem aggeribus Romani morore tenebantur, quod tam longum laborem vna hora perdidere, & multi quidem solutis machinis captum iri ciuitatem iam desperabant.

C A P. XIII.

De muro extructo ab exercitu Romano circa Hierosolymam iudæis.

Titus autem cum ducibus quid fieret deliberabat. Et callidioribus quidem placebat, omni adiuuato milite vi muros experiri: adhuc enim Iudæos cum exercitus parte dimicasse, vniuersi vero militis impetum tolerare non possent, verū sagittis esse obruendos. Prudentiores autem rursus aggeres fieri suadebant: alii & sine aggeribus assideri, egressus eorum tantummodo obseruando, ac ne victus intro ferretur monebant & ciuitatem fami relinquere, neque cum hoste manu confingere: nec enim expugnari eorum cōfidentiam posse, quibus opus erat esse ferro procumbere, vel etiam sine hoc interficere, quæ sanior est cupiditas. Ipsi autem Tito, cessare quidem proflus tanto cum exercitu, honestum non videbatur: & pugnare cum his superuacuum, qui semetipsos perdituri essent. Aggeres autem fieri, impendiorum penuria operosum iudicabat, egressus vero ciuitatis obseruari, operosius. Nec enim circumdari eam propter magnitudinem, locorumq; difficultatem, ab exercitu posse, & præterea ad excursus incautum: contra manifestam enim viam obseruatam, occultas vias excogitatos Iudæos, tam necessitate quam locorum scientia. Si quid autem clam esset illatum, diutius oblidionem trahendam, verendumq; ne victoriæ gloriā diminuat temporis longitudo. Mac enim cuncta quidem effici possent, sed celeritatem ante gloriā duci, debere tamen si celeritate vii vellet & cautione, totam

muro

An. mundi
4034.

à Christ.
nat. 72.

Romanis
ma circum-
datis opera
extructa a-
mittunt.

Sanctio Ro-
manorum
acerbissima
in eos, qui lo-
co cadunt.

Titus militi-
bus negligē-
tiam repro-
bat.

Iudæi in ciui-
tatem sese
recipiunt:

Titus cum
ducibus de-
liberat.

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Trium totidem
muro cinge-
re ciuitatem
cogitat.*

*Romanorum
militum in
extruendo
muro labor
indefessus.*

*Murus unus
minus 40.
stadiorum.
Romanorum
per castella
custodias col-
locata.*

*Testa ac vid
mortui plene.*

*Mortui in se-
pulti in ciui-
tate iacent.*

*Latronum
in morientes
crudelitas.*

muro cingere ciuitatem. Hoc enim modo omnes exitus posse præcludi: Iudæos aut omnibus modis salute desperata, ciuitatem tradituros, aut fame victos facillime capiendos. aliter se non posse quiescere. Verum & aggeres curaturum esse, cum infirmiores habeat qui prohibeant. Quod si cuiquam magnum opus & inextricabile videatur, eum considerate debere, quod neque paruum opus Romanos decebat facere, & sine labore magnum quid perficere, ne Deo quidem facile sit. His dictis duces exhortatus, iubet eos exercitus in opera distribuere. Diuinus autem quidam impetus militibus incidit: ambitumque partiti, non solum rectores inter se, verum ipsi etiam ordines certabant. Et miles quidem decadarcho, decadarchus autem hecatontarcho, isque chiliarcho placere ptopebatur: chiliarchorum vero ostentatio, ad duces vsque pertinebat, ducum vero eertamina Cæsar ipse diiudicabat. In dies enim singulos circuiens, opus sæpissime inspiciebat. *Cœptum enim à castris As-lyriorum, vbi ipse tendebat, ad inferiorem Cæzopolim murum duxit.* Hinc per Cedronem ad Eleon montem reuertens, à meridie montem complectitur, vsque ad saxum quod Peristereonos vocatur, eique proximum collem, qui super vallem imminet Siloam, ac inde ad occidentem flexo ædificio, ad vallē fontis descendit. Hinc subiens ad Anani Pontificis monumentum, circumdato monte, vbi Pompeius castra posuerat, ad septentrionalem redit regionem. Et cum processisset ad vicum, cui nomen est Erebinthonicus, post illum Herodis monumentum ab oriente clausum castris suis coniunxit, vnde cœperat: Murus quidem vno minus quadraginta stadiorum erat. Ad hoc autem foris castella tredecim ædificata sunt: eorum gyros denis stadiis numerabatur. Totum autem opus triduo constructum est, vt id quidem dignum mensibus videretur, celeritas vero fide caret. Muro autem circumfusa ciuitate, per castella custodibus collocatis, primam quidem vigiliam noctis ipse circuiens explorabat: secundam vero Alexandro permiserat: tertia vero obrigit legionum ducibus. Somnos autem vigiles inter se fortiebantur, totaque nocte per castellorum spacia circuibant.

C A P. XIV.

De fame Hierosolymorum & secundo aggerē extructo.

Vdæis autem cum exundi facultate, omnis etiam spes salutis adempta est: auctaque iam fames, totas domos ac familias depascebatur. Et testa quidem plena erant mulieribus exanimatis, atque infantibus: viarum autem attingita senibus mortuis. Adolescentes autem ac iuvenes turgidi, veluti vmbra mortuorum, per fora versabantur: & vbi quem casus occupauerat, decidebant. Sepelire autem funera, neque poterant, præ labore, & eos quibus aliqua vis supererat, pigebat, & propter multitudinem mortuorum, & quod de ipsis erat incertum. Denique super eos quos sepelierant, multi moriebantur. Multi autem ad sepulcra, prius quam sati dies veniret, & viui propebant: neque ludus in illis calamitatis, neque stetit erat, sed fame superabantur affectus. Siccis autem oculis, & corruptis oribus, qui tardius morerentur, eos qui ante se requiescerent, tuebantur. Altum vero silentium ciuitatem, plenaque mortuis nox comprehenderat, & latrones his acerbiores. domos enim, quarum sepulcra erant, & cadauera spoliabant, & velamina corporibus detrahentes, cum risu egrediebantur. hisque gladiorum mucrones probabant: nonnullosque iacentium adhuc spirantes, ferro experiendi causa transuerberabant. Si quis autem manum rogasset atque ferrum sibi commodari, quo famem euaderet, superbissime negligebatur. Animas vero

efflantium quisque, in morte templum obtutibus intuebatur, cum vi-
uos relinqueret seditiosos. Illi autem, primo quidem sumptu publico
iubebant mortuos sepeliri, cum foetorem ferre non possent: deinde
quod non sufficiebant, in valles eos ex muro precipitabant. Quas cir-
cuiens Titus ubi plenas cadaueribus vidit, alramque saniem tabefactis
corporibus defluentem, ingemuit: & extentis manibus Deum testaba-
tur, factum illud suum non esse. Ciuitas quidem ita erat afecta, Roma-
ni vero cum iam nemo seditiosorum auderet excurrere (nam etiam eos
mœror, famiesque tangebat) dies largos agebant: frumenti, aliarumque
rerum necessariarum habentes copiam, de Syria proximisq; provinciis.
multi autem iuxta murum stantes, magnamque alimentorum abun-
dantiam demonstrantes, satietate sui famem hostium incendebant. Se-
ditiosis autem nihilo magis calamitate cedentibus, Titus reliquias po-
puli miseratus, & properans saltem hoc liberare quod superest, iterum
aggeres inchoabat, quahquam difficulter materiam reperiret. omnes
enim ciuitati proximas sylvas opera prima consumpserant: à nonagesi-
mo vero stadio milites alias congebant: & ad Antoniam solam ex
quatuor partibus, maiores præditiibus aggeres struebant. Cæsar autem
agmina circuiens, atque opus vîgens, quod in manibus eos haberet la-
tronibus ostendebat. Sed illis præuitudo plane perierat: & animis ac
corporibus separati, vtrisque velut alienis utebantur. Nec enim vel ani-
mæ affectio mansueta, vel corpora dolor tangebat, qui etiam mortuam
plebem, quasi canes lacerabant, replébantque languentibus carcercem.

C A P. XV.

De cade Iudaorum intra & extra Hierosolymam.

Denique Simon Matthiam, per quem obtinuerat ciuitatem, ex-
cruciatum peremit. Boethi filius erat, ex pontificibus populo maxime
fidelis & charus. Is cum à Zelotis male populus tractaretur, quibus iam
Ioannes accesserat, ut adiutorem Simonem reciperet, populo persuasit:
nulla cum eo prius habita pactione, nec aliquid mali metuens. Ingres-
sus autem ille, postquam obtinuit ciuitatem, inimicum eum æque atq;
alios esse dicebat, qui pro se consilium dederat, vel uti hoc simplicitate
suafisset: productumq; eum & accusatum, quod cum Romanis sentiret,
morte damnavit, ne purgationis quidem eis facultate concessa, cum tri-
bus filiis suis. quartus enim ad Titum ante profugerat. Prius autem se
occidi, quam filios obsecrantem, atq; hanc pro illa, quod ciuitatem ei
aperuisset, gratiam postulantem, ut augetet eius dolorem, nouissimum
iussit interfici. Ille quidem super casos in conspectu suo filios iugula-
tur, coram Romanis productus: ita enim Simon Anano Bamadi filio
præceperat, quærat eius satellitum crudelissimus, cauillatus si quid
eum iuarent, ad quos exire voluisset, corpora vero sepeliri prohibuit.
Post hos Ananias quidem pontifex, filius Marbali, nobilis, & scriba cu-
tix, vir fortis, ex Annaunte genus ducens, & cum his quindecim ex po-
pulo clarijores necantur. Iosephi vero patrem concludum assuerant:
missoque præcone denunciunt, ne quis in ciuitate degenitum vel collo-
quetetur cum eo, vel in vnum veniret, proditiõis metu proposito: &
eos qui hæc cum illo desisterent, ante quaestionem perimebant. Ita vi-
dens quidam Iudas filius Iudæ, vnus ex numero præfectorum Simonis,
qui turrim ab eo sibi creditam custodiebat, fortasse quidem nonnihil
etiam misericordia crude perirentium, magis autem sui providen-
tia, conuocatis decem fidissimis contubernaliū: quousq; tandem, in-
quit, hæc mala sustinebimus? quamue salutis spem habemus, seruantes

An. mundi
4034.

à Christ.
hât. 72.

Titus exten-
tis manibus
factum il-
lud suum nō
esse Deum
testatur.

Romani Iu-
dæi magnā
alimentorū
abundantiā
demonstrāt.

Titus populi
miseratus
quod super-
est liberare
properat.

Iudaorum
excacatio.
Simonis in
Matthiam
eiusque filios
crudelitas.

Ananus Si-
monis satelli-
tam crude-
lissimus.

Ananias
Pontifex &
15. ex populo
clarijores na-
cantur.

Iosephi pater
captus.

Iuda cum
contuberna-
libus delibe-
ratio.

An. mundi
4034.

à Christo
nat. 72.

Iudas cum
contubernali-
bus ad Simone
trucidatur.

Iosephus ca-
put vulnera-
tur lapide,
statim attoni-
tus cadit, &
rumor per ci-
uitatem spar-
gitur.

Iosephus cu-
rato vulneris
respicit.

Fame, quam
Iudas domi
reliquerant,
velociorem
apud Roma-
nos inueniunt
ad exitium
satietatem.

Vna nocte
2000. visce-
ra patrefacta.
Titus militi-
bus ob faci-
em iratus.

peffimo fidē: Ecce iam fames oppugnat; Romani vero pene intus sunt. Simon autem bene quoque meritis infidelis est: metusque etiam apud eum poena: & apud Romanos certa foderis dextera. Ergo age, tradito muro & nosmet seruemus & ciuitatem. Nihil autem graue Simon patietur, si, cum de se desperauerit, poenas citius pēdet. His vbi decem assensis sunt, mane ceteros quos subiectos habebat, per diuersum dimittit, ne quid eorum quz cogitauerat proderet. ipse vero de turri hora tertia Romanos inuocabat. illorum autem alii prae superbia contemnebant, alii non credebant, alios etiam pigebat, velut mox capturos ciuitatem nullo periculo. Interea vero, cum Titus ad murum cum armatibus succederet, ante rem Simon cognouit, turrimque velociter occupat: Romanisque eos inspectantibus custodes peremit, & per murum proiecit corpora mortuorum. Ibique circuiens Iosephus, nec enim rogare cessabat) caput vulneratur lapide, statimque attonitus cadit. Excurfus autem ad eius casum factus est Iudaeorum: abreptisque esset in ciuitatem, nisi Caesar misisset qui eum protegerent. Illis autem pugnantibus, Iosephus quidem tollitur, parum quod ageretur intelligens, seditiosius vero, tanquam interfecto quem maxime cupiebant, cum latitia conclamauēnt. Spargitur autem hic rumor per ciuitatem: ex quo residuum multitudinem mœror tenuit, vere petisse credentem, cuius fiducia profugere cogitabant. Audito autem Iosephi mater in carcere mortuum esse filium suum, ad custodes quidem, ex Iotapatis hoc ait certo se credere, nec enim viuo potiri. Secreto autem flens, ad ancillas, hunc inquit, foecunditatis recepiſſe fructum, quod ne sepelire quidem sibi filium licuisset, à quo sepeliri speraſſet. Verum ne illam quidem mendacium diutius eruciauit, neque latrones refecit. Cito enim curato vulnere Iosephus respicit: progressusque clamabat, illos sibi non multo post vulneris poenas daturus. populum autem rursus ad fidem hortabatur. vnde populo quidem fiducia, seditiosis vero stupor incidit eius aspectu. Profugorum autem alii statim de muro necessitate proficiebant, alii velut ad pugnam cum lapidibus progredi simulantes, mox ad Romanos profugiebant. Hos autem sauior ea quam intus pertulerant fortuna conſequabatur: & fame, quam domi reliquerant, velociorem apud Romanos inueniebant ad exitium satietatem. aderant namque inflati ex inedia, & velut morbo intercutis aquae turgidi. deinde vacuata replentes corpora disrumpebantur: nisi qui periti desideria cohibuissent, paulatimque cibum desueto corpori obtulissent. Verum & eos qui hoc modo seruarentur, alia plaga suscepit. Quidam apud Syros ex transfugisprehenditur, è simo ventris aureos colligens. Transglutientes autem (vt supra diximus) eos veniebant, quod cunctos seditiosis scrutabantur: & maxima vis auri fuerat in ciuitate. denique duodecim Atticis comparabant, quod antea vigintiquinque valebat. Verum hac arte per vnum detecta, totis castris fama percrebuit, quod auro transfuga pleni venirent. Arabum autem multitudo & Syri, scissis ventribus supplicium minitabantur. Et hac ego clade nullam credo sauiorem contigisse Iudaeis: vna denique nocte duorum millium patrefacta sunt viscera. Et hac Titus iniustitia cognita pene iussisset aurothores circumfuso equitatu iaculis appeti, nisi magna fuisset multitudo noxiorum multoque plures puniendi, quam qui fuerant interempti. Conuocatis autem auxiliariis ducibus, itemque milirum Romanorum (nam etiam militum quosdam hac rangebat inuidia) virisque iratus dicebatur: si qui militum suorum hac committerent lucri causa incerti, nec arma propria quisquam erubesceret auro argentoque facta: Arabes autem & Syri, primo in alieno bello licēter calamitates infer-

rent : deinde crudelitatem in cadibus & in Iudæos odia Romanis ascriberent. hac enim quosdam suorum milites infamia participare. & his quidem mortem interminatus est, si quis eadem postea repertus fuisset audacia. ad legiones autem mandata dedit, ut suspectos inuestigarent, atque ad se deferrent. Verum profecto auaritia contemnit omne supplicium, sæuisque hominibus lucrândi amor innatus est, nullaque omnino calamitas plus habendi cupidini comparatur. Imo vero hæc alias, & modum habent, & metu subiunguntur. Deus autem, qui damnauerat populum, omnem viam salutis ad interitum verterat: denique id quod cum poena interdixerat Cæsar, occulte in profugos admittebatur. Et si qui transfugisset, circumspicientes ante ne quis Romanorum videret, eos scindebant, & ex visceribus quassum nefarium trahabant. In paucis autem reperiebatur, & plerosque sola spes consumebat. Hic quidem casus multos transfugarum reduxit.

CAP. XVI.

De sacrilegio circa templum & relatu ex urbe cadaueribus & fame.

I Oannes autem, ubi rapinæ ex populo defuere, ad sacrilegium sese conuertit: multaque donaria templi retinens, multaque vasa diuinæ rei ministerio necessaria, crateras, & lances, & mensas, ne vrceolis quidem abstinuit, quos Augustus eiusque vxor miserat. Romanorum quidem Imperatores honorauerunt semper templum atque ornauerunt: tunc autem Iudæus etiam alienigenarum dona distrahebat. ad socios autem dicebat, sine metu diuinis abuti debere, qui pro Deo, qui pro templo militarent, & ex ipso ali. Proptereaque sacrum vinum, & oleum, quod sacerdotes sacrificiis reseruabant, tutum erat effudisse, namque in templo & multitudinî distribuit, & illi sine horrore vngebantur & potabant. Non equidem recusabo dicere, quæ dolor iubet. Puto si Romani contra noxijs venire tardassent, aut hiatu terræ de quorandam fuisse ciuitatem, aut diluuiio peritura, aut fulmina ac Sodomæ incendia passuram, multo etiam magis impiam progeniem tulit quam quæ illa pertrulerat: denique cum eorum pertinacia desperata, totus populus interiit. Et quid est opus singularim narrare clades? Manneus Lazari filius, transgressus ad Titum, per vnâ portam quæ sibi credita fuerat centum & quindecim millia & octoginta dixit elata cadauera, ex quo die castra prope ciuitatem posita sunt, ex die quartadecima mensis Aprilis, vsque ad calendâs Iulii. hæc autem immensa est multitudo: nec tamen ipse fuit appositus portæ, sed publicam mercedem diuidens, mortuos ex necessitate numerabat. cæteros enim propinqui sepeliebant. sepultura autem fuit, elatos ex oppido proicere. Post hunc autem nobiles profugi, omnia mortuorum egenorum sexcenta millia portis cicta huncabant: aliorum vero numerum, minime posse comprehendi, cum autem pauperibus efferendis non sufficerent, congesta in maximis adibus cadauera esse inclusa, & frumentum quidem modicum venisse salento. post autem ubi muro circumdava ciuitate, ne herbas quidem legere iam liceret, ad hoc necessitatis quosdam fuisse compulso, ut cloacas rimarentur, bonumque veterem fimum alimentum haberent, sterqusque collectum, quod ne visui quidem tolerabile fuerat, cibus erat. Hæc Romani quidem audientes miserati sunt: seditiosos autem ne videntes quidem poenitebat, sed ipatiebantur vsque ad ea progredi. farum enim eos reddiderat cæcos, quod iam & ipsis imminabat & ciuitati.

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.

*Auaritia
supplicium
omne contemnit.*

*Ioannes ad
sacrilegium
sese conuertit, multa-
que donaria tem-
pli retinet.*

*Sexcenta
millia mor-
tuum potu
cicta.
Bonum fimum
sterqusque
collectum
Iudaorum
alimentum.*

FLAVII IOSEPHI

DE BELLO IYDAICO

LIBER SEPTIMVS.

SYMMA CAPITVM LIBRI VII.

De bello Iudaico.

- I. De suffossione murorum, succensione aggerum, & Sabius oppugnante murum.
- II. Romani Antoniam intradunt, & a Iudæis repelluntur.
- III. De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.
- IV. Iosephi oratio pro deditioe Iudaorum, & profugium eorum.
- V. Deiterata pugna exstruunt aggeribus, & excursionibus Iudaorum.
- VI. Romani flammis pereunt dolo Iudaico, & de Artorio quodam.
- VII. De fame Iudaorum.
- VIII. De muliere quæ pro fame filium coxerat.
- IX. De expugnatione muri & incendio templi.
- X. Quomodo Templum incensum est inuito Tito.
- XI. De sacerdotibus, gazophylacisque & porticu.
- XII. De prodigiis excidium Hierosolymæ præcedentibus & præsagium.
- XIII. De imperio Titi, & sacerdotum interfectione.
- XIV. De præda seditionis, & succensione interioris ciuitatis.
- XV. Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confugiunt aliqui Iudaorum ad Tuum.
- XVI. De occupata reliqua parte ciuitatis.
- XVII. De numero captiuorum & peremptorum.
- XVIII. Hierosolyma urbis historia breui.
- XIX. De præmio militum.
- XX. De navigatione Vespasiani, deque comprehenso Simone & spectaculo die natalis exhibito.
- XXI. De calamitate Iudaorum apud Antiochenos.
- XXII. Quomodo Vespasianus rediens à Romanis exceptus est.
- XXIII. Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.
- XXIV. De æne Sabbatico & triumpho Vespasiani ac Titi celeberrimo.
- XXV. Herodium & Machabæ à Basso capta.
- XXVI. De Iudæis à Basso interemptis & Iudæa diuendita.
- XXVII. De clade Antiochi Regis & eruptione Alanorum in Armeniam.
- XXVIII. Excidium Massada castelli munificentissimæ.
- XXIX. Interitus Sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profuge ant.
- XXX. Onia templum clausum apud Alexandriam.
- XXXI. De interfectione Iudaorum apud Cyrenam.

CAP. I.

*De suffocatione iudaeorum, succensione aggerum & Sabina oppu-
gnante tantum.*

An. mundi
4034. 2
Christ.
nat. 72.

*Multitudo
congestorum
in ciuitate
cadaverum
horrenda vi-
sa.
Iudaei suppli-
cii sui tardi-
tatem expro-
brant Deo.*

*Iudaea deser-
ta & deso-
lata.*

*Romanorum
& Iudaeorum
par timor.
Romani Iu-
daeorum au-
daciam ve-
nentur.*

*Iudaei cum
facibus ag-
gerem ag-
grediuntur,
spe decepti
remeant.
Audacia &
impetus Iu-
daeorum de-
crescit.*

LADES quidem Hierosolymorum in pelus quotidie
proceedebant, cum & seditiosi magis accenderentur
aduersis inclusi, postquam populum fames ipsosque
iam possederat. Quin & multitudo congestorum in ci-
ui. ate cadaverum, & visu horrenda erat, odoremque
pestiferum emittebat, cum excursus etiam pugnan-
tium moraretur. Nam veluti per aciem ruerent, pluri-

ma eade excitata, conculcare mortuos cogebantur: & qui super eos pe-
dem ponerent, neque miserabantur, neque horrebant: nec saltem sibi
augurio fore putabant contumeliam mortuorum. Gentili autem eade
polluti, dexteras ad externum bellum praeparabant, tanquam exprobran-
te Deo (vt mihi videtur) supplicii sui tarditatem. non enim spe victoriae
maior pars eorum, sed desperatione salutis ferro citius ferebatur. Romani
autem quamuis plurimum in aggreganda materia laborarent, tamen
intra viginti & vnum dies aggeres erexerunt, attonsis omnibus ad no-
naginta vsque stadia circa oppidum lucis. Erat autem miserabilis terrae
facies. nam quae antea arboribus & paradisis ornata fuerat, ea tunc de-
serta praecisis vndique arboribus cernebatur: nec vllus qui pridem Iu-
daeam viderat alienigena & suburbana pulcherrima ciuitatis, cum eius
solitudinem tunc videret, continere lachrymas poterat, vel non gemere
mutationem quantum pristinis derogasset. Omnia namque insignia
pluritudinis, bellum deleuerat: nec si quis subito aduenisset, qui lo-
cum prius scierat cum cognosceret, sed praesens quæreretur ciuitatem.
Romanis autem ac Iudaeis, finitum opus aggerum, par faciebat timoris
initium. namque hi, nisi eos quoque exurerent, captum iri ciuitatem
putabant: Romani autem fortasse nec voluntatem sibi fore illis incen-
sibilis parare. nam & materix defecerant: & labori quidem corpora
militum, crebris vero offensionibus animi cesserant. Verum ciuitatis
cladibus tristius Romani quam ciues in ea degentes afficiebantur. ad
mala enim quae hinc accidebant, etiam propugnatoribus nihilo segnioribus
vtebantur. Sed eorum spes frangebatur, cum aggeres insidiis, ma-
chinis soliditate muri, manus vero confictus audacia repugnantium su-
peraretur: & praecipue, quod cum seditione fameque ac bello totque
malis praestantiores Iudaeorum animos inuenirent, virorum quidem in-
expugnabiles esse impetus arbitrabantur, inuictam vero animorum
magnitudinem quae calamitatibus aleretur. nam quis eos in rebus se-
cundis sustineat, qui malis ad virtutem incirarentur? Illi quidem pro-
pterea cautius custodias praeparabant. Ioannis autem factio apud An-
toniam, simul & quae futura timebantur, si disciceretur murus cauebat,
& antequam arietes admouerentur operibus instabat: nisi quis cona-
tus eorum irritus fieret. Aggressi enim cum facibus aggerem, spe dece-
pti remeauerunt. Nam primum ne concordare quidem eorum videbatur
consilium, paulatim & per intervalla & contanter, non sine metu pro-
siliuntium, neque Iudaeorum more, vt breuiter dicam, decerant enim
quae propria gentis essent, audacia, cursus & omnium simul impetus: &
non vt sine offensione recederent. Languidiore vero progressi quam
solebant, etiam Romanos solito promptiores offendere: qui corpo-
ribus quidem atque armis ita vndique aggeres sepsere, vt nusquam
igni aditum relinquerent: animum vero ita confirmauerunt, ne quis
loco antequam occumberet moueretur, nam praeter omnium rerum

An. mundi
4034. à
Christo
pat. 72.

*Iudæi seipso
timiditati
arguentur,
re infecta re-
vertuntur.
Oppugnatio
Hierosolymæ
Calend. Iulii.
Romani mu-
rum suffo-
diunt.*

*Murum
quem Ioan-
nes adifica-
uerat, nemo
ascendere
audebat.
Titus adfor-
tissimos ora-
tio & adhor-
tatio.*

*Iudeorum
patientiam
animus, & in
aduersis reb.
dura constan-
tia.
Ira Dei in
Iudæos.
Romanorum
adiumentum.
Iudeorum
ac Romanorum
compa-
ratio.*

desperationem, si etiam illud opus esset exustum, acerbissimus pudor milites occupauerat, si aut calliditati virtus cederet, aut arma temeritati, aut peritis multitudini, aut Iudæis Romani. Simul autem missilia pro illis faciebant in prosilientes delata: & qui cecidissent, posteriores impediēbat, ac periculum antecedentis molliores eos efficiebat. Qui vero intra teli iactum venire properassent, alii disciplina hostium & densitate perterriti, alii confixi hastis retro cedebant: & ad extremum alius alium timiditatis arguens, re infecta reuertebantur. Calend. autem Iulii tentata fuerat expugnatio. Iudæis autem inde digressis, Romani machinas admoūere: quamuis ab Antonia faxis atque igni ferroque peterentur, & quodcunque hostibus telum necessitas attulisset, nam licet multum mœnibus Iudæi confiderent, machinasque connumerent, tamen eas applicare prohibebant Romanos. Illi autem Iudæis studium esse rati, ne mûrorum infirmitate Antonia læderetur: & fragilibus eam fundamentis suspicantes, contra certabant. Nec tamen quod feriebatur, ictibus obediebat: sed ipsi quidem crebris in se missilibus iactis, cum nullis periculis desuper venientibus lassarentur, arctum opus urgebant, cum vero inferiores essent, ac lapidibus frangerentur, alii scutis super corpora concameratis, fundamenta manibus & vectibus suffodiebant. Itaque faxis quatuor obstinato labore concussis quietem vtriusque nox attulit: & in ea murus arietibus labefactatus, ex qua parte prioribus Ioannes aggeribus insidianda murum suffoderat, subsidebat cuniculo repente labitur. Verum præter spem vtrorumque animi affecti sunt. Nam Iudæi quidem quibus mœrorem esse oportebat, quod ruina præter spem acciderat, & aduersam eam præcauti non fuerat, tanquam maneret Antonia confidebant. Romanorum autem inopinatam lætitiā ex celeri subuersione natam, conspectus alius murus, quem intrinsecus Ioannes ædificauerat, cito restinxit. Veruntamen priore faciliore oppugnatio videbatur. Tunc enim ascensum per ruinas promptiorem, & Antonia esse infirmiorem murum qui recens erat, citoque destrui posset arbitrabantur. Nemo tamen eum audebat ascendere: quod ei qui primus id tentauisset, certissimum esset exitium. Titus vero spe atque oratione putans, alacritatem pugnantium excitari, & adhortatione atque promissis sæpe quidem periculorum nasci obliuia, interdum autem mortem solere contemni, in vnum congregatos fortissimos experiebat, dicens: Commilitones, hortari quidem ad ea quæ periculum non afferunt, aperte & ipsis qui rogantur, & qui eos rogant, ignauia reprehensionem parit. exhortatione autem opus est in solis rebus ambiguis: quippe illa per se quenque gerere dignum est. Itaque difficilem vobis id murum esse ascensum ipse profiteor: quod autem vel maxime oporteat gloriæ cupidos pugnare cum difficilibus rebus, pulchrumque sit cum laude mori, nec erit infructuosum, si qui primi fortiter fecerint, prosequar. Primum quidem vos illud hortetur, quod nonnullos fortasse deterreat, Iudeorum patientiam animus, & in aduersis rebus dura constantia. Romanos enim eosque milites, quibus in pace bella discere, in bello autem vincere consuetum est, à Iudæis manu vel animo superari turpissimum est: idque in fine victoriæ, cum etiam Dei nitamur auxilio. namque offensiones nostræ Iudæicæ desperationes sunt. Illorum autem clades, fauore Dei vestrisque virripibus crescunt. Etenim seditio, fames, obsidio, murorumque sine machinis casus, quid sit aliud quam in alios ira Dei, nostrumque adiumentum. Igitur non solum deterioribus inferiores videri: sed etiam diuinum præsidium procedere, vobis non conuenit. Quo pacto autem non turpe videatur, Iudæos quidem quibus non magni

pudo.

An. mundi
4024.
à Christo
nat. 72.

pudor est vinci, qui feruire didicerint, quo minus in posterum id patiantur, mortem contemnere atque in nos medios frequenter excurrere, non victoriae spe, sed ostentationis gratia: nos autem totius pene terrae marisque victores, quibus etiam non vincere probro habetur, ociosos sedentes. ne semel quidem in hostes aliquid audaciter experteret, famem ac fortunam cum his armis operiri? maxime cum paruo discrimine totum possitis efficere. Denique in Antoniam si ascenderimus, habebimus civitatem. Nam & si pugnandum sit aduersum intus positos, quod non arbitror, attamen capiti ac respiratio ni hostium insedere victoriam nobis plenissimam reponnit. Equidem praetermissa nunc eorum laude, qui in bello cecidere, & immortalitate, qui Martio furore prostrati sunt, ex morbo pacis tempore mortem aliter sentientibus imprecor, quorum anima cum corpore sepultura damnatur. Quis enim virorum fortium nescit, quod animas in acie ferro, corporibus absolutas, purissimum elementum aether hospitio receptas interfidera collocat: manesque se bonos ac propitios heroas, videndos offerunt posteris suis? Quas vero morbus corporis tabesque consumperit, & si maxime probis ac piaculis purgatae sunt, subterraneae tenebrae operiunt, atque obliuio suscipit, corporis simul & virae ac memoriae sine circumscriptas. Quod si necessario mors homini decreta est, ad hoc autem omni morbo lenius est ferri ministerium, cui non videatur ignum negare viui, quod debito redditurus sit. Et haec quidem veluti seruari nequeant, vel qui conati fuerint persecutus sum, est autem salutis spes in maximis quoque periculis, qui virilem animum gerunt. Primum enim quod decidit patet incesui: deinde totum quod edificatum est, facillime dissolui potest. Vosque plures hoc opus aggredientes, alius alij pro adhortatione fietis atque subsidio: vestraque obstinatio breui animos hostium franget: ac fortasse nobis, si eam tantum, coeperimus, incruenta res efficietur. Enimen ascendentes quidem nos prohibere scilicet conabuntur, si vero clam, vel etiam per vim aliquid egerimus semel, quamuis paucos non sustinebunt. Me autem profecto pudeat, nisi qui primus hoc fecerit, inuidendum remunerationibus fecero: & qui vixerit quidem nunc aequalibus praesit: beatissima vero praemia sequantur occisos. Talia dicente Tite, cetera quidem multitudo periculi magnitudinem timuit: eorum vero vnus, qui in cohortibus militarent. Sabinus nomine, genere Syrus, vir & manu simul & animo fortis apparuit: licet si quis eum ante vidisset, quantum ex habitu corporis, ne specie quidem militem esse credidisset, erat enim colore nigro, exilis habitudo: sed anima quaedam heroica in macro corpore, atque angustiore viribus suis habitabat. Cum primus itaque surrexisset: dedo me, inquit, tibi alaci animo Caesar, & ante omnes in murum ascendito: quod opto quidem, vt vires ac voluntatem meam sequatur fortuna tua: quod si cepto casus inuiderit, scito me non praeter spem, quod res aliter efferit, sed quod sic deo euerim, pro te moriturum. His dictis & scutum a iuxta manu capiti praetendens, stridendo dextera gladio, circa horam diei sextam murum petebat, sequebantur autem ex alij, qui soli eius virtutis & multi esse cupiebant vndecim viri. Multo autem omnes antecedeat diuino quodam impetu excitatus, cum de muro custodes iaculis & sagittis vndique infinitis appeterent, atque ingentia saxa deuoluerent, quae nonnullos de vndecim deuocerunt. Sabinus autem missilibus occurrens, licet obrueretur sagittis, non tamen ante impetum cohibuit, quam summa muri prehenderet, hostesque in fugam verteret, viribus enim eius atque animi pertinacia territi, pluresque ascendisse rati non steterunt. Qua in re fortunam quis, veluti virtutibus

Titus postico
more de
futura vita lo
quitur.

Fortitum vi
rorum remu
neratio.

Sabinus vir
corporu ha
bitu paruum,
sed manu si
mul & ani
mo fortis.

Sabinus cum
11. viris mu
rum petis.

Fortuna vi.

An. mundi
4030.
à Christo
nat. 72.

Sabinus cū
trib. sociis
perit.

Antoniam
Romani in-
vadunt.

Prope templi
adytum va-
lidissima pu-
gna commis-
situr.
Angustia
ad pugnan-
dam perin-
commoda.

inuideat, semperque præclaris facinorib. officiat non incusauerit: Si quidem hic vir neq; ab incepto errauit, & offensione lapidis cum maximo crepitu pronus decidit. Vnde factum est, vt Iudæi reuersi, vbi solum & iacentem videre, ex omni cum parte iaculis peterent. Ille vero genibus nixus, & scuto protectus, primo quidem vlciſcebatur hostes, multosque ad se appropinquantès sauciauerit: vulnerum. a. multitudine remisit dexteram: & ad extremum priusquam redderet animam sagittis est obrutus, vir dignus pro fortitudine qui meliori fortuna vteretur, pro mensura vero cepti facinoris cecidit. Cæteri. a. tres pene iam summa tenentes, obruti lapidibus perierunt, & octo sauciati detracti, & in castra relati sunt. Hæc quidem tertia die mensis Iulij gesta sunt.

C A P. II.

Romani Antoniam inuadunt, & à Iudæis repelluntur.

BIduo. a. post, viginti de numero excubantium per aggeres militum, congregati, signiferum ordinis sui, & duos quosdam ex ala equitum & tubicinem vnum ad se vocant: nonaq; noctis hora per ruinas ad Antoniam ociose procedunt. occisus. a. primis custodib. somno oppressis, murum obtinent, ac buccina signum dati præcipiunt: quo cæteri quidem vigiles subito exfuscitantur, & fugiunt priusquam multitudinem quæ murum ascenderat, cernerent. nam & timor illis, & tuba imaginē quandam, vt magnum hostium numerum ascendisse crederent, ostendit. Cessat. a. signo audito, propere armat exercitum: & cum ducib. primis lectorum caterua comitatus ascendit. Cum. a. Iudæi ad templum interius confugissent, ipsi quoq; per cuniculum irruerunt, quem Ioannes aduersum Romanorum aggeres aperuerat. Dispositiq; amborum agminum seditiosi, tam Ioannis quam Simonis arcebant eos summa vi atq; alacritate repugnandi. siquidem excidij finem putabant, locum sanctū penetrasse Romanos, quod & his victoriæ principium fuit. Ad ipsum. a. adytum validissima pugna committitur: his quidem templum vi occupare certantib. Iudæis vero Antoniam versus eos repellentib. Et sagittæ quidem ac hastæ vtriusq; inuiles erant, strictis autem ensib. dimicabant: Neq; conflictu discerni poterat, ex qua parte quisq; pugnaret, permixtis viris & propter angustias permutatis, cum vocis intellectum magnitudo confunderet, multaq; mors essent vtring; armaq; simul & cadauera iacentium conculcata frangerent præliantes. Semper. a. si bellum fluctuans grauasset alteram partem, potiorum exhortatio & inferiorum conquestio nascebatur. Neque aut fugæ aut persecutioni locus est: sed propinquæ mutationes configentium, & inclinationes permixtæ fiebant exercitus. Qui vero inter primos steterint, aut occidendi aut moriendi necessitatem habebant, quod refugere non dabatur. nam & posteriores vtriusque partis, suos in frontem vrgebant, nullumque inter dimicantes bello vacuum interuallum reliquerant. Cum autem Iudæorum animi Romanorum peritiam vincerent, iamq; omnino tota acies pelleretur (à nona enim hora noctis ad septimam vsq; diei pugnant) hi quidem omnes simul excidij periculum pronutrimiento virtutis habebant: Romani vero exercitus parti (nondum enim ascenderant legiones, illisq; spes pugnantium nitēbatur) satis esse visum est in præsentia, Antoniam obire.

C A P. III.

*De Iuliano Romano milite insigni fortitudine.*An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.*Fortitudo
insignis Iu-
liani.**Iulianus dū
strato sacris
crustu solo
currit, labi-
tur.**Mors Iulia-
ni.**Heroes inter
Iudaeos.*

C A P. IV.

*Iosephi oratio pro deditiōe Iudaeorum & profugium eorum.**Titus Ioa-
nē ad bel-
lum progre-
di iubet, ne vna
secum & ci-
uitas interi-
ret simul &
templum.
Iohannis in
Iosephum
conuocia.*

10 **I**ulianus vero quidam centurio ex Bithynia non ignobilis, quem in
 bello & armorum peritia & virib. corporis & animi spritu omnium
 fortissimum ipse cognoui, vbi Romanos iam cedere & male repugnare
 conspexit (propter Titum autem apud Antoniam stabat) subito profu-
 20 **l**ijt. iamq; Iudzos vincentes solus ad interiorem vsq; templi angulum
 persecutus est. Fugiebat. a. vniuersa multitudo, neq; vim eius, neq; au-
 daciam hominis esse opinantes. At ille per medios ruens, quos alios a-
 30 **l**io dissecerat, ipsos quos occupasset interficiebat: eaq; facie nihil Cæsa-
 ri admirabilius, aut alij horribilius visum est. Verum & ipsam profecto
 fata sequebantur, quæ ab homine vitari non possunt. Calceos namque
 habens, creberrimis atque acutis clauis, vt ceteri solent milites, fixos,
 dum strato sacris crustu solo curreret, labitur magnoq; cum armorum
 sono deiectus, in tergum fugientes reduxit. Et Romanorum quidem cla-
 mor ex Antonia sublatus est, salutis eius metuentium: Iudæi vero multis
 simul gladijs & hastis vndique feriebant. Ille autem multam quidem
 40 **f**erri vim secuto excipiebat: sæpe autem conatus erigere se, percutienti-
 um multitudine reuolutus est, & faciens tamen gladio multos perculit.
 nec enim cito peremptus est, quando galea & thorace omnia membra
 neci opportuna sepius prætaxat: namq; diu ceruicem cōtraxerat, donec con-
 cissis alijs eius membris remissis vires, cum ei nemo auderet succurrere.
 Nimiū autem dolor Cæsarem tenuit, vbi tantæ fortitudinis virum in
 conspectu tantæ multitudinis videri occidi: & quod locus se quidem in-
 tercludebat auxilium ferre cupientem: alios autem, ne possent, metus
 50 **i**mpediebat. Iulianus igitur diu cum morte luctatus, cum non paucos
 interfectorum suorum saucios reliquisset, ægrè peremptus est: magna
 sui gloria, non apud Romanos tantum & Cæsarem, verum apud hostes
 quoque relicta. Iudæi vero etiam mortui rapti corpore, Romanos in
 fugam versos in Antoniam conclusere. Fortiter autem in eo pralio de-
 certauere, Alexas quidem & Gyphthæus ex agmine Iohannis: ex parte
 vero Simonis, Maluchias, & Mertonis filius Iudas, & Sozæ filius Iaco-
 bus, dux Idumæorum: Zelotæ vero fratres duo filij Iairi Simon & Iudas.

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Iechonias
voluntaria
Babylonica
captivitate
sustinet.*

*Fata, Deique
sententia
urbem inter-
ituram.*

*Iosephs vox
singulib. in
terrupta.*

*Iudaorum
nobilitatem
pl. ynni ad
Romanos
conferunt.*

*Cæsar in
transfugas
humaniat.*

autem conuicijs tyrannus Iosepho cum execrationibus lacerato, po-
stremo addidit, nunquam sibi excidium esse metuendum, quoniam Dei
ciuitas esset. Atque cum exclamatione: sane vero, inquit Iosephus, eam
puram Deo conseruasti, inuiolataque sancta mansere: nec in eum cuius
speras auxilium, quicquam impium deliquisti. sed solennia sacra con-
sequitur. Et si quidem tibi quisquam quodidianum auferat cibum, im-
pium eum hostem putabis: Deum vero, quem perpetua religione pri-
uaueris belli auxilio speras futurum. Et Romanis peccata imputas?
qui nostras leges etiam nunc tuentur: & quæ ipse intercidisti sacra Deo
reddi compellunt. Quis non inopinata mutationis causam gemat, ac
debeat ciuitatem? cum alieni quidem, hostesque impietatem tuam cor-
rigant: tu vero Iudæus, & inter leges educatus, illis quoque in has se-
uior inueniariis. Atqui Ioannes etiam poenitere malorum, non est tur-
pe in rebus extremis: bonumque tibi exemplum patriam seruare cu-
pienti propositum est, Iechonias Rex Iudæorum: qui quondam Baby-
loniis bellum sibi inferentibus, sponte ciuitate priusquam caperetur ex-
cessit, & eum cognatione sua voluntariam captiuitatem sustinuit, ne
hæc sancta hostibus proderet, Deique domum videret exuri. Quod hoc sa-
cra Iudæorum commemoratione laudatur: eumque memoria transmis-
sa per secula semper noua immortalem posteris radit. Bonum ô Ioan-
nes exemplar, & si periculum præsto sit, ego autem veniam quoque tibi
à Romanis spondeo, dum memineris, quod gentilis moneam, & Iudæ-
is ista promittam, spectarique oporteat, quis sit auctor, & unde consili-
um. Absit enim vñquam me ita captiuum viuere, vt genus aut leges
patrias obliuiscar. Rursum indignaris & clamis, mihi que maledicis.
Etiam acerbiora mereor, qui hæc aduersus fata suadeo. Deique senten-
tia condemnatos seruare contendo. Quis ignorat scripta veterum pro-
phetarum, & responsum impendens miseris ciuitati? Iam tunc enim
eius excidium prædixere, cum quis homicidium gentile cœpisset. Ve-
strorum autem cadauerum non ciuitas tantum, sed etiam templum o-
mnino repletum est. DEVS plane, Deus ipse cum Romanis ignem sibi lu-
strationis infert totque scelerum plenam exurit ciuitatem. Hæc Iose-
pho cum fleru & lacrymis prosequente, vox eius singultibus interrup-
ta est. Et Romani quidem miserati dolorem, admirati sunt. Ioannes
autem eiusque socii magis contra Romanos irritabantur, illum quo-
que capere cupientes. Nobilium tamen plurimos commouit eius ora-
tio. Et nonnulli quidem seditiosorum custodias formidantes, locis suis
manebant, iam dudum certi de suo pariter & ciuitatis exitio. Fuerunt
autem, qui capto discessionis tempore, ad Romanos confugere: in qui-
bus erant Pontifices Iosephus & Iesus. Filii vero Pontificum, tres qui-
dem Ismaelis, cui apud Cyrenen fuerat caput abscissum, & Mattheus
quatuor: alterius vero Matthei vnus, qui post interitum patris aufuge-
rat, quem Simon Giora cum tribus filiis, vt supra dictum est, interemit.
Multi autem nobiles cum Pontificibus defecerunt: eosque imperator
cum per alia humane suscepit, tum sciens in alienigenis moribus illis
versari molestum esse. in Gophnam dimisit, vt ibi manerent interem-
pti, multas etiam pollicitus possessiones cuique peracto bello se redditu-
rum. Illi quidem in destinatum municipium laxi cum omni cautio-
ne discedunt. His autem in ciuitate non vias, rumor seditiosis iterum
diffamatus est, quod Romani transfugas occidissent, vt hoc metu vide-
licer, à fuga reliquos deterrent. Et paulisper quidem hæc calliditas
eorum, sicut antea, valuit, timor autem profugere cupientes inhibuit.
Rursum autem postquam eos Titus reuocatos à Gophna cum Iosepho
causam circumfere, & populo conspici iussit, multi ad Romanos fugie-

bant;

bant. In vnum vero congregati, & ante Romanos stantes, cum lacrymis atque vlulatu seditiosos rogabant. primo quidem vt in ciuitatem Romanos susciperent, patriamq; seruant. si hoc displiceret, saltem de fano exirent, templumq; sibi liberarent. Nec enim ausuros sine maxima necessitate Romanos ignem sanctis immittere. His illi magis aduersabantur, multaque in transfugas vociferati conuicia, supra sacras portas iacula & balistas, & saxorum disposuere tormenta, vt omne quidem circum sanum spacium multitudine mortuorum sepulchro, templum vero ipsum castello simile videretur. In loca vero sancta & inaccessa, cum armis adhuc & manibus gentili cade calentibus insuliebant: & ad hanc processere legis iniuriam, vt quam Iudæos indignatione oporteret exercere, si hæc Romani admittere ptea tunc in Iudæos propria sacra temerantes, vterentur Romani milites. Nemo sane fuit eorum, qui non cum honore templum aspiceret, atque adoraret: latronesque optaret, antequam in medicabile malum contingeret, pœnigere. Titus autem dolens vicem eorum, iterum Ioannem eiusq; socios inerepabat, dicens: Nonne vos, o scelerosissimi, cancello sanctum locum protexitis? Nonne literis Græcis ac nostris incisas tabulas contigitistis, quibus ne septa cuiquam transgredi liceret edicatur? Nonne eos qui transissent, quamuis Romanus quis esset, vobis necare permisimus? Quid igitur in eo etiam mortuos conculcastis, o nocētissimi? At cur templum & externi & gentilis sanguinis confusione polluitis? Testor ego patrios Deos, & si quis vnquā hunc locum antea spexit, (nunc enim neminem credo) itemq; testor & exercitum meum & Iudæos qui apud me sunt, & vos ipsos, quod nō ego vos violare hæc compellam: quin & si locū acies vestra mutauerit, neq; accedet ad sancta quispiam Romanorum, neque quicquam in eorum contumeliam faciet. seruabo autem vobis etiam templum nolentibus.

C A P. V.

De iterata pugna exstructu aggeribus, & excursionibus Iudæorum.

Hæc Iosepho internunciante Principis dicta, latrones ac tyranni exultantes non benevolentia, sed timiditate hos sermones fieri, in superbiam tollebantur. Titus autem, qui neq; seipsos miserari eos, neq; templo parcere prospiciebat, rursus bellum gerere decreuit inuitus. Sed vniuersum quidem his militem, quod locus eum non caperet, inferre non poterat. Tricenis autem de singulis centuriis viris fortissimis lectis, etiam chiliarchis singulis millenos attribuit: hisq; duce præposito Cereali hora noctis nona iubet in custodias impetum fieri. Cum autē ipse quoq; in armis esset, vnaque descendere statuisset, amici eum propter periculi magnitudinem ducumq; dicta continuerunt. plus enim operis eum in Antonia præfidentem militum certamini facturum esse dixerat, quam si periculum subiisset; omnes enim fore sub oculis imperatoris optimos bellatores. His dictis paruit. Deinde ob hoc solum se manere locutus ad milites, vt de eorum virtute iudicaret: ne aut fortis quicquam indonatus abiret, aut contra impunitus ignauus lateret, sed omnium spectator ac testis fieret ipse, qui & vlscendi & remunerandi esset dominus; illos quidem ad aciem hora qua supra memoratum est dimisit. Progressus autem ad speculam in Antonia quid fieret expectabat. Verum hi qui missi fuerant, non ita, vt sperabant, somno oppressos inuenerunt custodes: sed coortis cum clamore, confectum manus consecrue, excubitorum autem tumultu excitæ cæteri cateruatim excurrere.

An. mundi
4034. à
Christ.
nat. 72.
Transfuga
cum lacry-
mis & vl-
lulatu seditio-
sus Iudæos
rogant.
Templum
castello si-
mile.

Titus Ioan-
nem eiusque
socios allo-
quitur.

Titus Iudæis
nolentibus
templum ser-
uare cona-
tur.

Titus, trece-
nis de singu-
lu centuriis
viris fortissi-
mis lectis in
custodias im-
petum fieri
iubet.

Titus ad spe-
culam in
Antonia
progressus
quid fieret
expectat.

An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.

*Cito & breui
momento pra-
lia mutantur.*

*Media vi-
ctoria in an-
cipiti pralio
relieta.*

*Aggeres
quatuor
regione tem-
pli extructi.*

*Romanorum
equos Iudaei
rapiunt.
Iudaeorum
& Romanorum
ad mon-
tem Eleon
pugna.*

itaque primorum quidem impetum excipiebant Romani: qui autem il-
los sequerentur, in agmen proprium incidebant, multisq; suorum velut
hostibus vtebatur. Vocis namq; agnitionem confusus partium clamor,
oculorum autem singulis nox ademerat: cum praeterea quosdam furor
caecos, alios iracundia, alios timor efficeret: idcirco obuium quemq; si-
ne discretione feriebant. Romanis quidem scutorum coniunctione se-
ptis, & per globos proflientibus, ignoratio minus nocebat: signi enim
sui quisque meminerat. Iudaei vero disiecti tam impetus quam recessus
temere facientes, saepe imaginem inter se hostium alius alii demonstra-
bant: cum reuertentem suum quisque per tenebras, quasi Romanum
aggredientem exciperet. Denique plures à suis quam ab hostib. sauciati
sunt, donec orto die, visum iam pugna discerneretur: & in acie stantes or-
dine, sagittis atque telis vterentur. Neutri vero cedebant, neque labore
fatigabantur. Sed Romani quidem & sigillatim, & multi simul in con-
spectu imperatoris de virtute certabant: illumque diem sibi quisq; pro-
motionis initium fore putabat, si fortiter dimicasset. Iudaei autem &
proprium cuiusque periculum, & quod templo meruerent, ministrabat
audaciam: quod tyrannus stans hos rogaret, alios verberaret, & ad pu-
gnandum interminationibus incitaret. Cominus autem plerumque pu-
gnatum est, sed cito & breui momento praelia mutabantur. neutra enim
pars prolixum fugae spatium vel persecutionis habebat. Pro fuorum au-
tem euentu ex Antonia tumultus erat, & confidere superantibus, & sta-
re si fugerent, acclamantium: eratque veluti quoddam belli theatrum.
nec enim vel Titum ac alios, qui vna erant quicquam eorum quae in pu-
gna gerobantur latebat. Postremo nona hora noctis cepto praelio, quin-
ta diei dissoluti sunt, cum neutri eo loco vnde pugnam iniere certa fuga
cessissent, verum mediam in ancipiti praelio victoriam reliquissent. Ro-
manorum quidem plurimi nobiliter decertarunt. Iudaeorum vero par-
tis quidem Simonis, Iudas Mertonis filius, & Simon Iosif: Idumaeque
Iacobus, & Simon, hic Cathala filius, Iacobus autem Soffa: de Ioannis au-
tem socii Gypthaeus & Alexas: & de Zelotis, Simon filius Iairi. At Ro-
manorum reliqua manus, die septimo subuersis Antonia fundamentis,
latam viam vsque ad templum fecit. admoque muro legiones, mox
aggeres inchoabant: vnum contra interioris templi angulum, qui ad
septentrionem orientemque spectabat: alterum contra exedram, ad a-
quilonis partem inter duas portas aedificatum, aliorum duorum vnum
contra porticum occidentalem templi exterioris, alterum contra septen-
trionalem. Magno tamen opus cum labore ac miseriis proficiebat, cum
matorias à centesimo vsq; stadio deportarent. Interdum autem insidiis
labebantur, cum ipsi quidem vincendi facultate minime cauerent, Iu-
dais vero propter desperationem salutis audacioribus vterentur. Non-
nulli enim equitum, quoties ad ligna suae fornem colligendum exissent,
interea dum id facerent, equos suos frenis exuros pasci sinebant: quos
Iudaei per cuneos erumpentes rapiebant. Itaq; cum id crebro fieret, Cae-
sar existimans, quod erat verum, negligentia suorum magis quam Iu-
daeorum virtute rapinas contingere, tristitia animaduersione ceteros ad
equorum custodiam reuocare statuit: vnoque milite qui equum perdi-
derat morte damnato, eo metu equos suos ceteris conseruauit. Nun-
quam enim eos posthac in pascua dimittebant, sed tanquam natura his
connexi ad necessitatem egrediebantur. Illi quidem templum oppu-
gnabant, aggeresque erigebant. Altera vero die post eorum ascensum,
multi seditiosorum, quos rapinae defecerant & fames urgebat, congre-
gati, in praesidia Romanorum, quae Eleon montem versus collocata
erant, circa vndecimam diei horam impetum faciunt. sperabant enim

primo quidem inopinatos, deinde curandi corporis causa quiescentes, facile decipi posse. Verum cognito illorum conatu Romani de propriis custodiis celeriter collecti obstabant eis, murum transcendere ac percurrere violenter ambitum conatis. Conflato autem vehementi praelio, & alia multa ab utraque parte fortiter gesta sunt: cum Romani præter fortitudinem etiam bellandi peritia, Iudæi vero immoderato impetu & effrenatis animis vterentur. Dux autem his pudor erat, illis necessitas. nam & amittere Iudæos, velut laqueis irretitos, Romanis rursus possim videri: & illi vnam spem salutis, si murum vi percurrere possent, habebant. & quidam ex ala equitum, *Pedanius* nomine, Iudæis in fugam ventis, atque in vallem coactis equo in aduersum monem à latere incitato præteruectus, rapit vnum ex hostibus fugam perentem, iuuenem & grauem corpore, & armis vndique septum, collo comprehensum. Tantum se inclinavit equo currente, tantamque dexteræ vim itemque cæteri corporis, & equestris peritiæ demonstravit. Iste quidem tanquam munus aliquod rapuisset, captivum ferens, ad Cæsarem venit. Titus autem vires eius qui ceperat admiratus & captiuo quia murum aggredi tentauerat supplicio tradidit, ipse templi oppugnationem curabat, vtq; aggeres mature fierent perurgebat. Inter quæ Iudæi aduersis præliis male tractati, tumescere paulatim bello, & in templi serpente perniciem, sicut in putrefacto corpore assoles, membra peste occupata, præuenientes ne ulterius procederet, abscindebant. Porticus enim parte, quæ ab Aquilone in orientem pertinens Antoniz iungebatur, incensa, deinde ad viginti fere cubitos abrupte, immisso sanctis incendio manibus suis. Biduo autem post, prædicti mensis vicesimo & quarto die, Romani porticum inflammare: & vsque ad quartumdecimum cubitum igne progresso, Iudæi similiter culmen abiciunt, neq; omnino recedentes ab operibus, & Antoniz continentia dirimentes, cum liceret eis ac deberent incendium prohibere. Itaq; immisso igne, cursum eius otiose pro sua utilitate metiebantur. Circa templum autem nunquam prælia cessauere: sed frequens erat paulatim contra se excurrentium pugna. Iisdem autem diebus, quidam ex Iudæis, vir & corpore brevis, & vultu despicabilis, tamque genere quam rebus alijs viliissimus, Ionathas nomine, progressus ad Iohannis Pontificis monumentum, cum alia multa superbe ad Romanos prolocutus est, tum quem fortissimum haberent ad singulare prælium prouocauit. At qui contra stare, multi quidem dedignabantur: erant autem inter eos (vt assoles) etiam qui timerent: quosdam vero non inconsulta mouebat ratio, cum mortis cupidus non debere confluere. Nam qui de salute desperassent, eos neque cautos impetus habere, neque Deum vereri. & cum his in discrimen venire, quos neque vincere magnum sit, & vinci cum de honestamento periculosum, non fortitudinis sed ferocitatis videri. Quum autem diu nemo procederet, multaque Iudæus eorum timiditati illuderet, homo arrogans & superbus, Romanus ex ala equitum nomine *Pudens*, insolentiam eius exosus, fortasse autem etiam corporis breuitate sublarus, inconsulte profiliit: & cæteris commissa cum eo pugna risum præbuit, à fortuna proditus. Lapsus enim Ionathas interfecit, deinde pede supra mortuum posito laua scutum, dextraque cruentum gladium corruscabat: armisque cum fremitu concussis, exeroitu & iacenti insultans, spectantibus Romanos increpabat: donec eum tripudiantem & vana iactantem, *Priscus* centurio sagitta transfixit, eoq; facto, & Iudæorum & Romanorum clamor varius excitatus est. Ille autem dolore in vertiginem tortus, supra corpus hostis incubuit, bellique felicitatem ratione carentem, quam velox ultro sequeretur ostendit.

An. mundi
4034.
à Chrisk.
nat. 72.

*Pedanius vir
fortis & o-
mnis peritus.*

*Captiuus
supplicio af-
fectus.*

*Iudæi templi
porticum in-
cendunt.*

*Iudæi im-
misso igne
cursum eius
otiose meti-
untur.
Ionathas Ro-
manorum
fortissimum
ad singulare
certamen
promocat.*

*Pudens cum
Ionathas pu-
gnat, & in-
terficitur.*

*Ionathan
Priscus cen-
turio sagitta
transfigit.*

CAP. VI.

Romani flammis pereunt dolo Iudaico, & de Artorio quodam.

An. mundi

4034.

à Christ.

nat. 72.

*Iudæi porticus spatium
sylvæ aridis
sulfure ac
bitumine re-
plent.*

*Romano-
rum inflam-
ma calamita-
tis.*

*Cæsarem
Romanorum
in flamma
constituto-
rum miseri-
cordia tan-
git.*

*Longus se-
metipsum
occidit. &
Lucius mori-
tur, Artori-
us vero
calliditate
servatur.
Porticus
templi ex-
usta.*

Seditionis vero templum tenentes aperte quidem & quotidie militibus in aggeribus positis repugnabant. Vicesimo autem septimo die prædicti mensis, huiusmodi dolum excogitant. Occidentalis porticus spaciū, quod inter culmen & trabes erat vacuum, sylvis aridis, itemque sulfure ac bitumine replere. Deinde velut oppressi cedebant. Quare multi quidem temerarii fugientibus instabant, & in porticum ascendere positis scalis nitebantur. qui vero prudentiores erant, nullam fugæ causam Iudæis fuisse cogitantes, locis suis manebant. Verum porticu repleta his qui ascenderant, ignem immittunt Iudæi. excitataque undique subito flamma Romanos & qui extra periculum steterunt ingens stupor inuasit, & desperatio quos incendium ceperat occupavit. flammis enim cincti semetipsos retrorsum in oppidum, alii vero in hostes præcipitabant: multi spe salutis desilientes in pureos, illico debilitabantur: alios, dum conantur, præveniebat incendium: alii ferro flammam antevertebant, statim vero & alios fugientes ignis comprehendebat, plurimum peruegatius. Cæsarem vero licet morientibus indignaretur, quod iniussu porticum ascenderant, misericordia tamen eorum tetigit. Cumque nemo prohibere posset incendium, hoc erat tamen solatio pereuntibus, quia videbant eius dolorem, pro quo ipsi animam perderent. Vociferans enim & ante alios proiliens, & comites suos quam possent auxilium ferre obsecrans, cernebatur. Eiusque voces & affectiones quisque, velut aliquam præclarissimam sepulturam, secum auferens moriebatur. Nonnulli tamen recepti in parietem porticus laterem, flammarum quidem periculum evasere: obsessi autem à Iudæis, cum diu faucibus resistissent, postremo universi cecidere. Post omnes autem quidam iuuenis, nomine Longus, toti huic ornamenti fuit calamitati: & quamvis sigillatim digni sint memoria qui perire, omnium tamen fortissimus demonstratus est. Quem Iudæi quidem, & quia fortis erat, & qui interficere eum cupiebant, ad se descendere promissa fide hortabantur. Frater vero eius Cornelius, qui ex altera parte stabat, ne gloriam suam Romanamque militiam dehonestaret, orabat: cui magis obtinuerat: sublatumque altius gladio, ut ab utrisque partibus ceruicetur, semetipsum occidit. Eorum autem quos ignis oblederat, Artorius quidam calliditate servatus est. Appellato enim clara voce Lucio quodam, commilitone & contubernali suo: hæredem te, inquit, relinquo totius patrimonii mei, si me exceptis. Cum autem ille prompto animo accurtisset, ipse quidem qui se in eum proiecerat, vixit: Lucius vero pondere oppressus, contritoque lapidibus solo allisus, continuo moritur. Ea calamitas paulisper quidem Romanis tristitiam comparavit, id posterum tamen cautiore effecit, & aduersus Iudæorum insidias iuuit, quibus plerumque loca moresque hominum nescientes ladebantur. Exusta est vero porticus ad turrim vsque Ioannis, quam ille Belli tempore quod cum Simone gerebat, supra postes qui in Xystum ducebant ædificauerat. reliquum vero Iudæi, postquam consumpti fuerunt qui ascendebant, absciderant: Postero autem die Romani quoque porticum qui in Boreæ parte fuit, ad orientalem vsque totam incendunt: continuentem angulos eius, quæ appellatur Cedronos, super vallem ædificata: unde etiam profunda erat & horribilis eius altitudo:

CAP. VII.

De fame Iudæorum.

Citea templum quidem ira se res habebant. Eorum vero qui per ciuitatem fame corrumpebantur, infinita multitudo moriebat. Inenarrabiles autem clades eueniebant. Per singulas namque domos, sicubi aliqua vestigia cibi apparuissent, bellum ilico gerebatur: & amicissimi inter se ad manus veniebant, miseris diripientes animis viaticum. Fides autem penuriz nec morientibus habebatur: sed etiam quos viderent expirare, scrutabantur latrones: ne quem forte cibum sine occultans quispiam, moreretur. Ipsos autem spes egestate victus hiantes, veluti canes rabidos decipiebat: & impingentes in ostia, tanquam ebrii ferebantur, easdemque domos bis ac ter eodem momento desperatio ne inqueiebant: omniaque dentibus necessitas subigebat: & ea colligentes quæ nullum, quamuis sordidissimum mortuorum animalium, non horreret, comedere patiebantur. Denique nec cingulis nec calcementis abstinere, coriaque scutis detracta mandebant. Quinetiam fœni veteris laceramenta victui habebantur: cuius nonnulli exiguum pondus quatuor Atticis venundabant. Et quid opus est famis improbitatem ex rebus anima carentibus demonstrare? Factum enim relatus sum, neque apud Græcos, neque apud Barbaros cognitum, & dictum quidem horrendum, auditu vero incredibile. Itaque libenter hanc calamitatem intermitterem, ne mentiri me posteri æstimarent, nisi testes multos haberem: & fortasse frigidam referrem gratiam, parcius ea disferens, quorum fata perpeffa est.

CAP. VIII.

De muliere qua pro fame filium coxerat.

Mulier quædam ex numero trans Iordanem habitantium incolarum, Maria nomine, Eleazari filia de Vico Vetezobra, quod significat domus hyssopi, genere ac diuitiis nobilis, cum alla multitudine fugiens in Hierosolymam recepta, cum cæteris obfidebatur. Huius alia quidem bona tyranni diripuerunt, quæ ex transmanis locis in oppidum comportauerat. Reliquias vero conditorum, & si alimenta reperissent, irumpentes domum eius satellites, quotidie auferbant. Grauius autem mulier indignabatur: proptereaque sæpiissime raptoribus maledicens, & imprecans, eos contra se vehementius irritabat: cum neque iratus, neque miserans, eam quisquam vellet interficere. Sed victum quidem parando aliis parabat: vndique autem adempta iam erat ei etiam rapiendi facultas, famæque visceribus & medullis irrepserat. Plus vero quam famæ iracundia succendebat. Igitur vi animi ac necessitate impulsæ, rebus aduersis contra naturam excitatur: raptoque filio, quem lactentem habebat, miserum te, ait, infans, in bello & fame & seditione cui te seruauero? Apud Romanos etiam si vixeris seruiturus es: famæ autem præuenit seruitutem: his vero seditiosi scruiores sunt. Esto igitur mihi cibus, & seditionis furia, & humanæ vitæ fabula, quæ sola deest calamitatibus Iudæorum. Et hoc simul dicens, occidit filium, coctumque medium comedit. ad opertum vero reliquum seruauit. Ecce vero aderant seditiosi, & contaminatissimi nidoris odore capti, mortem ei statim, nisi quod parasset, ostenderet, minabantur. Illa vero bonam partem se reseruare respondens, aperti filii reliquias. Illos autem confectum horror cepit atque dementia, visuque ipso dirigerunt. At mulier, & hic, inquit, est verè filius & facinus meum, comedite: nam

An. mundi

4034.

à Christ.

nat. 72.

*Intestinum**bellum Iudæorum**fame pereuntium.*

& ego

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Calamitas
Romanis
nunciata.*

4. Reg. 6.
Ant. lib. 9.
c. 4.

& ego comedi. Nolo ut sitis aut foemina molliores, aut matre misericordiores. Quod si vos pietatem colitis, & mea sacrificia repudiatis, ego quidem comedi, reliquum eius me manebit. Post hoc illi quidem tremētes exierunt, ad hoc solum timidi, vixque hoc cibi matri cessere. Mox autem repleta est eo scelere tota ciuitas: & vnusquisque ante oculos sibi cladem illam proponens, tanquam hoc ipse admisisset, horrebat. Ab omnibus autem quos fames vrgebat, properabatur ad mortem & beati appellabatur, qui prius quam id paterentur interissent. Cito autem Romanis etiam nunciata est illa calamitas: eorumque alii non credebant, alii miserabatur, multos autem vehementius eius generis odium cepit. Cæsar autem super hoc Deum placabat: siquidem Iudæis pacem obtulisset, eisque liberam proposuisset omnium obliuionem quæ commiserant. Illos autem pro concordia seditionem, bellum pro pace, pro satietate atque opulenta famem optasse: & qui propriis manibus templum, quod ipse eis seruasser, incendere cœperant, huiusmodi alimentis eos esse dignissimos. Veruntamen scelus huius nefandi videns, ruina sese patriæ operitum: neque relictum in orbe terræ, ut sol inspicat ciuitatem, in qua matres sic vincerentur. Ante matres autem patribus huiusmodi alimenta deberi: qui nec post eiusmodi clades arma deponerent. Simul hæc dicens, desperationem hostium reputabat, nec eos sanam mentem recepturos existimabat, qui cuncta iam pertulissent, quibus antequam ea paterentur, mutare sententiam sperabantur.

C A P. IX.

De expugnatione muri & incendio Templi.

O Crauo autem die mensis Augusti, cum duæ legiones aggeres perfecissent, ad exedram occidentalem templi exterioris admoventi arietes iussit: cum diebus ante sex, qui firmissimus erat aries, parietem sine intermissione pulsando, nihil omnino profecisset. Verum & huius & cæterorum magnitudinem structura lapidum superabat. Septentrionalis autem portæ alij fundamenta suffodiebant: multumque fatigati, exteriores tantum lapides euellere potuerunt, ab interioribus autem portæ sustinebantur, tamque diu mansere, donec instrumentorum & vestium conatibus desperatis, Romani scalas porticibus applicuerunt. Iudæi vero præueni, ne eas subire prohiberent, cum his congressi dimicabant. Et alios quidem retro depellentes præcipitabant, accedentes alios subsidio trucidabant. multos de scalis egredientes, prius quam se secutis obtegerent, ferientes gladiis præualebant, nonnullas a scalas armatorum plenas, in latus declinantes, deieciabant. Unde Romanorum quoque non parua cades sequebatur. Alii signis ablati pro his decertabant, rapinam eorum grauissima fore rursipitudini ducentes. Postremo tamē Iudæi & signis potiuntur: & eos qui vna ascenderant interficiunt, cæteri vero clade intereuntium perterriti descendunt. Romanorum quidem nemo non aliquo facto opere procubuit. Seditioforum autem, qui prioribus præliis etiam tunc fortiter pugnaverunt, & præterea Eleazarus fratris Simonis tyranni filius. Titus autem cum videret se alieno templo cum damno & nece militum patere, ignem portis subici iussit. Inter hæc autem ad eum profugi veniunt, Ananus Ammauntinus, Simonis fratres crudelissimus, & Archelaus filius Magadati: idcirco sperantes veniam, quod Iudæos victores reliquerant. Titus autem, cum eorum in Iudæos crudelitatem audiret, utrunque obtruncare decreuit. Dicebat enim necesse erat, non voluntate venisse: neci huiusmodi.

Romanos Iudæi vincunt, eorumque signis potiuntur.

Simonis fratres duo ab eo desiciunt.

se, incensam ipsorum causa patriam deferentes. Veruntamen cohibuit iracundiam fides, eosque dimisit: sed non eo loco habendos, quo etiam alios credidit. Iam vero portis milites ignem admovent, liquefactoque argento cito liquidum flammæ absumpserant, cum subito audire proximas inde porticus corripuere. Iudæis vero ignem circum se videntibus, corpora simul animasque ceciderunt: & stupore attoniti, adiuuare quidem vel extinguere nemo conatus est: stantes vero aspicebant, nec tamen his quæ absumerentur dolentes. saltem ut quod reliquum esset saluum haberent, animum colligebant. Illo quidem die, & quæ secuta est nocte, crescebat incendium: paulatim enim nec simul vadique inflammari porticus potuerunt. postero autem die Titus parte militum iussa incendium restringere, perque proxima portis loca viam sternere, ut facilius agminibus esset ascensus; rectores ad se conuocat: sexque collectis qui erant proceres, Tiberio Alexandro totius militiæ præfecto, & Sexto Cereali quintæ legionis præposito, & Lergio Lepido 10. & Tiro Frigio 15. cum quibus erat etiam Aternius Fronto magister duarum Alexandrinarum legionum, & Marcus Antonius Iulianus procurator Iudææ, congregatisque præterea chiliarchis & procuratoribus, consilium de templo proposuit. Aliis quidem videbatur 20 lege belli vrendum esse: nunquam enim Iudæos à nouis rebus posse desinere templo manente, quo omnes ubicunque essent colligerentur. Nonnulli si templum reliquissent Iudæi, neque armis pro eo quisquam cerneret, conseruandum esse suadebant: si vero id pugna obtinuissent, ignibus consumendum: quoniam castellum iam videretur esse non templum: & piaculum non ipse, verum illi qui id fieri coegere, committerent. Tito autem, nec si super stantes dimicaret Iudæi, pro hominibus anima carentia vlciscendum esse dicente, neque se vnquam tantum opus incendurum: iam enim Romanorum fortè hoc damnum, sicut ornamentum quoque fore impetii, si maneret: iam ceteri quid vellet, ad eius accedunt sententiam, Fronto, Alexander & Cerealis. Tunc quidem consilium dimisit: iussisque militibus quiescere, itemque ducibus, ut his in proximæ validioribus vteretur, viam sternere per ruitas lætis ex cohortibus imperat, ignemque restringere. Illo quidem die Iudæos labor timorque ab impetu continuit. Postero autem collectis viribus, & recepta fiducia, per orientalem portam contra templi exterioris custodiam fortiter excepere: septique scutis, à fronte mutum condensæ acie imitantur: certum tamen erat eos non diu duraturos, quod & multitudine infatigantium & animi vincerentur. Cæsar autem prius quam verteretur acies (nam pugnam ex Antonia prospectabat) cum equitibus lætis venit auxilio, impetum vero eius non sustinuerunt Iudæi: sed primis interfectis, plerique fugam petunt: & cedentibus quidem Romanis, reuertentes instabant: cum autem illi retrorsissent: iterum refugiebant: donec circa horam quintam, Iudæi vi coacti templum introire conclusi sunt. Titus autem discessit in Antoniam, decreto postridie mane cum omni exercitu aggredi, templumque oppugnare. Sed id plane Dei sententia iam dudum igni damnauerat: euolutisque temporibus aderat fatalis dies, qui erat decimus dies mensis Augusti, quo etiam prius à Rege Babyloniorum fuerat concrematum. A domesticis autem causam principum sumpsit incendium. Nam cum paulisper Titus discessu seditionis quicquissent, Romanos rursus aggrediuntur, custodumque templi cum ignem exterioris fani restringentibus pugna committitur.

Hicque Iudæis in fugam versis vsque ad templum accesserunt.

An. mundi
4034.

à Christo
127. 72.

Iracundiam
Titi fides q.
hibet.

Iudæorum
nemo incen-
dium extin-
guere cona-
tur.

Titus resti-
tus ad se con-
uocat.

Titus consi-
lium de tem-
plo proponit.

Titus Roma-
ni cum equi-
tibus lætis
auxilio ven-
it.

Templum ab
Romanis de-
cimo mensis
Augusti die,
quo etiam
prius à Baby-
loniorum Re-
ge, concrema-
tur

CAP. X.

Quemadmodum templum incensum est inuito Tito.

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.

*Miles Roma-
nus inuito, Ti-
to, templum
incendit.*

*Incendium
templi.*

*Ingens cada-
ver in templo &
calamitas,*

*Titus sanctum
templi serva-
re, idque syn-
agoga con-
servare.*

Hic itaque tunc militum quidam, non expectato cuiusquam edicto, neque tantum facinus veritus, sed diuini quodam morus impetu, à contubernali suo sustollitur: & ex ardente materia raptum ignem in fenestram inferit auream. Unde ad membra circa templum, & edificata de septentrionali regione aditus erat. Flamma vero excitata, ludæorum quidem calamitate dignus clamor exoritur, & ad subueniendum properabant: neque iam vitæ parcendum rati, neque viribus temperandū, amisso eo cuius gratia cautissimi videbantur: in aurea. hoc Tito quidam nunciat. Et ille (namque casu in tabernaculo quiescebat sicut à prælio redierat) exilit: templumque curriculo perit, prohibitorum incendium: omnesque post eum duces, & hos agmina perterrita sequebantur. Clamor autem ac tumultus erat tanto exercitu sine ordine concitato. Cæsar, voce simul ac dextera pugnantibus signo dato, ignem iubebar extingui. Sed neq; vox eius audiebatur, quod aureoorem maior clamor obstrueret, nutumq; dextera non attendebant, quam alios bellum, alios ira distraheret. Introcurrentium vero agminum impetū, non præcepta neque interminationes continebant: sed quo furor eos duceret, sequebantur. Ad ipsos autem introitus confert, multi quidem se se inuicem conculcabant: multi vero ardentibus adhuc & fumantibus porticum incidentes ruinis, eadem quæ victi patiebantur. Cum vero ad templum accessissent, edicta quidem Cæsar non audire simulant, præcedentem quisq; ve ignem immitteret hortabatur: seditis a iam subueniendi quidem spes nulla erat, sed fuga & cædes omnia possidebat. Magna vero populi multitudo inuoluta & incrimis, ubique occupati fuerant, interficiebantur. Et circum aram quidem ingens mortuorum numerus congeriebatur: per gradus vero templi, & sanguis multus profuebat, & eorum corpora qui supra ceciderant delabebantur. Cæsar autem ubi neque impetum insipientium militum continere poterat, & flamma dominabatur, intro cum rectoribus ingressus, & sanctum templi, & quæcunque illic erant aspexit, ea quidem quæ apud alienigenas erat fama meliora, iactatione vero & opinione domestica non minora. Cum autem flamma nondum ex vlla parte ad interiora penetrasset: nec membra quæ circum templum erant depasceretur, quod erat verum, existimans adhuc illud posse seruari, & ipse profuit, militisque rogare ut ignem restingerent conabatur: & Liberalem centurionem de stipatoribus suis, fuisse multatos qui non obedirent iussu arceret. Illorum autem furor bellicus impetus quidam vehementior, ludæorumque odia, & Cæsar's reuerentiam & prohibentis motum superabant: plerisque autem prædæ spes incitabat, suspicantes intrus omnia pecunia referta esse: quoniam fores auro factas cōspicerent. Præterea quidam miles ex his qui intrauerant, quum Cæsar ad inhibendum incensum cucurrisset, ignem iam cardinibus portæ subiecerat. tamq; subito postquam flamma intus apparuit, & duces cum Cæsare discebant, & stantes extra succendere nemo prohibebat. Templum quidem hoc modo inuito Tito exaruit. Sed quamuis hoc multum quis desendum putet, ut opus omnium quæ audiuimus aut vidimus maxime admirabile, tam exstructionis genere, quam magnitudinis, itemque magnificentie in singulis rebus, & gloriæ quæ de sanctis habebatur, maximum tamen ex fato capiet solatium: quod ut animalibus, ita operibus locisque fatum sit ineluctabile. Mirabitur autem in eo etiam circūacti temporis fidem. Nam & mentem, ut dictum est, cumque diem

serua-

seruauit, quo primum à Babyloniis templum erat incensum. Et à prima quidem structione templi, quam Solomon Rex inchoauerat, vsque ad hoc excidium, quod euenit secundo anno principis Vespasiani, mille centum triginta colliguntur anni, & septem menses ac dies quindecim. A posteriore vero, quam secundo anno Cyri Regis Aggæus fecerat, vsq; ad excidium quod Vespasiano imperante sustinuit ciuitas, anni sexcenti triginta nouem, & dies quadraginta quinque.

CAP. XL

De sacerdotibus, gazophylacis & porticu.

Cum templum autem incenderetur, etiam quicquid in maius forte venisset rapiebatur, & cades erat infinita deprehensorum. Nec actum fuit ætatis miseratio, aut reuerentia castitatis: sed & pueri & senes & sacri & profani similiter intericiebantur, atque omne genus hominum belli calamitas persequabatur, vnaque supplices cum repugnantibus necabantur: flammaq; ulterius progrediens, cum gemitu occumbentium concrepabat. Et pro altitudine quidem collis, ardentisq; operis magnitudine, totam quis ardere crederet ciuitatem. Illo autem clamore nihil maius aut horribilius excogitari potest. Nam & Romanorum legionum fremitus erat, & seditionum ferro ignique clausorum clamor ingens, & populi sursum deprehensi ad hostes fuga cum stupore, ac calamitatis conquestio: in colle autem constitutis, etiam multitudo oppidi consonabat. Iam vero multi fame maridi, in mortem pene luminibus clausis, postquam ignem templi videre, in questus interim vires clamoremque receperunt: Resonabat autem & trans fluuium regio, & montes circumpositi grauiorem sonitum reddebant: & tamen erant clades acerbiore tumultu. Nam collem quidem in quo templum erat exuri radicitus quis putaret, ita vndique flamma plenum: videbatur autem sanguis igne largior esse, pluresque interfectoibus interfecit: omnisque terra cadaueribus tegebatur, & supra corpora mortuorum gradientes milites cursum fugientium sequebantur. Latrocinialis quidem multitudo, tandem pulsus Romanis, in exterius templum, deinde in ciuitatem euadit: populi autem quod fuit reliquum, in exteriori porticum confugerat. Sacerdotum autem nonnulli, primum veribus, itemque sedibus suis, quæ ex plumbo factæ erant, aulsis, in Romanos pro mililibus vrebantur: deinde cum nihil proficerent, ignisque in eos euomeretur, in parietem secedentes octo cubitis latum, ibi manebant. Duo tamen ex nobilibus, cum ad Romanos transeundo seruari possent, aut communem cum cæteris durare fortunam, semetipsos in ignem iniicere, & cum templo concremati sunt, Meierus filius Belgæ, & Iosephus Dalzi. Romani autem, quod frustra se circum templum ædificiis parcere iudicabant, cum ipsum templum arderet, omnia simul incendant, & quicquid ex porticibus reliquum erat, & portas: præter vnâ ex parte orientali, alterâ ex meridiana, quantum eas quoque postea funditus euerterint. Quinetiam arculas, quæ gazophylacia vocantur, incendunt, in quibus magna vis erat pecuniarum, ac plurimum vestium, aliaque bona, & (vt breuiter dicam) omnes Iudæorum congestæ diuitiæ, quod opulentissimus quisque illuc totas domos exhauserant. Venerunt autem etiam in eam quæ restabat vnâ porticum, extra templum quo confugerant ex populo mulierculæ, itemque pueri & promiscua multitudo, prope ad sex hominum millia. Sed prius quam de his Cæsar quicquam decerneret, vel ducibus imperaret, ira flagrantem milites incendunt porticum, Hincq; contigit, vt alii quum se ex flamma

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.

*A prima
structione
templi quam
Solomon Rex
inchoauerat
vsque ad hoc
excidium
quot anni.*

*Clamor &
ululatus In-
daorum per-
contium.*

*Templum
sanguine &
igne reple-
tum.*

*Duo nobiles
semetipsos in
ignem iniici-
unt.*

*Circa tem-
plum omnia
incensa.*

*Sex homi-
num millia
in porticu
flamma per-
cunt.*

An. mundi
4034.
à Christi.
nat. 72.

Pseudoprophetæ a tyrannu subornati.

præcipitarent morerentur, alios i, sa corrumperet: ex tanto autem numero nemo seruatus est. Hic causa interitus quidam Pseudopropheta fuerat, qui eo die prædicauent in ciuitate, quod eos in templum Deus ascendere signa salutis accepturos iuberet. Multi enim à tyrannis tunc subornati Prophetæ, populo denunciabant, vt expectarent Dei auxilium, quo propterea minus profugerent, & eos qui supra timorem & custodiam herent, spes retineret. Cito autem in aduersis homini persuaderetur. Quod si etiam malorum liberationem polliceatur qui fallit, necessario qui ea patitur, spei totus efficitur.

CAP. XII.

De prodigijs excidium Hierosolymæ præcedentibus & presagijs.

Populi excacatio.

Primum prodigium. Cometes gladio simili.

II. Prodigium lumen clarissimum circum aram & templum noctu effulget.

III. Prodigium, boi agnum in medio sani parit.

IV. Prodigium, anea templi porta sponte sese aperit.

*V. Prodigium, currus, & armata acies transnantes nubi-
la.*

VI. Prodigium, vox in intimo templo.

VII. Prodigium, Iesu plebs de rusticis clamor & mors.

Denique miserabilis populus, illis quidem fallacibus Deumque calumniantibus, credulus erat. Certis vero prodigijs & futuram solitudinem prænunciantibus, neque attendebant animo, neque credebant: sed velut attoniti, nec aut oculos habentes, aut animas, edicta Dei dissimulauere: modo cum supra ciuitatem sidus itetis simile gladio, & per antrum perseuerauit cometes: modo cum ante defectionem primique belli motus ad diem festum Azymorum populo conueniente (octauus autem dies erat Aprilis mensis) nona hora nocturna, circum aram itemque templum tantum lumen effulsit, vt clarissimus dies puraretur: & hoc vsque ad mediam permansit horam: quod imperitis quidem bonum augurium esse videbatur: sacrorum vero peritis, prius quam eueniret, statim diiudicatum est. Eodemque festo die etiam bos, cum ad hostiam duceretur, agnum in medio sani peperit. Orientalis autem porta interioris templi, cum esset anea atque grauissima, & sub vespertam vix à viginti viris clauderetur, serisque ferro vindictis obseraretur, pessulosque altos haberet in faxem lumen demissos, vno perpetuo lapide fabricatum, visa est noctis hora sexta sponte patescere. His autem curriculo per custodes templi magistratui nunciatis, ascendit ille, vixque eam poruit claudere. Verum & hoc iterum ignaris quidem signum optimum videbatur. Deum namque bonorum portam sibi aperuisse dicebant. Prudentiores vero templi tutamen sponte sua dissolutum ini cogitabant: & hostium donum esse portas aperiri: solitudinemque illo ostenso signari inter se pronunciabant. Post dies autem festos diebus paucis, vicesimo primo die mensis Maii visio quidam apparuit fidem excedens. Pro fabula autem fortasse quod dicturus sum haberetur, nisi qui viderunt superessent, & clades dignæ prælagis secuta fuissent. namque ante solis occasum visi sunt per inane ferrei currus totis regionibus, & armata acies transnantes nubi-
la, & ciuitati circumfusi. Festo autem die, quam Pentecosten vocant, nocte Sacerdotes intimum templum more suo ad diuinas res celebrandas ingressi, primum quidem morum, quendamq; strepitum senserunt: postea vero subitam vocem audire, quæ diceret, Migremus hinc. Quod autem his horribilius fuit, Iesus quidam, filius Anani, plebeius & rusticus, quadriennio prius quam bellum gereretur, in summa ciuitatis pace atque opulentia, cum ad festum diem venisset, quo ategias in honorem Dei componi in templo ab hominibus mos est, repente exclamare cepit: Vox ab oriente: Vox ab occidente: Vox ab quatuor ventis: Vox in Hierosolymam & templum: Vox in maritos novos nouasque nuptas: Vox in omnem hunc populum. Atque hæc interdiu noctuque clamitans, omnes ciuitatis vicos circuibat. Nonnulli autem virorum insignium, aduersum omen indigne ferentes, corripunt hominem,

multisque verberibus afficiunt. Ille autem neque pro se, nec ad eos qui se mulstabant, secreto quicquam loquutus, eadem quæ prius vociferans persequerabatur. Magistratus autem rati, quod erat verum, magis diuinum esse hominis motum, ducunt eum ad Romanorum præfectum: vbi plagis vsque ad ossa laceratus, neque supplex cuiquam fuit. neque lacrymauit: sed vt poterat inclinans maxime flebiliter vocem ad singulos istius respondebat: Vx vx Hierosolymis. Albino autem interroganti (is namque iudex erat) quis esset, vel unde ortus, aut cur ista diceret, nihil retulit. Non prius autem cessauit à luctu miseræ ciuitatis, donec eum.

10 Albino furere iudicatum dimisit. Ille autem ad belli vsque tempus neque adibat quenquam ciuium, neque loqui visus est: sed quotidie velut orationem quandam meditatus, Vx vx Hierosolymis querebatur. Sed nec imprecatus est cuiquam, cum in dies singulos muldaretur, nec vitium offerentibus bene dicebat. Sola vero eius responsio ad omnes erat, triste prægium. Maxime autem diebus festis vociferabatur: idque per annos septem & quinque menses continuos faciens, neq; voce rauior fuit, neque delassatus est, donec obsidionis tempore ipsa tre perspectis auguriis ipse quieuit. Supra murum enim circumiens iterum, Vx vx ciuitati ac phano ac populo, voce maxima clamitabat. Quum autem ad

20 extremum addidisset, vix autem mihi, lapis tormento missus eum statim peremit, animamque adhuc illa omnia lugentem dimisit. Hæc si quis reputet, profecto iuueniet, Deum quidem hominibus consulere, modisq; omnibus præmonstrare quæ sint eorum generi salutaria: ipsos autem ob dimentiam suam malis voluntariis interire: quandoquidem & Iudæi post Anroniam captam quadratum phanum fecerant: cum in sacris libris scriptum haberent, capiendam ciuitatem ac templum, si fanum quatuor angulis esset effectum. Sed quod maxime eos ad bellum excitauerat, responsum erat ambiguum, itidem in sacris libris inuentum, quod

30 eo tempore quidam esset ex eorum sinibus orbis terræ habiturus imperium. Id enim illi quidem quasi proprium acceperunt, multique sapientes interpretatione decepti sunt. Hoc autem plane responso, Vespasiani designabatur imperium, qui apud Iudæam creatus est imperator. Sed enim homines fatum vitare non possunt, etiamsi præuiderint. At vero hi signorum quædam pro sua libidine interpretati sunt, alia contempserunt: donec patriz excidio suæque perniciæ, eorum iniquitas confutata est.

An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.

Iesus per annos septem & 5. menses vociferatur. Iesum in muro lapu tormento missus peremit.

Iudæi signa pro sua libidine interpretantes patriz excidii scilicet perniciem accersunt.

C A P. XIII.

De imperio Titii & sacerdotum interficiendis.

40 R Omani quidem, postquam seditiosi ad ciuitatem confugisse, templo itemq; omnibus circum locis ardentibus signa in fano reposuere contra portam orientalem: hique ibi sacrificio celebrato, maximis cum clamoribus declarabant Titum Imperatorem. Vsque adeo vero præda satiati sunt milites vniuersi, vt in Syriam dimidio quam pridem fuerat precio pondus auri veniret. Ex his autem sacerdotibus, qui in templi pariete perdurauerant, puer sitiens à Romanis custodibus pacem petebat, sitimque facebatur. Sed vbi illam ætatis quam necessitatis misertum, dedere ei dexteram, & ipse bibis, & quam secum attulerat lagena repleta, sursum refugens abiit ad suos: nec eum quisquam custodum assequi valuit, sed eius perfidiz maledicebant. Ille autem nihil se præter placita fecisse dicebat. Dexteram enim sibi datam, non vrapud ipsos remaneret, sed vt tantum descenderet, atque vt aquam acciperet: quæ cum fecerit, in fide mansisse. Astutiam quidem propter ætatem, maxi-

Dimidio pro tio pondus auri venit. Dolus pueri.

An. mundi
4034. à
Christ. na.
72.

*Sacerdotes
veniam pe-
tunt. Titus
vero duci
homines ad
supplicium
subet.*

*Seditiosi Ti-
tum ad col-
loquia pro-
vocant.*

*Titi ad Iu-
daeos per in-
terpretem
oratio.*

*Iudaeos con-
tra Romanos
ipsum ex-
citavit Iu-
damaus.*

me pueri, qui decepti fuerant, mirabantur. Quinta vero die sacerdotes oppressi fame descendunt, & à custodibus ad Titum perducti, vt salutem sibi concedere orabant. Ille autem veniz quidem tempus illum praterisse farus, perisse vero id cuius eos gratia merito conferuasset, decere autem sacerdotes interire cum templo, duci homines ad supplicium iubet. Sed tyranni cum sociis, quoniam bello vndique tenebantur, circumdati autem nusquam erat fuga copia, Titum ad colloquia prouocant. Ille autem pro humanitate naturali saltem oppidum seruare cupiens, & amicis praterea suadentibus (larrones enim iam moderati- res factos esse arbitrabantur) in parte occidua templi interioris consistit. Hic enim super Xystum erant portae, ac pons qui ciuitatem superiorem templo iungebat, isque tunc inter tyrannos ac Titum interueniebat. Multi autem militum vtrinque densi astabant: Iudaei quidem circum Simonem ac Ioannem suspensi spe veniz: Romani vero ad Caesarem speculandi studio, qualiter eos reciperet. Edicto autem dato militibus, Titus, vt & iracundiam & sagittas continerent, adhibitoque interprete, quo argumento superior ostendebatur, prior alloqui coepit. Etiamne saturati estis patriz malis, & viri quibus neque virtutis nostrae, neque infirmitatis propriae venit in mentem? sed inconsulto impetu ac furore perditis populum & ciuitatem simul ac templum, ipsi quoque in- ste perituri: qui primum quidem, postquam vos Pompeius fortiter de- bellauerat, nouas res affectare non destitistis, deinde etiam bellum ap- pertum contra Romanum populum extulistis: vtrumne multitudinem fretitasti qui parua manus vobis Romani exercitus satis restitit. Auxilia- torum inde? Et quae gens imperio nostro libera, Iudaeos pro Romanis optaret? Sed viribus corporum? Atqui scitis nobis seruire Germanos. Firmitate murorum? Et qui maior Oceano murus, atque obiaculum? quo septi Britanni, adorant arma Romanorum. Animosum obstina- tione, vel astutia ducum? Atqui etiam Carthaginenses captos esse no- ueratis. Itaque vos contra Romanos ipsum excitauit humanitas, qui primum vobis & terram dedimus possidendam, & gentiles imposui- mus Reges, deinde leges seruauimus patrias, & viuere vos non solum discretos, sed cum aliis etiam vestra voluntate concessimus: quodque maximum est, tributum capere Dei nomine, ac donaria colligere per- misimus: et quae offerentes neque monuimus, neque prohibuimus, vt hostes nobis efficere remini diuiores, nostraque pecunia vos contra nos in- strueretis. Ergo tantis bonis affecti scitietatem in eos qui hac vobis pra- stiterant, extulistis, & imitium exemplo serpentium virus blandien- tibus infudistis. Esto, Neronis negligentiam contempnistis, & veluti ruptum aliquod membrum, siue contractum alias, male quieti in ma- iore vitio detecti estis, & ad spes improbas, etiam cupiditates immodi- cas explicastis. Venit pater meus ad patriam vestram, non vt poenas à vobis ob ea quae in Cestium commiseratis, exigeret, sed monitis emen- daret. Denique cum deberet, si de populandae nationis causa venisset, stirpem vestram petere, atque hanc delere ciuitatem, Galileam & circa eam loca vastare maluit, vt ponitendi vobis praeberet iudicias. Sed hac eius humanitas infirmas videbatur, nostraque lenitate aluistis auda- ciam. Et Nerone mortuo, fecistis quod nequissimi volent, & ex intesti- nis nostris dissensionibus fiduciam praesumpistis: neque ac patre meo digressi ad Aegyptum, ad struendum bellum tempus illud vile putastis. Neque vos puduit perturbare principes declaratos, quos etiam du- ces humanissimos fueratis experti. Denique vbi ad nos confugit impe- rium, & omnibus in eo quiescentibus, per legatos autem gratulantibus exteris nationibus, ecce iterum hostes Iudaei: & legationes quidem è vo-

bistrans Euphratem vsque, nouarum rerum gratia missæ, murorum au-
tem noui ambitus: seditio etiam, tyrannorumque contentio, & bellum
intestinum, quæ sola huiusmodi nequissimos decent. Iussus ergo ab
inuito patre cum mandatis tristibus, ad ciuitatem venire. Izatbar, cognito
populum de pace sentire. Ante bellum rogabam vos desistere, pugnan-
tib. aliquandiu parcebam, sponte ad me venientibus dexteram dedi, fi-
dem seruauimus: confugientibus multos captiuos miseratus, verberibus uir-
tes bellum coercuit, muris vestris machinas inuisus admooui, semper cæ-
dis vestræ cupidus milites continui. Quoties uicî, toties vos ad pacem
tanquam victus prouocaui. Cum prope ad templum accessissem, con-
sulto iterum legis belli oblitus parcere vos proprijs sanctis orabam,
templumque serpare, data vobis exeuundi copia & fide salutis: vel etiam
pugnare alio tempore si velletis, in alio loco facultatem præbui. Ista om-
nia spreuistis, & templum manibus vestris incendistis. Deinde scelerati-
ssimi, nunc me ad colloquium prouocatis, ut quid tale cõseruetis qua-
se perijt? Quæ uosmet ipsos salute dignos esse post templi excidium iudi-
catis? Quin etiam nunc armati statis, & nec in extremis supplices assi-
mulatis. O miseri, quæ fiducia? Nonne populus uester exanimatus? Tem-
plum uero perijt, mihi quæ subdita est ciuitas: in manibus. a. meis habe-
tis animas vestras. Et tamen fortitudinis esse gloriam mortem arbitra-
mini? Non contendam cum pertinacia uestra. Proiectis a. armis, tradi-
tisque corporibus, vitam uobis indulgeo, & sicut in priuata domo, do-
minus mihi uirtus grauiora, cætera mihi seruo. Ad hæc illi responderunt,
fidem quidem se ab eo minime posse accipere: nam iurasse nunquam id
esse facturos: exeundi uero per munitiones, quæ murum sepeclat, cum
coniugibus ac liberis facultatem petebant. Ituros enim se in solitudinem
ipsisque oppidum relicturos. Ob hoc Titus uehementer iratus, quod
in sorte captorum constituti, victorum sibi conditiones ponerent, de-
clarari quidem his iussit uoce præconis, ne ulterius ad se profugerent,
neve fidem sperarent: nulli enim esse parcendum: cunctis autem virib.
dimicarent, & quantum possent, saluti suæ consulere: nam se
omnia iure belli gesturum. Militibus autem diripere ciuitatem, atque in-
flammaré permisit. Illi autem ipso quidem die nihil egerunt, postero
autem die Archium, & Acram, & curiam, & qui uocatur Ophæ, suc-
cendere: & progrediebatur ignis vsque ad Helenæ regiam, quæ in me-
dia erat Acra; nec minus ciuitatis mortuis plenz uici domusque arde-
bant. Eodem die Izatæ Regis filij, & fratres, cumque his multi nobiles
ex populo congregati, ut fidem sibi daret, Cæsari supplicarunt. Ille au-
tem, quanquam cæteris omnibus iratus erat, mores tamen non mutauit,
sed eos suscepit. Et tunc quidem omnes in custodia habebat. Regis au-
tem filios ac propinquos postea uinctos Romam perduxit, fidem obsi-
dum præstituros.

C A P. XIV.

De prada seditionis forum, & successione interiorum ciuitatis.

Seditiosi autem ad domum regiam profecti, ubi (quia tuta erat) mul-
ti facultates suas deposuerant, & Romanos hinc pellunt, & omnibus
popularibus qui eo conuenerant prope ad octo millia & quadringen-
tos occisis, pecuniam etiam diripere. Viuos autem duos Romanos mi-
lites cepere, vnum equitem, alterum peditem, & peditem quidẽ inter-
fectum per omnem traxere ciuitatem, velut vno corpore omnes Ro-
manos vlcisceretur. eques uero quiddam his quod saluti foret, suadere
pollicitus deducitur ad Simonem, cumq; ibi quæ diceret non haberet,

An. mundi
4034.
à Christo)
nat. 72.

*Titus Iudæi
profectus ar-
ma traditis-
que corpori-
bus vitam
indulget.
Iudæi à Titō
fidem acci-
pere recusant.
Ciuitatem
militibus in-
flamman.*

*Cæsari mo-
res non mu-
tantur.*

*Seditiosi ad
domum re-
giam profec-
ti pecuni-
am diripi-
unt.*

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Pana Ro-
mani militi
ab Iudais
capti.*

*Iudai in me-
dia calami-
tate arrogan-
tes.*

*Iudai Ro-
mani sese
tradere recu-
sant, nec
pugnare
cum eis ut a-
quo possunt.*

*Tyrannorum
& latronum
spes ultima
in cloaci si-
ta.
Rapina ac
cades in cloa-
ci.*

Ardalē cuidam ex numero ducum traditur puniendus. Is autem eum
reuidētis post terga manibus, oculisque fascia obstruētis, in conspectum
Romanorum veluti capite cæsurus produxit. Vegum ille dum gladium
Iudæus educeret, ad Romanos refugit. Hunc Titus quoniam ab hostib.
esset elapsus, non est passus quidem occidi, indignum vero esse Roma-
norum militem iudicavit, quia viuis fuerat captus: & armis ablati-
eum agmine pepulit, quæ res prudenti viro grauior esse morte videba-
tur. Postremo autem die Romani, versis in fugam ex inferiori ciuitate
latronibus, omnia Siloam vsq; igni tradidere, & oppidum quidem gau-
debant absumi, rapinis vero carebant: quoniam latrones exianitibus pri-
omnibus, in superiorem ciuitatem recedebant. Erant namq; illis malo-
rum quidem nulla pœnitudo: arrogantia autem tanquam in reb. secun-
dis. Deniq; ardere ciuitatem lætis vultib. aspicientes, alacri voto mor-
tem se expectare dicebant, quod perempto populo, incenso templo, &
flagrante oppido, nihil essent hostib. relicturi. Sed tamen Iosephus in
extremis eorum rebus, pro reliquijs ciuitatis obsecrando laborabat.
Sed multa quidem in eorum crudelitatem argue impietatem locutus est,
multa vero pro salute adhortatus, nihil amplius quam elusus est: quia
neq; se tradere propter iusiurandum patiebantur, neq; pugnare cum
Romanis ex æquo iam poterant, veluti custodia circumuallatis: & diq;
insuper consuetudo dexteras commonebat. Dispersi autem per ciuita-
tem per ruias latitabant, profugere parati insidiantes. Multi a. capie-
bantur, omnesq; interficiebantur: nam propter inedia fugere non va-
lebant: mortuos autem canib. proieciebant. Omne autem pereundi ge-
nus, fame scuius videbatur: adeo vt ad Romanos quoque sine licentia,
etiã desperata misericordia, tamen fugerent: atque in seditiosos à cæ-
de non cessantes, sponte inciderent, nullusque in ciuitate locus vacuus
erat: sed cuncta mortuos habebant, quos fames aut latrones consecra-
rant, & cadauerib. eorum plena erant, quia alimentorum penuria vel se-
ditione perierant. Tyrannos a. fouebat, factionemq; latronum, spes vi-
tima sita in cloacis: quo si fugissem, minime inueniri posse arbitraban-
sur: sed peracto excidio, post Romanorum digestum prodire ac fugere
cogitabant. Id autem plane illis erat somnium. Nec. n. vel Deum, vel Ro-
manos fuerant latituri. Tunc quidem subterraneis freti, plura quam
Romanis concremabant, & qui ex incendijs fugientes in cuniculos de-
scendissent, eos improbe necabant itemque spoliabant. Quinetiam ci-
bum sicuti reperissent concretum sanguine rapientes, deuorabant. Erat
autem inter se illis iam rapinarum causa bellum: eosq; putauerim, nisi
excidio p. zuenti essent, nimia crudelitate mortuorum quoque corpo-
ra degustaturos fuisse.

CAP. XV.

*Superior pars ciuitatis oppugnatur, & confugiant aliqui Iudæo-
rum ad Titum.*

Cæsar autem fieri non posse prospiciens, vt sine aggerib. superiorem
caperet ciuitatem, in prærupto vndiq; loco sitam distribuit op. erib.
militem vicissim die mensis Augusti. Erat autem transuectio materia
difficilis: omnibus, vt dictum est, circum ciuitatem vsq; ad centesimum
stadium in priorum aggerum extruditionem detonsis. Quatuor quidē
legionum opus in occidentali parte ciuitatis contra aulam regiam eri-
giur: auxiliarium vero manus, & cætera multitudo xystum versus, ac
pontem & Simonis turrini: quam cum Ioanne bellum gerens, pro ca-
stello sibi edificauerat. His autem dieb. Idumæorum duces clam con-
gregati,

gregati,

gregati, consilium de sui traditione cepere: missique ad Titum quinque
 10 yst dexteram sibi daret, præbantur. Ille vero tyrannos sperans esse
 cessarios Iudæis abstractis, quoniam belli pars videbantur, sero qui-
 dem, veruntamen vitam his pollicitus, legatos remisit. Discessum autē
 parantib. Simon præsentit, & eos quidem, qui ad Titum perrexerant,
 quique viros statim occidit: ducem vero, quorum nobilissimus erat So-
 20 sa Iacobus, correptos in custodiam coniecit. Nec multitudinem Idu-
 eorum abductis rectorib. quid ageret nescientem, sine custodia habe-
 bant: sed diligentioribus eam custodijs amplectebatur: & tamen custodes
 profugionibus obstare non poterant. Quamvis. a. multi necarentur, plu-
 res tamen erant qui fugerent. Omnes. a. suscipiebantur à Romanis, quod
 30 Titus nimia sentente priora præcepta neglexerat: ipsique milites iam spe
 lucri & satietate, cadib. remperabant. Sola. n. relicta plebe, aliud vulgus
 cum coniugib. ac liberis, paruo quemque pretio vendebant. Cum
 multi autem distrahentur, & emptores pauci essent, quanquam voce
 præconis edixerat, ne quis solus trans fugeret, vt eo modo familias suas
 educerent, tamen hos quoque recipiebat: appositis, qui ab his fecerne-
 rent. si quis dignus supplicio videretur. Et infinita quidem multitudo
 40 venit. Ex populo vero seruati sunt plus quam quadraginta millia, quos
 imperator quomodo cuique gratum erat dimisit. Isdem. a. diebus, eti-
 am sacerdotum vna, filius Thebuti, nomine Iesus accepta fide salu-
 tis à Cæsare, vt de sacris donarijs quidam traderet, egreditur, ac tradit
 ex fani pariete candelabra duo: his quæ in templo erant posita, similia:
 mensasque & crateras, & patetas, omnia ex auro solido & grauissimo fa-
 50 cta. Tradidit etiam vela, & Pontificum iadumenta, cum gemmis, & vasa
 multa sacrificio comparata, Quin etiam custos sacra pecunie com-
 prehensus, Phineas nomine, vestes & singula sacerdotum ostendit, multam
 que pupparum & coccum, quæ ad visum reposita catapetafinatis ser-
 nabantur. Cum quib. aliquantum cinnami erat, casis, pigmentorumq;
 aliorum multitudine, quib. commixtis Deo indies singulos adolebant.
 Tradita autem sunt ab eo & ex alijs opibus multa & sacra ornamenta
 non pauca: quorum gratia, licet vi capto, vt transfugæ tamen data est
 venia.

CAP. XVI.

De occupata reliqua parte Civitatis-

Am vero perfectis aggeribus, Septembris mensis die septimo, qui erat
 40 à cepto opere octavus & decimus dies, Romani quidem machinas ad
 mouebant. Seditioforum autem alij qui civitatem desperauerant, mu-
 ris relictis in Acram recedebant, alij se in cloacas demittebant: multi
 dispositi prohibebant eos qui arietes applicarent. hos autē superabant
 multitudine ac virtute Romani: quodque maximum est, læti mochos
 atque iam debiles. Cum autem pars esset aliqua muri subruta nonnal-
 læque turres arietib. pulsata cecidissent, statim quidem propugnatores
 earum diffugiunt: timor autem etiam tyrannos necessitate maior inua-
 50 dit. nam & prius quam transgrederentur hostes, corpore tenebantur, &
 ad fugiendum suspensi erant. Videres autem paulo anteq. superbos, & fa-
 ciles impijs arrogantes, ita tunc humiles esse ac tremere, vt miseranda
 esset, quanquam in nequissimis, tanta mutatio. Conati sunt quidem am-
 biru & muro, quo moenia cingebantur, inuaso atq; perrupto, custodes
 pellere, atq; egredi: cum vero quos antea fideles habuerant, nusquam
 viderent, fugiebant quo quemq; necessitas impulisset. Adeuntes autē
 alij, cum totum ab occidente murum subuersum esse nunciarent, alij

An. mundi
 4034.
 à Christo
 nat. 72.

Idem eorum
 ducem clam
 congregati,
 consilium de
 sui traditi-
 one capiunt.

Ex populo
 40000.
 seruati.
 Iesus sacer-
 dos, Thebuti
 filius.
 Phineas sa-
 cra pecunia
 custos com-
 prehensus.

Seditioforum
 alij in Acra
 recedunt, alij
 se in cloacas
 demittunt.
 Timor &
 torpor tyran-
 norum.

An. mundi
4034.
à Christo
nat. 72.

*Tyranni se-
metipso tui-
tione priuāt,
ac sponte de
turri descen-
dunt, vnde
vi nunquam
sola vero sa-
me capi po-
terant.
Romani vy-
be ac victo-
ria potian-
tur.
Integra mor-
tuorum fa-
milia, & ple-
na mortuis
telia.*

subiisse Romanos ac etiam propinquare se quærentes, alij etiam videre
hostes in turribus affirmarent, metu fallente conspectum, in ora prostra-
ti pro sua dementia querebantur: ac veluti successi nervos, quæ fuge-
rent hæsitabant. Vnde & maxime quis & virtutem Dei perspexerit con-
tra iniustos, & fortunam Romanorum. Tyranni siquidem semetipsos
tuitione priuauere, ac sponte de turribus descendere. vnde vi nunquam,
sola vero fame capi poterant. Romani vero qui tantum in muris infe-
rioribus laborauerant, eos quos instrumentis non potuissent, nunc for-
tuna cepere. Omnibus enim machinis tres turres validiores erant, de
quibus supra memorauimus. Relictis itaque his, vel (quod est verius) Dei
nutu ab his depulsi, confestim quidem ad vallem Siloam confugere.
rursus autem ubi à metu paululum respirauerunt, munitionem qua
murus erat accinctus ex ea parte petiere. Vbi autem infirmiori audacia,
quam necessitate (iam enim vires eorum labor, metus & calamitas fre-
gerat) à custodibus retruduntur: & per diuersa discedit, in cloacis deli-
tescunt. Romani vero muris potiti, signa in turribus posuere: & plausu
atque læticia victoriam & cantu celebrabant, quod principio finem
belli multo senserant leuiorem. Denique sine sanguine murum nacti,
nouissimum non esse credebant: cumque nullum reluctantem viderent
pro incerto mirabantur. In angustias viarum strictis gladijs fusi, & quos
cepissent interficiebant nullo discrimine domosque totas cum omni-
bus qui eo confugerant, igni tradebant. Multas vero vastantes quas præ-
dæ causa penetrasent, integras mortuorum familias, & plena mortuis
tectis, quos fames confecerat, offendeabant. Ipsum deinde horrentes
aspectum, vacuis manibus egrediebantur. Nec tamen eo modo perem-
ptos miserantes, idem etiam circa viuos patiebantur: sed vnumquem-
que obuium transfigendo, & angusta viarum cadaueribus obstruendo,
eorum ciuitatem sanguine diluere, vt pleraque incensorum cades extin-
guerent. Et occidendes quidem vespere cessabant, nocte vero crelescebat
incendium. Ardentibus autem Hierosolymis, illuxit dies Septembris
mensis octauus ciuitati, tot clades cum obsideretur expertæ, quod bo-
nis si vñ esset ex quo fuerat condita, inuidenda fuisset: nulla tamen alia
re tantis infelicitatibus digna, nisi quod talem progeniem qua submersa
est, edidit. Intro autem Titus ingressus, & alia, & ciuitatis munitiones
ac turrium cautes miratus est, quas tyranni per dementia defecerant.
Conspecta quidem earum solida altitudine, itemque magnitudine sub-
tilique lapidum compagine singulorum, quantumque paterent, vel
quantum erigerentur, Deo, inquit, plane adiuuante pugnauius, & De-
us erat, qui detraxit ab istis munimentis Iudæos. Nam quæ hominum
manus, aut quæ machinæ ad istas valerent? Tunc quidem multa eiufmo-
di cum amicis collocutus est, quos vero à tyrannis victos in castellis
reperit, relaxauit. Cum autem alia ciuitatis deleteret, murosque subuerre-
ret, eas turres fortunæ suæ monumentum reliquit: qua commilitante
his potius fuisset, quæ capi non potuissent. Quia ergo milites interfici-
endo defatigabantur, magna que adhuc extabat superstitum multitu-
do, solos quidem armatos Cæsar, & qui manum opponerent, iuber in-
terfici, reliquam vero multitudinem saluam esse. Illi autem cum his
quos occidit mandatum fuerat, etiam senes, ac debiles trucidabant: ve-
getos autem atque vtiliores coactos in templum, in destinatum mulieribus
ambicum conculcorunt. Custodem autem his Cæsar apposuit vnum
ex libertis, & amicam suam Frontonem, qui fortunam quam quisque
meritus esset, decerneret. Ille autem latrones quidem omnes, atque le-
ditiferos, cum alius ab alio indicaretur, occidit: iuuenes autem lectos,
qui procero atque formoso essent corpore, triumpho seruabat. ex resi-

dua multitudine septem & decem maiores annis, viñcos mittit ad Ægyptum, operibus deputandos. Plurimos autem per propinacias Tirus distribuit in spectaculis ferro & bestiis consumendos. Qui vero infra decimum & septimum annum ætatis agerent, venditi sunt. Iisdem autem diebus quibus secernebantur à Frontone, mortui sunt fame duodecim millia, quibus partim odio custodum non præbeatur cibus, partim ipsi victus fastidio tenebantur. Erat autem præ multitudine hominum frumenti penuria.

CAP. XVII.

De numero captiuorum, & peremptorum.

ET captiuorum quidem omnium qui toto bello comprehensi sunt, nonaginta & septem millium comprehensus est numerus. mortuorum vero, per omne tempus obsidionis vndecies centum millia. Horum plerique gentiles fere, sed non indigenæ: ab omnibus enim regionibus ad æzymorum diem festum congregati bello subito circumfusi sunt: ubi primo quidem illis pestifera lues ex loci angustia nasceretur, deinde citius fames. Quod autem caperet tantam hominum multitudinem ciuitas, certum erat ex his, qui sub Cælio fuerant enumerati. Is enim tunc vires ciuitatis ac florem Neroni significare cupiens, contemnenti nationem, à Pontificibus petiit, ut si quo modo possent multitudinem numerarent. Illi autem cum dies festus adesset, qui Pascha vocatus, quando à nona quidem hora vsq; ad vndecimam hostias cadunt, per singulas vero contubernia non pauciorum quam decem virorum sunt: solum enim epulari non licet, multi etiam viceni conueniunt. hostiarum quidem ducenta & quinquaginta sex millia & quingentas numerauerunt. Fiunt autem, videntes epulatores per singulas imputemus, vicies centena ac septuaginta milia, sancti omnes ac puri: nec enim leprosis siue vitiliginis, aut semine fluentibus, quos gonorrhœicos vocant, neque mulieribus menstruo cruore pollutis, neque aliis inquinatis participare sacrificia permittebatur: sed nec alienigenis quidem, nisi qui religionis causa venissent. Magna vero hæc multitudo ab extraneis congregabatur. Tunc tamen velut in carcere tota gens fato conclusa est, & facta hominibus ciuitas bello obsidebatur. Itaque superat omnem humanam, & diuinitus emissam pestem numerus peremptorum, quos partim palam occidere, partim cœpere Romani. Fimantes enim cloacas, & sepulchra eruentes, quos offendissent iugulabant. Inuenti autem sunt ibi quoque plus quam duo millia, quorum alij manu sua, plures autem mutuis se vulneribus interfecerant, cum alios fames corrupisset. Fordus autem corporum odor introeuntibus occubuerat, adeo ut statim multi recederet, alij plura habendi cupidine congesta cadauera calcantes, se immergerent. multæ namque opes in cuniculis inueniebantur, nefasque omnem viam lucris faciebat. Subducebantur autem multi, quos tyranni vinxerant: nec enim in extremos à crudelitate cessauerant. Vltus est autem Deus vtrumque merito. Et Ioannes quidem oppressus fame cum fratribus in cloacis, quam sæpe depexit, à Romanis dextram sibi dari precatu est. Simon vero multa vicum necessitate luctatus sicut infra designabimus, semet tradidit. Seruatus est autem triumpho. Ioannes autem vinculis sempiternis. Romani vero extremas vrbes partes incendunt, murosque subuertunt.

An. mundi
4034. à
Christo
nat. 72.
Iudeos Ti-
rus distri-
buit.

Captiuorum
& per 100-
pas obsidionis
mortuorum
numerus.

Romani clo-
acas rimantes
& sepul-
chra eruen-
tes, multas
opes inueni-
unt.

Ioannes &
Simon in
cloacis in-
uenti capi-
untur.

An. mundi
4094. à
Christ. na.
72.

*Hierosolyma
quinquies
prim capta,
tunc iterum
vastata est.*

*Romani to-
tam fundi-
tus erunt
ciuitatem ac
templum.*

*Titus ma-
gnam mili-
tibus assi-
dere se gra-
tiam, quod
benevolentia
erga se uten-
do perseue-
rassent.*

CAP. XVIII.

Hierosolyma urbis historia breui.

ITa quidem Hierosolyma capta est, secundo anno principatus Vespasiani, Septembris mensis octauo die. Quinque autem prius capta tunc iterum vastata est. Aegyptiorum quidem Rex Alschozus, & post eum Antiochus, deinde Pompeius, & post hos cum Herode Sofius captam urbem seruauere. Antea vero Rex Babyloniorum ea potitus excidit: post annos ex quo zdificata est, mille trecentos sexaginta, & menses octo, & dies sex. Primus autem conditor eius fuerat Chananzorum dynasta qui patria lingua iustus appellatus est Rex. Erat quippe talis. Ideoque sacerdotium Deo primus exhibuit, & sano primum zdificato, Hierosolymam ciuitatem vocauit, cum ante Solyma vocaretur. Chananzorum quidem populo Rex Iudanzorum Dauid pulso, colendam suo populo tradidit, & quadringentesimo sexagesimo quarto anno post, ac mensibus tribus, à Babyloniis euerfa est. A Rege autem Dauide qui primus Iudzus in eo regnauit, vsq; ad id quod Titus fecit excidium, anni mille centum septuaginta nouem. Ex quo primum autem condita est, vsq; ad excidium, anni duo millia centum septuaginta septem. Sed enim neq; antiquitas, neq; ingentes diuitia, neque per totum orbem terrarum diffusa fama, nec magna religionis gloria quicquam iuuat, quo minus periret. Talis quidem finis Hierosolymorum obuditionis fuit. Postquàm vero quos occideret, quidne raperet, non habebat exercitus, quod iratis animis omnia deerant (nec enim parcendo si esset quod agerent, abstinuissent) iubet eos Cæsar totam funditus iam eruere ciuitatem ac templum: reliquis quidem turribus, quæ præter alias eminebant, Phasaelo, & Hippico, & Mariamme: murique tanto, quantum ciuitatem ab occidente cingebat. Id quidem, ut esset castrum illis custodiæ causa relinquendis: turres autem, ut posteris indicarent qualem ciuitatem, quamue munificentissimam, Romanorū virtus obtinisset. Alium vero totum ambitum ciuitatis ita complanauit diruentes, ut qui ad eam accessissent, habitantem aliquando esse vix crederent. Hic quidem finis eorum demetiz, qui nouas res mouere tentauerunt, Hierosolymis fuit: clarissimæ ciuitati, & apud omnes homines prædicatissimæ.

CAP. XIX.

De premio militum.

Cæsar autem præsidio quidem illic statuit relinquere decimam legionem, nonnullasq; alas equitum, ac peditum cohortes. Omnibus autem belli partibus administratis, & laudare vniuersum cupiebat exercitum, pro rebus fortiter gestis, & debita viris fortibus præmia persolvere. Composito autem in medio ante castra magno tribunali, stans in eo cum procerum eminentissimis, vnde ab omni milite posset audiri, magnam illis ait, habere se gratiam, quod benevolentia erga se vntendo perseuerassent. Laudabat autem quod per omnia bella morigeri fuissent, quodque præliando fortitudinem in multis magnisque periculis monstrassent, patriæ per se amplificantes imperium: omnibusque planum facientes hominibus, quia neque hostium multitudo, neque munitiones regionum, neque magnitudines ciuitatum, vel audacia inconsulta, & immanitates efferæ aduersantium, possint vnquam Romanorum vires, vel manus effugere, quamuis in multis rebus aliqui fortunam opulantem habuerint. Pulchrum quidem esse, ait, illos et-

iam bello finem imponere, quod multo tempore gestum sit. nec enim optasse his quicquam melius, cum id ingrederentur. Hoc autem pulcherrimum atque praeclarum, quod duces Romani & administratores imperii, ab his declaratos ac praemissos in imperium cuncti libenter suscipiunt. & his quae ipsi decrevere, standum putant, agentes his gratias, qui legissent. Mirari autem se eos ac diligere omnes, quia nemo viribus atrocitatem habuit tardiorum. Et illis tamen, qui pro maiore viclarius decertassent, vitamque suam concederassent fortibus factis, & re bene gesta militiam suam nobiliorem fecissent, dixit se honores & praemia reddidituros, nec vllum eorum qui plus alio laborare voluisset, iusta viclitudine cariturum, magnamque sibi huius rei fore diligentiam, quod magis vellet honorare virtutes eorum, qui militum socii fuissent, quam punire peccata. Confestim ergo iussit eos, quorum partes sunt, indicare, quosnam scirent fortiter aliquid in bello fecisse: & nominatim singulos appellans, praesentes collaudabat, quasi qui domesticis recte gestis nimium lataretur: & cotonas eis aureas imponebat, & torques longasque hastas, & signa ex argento facta donabat, & vniuersumque ordinem mutabat in melius. Quin & ex Ianubiiis aurum & argentum, itemque vestes, aliam praedam largiter distribuit. Omnibus autem ita donatis, ut quisque se meritum praebuerat, votisque cum vniuerso exercitu factis, magno favore descendit vertitque se ad sacra pro victoria celebranda: magnaque astante bouum multitudine circum aras, immoletos omnes exercitui dedit ad epulas, ipse vero cum honoratis per triduum laetatus, milites quidem alios quo quenque conueniret, dimittit. Hierosolymorum autem custodiam decem legioni credit: neque ad Euphratem, ubi pridem fuerat, eam remisit. Duodecimam vero legionem memor quod Cestio duce Iudaeis cesserat, totam Syria pepulit: erat enim olim apud Raphanas: ad Meliten autem, quae sic vocatur, misit. Hæc ad Euphratem in confinio Armeniæ & Cappadociæ sita est. duas vero sibi obsequi satis esse duxit: donec ad Aegyptum perueniret, quintam & quintadecimam legiones. Deinde eum ad maritimam Caesaream cum exercitu descendisset, in eam manubiarum multitudinem repouit, captiuosque ibi asseruari præcepit, quod ad Italiam nauigare tempus hyemis prohibebat.

CAP. XX.

De navigatione Vespasiani, deque comprehenso Simone, & spectaculo die natalis exhibito.

Per idem vero tempus, quo Titus Caesar obsidionis causa apud Hierosolimam commorabatur, ascensa naui oneraria Vespasianus Rhodum transmittit. Hinc autem vectus triremibus, postquam omnes quæ præternavigauit ciuitates inuisit, ab his cum votis exceptus, in Græciam ex Ionia transit. Egressus deinde Corcyra in Iapygiam delatus est, unde iam terra iter agebat. Titus autem ex maritima Caesarea reuersus, in Caesaream quæ Philippi vocatur, aduenit, diuque ibi commorabatur, celebrans omnia genera spectaculorum: multique in ea captiui consumpti sunt, alii bestiis obiecti, alii autem cæteruatim more hostium inter se depugnare coacti. Hic Simonem etiam Giorz filium compertit hoc modo comprehensum. Iste Simon cum Hierosolyma obsideretur in superiore ciuitate constitutus, postquam muros ingressus exercitus totam vastare ciuitatem coeperat, tunc fidelissimis amicorum ascitis, & lapidariis cum fermentis eorum necessitate congruis, & alimentis quæ multis diebus sufficere possent, vna cum illis omnibus in quandam oc-

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.

*Titus fortibus militibus
praemia pollicetur.*

Titus militibus praedam largitur distribuit.

Titus sacra pro victoria celebrat.

Duodecima legio Cestio duce Iudaeis cesserat.

*Navigatio
& iter Vespasiani.*

*Spectacula
Caesarea celebrat.*

cul-

An. mundi
4034.
à Christ.
nat. 72.
*Simon in
cloacam sese
demittit,
cum suffo-
dis, ac tuto
emergere
posse sperat.
Simon à Ro-
manis capi-
tur.*

*Nequitia
iram Dei ef-
fugere ne-
quit.
Magna se-
ditioforum
multitudo
in cloacu de-
prehensa.
In spectaculo
Casarea
2500. Iudei
pbeant.
Timo Vespasi-
ani nata-
lem celebrat.*

*Iudeorum
gens mul-
titudine totius
orbis indige-
re assenti-
nata.*

culiorem cloacam sese demittit. & quoad fossa patebat, illi progrediebantur: ubi vero soliditas obstitisset, eam suffodiebant, sperantes posse vltterius progressos tuto emergere, atque ita seruari. Sed hanc expectationem veram non esse, rei periculum refellebat. Vix enim paululum fossiores procellerant, iamque alimenta, quamuis parce his vterentur, eos deficiebant. tunc igitur velut stupore posset Romanos fallere; albis tunicis, innexaque fibula, ac chlamyde purpurea indutus, illo in loco ex terra editus ubi templum ante fuerat, apparuit. Ac primo quidem ob stupore qui eum viderunt, locisque suis manebant; deinde propius cum accessissent, quis esset, percontati sunt. & id quidem Simon non dicebat. iubebat autem ad se ducem vocari, statimque accessit ab his qui ad eum cucurrerant, venit Terentius Rufus. namque is rector militiæ relictus erat. Omni autem ab eo veritate comperta, ipsum quidem vincum custodiebat. Cæsari vero quemadmodum esset comprehensus, indicauit. Simonem quidem in vltionem crudelitatis, qua in ciues suos amare ac tyrannice fuerat vsus, in potestate hostium quibus maxime inuisus erat ira Deus posuit, non vi subditum eorum manibus, sed sua sponte ad supplicium adductum: propterea quod plurimos ipse crudeliter interemerat falsis criminationibus infumalitus, defectionis scilicet ad Romanos. Nec enim potest iram Dei effugere nequitia, nec inuulda res est iniustitia, sed quandoque sui temeratores vltiscitur, & grauiorem poenam ingerit criminosis, cum iam se liberatos esse crediderint, eo quod non statim luere commissa. Id etiam Simon didicidit, postquam in iras Romanorum incidit. Illud autem ascensus à terra, magnam etiam aliorum seditioforum multitudinem iisdem diebus fecit in cloacis deprehendi. Cæsari autem maritum Cæsarem reuerso, vincus Simon oblati est. & illum quidem triumpho, quem Romæ acturus erat, sequari iussit. Ibi autem moratus, fratris sui nataliciam diem clarissime celebrat, multam partem damnatorum eius honori attribuens. Numerus enim eorum qui cum bestiis depugnarunt, quique ignibus cremati sunt, & inter se digladiatores periere, duo nulla quingenos excessit. Omnia tamen Romanis videbantur hæc licet mille modis illi consumerentur, minus esse supplicii. Postea Cæsar Berytum venit (hæc autem est ciuitas Phœnicis prouinciæ, colonia Romanorum) & in hac quoque diutius demoratus est, maiore vsus claritudine circa natalem patris diem, tam magnificientia spectaculorum, quam sumptibus aliis excogitatis, cum etiam ca pituorum multitudo eodem quo ante modo periret.

CAP. XXI.

De calamitate Iudeorum apud Antiochenfes.

EVenit autem per idem tempus, Iudæos qui apud Antiochiam reliqui erant acerba & exitiosa pericula perperci, concita in eos Antiochenium ciuitate, tam propter criminationes illatas eis in præsentia, quam propter ea quæ fuerant non multo ante commissa, de quibus necessarium mihi videtur pauca prædicere, vt etiam quæ postea gesta sunt, consequenti narratione referamus. Iudæorum namque gens multum quidem totius orbis indigena asseminata est. Plurimum autem Syris vicinitate permixta, præcipue apud Antiochiam versabatur, propter magnitudinem ciuitatis, maxime vero his liberam domiciliu facultatem Reges, qui post Antiochum fuerant, præbuerunt. Namque Antiochus quidem, qui Epiphanes dictus est, vastatis Hierosolymis templum spoliavit. Qui vero post eum regnum assecuti sunt, quicquid æneum in

donat.

An mundi

4034.

à Christo
nat. 72.Iudaorum
in Antiochia
multitudo.Antiochus
Iudaei sedi-
tiosus ma-
gna calamita-
tatu in An-
tiochia au-
tor.Antiochus
sui ciuibus
perfidus.Antiochus
septimi diei
ferii inter-
dicit.Iudaei apud
Antiochiam
altera cala-
mitas acci-
dit.Homines qui-
dam nocen-
tissimi neces-
sitate debito-
rum foras
& scripta pu-
blica concre-
mant.

donariis fuit. hoc Iudaeis apud Antiochiam degentibus reddidere, in
eorum synagoga dedicatum: concesseruntque ut pariter cum Graecis iure
civitaris uterentur. A seutis quoque postea regibus eodem modo tra-
ctari, & multitudine proficere, & exstructione itemque magnificentia
munerum templum elarius reddidere: semperque religione sibi socian-
tes magnam paganorum multitudinem, etiam illos quodammodo sui
partem facere. Quo tempore autem bellum fuerat conclamatum, &
recens in Syriam Vespasianus delatus est nauigio. Iudaeorum vero o-
dium apud omnes pullulabat, tunc unus eorum Antiochus quidam plu-
10 rimum patris causa honorabilis (erat enim princeps apud Antiochiam
Iudaeorum) cum Antiochenis populus concionaretur in theatro,
progressus in medium, patrem suum & ceteros deferrebat, infimulans
eos quod una nocte totam civitatem incendere statuisset: & velut hu-
ius consilii participes quosdam hospites Iudeos tradidit. His autem au-
ditis, populus iram cohibere non poterat: sed in eos quidem qui traditi
fuerant, ignem iussit afferri: statimque omnes in theatro concremati
sunt. In multitudine vero Iudaeorum properabat irrueret: si eos celer-
20 ter viti essent, patriam suam servaturos iri existimantes. Antiochus au-
tem iracundiam magis accendere, mutata voluntatis argumentum,
quodque Iudaeorum mores odisset, exhibere se credens, si paganorum
ritu sacrificaret: Idemque iussit & ceteros compelli facere: renuendo
enim manifestos infidiatore fore. Huius autem rei periculo à Antio-
chenis facto, pauci quidem consenserunt: alii vero qui noluerunt,
perempti sunt. Antiochus autem acceptis à Romanorum duce militi-
bus, saevius instabat suis ciuibus, nequaquam eos die septimo ab opere
cessare permittens, sed omnia cogens facere, quae diebus aliis agerent.
Tamque validam necessitatem imposuit, ut non modo apud Antiochia
septimidi diei feriae soluerentur, sed ab hoc exordio in ceteris quoque ci-
uitatibus ad breve similiter tempus fieret. Iudaeis autem apud Antio-
30 chiam tunc eiusmodi mala perpeffis, altera denuo calamitas accidit. de
qua narrare conati, haec quoque persequi sumus. Namque quod qua-
drarum forum exuri contigit, & archiva monumentorumque recepta-
cula publicorum, itemque basilicas, vixque ignis inhibitus est super o-
manem civitatem magna nimis vi ruens, huius facti Antiochus Iudaeos
accusavit & Antiochenes, quos scilicet si his infecti antea non fuissent,
recenti tamen ex incendiis tumultu facile calumnia perpulisset, multo
magis ex antea factis fidem habere dictis suis persuasit, ut pene se vidisse
ignem à Iudaeis iniici arbitrantur: & tanquam furore correpti, ma-
40 gno cum ardore cuncti adversus eos qui accusabantur, impetum face-
rent. Vix autem motus eorum potuit reprimere Collega adhuc iuuenis
legatus, postulans sibi permitti referre ad Caesarem gesta. Rectorem
namque Syriae Caesennium Primum iam quidem Vespasianus ad eum
miserat, nondum autem ille peruenerat. Habita vero diligenti quaestio-
ne Collega reperit veritatem. & eorum quidem Iudaeorum quos An-
tiochus accusaverat, nemo consensit fuisse: omne autem facinus admiscere
homines quidam nocentissimi necessitate debitorum: rati quod si fo-
rū & scripta publica concremassent, exactione liberarentur, Iudaei qui-
50 dem pro suspensis criminationibus futura expectantes, magno timore
fluctuabant.

CAP. XXII.

Quomodo Vespasianus rediens à Romanis exceptus est:

Itusa. Caesarea patre sibi allato nuncio, quod universis quidem Ita-
liae civitatibus desiderabilis pervenisset, maxime vero, quod urbs

cum

An. mundi
4035.

à Christo
nat. 73.

Vrbs Roma
summa cum
alacritate &
claritudine
Vespasianus
suscepit.

Vespasiano
Romani ob-
sequium proce-
dunt.

Titus aduen-
tus sui gratia
salutaria sa-
cra celebrat.

Defectionis
Germanorum
& Gallorum
ab Romanis
causa.

cum Roma summa cum alacritate & claritudine suscepisset, in maximam lætitiā voluptatemque translatus est, cuius de eo ita, ut sibi erat suauissimum, liberatus. Vespasianum enim etiam tunc absentem, omnes homines Italix voluntatibus ut præsentem colebant: expectatiōnem suam, quod nimis eum venire cupiebant, pro eius aduentu ducen-tes, & omni habentes necessitate liberam erga illum benevolentiam. Nam & senatus memor calamitatum, quæ mutatione principum con-tingissent, optabat imperatorem suscipere senectutis honore bellicorumque gestorum maturitate decoratum, cuius præsentiam sciebat sibi sa-luti subiectorum commodaturam: & populus malis intestinis solici-tus, magis eum venire cupiebat, tunc se calamitatibus quidem pro cer-to absolvendum esse confidens, antiquam vero libertatem cum opu-lentia recepturum. Præcipue nihil ad eum respiciebant. hi enim ma-xime bellorum per illum patratorem nouerant magnitudinem. impé-ritiam vero aliorum ducum experti atque ignauiam, magna quidem se optabant turpitudine liberari. eum vero qui se & seruare & honestare solus posset, recipere precabantur. Cum vero hac benevolentia dilige-retur ab omnibus, honore quidem præcipuis viris ulterius expectare intolérable videbatur, sed eum longissime ab urbe Roma conuenire ante properabant. Nec tamen quisquam moras eius conueniendi fere-bat, sed ita simul omnes effundebantur, & vniuersi facilius & prom-ptius ire quam manere videbatur, ut etiam ciuitas ipsa tunc primam inter se iucundam sentiret hominum charitatem. Etiam autem pau-ciores abeuntibus remanentes. Vbi vero eum appropinquare indicaretur, quamque mansuete singulos suscepisset, qui præcesserant; nuntiatum est, omnis iam reliqua multitudo per vias cum coniugibus & liberis præstolabantur: & quo transiens aduenisset, videndi eius voluntatem, vultusque lenitatem omnium generum vocibus prosequerantur, bene-meritum & salutis datorem, solumque dignum Romanorum prin-cipem appellantes. Tota vero ciuitas veluti templum erat, sertis atque odoribus plena: Cum vero vix per circumstantem multitudinem in pa-latium venire potuisset, ipse quidem penatibus diis aduentus sui gra-tulatoria sacra celebrauit. Vertunt autem se ad epulas turbæ, perque tribus & cognationes & vicinias conuiuia exercentes, Deo libabant, & ab eo precabantur ipsum Vespasianum quam plurimum temporis in Romano imperio perseuerare, & filium eius, & qui ex his nascerentur seruari inexpugnabilem principatum. Vrbs quidem Romana Vespasia-no ita suscepto, statim maxima felicitate crescebat.

C A P. XXIII.

Domitiani gesta contra Germanos & Gallos.

ANte hæc vero tempora, quibus Vespasianus quidem apud Alexan-driam erat, Titus vero Hierosolymam obsidebat, magna pars Ger-manorum ad defectionem mota est: quibus etiam Gallorum proximi conspirantes, magnam spem contulerant, quod etiam Romanorum dominio liberarentur. Germanos autem deficere velle, bellumque in-ferre, sustulit primo natura bonis consiliis vacua, parua spe appetens periculorum, deinde odium principum, quoniam solis sciunt gentem suam vi coactam seruire Romanis: nec non equidem maximam tem-poris fiduciam dedit. Nam cum viderent Romanum imperium crebris imperatorum mutationibus intestina seditione turbati, omnemque hi-subditum orbis terrarum partem pendere ac nutare cognoscerent, hoc ti-optimum tempus ex illorum rebus aduersis atque discordiis obla-esse putauerunt. Id autem consilium dabant, & hac eos spe decipiebant.

Classicus quidam & Ciuilis, ex eorum potentissimis: qui olim quidem res nouas cupiebant: occasione autem inducitur, suam sententiam prodidit. Iamque alacriter affecta multitudinis periculum facturi erant: verum maxima parte Germanorum defectionem pollicita, & ceteris fortasse non discentibus, veluti quadam diuina prouidentia, Vespasianus ad Petilium Cerealem, qui pridem Germaniam rexerat, litteras mittit, quibus eum consulem declarauit, iussitque ad Britannias administrandas proficisci. Igitur ille quo iussus erat abiens, audita rebellionem Germanorum, eos iam congregatos aggressus magna clade affectit, depositaque amentia ad sobrietatem coegit. Sed etiam si ille ad ea loca non peruenisset, tamen haud multo postera supplicia luituri. Nam ut primum defectionis eorum nuntius allatus est Romam, Domitianus Caesar hoc audito, non sicut alter in illa aetate fecisset (nam admodum adulescens erat), tantam rei magnitudinem suscipere non detrectauit: sed a patre habens ingentem fortitudinem, & supra aetatem exercitatus, illuco tendebat in Barbaros. Illi autem expeditionis fama percussis, ei se permiserunt: lucrum hoc ex ea se maximum nacti, ut sine clade pristino iugo subiicerentur. Omnibus ergo circa Galliam ut oportuit ordinatis, ne facile rursus inquam turbarentur, Domitianus elatus atque insignis, aetatem superantibus factis, & patrium decus afferentibus, Romam regreditur. Cum supradicta vero Germanorum defectione, iisdem diebus etiam Scytharum conuenit audacia. Nam qui appellantur Sarmatae, maxima multitudine clam transgressi flumen Istrum: violenti atque saeuissimi propter inopinatum impetum multos Romanorum quos in praediis offenderet, interficiunt: & consulare legatum Fonteium Agrippam, qui fortiter his obuius pugnauerat, occidunt: proximasque regiones totas fetendo atque agendo, omnisque incensendo peruegabatur: Vespasianus autem hoc facto, & vastitate Mosis cognita, Rubrum Gallum mittit penas de eis sumpturum: a quo multum quidem in praediis trucidati sunt: qui vero salui esse potuerunt, cum timore domum refugere. Hoc autem bello magister militum finito, etiam futuri temporis cautioni consuluit. Pluribus enim & maioribus praediis loca circumdedit, ut omnino Barbaris esset impossibilis transitus. In Mosis quidem ea celeritate debellatum est.

C A P. XXIV.

De anno Sabbatico & triumpho Vespasiani ac Titi celeberrimo.

Princeps vero Titus aliquandiu quidem Beryti commorabatur, ita ut diximus: inde autem reuersus, & per omnes quas obiret Syria ciuitates magnificentissima celebrans spectacula, Iudeorum captiuis ad ostentationem cladis eorum aducebatur. Conspectit autem in itinere fluuium cognitione dignissimum. Iesusque medius inter Aescas & Raphanas Agrippae regni ciuitates. Haberautem quoddam peculiare miraculum. Nam cum sit quando fuit plurimus, neque meatu segnis, tamen interpositus sex diebus a fontibus deficiens, siccum exhibet locum videre. Deinde quasi nulla mutatione facta, septimo die sinuili exortitur: atque hunc ordinem semper eum obseruare pro certo compertum est. Unde etiam Sabbaticus appellatus est, a sacro Iudeorum septimo die sic denominatus. Ciuitatis autem Antiochenisum populus postquam Titum aduenire cognouit, manere quidem intra moenia praegaudium non sustinebat. omnes autem obuiam ei pergere properabant: & usque ad tricesimum vel eo amplius stadium progressi, non modo vi, sed etiam foeminae cum pueris expectabant. Et cum appropinquan-

An. mundi
4035.
a Christo
nat. 73.

Cereali Ger-
manos. ad so-
brietatem
coegit.
Domitianus
Titi frater.

Scytharum
& Sarmata-
rum impe-
tus in Roma
nor.

Titus per ota-
nes Syria ci-
uitates ma-
gnificentissi-
ma spectacula
celebrat.

Sabbaticus
fluuius.

An. mundi
4035.
a Christo
nat. 73.
Titus ad An-
tiochiam ad-
uentus.

An. mundi
4036.
Christo
nat. 74.
Titus Hiero-
solyma exci-
diam misit-
tatur.

Romani ex
magni disi-
tiu non mini-
mum parte
in ruinis in-
ueniunt.
Simonem &
Ioannem &
alios, nume-
ro 700. vi-
ros, Titus ad
Italiam por-
tari prae-
cipit.

Vespasianum
bates Vspa-
siani & Titus.

venire visissent, ex utroqueque latere stantes dextras cum laudatione ten-
debant: multique fauoribus exultantes, cum ipso reuertebantur. Cre-
bro autem inter omnes alias laudes precabantur, ut Iudaeos expelleret
ciuitate. Titus quidem nihil precibus istis indulsit, sed otiose quae dice-
bantur audiebat. Incerti autem quid sentiret, quidve facturus esset, Iu-
dæi magno & atroci metu tenebantur. Nec enim commotiatus est An-
tiochiz Titus, sed continuo ad Zeugma Euphratem versus iter conten-
dit. Quo missi etiam ab Rege Parthorum Vologeso venire, auream ei
ferentes coronam, quod Iudaeos viciisset. Eaque suscepta etiam conui-
uium exhibuit regis, atque ita Antiochiam remeauit. Senatu vero & 10
populo Antiochenfi multum petentibus ut in theatrum veniret, ubi o-
mnis cum multitudo praestolabatur, humanissime paruit. Rursum au-
tem fortiter iisdem instantibus, & crebro postulantiibus expelli ciuitate
Iudaeos, ingeniose respondit, patriam eorum dicens, quae expe-
lendi fierant interisse, nullumque iam esse locum qui eos reciperet. Vnde
ad aliam petitionem sese conuertunt Antiochenenses, quod priorem
imperare non potuerint. Aeneas enim tribulatus cum praecabantur exi-
mere, quibus incisa essent privilegia Iudaeorum. Sed ne id quidem Ti-
tus annuit, verum in eodem statu relictis omnibus quae habebant apud
Antiochiam Iudæi ad Aegyptum iude discessit. Iter autem agendum cum 20
ad Hierosolymam venisset, tribuque solitudinem quam videbat, anti-
quae ciuitatis claritudini compararet, discere eorum opem magnitudi-
nem & veterem pulchritudinem recordatus, miserabatur, excidium
ciuitatis non sicut alius fecisset exultans, quod talem ac tantam fundi-
tus excidisset, verum multa imprecans seditionis auctoribus, & qui hanc
poenam ei inferre coegerat: ita certus erat, quod nunquam virtutem
suam voluisset punitum calamitate clarescere. Ex magnis enim diui-
tiis, non minima pars in ruinis adhuc inueniebatur. Quaedam eime-
ruebant Romani, plura vero captiuis indicantibus auferiebant, aurum
atque argentum, aliaeque instrumenta preciosissima, quae domini propter 30
incertam belli fortunam terrae condiderat. Titus autem propositum
iter ad Aegyptum tendens, emensa velociter solitudine, peruenit
Alexandriam: decretoque ad Italiam nauigare, cum se duae legiones
comitarentur, utramque vnde venerant remisit: quintam quidem in Mo-
siam, quintam vero decimam in Pannoniam. Captiuorum autem du-
ces Simonem & Ioannem, & alios numero septingentos viros electos,
tam magnitudine corporum quam pulchritudine praestantes, illico ad
Italiam portari praecipit, cupiens eos in triumpho traducere. Pera-
ta vero nauigatione pro voto, similiter quidem Roma in- 40
cipiendo gratulata, & occus exhibuit ei quos patri. Claritudinem
vero Tito pater attulit, qui venit obuiam, eumque suscepit. Multitu-
dini autem ciuium diuinam quandam laetitiam suggerebat, quod vi-
debat in vnum tres conuenisse. Non multis autem diebus post, vnum
communem triumphum ob res gestas agere statuere, quamuis vtri-
que senatus proprium decreuisset. Praedito autem die, quo futura e-
rat pompa victoriarum, nemo ex tam infinita ciuitatis multitudine domi-
temansit. Omnes autem cum exissent, loca ubi tantum stare possent
occupauerant, quantus spectandis imperatoribus modis sufficeret, con-
cesso necessario transitu. Cuncta vero turba militari ante lucem per-
turbas atque ordines progressa cum rectoribus suis, & circa ostia con-
stituta non palatii superioris, sed prope Idis templum (ibi enim prin-
cipes nocte illa quiescebant) prima iam aurora incipiente procedunt
Vespasianus & Titus lauro quidem coronati, amicti vero patriae veste
purpurea: & ad Octauianas ambulationes transeunt. ibi enim senatus, 50
& du-

& dūcum proceres, & honorati equites, eorum præstolabantur aduen-
 tum. tribunal autem ante porticus factum erat: sellaque eburnea in
 eo præparata. Quo cum ascendissent, confederunt. Statimque eos mi-
 litaris fauor excepit, multis virtutem testimoniis prædicans. Illi au-
 tem inermes erant, in veste serica laureis coronati. Perceptis autem
 laudibus eorum Vespasianus, cum dicere adhuc vellent, silentii signum
 dedit. Magnaque omnium quiete facta surrexit, & amictu magnam
 partem capitis adopenitus, solennia vota celebravit: idemque Titus fe-
 cit. Perfecis autem votis, Vespasianus in commune omnes breuiter
 allocutus, milites quidem ad prandium, quod his ex more ab Impera-
 tore parari solet, dimittit. ipse vero ad portam recedit, quæ ab eo quod
 per illam semper triumphorum pompa ducitur, nomen accepit. Ibi &
 cibum prout capiebant, & triumphalibus vestibus amicti, diu ad por-
 tam collocati cæsa hostia, inter spectacula tria ascuentes triumphum du-
 cebant, ut multitudini facilius præberetur aspectus. Pro merito autem
 narrari multitudo eorum spectaculorum & magnificentia non potest,
 in omnibus quæ quisque cogitauerit, vel artium factis, vel diuitiarum
 opibus, vel naturæ nouitate. Nam pene quæcunque hominibus qui vi-
 quam sunt fortunatis paulatim quæ sita sunt, alii alia mirabilia atque
 magnifica, hæc vniuersa illa die Romani imperii magnitudinem pro-
 bauerunt. Etenim argenti atque nec non eboris in omni specie operum
 multitudinem, ut non in pompa ferri verneris, sed ut ita dixerim om-
 nia fluere. & alias quidem velles ex rarissimis generibus purpura por-
 tari, alias diligentissima pictura variatas arte Babylonia: gemis autem
 clarissimæ tam multæ, aliz coronis aureis, aliz aliis operibus inclusa
 traductæ sunt, ut appateret frustra nos cæcum vsquam rem esse ali-
 quid suspicari. Verebantur enim simulacra, quæ illi Deos habent, & ma-
 gnitudine mirabili, & arte non defensorie facta; horumque nihil
 non ex pretiosa materia. Quin & animalium diuersa genera produce-
 bantur, propriis ornamentis induta. Erat autem etiam quæ singula por-
 taret magna hominum multitudo, purpureis vestibus atque inauratis
 ornata. Ipsi etiam qui ad pompam fuerant ab alia turba discreti præci-
 pua & mirabili ornamentorum magnificentia culti erant. Insuper his,
 nec capitulorum quidem vulgus inordinatum videres, sed varietas &
 pulchritudo quidem vestium natam ex fatigatione corporum defor-
 mitatem oculis subtrahebat. Maxime autem itupori erat, pegasus quæ
 portabantur fabricatio, pro cuius magnitudine rimendum viribus por-
 tantium occurrentes putabant. multa etiam in tertium nidum quar-
 tumque surgebant: & magnificentia fabricæ cum admiratione delecta-
 bant: multis aurata veste circumdatis, cum aurum præterea factum atque
 ebur omnibus esset affixum. Multis autem imitationibus bellum ali-
 ter in alia diuisum, certam sui faciem demonstrabat. Erat enim vernerè
 vastari quidem fortunatissimam terram, totas vero interfici acies ho-
 stium: & alios fugere, alios captiuos duci, inurosque excellentes magi-
 tudine machinis dirui, & castrorum excindi munimina: & populorum
 cum ciuita, uanæ mœnia disturbati, exercitumque intra muros infundere:
 disque omnia loca plena, & eorum qui manu resistere non poterant preces;
 ignemque templis inmissum, & diuinumque super dominos post multam va-
 sationem eueris: & annis tristitiam, defluentis non in arua culta,
 neque ad hominum vel pecorum portum; sed per terram ex omni par-
 te flagrantem. Hæc enim Iudæi bello passi sunt: atque & confecto-
 rum operum magnitudo, nescientibus adhuc facta tanquam præsentibus
 ostendebant. Erat autem per singula pegasus capta ciuitatis dux,
 ita ut captus fuerat ordinatus. Multæ etiam naues sequebantur. Spolia

An. mundi
 4038.
 à Christi
 nat. 74.

Vota & præ-
 dium ante
 triumphum.

Triumphus
 magnificen-
 tia.
 Vestes præcio-
 sissima.

Pegmatum
 fabricatio.

An. mundi
4037.
à Christ.
nat. 75.

*Mensa an-
rea ponderis
valentis ma-
gni.
Iudæorum
lex spolio-
rum nonis-
sima.*

*Simon Gio-
ra filius la-
queo circen-
datus per se-
rum trahi-
tus.*

*Vespasianus
Paci templi
adificat, de
quo vide
Herodia-
num lib. 1.*

vero alia quidem passim ferebantur. eminebant autem ea quæ apud Hierosolimam in templo reperta sunt, mensa aurea ponderis talenti magni, & candelabrum similiter quiddam ex auro factum, sed opere commutato ab usus nostri consuetudine. nam media quidem columna basi hærebat, tenues ab ea cannulæ producebantur, formæque ad similitudinem fuscinae, ad summum quæque in lychni speciem fabricatæ, erant autem numero septem, septimi diei, qui apud Iudæos est, indicantes honorem. Post hæc autem portabatur lex Iudæorum, nouissima spoliiorum. Deinde transibant plurimi, victoriæ simulacra portantes: omnia ex auro & ex ebore facta. Post hæc Vespasianus prioribat: & Titus deinde omnia sequebatur. Domitianus autem adæquitabat, ipse quoque ornatus pulchritudine, dignamque spectari exhibens equum. Pompa autem finis fuit Capitolini Iouis templum, quo postquam ventum est, consistere. Erat autem vetus mos patrius, operiri donec ducis hostium mortem quispiam nunciaret. Is erat Simon Giora, tunc inter captiuos in pompa traductus: laqueo vero circumdatus per forum trahabatur, quo eum simul exderent qui ducebant. Lex autem Romanis est, ibi necare criminum reos morte damnatos. Postquam igitur eum finem vitæ habere nunciatum est, omniumque fauor securus est, tunc hostias inchoare. hisque secundo per vota solennia omine peractis, in palatium recessere. Et alios quidem epulis ipsi excepere, aliis autem omnibus domi conuiuiorum instructi erant apparatus. Hunc enim diem vitz Romana celebrabat, victoriæ quidem in hostes gratulatorium, finem vero malorum civilium & spei bonæ pro felicitate principium. Post triumphos vero, & Romani imperii firmissimum statum, Vespasianus Paci templum adificari decreuit. Itaque mira celeritate, & quæ hominum cogitationem superaret, effectum est. Magna enim diuitiarum largitate usus, insuper perfectis id præcuræ ac fignentorum operibus exornauit. Omnia namque in illud sanum collecta ac deposita sunt, quorum visendorum studio per totum orbem, qui ante nos fuerunt, vagabantur: quomodo aliud apud alios, situm esset, videre cupientes. Hic autem reposuit etiam quæ Iudæorum fuerant instrumenta, his magnifice ferens. Legem vero eorum, & penetralium vela purpurea in palatio condita seruari præcepit.

C A P. XXV.

Herodium & Macharus à Basso capte.

IN Iudæam vero legatus missus Lucilius Bassus, suscepto à Cereali Vespiliano exercitu, castellum quidem Herodion cum præsidio deditio-
ne cepit. Post autem omni manu militari collecta: multi autem in partes diuisi erant, & legione decima bellum infetre Macharum statuit. Valde enim necessarium videbatur id excindi castellum, ne multos sui munimine ad defectionem inuinceret. Nam & salutis spem habitatoribus certam, & aggredientibus hæsitacionem atque formidinem natura loci præstare maxime poterat. Nam ipsum quidem quod muro cinctum est, saxosus est collis, in procerant altitudinem surgens, & ob hoc etiam capi difficilis videretur: sed ne vel accedi posset eo natura extogitarat, quæ vallibus eum ex omni parte vallauerat, quarum altitudo oculis comprehendi non posset: nec transire erat facile, nec aggestu villa-
ratione compleri possibile. Nam ea quæ ab occidente secat vallis, sexaginta stadiis distenditur. vnde Asphaltites lacus ei limitem facit, ex hoc vero traquille Macharus altissimo vertice supereminet. A septentrio-

ne au-

ne autem & meridie, valles magnitudine quidem supradicta cingunt. similiter vero sunt inextricabiles ad oppugnationem, eius vero vallibus ab oriente est, altitudo non minor centum cubitis inuenitur: monte vero ex aduersa Macharuntii posito terminatur. Ea loci natura perspecta Rex Alexander, primus in eo castellum communieuit, quod postea Gabinus bello cum Aristobolo gesto deposuit. Herodi autem regnanti, omnibus locis dignior cura vitus est, & constructione tutissima, propter Arabum præcipue viciniam, namque opportune situs est, eorum fines prospectans. Magno ergo locum muro amplexus ac turribus ciuitatem illic fecit incolis, vnde in arcem ipsam ferebat ascensus. Quin & circa ipsum verticem rursus murum ædificauerat, turrensque in angulis sexagenorum cubitorum erexerat. In medio autem ambitu regiam struxerat, magnitudine simul habitationum & pulchritudine locupletem. Multas vero cisternas recipiendis aquis abundeque suppeditandis, locis maxime idoneis fecerat: veluti cum natura cerneret, vt quod illa situ loci expugnabile fecerat, ipse manu structis munitionibus superaret. Insuper enim & sagittarum multitudinem machinarumque reposuit: & omnem apparatus excogitauit, qui habitatoribus posset magnæ oblationis præstare contemptrum. Erat autem in ipsa regia ruta mirabilis magnitudinis: à nulla enim sic vel celsitudine vel magnitudine vincebatur. Ferebant autem eam ex Herodis temporibus perseuerasse: mansissetque vltius profecto, sed ab Iudæis qui locum ceperant excisa est. Vallis autem, qua ciuitas à parte septentrionali cingitur, quidam locus Baaras appellatur, vbi radix eodem nomine gignitur: quæ flammæ quidem assimilis est colore, circa vespem vero veluti iubare fulgurans, accedentibus eamque euellere cupientibus facilis non est: sed tam diu refugit, nec prius manet, quam si quis vrinam muliebrem vel menstruum sanguinem super eam fuderit, quin etiam tunc si quis eam tetigerit, mors certa est, nisi forte illam ipsam radicem ferat de manu pendente. Capitur autem alio quoque modo sine periculo: quitalis est: Totam eam circumfodiunt, ita vt minimum ex radice terra sit conditum, deinde ab ea religant canem: illoque sequi eum à quo religatus est cupiente, radix quidem facile euellitur: canis vero continuo moritur: tanquam eius vice à quo herba tollenda erat, traditur, nullus enim postea accipientibus metus est. Tantis autem periculis propter vnam vim capere eam operæ precium est. Nam quæ vocantur dæmonia, pessimorum spiritus, viuus immerta, eosque necantia quibus subuentum non fuerit: hæc cito, etiam si tantummodo admoueat zgotantibus, abigit. Fluunt autem ex eo loco aquarum fontes etiam calidarum, multum inter se sapore diuersi: Alii namque amari sunt, aliis nihil dulcedinis deest. Multi autem frigida aquæ ortus non solum in humilioribus locis fontes alternos habent: sed quod amplius quis mirretur, in proximo quædam spelunca cernitur, non quidem alte caua, saxo autem imminente protecta: super hæc veluti duæ mammæ inter se paululum distantes eminent: & altera quidem frigidissimum fontem, altera calidissimum fundit: qui mixti lauacrum suauissimum præbent, multisque morbis ac vitis salutares: maxime vero neruorum curationi conueniens: habetque idem locus metalla sulfuris & aluminis. Bassus autem contemplatur vndique regionem, valle orientali repleta accessum parare statuit: opusque inchoauit, properans aggerem quam plurimum extollere, facilemque per eum oppugnationem facere. Qui vero intus fuerant deprehensi, ab externis segregati Iudæi, illos quidem coegere, inane vulgus esse existimantes, inferiorem obsiderant ciuitatem, ac pericula priores excipere: superius vero castellum ipsi occu-

An. mundi
4037. à nat.
Christi. 75.

Herodes Macharuntiam
magno muro
ac turribus
amplectitur.

Sagittarum,
machinarumque
multitudo in arce.

Ruta mirabilis
magnitudine.

Baaras radix
quomodo euellenda.
Alius modus
radicem hanc euellendi.

Aquarum
calidarum
fontes.

Externi Iudæi
inferiorem
ciuitatem
obsiderant.

An. mundi
4037. à
Christo
nat. 75.

Iudeorum
cum Roma
ni cōstitit.
Eleazarus
Iudeorum
audacia ferax
& manu
frenuus.

Eleazarus
capitur, cum
quedam nu-
dum exten-
dit, & verbe-
ribus cadi
præcipit.
Eleazarus
calamitas
Iudeos ad
deditionem
commouet.

Iudeorum
1700. ab
Romanis
perempti.

Iardus sylua
ab Romanis
eincta.

parum tenebant, & propter munitionis firmitatem, & ut saluti suæ con-
sulerent. Inpetratos enim se veniam opinabantur, si locum tradidif-
sent Romanis. Prius autem volebant spem declinandæ obsidionis expe-
riendo convincere: idcirco, alacri animo in dies singulos excursus habe-
bant, & cum his quos fors obrulisset confectis manibus, multi mori-
bantur, multosq; Romanos interficiebant. semper autem virisq; ex tem-
pore plus victoriæ captabatur. Iudæis quidem, si incautos res aggrederet-
ur, in aggre autem positis, si impronius excursum eorum bene secti
armis exciperent. Sed non is erat finis obsidionis futurus. Res autem,
quidam fortuito gesta, inopinatam castelli tradendi necessitatem Iu-
dæis imposuit. Erat inter obsessos iuuenis & audacia ferax, & manu fre-
nuus, Eleazarus nomine. is autem fuerat excursibus nobilis, multos e-
gredi aggestumq; prohibere cogitans, & in præliis semper grauitur Roma-
nos afficiens: audaciaq; sua socios prosequens, impetum quidem facili
his, periculo autem vacuum discessum efficiebat nouissimus recedendo.
Itaq; discreta quodam die pugna & utraq; arte digressa ipse tanquam
despiciens omnes, existimans neminem tunc hostium prælium exceptu-
rum, extra portam remansit: & in muro stantes alloquebatur, tota men-
te illos attendens. Hanc autem opportunitatem vidit quidam ex castris
Romanorum Ægyptius, nomine Rufus: & quod neutro sperasset, impetu
facto, cum ipsis eum armis repente correptum, cum hoc viso, stantes
in muro stupor teneret, in castra Romanorum traduxit. Postquam vero
dux nudum præcepit extendi, & in aperto constitutum, ut ex ciuitate
conspiceretur, cadi verberibus, vehementer Iudæos confudit casus iu-
uenis, vniuersaq; ciuitas in fletu & questibus, vnius viri cladē percussa.
Id ubi Bassus animaduertit, consiliorū aduersus hostes hoc principium
sumpsit: eorumq; miserationem augere cupiens, quatenus coacti pro e-
ius salute castelli tradit. onem facerent, quod sperauit adeptus est. Nam
ipse quidē, velut mox Eleazarum suspensurus, crucem defigi iussit: ea ve-
ro conspecta, maior castellanos dolor inuasit, & viuulando querebantur,
intolerabilem esse calamitatem vociferantes. Tunc igitur Eleazarus eos
orabat, ne vel se despiceret mortem miserissimam subiturum, sibiq; ipsis
salutem præberent, postquam iam subacti omnes Romanorum viribus
ac fortunæ concederent. Illi autem & eius sermone fracti, & quod multi
intus pro eo precabantur (ex magna enim & numerosa cognatione ge-
nus ducebat) & cōtra ingenium suum misericordia victi sunt: & quibusdā
celeriter missis colloquebantur, castelli traditionem facere petentes.
ac reddito sibi Eleazaro, sine metu dimissi. Cum autem his assensus ef-
ficeret dux Romanorum, multitudo ciuitatis inferiores, inita separatim cū
Iudæis cognita passionē, ipsi clam nocte aufugere statuere. Cum vero
portas aperuissent, ab his qui deditionem promiserant ad Bassum nun-
cius venit, siue inuidia salutis eorum siue formidine, ne eorum fugæ
causam ipsi præstarent. Sed fortissimi quidem fugientium, qui præcelle-
rant euasere, reliquorum autem viri quidem mille septingenti perem-
pti sunt, mulierculæ vero & pueri in seruitium ducti. Sponsiones autem
cum his qui castellum dedidere habitas Bassus conseruandas esse ratus
& ipsos dimisit, & Eleazarum reddidit.

C A P. XXVI.

De Iudæis à Basso interemptis & Iudæa diuendita.

Is autem administratis in saltum, qui appellatur Iardus, ducere pro-
perabat exercitum, multi enim illuc congregati esse nunciabatur,

qui

qui pridem tempore obsidionis, ex Hierosolymis & Macharunte profugerant. Ergo cum ad locum venisset, neq; falsum fuisse nuncium repperit. primo quidem omni in locum cum equitibus cingit: ut si quis Iudaeorum conatus fuisset euadere, fugiendi per equites copiam nō haberet. pedites, a syluam iussit cadere. in quam confugerant. Hoc modo ad necessitatem adducti sunt fortiter aliquid faciendi, velut ex audaci certamine fortasse fugam etiam reperirent. Itaq; simul vniuersi, & cum clamore impetu facto, in eos à quib. cincti fuerant, irrunt. Illi: fortiter exspectant: tunc itaq; his audacia illis contentione vsis, diu quidem praelium tractum est, non autem similis euenit finis: praeignat certantibus. Nam Romanorum quidem: 2. tantum contigit: cecidere. neq; multos sauciari: Iudaeorum vero ex illo bello nullus euasit. Sed cum non essent pauciores trib. millibus prostrati sunt omnes eorumq; dux Iudaei filius, de quo supra meminimus qui ordini euidam prepositus cum Hierosolyma obsideretur, quib. demersus fuerat clauis, latenter effugit. Eodem vero tempore Caesar etiam ad Liberium Maximum scripsit (erat autem procurator) ut omnem terram venderet Iudaeorum, nec enim ciuitatem in ea condidit proprium seruans sibi eorum magnum. Solis autem octingentis militibus, illic relictis, locum dedit quem incolerent, qui vocatur Ammaus. distat autem Hierosolymis 30. stadiis. Stipendium vero ubicunque degerent Iudaeis indixit: binasque drachmas linguis annis deferre in Capitolium iussit, ita ut antehac Hierosolymorum templo pendebant. Et res quidem Iudaeorum illo tempore hunc statum habebant.

C A P. XXVII.

De Clade Antiochi Regis & eruptione Alanorum in Armeniam.

[AM vero quarto anno Vespasiano administrante imperium, contigit Comagenes Regē Antiochum in maximas clades cum tota domo incurrit. ex causa huiusmodi. Cessennius Petus, qui tunc Syriam administrabat. siue re vera, siue propter inimicitias Antiochi (certū non valde patefactum est) literas ad Caesarem misit. Antiochum dicens deficere ab Romanis cum Epiphane filio decreuisse, pactis habitis cum rege Parthorum: propterea; debere illos antea capere, ne si priores nouas res adorti essent, totum Romanorum imperium bello perturbarent. Non erat autem Caesar huiusmodi nuncium ad se perlatum, neglecturus. Nam vicinitas Regum, maiore negotium prouidentia dignum esse faciebat. Satisfata enim Comagenes, maxima ciuitas iuxta Euphratem sita est: vti esset Parthi. (non namq; id cogitauere) facilis transitus, tutum autem receptaculum. Fide igitur habita, & potestate sibi permessa, ut ageret quod expedire videretur, negligendum putauit. Subito tamen Antiocho eiusq; socijs nihil opinantibus in Comagenem ingressus est, ex legionibus quidem sextam ducens, & insuper quasdam cohortes, alasque equitum. habebat autem auxilio reges, Chalcedice Aristobulum Emeisaeque Sohemum. Introitus a. illiserat sine certamine, quod nemo indigenarum manus volebat opponere. Antiochus enim in imperato perculsus nuncio, bellum quidem contra Romanos nec cogitatione concepit. Decreuit a. toto regno in quo erat statu relicto, cum coniuge ac liberis egredi, hoc se Romanis purum ab ea suspicione quae sibi ingereretur probatum esse ratus. progressusq; de ciuitate centum triginta propemodum stadiis in campo tabernaculum ponit. Petus a. in Samofata. n. qui eam capessere mittit. & per eos ciuitatē tenebat ipse vero

An. mundi
4037.
à Christo
nat. 75.

Iudaeorum
3000.
prostrati.

Stipendium
Caesar Iudaeis
indixit.

Antiochum
Cessennius
Petus Syria
administrabat.
et coram
Caesare accusat.

Cessennius
Antiochum
subito inuadit.
Antiochus
primis regno
cum coniuge
ac liberis egredi
gradus quam
cum Romanis
pugnare
decreuit.

An. mundi
4037.
à Christo
nat. 75.

Antiochus
cum coniuge
& filiabus in
Ciliciam fu-
git.
Epiphanius
Vespasianum
Parthorum
Regem fugit
Antiochum
captivum.

Antiochus
cum Cesare
reconcilia-
tur.
Alani
Mediam
terram præ-
dandi causa
peruadunt.

Armenia
vastatur.
V. p. 101.

cum alio milite in Antiochiam ire tendebat. Non tamen Rex vel ipsa necessitate adductus est aduersum Romanos aliquid bellicum gerere: sed fortunam suam questus, quiduis pati sustinebat. adolescens enim autem bellique peritus, vique corporis præstantibus filiis eius non erat facile in calamitate sine pugna durare. Itaque ad virtutem se conferunt Epiphanes & Callinicus. Vehementi autem pugna per totam diem habita, insigni fortitudine demonstrati sunt: nullaque parte suarum virium diminuta discedunt: Antiocho vero neque pugna hoc modo peracta manere domi tolerabile videbatur: sed abducta coniuge cum filiabus in Ciliciam fugit, atque hoc facto militum suorum animos fre- 10
giram veluti desperato ab eo regno defecere, & ad Romanos se transfugere, omniumque erat desperatio. Ergo priusquam penitus de-
littere centur auxilijs, Epiphani cum cæteris seruare se ex hostibus erat
periclitatum. suntque omnes equites decem, qui cum his una transgre-
ssum flumen Euphratem, hinc iam sine metu profecti, cum ad Volo-
gesium Parthorum Regem venissent, non quasi profugi despecti sunt: sed
ac si fortunam pristinam retinerent, omni honore dignati sunt. Antio-
chum vero ubi Tharsum Ciliciæ venit, misso centurione Petus vin-
ctum Romanis transiit. Vespasianus autem ira Regem ad se deduci
non passus est: dignius esse ratus, veteris amicitia habere rationem, 20
quam belli occasione inexorabilem iracundiam seruare. Itaque iubet
ei iter agenti auferri vincula, intermissaq; interim professione Romam
apud Lacedæmonem degere: magnos vero ei pecuniarum redditus præbet,
vt non modo copiose, sed etiam regie victum haberet. His Epiphanes
& cæteri cognitis, qui patri ante metuebant, magnâ cura & inextricabi-
li animos relaxarunt, & ipsi quoq; spem reconciliandi cum Cæsare cõ-
cepere. Cum autem etiam Volageses de his scripsisset ad Cæsarem (ne
enim quamuis feliciter agerent, extra Romanum viuere patiebantur
imperium) & cum Cæsar his mansuere facultatem dedisset, Romam
venerunt. patre autem ad eos ex Lacedæmone statim adueto, cum o- 30
mnis honor eis haberetur, ibi mansere. Alanorum autem natio quod
quidem Scythæ sint, iuxta flumen Tanaim & Maotides paludes sedes
habentes, iam quodam loco memorauimus. His vero temporibus ini-
to consilio, vt terram Mediam, & vltius prædandi causa peruaderent,
cum Rege Hyrcanorum colloquuntur. namq; is est illius transitus do-
minus, quem rex Alexander ita fecerat, vt portis ferreis clauderetur:
Aditu autem sibi præbito, vniuersi nihil suspicantes Medis incum-
bunt: eorumque fines populosos, omnigenumque pecorum plenos di-
ripiebant, cum resistere nullus auderet. Nam qui regnum eius terræ ob-
tinebat Paçorus, metu perculsus in difficiliora loca refugiens, cæteris 40
quidem bonis omnibus cesserat: vix autem ab illis coniugem ac con-
cubinas suas captas, datis centum talentis redemerat. Summa ergo fa-
cultate sine pugna prædabundi, & vsque ad Armeniam vastantes omnia
processere. Eius autem Tyridates rex erat. Qui cum his obuius bello
confluxisset, non multum abfuit quin viuus in illa acie caperetur. Pro-
cul enim quidam misso eum laqueo circumdatum tracturus fuerat, ni-
si celeriter gladio rupisset laqueum, atque ita fugisset. Illi autem pu-
gna multo magis efferati, terram quidem depopulari sunt: ma-
gnam vero hominum multitudinem, aliamq; ducen-
tes prædam ex viroque regno ad sua do-
micilia redire.

C A P. XXVIII

*Excidium Massada castelli munitissimi.*An. mundi
4038.
à Christo
nat. 76.

A Pud Iudæam vero mortuo Basso, Flavius Silva in administratione
succedit, & aliam quidem terram bello subactam videns, vnum au-
tem adhuc rebelle superesse castellum, omni quæ in illis locis habebatur
manu collecta, aduersus id militem movit. Nomen est autem castello
Massada. Princeps vero sicariorum à quibus fuerat occupatum, erat vir
præpotens Eleazarus, ex origine Iudæ, qui non paucis Iudæis persuase-
rat, ut ante diximus, ne professionem facerent, quando censor Cyreni-
us in Iudæam missus est. Tunc enim sicarii conspiraverunt in eos, qui
Romanis dicto audientes esse vellent: omnique modo his quasi hosti-
bus utebantur, diripiendo quidem & abigendo eorum bona, ignem
vero domibus iniiciendo. Nihil enim eos ab alienigenis differre dice-
bant, qui pugna etiam petendam Iudæorum libertatem tanta ignavia
prodidissent: magisque se optare sub Romanis seruitium professi es-
sent. Erat autem id plane causatio, & crudelitatis atque auaritiæ dice-
batur obreptu: manifestum autem rebus effectum est. Nam iidem illi
& despectionis socii fuerunt, & bellum cum Romanis communiter sus-
cepere. Causa vero peior illorum in eos facta est: & cum mentita prior-
um reselleretur occasio, peius tractabant eos, qui nequitia suæ iu-
stis assertionibus exprobrarent. Fuit enim quodammodo illud tempus
apud Iudæos omnium generum malitiæ fecundissimum, ut nullum
opus intermitteretur insectum: nec si quis excogitando fingere volu-
isset, haberet quod magis nouum aliquid inueniret. Ita & priuatum &
communiter omnes vnum erant, & exsuperare alium alius tam impie-
tate quam iniquitate in proximos certabant: potentes quidem multi-
tudinem male tractando, multitudo vero ad interitum potentium pro-
pando. Illis autem erat dominandi cupiditas: his autem vim facien-
di, bonaque locupletum diripiendi. Primi quidem sicarii fuere iniqui-
tatis in propinquos & crudelitatis auctores, nullo neque verbo indi-
cto ad iniuriam, neque facto intentatio ad exitium eorum quibus infi-
diarentur penitus prætermisso. Verum & hos Iohannes moderatiores ef-
se demonstrauit. Non solum enim omnes interficiebat qui necessaria
& profutura suaderent, tanquam inimicissimos maxime ciues eiusmo-
di imperantis: sed etiam patriam malis plurimis cumulauit: qualia factu-
rus fuerat, qui Deum quoque iam esset aulus impietate contemnere. Nam
& mensa nefaria vescebatur, & legitimam patriamque exterminauerat
castimoniam: ut iam sit minime mirum, si mansuetudinis communio-
nem minime seruabat hominibus, qui Dei pietatem furore contempse-
rat. Rursus Simon Giora, quid mali non commisit, quauel liberorum
corporum iniuria temperauit, qui enim creauere tyrannum? Quæ vero
eos amicitia, quæve cognatio ad quotidianas caedes non ferociores ef-
fecit: namque alienos quidem male tractare, inertis nequitia opus esse
arbitrabantur: clarissimam vero gloriam parere crudelitatem in fami-
liarissimos existimabant. Horum furoris æmulum etiam Idumæi fuerunt:
illi enim sceleratissimi peremptis Pontificibus, ne qua pars conseruare-
tur pietatis in Deum, totum quod ex ciuitatis facie supererat, abscidere,
summamque per omnia iniustitiam induxerunt: in qua illud hominum
genus, qui Zelotæ appellati sunt, viguit: qui nomen factis verum proba-
uerunt. Omne enim malitiæ facinus æmulati sunt, nullo inzmula-
to, quod ante commissum memoria tradidit, prætermisso, quamuis
men sibi ex bonorum æmulatione imposuissent: qui eos quos læderet,
propter effera sui naturam caquillando fellebant, qui malorum quæ

Tempus a-
pud Iudæos
omnium ge-
nerum mali-
tia fecun-
dissimum.Iohannes
Giscala.Simon, Gio-
ra filius.

Idumæi.

Zelotæ.

A'n. mundi
4033.
à Christo
nat. 76.

*Debitum vite
sui iudaeo-
rum.*

*Silva dux
Romanorum
Massadam
obsidet.*

*Massada si-
tus.
Iter per sa-
rum coluber
dictum.*

*Vertex sa-
cundus om-
nique plani-
cie mollior.
Regia Hero-
di.*

maxima essent bona ducebant. Itaque debitum vite finem inuenere,
merita illis omnibus poena Dei voluntate decreta. Cuncta enim quae
natura hominis posset ferre supplicia, in eos usque ad extremum vite
terminum congesta sunt, quae variis perempti cruciatibus pertulere.
Tota se dixerit aliquis minora eos quam committere perpeffos, verum
qua tandem digna tantis sceleribus poena affici poterant? De illis au-
tem qui in eorum crudelitatem inciderunt, non est huius temporis pro-
merito conqueri. Rursus igitur ad eam narrationis partem redeo, unde
digressus sum. Venit enim dux Romanorum contra Eleazarum, &
qui cum eo Massadam tenebant, sicarios, exercitum ducens, & fines
quidem statim omnes obtinuit, praesidijs ubique locis opportunissimis
collocatis: castellum autem muro circumdedit, ne quis obsessorum fu-
giendi facultatem haberet, utque custodes perseuerarent, ipse vero ca-
stris locum occupat, ad obsidionem quidem idoneum, quem delegerat
qua parte castelli rupes monti proximo applibabatur, ceterum
difficilem ad copias utensilium. Non solum enim commutatus ex lon-
gi quo, & cum labore Iudaeorum maximo portabantur, quibus haec fue-
rat sua mandata, verum etiam potius aliunde in castra ad aciebat: quon-
iam in eo loco nullus fons proximus nascebatur. His autem dispositis,
Silva obsidionem aggressus est, artis ac laboris egentem, propter
castelli munitionem, cuius natura huiusmodi est: Saxum gyro non
exiguum & excelsum longitudine, vndeque abruptis atque altis valli-
bus cingitur inuisibili, super fundo habens scopulos: ipsaeque omnium
sunt animalium, rebus inaccessis, nisi quod duobus modis idem sa-
xum in difficilem egreitur ascensum. Est autem unum iter ab lacu A-
phaltite ad solis ortum, & alterum ab occidente facilis ambulari.
Vocatur autem unum coluber, ex angustia crebrisque flexibus cae si-
militudine. Quae enim prominet rupes, frangitur, ac saepe in se re-
uertens paulatim rursus producitur: vixque illo itinere gradus pro-
mouet pedem, namque mutanti vestigium, necesse est ab altero pede
niti. Et tamen certa perniciēs, si quis labatur, altitudo enim rupium
utrinque dehiscit, ut quae horrore quemuis terrere audacissimum pos-
sit. Percinso si viam cum triginta stadiis ascenderis, quod restat ver-
ticiis est non in acutum finem coacti, sed ut habeat in summo planiciem
In hac primus quidem Ionathas Pontifex castellum edificauit, & ap-
pellauit Massadam. Post autem Herodi magno studio fuit loci illius
structio. Nam & murum per omnem eius gymrum erexit, stadiorum spa-
tio septem, & candido lapide factum, & duodecim altum, latumque octo
cubitis: & viginti septem in turres quinquagenorum cubitorum in eo sta-
bant: ex quibus aditus erant in tres circa omnem murum intus adifi-
catus. Rex enim verticem, quod fecundus omnique planicie mollior
esset, culturae destinauerat: ut si quando externorum alimentorum pen-
uria contigisset, ne hac quidem laborarent, qui salutem suam castello
credidissent. Quin & regiam sibi adificauerat, ab occidentalis partis
ascensu, intra moenia quidem arcis positam, vergentem autem ad septen-
trionem, regis vero murus erat magnus, ac si missimas quatuor celsi-
tudine sexagenorum cubitorum in angulis turres habebat. Membro-
rum autem intus, & porticum itemque balnearum varia erat & sum-
ptuosa constructio, columnis quidem & singularibus faxis undique sub-
stitutis, parietibus autem membrisque solida compage lapidum varia-
tis. Ad singula vero habitacula, & in summo, & circa regiam, & ante tur-
res multos magnosque puteos in scopulis exciderat, custodes aquarum:
tantam molitus abundantiam, quantum qui fontibus vterentur habe-
rent. Fossae vero iter ex regia in aciem summam ducebant, quas foris

nen oceri ebat. Sed & manifesta quidem via facilem sui usum præ-
 bere hostibus poterant. Nam orientalis quidem via natura est inaccessi-
 sa, ut supra memorauimus. Occidentalem vero magna in angustia po-
 sita turri conclusit, quæ non intra mille cubitorum spatio ab arce
 distaret, quam neque transire posse, neque capi facile videbatur. Inex-
 tricabilis autem, quamuis licenter ambulauibus, fuerat fabricata. Ita
 quidem aduersus hostiles impetus natura simul & manu castellum erat
 communitum. Intus autem repositi apparatus, magis & diuturnitate
 & opulentiam iuere, nam & frumentum multum erat conditum,
 10 & quod in longum tempus sufficere posset: vinumque multum & o-
 leum: insuper autem cuiusque leguminis fructus, & palmulæ coacer-
 uatæ. Cunctaque reperit Eleazarus, castello per dolum cum ficiariis oc-
 cupato matura, nihilque recens depositis deteriora: quanquam fere ex
 quo apparati sunt, ad excidium à Romanis illatum, centum annorum
 tempus agebatur. Quinetiam Romani fructuum reliquias incorru-
 ptas offenderunt. Si quis autem causam diuturnitatis auram esse existi-
 met, non errauit, quod arcis altitudine ab omni terrena ac sæculen-
 ta materia sit remota. Inuenta est autem omnigenum quoque a mo-
 rum multitudo, ab Rege condita, quæ decem millibus virorum suffice-
 rent, feruimque infectum, necnon æris & plumbi materia: quippe ut
 20 magnis de causis factum crederes apparatus. Aiunt enim Herodem id-
 ipsum castellum sibi ad refugium parauisse, duplex periculum suspi-
 cantem: unum quidem ab Iudæorum populo: ne se deposito illos qui
 antea Reges fuerat ad Principatum reduceret. Alterum vero maius
 atque a: rocius, ab Regina Egypti Cleopatra. Hæc enim suam senten-
 tiam non celabat sed cum Antonio sæpe verba faciebat, postulans He-
 rodem interfici sibi autem obsecrans regnum Iudæorum donari. Et ma-
 gis quis miraretur, nondum eius imperio Antonium paruisse, mæne eius
 ancre mancipatum, quam nondonatum sperasset. Propter eiusmodi
 30 metu: Herodes conditam Massadam, extremum belli contra Iudæos
 Romanis opus reliquit. Nam quia foris iam locum omnem muro cin-
 xerat dux Romanorum, sicut supra diximus, ac ne quis effugeret dili-
 gentissime precauauerat: incipit oppugnationem, uno tantum loco
 reposito, qui aggerum iactum posset accipere. Nam post eam turrim,
 quæ iter ab occidente, quod ad regiam summumque montem duceret,
 præcludebat, erat quedam continentia saxi vastior latitudine, mul-
 tumque portrecta: celsitudine autem Massadæ trecentis cubitis infe-
 rior, quam Leucen appellabant. Hanc igitur Silua ut ascendit ac te-
 nuit, aggerem apponit: militibus iussit: illis autem alacri animo & ma-
 gna manu operantibus, solidus ad ducentes cubitos erectus est tumu-
 40 lus. Verum neque firma, neque sufficiens machinis ferendis hæc men-
 sura videbatur: sed super eum tribunal, constructis saxis ingentibus fa-
 ctum est, altum itemque latum cubitis L. Erat autem & aliarum machi-
 narum fabrica illis asinilis, quas primo quidem Vespasianus ad oppu-
 gnationes, postea vero Titus excogitauerat: & turris sexaginta cubitorum
 effusa est, tota ferro consæpta, unde multis balistarum & tormentorum
 iaculis Romani cito eos repulere qui de muro pugnant, & caput ex-
 cere prohibere. Simul autem ingentem etiam ariete fabricato, Silua cre-
 bro murum pulsari iubet: ac vix quidem tamen aliquam eius deiecit
 50 partem interruptam. Cito autem præuenere ficiarii in introitus: ero con-
 stituto, quæne machinis quidem simile aliquid poteretur: mollis enim
 adhuc erat, & imperus laxæ & violentiam poterat, hoc modo contin-
 ctus. Trabes proceritate magnas, & quæ fixæ sunt continentes coposue-
 re: earum autem ordines erant duo similes, tantumque distantes quanta

An. mundi
 4038. à
 Christ.
 nat. 76.

*In castello
 magna com-
 munitas co-
 pia.*

*Fructus ad
 centum an-
 nos incorru-
 pti.*

*Herodes du-
 plex pericu-
 lum suspi-
 cant. castel-
 lum sibi ad
 refugium
 parauit.*

*Circa Mas-
 sadam unus
 tantum lo-
 cus, qui ag-
 gerum iactum
 accipere po-
 test.*

*Ingenti arie-
 te fabricato,
 Silua crebro
 murum pul-
 sari iubet.*

An. mundi
4038. à
Christo
nat. 76.

*Ardenus
facti in mu-
rum iacu-
latur.*

*Aquila a-
uerrens flam-
mam in Ro-
manos abi-
git.*

*Eleazar ad
fatos oratio.*

*Eleazarum
iram Dei
in populum
Iudaicum
facit.*

*Pena crimi-
num, qua fu-
ror capti
Iudaei contra
gentiles ausi
fuerunt.*

esset muri latitudo: & inter eos ambos replebant aggere spatium. ne-
vero crescente cumulo terra deflueret, aliis transeuntibus trabibus quas in
longitudinem posuerant colligabant. Erat ergo illis opus quidem adifi-
cio simile: sed quod cedenti inferebantur machinarum ictus euane-
scebant. Intoque subsidente strictiorem fabricam faciebant. Hoc ubi
Silua considerauit, igni magis murum caprum iri putans, multas qui-
dem ardenes faces militibus intro iaculari praecepit: murus autem,
quippe ut magna ex parte lignis constructus, ignem cito comprehendit:
& usque ad iunum sui laxitate calefactus, ingenti flamma colluxit. In-
cipiente quidem adhuc incendio, spirans aquilo Romanis erat horribi-
lis: auerrens enim desuper flammam in eos abigebat, & pene machinas
quasi iam conflagraturas desperauerant, deinde statu mutato, veluti di-
uina providentia excitatus aufer, multa ut in aduersum eum murum,
repulit: iamque totus ardebat ex alto. Romani quidem cum Dei vte-
rentur auxilio, ad castra laxi digrediebantur, decreto hostes luce aggre-
di, & nocte vigiliis accuratiores facere, ne quis eorum clam subterfu-
geret. Sed neque ipse Eleazarus de fuga cogitabat, neque alii equiquam
permissurus erat ut faceret. Videns autem murum igne consumptum,
aliud vero nullum salutis modum neque virtutis excogitans: sed his
quae Romani in se liberosque suos & coniuges facituri essent si vicissent, 20
ante oculos positus, de omnium more consilium cepit: idque ex prae-
sentibus fortissimum ratus, validioris animi sociis vespere congregatis,
talibus eos verba ad facinus inuitabat: Cum olim vobis decretum sit,
viri fortes, neque Romani, neque cuiquam alii seruire, nisi Deo: is e-
nim solus est verus & iustus Dominus hominum: ecce nunc tempus
adeest, quod factis vestros probare animos iubeat. Ne igitur nos deho-
nestemus, ante quidem seruitute intolerabiles poenas subituri: si viuos
in Romanorum potestatem venire contingat. primi enim omnium ab
his defecimus, & nouissimi cum his bellum gerimus. Puto autem &
hanc nobis à Deo gratiam datam, ut bene ac libere possimus mori, quod 30
aliis non euenit praeter spem superatis. Nobis autem certum est, orto
die futurum excidium. Libera est autem strenua mortis conditio cum
affectibus: nec enim prohibere id hostes possunt, qui profecto non o-
prant viuos abducere, neque nos illos iam possumus superare pugnando.
Nam fortasse quidem ab initio statim oportuit, quando liberta-
tem defendere cupientibus omnia & à nobis ipsis acerba peioraque ab
hostibus eueniebant, de Dei voluntate conicere, & scire, quod amica
ei quondam Iudaeorum natio damnata esset interitu: manens enim
propitius, ut saltem nobis leuiter insensus, nunquam tantorum qui-
dem hominum perniciem neglexisset: sacratissimam vero urbem suam
igni hostium excidioque prodidisset. Nos autem soli scilicet ex omni 40
genere Iudaeorum sperauimus seruata libertate superare, tanquam nil
in Deum deliquissemus, nulliusque culpae participes fuisset, qui al-
ios quoque docuimus. Itaque videtis quemadmodum nos vana ex-
pectasse redarguit, fortius nobis speratis rerum malarum necessitate
illata. Nec enim quicquam nobis castelli natura inexpugnabilis pro-
fuit ad salutem, sed & alimentorum copiam, & armorum multitudi-
nem, aliumque habentes abundantissimum apparatus, ipso Deo ma-
nifestissime auferente spem salutis perdidimus. Ignis enim qui fere-
batur in hostes, in aedificatum à nobis murum non sponte reuersus est. 50
Sed haec multorum ira sunt criminum, qui furore capti contra gentiles
ausi sumus: pro quibus quae ne Romanis inuidissimis poenas, sed per
nos ipsos Deo praestemus, istae autem illis moderatiores sunt. morientur
enim coniuges iniuria vacuae, liberi seruitutis expertes. Post illos au-

tem ipsi nobis honestam inuicem gratiam præbeamus, libertate seruata optima sepultura. Prius tamen & pecunias & castellum igne extramus. Mœreant enim Romani, certe scio, si neque corpora nostra tenerint, compendioque caruerint. Alimenta sola relinquamus. hæc enim nobis erunt testimonio mortuis, quod non penuria victi sumus: sed ita ut ab initio statueramus, mortem seruituti prætulimus. Hæc dicebat Eleazarus: sed non in eundem modum præsentium sententiæ congruebant: sed alii quidem ei obedire properabant, & quasi volente replebantur, pulchram esse morem existimantes. Qui vero molliores erant coniugum ac familiarum suarum misericordia, vel etiam proprius quæque apertissimus deterrebat interitus, aliusque alium intruens, contrarium voluntatis suæ motum lacrymis designabant. Quos cum vidisset Eleazarus formidare, ac magnitudinem consilii animis frangi, pertimuit ne etiam eos qui fortiter dicta perceperunt, efformidarent fientes ipsi ac deplorantes. Ergo exhortationem non intermisit: sed erectior, multoque repletus spiritu, clariorem de immortalitate animæ orationem incipit: magna que vltus exclamatione lacrymantes attentius aspectans: Plurimum, inquit, opinione deceptus sum: qui putarem viros fortes pro libertate certantes, mori bene malle, quam viuere. Vos autem ne cuiuslibet quidem homini quicquam neque audacia neque virtute præstatis, qui etiam magna mala effugituri, mortem timetis: cum oporteret vos super hos neque cunctari neque expectare monitorem. Olim enim & à primo sensu nos erudire sacra patris orationes, maiorum quoque nostrorum factis & animis confirmantibus, perseverabant: quod viuere hominis est, non mori, calamitas. Nam mors quidem libertatem animis præstans, ad proprium parumque locum eas dimittit, ab omni clade futuras intactas. Donec autem mortali corpore vincæ sunt, vnaque malis eius implentur, quod verisimile dicitur, mortuæ sunt. Diuino enim cum mortali societas turpis est. Multum quidem potest anima luncta cum corpore: instrumentum enim facit suum, latenter id mouens, & vltra mortalem naturam gestis producens: Veruntamen cum pondere, quo in terram detrahitur, quodque ab ea pender, absoluta, proprium locum receperit, tunc beatam & vndique liberam participat fortitudinem: humanis oculis, ut ipse Deus inuisibilis manens, nec enim cum est in corpore, conspicitur. Nam & accedit occulta, neque rursus cum recedit videtur, vnam quidem ipsa habens incorruptam naturam, corpori autem causam præbens mutationis. Nam quod anima attingit, hoc vult atque viget: unde veto digressa fuerit, hoc marcidum moritur: tantum immortalitatis ei superat. Et huius orationis argumentum vobis sit somnus: in quo in se collectæ animæ, nusquam eas distrahente corpore, iucundissimam quietem agunt: cum Deo vero pro cognitione degentes, vbiq; adsunt, ac multa futura prædicunt. Cur igitur mortem timere cōueniat, qui somni diligimus quietem? quemadmodum autem non sit dementissimum, breuitatem vitæ sequentes, sibi met inuidere perpetua? Oportebat quidem nos domestica institutione mediatos, aliis esse exemplo promptæ voluntatis ad mortem. Attamen si ab alienigenis etiam rei fides petenda est, Indorum videamus sapientie profectores. Illi enim cum sint boni viri, vitæ quidem tempus, quasi quoddam necessarium naturæ intus, inuicti sustinent, properant autem animas corporibus soluere, nulloque urgente neque exagitante malo, propter immortalis conuersationis desiderium, aliis quidem prædicant se esse abituros, nec est, qui prohibeat, quisquam, sed omnes fortunatissimos appellantes eos, ad familiares suos mandata mittunt: ita certam veteramque animis

An. mundi
4038.
à Christ.
nat. 76.
*Libertate
seruata o-
prima sepul-
tura.*

*Eleazarus
immortalit-
ate anima
oratio.*

*Anima
mortali cor-
pore vincas*

*Virtus ani-
ma.*

*Somnus im-
mortalitatis
anima ar-
gumentum.
Indorum sa-
pientia pro-
fectores se-
ipso conuer-
sant.*

Am. mundi
4038.

à Christi.
nat. 76.

Adhortatio
ad contem-
nendam
mortem, à
tempore et
via statu de-
sumpta.

Exemplum
à Iudaeis Ca-
sarea inter-
fectu peti-
tum.

Calamitas
Iudaeorum
Scythopoli.

Octodecim
milia Iu-
daeorum in
Syria ingu-
lata, &
60000. in
Aegyptum
perempta.

Iudaeorum
ab Romanis
captorum
calamitas.

esse inter se consuetudinem credidere: ipsi autem cum mandata per-
petint, igni traditis corporibus, ut immaculata puraque anima secer-
naretur, laudati moriuntur. Facilius enim ad mortem illos amicissimi pro-
sequuntur, quam exterorum hominum quisquam suos ciues, in lon-
ginquam peregrinationem ituros. Et se quidem ipsos desent: illos au-
tem beatos dicunt, quod immortalitatis ordinem iam recipiant. Non
ergo nos pudebit, si deterius In illis sapiamus, propriaque ignauia leges
patrias, quæ omnibus hominibus æmulandæ videntur, inhoneste de-
spiciamus? quanquam & si contraria nos à principio instituisse erudi-
tio, quod summum bonum est hominibus viuere, mors autem: cala-
mitas: attemperat tempus nos adhortatur eam bono animo & facile to-
lerare, Dei voluntate & necessarios mortituros. Olim enim quantum
apparet, contra omne Iudzorum genus hoc decretum posuit Deus, ut
vita careremus, qui ea non eramus, quemadmodum oportebat, vsuri.
Non ausim autem nobismetipsis ascribere, neque Romanis gratifica-
ti, quod nos omnes eorum bellum absumperit. Non enim viribus illo-
rum hæc accidere: sed causa fortior intetueniens, illis præstitit ut viderentur.
Quibus enim armis Romanorum perempti sunt, qui
Casaream incolebant Iudæi? ac ne defecturos quidem ab illis, dum
diem septimum celebrant, aggressa Casariensium multitudo, neque
repugnantes cum coniugibus ac liberis mactauerunt: nec vel ipsos e-
rubuere Romanos, qui nos tantummodo hostes, quod descenderamus,
putabant. Sed dicit aliquis, Casariensibus semper cum suis ciuitatis Iu-
dæis fuisse discordiam, tempusque nactus verus odium exaruisse? quid
ergo de Scythopolitanis dicemus? Nobiscum enim illi propter Græcos
bellum gerere ausi sunt, ac non cum propinquis nostris Romanos vi-
cisci. Multum igitur his fides illorum ac beneuolentia profuit: siquid-
em ab ipsis cum totis familiis acerbissime trucidati sunt, ac pro auxi-
liis gratias ei reddidere: nam quæ illos à nobis pati prohibuere, hæc pas-
si sunt, velut ea ipsi committere voluissent. Longum fiet, si velim nunc
separatim de singulis dicere. Nostis enim, quod Syria ciuitatum nulla
est, quæ non Iudzorum apud se habitantes occiderit, nobis quam Roma-
nos plus inimicos. Vbi etiam Damasceni, cum ne causam quidem pro-
babilem confingere potuissent, ciuitatem suam cade nefaria reple-
re, octodecim milibus Iudaeorum cum coniugibus ac familiis iugulatis.
Eorum autem multitudinem plagis in Aegypto peremptorum 66. mil-
lium numerum audiebamus excedere. Illi quidem fortasse in aliena
terra, cum nullum inuenissent hostibus aduersarium, ita sunt mortui.
At omnibus qui domi cum Romanis bellum suscepere, nihil deerat eo-
rum, quæ spem totam possent præbere victoriæ. Arma enim & muri,
& castrorum inexpugnabiles fabricæ, atque interitui spiritus ad peri-
cula pro libertate subeunda, cunctos ad defectionem reduunt fortio-
res: sed hæc ad paucum tempus cum sufficissent, sequæ fuisse mai-
orum malorum exitum principium. Omnia enim capta sunt, omnia-
que hostibus succubuerunt, velut illorum nobilioris causa victoriæ, id
ad eorum salutem, à quibus instructa fuerant, apparata sunt. Et in præ-
lio quidem mortuos beatos existinari oportet, repugnantes enim &
libertate non perditæ perire. Eorum vero multitudinis, qui à Roma-
nis subiugati sunt, quis non misereatur? quisve non antequam illa pa-
tiatur, mori properet? quorum alii torti, tamque igne quam verberibus
excruciati perire, alii semel à bestiis ad secundum eorum cibum viu-
seruati sunt: illorum quidem miseriam habendi sunt qui adhuc vi-
uunt qui sæpe mortem optantes non accipiunt. Vbi est autem illa ma-
gna, ciuitas? Aut vbi est quæ totius gentis Iudææ metropolis fuit? Tan-

10
 20
 30
 40
 50
 60
 70
 80
 90
 100
 110
 120
 130
 140
 150
 160
 170
 180
 190
 200
 210
 220
 230
 240
 250
 260
 270
 280
 290
 300
 310
 320
 330
 340
 350
 360
 370
 380
 390
 400
 410
 420
 430
 440
 450
 460
 470
 480
 490
 500
 510
 520
 530
 540
 550
 560
 570
 580
 590
 600
 610
 620
 630
 640
 650
 660
 670
 680
 690
 700
 710
 720
 730
 740
 750
 760
 770
 780
 790
 800
 810
 820
 830
 840
 850
 860
 870
 880
 890
 900
 910
 920
 930
 940
 950
 960
 970
 980
 990
 1000

1. *ris quidem murorum septis munitissima, tor vero ante muros castris*
 2. *turrimque obiectis moribus tuta, bellique apparatus vix capiens,*
 3. *tor autem virorum pro se pugnantium multitudinem continens, quid*
 4. *nobis facta est, quæ Deum habere incolam credebatur? Radicitus ex*
 5. *fundamentis erepta est, solaque eius monumenta restant, eorum à qui*
 6. *bus excisa est imposita reliquii castra. Senes vero infelices ad cineres*
 7. *templi audent, & paucæ mulieres ad turpissimam pudoris iniuriam ab*
 8. *hostibus referuatur. Hæc secum reputans quisquam nostrum, aspiciere*
 9. *solem durabit, etiam si vivere sine periculo possit? Quis inimicus adeo*
 10. *patris, quis tam inbellis, aut parca animæ, ut eum non poeniteat huc*
 11. *usque vixisse? Atque utinam omnes fuissetis mortui, prius quam il-*
 12. *lam sacram ciuitatem hostium videremus manibus excindi, prius*
 13. *quam templum sanctum tanta impietate funditus erui: sed quoniam*
 14. *spes non instrenua nos illexit, quibus forte poterimus pro ea hostes vi-*
 15. *cisci: nunc autem euauit, ac solos necessitati dereliquit, mori bene*
 16. *properemus, nostrum ipsi miseremur, & coniugum liberorumque*
 17. *dum nobis licet à nobis ipsis misericordiam capere. Ad mortem nam-*
 18. *que ipsi nati sumus, & quos ex nobis genuimus, eamque fugere ne for-*
 19. *tissimi quidem possunt. iniuria vero & seruitus, & videre coniuges ad*
 20. *turpitudinem duci cum liberis, non est malum hominibus ex natura*
 21. *necessitate profectum: sed hæc sua timiditate perferunt, qui ante mori*
 22. *cum licuit noluerunt. Nos autem multum freti fortitudine, & à Romanis*
 23. *defecimus: & postremo nunc illis ad salutem hortantibus, non parui-*
 24. *mus. Cui igitur non est eorum iracundia manifesta, si nos viuos subiugare*
 25. *potuerint? Miserandi quidem adolescentes erunt, quorum vires*
 26. *corperis ad multos sufficient cruciatus: miserandi autem proeectio-*
 27. *res, quorum ætas clades ferre non poterit. Videbit alius coniugem ab-*
 28. *duci, alius manibus reuinctis vocem filii patrem implorantis exaudiet.*
 29. *Sed dum liberi sunt & gladios habent, pulchrum ministerium nobis*
 30. *præbeant, expertes seruiuris hostium. Moriamur liberi, cum filiis &*
 31. *cum coniugibus vita decedamus. Hæc nobis leges præcipiunt, hæc nos*
 32. *coniuges & filii deprecantur, horum necessitatem Deus misit, his con-*
 33. *traria Romani volunt, & ne quis nostrum ante excidium pereat, ti-*
 34. *ment. Festinemus igitur eis, pro sperata porius nostri voluptate, stu-*
 35. *porem mortis admirationemque relinquere audacior.*

An. mundi
 4038:
 à Christo
 nat. 76.
 Hierosolyma
 ludæa: mero
 polu radici-
 tus ex funda-
 menti ere-
 pta.

Ad mortem
 nati sumus
 eamque fu-
 gere ne fortis-
 simi quidem
 possunt.
 Eleazarus
 ludæus Ro-
 manorum
 crudelitatis
 exponit.
 Mori liberi
 apud ludæos
 honor & glo-
 ria.

Iudæorum
 propria ca-
 da amor.

Adhuc eum orare cupientem omnes interpellabant: & effrenato
 quodam impetu pleni, ad opus incitabant: ac veluti larvis exagitati, a-
 lius alium antecapere cupiebat: hoc specimen esse fortitudinis, rectiq;
 consilii existimantes, ne quis extremus remanere videretur: Tantus
 40
 eos & coniugum, & filiorum, & propter cædis amor inuasit. Sed nec id
 quod aliquis putauerit, cum facinus accederet obtusi sunt, verum eam
 seruare sententiam, quam cum dicta perciperent habuerunt: proprium
 quidem charumque affectum retinentibus cunctis irationi vero ceden-
 tibus, quia iam optime filiis consulissent. Simul enim valere vxoribus
 cum amplexu dicebant, ac liberos greuis captos extremum lacryman-
 tes osculabantur: & simul tanquam manibus alienis iussa peragentes
 volentes eos configebant: malorum quæ subditi hostibus passuri fue-
 rant cogitationem, habentes pro solatio necessitatis ad eadem. Deni-
 que nemo hac audacia minor inuentus est. Cunctis autem coniunctis-
 50
 simos transixere: miseri, quibus id necesse fuit, quibusque filios at-
 que vxores occidere, malorum omnium videbatur esse leuissimum. I-
 gitur neque horum iam factorum dolorem tolerantes, & interfectos
 infos exultantes, si vel breuissimum tempus eis superuivissent, cito
 quidem vniuersis bonis in vnum congestis iam incipiunt, forte vero ex

An. mundi

4038.

à Christo
nq. 76.*Iudai uni-
uersi bonis
in unum con-
gessis ignem
iniciunt.**Sorte docem
lectiroligos
Iudaeos tru-
cidant.**Romani pu-
gnam expo-
stant.**Romani con-
siliū fortitu-
dinis & ob-
stinatum cō-
sumptum
mortis admi-
rantur.*

numero suo decem lectis omnium percussoribus, vniuersi etiam propter liberos ac coniuges prostratos compositi, eosque complexi manibus, parato animo se mactandos praebebant infelicissimum illud exhibentibus ministerium. Illi autem intrepide cunctis occisis, eandem fortis legem in sua quoque morte statuerunt, ut cui obtigisset, novem peremptis semet super eos occideret. ita omnes sibi confidebant, quod neque in audendo, neque in sustinendo facinore, praestaret alius alii. Et ad extremum ceteri quidem se neci supposuere: vnus vero atque nouissimus, circumspēcta multitudine mortuorum, ne quis forte in multa caede superesset, qui suar manus egeret: vbi cognouit omnes peremptos, ignem quidem intulit regiā: vehementi vero manu totū per se transacto gladio, iuxta suos affectus occubuit. Et illi quidem perierant, nullam credentes animam ex numero suo Romanis subditam reliquisse. Latuit autem vna mulier senior, & illa quidem Eleazari cognata, plurimum doctrina sapientiaque mulieribus praestans, & quinque pueri per cuniculos qui aquam sub terra porui ducebant abditū, cum alii caedibus occupatas mentes haberent, qui erant nonnōgenti numero & sexaginta, cum mulieribus simul ac pueris. Hæc autem calamitas acta est Aprilis mensis quinto decimo die. Romani autem adhuc pugnam expectantes, māne aggēribus scalarum pontibus iūctis muros aggrediebantur. Cum vero hostium neminem viderent, sed vndique verſum acerbam solitudinem, ignemque infus ac silentium, quid factum esset conicere non poterant: & ad extremum velut impellentes ictum arietis, vlulatum, si quē forte prouocarent, dederunt. Clamorem autem sentire mulieres, & ex cloacis emerſæ, factum Romanis ut erat indicarunt, altera earum quemadmodum dicta vel gesta fuissent omnia narrantē manifeste. Non tamen Romani facile his verbis adducebantur, ausi magnitudinem verisimilem non credentes. Ignem vero extinguere conabantur, perque hunc viam ſectantes, cisto in regiā peruenere: conspectaque multitudine mortuorum, non ut in hostibus gaudiū sunt: sed consilii fortitudinem, & obstinatum in tanto numero rebus ipsis contemptum mortis admirabantur.

CAP. XXIX.

Interitus Sicariorum, qui in Alexandriam & Thebas profugerant.

Huiusmodi autem peracto excidio, in castello quidem praedium, dux reliquit, ipse vero cum exercitu ad Caesarem profectus est. Nec enim quisquam supererat in illis regionibus hostium, sed iam tota Iudæa belli fuerat longinquitate subuerſa: multisque suorum etiam procul incolentibus sensum perturbationis ac periculum exhibuerat. Nam & circum Alexandriam & Egypti ciuitatem postea contigit multos Iudæorum perire. His enim qui ex factione sicariorum illuc effugere potuerunt, non satis erat saluos esse: verum & illic nouas res conabantur, ut libertatem defenderent, & Romanos quidem nihil se meliores putarent, Deum vero solum Dominum dicerent. Cum autem quidam iis Iudæorum non ignobiles aduersarentur, illos quidem mactauerē, aliis vero inſtabant, ad defectionem eos hortantes. Eorum autem videntes confidentiam principis senioſum, iam cohibere tutum sibi non esse arbitrabantur: sed congregatis omnibus in congregationem Iudæis, sicariorum temeritatem publicabant, illos omnium malorum causam esse demonstrantes: & nunc aiebant illos, quod nec si fugissent certam spem

*Sicarii noua
calamitatis
antorch.**Iudaei contra
sicariorum
temeritatem
conueniunt.*

salutis habituri viderentur: à Romanis enim cognitos statim perituros esse, sibi debita calamitate replere eos qui nullius fuissent delicti participes. cauendum igitur ab eorum exitio multitudinem monebant, & vt pro se Romanis ipsorum traditione satisfacerent. His dictis, prospecta periculi magnitudine paruere, multoque impetu licarios aggressi corripere. quorum sexcenti quidem statim capti sunt: qui vero in Ægyptum Thebasq; illius tractus elapsi sunt, non multo post comprehensi redacti sunt: quorum non est qui duritiam suæ confidentia: suæ pertinacia voluntaris sit dicenda, non obstupescat. Omni enim genere tormentorum & vexatione corporum id eos excogitata, ob hoc solummodo vt Cæsarem dominum facerentur, nemo cessit, neque dicere velle visus est: sed omnes illa necessitate validiorem sententiam conseruauere, tanquam brutis corporibus non animis etiam cruciatus ignemque susceperunt. Maxime vero puerorum ætas, miraculo spectantium fuit: nec enim vel eorum quisquam commotus est. Vt dominum Cæsarem nominaret: vsque adeo corporum infirmitatem vis audacia superabat:

An. mundi
4038.
à Christ.
nat. 76.

Varia tormē
torum & ve
xationum
genera, in
eos excogita
ta, qui Cæsa
rem dominū
fateri recu
sant.

CAP. XXX.

Onia templum clausum apud Alexandriam.

Lupus tunc Alexandriam rector administrabat, & de hoc ad Cæsarem motu velociter retulit. Ille autem iniquetum Iudæorum circa res nouas studium cauendum esse existimans, ac veritus ne rursus in vnum congregarentur, & quosdam sibi adiungerent, præcepit Lupo, vt templum Iudæorum, quod esset apud Onion (quæ sic appellatur) ciuitate destrueret: Hæc autem est in Ægypto: quæ ob hanc causam & coli coepit, & nomen sumpsit. Onias Simonis filius, vnus ex Pontificibus, ex Hierosolymis fugatus, Antiocho Rege Syriæ cum Iudæis bellum gerente, Alexandriam venit: & à Ptolemæo suscipitur humanissime, propterea quod Antiocho erat inimicus: ait se gentem Iudæorum eius auxilio sociaturum, si dictis suis obtemperasset. Cum autem Rex ea quæ posset fieri annuisset, rogauit vt in aliqua parte Ægypti templum sibi ædificare permitteret, & more patrio Deum colere. Ita enim & Antiochum magis odiosum Iudæis, qui templum apud Hierosolymam vastauisset, ipsique beneuolentiores eos fore, eoque multos ad eum religionis diligentia colligendos: Paruit his Ptolemæus, eique locum dedit centum & octoginta stadiis à Memphi distantem: Heliopolitanus autem ille tractus dicitur: vbi castello fabricato, Onias templum quidem distimile ei quod est in Hierosolymis; turtim autem similem extruxit, ingentibus saxis sexaginta cubitis erectam. Arx autem fabricam secundum patriam imitatus est, & donariis similiter exornauit, præter candelabri confectionem. Candelabrum enim non fecit, sed informatum aurum lychnum tanquam iubaris luce radiantem, de aurea catena suspendit. Totum vero circa templum spacium cōdo latere circumdedit, saxeas portas habente. Concessit autem Rex etiam multum agri modum, ac pecuniarum redditus: vt & sacerdotibus esset copia ad multa, quæ Dei cultus desideraret. Non tamen hæc Onias sana voluntate faciebat, sed erat ei contentio cum Iudæis apud Hierosolymam degentibus, propter fugæ memorem iracundiam: & hoc templo ædificato, arbitrabatur ad id se omnem ab Hierosolymis multitudinem reuocaturum. Fuerat autem olim prædictio quædam annis nongentis septuaginta: Esaiasque prædixerat huius templi futuram in Ægypto constructionem à quodam viro Iudæo. Templum quidem ita fuerat ædificatum.

Onias annis
te Ptolemæo
in Ægypto
oppidum &
templum
condit.

Onia templū
in Ægypto
extructum:

Ad mundi
4038.
à Christo
nat. 76.
*Lupus In-
dau templū
claudit.*

Lupus autem rector Alexandriæ susceptis literis Imperatoris, cum ad templum aduenisset, nonnullis ablatis donariis templum claudit. Post modum Lupo mortuo Paulinus, qui ejus potestate successit, neque donariorum quicquam reliquit (vehementer enim Sacerdotibus comminatus est, nisi omnia protulissent) neque ad templum religionis causa adire volentes admittit: sed clausis foribus ita inaccessum fecit, ut ne vestigium quidem diuini cultus in eo resideret. Tempus autem fluxerat usque clausum templum, ex quo fuerat conditum, anni trecenti triginta tres.

C A P. XXXI.

De interfectione Iudeorum apud Cyrenem.

*Jonatha so-
ciorum parti-
mantibus in-
terit, nonnul-
li viui capti
ad Catullum
perducuntur.*

*Catullus tria
simul Iudeo-
rum millia
trucidat.
Iosephus à Jo-
natha hortan-
te Catulli,
falso accusa-
tor.*

*Jonathas
prius verbe-
ratus viuum
exiit.*

Adicia vero sicariorum, veluti morbus quidam, etiam ea quæ circum Cyrenem oppida erant, contigerat. Elapsus enim ad eam Ionathas homo nequissimus, arte textor, non pauci imperitorum ut se attenderent persuasit: perduxitque eos in foliitudines, cum signa & umbrarum imagines se polliceretur ostendere. & alios quidem hæc agendo atque fallendo latebat, dignitate vero præstantes Cyrenensium Iudeorum apparatus eius & professionem Pentapolitanæ Libyæ rectori Catullo prænunciant. Ille autem equitibus ac peditibus missis, inermes facile comprehendit: & magna quidem pars manibus interit, nonnulli autem viui capti, ad Catullum perducti sunt. Auctor autem consilii Ionathas tunc quidem potuit effugere: multum vero ac diligenter per omnes quæ sitas regiones captus est, adductusque ad Catullum, sibi quidem moram poenæ molebatur, Catullo autem iniquitatis præbuit occasionem. Nam ipse quidem locupletissimos Iudeorum falso insimulans, auctores sibi huius consilii fuisse dicebat. Catullus autem criminationes alacri animo suscipiebat, remque delatam multum cumulabat, tragicis etiam verbis exaggerans, ut & ipse quoddam bellum Iudeorum confecisse videretur: quodque hoc atrocius est, præter credendi facilitatem, etiam doctor erat calumniandi siccitatis. Denique cum iussisset Iudeum quendam Alexandrum nominare: cui iam dudum iussensus odium publicauerat, etiam uxore eius Berenice criminationibus implicata, hos quidem priores occidit, deinde omnes simul pecuniarum copiis eximios, tria simul millia trucidauit. Et hæc secure facere arbitrabatur, quod eorum patrimonia redivitis Cæsaris adiungebat. Ne vero vel alibi degentium quisquam Iudeorum eius iniustitiam con-
futeret, etiam longius mendacium propagauit: ac Ionathæ nonnullisque aliis qui comprehensi fuerant persuadet, novarum rerum accusatione vitis inferre probatissimis Iudeorum, apud Alexandriam Romamque degentium. Horum autem qui per insidias accusati sunt, vnus erat Iosephus qui hæc scripsit. Non tamen Catullo fiducia ita ut sperauerat cessit. Nam Romam quidem venit, Ionathan ceterosque viuidos ducens, sine meque arbitrabatur esse questionis apud se ac per illum constare calumniam: Vespasianus autem rem suspicatus, veritatem requirebat: cognitoque non iure hominibus accusationem illatam, illos quidem Titi studio criminibus soluit, merito vero poenam in Ionatham statuit: prius enim verberatus, viuum exustus est. Catullo a. tunc quidem ob lenitatem principum obigit ne quid amplius castigationis experiretur: non multo autem post, multiplici morbo & insanabili correptus, acerbissime tortus est non corporis tantum cruciatum sustinens, sed erat ei maior animi morbus & grauior. Terroribus enim expauescebat, & cre-

bro videbat sibi instantes umbras eorum quos peremerat, & clamita-
 bat. Cumque se tenere non posset, exiliebat stratis, tanquam tormen-
 tis sibi & flammis adhibitis. Hoc autem semper multum proficiente
 malo, extisque defluentibus, ac intestinis exhaustis, ita est mortuus:
 nulla re alia magis diuinę prouidentię factio indicio, quam quod ne-
 quissimos vleiscatur. Hic nobis est finis historię, quam promissimus nos
 cum omni veritate tradituros, cognoscere cupientibus, quemadmo-
 dum hoc bellum Romanis gestum est cum Iudęis. & qualiter sit
 quidem expositum lecturis, ut dicant, relinquatur: de ve-
 ritate autem confidenter dicere non pigebit, quod
 eam solam scopum mihi per omnia quę
 scripsi proposuerim.

An. mundi
 4038
 a Christ.
 nat. 76.
*Septem li-
 brorum de
 bello Iudai-
 co conclusio.*

*Flauii Iosephi de bello Iudasco Libri septimi &
 ultimi FINIS.*

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

I N D E X

R E R U M E T V E R B O R U M

I N H O C F L A V I I I O S E P H I

O P E R E M E M O R A B I L I U M F I D E -

l i s s i m u s a c l o c u p l e r i s s i m u s .

A Aron mortuus.	fol. 94	Abesalomus reductus patri Davidi conspectum deuitare iubetur.	185
Aaronis virga germinat.	93	Abesalomus patri sui affectus regnum astute satia & callide.	186
Aaronis filij.	77	Abesalomus Rex ab vniuersis salutat.	ibid.
Aaroni Moysi fratri sacerdotium confertur a Deo.		Abesalomus Iordanem traiecit.	189
ibid.		Abesalomus callide per mulierem a Iobo suborna- tam tenocatur Hierosolyma.	185
Ab Atheniensibus honor Hyrcano habitus.	376	Abesalomi Hierosolym. nati liberi.	ibid.
Abraham Lotham captum cum Sodomitis red- cit.	25	Abesalomi columna marmorea.	190
Abrahamus primus verbi diuini concionator.	33	Abias contra Ierooboamum exercitum colligit.	224
Abrahamus egregius Astronomus.	42	Abias victoria potitur.	ibid.
Abrahamus Aegyptios religionem docuit & artes.		Abigaa Nabali uxor muneribus Davidem placat.	
24		163	
Abraham moritur aetatis an. 175.	31	Abiathar manus Sauli elapsus, Davidi patri, & sacerdotum nunciat eadem.	160
Abrahami obedientia.	28	Abiatharus sacerdotali honore priuatur.	203
Abrahamo Deus, progeniem eius malos vicinos in Aegypto habituram, prannunciat.	25	Abilamaredochus Iechoniam & vinculu dimittit.	
Abaneth.	75	278	
Abel a Cain interfectus.	15	Abimelechus 79 fratres interficit.	129
Abdagesus Asinaum interficere vult, quod Art- banus permittere recusat.	501	Abimelechus Thebas capit.	130
Abdon iudex.	131	Abimelechus in Sicimitis morietur.	130
Abdemonus.	828	Abimelech Isaacum inuidia mortui expellit.	31
Ab Apione quadam valde frigida conscripta.	341	Abimelech astititiam renouat cum Isaac.	32
Abia ad Hebraeos oratio, qua desertionem & im- pietatem eis exprobat.	224	Abimelechus amore Sara captus.	27
Abenerus Neri filius Sauli filius Iobosiphum populi Regem constituit.	171	Abimelechum mulier ferit, & armiger eum occidit.	
Abenerus contra Iuda tribum copias educit, cuius lo- bus cum vniuerso Davidi exercitu occurrat ibi.		131	
Abenerus apud seniores populi, praefectusq; militia, ut ad Davidem discederent, loquitur.	172	Abimelechum Sicimida expellunt.	130
Abenerus a Davide comiter exceptus, amice dimit- titur.	173	Abisau:	195
Abenerus ad Davidem in Hebronem mittit legatos, qui suo nomine factus cum eo ferirent.	172	Acerra:	210
Abenerus in fugam conuersus, Asael trucidat.	171	Achas quintus ex fratribus antequam protrahi iu- beretur, in medium prorumpit.	874
Abesalomus sororem Thamaram solatur.	184	Achab & Iosaphath in Syros moriunt.	235
Abesalomus vindicta opportunitatem expectat. ibi.		Achab in praelio vulneratus moritur.	ibid.
Abesalomus patrem ac fratres ad solenne conuiui- um inuitat, & Ammonem vino sepulcrum tru- cidari curat.	ibid.	Achab obmissum ab ipso Adadam taxatur.	233
		Achab in gratiam recepto Adado factus cum eo facit.	232
		Achabus Eliam quatit.	228
		Achabi 70. liberi Samaria trucidati.	247
		Achabi penitentia.	130
		Achabi cinerem canes iuxta Eliae predicationem lambunt.	235
		Achabum Elia impietatis accusat.	228

I N D E X.

<i>Achazei aurum & argentum templi Damascum</i>		<i>contra Izatem sedus faciunt.</i>	532
<i>Affrurorum Regi deserti.</i>	256	<i>Adintores Solomonu in templo exadificando.</i>	197
<i>Achazei Syrorum Deos templo Hierosolymorum</i>		<i>Adonias cum Abisace coniugium expetit.</i>	214
<i>clauso colit.</i>	ibid.	<i>Adonias interficitur.</i>	ibid.
<i>Achaza impietas.</i>	255	<i>Adonias ex conuivio septoripiens ad altari cornua</i>	
<i>Achaza a mari.</i>	256	<i>confugit.</i>	199
<i>Achar quadam ex prada contra Dei mandatum</i>		<i>Adulteri leges & Zelotypia.</i>	83
<i>abscondit.</i>	115	<i>Adultera accusatio contra Iosephum.</i>	42
<i>Achor sorte deprehenditur & punitur.</i>	116	<i>Agar Saram contemnit.</i>	26
<i>Achor propheta Hieroboamum decem tribuum Re-</i>		<i>Agatharchida de Iudaia testimonium.</i>	136
<i>gem futurum ostendit.</i>	218	<i>Agrippa ad Flaxum Syria praesidem se confert.</i>	489
<i>Achimelechii prouidionu a Saulo insimulati apo-</i>		<i>Agrippa quam Herodes Iudaei magis fauet.</i>	524
<i>logia.</i>	159	<i>Agrippa per Marfiam a Proto pecuniam mutua-</i>	
<i>Achitophel Abesalomo, ut cum paternis pellicibus</i>		<i>tur.</i>	489
<i>congrederetur, suadet.</i>	177	<i>Agrippa, dum Herennius Capito pecuniam ab eo ex-</i>	
<i>Achitopheli consilio suadenti Dauidem bello pro-</i>		<i>torquet, noctu Alexandriam nauigat.</i>	ibid.
<i>sequendum Chusim se opponit.</i>	183	<i>Agrippa cum aliu aliquot ad Claudium mittitur.</i>	519
<i>Achitophel, suo consilio expulso, laqueo sibi vitam</i>		<i>Agrippa Hierosolymu Hecatomben immolat.</i>	427
<i>punit.</i>	189	<i>Agrippa ab Agrippina, ut Claudius Iudaorum can-</i>	
<i>Achitophel ad Abesalomum deficit, cuius consilia</i>		<i>sas cognoscat, precibus obuiet.</i>	535
<i>ne succedant, Dauid precatur.</i>	186	<i>Agrippa senatus suam sententiam exponit.</i>	518
<i>Acmes litera ad Antipatrum.</i>	462	<i>Agrippa Efortunatum libertum cum muneribus &</i>	
<i>Accusatio & Epistola falsa legatorum contra Iose-</i>		<i>phum.</i>	560
<i>phum.</i>	560	<i>Adar, Martius.</i>	112
<i>Adar, Martius.</i>	112	<i>Adadus Damasci & Syrorum Rex a Davide pra-</i>	
<i>Adadus Damasci & Syrorum Rex a Davide pra-</i>		<i>lio vincitur.</i>	178
<i>lio vincitur.</i>	178	<i>Adamus iram Dei deprecatur.</i>	14
<i>Adamus iram Dei deprecatur.</i>	14	<i>Adama & Eua lapsus.</i>	ibid.
<i>Adama & Eua lapsus.</i>	ibid.	<i>Adami pana.</i>	ibid.
<i>Adami pana.</i>	ibid.	<i>Adami aetate 930. anni.</i>	16
<i>Adami aetate 930. anni.</i>	16	<i>Adamus Deum alloquitur.</i>	14
<i>Adamus Deum alloquitur.</i>	14	<i>Adarus Solomonis insensu.</i>	218
<i>Adarus Solomonis insensu.</i>	218	<i>Adarus in Aegyptum profugit.</i>	ibid.
<i>Adarus in Aegyptum profugit.</i>	ibid.	<i>Adarus Pharaonem ut sibi in patriam reuerti per-</i>	
<i>Adarus Pharaonem ut sibi in patriam reuerti per-</i>		<i>mitteret, orat.</i>	ibid.
<i>mitteret, orat.</i>	ibid.	<i>Adarus in Idumaeam reuertitur, inde in Syriam se</i>	
<i>Adarus in Idumaeam reuertitur, inde in Syriam se</i>		<i>confert.</i>	ibid.
<i>confert.</i>	ibid.	<i>Ad mortem natusum, eamque fugere ne fortissimi</i>	
<i>Ad mortem natusum, eamque fugere ne fortissimi</i>		<i>quidem possunt.</i>	815
<i>quidem possunt.</i>	815	<i>Ad Alexandrum sex milia hominum confluunt</i>	
<i>Ad Alexandrum sex milia hominum confluunt</i>			366
	366	<i>Ad Lothum angeli discurrunt.</i>	26
<i>Ad Lothum angeli discurrunt.</i>	26	<i>Ad Manethonu de Moysae maledicta responsio.</i>	838
<i>Ad Manethonu de Moysae maledicta responsio.</i>	838	<i>Ad Deum respectantibus eia, uni fidentibus, pietatis</i>	
<i>Ad Deum respectantibus eia, uni fidentibus, pietatis</i>		<i>fructus integer manet.</i>	530
<i>fructus integer manet.</i>	530	<i>Ad Anileum ingens perditorum hominum multi-</i>	
<i>Ad Anileum ingens perditorum hominum multi-</i>		<i>tudo confuit, qui Babylonios insadunt.</i>	503
<i>tudo confuit, qui Babylonios insadunt.</i>	503	<i>Adhortatio ad contemendam mortem, a tempore</i>	
<i>Adhortatio ad contemendam mortem, a tempore</i>		<i>& rei statu desumpta.</i>	814
<i>& rei statu desumpta.</i>	814	<i>Adhortatio ad considerationem auxilii & beneficii</i>	
<i>Adhortatio ad considerationem auxilii & beneficii</i>			147
<i>Dei Israelitis exhibitii.</i>	147	<i>Adhortatio ad libertatem tuendam.</i>	515
<i>Adhortatio ad libertatem tuendam.</i>	515	<i>Adiabenerum magnater cum Abia Arabum Rege</i>	
<i>Adiabenerum magnater cum Abia Arabum Rege</i>			492

I N D E X.

Agrippa in suum regnum navigat.	494	Alexander & Aristobulus omnes lachrymis atque	432
Agrippa Roma degens ob liberalitatem inmodi-	488	parentum acerbiter ad misericordiam com-	432
cam ad inopiam redactus.	488	movens.	432
Agrippa Hierosolymorum muros permansit.	524	Alexander à Iudaeis bello petitis. potentissimos eo-	363
Agrippa dicta ampliator.	537	rum in Bethoma oppugnat.	363
Agrippa Herodis Antipatrum Romam ducen-	431	Alexander coniugi, quomodo secus regnare possit,	361
dum tradit.	431	ostendit.	361
Agrippa Germanus quidam fortunatus florentem	462	Alexander Aristobuli filius ad defectum Iudaei-	527
& vita terminum praeclit.	462	strum reducit.	527
Agrippa liberi superstitis.	526	Alexander Polyhistor.	30
Agrippam Herodes apud Sinopem Ponticam vr-	427	Alexander & Aristobulus à Salome ac Phoraa	443
tem offendit & ab eo honorifice excipitur.	427	ad convicia illati, apud Herodem reducuntur.	443
Agrippam Caius Tetrarcha Regem constituit.	494	Alexander obiit. crimina non inficiatur, sed per	530
Agrippina Messalina & Paterius Claudii uxores.	336	scripturam parentis struere insidias facitur;	530
Agrippiam.	608	quarum Phoraa, Salome, Ptolemaus, & alii	530
Aggæus & Zacharius Propheta.	287	Reges fidelissimi participes essent.	530
Ain expugnata atq. combusta.	116	Alexander per sex annos quinquaginta millia Iu-	443
Albinus Iudaea procurator.	339	daeorum interfecit.	530
Alcimus siue Lucinus pontifex.	330	Alexander ad Praxitum arcu Alexandrii, ut si	446
Alcimus pontifex cum persequi Iudam apud De-	330	reciperet, scribit.	446
metrium accusat.	330	Alexander Herodi, quod Archelaum discedere de-	447
Alcimus popularem auram sibi concilians, eos qui	ibid.	crevit, statuit.	447
sunt Iudaei paritum occidit.	ibid.	Alexander videriam ab Theodoro amisit.	563
Alcimus Iudam apud Demetrium accusat.	330	Alexander 100000. petitis & 2500. equis cum	585
Alegrinus pontifex mortuus.	331	gregat.	585
Alexander in templo Hierosolymitano sacrificans,	302	Alexander Jonathan in sua parte tradere cona-	337
vaticinio de ipso Danieli ostenso maximam Iu-	302	tur pontificatum deferendo.	337
dæi libertatem concedit.	302	Alexander Aristobuli filius principatum innadit.	373
Alexander Aristobuli filius contra Hyrcanum	386	Alexander Antiochi Epiphanis filium in Syria	336
magnam manum congregat.	386	veniens, Ptolemaidem occupat.	336
Alexander & Aristobulus vtrique matrem imple-	613	Alexander Rex Syria Cleopatrae Philometori fi-	339
runt, id quod Herodis animum succendit.	613	lium ducit.	339
Alexander Herodi parentis Eunuchus corrumpit,	614	Alexander & Aristobulus in quibus peccaverunt.	451
& quod regni sit futurum successor praeclat.	614	Alexander ad Ptolemaidem exercitum ducit, cum	356
Alexander ad DCCC. crucibus suffigi, & in cornu-	369	que oppugnat.	356
dam conspectu uxoris & liberos cruciari iubet.	369	Alexander in conflictu cum Antiocho Grypho ca-	352
Alexander Thracida eugnotem apud Iudaeos inuo-	ibid.	sus.	352
nit.	ibid.	Alexander alterum fratrem interfecit, alterum in	356
Alexander in vincula quatuor libros aduersus ini-	613	honore habet.	356
micos conscribit.	613	Alexander à Gabino victus.	373
Alexander Ptolemaeo, ut Zoilum tolleret, persua-	357	Alexander dona Jonathan militis,	341
det.	357	Alexander post obitum Philippi Macedonum Rex	390
Alexander.	347	Alexander cum hostibus praelio decertat, & suam	536
Alexander quartano febriâ reuersus fatigatus.	582	lia militum amittit.	536
Alexander suo & fratrum hominum parentem accusa-	432	Alexander ab arthuro requiescit.	581
tionem diluit.	432	Alexander & Aristobulus Sebastae strangulati in	431
Alexander Hierosolyma obsidere volens, pontifex	302	Alexandrum sepeliuntur.	431
obviam euntem hostis fide decipit, ob visionem	302	Alexander cum Obada Rege Arabum congressus,	501
eodem habitu ante oblatum.	302	totum exercitum amittit.	501
Alexander cum Demetrio artem docuerit, matris	360	Alexander, Arabia & Antiochensi castra bel-	501
quo conductus milites amittit.	360		501

I N D E X.

<i>lum inferi, illudque captum sythistis eruit.</i>	580	<i>Amaleciti a movent in Israelitis.</i>	67
<i>Alexander Lyfismachus Alabarcha.</i>	581	<i>Amalecitarum rex Samuclum iussu interficitur.</i>	151
<i>Alexandri & Aristoboli impatiencia.</i>	ibid.	<i>Amalecitarum gens expugnata, & in censa Sicilia.</i>	
<i>Alexandri victi in Arabiam fugati, & cades.</i>	342	<i>pradam abegerant.</i>	163
<i>Alexandri cum Demetrio pugna & victoria.</i>	338	<i>Amalecitis internecione delendos proditio.</i>	68
<i>Alexandri copias Arabum Rex in fugam vertit.</i>		<i>Amalecitis perfidius.</i>	180
<i>maximamq. partem trucidat.</i>	581	<i>Amalecitis fundunt fugantque Israelitas.</i>	67
<i>Alexandri familia magnum infortunium incurrit.</i>	364	<i>Aman abobis, exceptis Iudaeis, adoratur.</i>	194
<i>Alexandri morbus.</i>	361	<i>Aman odio & consilio eius in Iudaeos in conuicio.</i>	
<i>Alexandri mors.</i>	362	<i>patrefactu, suspenditur.</i>	198
<i>Alexandrum quidam quod Romanis contraparentem ad amicos literis miserit, accusat.</i>	442	<i>Amor multitudinu erga Iosephum.</i>	561
<i>Alexandrum filium Herodes timet.</i>	614	<i>Amor Rex India impius.</i>	263
<i>Alexandrum, Aristobuli fratrem Regina Regem constituit, quæ vestigia crudeliter agit.</i>	580	<i>Ammonitarum spolia.</i>	237
<i>Alexandra Pharisei ultro parat.</i>	399	<i>Ammon morbum simulans, patrem ut sororem ad se mittat, petit.</i>	184
<i>Alexandra, Alexandri coniunx pietatis opinione principatum obinet.</i>	ibid.	<i>Ammon sorori, ut sui copiam faceret, sedat. ibid.</i>	
<i>Alexandra Herodi suspecta observatur.</i>	400	<i>Ammon sororem reluctanter per vim opprimis, mox exosam & sordidam extrudit.</i>	ibid.
<i>Alexandra in Egyptum aufugere cogit, infidia vero Herodipatehant.</i>	ibid.	<i>Ammon, Davidi filius, Thamaram, Absalonis sororem deperiens, in morbum incidit.</i>	ibid.
<i>Alexandra sese excusat & Herodi reconciliatur, dum Pontificatum filio promittit.</i>	ibid.	<i>Amanu facultates in Mardochoe dantur.</i>	160
<i>Alexandra Iudaei castellorum custodiam credit.</i>	363	<i>Amanus in Mardochoam odium.</i>	296
<i>Alexandra Herode absente urbu arces in suam potestatem redigere conatur.</i>	413	<i>Antonius & Caesar cum Herode in Capitolium ascendunt.</i>	211
<i>Alexandra Hyrcanifilia, uxor Alexandri Aristoboli Regis filii Cleopatra, ut Pontificatum filio suo petat ab Antonio scribit.</i>	399	<i>Ammanita exterorum societate mercede impetrata in Davidem copias parant.</i>	180
<i>Alexandra Hyrcanum patrem sollicitat, & ut d Malcho tutelam peteret, monet.</i>	498	<i>Ammanita & confederati seipsos inuicem trucidant.</i>	237
<i>Alexandra moritur, & Hyrcanum regni successorem constituit.</i>	583	<i>Amplius Iudae.</i>	455
<i>Alexandra Cleopatra Herodi infidias, & filii miserabilem interitum indicat.</i>	401	<i>Amplius regni Israelitici.</i>	452
<i>Alexandra interfecta.</i>	414	<i>Antarinnus Rex Israeliticus.</i>	227
<i>Alexandra Damascus nulla re memorabilis gesta, capit.</i>	582	<i>Amarametis futurus Moysi parens Deum oras pro Hebrais.</i>	53
<i>Alexandra indocore se filia criminis non consciam vult ostendere.</i>	413	<i>Amarinus moritur, ei, Achabius filius in regno succedit.</i>	227
<i>Alexandrium & alia castella diruta.</i>	372	<i>Amoraei Hebrais fundunt fugantque.</i>	95
<i>Alexandri mater.</i>	ibid.	<i>Amoraeorum terra sita.</i>	ibid.
<i>Alexandria pariora maritima.</i>	461	<i>Amasias a propheta propter idololatriam reprehenditur.</i>	251
<i>Alani Mediam terram praeclandis sanis pervadunt.</i>	442	<i>Amasias Rex Hierosolymitanus.</i>	350
<i>Alui Caesaris libertus Agrippa munus daret potestatem.</i>	490	<i>Amasia ab Israelitarum Rege captus, Hierosolyma diruta & templum spoliatum.</i>	252
<i>Aliare & vasa ad illud pertinentia.</i>	209	<i>Amasia Hierosolymorum Regu in Ioam Israelitarum Regem oppellens.</i>	251
<i>Aliare aream.</i>	211	<i>Amasia Idumaeis victoria.</i>	ibid.
<i>Altitudo, longitudo & latitudo templi.</i>	208	<i>Amasia cades.</i>	252
<i>Amaleciti Davidi Regem Saulum castrum nuntiat, & eius cadu argumenta armilla aurea & infigne regium offert.</i>	170	<i>Amasias diruta.</i>	359
		<i>Amathomorum Rex Davidis societatem petit.</i>	179
		<i>Ananias Nabedai filius, Camyda Pontifici succedit.</i>	284
		<i>Ananias, Costobarnes & Sanchus ad spoliandos infirmiores promptissimi.</i>	540
		<i>Ananias unus ex legatis, vir malus & maleficus.</i>	571

Ananias, ananias, Cumanus, Caler, alius, nonnulli		antigenus Herodi, quod non ex stirpe Regia prognatus, sed semitundus sit, exprobrat	391
Romanus missi	535	antigenus Aristobuli filius apud Casarem Hyrcanum & Antipatrum accusat.	375
Ananus apud Albinum accusatus	519	antigenus securi obruncatur	398
Ananus quing, filius summi Dei pontificis potior habet	ibidem	antigenus, Aristobuli filius, ad Casarem, Pompeii studiosos de morte patris accusatur venit	589
Ananus Sethi filius in leazar pontificis locum surrogatus	480	antigenus de fratre nihil mali sufficitur	379
ananelo Herodes dat summum sacerdotium	399	antigenus interficitur ibid.	(589)
ananelo Herodes pontificatum avogat	400	antigenus Hyrcani & Antipatrum falso accusat	379
Anna Helcana uxor liberos a Deo petit	137	antigenus apud Aristobulum falso accusatur	379
Ananagoras	470	antigeni in Iosephi cadaver immanitas	600
Anichus secum Davidem contra Hebraeos educit, qui a Palaestinarum ducibus rogatur	167	antigenum Aristobuli filium Ptolemae Menneus adoptat	383
Anichus Davidem remittit	ibid.	Antipater precibus Herodem, ut passa conubialia mitteretur, flectit	453
Anichus Davidem cum sexcentorum cohorte evocat	165	antipater Malichi infanti venenum bibit	592
ancilla ingenui non ducant	106	antipater Iudaorum potentiores in Aristobulum conciliat	366
angelus Dei occurrit Agar	28	antipater pecunia & donis hominum favorem sibi conciliare conatur	620
angeli Abrahamo filium nasciturum nuntiavit, & adendos Sodomitas	26	antipater Herodem & amicis calumniis in fratres inflamat	713
anti alatu & regimini, item virtutes & divitia David	201	antipater omnium malorum fax	441
antipater supplicia afflicta: Amaram & Eleazarum in exilium missi	527	antipater Casari ex Syria milites conscribit	374
Anilem ab uxore idololatrici a Iudaeis oburgatum quendam confudit	502	antipater Mithridati in capiendis Polusio operam navat	275
anilem in Mithridate vicos cum exercitu impetum facit, eum, nocte opprimit, & caput secum adducit	ibid.	antipater obiecta crimina diluit	375
anilem Parthorum ducem trucidat, eiusq. uxorem ducit	373	antipater Iudaei procurator declaratus	ibid.
anilem a Mithridate fugatus	503	antipater contra Mithridatem colligit exercitum	591
anilem Babylonii ad supplicium deposcunt, qui oppressus interficitur	ibidem	antipater praesens calumniis & absens per literas Herodem in filios exercebat	431
Animus mortali corpore vincit	445	antipater Pharaem mortem vehementer laetatur	625
animus Herodu hypocriticus	491	antipater Casarea omnibus iniussu	ibi.
Annius Minucianus	596	antipater in Iudaea nonnullorum rerum cupidus composit	370
annius Rufus Iudae praefectus	430	antipater idem annu 198. primu Antipater dictus ibi.	
annona caritativa in Aegypto	11	antipater Phasael Hierosolymorum, Herodi Galilaeae regimen committit	377
annona charitatis principatus Claudii	87	antipater omnem in Antiphatum culpam confert	468
annus iohannis	83	antipater Gabinium Ptolemaum in Aegyptum reducentem adiuvat	370
ananius apud Albinum accusatus	480	antipater exclusis reliquis fratribus patris successor declaratur	611
antigenus, avunculus Hyrcani denique truncatur	595	antipater Hyrcani, Nicodemus Aristobuli legati ad Pompeium	368
antigenus Aristobuli filius ab Herode fugatus	593	antipater scriptoribus epistolarum, quas in fratris perniciem simulat, ingentem pecunia summam erogat	624
antigenus Massadum obtinet	597	antipater Hyrcani pecuniam Romanis sibi demittit, Iudaeos vero iniussos reddit	377
antigenus Parthi, si ab Hyrcano in illud regnum transferrentur pecuniam pulsetur	386	antipater in demerendis paternis amicis nulli sumptibus parit	453
antigenus quosdam, qui Herodianos frumentatores per insidias interciperent, mittit	391		
antigenus apud Aristobulum falso accusatus	395		
antigenus a Parthi in Iudaeam reductus Hyrcano, non regnum restituitur, auriculas amputat	358		
antigenus Romanorum exercitum alere vocat	392		

antipater ab Herode accusatus	459	Antipater extructus	438
antipater Herodem fratribus magis infensum red- dit	431	Antipater	608
antipater subditis suis, ut cum Hyrcano sentirent, admonet	589	antiochus abrogato Dei cultu, summa cum tyran- nide falsum illi obtrudit, arci in hoc presidio im- posita	319
antipater cum copis Alexandro obviam procedit	586	Antiochus Magnus Rex Asia & Syria Indaeorū rex	318
antipater, Samarita Herodi Antipatrum, filium venenum paratum habere, exposcit	457	antiochus prius regno cum coninge aq liberis egridis, quam cum Romani pugnare decrevis	442
antipater patrem vitam sinisse vatum, cum carceri in custodia missione agit, quod dum Herodes an- dit, sine mora eum occidere, & in Hyrcano ca- stello conditubet	466	antiochus in iudam irrumperet parat	323
antipater nocte cum Hyrcano ex civitate profugit, & ad Arciam Arabia Regem pervenit	583	antiochus capitur	442
antipater innocentiam suam precibus ad Deum re- statam facere conatur	461	antiochus cum Casare reconciliatur	ibid.
antipater multa praelara facinora committit, & ad subeunda pro Casare pericula sese offert	589	antiochus cum Iuda fadu facit	329
Antipater eum patre sui Iudaorum ministras	452	antiochus murum, quo templum septum erat, solo aquis	ibid.
antipater fratribus sublatis populo & militibus in- misus	ibid.	antiochus sui cimbis perfidus	457
antipater se reveris in gratiam gratulari simulat	44	antiochus acceptu ab Hyrcano trecentis talentis ab obsidione discedit	378
antipater veste proiecta multitudinem vulnorum demonstrat	589	antiochus auxiliaturus Samaritis, ad Aristobolū caditur & fugatur	359
antipater parentis accusationem diluit	460	antiochus Rex Damascorenotum	360
antipater Salomei filius apud Augustum Casarem Archelaum accusat	496	antiochus Seleucam fugat	319
antipater parentu ultimum dsem optat	452	antiochus cum coninge & filiius in Ciliciam fugit	442
Antipater patria muros reparat	589	antiochus Tryphonem electum Syria, in Dora obsi- dione cingit	349
antipater a cunctis accusatur	461	antiochus regno a fratre exiit	361
antipater amitam fallere non potest	453	antiochus Gryphus occisus	359
antipater in carcerem coniectus	462	antiochi ad Zenxidem epistola, in qua iudaeorum honesticam mentionem facit	314
antipater domum reuersus a nomine occipitur	459	antiochus & Ptolemaus amicitiam & fadu faci- unt	314
antipater Romae illustris factus	431	Antiochus eum templi depraedationem fecerit	463
Antipater Herodi filius parandi sibi regni spe Romam navigat	468	antiochus Philippum regni gubernatorem constitu- it, orig. antiochum filium tradit	328
Antipatri coniunx nobilis ex Arabia femina	588	antiochus urbe Hierosol. occupata templum spoliat	320
antipatri in Alexandrum fratrem dolus & insidia	612	Antiochus in consilio cum Parthis interemptus	351
antipatri in archelaum & Philippum fratres in fi- dia	624	antiochus squalidu factoribus consiliatus aspirat	450
antipatri uxor & filij	374	antiochus Lyssa rerum administrationem, prom- cias & silum committenti, in Persidem profici- scitur	329
Antipatri contra fratres artificiosa machinatio	438	antiochus cognito, quod Philippus usurpato sibi re- gno adcuraret & Perside, obsidione soluta illuc currit	329
antipatrum & Herodem apud Hyrcanum Iudaei accusant	579	antiochus Scenopogia gratia septem dierum indu- cias Iudaei concedit	351
antipatrum Caesar Romana ciuitate simul & im- munitate donat	589	Antiochus septem illustres pueros Hebrao- rum cum matre Antiochiam abduci precipit	478
Herodes ad Casarem mittit	456		

<i>Antiochus pedum sibi legiones ex Hebraeorum numero congregat.</i>	480	<i>Antonium Herodem muneribus placat, & amicis suis</i>	402
<i>Antiochus Iudaei solitiosus magna calamitate in</i>		<i>de saluato esse scribit</i>	424
<i>Antiochia auctor</i>	437	<i>Antonia turris</i>	267
<i>Antiochus septimi diei feriam Iudaei edicit</i>	437	<i>Antonium Agrippa, efficeret, ut tandem audiretur</i>	269
<i>Antiochus Eupator cum copis in Iudaeam proficiscitur</i>	328	<i>Antoni</i>	461
<i>Antioch. Epiphanes eum implicatus, morbum contrahit & moritur</i>	327	<i>Apion contumeliosam Iudaeorum infestationem, quae mercedem alexandrinum reddere voluisse videtur</i>	461
<i>Antiochus in Aegypto cedere cogitur</i>	320	<i>Apion veram patriam & genus suum abiuras</i>	460
<i>Antiochus Hyrcanum in urbem compellit</i>	350	<i>Apion de Mose & gente Iudaica</i>	465
<i>Antioch. Dianae templum spoliare volens, Elymasdam monet, & turpiter inde se Babylonem recipit</i>	327	<i>Apion Iudaei servitutem exprobrat</i>	465
<i>Antiochus Seleucis frater Antiochum Cyclicum filium bello aggreditur</i>	359	<i>Apion seipsum laudat & magnificat</i>	465
<i>Antioch. moritur, & principatum Antiocho filio relinquit</i>	176	<i>Apion de Mose & templo Iudaico mendacium arguitur</i>	468
<i>Antioch. post patris obitum cum numero exercitus Iudaeorum fines ingreditur</i>	576	<i>Apollonia Hyrcani apud Regem accusati</i>	317
<i>Antioch. ad Hierosolymam proficiscitur, praesidiumque ibi relinquit</i>	576	<i>Apollodorus ex Gaza noctu in Iudaeorum castra erumpit</i>	358
<i>Antioch. a Tobia filii motus cum exercitu in Iudaeam irrumpit, ac Hierosolyma devincit</i>	575	<i>Apollonius cum Ionatha praesidium committit, & ab eo fugatur</i>	840
<i>Antioch. Epiphanes belli Iudaici fons & auctor</i>	352	<i>Apollonius Syria Dux collectio exercitus Hierosolymam venit</i>	474
<i>Antioch. mores Iudaicos abrogat</i>	576	<i>Apollonia a Matthia transigitur</i>	321
<i>Antioch. rex Comagena</i>	384	<i>Apostata a religione Iudaica</i>	320
<i>Antioch. Magni in honorem templi odium</i>	314	<i>Apostasia sacerdotum</i>	301
<i>Antiochi ad Ptolemaum de Iudaeorum libertate epistola</i>	313	<i>Apianus per septennium Index</i>	132
<i>Antiochi ad Elazarum exhortatio</i>	472	<i>Apud Gracos nulla conscriptio poemate Homeri vestigia</i>	449
<i>Antiochi mori & famis exercitus immissa</i>	361	<i>Aqua calida apud Calliroe, qua in lacum bituminis feracem effluent</i>	253
<i>Antiochi & Iudaei pugna</i>	328	<i>Aquarum calidarum fontes</i>	440
<i>Antiochum Celsennius Petrus Syria administrator coram Caesare accusat</i>	442	<i>Aquarum in Hebraeorum exercitu penuria</i>	127
<i>Antioch. Demetrii fratrem Alexander timet</i>	581	<i>Aquila avertens flammam in Romanos abigit</i>	444
<i>Antiochia Myzdonia a Macedonibus condita</i>	200	<i>Aquila Caesarem extremum ictum infudit, Chaream vero facinorosi auctor dicendus</i>	279
<i>Antiquitatum Iudaicarum Epilogus</i>	296	<i>Aquila aurea super maiorem templi portam</i>	252
<i>Antiquitatum historia quing. millium annorum</i>	449	<i>Aquila auream detractam iuvenes securibus concidunt</i>	252
<i>Antonius Herodem & Phasaelum tetrarchas declarat</i>	593	<i>Ara suffumigatoria</i>	74
<i>Anton. in Tyre commemoratur</i>	593	<i>Arabi de auro reconciliatur</i>	319
<i>Anton. Antigoni ad Triumphum servare volens, propter Iudaei seditiosos securi eum percussit</i>	598	<i>Arabi ardente siti ultro se Iudaei tradunt</i>	330
<i>Anton. captivos trucidat</i>	594	<i>Arabi ab Herode densi</i>	407
<i>Anton. multum donum ab Herode affectum</i>	402	<i>Arabi Herodu exercitum in fugam vertunt</i>	329
<i>Anton. Phasaelum & Herodem Tetrarchas constituit</i>	385	<i>Arabi Caesare irato Herodi neque latrones dedere, neque pecuniam mutuo acceptam persolvere volunt</i>	242
<i>Anton. Hyrcano de Cassii & Bruti rebus & morte scribit</i>	384	<i>Arabi siti compulsi ab Herode pacem petunt</i>	406
<i>Anton. Herodu virtutem miratur</i>	327	<i>Arabi & Trachonitis scientes Herode Caesarem iratum, illi insulant</i>	242
<i>Anton. Cleopatra maritus</i>	462	<i>Arabi in praedium reversi, fugientes trucidant, & castra capiunt</i>	405
<i>Anton. & Cleopatra extincti</i>	411	<i>Arabi in fugam versi</i>	405
<i>Anton. Armenia regno potitur</i>	404	<i>Arabum circiter septem millia eodunt, priusquam in Herodu clientelam sese dedunt</i>	131
<i>Antonia in magno apud Tiberium honore habita</i>	267		

de contra Iordanum expeditio	130	que Hierosolyma confugere cogit	364
abibelliana	241	Aretas rex arabum Gazau spem auxilii ostendit	359
præcisa non exscindenda	130	Aretas Hyrcano quinquaginta milia militum tra-	
de lege deligendo consilium	130	dit	318
	16	Aretas ex auguria impossibile ostendit exercitum ad Pe-	
Palatinus in fauorem Dei sui Dagonis		tram peruenire colligit	268
	139	Aretas Syllam quod fabatum alioque interfecerit	
in arabiæ transfertur	140	accusat	248
Herodem in transportatur	111	Arietem ad uictimam loco Isaci Deus offert Abra-	
trahebantur	140	hamo	11
archelaus in tabernaculo reponitur	177	Aristobulus cum filio Pompeii studiose peremptus	321
archelaus quosdam dimittit	280	Aristobulus Romæ reuersus Alexandrium denuo mu-	
archelaus templi extruendi	104	nire conatur	372
archelaus Herodi sese excusat	243	Aristobulus à Romanis in prælio vincitur	ib.
archelaus fratrum liberis odit	247	Aristobulus captiuus cum Antigono filio Romanæ re-	
archelaus Herodæ generum benignissime suscipit	333	mittitur	ibi.
Archelaus Herodem ultro pro Alexandro deprecari		aristobulus Iudæa habitatores ad circumcysionem ea	
compellit	336	terrore Iudæicos ritus admittit	356
Archelaus Rex Cappadocia in Iudeam ad Alexan-		Aristobulus Herodæ ductu submergitur, & ad Ana-	
dum generum uenit	335	nolum pontificatus redit	401
Archelaus & Herodes de liberis Alexandri delibe-		Aristobulus contra Aretam & Hyrcanum profecti	
rant	ibid.	tur	367
archelaus Cappadociæ Rex Herodem indignationem		Aristobulus multa castella occupat	369
in generum simulat, eumque ad paternos affectus		Aristobulus Herodæ regis Chalcidis filius	537
reducit	241	Aristobulus & Hyrcanus à Iudæis apud Pompeium	
archelaus si à Casare in imperio constabilirus esset ch-		accusati	368
ra sibi fore, ut beneuolentia omnium uideatur di-		Aristobulus eiusq; affecta Pharisaorum tyrannidem	
gnissimus pollicetur	254	accusant	922
archelaus alexandri crimina in amicos, præcipue ve-		Aristobulus bello congruere cum Pompeio cogitat	584
ro in Pheroram transfert, Pheroram archelaum re-		Aristobulus & Hyrcanus de regno contendunt	365
conciliatorem adiit	241	Aristobulus vinculo solutus ueneno tollitur	374
archelaus Romam proficiscitur, multiq; eidem obni-		Aristobulus Antigoni in regni societatem admit-	
xium cum cmitantur	255	tis, ceteros in uincula coniicit, & matrem fame ne-	
archelaus loazaro Boethi filio pontificatum abrogat,		cat	355
eumque dignitatem in Eleazarum collocat	259	Aristobulus ad Pompeium descendit	584
archelaus epulum multitudini præbet	254	Aristobulus Damascus contra Ptolemaum missus	
archelaus & Iudæorum legati coram Casare compa-		333	
rent	258	Aristobulus Antigoni fratrem interficit	355
archelaus & Philippus insinuant antipatri accusan-		Aristobulus Hyrcani filius post captiuitatem Baby-	
tur	249	lonicam diademæ sibi primus imponit	354
archelaus capdis	259	Aristobulus ex arce ad Pompeium descendit	369
archelaus uisionem Simon uir Effaus interpretatur	260	Aristobulus castella Pompeio tradit	ibi.
archelaus regi acclamatum	254	Aristobulus cum familia Romam uentus	586
archelaus accusatum Caesar pecunia multat, eumq;		Aristobulus uxori humilitatem generis obijcit	613
Viennam in exilium mittit	260	Aristobulus matrem ac fratrem uinctos custodia tra-	
archelaus Caesar eismarcham constituit, regniq; di-		dit	579
midium in duos Herodæ filios Philippum & anti-		Aristobulus matrem uictam fame necat	ibi.
pam parit	258. & 248	Aristobulus fratrem Antigoni plurimum amat	
archelaus Nicolaus excusat	255	ibid.	
ardens studium in reparandis manib.	294	Aristobulus seipsum regem declarat	582
ardentes facit in murum iaculantur	444	Alexandra coniugem Aristobuli cum filio carceri	
aretas ad arabum regem legatus	244	includit	ibi.
aretas rex Cæsariæ	361	Aristobulus Flaccum Agrippæ fratri in sensum red-	
aretas contra aristobulum expeditionem suscipit, eum		dit	266

<i>Aristobulus amittam suam auctoritatem monet</i>	243	<i>uitatib. multum afflicti</i>	257
<i>Aristobulus ab Herode interfectus, supra lib. 15. ca. 3.</i>	296.	<i>Asinani & anilani Noerdenses patriam locum quem</i>	
<i>Aristobulus clapsus Roma iterum turbas concitat</i>		<i>dams se conferunt, ad quos ingens multitudo con-</i>	
587.		<i>fluit</i>	273
<i>Aristobulus cum Romanis dimicat</i>	ibi.	<i>Asinani cum sociis à Babylonis satrapia ex improbi-</i>	
<i>Aristobulus agrippa regis frater & Kleias Magnus a</i>		<i>so oppressi</i>	ibi.
<i>pud Petronium Iudaeorum causam agunt</i>	271	<i>Asinani sui ad fortitudinem hortantur, & hostes sui</i>	
<i>Aristobulus Hyrcani filius natus maior principatum</i>		<i>dis fugatq.</i>	271.
<i>in regnum transfert</i>	578	<i>Asinani</i>	395
<i>antigonum in honorem fratris in templum ascendit</i>	579	<i>Asini apud Iudas: aliosque sapientes viri equidem</i>	
<i>Aristobulus Pompeio supplicem occurrit</i>	587	<i>tur</i>	463
<i>Aristobulus fatalitib. ut Antigonum secum armis</i>		<i>Assamoni Principatus & Pontificatus finis</i>	396
<i>adiret occiderent, precipit</i>	579	<i>Ascalonita & Dethulita ob tributum non solutum</i>	
<i>Aristobulus misere moritur</i>	ibid.	<i>puniti</i>	316
<i>Aristobulicram Pompeio apologia</i>	363	<i>Asphaltitis lacus</i>	24
<i>Aristobuli coniunx uersuta, Antigonum dolo truci-</i>		<i>Asinus serpentis</i>	16
<i>dari curat</i>	351	<i>Asorus</i>	113
<i>Aristobuli liberi remissi</i>	372	<i>assyriorum imperium dissolutum</i>	262
<i>Aristobuli necem cuncti desunt, precipue vero Ale-</i>		<i>asuerus, rex Persarum, Vastum ad communionem venire</i>	
<i>xandra, quia nullam prae se fert suspicionem</i>	218	<i>nolentem repudiat</i>	223
<i>aristobuli cum Hyrcano foedus</i>	365	<i>athenio Herodem, iussu exercitum inuadit</i>	220
<i>aristobuli fratricidii pena</i>	355	<i>athronges uir corpore & manuum robore insignis di-</i>	
<i>aristobuli apud matrem deprecatio</i>	582	<i>gnitatem regiam assensat</i>	273
<i>Aristobulo fratricidii poenitentia morbus ingrave-</i>		<i>aurantidus dicitur à Zenodora arabib. eleata & a Ca-</i>	
<i>scit.</i>	579	<i>sare Herodi donata est causa belli</i>	410
<i>aristobulo Herodes insidiatur</i>	400	<i>aurus ab arabib. incensus</i>	257
<i>aristobulum in templo arabis oppugnat</i>	367	<i>aurum dictum de hoc saeculo</i>	480
<i>aristobulum Pompeius descendere prouocat</i>	584	<i>Augustus Herodem Syria procuratorem constituit</i>	
<i>aristobulam captiuum Caesar vinculis soluit</i>	588	331	
<i>aristocratia optimum regimen</i>	104	<i>augustinus Casari Cuius rem diuinam facit</i>	278
<i>argumenta Iudaeorum genus antiquius Gracorum</i>		<i>asprenas</i>	ibid.
<i>genere</i>	451	<i>autoritas Simonis</i>	348
<i>arma quib. Iosaphatus uictoriam parauit</i>	126	<i>azaria Propheta ad populum adhortatio</i>	120
<i>artabani: Tiberio filium Darium obsidem & virum</i>		<i>azymorum festum</i>	61
<i>quinque cubitorum statua mittit</i>	296	<i>azoti propter arcem eropiam horribiliter cruciantur</i>	
<i>Artabanus à Dahu & Sacu in imperium restitutus</i>		139	
ibi.		<i>Edificia ab Herode condita</i>	607
<i>artabanus asinae terram Babyloniam commendat,</i>		<i>Edificatio Hierosolyma</i>	452
<i>datusq. muneribus dimittit</i>	273	<i>Egyptus unda uicta</i>	ibid.
<i>artabanus ad asinam & anilam propter audaciam</i>		<i>Egyptii rem anathematus Iudaei prole uincitur</i>	
<i>societatem cuius illi inire misit</i>	ibi.	267	
<i>artabanus ad Patrem se confert, auxiliumque ab eo pe-</i>		<i>Egyptii regis Iudaeorum libertate ab arisao impe-</i>	
<i>tit</i>	289	<i>trata oblitum</i>	209
<i>aruntius in theatro Imperatoris interitum nunciat</i>		<i>Egyptii & Ethiopia regina ad Salomonem uenit</i>	
289		314	
<i>Arx apamia diruta</i>	368	<i>Egyptii bestias natura repugnantes colunt</i>	462
<i>asanius Rex Iuda</i>	119	<i>Egyptiorum libido</i>	24
<i>asanius Damascenus in Basanem concitatus</i>	120	<i>Egyptiorum rex in Ethiopia fugit cuiusque E-</i>	
<i>asanius Rex moritur</i>	ibi.	<i>thiopum rex honorifice suscipit</i>	457
<i>asani pietas</i>	319	<i>Egyptiorum sacerdotes circumciduntur, a porcini-</i>	
<i>asani victoria</i>	ibi.	<i>carnib. abstinere</i>	463
<i>asael loabi frater ab eorum insequitur</i>	90	<i>Egyptiorum arma uentus in Hebraeorum castra ex-</i>	
<i>asiatice & Cyrenensis Iudae ab eorum regionem si-</i>		<i>pellit</i>	63
		<i>Egyptiorum idololatria</i>	456

<i>Egyptiorum regesur Pharaones dicti</i>	113	<i>Balami afina loquitur</i>	96
<i>Egyptiorum rex in Aethiopes</i>	55	<i>Balami de Ifraelitico populo vaticinium</i>	97
<i>Egyptiorum erga Hebraeos inuidia</i>	52	<i>Balacur iratus reprehendi: Balacum</i>	97
<i>Emilius Regulus</i>	276	<i>Balaci Maabitarum regu ad Madianitas legatio</i>	96
<i>Etas Sava 127. anni</i>	39	<i>Balamo Angelus ruffit</i>	96
<i>Ethiopes arma contra Afianum capiunt</i>	119	<i>Banaia</i>	103
<i>B.</i>		<i>Banaia Egyptium hafta ex ipfius manibus extorta</i>	
<i>Balarum radix quomodo euellenda</i>	440	<i>confedit</i>	103
<i>Baalitarum maftatio</i>	131	<i>Banasas leonem exanimat</i>	103
<i>Baba liberi aliq. accusati ab Herode interfecit</i>	414	<i>Baracus quatuordecim annis Ifraelitarum imperiu tenuit</i>	127
<i>Babylon a Tyro Perfiarum rege capta</i>	277	<i>Baracus contra beftes Imperator designatur</i>	127
<i>Babylon a Semiramide non adificata</i>	454	<i>Barafa oppugnata & concromata</i>	326
<i>Babylonia muri ex latero vollo & bitumine conftru- ti</i>	454	<i>Baruchus carceris dimiffus</i>	271
<i>Babylonica captivitas poft feptuaginta annos fini- 230</i>		<i>Basaner Ramathonem captam mutat</i>	120
<i>Babyloniorum rex Herculem fortitudine & verum ge- ftarum magnitudine praecellit</i>	454	<i>Basanus impietas</i>	120
<i>Babyloniorum regu ad Ezechiam legatio</i>	272	<i>Baflica</i>	113
<i>Bachides aciem inftruit, & cum Iuda figna confert</i>	332	<i>Batibius</i>	278
<i>Bachides cum 22000. militum Iuda occurrit</i>	332	<i>Bathillus fe venenum attuliffe fatetur</i>	249
<i>Bachides Jonathan Sabbatho aggreditur, & duo mil- lia militum amittit</i>	335	<i>Belus primus rex Afyriorum</i>	454
<i>Bachides copias contra Ionatham ducit</i>	334	<i>Beli facerdotes interfecit</i>	121
<i>Bachides iratus transfugis dum Ionatha potestas ipfi non datur, quinquaginta ex eis interfecit</i>	335	<i>Bellum Adadi contra Achahum</i>	122
<i>Bachides indignationem in transfugas effundit, & quomodo exercitum fmo ignominia poffet reducere cogitat</i>	336	<i>Bellum inter Afaelem & Ionm</i>	132
<i>Bachides magnam tyrannidem in Bebrzecho exercet</i>	330	<i>Belli Iudaici Praefide Floro exorti ipfi Iudaei initium & fepinarium</i>	287
<i>Bachides cum Ionatha fadu facit</i>	336	<i>Belli Iago</i>	209
<i>Bachides Iuda fautores interfecit</i>	334	<i>Beniamin ut reus capitur</i>	47
<i>Bachides multos fbi credentes interfecit</i>	330	<i>Beniamita in Abneri fententiam concedunt, ipfe ad Danidem praefciscitur, & hac de re ceteriorema- cit</i>	91
<i>Bachidis in Iudaeis crudelitas</i>	314	<i>Beniamita quadringentas virgines Iabiticar ducunt</i>	124
<i>Bachidis Demetrius Alcimam commendat, eique ut Iudam internecione deleat, mandat</i>	378	<i>Beniamitarum 25000. trucidantur, tantum sexcen- ti incolumes euadunt</i>	124
<i>Bachidem Demetrius cum copys in Iudam mittit</i>	332	<i>Beniamitis, ut virgines rapiant, conceditur</i>	124
<i>Bagoas, Carus & alii ab Herode necati</i>	248	<i>Bernice, Agrippa fover, cuius Herodes patruus & ma- ritus Polemoni Cilicia Regi in matrimonium col- locatur</i>	292
<i>Bala sunt thermae Campaniae, non praenae a Puteoli</i>	270	<i>Bernice Salome filiam Ariftobulo, Glaphyram Ar- chelai Cappadocum regu fiam Alexandro Hero- des uxores coniungit</i>	426
<i>Baleth</i>	113	<i>Berity ab Agrippa multudoni affecti</i>	294
<i>Balthafar fmo Nabonides Babyloniae Rex</i>	276	<i>Berofus hiftoriographus genere Chaldaeus</i>	463
<i>Balthafar manum e pariete propequantem & fyllabas quaftam fcribentem vidit</i>	277	<i>Berofus de Nabuchodonoforo</i>	275
<i>Bala Tyrignum Deus</i>	131	<i>Berofus</i>	23
<i>Balamus obinvocatur ab Angelo</i>	96	<i>Berfabe iuramenti potens</i>	27
<i>Balamus ad Balacum pervenit</i>	96	<i>Berzelau Hierofolymam, patre eo praefcifici nolente, cum Davide contendit</i>	192
<i>Balami refponfo</i>	97	<i>Berzelai filioz Salomoni David commendat</i>	105
<i>Balaia de rebus futuri vaticinium</i>	97	<i>Berzeel & Eliab Architefti tabernaculi</i>	71
<i>Balami aduerfus Hebraeos confilium</i>	97	<i>Betachora</i>	113
		<i>Betaramptha Inliae appellata</i>	262
		<i>Bethabe ftudium Adonia fic fua dente Natbaze, Da- vid indicat</i>	104

INDEX.

<i>Belshazzar Regi se grandem effrenant</i>	181	<i>Caii stuprum & libidinis licentia</i>	281
<i>Belshazzar obfessa</i>	328	<i>Caii passim infideli struere</i>	276
<i>Belshazzar a deditionem facimus</i>	329	<i>Candelabrum aureum</i>	36
<i>Belshazzar</i>	362	<i>Chananaeorum gentem extirpandam</i>	110
<i>Biblia Sathan abolere conatur</i>	321	<i>Chananaeorum Regi moment in Hebraeo</i>	117
<i>Bibliotheca d' Prolemai Philadelphi</i>	305	<i>Chananaeorum ingens exercitus</i>	117
<i>Bezu Naxos & Rethamius</i>	135	<i>Chananaeorum Regi omnes ad unum trucidati ib.</i>	
<i>Bezu, Ruth cognatum, ea ut ducat, hortatur</i>	136	<i>Chananaeorum regionem totam Iosua demast ib.</i>	
<i>Bezu ex Ruth Obedem Davidis avum genuit ibi.</i>		<i>Chananaeorum decem milia trucidantur, & Ado-</i>	
<i>Bones triumvantis</i>	105	<i>nibzlock dapiunt</i>	121
<i>Buccina una ex argento facta</i>	84	<i>Calamitates omnium a mundo condito curi Iudas</i>	445
<i>Blasphemiarum ipter Iudaei & Aegyptios causa</i>		<i>rum collata superantur</i>	312
456		<i>Callistus, Caii libertus, Claudius a Caio se ut ipsum</i>	
C.		<i>veneno tolleret, infusum significat</i>	177
<i>Cain regione extorris</i>	15	<i>Chaldaeorum ac Tyriorum scripturam Iudaei con-</i>	
<i>Cain Dei castigatione baud melior redditur ib.</i>	ibi.	<i>sonant</i>	454
<i>Cain hyl & rituum & sceleratorum parens</i>	109	<i>Chaspoia & Besora</i>	176
<i>Caduceatores ablegandi</i>	320	<i>Cambyxis rescriptum, in quo Iudaeos adificando</i>	
<i>Caius ad tria milia Iudaeorum in servitium abdu-</i>		<i>temple deterreret</i>	228
<i>cis</i>	228	<i>Campus regium</i>	25
<i>C. Norbanus Flaccus pro Iudaei scribit</i>	268	<i>Candelabra</i>	111
<i>Caius Senatus ac Pisoni urbu praefido se in imperi-</i>		<i>Canthari & Phiala</i>	ibid.
<i>um defuncti sui castro significat, & vs Agrippa</i>	269	<i>Captivitas Babylonica ab Esia praedicta</i>	262
<i>e custodia dimittere mandatur</i>	269	<i>Captivitas Babylonica</i>	270
<i>Caius Caligula quartus Romanorum Imperator.</i>	260	<i>Captivitas, & portemque obsequium mortuorum nu-</i>	
<i>Tiberius Tyrannus</i>	ib.	<i>merus</i>	435
<i>Caius Tiberium fratrem tollit</i>	268	<i>Caprofaba Antipatrii dicta</i>	361
<i>Caius Germanici filius gratiosus</i>	272	<i>Carmen & gratiarum actio, Moses & Israelitaru</i>	
<i>Caius Petronio mandata imperatoris negligenti, vi-</i>		<i>pro praesentiliberatione</i>	29
<i>sibi ipsi manus inferat scribit</i>	276	<i>Carnibus crementu Hebraei vescuntur</i>	77
<i>Caius templorum Graecanicorum nullam in spolia-</i>		<i>Carthago & Didone Pygmalionis sorore in Africa</i>	
<i>tum relinquit</i>	275	<i>extruere</i>	453
<i>Caius Ioni fratrem se appellat</i>	281	<i>Cassius Herodi, si bellum desisset Iudaei regnum de-</i>	
<i>Caius vir maleficus</i>	ibid.	<i>laturnum pollicetur</i>	321
<i>Caius orator secundus</i>	270	<i>Cassius in Syriam venit, & pluri quam septingenta</i>	
<i>Caius primo egerie Rempub. administrat, postea di-</i>		<i>argenti talenta a Iudaei exigit</i>	385
<i>utur quog. honorei usurpare audet</i>	275	<i>Cassius Herodi, ut in Malicho mortem patrii vici-</i>	
<i>Caii in Iudaei Tyrannu</i>	ibid.	<i>scatur, rescribit</i>	323
<i>Caii in Iudaei ac patricio sentia</i>	322	<i>Cassius stipendium civitatibus indicio</i>	
<i>Caius legentiam Iernu deferendi sui dominos per-</i>		<i>Cassius & Marcius eodem Calasyria ducem fa-</i>	
<i>mittit, & Pollux Claudius reum facere audet</i>	276	<i>ciunt</i>	207
<i>Caius Agrippa commendatus</i>	276	<i>Cassius Longinus Syria Praef.</i>	287
<i>Caius multo tributum ac vestigium releuatio-</i>		<i>Cassius Chares</i>	276
<i>nem petentes capite placuit</i>	276	<i>Cassius & Bassi deo Iulius Caesar interfecit</i>	322
<i>Caius Caligula post Tiberii obitum Principe Roma</i>		<i>Cassius portus</i>	264
265		<i>Castrum hostium a Samaritanis diripiuntur</i>	328
<i>Caius a Charea trucidatus</i>	278	<i>Cassella munivuntur</i>	374
<i>Caius receptacula navibus exstruit</i>	281	<i>Cassius Iudaei dolus erga Titum</i>	415
<i>Caius se Ioni comparat</i>	278	<i>Cassius Iudaei simul Iudaeorum milia trucidat</i>	448
<i>Caius Agrippa Roma honorat, in cuius retributio-</i>		<i>Causa dimersitatis apud Iudaeos</i>	449
<i>nem aliquis petere Caius iubet, qui nihil aliud,</i>		<i>Causa cum Iosephus horribili contra Apionem con-</i>	
<i>quam ut mandatum Petronio datum renocat.</i>		<i>scripsit</i>	472
<i>rogat</i>	272	<i>Causa militum impellentes, ut Claudium in Impera-</i>	

<i>totem eligerens</i>	282	<i>Cesar Herodi ditionem ampliore reddidit</i>	412
<i>Causa impulsiva a conscribendis his libris</i>	449	<i>Cesar Augustus Herodi studiosus</i>	389
<i>Causa, ob quas Iosephus has historias conscriptas in lucem ediderit</i>	1	<i>Cesar e Syria proficiscitur</i>	376
<i>Causa extructi templi</i>	III	<i>Cesar e Egypto potitur</i>	411
<i>Causa belli contra Arabes</i>	406	<i>Cesar in hoc immunes peccasse pronunciat, quod se a suspicione immunes non seruauerint, ac parentem ut filium reconcilietur, hortatur</i>	236
<i>Cisus Sami pater</i>	74	<i>Cesar a Cassio & Bruto occisus</i>	381
<i>Cithara qui inuentor</i>	7	<i>Cesar ab Herode offensus</i>	242
<i>Cinibatem qui promissu infituerit</i>	ibid.	<i>Cesar Herodi dimidium reddituum e Cypris metallu donat</i>	236
<i>Clades Ismaeli a Ioanne accepta</i>	272	<i>Cesar Herodi principatum confirmat</i>	223
<i>Clades Alexandri</i>	193	<i>Cesar Arabum legatos non audit</i>	242
<i>Claudius principatum utro oblatus deponere recusat</i>	282	<i>Cesar Trachonitidu, Batanea, & Auranitidu ditionem Herodi donat</i>	420
<i>Claudius in proposito suo ab Agrippa confirmatur</i>	283	<i>Cesar Archelaum regno dignum pronunciat</i>	255
<i>Claudius Bithu Iudae procurator</i>	292	<i>Cesar & Agrippa Herodi magnanimitatem celebrant</i>	236
<i>Claudius milites ut in fide maneant, sacramento adigit</i>	283	<i>Cesar Augustus fato sanctus</i>	262
<i>Claudius Agrippam in regnum paternum mittere cogitat, quod alii dissuadent, & Cuspium Fadum Iudae praesidem & regni totius declarat</i>	284	<i>Casari ad Herodem responsio</i>	606
<i>Claudius Agrippa Iudaeam, Samariam, & Lyfania ditionem contedit</i>	ibid.	<i>Casari & Iulia Casari uxori ab Herode legatum</i>	254
<i>Claudius Iudae sacra Stola in studium Agrippa iunioris rogatus concedit</i>	288	<i>Casari Herodes quingentos ex suo satellitio mittit</i>	418
<i>Claudius annuum obtulit Casarea dignitas</i>	282	<i>Casarem Herodes obtingenti talentis donat</i>	410
<i>Claudius Tiberius Nero Romanorum Imperator</i>	262	<i>Casares</i>	114
<i>Claudius sublimis in castra perferitur</i>	ibid.	<i>Casarea, Stratonis turris antea dicta, ab Herode condita</i>	608
<i>Claudius fato sanctus</i>	293	<i>Casarea Philippi ab Agrippa Neronias appellata</i>	294
<i>Claudius Casari ad Iudaeos epistola</i>	288	<i>Casarea perfecta</i>	236
<i>Claudius pro Alexandrini Iudaei edictum</i>	284	<i>Casarea inter Iudaeos & Syros de pari iure ciuitatis rixa</i>	293
<i>Claudius pro Iudae per Romanum orbem edictum</i>	ibid.	<i>Casarea portus</i>	419
<i>Claudius ad legatos responsio</i>	283	<i>Charas cum sociis in Germanici adit se recipit</i>	279
<i>Claudius Agrippa, ut magno animo in retinendo principatu pergeret, hortatur.</i>	283	<i>Chareas Iulium Lupum ut Cassi uxorem & filiam interficiat mittit</i>	281
<i>Claudius multos in principem eligunt</i>	280	<i>Chareas a consilibus signum petit</i>	ibid.
<i>Crausus in Parthia perit</i>	203	<i>Chareas multis ex causis in Caesarem incitatus</i>	276
<i>Crausus Parthia resistit</i>	ibid.	<i>Chareas, Minutianus & Clemens, de Casari nec colloquuntur</i>	280
<i>Crausus iuramenti datus violator</i>	202	<i>Chareas cum aliis quibusdam Caesarem tollere statuit</i>	277
<i>Epateres</i>	111	<i>Chareas Clementem & Papinum alloquitur</i>	276
<i>Cratera aurea dua</i>	309	<i>Chareas occasionem aggrediendi Caesarem expellat</i>	277
<i>Cratera argentea</i>	ibidem	<i>Charemon historiographus</i>	279
<i>Cecilius Bassus seu Casarem interfecit</i>	381	<i>Charili antiqui Poeta de Iudaeorum gente testimonium</i>	455
<i>Cades assidue Hierosolymis</i>	328	<i>Caron, amoni feracissima, in qua Nea arca reliqua seruantur</i>	281
<i>Cades, harocinia, seditio & famas in Iudaea</i>	261	<i>Chelcias & Ananias Cleopatrae copii dyces propo-</i>	353
<i>Cades cognatorum a 2. Ochozia</i>	132	<i>siti</i>	
<i>Cades filii Aristobuli</i>	374		
<i>Cades, harocinia, seditio & famas in Iudaea</i>	356		
<i>Casari in Syriam venit, apud eum Gadaretes Herodem accusant, qui seipsum iugulans</i>	420		
<i>Casari Augustus Herodi in parricidas animaduertere liberam potestatem permisit</i>	244		

I N D E X.

Cherubini duo.	210	Cyros, Agrippa vxor, ad Herodiadem sororem eius	266
Cherubin.	47	scribit, & auxilium petit.	266
Chibren & Martia cognatae.	327	Cyren conditum.	217
Cicennius Antiochum subito inuadit.	442	Cyrenum a Iusto Iosepho obiectum depulso.	307
Cella in circensium templi constructa.	110	Cyria subterranea ad Antonia.	433
Cicerone.	36	Cachla.	210
Colanderu in Cilicia.	249	Columna data eructata.	26
Colarchi Aristoteli discipuli de tandem testimonium	455	Columna duae ingentes.	240
Cleopatra Regina alieni appetens.	403	Colloquium Dei cum Cain.	15
Cleopatra in Ciliciam ad Antonium venit.	385	Copia in parter duodecim congesta.	105
Cleopatra fratrem & sororem interfecit.	403	Copenius Praefectus Syria.	261
Cleopatra contra filium exercitum parat.	358	Comitas & benignitas Agrippae erga Philippum.	302
Cleopatra ad Antonium peruenit, qui Arabia par-		Comminatio grauius Israeliti a veritate pietatis trans-	
tem & Hierichuntini agri redditus ei locat.	403	mis exorbitantibus proposita.	112
Cleopatra in cognationem suam faustia.	329	Concupiscentia sepulchra.	35
Cleopatra aenathia.	ibid.	Conditio obsequii solvendo a Iosepho proposita.	134
Cleopatra in Herodem insidia.	ibid.	Constitutio aegyptiorum & Mithridati ad Delo.	
Cleopatra Antonium pariter de Iudaea & Arabia ab-		375	
lata largitur.	409	Consuetudo Iudeorum in religione & vite.	467
Cleopatra Herodem occidere conatur, quod eius a-		Consuetudo labor.	356
mici auerunt.	404	Contra mendacium impudenter propositum nihil	
Cleopatra Antonius versus Aegyptum deducit.		dicendum.	460
ibid.		Contra furum & usuras.	468
Creatio mundi.	2	Contra illos, qui Moysen & Israelitum propter lapsum	
Censori.	263	proposuisse ex Aegypto contendunt.	88
Cibus legati Hierosol. reversi.	306	Contra legulatores gentium.	470
Certamen quinquennale.	236	Contemptus mortis.	262
Cinnamus Artabano amissum dignitatis fastidium		Conuictum Deo facienti.	103
restituit.	290	Conuictum Iudeorum apud Prohem ante.	20
Clitus Tiberiade seditionis auctor.	302	rundem ante cibum potens.	310
Clitus sinistram sibi praeficit.	ibid.	Corban, donum Dei.	414
Circa hostes quomodo agendum.	468	Cores populi auxilium aduersus Moysen conatur.	39
Circa Massadam unus tantum locus, qui aggerum		Cores factionem ducem quinquaginta viri se-	
sedem accipere potest.	444	quantur.	99
Circenses lud.	276	Corem cum 250. viris ignis absumit.	97
Circumfessio instituta.	9	Corinthus a Syllao, ut Herodem a medio tolleret,	
Circenorum Magistratus.	237	perenniu corruptum.	248
Civilis Germanos ad sobrietatem cogit.	438	Corona.	311
Civilis belli inter Hebraeos inimic.	90	Cornehus Sabinus.	277
Cines in Iabissa, Saul & filiorum cadauera dem-		Chabi.	49
pta sepeliunt.	88	Costobarus, Lyfimachus, Antipater & Dositheus	
Cleopatra monitiones ac turrium caues, quas ty-		apud Herodem accusati.	414
ranni per dementia deseruerant, inseparabiles.		Costobarus cum Herodem in matrimonium Salome	
435		forarem dederat, Idum a principatum addi. ib.	
Clement contra Iudaeos ad Titum precor.	439	Costobarus auctoritatem seruatus.	ibid.
Clementis direpta bona restituitur.	307	Cabula ad voluptatem facta aureo supellectili	
Cyren Nabonidem expellit a Babilon.	454	vestita.	318
Cyren Iudaei reditus in patriam urbis ac templi		Canaanus Praefectus Iudaea.	353
adificationem permittit.	281	Canaanus multos Iudaeos perimit, plures viros co-	
Cyri Persarum regi edictum.	ibid.	pro abducit.	292
Cyri ad Syria Satrapam mandatum.	ibid.	Cum quibus Iustitia, cum illi etiam Deus est.	406
Cyri ad Iudaeorum, templo decretum.	287	Cum capti conuictum.	107
Cyren.	608	Cur Iudaei animata consuepta sacrificant, nec car-	
		nitus fuita vescantur.	465

Cur quidam historiographi Iudaorum mentionem emiserint.	459	David in siti crebro expetitam aquam bibere recu- sat.	103
Cura pro sacerdotibus.	291	David uxorem Melcholen ab Abenero pestulat.	90
Cura David sui.	122	David Hierosolyma partem inferiorem occupat.	92
Chusis victoria nuntius ad Davidem missus ab A- chima antewertitur.	190	David aliosus factus Abisace cum recalescit.	104
Chusi consilium, quod etiam Achitopheli reiecit, recipitur.	188	David cognito Regi aduentu fuga sibi consulit.	84
Chusim simulacra offert Abesalemo studium ac fi- dem suam.	187	David a proposito Nabalum evertendi desistit.	85
Custos carceris amice agit cum Iosepho.	42	David Iobabim cum Isobisim militi contra Am- manitas mittit.	150
Chusim cultum Dei amplecti, Iudaorum amicos, religio tantum secunda se proficiuntur.	258	David de Absaloni conatibus certior factus, cum sui Iordanem transiit.	184
D.		David contra Nabalum cum 400. armatis profi- ciscitur.	85
Dabaritensi Ptolemai uxorem spoliant.	301	David Syria subingata tributum imponit.	179
Dalale meretrix à Samsone causam tanti re- boris expiscari conatur, & ter deluditur.	134	David in vita discrimen vocatus ab Abisau libe- ratur.	194
Damaseni & Aretas contra Alexandrum.	317	David Ammanitarum iniuriam fortè indignifi- cat, eamq. vindicare cogitat.	180
Damasceni à Davide vincuntur.	94	David Abigeam Naball viduum docet.	83
Dania extructa.	125	David Saulo innocentiam suam declarat.	86
Daniana tribus à Chanana in pressa.	ib.	David cum soccorum manu & duabus uxori- bus in Palaestinam ad Anchum Gitta Regem se confert.	ibid.
Danica locum inhabitandum quarunt.	ibid.	David Saritas & Amalecitas incursonibus infe- stat, de manubii munera Regi mittit, eiq. meriti dionalem Iudaorum regionem se incurfare por- suadet.	ibid.
Daniel cum sociis ad honorem electus.	275	David cum Goliath congredi cupit.	79
Daniel Regi scripturam interpretatur.	277	David agnum raptum ex ore leonu recipit, ipsumq. feram occidit.	86
Daniel in leonum foveam conicitur.	278	David versus trucidat.	ibid.
Danieli Rex dona promissa exhibet.	277	David armis quibus ad pugnam à Saulo instructus erat, depositis, fundis armatus in hostem propinat.	ibid.
Daniel Regi somnium & interpretationem expo- nit.	274	David hostem accedens, contemnitur.	ibid.
Danielis cognati statum adorare nolentes, in ignem coniecti, divina providentia servantur.	275	David Sauli & Ionatha necem deplorat.	89
Danielis vaticinia.	279	David Amalecitas Sauli interfectorem affici sup- plicio iubet.	ibid.
Danielis visio de ariete & hirco, per quos Medorum & Persarum regnum profiguratum fuit.	ibid.	David ex Dei iussu Hebronem commigrans, in Iuda tribus Rex declaratur.	ibid.
Danielis inimici à leonibus dilaniati.	278	David Iabishen quod Saulam cum filio septissent collaudat.	ibid.
Danielis & sociorum eius in Chaldaica disciplina instituti & profectus.	273	David se vincente Salomonem filium suum regnum aspirari voluit.	87
Danielis somnium, cuius interpretatio revelatur.	274	David Salomonem ut Deum colat, hortatur.	ibid.
Darinutribus satellitibus tres quaestiones proponit.	283	David Mahanaim peruenit, ubi cum summa re- uerentia ab optimatibus excipitur.	189
Darius se sacra vasa Hierosolyma remissurum vo- luit.	ibid.	David arcum in adi. Obadami Lenita disponit, du- ius domus inultis felicitatibus circumdatur.	177
Darius Histaspis filius Rex Persarum.	282	David Semeim occidi vetat.	187
Darius admonitas veri, templi refectionem mandavit.	284	David fama sua consultis nemine suspicantis ipsius voluntate casum fuisse Abenerum.	91
Darii regis scriptum & mandatum de libertate, possessoribus templo & sacrificiis Iudaorum.	285	David à Michol irrudens.	277
Darii ad Syria Praefectos epistola.	285	David de templum adificare decernit.	ibid.
Dathon & Abiram contumaces.	91		
Dathon & Abiram absorbet terra.	92		
David Cilanos contra Palaestinos inuersiones defendit.	83		
David triplex malum propositu pestem eligit.	103		
David Siba Ionatha fecunditate commendat, eum- que omnes redditus Hierosolyma referre iubet.	180		

David Deo pro promissa per Nathanem felicitate gratias agit.	ibid.	David cum toto populo Abenonem deflet ac luges & solennibus funeralibus ei parat.	81
David in Palaestinos monet, neque bonam agrorum partem admittit.	ibid.	David Vria noxa audita, irasci definit.	102
David Sophonorum Regem vincit.	ibid.	David Bethsabe coniugem sibi ascripta, ex qua puer ei nascitur.	ibid.
David a rege petit, ut agri partem ad incolendum ei cum suis attribueret, Rex Secellam ei donat.	16	David Principibus tribuum commendat Solomonem commendat.	105
David Ionatha de patrii insidii conquiretur, Ionathas autem parentem excusat.	81	David Chusim vs Achiopehii consilium se opponit, obnix precatur.	187
David orat Ionatham, ut parentis erga se animum excipiscari & significare velit.	82	David Hierosolymum excedit.	186
David Nabum ad Abimelechum sacerdotem peruenit.	ibid.	David fugiens sacerdotem in urbe manere vult, ut per eos, quid in ea agatur, cognoscatur.	ibid.
David Goliathi gladio accepto, in Gittam Palaestinarum ad Anchum se confert.	ibid.	David Samuels regi erga sese animum indicat.	81
David Regem Anchum timens suorem ac rabiem simulat.	ibid.	David Salomoni Iobum puniendum mandat.	105
David ad Spolancam Adullam peruenit, ubi illius tota cognatio, nec non & alij multi ad eum se conferant.	ibid.	David Deum consulit, num ab Amalecitis uxores ac liberi recipere sit concessurus.	87
David ad Moabitaram Regem proficiscens, parentem ei commendat.	83	David Aegypto seruo doctore, Amalecitis assignatur.	88
David ad Sarim oppidum peruenit.	ibid.	David in Amalecitis irritis, magnam eorum stragem edit, omnemque pradam recuperat.	ibid.
David Memphisibtho veniam, & dimidia partu bonorum Siba donatorum restitutionem promittit.	192	David custodes impedimentorum, obsequiis pugna socii, in prada partem admittit.	ibid.
David oraculo monitus fugit.	84	David cum duobus in hostium castra penetrans, Sauli speculum & lecythum aequalem auferit.	85
David in carnem cum suis se confert, quo & Ionathas perueniens, eum consolatur, & fadu cum eo renouat.	ibid.	David Sauli Imperatori Abenero quod regium speculum & aqua lecythum auferri passus sit exprobat.	ibid.
David Vriam accersit, eumque vi profectum ad uxorem, ibi pernoctaret, iubet, quod tamen non facit.	181	David Palaestinos magna eorum edita stragi vincit.	81
David Iobum, ut in Vriam animaduertat, scribit.	ibid.	David Leuitas numerat, eorumque officia distribuit.	109
David magnam vim ferri, aui & lignorum comportat.	104	David Iobum ad peragendum censem tre iubet.	103
David Amasa veniam & uniuersarum copiarum Praefecturam concedit.	191	David Iobus ex arce & Hierosolymis eiecit, & ciuitatem Davidi appellat.	92
David Idumaei, ut viriis tributa persoluerent, cogit.	179	David Syru occurrunt, 4,7000. cum Sabeco eorum Imperatore cadit.	179
David num quis ex Ionatha genere superesset, scisciatur.	ibid.	David ut plurimum propitium numen experitur.	80
David passus peccati, a Deo veniam consequitur.	183	David cognita filii cade a Chusi, acriter eum deflet.	100
David per septem dies, infantem ex Bethsabe susceptum dolenter ferens, aeternat.	ibid.	David proceres & profectos comites atque benigne excipit.	92
David puerum extindum sentiens, surgit, ac lotum cibum capit.	ibid.	David Rabatham vi captam militi diripiendam promittit.	66
David causam cur mortuo puero cibum capiat, quorum nihil puero adhuc egrotante fecerat, indicat.	ibid.	David pro innocente orat populo.	103
David Iaciniam regi pallii praeficit.	84	David poeta.	195
David Regi Saulo, quod sibi insonti insidias struat, exprobat.	ibid.	David & Salomonis potentia.	465
		Davidu legatu petentibus aliquid comestus, dura respondetur a Nabao.	89
		Davidu cum Goliatho ante congressum colloquim.	80
		Davidu legati ad Ammonitarum Regem ob patris obitum consolandi causa missi, centum uelae struantur.	180

I N D E X.

<i>auda victoria de Gehatho.</i>	80	<i>bibus.</i>	20
<i>David ad Salomonem postremam alloquium.</i>	105	<i>Defectus Lune.</i>	253
<i>David filii ab patrem, Absalomae vero ad avum confugit.</i>	135	<i>Defectio Germanorum & Gallorum ab Romanis causa.</i>	438
<i>David liberi Hierosol. suscepti.</i>	92	<i>Defectiois autores circiter duo millia in cruce alii.</i>	ibid.
<i>David adulterium.</i>	181	<i>De filio Sem, tertii Noe filii, & de progenie ipsorum & Abrahami.</i>	22
<i>David concubina a filio stuprata, alio traduntur.</i>	193	<i>De funeribus mortuorum.</i>	463
<i>David ob cladem acceptam indignatio.</i>	182	<i>Defuncti fratris uxore ducenda.</i>	106
<i>David omnes filios ab Absalomae caesi nuntiat.</i>	184	<i>Demetrius ab Alexandro vietus, trucidatur.</i>	352
<i>David, ut praeiū abfincat, suadet.</i>	194	<i>Demetrius se promissu in amicitiam Ionathae infirmare conatur.</i>	387
<i>David adesse volentem in convitiis amici prohibent.</i>	189	<i>De morte Caesaris rumor diversus.</i>	279
<i>David Iernathae excusant, a parente spicula petunt.</i>	82	<i>Demetrius Iudaei in auxilium venit.</i>	316
<i>Davidici generis reges, quot & quamdiu regnauerint.</i>	207	<i>Demetrius Philippum fratrem in Berora oppugnat.</i>	360
<i>De arca in quibus tabulae legis Moysi collocant.</i>	73	<i>Demetrius sollicitantibus transfugis Baabidem cum copis contra Ionathan mittit.</i>	335
<i>De arca sacra consultatio.</i>	139	<i>Demetrius Demetrii filium ex Creta in Ciliciam traiecit, Syriamque occupare conatur.</i>	330
<i>De adulterio & incestu.</i>	85	<i>Demetrius Tripolim, aliasque Syriae urbes occupat, & Antiochum & Lyfiam necat.</i>	531
<i>De adventu Vespasiani in Galileam & obsidione Iotapae vide Iosephum lib. 4. ca. 5. de bello Iudaico.</i>	309	<i>Demetrius Encarum contra Alexandrum proficiscitur.</i>	360
<i>De afflictionibus Hebraeorum in Aegypto per annos 400.</i>	23	<i>Demetrius in Alexandrum movet.</i>	336
<i>De bello Iudaico quidam historici conscripserunt.</i>	450	<i>Demetrius Encarus a Ptolemae Laetore Damasci rex constituitur.</i>	359
<i>De bello Iudaico.</i>	313	<i>Demetrius militum odium concitat stipendium patris tempore minuendo.</i>	343
<i>Debitum vita sinu Iudaorum.</i>	443	<i>Demetrius in Arsacem Parthorum Regem movet, praeloque superatus, capit.</i>	346
<i>Debera & Baracus in hostes morant.</i>	127	<i>Demetrius Nicanorem contra Iudam mittit.</i>	338
<i>Debera Prophetissa.</i>	ibid.	<i>Demetrii ad Esaphonem diploma, in quo Iudaei immunitates promittit.</i>	342
<i>De bone cornu petra.</i>	108	<i>Demetrii ad Ptolemaeum de bibliotheca adhibitio.</i>	307
<i>Decem tribuum ad reliquos Israelitis legatio.</i>	120	<i>Demetrii duces iterum in Ionathan morant: nihil sibi successurum videntes noctu discedunt.</i>	345
<i>De Chami filii ipsorumque progenie.</i>	21	<i>Demetrii & Alexandri pugna, qua Demetrius superat, Iudaei a Demetrio victore deficient.</i>	317
<i>De Cain & Abel fratribus.</i>	15	<i>Demetrio in Parthia morbo absumpso Philippus totius Syriae regno potitur.</i>	360
<i>Decem coniurati necati, delator eorum interfertur, frustum confusus est.</i>	416	<i>Demetrio Antiochia adinstitur.</i>	186
<i>Decem precepta & quomodo dividenda.</i>	70	<i>Demetrii creatio, & elementorum dispositio.</i>	2
<i>Decem Aegypti plaga.</i>	59	<i>Deliberatio de arca sacra conclusio.</i>	140
<i>Decem viri contra Merodam conspirant.</i>	415	<i>De leprosi.</i>	82
<i>Decem bases arca laborum.</i>	110	<i>De nuptiis.</i>	467
<i>Decem labra rotunda.</i>	ibid.	<i>De Nazarae.</i>	93
<i>Decima egentium.</i>	105	<i>De posteritate Adami, & decem aetatibus usque ad diluvium.</i>	3
<i>De Cleopatra ultima Alexandrinorum Regina, eiusque sceleribus.</i>	462	<i>Depulso argumenti Apionis, Iudaeos seditionis Alexandriae causam extitisse.</i>	463
<i>Dii contemptus in quibus consistat.</i>	78		
<i>De Deo & providentia divina.</i>	467		
<i>Dierum apud gentes ingenium numerus.</i>	469		
<i>De Isaci filio Esau & Iacobi, & natiuitate eorum ac educatione.</i>	12		
<i>De Isaco legitimo Abrahami filio.</i>	11		
<i>De Iacobo metu fratris in Mesopotamiam profugo.</i>	13		
<i>De Ismaele Abrahami filio, eiusque posteris Arabibus.</i>			

Depulso figmenti Apionis de sex dierum itinere.

accusant

205

463
*Descriptio donorum a Ptolomæo rege templo Hiero-
solymitano missorum.* 308

Descriptio speluncæ in qua latrones habitabant. 99
De Regi electione. 104

Doni Abraham filium pollicetur. 35

De uxoribus ducendū. 106

Dij alieni. 103

Diluvium. 16

Dina Iacobi filia historia. 37

Dioclet. 276

*Diodorus cognomine Tryphon Apamænus a Mal-
cho Arabe Antiochum Alexandri filium petiit.*

343

Direptio urbi impedita. 396

Discrimen Moysi & aliorum legislatorum. 12

Dispositio castrorum. 84

Dimissio agri Abrahami & Lotii. 24

Dimini auxilij promissio. 102

Dolabella Ephesiorum civitati scribit. 380

*Dolor & voluptas aut faciunt aut impediunt pas-
sionem.* 85

Domicilium Abrahami. 23

Domitia Domitiani Cæsaris uxor. 369

Domitianus Titi frater. 301

Dona interpretibus dimissis data & Eleazaro missa
312

Dona Scauro data. 367

Dora Phœnicia civitas & non Idumæa. 849

Dora & Ioppen portuosa. 439

*Doris prior Herodu coniux non ignobilis ex qua
Antipatrum filium suscipit.* 593

Doris, Herodu uxor. 383

Doridem Antipatri matrem Herodes eiecit e regia.

457

*Dorita in Iudeorum Synagoga Cæsari statum per-
tinet, quod Agrippam & Petronium uehemen-
ter ad iracundiam commouet.* 522

Doris cum quatuor sociis supplicio affectus. 335

Duodecim Ismaelii liberi. 28

Dua totius disciplina & moralis institutionis modi.
853

Duo sacrificiorum genera. 80

Duo de quibus agit Iosephus. 824

Dua & viginti libri sacri. 822

Duodecim Iudeorum millia in templo occumbunt.
586

Duodecima legis Cestio duce Iudæi cesserat. 797

*Duodecim milites congregiuntur, qui ad unum se
consciunt, & Abneris partes succumbunt.*

171

Dua tabula Moysi. 71

Dua mulieres sese inuicem de infante permutato

E.

*Edictum quantum Manna quotidie quilibet
colligeret.* 66

*Edicto plebs cohortenda, ne quicquam amplius ad
tabernaculi structuram conferant.* 71

Egion Rex Moabitatum Israelitis subingit. 126

Enosa urbs prima. 15

*Enochi finis in sacris literis non innotuit inferi-
prium.* 17

Equus Iosepho literas afferit. 557

Equi Egyptiaci. 217

Ephraimi tribus mouet in Iaphthen. 132

Eleazarus. 11

*Eleazarus Pharisæus Hircano matris captiuitatem
exprobat.* 354

Eleazarus ad Antiochum adducitur. 867

Eleazarus iram Dei in populum Iudaicum facit.
812

Eleazarus ab Elephanto oppressus moritur. 578

Eleasar. 295

Eleazarus moritur. 121

*Eleazarus capitur, eumque Dux nudum extendi
& verberibus cadispræcipit.* 806

Eleazarus vitam gloria posthabet. 376

Eleazarus Iudæ frater Elephantem occidit. 318

Eleazarus horribiliter flagellatur. 868

Eleazarus Dina filium Romam misit. 537

*Eleazari Iudæus audacia ferox & manu stre-
nuus.* 806

Eleazari ad socios oratio. 812

Eleazari ad Antiochi exhortationem responsio.
867

Eleazari constantia. 867

Eleazari de immortalitate animæ oratio. 813

*Eleazarus Iudæus Romanorum crudelitatem expo-
nit.* 815

Elia sicut Enochus ex hominibus exemptus. 238

Elia pluuia venturæ prædicat. 229

*Elia Achab & Iezabele vindictam diuinam
prædicat.* 228

*Elia Achab venturam pluiam ei indicato-
rum mittitur.* ibid.

Elia populi superstitionem arguit. 229

*Elia doctrina & officium miraculo confirmatur;
victima igni caluitus absumpta.* ibid.

Elia Deus in deserto alloquitur. 230

Elia cornu cibis. 228

Elus Pontifici filii Ophnes & Phiners nefarii. 136

Elisacerdotis tempore annona caritas. 135

*Eli in Silo filiorum ceder & arca amissio signifi-
catur.* 138

Eli audita arca amissione expirat. ibid.

Eli Pontificis Genealogia & progenies. ibid.

<i>Elisam in Dethaim hostibus cingitur.</i>	240	<i>Euphrates.</i>	14
<i>Elisam pluniam venturam & victoriam predicat.</i>	239	<i>Euryches Agrippa libertus, verum apud Casar^{em} accusare cogit.</i>	490
<i>Elisam viduam ut ex oleisidolia plurima vasa adimplat, iubet.</i>	240	<i>Ex arca Noe cornuum emittit.</i>	17
<i>Elisam ab Adado agrante consultitur.</i>	243	<i>Excusatio historiographi, cur legum seriem immetat.</i>	103
<i>Elisai vocatio.</i>	230	<i>Exemplum à Indan Casarea interfectu positum.</i>	814
<i>Elisai mori & cadaueri in ipsum monumentum coniecti resuscitatio.</i>	250	<i>Exemplum, non semper patribus similes nasci filios.</i>	142
<i>Elisam Regi consulunt.</i>	239	<i>Exemplum viduam diuinitat Lezabela valde infestae.</i>	246
<i>Elisacimus Ioacimus nominatur Iuda Rex.</i>	265	<i>Explicatio nominis Moab & Ammon.</i>	27
<i>Epaphroditus.</i>	11	<i>Exploratores.</i>	243
<i>Epicureorum error coarguitur.</i>	279	<i>Exploratores terra Chanaan mittit Moyses.</i>	35
<i>Ephraimita prodicione occupant Bethel.</i>	182	<i>Exploratores Israelitu terrorem incutunt.</i>	86
<i>Ephron oppidum expugnatum.</i>	326	<i>Expositio belli Arabici & pecunia inde accepta.</i>	443
<i>Ephogus huius parui genus Iudaorum ex Aegypto non oriundum.</i>	331	<i>Exteri quoque ut exandiantur in hoc loco precantur.</i>	212
<i>Epilogus secundi libri contra Apionem.</i>	360	<i>Ex tribus Ephraim circiter 42000. capi.</i>	132
<i>Epicedium à Ieremia Iofia scriptum.</i>	265	<i>Extirpatio stirpis Basan.</i>	227
<i>Epitome belli Iudaici.</i>	537	<i>Extirpatio Iudaorum Amani concessa.</i>	204
<i>Epistola Ptolemai, in qua à Pontifice Eliazare Biliorum petis interpret.</i>	307	<i>Extinctio templi Solomoni mandatur.</i>	197
<i>Ephod.</i>	73	<i>Exaciaci ab Assyriorum rege deficiit.</i>	257
<i>Esau sibi quoque benedictionem postulat.</i>	32	<i>Execia legati ad Israelitas azymorum festi celebrandi causa missi occiduntur.</i>	256
<i>Esau primogeniti ius ob lenticulam cadit.</i>	38	<i>Execia in aduersis ad Deum refugium & per Esau in spem melioris fortuna erectio.</i>	260
<i>Esau Edom didicit.</i>	ibid.	<i>Execia Regi Iuda petita.</i>	256
<i>Esau filij & posterij.</i>	ibid.	<i>Execia mori.</i>	262
<i>Esdras Iudaei qui apud Babylonem degunt, conuocat.</i>	219	<i>Exechiam primarium latronem cum sociis Herodas supplicio afficit.</i>	377
<i>Esdras Hierosolyma Praefectus, vasa aliisque pretiosa gazaphylaci custodibus tradit.</i>	219		
<i>Esdras leguperitum.</i>	ibid.		
<i>Esaià de Cyro vaticinium.</i>	271		
<i>Essen sine Logion.</i>	75		
<i>Essenorum placitum.</i>	479		
<i>Essenorum vita & mores.</i>	480		
<i>Esthmoniu.</i>	416		
<i>Esther puella fit Regina.</i>	293		
<i>Esther Regem pro Iudaeis intercessura accedit.</i>	296		
<i>Ebutius contra Iosephum.</i>	350		
<i>Ebutius infecto negotio discedit.</i>	351		
<i>Eua mater omnium vincentium.</i>	13		
<i>Eue pena.</i>	14		
<i>Eurycles Alexandri dicta & facta observans Antipatro & Herodotexponit.</i>	445		
<i>Eurycles Lacon Alexandrum apud parentem clam accusat, autorque neci ipsius existit.</i>	616		
<i>Eurycles amicitia simulata fallit Alexandrum, cuiusque fit proditor.</i>	ibid.		
<i>Eurycles nec Alexandri & Aristobuli redempta opera accusatoris partibus fungitur.</i>	617		
<i>Eurycli Alexandrum apud Herodem falso accusat, & in pericula precipitat.</i>	ibid.		
<i>Euangelium Iudaei allatum.</i>	283		
		<i>F</i>	
		<i>Fathus procurator Caesaris apud Herodem secretorum Sillas proditor.</i>	622
		<i>Fabula de Ioue & Palladi.</i>	357
		<i>Fabula superius recitata depulsa.</i>	346
		<i>Factum desertandum Gabiennorum.</i>	112
		<i>Fames ob iuramentum violatum, Israelitis immissa.</i>	394
		<i>Fames & pestilentia.</i>	268
		<i>Fames in Samaria tanta, ut mulier mulieri filium comederet.</i>	241
		<i>Fanum.</i>	210
		<i>Falsa matris ac sororis Herodis aduersus Mariam-men accusatio.</i>	610
		<i>Falsi testis pena.</i>	304
		<i>Fatum & providentia diuina.</i>	451
		<i>Fati necessitas insuperabilis.</i>	235
		<i>Fratres ob regnum decertantes certis conditionibus in concordiam redeunt.</i>	503

INDEX.

<i>Fratricidii a Ioanne Pontifice perpetrati tanatio & ultio.</i>	300	<i>Sam exaduro porta clauduntur.</i>	359
<i>Fadus a Iudaei sacerdotalem solam, ut esset in Romanorum potestate possit.</i>	328	<i>Gadara insularum.</i>	370
<i>Fadus Iudaei Philadelphensium propter Miami interfectores punit.</i>	337	<i>Gadaram Alexander capio.</i>	358
<i>Fadus Dei cum Noe.</i>	18	<i>Gaderensi Herodem accinsum, Agrippa vinctor ad regem mittit.</i>	420
<i>Felix Hierosolyma Phasaelum adoritur, a quo temen superatur.</i>	333	<i>Gali ab Abimelech fugatus, a Sicemitu urbe pellitur.</i>	130
<i>Felix Drusillam a priore marito abducit.</i>	336	<i>Galata a Gomar oriundi.</i>	20
<i>Felix accusatur.</i>	338	<i>Galadenorum ad Israelitas legatio.</i>	145
<i>Felix in Phasaelum exercituum mouet.</i>	332	<i>Galilai sese vindicantes Samaritanorum vicis incendit & rapina vastant.</i>	334
<i>Felix latronis Magos, vniuersos sanctos suppliciu afficit.</i>	337	<i>Galilai ab Herode deficiunt.</i>	394
<i>Festus inposiorem magni cum afflictu opprimis.</i>	338	<i>Galilai cum Tiberiensibus sedati.</i>	566
<i>Festum a Iymorum.</i>	81	<i>Galilai Tiberiada innadere possulant.</i>	549
<i>Festus templi recepti instituta.</i>	325	<i>Galilaorum multitudo Iosephum, ne se deserat, iussit.</i>	556
<i>Filiis pontificum ad Davidem missi, in patrem sese abscondunt.</i>	183	<i>Galilaorum erga Iosephum fides ac benivolentia.</i>	349
<i>Filii oblatio.</i>	255	<i>Galgai, libertas.</i>	115
<i>Filii Chananei.</i>	21	<i>Gamala in Romanorum fide perstant.</i>	546. & 547
<i>Fiducia Aadi in milite.</i>	231	<i>Glaphyra Alexandri coniunx, num paratas Herodis insidias ignorasset, interrogatur.</i>	447
<i>Filiorum apud Iudaei educatio.</i>	324	<i>Glaphyra vxor Alexandri suspicionem ante conceptionem oratione multum auget.</i>	613
<i>Filiorum Israel numerus.</i>	51	<i>Glaphyra quondam vxor Alexandri Archelao Cappadociam Regem missa.</i>	453
<i>Finale confederatorum de Caio tollendo decretum.</i>	309	<i>Glaphyra Iosephum.</i>	477
<i>Florus belli Iudaeici causa.</i>	543	<i>Gratius cum aliu militibus Claudium latentem prostrabit, eumq. vacantiem Imperatoris locum occupare iubet.</i>	533
<i>Fors Iordanis.</i>	607	<i>Grati cum Simone consiliis.</i>	473
<i>Forma templi extruendi Solomoni datur.</i>	200	<i>Gratitudo Salomoni erga Iromam pro acceptis beneficiis.</i>	214
<i>Forma & habitus Eliae Prophetae.</i>	238	<i>Gratitudo Bothsamitarum super arca sacra.</i>	140
<i>Fortuna monumentum.</i>	795	<i>Gaudiu deatorum in vita aeterna.</i>	301
<i>Fuga hostium ob terroru a Deo immissum.</i>	248	<i>Gracorum Zelulaorum antiquitate testimoniu.</i>	336
<i>Fuga & stragis exercitus Absoloni.</i>	189	<i>Gracorum cum Iudaei comparatio.</i>	323
<i>Fumus Alexandri.</i>	362	<i>Gracorum regionem innutria corruptisset denotat.</i>	321
<i>Fulvia, Saturnini coniunx Roma quatuor Iudaei purpuram & antea, ut in templum Hierosolymitanum deponeret tradit, ipsi vero in propriis usus conuertunt, quod dum Tiberius cognoscit uniuersos Iudaei ex urbe pellit.</i>	484	<i>Gedon per 40. annos regnat.</i>	129
<i>Furtum.</i>	103	<i>Gedon duos ductu Zebim & Herarbinim capio.</i>	ibid.
<i>Furtus ad res. alios in corrupti.</i>	311	<i>Gedon ad Madianitarum tentoria accedit, & ab illis somnia confirmatur.</i>	128
G		<i>Gedon cum trecentu viru pugnam adornat.</i>	ibid.
<i>Gabala.</i>	216	<i>Gen Nilus.</i>	14
<i>Gabaonita minister publici deputatus.</i>	116	<i>Gedon, ut Israelitas & Madianitis liberos, Deus mandat.</i>	128
<i>Gabaonita legatos mittens ad Iesum.</i>	ibid.	<i>Gedonem exiguis copiis Deus eligere iubet.</i>	ibid.
<i>Gabaonitarum ad Hebraeos oratio.</i>	ibid.	<i>Gellius Alexandria ut Aristobuli & Mariamna effugit dapulas ad Antonium mitteret, persuadet.</i>	404
<i>Gabareni Ioanni sese addicunt.</i>	551	<i>Germaram in pontificali ornatu miraculum.</i>	79
<i>Gabinus aliquos verbis dirigitur Iudaei adhiberi iubet.</i>	371		
<i>Gabinus Nabathaei pugna superat.</i>	527		
<i>Gabinus mater Alexandri beneficium laure funder.</i>	536		
<i>Gabinus bellum Pothis inferre parato Hyrcanus & Antipater suppliciu ferunt.</i>	538		
<i>Gabinus potumieb Pompeio ab Aristobulo promissum.</i>			

I N D E X.

<i>Genealogia Abrahami.</i>	22	<i>Herodes in itinere ad Agrippam Chum peruenit,</i>	
<i>Genealogia Noa.</i>	16	<i>eique ingentem pecunia vim ad porticum urbi</i>	
<i>Germani & Galli sub Herode stipendia fecerunt.</i>	466	<i>reparandam confert.</i>	427
<i>Germani Caesaris satellites.</i>	512	<i>Herodes ex aurea & argentea suppellexile pecunia</i>	
<i>Germanicus Pisonis opera sublati.</i>	48	<i>conficiens, frumentum pro ea & parat.</i>	417
<i>Germanorum rabies per Cais cadem occitata, se-</i>		<i>Herodes prope Pannum templum adificat.</i>	449
<i>data.</i>	519	<i>Herodes ut alienus videretur Aristobuli nec eum</i>	
<i>Gefi Flori iniuria.</i>	480	<i>honorifice sepeliri curat.</i>	401
<i>Gesta inter Vitellium & Ariabannum.</i>	485	<i>Herodes Ressa capto & e Massada domesticis rece-</i>	
<i>Gibea & alia Beniamitarum urbes incensa.</i>	124	<i>ptu Hierosolyma petiit.</i>	390
<i>Gaza oppugnata.</i>	357	<i>Herodes cum Archelao Antiochiam usque ite se-</i>	
<i>Gazata.</i>	214	<i>cit.</i>	443
<i>Gisphala incensa atq. diruta.</i>	546	<i>Herodes cum Galileis pugnat, totiq. viros in castel-</i>	
<i>Godolia transfugarum dux.</i>	271	<i>lum compellit.</i>	394
<i>Godolia cecidi, & plebi Masphatensis abductio.</i>		<i>Herodes in Trachonitarum regione castellum con-</i>	
	272	<i>dit, eiq. Zamarim Iudaum Babylonicum prefe-</i>	
<i>Gotholia omne semen regium tollit uno solummo-</i>		<i>cit.</i>	454
<i>do Ioaso, Ozochia filio seruato.</i>	247	<i>Herodes ab Hyrcano admonitus fuga sibi consulit,</i>	
<i>Gotholia pana.</i>	248	<i>& in iudicio amplius non comparat.</i>	378
<i>Goliath vir prodigiosa statura inter Palestinos.</i>	153	<i>Herodes ex Daphne Antiochia suburbio in Gali-</i>	
<i>Goliath singulare certamen Hebrai denunciat ibi.</i>		<i>laam proficiscitur.</i>	394
H.		<i>Herodes inexpectatam & apertam uxoris auersa-</i>	
<i>Hebraorum origo.</i>	22	<i>tionem videns, contristatur</i>	411
<i>Hebraorum seruus anno septimo manumit-</i>		<i>Herodes nobiliores Iudeorum post obitum suum</i>	
<i>tendus.</i>	108	<i>trucidari mandat.</i>	465
<i>Hebrai mulierum cupidine ducti a patrum religio-</i>		<i>Herodes Massadam petens in itinere a Partibi im-</i>	
<i>ne desiscunt.</i>	98	<i>pugnant.</i>	388
<i>Hebrai in aciem proferunt arcam federis.</i>	137	<i>Herodes anno primo a nato Christo moritur.</i>	466
<i>Hebrai iumentis & pecoribus hostium in pradam</i>		<i>Herodes Arabis sibi hostes esse deprehendit.</i>	596
<i>contra Dei mandatum abactu parant.</i>	150	<i>Herodes cum magno uita discrimine Romam na-</i>	
<i>Hebrai uallem ultra Iordanem sitam habitantes,</i>		<i>nigauit.</i>	ibid.
<i>relictis suis oppidu in munissimas urbes confu-</i>		<i>Herodes Romam profectus, Antonium conuenit. ib.</i>	
<i>giant.</i>	169	<i>Herodes Antonium & Casarem sibi beneuolos in-</i>	
<i>Hebrai terram Amoraorum occupant.</i>	95	<i>uenit.</i>	ibi.
<i>Hebrai pugnam parant aduersus Amoraos.</i>	ibid.	<i>Herodes coram senatu Romano laudatur.</i>	517
<i>Hebraorum contra Moabitas victoria.</i>	239	<i>Herodes circa Hierosolymorum mania se bono pu-</i>	
<i>Hebraorum ob Moysi obitum planctus.</i>	111	<i>blico & ad salutem urbi uenisse, declarare in-</i>	
<i>Hebraorum seruitus intolerabili.</i>	52	<i>bet.</i>	391
<i>Hebraorum libertas, & Chananeorum seruitus.</i>		<i>Herodes Saturnino & Volummio permittentibus</i>	
	215	<i>exercitu Arabiam innadit, & Reptam castel-</i>	
<i>Hebraos Chananas cadunt.</i>	89	<i>lum diruit.</i>	ibida
<i>Hecataus.</i>	23	<i>Herodes Archelauum & cognatos preciosissimum uan-</i>	
<i>Hecataus Abderita cum Alexandro Rege nutri-</i>		<i>neribus donat.</i>	616
<i>tus.</i>	832	<i>Herodes Castii amicus.</i>	521
<i>Helena Hierosolymis cibos egenis distribuit.</i>	530	<i>Herodes cur in exteros liberali, in suos sauu fuerit.</i>	
<i>Helena Adiabenorum Regina Hierosolyma profici-</i>			435
<i>scitur.</i>	ibid.	<i>Herodes fratrem Iosephum in Iudaea misit, ipse</i>	
<i>Helon per decennium index.</i>	132	<i>copias in Galileam ducit, urbemque Sepphorim</i>	
<i>Hermippi de Pythagora testimonium.</i>	830	<i>capit.</i>	391
<i>Heroes tres per hostium castra excurrunt in Beib-</i>		<i>Herodes Castii ex Galilea pecunia sibi deuincit.</i>	381
<i>labem: aquam hauriunt & Davidi afferunt.</i>	195	<i>Herodes quaddraginta quing. ex Antigoni factione</i>	
<i>Heroes Davidi.</i>	194	<i>interfecit.</i>	395
<i>Herodes iterum cum Arabibus ad Canea Calesyria</i>		<i>Herodes uehiculo, in quo mater erat, emerso, sibi ipsi</i>	
<i>pugnat.</i>	467	<i>uolentia manus inferre cogitat.</i>	387

<i>Herodes donatunum militibus distribui iubet</i>	465	<i>Sadam peruenit</i>	422
<i>Herodes ab Hyrcano inius vocatus</i>	590	<i>Herodes Antipatri matrem in regiam inducit, e-</i>	431
<i>Herodes Alexandro coniugu sua fratri regnum po-</i>	389	<i>umq; Casari commendat</i>	431
<i>niturum ipsemet eo potitur</i>	389	<i>Herodes malum simul & cultellum poscens sibi ipsi</i>	
<i>Herodes ante pugnam sacra Deo celebrat</i>	605	<i>manus violentas inferre cogitat, Achiabius nepos</i>	
<i>Herodes hostes aduersat</i>	ibid.	<i>vero idem prauent</i>	465
<i>Herodes omnem rem gestam priusquam Vitellii li-</i>		<i>Herodes Sosis, Praefecti ac militibus ne urbem diri-</i>	
<i>tera superuenirent, Casari aperit</i>	485	<i>perent pecuniam numerat</i>	396
<i>Herodes Agrippa frater Rex in Chalcide</i>	521	<i>Herodes apud Diospolim cum Arabibus pugnat, e-</i>	
<i>Herodes Artabano Partho sanat</i>	456	<i>osq; vincit</i>	405
<i>Herodes ad Pheroram agrotantem visendum venit,</i>		<i>Herodes Iesu Phabeu filio pontificatum abrogat in</i>	
<i>cumq; mortuū Hierosolyma sepelit, & publicolus</i>		<i>cuius locum Simonem Boethi filium subrogat, e-</i>	
<i>suu honorat</i>	456	<i>iusq; filium in uocem ducit</i>	418
<i>Herodes Agrippa inopiam exprobrat</i>	489	<i>Herodes Antipatro Pherora consuetudinem & mu-</i>	
<i>Herodes à Syru latrones depellit</i>	590	<i>lieribus conuenticula interdicit</i>	457
<i>Herodes per uniuersum terrarum orbem clarescit</i>	609	<i>Herodes audito quod Hyrcanus recluso Davidu se</i>	
		<i>pulchro tria milia talentorum argenti extrulif-</i>	
<i>Herodes venator summus</i>	ibid.	<i>set, idem facere conatur</i>	437
<i>Herodes prater animi corporuq; virtutem fortuna</i>		<i>Herodes quotquot visum est Casari, uno Archelao</i>	
<i>quoq; secunda usus est</i>	ibid.	<i>excepto conuocat</i>	449
<i>Herodes Antipatrum filium expellit ciuitate, ac</i>		<i>Herodes ad sedatiofos comescendos in arce praefectis</i>	
<i>Hyrcanum auum coniugu interficit</i>	610	<i>collocat</i>	410
<i>Herodes Alexandrū & Aristobulū filios praefecari,</i>		<i>Herodes Antonio deuicto subripit</i>	408
<i>cū Alexandro materno ano sepeliendos iubet</i>	601	<i>Herodes odio in filium, flagrat</i>	462
<i>Herodes in Pheroram fratrem excitatur</i>	615	<i>Herodes Dei templum denno conuertere animo con-</i>	
<i>Herodes suos in fuga consolatur</i>	387	<i>cipit</i>	422
<i>Herodes ab Arabibus latrones sibi dedi postulat, &</i>		<i>Herodes Manahemum de imperii dimissionate ro-</i>	
<i>minum mercedem repetit</i>	444	<i>gat, & Effens propter eum in pretio habet ibi</i>	
<i>Herodes Antipatri & mulierum secreta omnia ex-</i>		<i>Herodes ducturus Alexandri filiam, Samariam</i>	
<i>torquet</i>	457	<i>proficiscitur</i>	391
<i>Herodes cum hostibus pugnat in suburbio</i>	386	<i>Herodes filiorum liberos educat</i>	453
<i>Herodes Romam nauigas & Casarem Aquileiam</i>		<i>Herodes Pappi, caput Pherora fratri mittit</i>	394
<i>usq; persequitur</i>	411	<i>Herodes Hierosolyma oppugnat</i>	ibid.
<i>Herodes Antigonom ex Iudaea expellit</i>	378	<i>Herodes à Casare & Agrippa in magno honore ha-</i>	
<i>herodes fautores suos promouet, aduersa uero factio</i>		<i>bitus</i>	421
<i>nu homines quosdamq; suppliciu absumit</i>	397	<i>Herodes filiam quam Salomez filia nato è Costobarō</i>	
<i>Herodes confiatā militum multitudinē, ut Hyrcan-</i>		<i>collocaturus erat, Pherora filio collocat</i>	440
<i>num regno deponat in Hierosolymam ducit</i>	590	<i>Herodes ad Casarem uenit, oiq; beneficia in Anto-</i>	
<i>Herodes contra latrones in speluncu degentes mili-</i>		<i>nium collata pradiat similia in eum collatu-</i>	
<i>tem ducit</i>	392	<i>rus si in amicitiam eum reciperet</i>	410
<i>Herodes cum Antigono rem discernere in Samari-</i>		<i>Herodes latrociniiu agri agit & occurfionibus in</i>	
<i>am proficiscitur</i>	ibid.	<i>Arabiam</i>	404
<i>Herodes Iesu a pontificatu remoto Simonem cuius</i>		<i>Herodes 300. talentis Casarem donat</i>	410
<i>etiā filiam duxit subrogat</i>	418	<i>Herodes dynasta Chalcidius ius eligendorum summo</i>	
<i>Herodes constrationem expiscatur</i>	416	<i>rum pontificum potit</i>	528
<i>Herodes ad Malachum Arabum regem pecuniam</i>		<i>Herodes multos in itinere adinuas pecunia, pluri-</i>	
<i>accepturus proficiscitur</i>	388	<i>merum est apud Agrippam mediator</i>	427
<i>Herodes muli pecuniam Antoniam vs. Antigo-</i>		<i>Herodes quibusu calumniiu fidem adhibens, mul-</i>	
<i>num tolleret, inducit</i>	396	<i>tor iniussu interficit</i>	441
<i>Herodes grauem morbum contrahit</i>	413	<i>Herodes Casarem & exercitum honorifice excipit</i>	
<i>Herodes morbo correptus testamentum condit ac re-</i>			450
<i>gni successionem filiu, nepotibus ac amicis relin-</i>		<i>Herodes Antoninum adire Martharam accusatu-</i>	
<i>quit</i>	463	<i>rus cogitat, eidem re. conciliatur & Iosephum</i>	
<i>Herodes populi partem dimittit, cum reliquis Mas-</i>		<i>fratrem attribuit</i>	395

Herodes Chalcidum dynasta & Helcias Silam interficiunt	526	Herodes filius accusat	481
Herodes Iudaeorum primores cunctos, atq. facinus hoc commemorat.	464	Herodes Pherore uxorem accusat, enspq. ut illam ablegat iubet	455
Herodes Hierosolyma redit, multitudinem in concionem aduocat, rationem eius sua peregrinationu exponit, ac quartam tributum partem remittit	429	Herodes varia fortuna usus	466
Herodes duos satellites in Davidis monumento amittit	437	Herodes ab Antipatro patre persuasus à bello contra Hyrcanum desistit	591
Herodes ab Antonio & exercitu honorifice exceptus	393	Herodes Antonio contra Augustum auxilia pollicetur	404
Herodes ad Antipatrum Samosatam oppugnantem properat, in itinere multos barbaros trucidat skid.	437	Herodes à Mariamme uxore non blande exceptus	411
Herodes Antipatrum blanditiis adductus, spūsalia reformas	621	Herodes plurima peregrina instituta introduci	412
Herodes Machabaeum magno more ac terroribus amplectitur	803	Herodes novum legē sancit, ut perfuges paritum in frustis extra regni terminos vendere liceat	426
Herodes Casari conciliatus	447	Herodes Hierosolymu duas arces manet	416
Herodes regno excedere iussus, in Aegyptum abiit, ubi in mari die triduo, tandem Romanu peruenit, ubi Antonio qua ipsi contigant, recenset	386	Antonia ibid. Samaria, ibid. vel Sebaste.	
Herodes duplex periculum suspiciens capellum sibi ad refugium parauit	311	Herodes Quintilio Vero indice filium in ius vocat	459
Herodes Davidu sepulchrum spoliat	437	Herodes à defectoribz in Galilaea penas exigit	393
Herodes Alexandri & Aristobuli criminationibus aurem praebeat	446	Herodes in Alexandriam ut clam regno suo insidiarum inuaditur	399
Herodes a centum Iudeis apud Antonium accusatus	385	Herodes Casarem plurimis muneribus donatum in Aegyptum de lucit	410
Herodes cum in difficilibus tum in incendis rebus solus Agrippa proximus	427	Herodes tertianis ributorum partem remittit	418
Herodes Hierosolymu, Phasaelus vero extra urbem confisus, in capiti discrimine versatur	594	Herodes Antonio rescribit & causus cur Aristobulum mittere non possit, indicat	372
Herodes in ius vocatus cum comitatu comparat	378	Herodes foru bona, domi vero aduersa fortuna vitatur	430
Herodes in compescenda alienigenarū auxiliis multum negotii habet	377	Herodes Alexandrum & Aristobulum Romanu ad Casarem mittit	419
Herodes in Galilea cum hostibus pugnat, eos vincit, ac uniuersam Galileam in sua partes traducit	394	Herodes Antipatro amicus lires, ut eam Roma domum reuocet scribit	458
Herodes consolatur & cohortatur milites	387	Herodes Antiq. a riuo ad minuendam filiorum arrogantiā honoribus exorbitat	430
Herodes in senio impatiens & amarulentus	463	Herodes populo se templum extruendum exponit	422
Herodes ex Italia domum reuersus contra Antigoniū copias ducit	390	Herodes ab hostibus vulneratur	394
Herodes a Parthi accusus in penatione occiditur	481	Herodes Rex in Chalcide moritur, eiq. in regno Agrippa succedit	467
Herodes Mariammem Hyrcani ex filia nuptum ducit	383	Herodes Antipatro, ne cum Pherora vel eius coniuge unquam colloqueretur, edicit	455
Herodes fratrem in Idumaeam mittit, ipse copias in Galileam ducit, urbemq. Sephorim caput	392	Herodes militibus de sua facultatibus multum pecuniae largitur	609
Herodes Itharia exercitui prociat	391	Herodes à Salomo motus utriusq. filium vincit, & separatot affirmari praecipit	613
Herodes populum sacramento obstringit	421	Herodes contra Alexandrum & Aristobulum indicium cogit	ibid.
Herodes Aristobulo Ananai loci pontificatum conferre cogitat	400	Herodes in iudicio filios accusat	ibid.
		Herodes Antipatrum praeliqui filii amantissimam, in eum beneficia centulis	626
		Herodes Sephorim ciuitatem caput	598
		Herodes aduersus Iatroni in spelunca degentes datum dirigit	599
		Herodes Hierosolymam cingit obsidione ac praecuru	

voce eius aduenerit docleari inbet	528	resolymam petere	597
Herodes splendida oratione ad populum tribus filiis		Herodu in iudicio contra Antipatrum accusatio	615
regni honorem attribuit	651	Herodis consiliarii Alexandra institutum ei per	
Herodes filius non regnum, sed regni honorem tradidit	612	nuncium significat	418
Herodes ad filios orationem deposuit	612	Herodu copias hostes à manibus auerit	391
Herodes oratione sua fratrum dissensionem radicitus non sustulit	612	Herodu legatos Caesar infesto negotio dimittit	448
Herodes nepotes despondit	620	Herodu uxor in patrii aedes peruenit	486
Herodes in Antigoni monuit	597	Herodu dua filia virginis Pheroa filii elocata	475
Herodes Pappum Antigoni missum Ducem obtruncat	603	Herodu de Mariamme ac iosepho suspicio	610
Herodes coram Augusto dissimulatione remota verum ingenus satebitur	606	Herodu filii ex septem uxoribus suscepti	620
Herodes propter uxoris necem misere affectus	433	Herodu familia ab Antigono in Massada oppugnata	
Herodes commotus copiam parat	598	ta	390
Herodas decem cohortibus comitatus Hierichuntam peruenit	598	Herodu error puniendus & inexcusabilis	451
Herodes Andromacho & Gemello amicitiam renunciat	447	Herodu milites cum Iudaei per quinque menses obfidionem tolerauerant cinitatem irrumpunt	602
Herodes Phorera cum uxore obicit	628	Herodu beneficentia & liberalitas in cunctos	609
Herodes Pirra maiorem portam fabricat	608	Herodu nomen uxoris	452
Herodes Iosepho, ut uxorem interficiat, clam mandat	610	Herodu coram Augusto Casarem oratio	830
Herodes Romae in Senatum intromissus, Rex docle- ratur	389	Herodu ad Casarem propertius mandata	409
Herodes Alexandrum in uincula coniecit, & in a- nicorum eius tormenta pergit	615	Herodu tres Eunuchi, Alexandrum inuatum con- tra parentem edium alere facientur	442
Herodes Alexandrum apud Casarem accusat	611	Herodu progenies intra 7. p. annos penitus sublata	887
Herodes Antipatri, ut uenerfionem suam maturaret, scribit	625	Herodu testamentum mutatum	446
Herodes clam nocte ad Idmaeam proficiscitur	594	Herodinus militem gratiaque cum attio & testamentum lectum	466
Herodes granique in fuga Parthuludaei experitur	595	Herodu in medio Euphratis conuiuium	485
Herodes Doridem Alexandri matrem omni orna- tu spoliata expellit	623	Herodu regnum	416
Herodes ex spectaculo non magnam gratiam repor- tat	415	Herodu moribus horrendus	464
Herodes patri nocem in Maliche cogitat elatit	592	Herodu cadaver magna Pompea Herodum defertur	467
Herodes accuratam diligentiā & sumptus non exiguos in structuras confert	418	Herodu fortitudo	590
Herodes magnifice sepelitur	630	Herodu erga Phasalem fratrem amor	596
Herodu in Augustum Casarem merita	606	Herodu Angusti Arabiam quoque uult iradere, quod consilium ipsius litera tradita mutant	443
Herodu regno Augustus Caesar finem partem ad- dit	606	Herodi mortem fratris somnia manifesta significas	601
Herodu de latromib. victoria	599	Herodi in fidiā struila	595
Herodu ex Mariamme liberi suscepti	619	Herodu à Roma litera uenit qua Acmen à Ca- sare occisam, & Herodi liberam potestatem An- tipatri puniendi relictam esse ostendunt	461
Herodu cunaculam dimisso conuiuiū confectum cap- cidit	601	Herodi Antonius, ut Aristobulum ad se mitteret, scribit	399
Herodu mater ac foror Mariammen calumnias in- festantur	412	Herodem in aula calumnias & cadit, reserta uita sua redit	746
Herodu ad milites porterritis oratio	604	Herodem Anton. in Arabum bellum uertit subus	406
Herodu propositum Massada & Ioppe captū, Hie- sequitur		Herodem Anton. ad se accersit, qui regni curam Io- sepho committit, eiq. clam vsq. Marzammen in- terfecit mandata	402
		Herodem Romani Iudaeorum Regem creant	597
		Herodem Hyrcanus abfoluit	590
		Herodem Anton. amore, Antigoni uero odio pro- sequitur	389

I N D E X.

<i>Herodias cui Imperator propter Agrippam fratrem pepercerat, Herodem ultro in exilio comitatur</i>	496	<i>Hyrcanus cum Antiocho soluta obsidione factus facit</i>	351
<i>Herodion</i>	595	<i>Hyrcanus multis Syrae urbes capit, & templum in monte Garizin desolat</i>	351
<i>Herodionum castellum pro rerum omnium copia ciuitas esse videbatur</i>	740	<i>Hyrcanus sibi ipsi manum infert</i>	319
<i>Herodotus balicarnasiensis de Iudaorum circumfusione</i>	831	<i>Hyrcanus & seniores Regimini antenemium, & Aristobulum accusant</i>	364
<i>Herodotus Aegyptiorum Regum nomina non recenset</i>	215	<i>Hyrcanus Pontifex, Antipater vero Iudae procurator declaratur</i>	589
<i>Herodotus de Senacheribo</i>	261	<i>Hyrcani matris magnanimitas & constantia</i>	578
<i>Hirami & Salomonum amicitia</i>	842	<i>Hyrcani facilia</i>	318
<i>Hirami & Salomonum problemata</i>	872	<i>Hyrcanus & Iudaorum legatio Antonio coronam auream offerunt, ut Iudaeos a Cassio captos in libertatem vindicaret, rogant</i>	384
<i>Hirami Regis genealogia</i>	828	<i>Hyrcani ad Caesarem legati</i>	379
<i>Hyrcanus ab inuidia contra Antipatrum eiusque filios instigatur</i>	590	<i>Hyrcani ortus & indoles</i>	316
<i>Hyrcanus a Pharisaeis ad Saducaeos deficit</i>	354	<i>Hyrcani legatos M. Antonius & P. Dolabella in senatum introducunt</i>	380
<i>Hyrcanus expiscatus quid alii sint donaturi, plus alius omnibus donat, ob quod alio honorifice afficitur munere</i>	318	<i>Hyrcani uita</i>	409
<i>Hyrcanus rursum ab improbi irritatur</i>	620	<i>Hyrcano Babylone a Iudaeis ingens honor habetur</i>	398
<i>Hyrcanus & Pharisaei hostes</i>	354	<i>Hyrcano in templo per vocem filiorum de Antiocho victoria nunciatur</i>	353
<i>Hyrcanus ingentem pecunia vim ex Davidum monumento proferit</i>	351	<i>Hyrcanum Caesar in pontificatu confirmat, Antipatrum ciuitate Romana donat</i>	357
<i>Hyrcanus Pontifex declaratur</i>	585	<i>Hyrcanus Hierosolymum, Caesare permittente, mania restituit</i>	376
<i>Hyrcanus munitum castrum edificat</i>	319	<i>Hyrcanum Herodes occidi imperat</i>	409
<i>Hyrcanus Alexandri filius, natu maximus Pontifex declaratur, post ad regiam dignitatem euehitur</i>	582	<i>Hyrcanum Antipater ut ad Aretam Regem Arabiae confugeret, eiusque auxilio regnum repeteret, hortatur</i>	583
<i>Hyrcanus a fratribus in itinere circumuentus, strenue se defendit, quosdam etiam e medio tollit</i>	318	<i>Hyrcanum Herodes in summo honore habet</i>	389
<i>Hyrcanus moritur</i>	354	<i>Hyrcanum Herodes e medio tollere statuit</i>	499
<i>Hyrcanus paternum honorem Pontificis assequitur</i>	578	<i>Hieremias captiuitatem Babylonicam praedicat</i>	265
<i>Hyrcanus cognita, quod Herodes regnum affecturus sit, ad eum reuertitur</i>	395	<i>Hieremias ab Babylonio duce exemptus e carcere, manum pretij muneribus afficitur</i>	271
<i>Hyrcanus & Phasaelus a Parthis capti</i>	387	<i>Hieremias Hierosolymorum subuersionem praedicat</i>	266
<i>Hyrcanus obsides Samariam</i>	353	<i>Hieremias quando vixerit</i>	265
<i>Hyrcanus ingentem pecunia summam ex Davidum sepulchro aufert</i>	578	<i>Hieremias liber exustus</i>	265
<i>Hyrcanus amicitiam cum Romanis renouat</i>	392	<i>Hieremias accusatio & absolutio</i>	265
<i>Hyrcanus asiduum eum Arabibus bellum gerit</i>	319	<i>Hieroboamus in Aegyptum profugit, ubi usque ad Salomonum obitum manet</i>	219
<i>Hyrcanus, dum fratres intestini bellu laborant, in pace vivit</i>	352	<i>Hieroboamus Salomonem inest</i>	218
<i>Hyrcanus Pontifex</i>	362	<i>Hierosolyma & templum depraedatur</i>	122
<i>Hyrcanus insonis perit</i>	409	<i>Hierosolyma quondam Solyma vocata, cuius nomen & Homerus meminit</i>	176
<i>Hyrcanus Samariam capit</i>	353	<i>Hierosolyma ab Herode obsessa</i>	602
<i>Hyrcanus & Antipater Pompeij auxilium implorant</i>	581	<i>Hierosolyma a Sultano Aegyptiorum Rege spoliat</i>	179
<i>Hyrcanus patriam amantem gratiam ab Herode expectat</i>	398	<i>Hierosolyma Titus obsidet</i>	573
		<i>Hierosolyma ab Herode eo die, quo ante 27. annos a Pompeio expugnata</i>	396

<i>Hierosolyma quinquies prius capta, tunc iterum</i>	<i>Horrendus in hostiam ac terra motus</i>	141
<i>vastata est</i>	<i>Horrenda fulmina in monte Syna</i>	70
<i>Hierosolyma Rom. populo signidaria</i>	<i>Hostia veteris Testamenti</i>	354
<i>Hierosolyma Iudae metropoli radicibus fundamen</i>	<i>Hostes sepeliendi</i>	107
<i>tu eruta</i>	<i>Holocaustoma</i>	80
<i>Hierosolyma Pompeio partim tradita, partim obse</i>	<i>Humana vita terminus anni 120.</i>	21
<i>sa</i>	<i>Hypsicrati</i>	376
<i>Hierosolyma per decem & octo menses obfessa, tan</i>		
<i>dem capiuntur</i>		
<i>Hierosolyma obfessa</i>		
<i>Hierosolyma expugnata</i>		
<i>Hierosolyma pari capta, eiusq. habitatores interfe</i>		
<i>cti</i>		
<i>Hierosolymu dolo captu, Iudae in Aegyptum abdu</i>		
<i>cuntur</i>		
<i>Hierosolymitani legati in Galilaea haud accepti</i>		
<i>557</i>		
<i>Hierosolymorum munia absoluta</i>		
<i>Hierosolymitanum templum lustratum</i>		
<i>Hierosolymitana arx munita</i>		
<i>Hierosolymitanorum legati in Iehu domicilium Je</i>		
<i>se recipiunt</i>		
<i>Hierosolymitano: fundit fugatq. Iosue</i>		
<i>Hieriche</i>		
<i>Hieriche capta, homines trucidati, urbs prostrata</i>		
<i>& incensa</i>		
<i>Hierichuntu mœnia sponte sua collapsa</i>		
<i>Hierichantem speculatores explorant</i>		
<i>Hierichia de uxore Lemita</i>		
<i>Historia Nabuthi ob pradium Achabe denegatu</i>		
<i>lapidati</i>		
<i>Historia de Antiocho Epiphane</i>		
<i>Historia libri Exodi</i>		
<i>Historia Deuteronomii</i>		
<i>Historiarum Biblicarum finis</i>		
<i>Historiographi quidam perfidiam ac sacrilegium</i>		
<i>Antiochi regere conantur</i>		
<i>Historiographi quidam Hispaniam unam tantum</i>		
<i>modo esse ciuitatem arbitrati sunt</i>		
<i>Historia huius conscribenda causa</i>		
<i>Historiographus qui dicendus</i>		
<i>Historiographi Graeci bellum Iudaicum silentio pra</i>		
<i>terunt</i>		
<i>Homicida lex</i>		
<i>Homines sui interitus auctor non est</i>		
<i>Homines ambitioni & auaritia dediti, nihil non</i>		
<i>audient</i>		
<i>Homines quidam nocentissimi necessitate debitorum</i>		
<i>forum & scripta publica conseruant</i>		
<i>Hon. Mardochei oblatus</i>		
<i>Honor Danieli</i>		
<i>Honor parentum</i>		
<i>Honor magistratus</i>		
<i>Honores mutant mores</i>		
	<i>I.</i>	
	<i>I Abs in Gilead, qua auxilium contra Benjami</i>	
	<i>tae neguerant, destruitur</i>	124
	<i>Iabin, Rex Chananaorum, Israelitas subiugat</i>	126
	<i>Iacob Iosephum, tanquam iam extinctum, luget</i>	41
	<i>Iacob filios cum munerib. mittit in Aegyptum</i>	46
	<i>Iacob propter absentem Simeonem & Beniamin ab</i>	
	<i>legandum sollicitus</i>	46
	<i>Iacob defossu Labani Dis Bethel proficiscitur</i>	37
	<i>Iacob & Simeon Iudae Galilae filii, crucu supplicio</i>	
	<i>affecti</i>	533
	<i>Iacobus mercedu loco petit Rachelu coniugium</i>	
		34
	<i>Iacob se sacrificaturum votum Deo facit locumq.</i>	
	<i>nominat Bethel, id est domicilium Dei</i>	33
	<i>Iacobi in Mesopotamiam peruenit Cayras ad cogni</i>	
	<i>tionem matris</i>	33
	<i>Iacob ad Esau fratrem nuncios mittit</i>	35
	<i>Iacob fratrem munerib. reconciliat</i>	36
	<i>Iacob lustratur cum specto, & vocatur Israel</i>	
		36
	<i>Iacob Esau fratrem accedit</i>	36
	<i>Iacob peruenit ad Scenas</i>	37
	<i>Iacob. atatu anno 147. moritur</i>	51
	<i>Iacob. in Hebrone sepultus</i>	51
	<i>Iacob. dum Iosephi statum ex filii cognoscit, maxi</i>	
	<i>me perfunditur gaudio</i>	50
	<i>Iacobus in Aegyptum filios frumentatum mittit</i>	
		44
	<i>Iacobus cum uxoribus, filijs & gregib. inscio sacro</i>	
	<i>proficiscitur</i>	35
	<i>Iacobus quin expiraret pra nimia laetitia parum ab</i>	
	<i>fuit</i>	51
	<i>Iacob septimus frater innior ceteris ad supplicium</i>	
	<i>ducitur</i>	374
	<i>Iacob. Domini nostrifiles Christi frater ad lapidan</i>	
	<i>dum traditus</i>	559
	<i>Iacob. cum Pharaone Rege loquitur, & inhabitant</i>	
	<i>dum accipit Heliopolin</i>	51
	<i>Iacobi ad Labani accusationem responsio</i>	35
	<i>Iacobi contra Labanum accusatio</i>	36
	<i>Iacobi cum Labano colloquium</i>	34
	<i>Iacobi filij, praeterum Iudae, vi Benjamin peregrina</i>	
	<i>tionem committat, virgent</i>	46
	<i>Iacobi filii veniunt in Aegyptum, & Simeon libe</i>	

I N D E X.

vatur	ibid.	Ios in Regem vngitur, Deo sic mandante	244
Iacobi cum Rachel colloquium	81	Ios Rex Israelis	230
Iacobi progenies	50	Ios postea regnum promittitur	247
Iacobi filij accusantur furis	47	Iezabel	229
Iacobo Rachelis loco Lia in thalamum inducitur		Iezabelam Elias fugit	229
34		Iezachiel templi vastationem predicat	267
Iacobo Deus apud iuramenti puteum apparere	50	Iobabus praefectura sua metuens, Abnerum primu	
Iaddus Pontifex, cuius frater Manassis Sanaballa-	300	calumniam, mox infideli adortum, vita dolose pri-	173
trifilium uxorem ducit		uat	173
Iadon propheta Ieroboamo Pseudopropheta of-		Iobabus in Regem Vriam in hostem mittit	182
fuscatur	221	Iobabus Davidem per litteras ad Rabatha excidium	
Iael Sisseram ferro clavo interfecit	127	vocat	193
Iaphthas dux Israelitarum creatur	131	Iobabus & Abisai usq. ad solis occasum Abneru	
Iaphthas legatos mittit ad Regem Ammanitarum		persequuntur	171
131		Iobabus dato receptui signo suas cohibet	172
Iaphthas votum facit	131	Iobabus contra Sabaum paucis copiis, Amasa in	
Iaphthas Ammonitas fundit fugatq.	131	colligendo exercitum cunctante mittitur	191
Iaphthas filiam mittit	132	Iobabus Amasam ingulat	194
Iaphthas moritur	132	Iobabus Sabaum in urbe Abelmachabeum adha-	
Iaphthas Noe progenies progenies	20	194	
Iardus stylus ab Romano cincta	306	Iobabus interfecit, in cuius locum Banaias surro-	
Iason & Menelaus seditionem concitant	300	gatur	294
Ieiunium & supplicationes ad Deum pro salute		Iobabus Absalomum interimit	189
sui populi	295	Iobabus incendio agri reuocatus, reconciliat Absalo-	
Ieiunium preces & supplicationes Israelitarum in Ma-		mom patri	185
gabatim	141	Iobabum exercitus lugens urbem ingreditur	190
Iesus Iordanem traiecit cum copiis	114	Iobab & Abisai acies	180
Iesus monumntum exstruit ad Iordanem	ibi	Iobab victoria	181
Iesus exploratores mittit ad Hierichuntem	113	Iochimus siue iechania rex iuda	267
Iesus ab Antiocho Epiphane in Pontificem electus		Ioannes in Gischala	548
319		Ioannes Hyrcanus optime rebus per annos triginta	
Iesus sacerdotio primatur, in cuius locum Onias Me-		tres administrata moritur	578
nelaus dictus, surrogatur	319	Ioannes apud Tiberiadem aqua calidis fons cupit	
Iesus cum copiis urbem circumambulat	114	Ioannes iosephi successus animo fere iniquo	551
Iesus nemini prater Rachab parere iubet	ibi	Ioannes iosepho imperio abrogato Galilia praefectus	555
Iesus Pontifex & Zerobabel princeps altero adifi-		pii	555
cant	286	Ioannes Gischala	809
Iesus cum Gabaonitis foedus facit	116	Ioannes & Simon in eloacim inuenti capiuntur	
Iesus a Iosepho artu captus	550	757	
Iesus Atrorum princeps	550	Ioannes matris amore effaminatus victoriam a-	
Iesus Giamathas filius Pontifex	541	mittit	577
Iesus Damnei Anano Pontifici succedit	532	Ioannesque & Hyrcanus Simonis filius	577
Iesus Saphia filius Iosepho infidias seruit	552	Ioannes iuda frater ab Amorai filius interfectus	
Iesus Christus a Pulato crucifixus	483	335	
Ieremias suadet dedicationem	268	Ios iosephum interficere conatur	549
Ieroboam idololatris suasor	220	Ios. Lucris cupidus	548
Ieroboam impietas	223	Ios. infidia	549
Ieroboam contra Abiam, Iuda Regem, expeditio		Ios israelitarum & Samaria Rex	250
224		Ios iodo Pontifice auxiliante in Regem creatur	247
Ieroboam mors	224	Ios. subleto	250
Ieroboam filio agrotante, mater ad Achiam Pro-		Ios. viuentis iodo, pietas	248
phetam mittitur	223	Ios. iodo mortuo, impietas eiusq. per Prophetam	
Ieremias Mosi socii posteru ager attributus	121	taxatio	249

<i>Iudas sine Ehud in Eglonis familiaritatem sese infu-</i>	<i>Iosaphatus magistratus & iudicis confirmatus</i>	289
<i>nuas 226. Iudas Eglonem trucidat</i>	<i>Iosaphati excelsitudo</i>	333.
<i>Ionathas conuincit profugus 128. Ionathas & David</i>	<i>cum Achabo in Syron in-</i>	
<i>in agro conueniunt ib. Ionathas 164. prius ver-</i>	<i>peditio ibid. Iosaphati mors</i>	240
<i>beratus viuis exstus est</i>	<i>Iosaphus & Azarias a Gorgia uisiti ad duo milia</i>	
<i>Iudas Iuda fratri communibus Iudaeorum suffragiis</i>	<i>militum amittunt 327. Iosaphus in carcere</i>	
<i>succedit</i>	<i>fratres includit 45. Regi facultate recuperat</i>	542.
<i>Ionas a ceto deuoratus ac renouatus, Ninini prae-</i>	<i>542. bello Iudaeico semper interfuit</i>	821
<i>dicat</i>	<i>Iosaphus Roma belli Iudaeici historia confcriptus ibi-</i>	
<i>Ionathas Davidi consolatur, mortis ceterorum negus</i>	<i>Iosaphus collegam Hierosolymensis 542. Iosaphus de</i>	
<i>de solo Ammone diligenter perquirendum ciset 185</i>	<i>Ionathae hortatus Catullus falso accusatur</i>	818
<i>apud Maq. hynam degit, patriam, desertores punit</i>	<i>cum quing. fratribus Pharaonem regem accedit 51</i>	
<i>336. amicitiam cum Davide iurando con-</i>	<i>Ptolemaeo obuiam profectus, honorifice excipitur</i>	315.
<i>firmauit 157. Davidi signa regnum declar-</i>	<i>Iosaphus uicem ducit in Aegypto, ex qua</i>	
<i>antia constituit 158. & Simon Hierosolyma &</i>	<i>genus Manasse & Ephraim 44. a fratribus</i>	
<i>arcem rescindit 346. Ionathas & Simon Amo-</i>	<i>agnoscitur 40. quipiam fratrum partem Re-</i>	
<i>rae filius Ioannis fratris mortem uisciscuntur 335</i>	<i>gi pendere iubet 51. hanc historiam non Hebraice</i>	
<i>legatione cum muneribus missa ad Demetrium,</i>	<i>sed peregrinam lingua, Graeca nimirum conscripsit</i>	
<i>ui praefidia de Iudaea castris auertere rogat 343</i>	<i>11. Iosaph. adulterium iterum denotat 41. uisiti-</i>	
<i>Ionas a Deo in Ninivegn proficiscens insulis navi-</i>	<i>bud militari uoluit auspicis ibi fratribus inognitus</i>	
<i>gum conscendit, & in mare praecipitatur 352</i>	<i>eos saluat & Beniamin 46. in carcere comi-</i>	
<i>Ionathas in Arabiam proficiscitur, & Nabathae</i>	<i>citur 42. libris suis plurimum uisum dedit 423</i>	
<i>uastat 346. Demetrium muneribus placat 342.</i>	<i>Iosaphus fratres Simonem uero dimittit</i>	45
<i>Davidem amittit, patris uoluntatem ei nunciat,</i>	<i>Iosaph. & Mariamne apud Herodem accensatur 402</i>	
<i>simulq. ciusulit, ui saluti sua fuga proficiat 155</i>	<i>Iosaph. liberatur uinculis 43. cum Tito Romae profi-</i>	
<i>parenti praefat Davidi reuerti commemo-</i>	<i>citur, & a Vespasiano honorifice excipitur 568</i>	
<i>rat, orans, ne tantopere in eiusmodi uirum sani-</i>	<i>Galilea praef. septuaginta uixit sibi adiungit</i>	
<i>citur ibid. Davidi militum patrem innotat 156.</i>	<i>548. in discrimen incidit</i>	560
<i>Pontifex exercitum colligit 337. ob accepta be-</i>	<i>Ionathae eiq. ad haerendum dolus</i>	ibid.
<i>neficia operam suam Tryphoni contra Demetriu</i>	<i>Iosaphus Cabl Simonis filius pontifex 559. seditionem</i>	
<i>offert & praebet 344. Saducaus Hyrcanum con-</i>	<i>absq. sanguine effuso compefcit 559. consensu</i>	
<i>tra Pharisaeos inflammat 354. uictor Aetorum</i>	<i>nanigio Tiberiada petiit 553. sacerdotibus capti-</i>	
<i>usq. persequens, Vagonu sanam concremas, octo</i>	<i>uius absolutum impetrat 545. secum delibet 566.</i>	
<i>milia hominum in eo exurent 542. a Triphone</i>	<i>Galileorum primatibus Ionathae & Tiberi-</i>	
<i>interficitur 348. renouat amicitiam cum Ro-</i>	<i>onsum iniurias denarrat 562. Hierosolymitano</i>	
<i>manu & Lacedaemoniu 345. cum armigero clam</i>	<i>rum concilio iussu in Galilea manet 547. relicto</i>	
<i>kupium castra ingreditur 143. imp. alastinorum</i>	<i>Iusto ad historiam redit 565. legatorum fucum</i>	
<i>exercitu quosdam trucidat, reliquis foenicum in</i>	<i>intelligit</i>	568
<i>quadrit, & dant se in fugam 143. Ptolemaeo oc-</i>	<i>Iosaphus Ellemi per unum diem pontifex</i>	464
<i>currit, & ab eo honorifice excipitur 343. Am-</i>	<i>Iudas Scirphai & Matthias Margaloni excuti ib.</i>	
<i>moni dat consilium, quemodo opatus patris ua-</i>	<i>Iosaph. propter Tiberium pericula compefcit</i>	558
<i>leat 184. cum fraire in Bethlaga obsessus 338. fug-</i>	<i>Iosaphus seditionis, ut a bello Romano inferendo do-</i>	
<i>gat Demetrii milites 343. cum suis captus 562.</i>	<i>ficant, adhortatur, unde in odium & sufficionem</i>	
<i>a Tryphone per insidias captus interficitur 577.</i>	<i>incidit</i>	545
<i>Ioanni ut ad se ueniat, scribit 561. Ionathae, A-</i>	<i>Iosaphus in alio periculo uersatur.</i>	552
<i>nani filio pontificatus restituitur, quem ille reci-</i>	<i>Iosaphus legatus iterum scribit</i>	557
<i>pere recusat, & Matthias fratri deserta rogat 523</i>	<i>Iosaphus mulieribus Herodo mandatum de Mari-</i>	
<i>Ionathae & collegarum aduersum Iosaph. consiliu 562</i>	<i>ammone interficienda aperit</i>	400
<i>Socioru pars manibus interit, nonnulli uisus capi</i>	<i>Iosaphus fratrem suum in Galileam transmittit</i>	558
<i>ad Catullum perducuntur 513. desiderium omnino</i>	<i>Iosaphus in Neapolitanum</i>	ibid.
<i>Hierosolymu capis</i>	<i>Iosaphus Tiberiensis ex custodia dimittit</i>	553
<i>Iosaphus ex Gallia discedere cogit 556. Ionathae</i>	<i>Iosaphus ex Pontificali Afamanorum genere 438</i>	
<i>exstus perlegit</i>	<i>Iosaphus Ptolem 40 spolia reddere conatur</i>	551
<i>Iosaphatus uisum uerum renouat</i>	<i>Iosaphus populum ad misericordiam monet</i>	ibid.
	<i>Iosaphus iter in crucem suffixos liberat</i>	568

<i>Iosephus regios clam dimittit</i>	553	<i>Iosepho parenti rem totam significat</i>	556
<i>Iosephus ipse bello Iudaico interfuit</i>	590	<i>Iosepho Iesus bellum infert</i>	550
<i>Iosephus ex solitudine in urbem redit, & Pharisaeorum placitū se addicit</i>	545	<i>Iosepho Tiberiensis plebs obviam venit</i>	549
<i>Iosephus pene oppressus, inopinato periculo evadit</i>	561	<i>Iosepho perpetua Caesarem benevolentia manet</i>	563
<i>Iosephus omnes Iudaeorum sectas cognoscit</i>	544	<i>Iosepho Petipharis uxor secundas machinas admo-</i>	41
<i>Iosephus annos triginta natus, nulli moliori vim in-</i>	549	<i>net</i>	
<i>fert, & nihil sibi obtrudipatitur</i>	549	<i>Ioramus, Iosaphati filius, Rex Hierosolymorum</i>	240
<i>Iosephus Canai in Canthara Ponditione surrogatus</i>	528	<i>Ioramus Elisae mortem minatur</i>	241
<i>Iosephus Tiberiadem capit</i>	568	<i>Ioramus ad Moabitum rege auxilium petit</i>	239
<i>Ioseph. deflectione auctores in eodem vinculis Iodapa-</i>	ibid.	<i>Iorami cado</i>	245
<i>ram mittit</i>	ibid.	<i>Iorami scelera ab Elia per literas accusantur</i>	244
<i>Iosephus Hebrae & Graec litteraturae peritus</i>	543	<i>Iorami impietas</i>	243
<i>Iosephus historiam hanc in Hebraica lingua ante</i>	557	<i>Iorami expeditio in Ramatham</i>	244
<i>conscripsit</i>	559	<i>Ioramum Elisae, ut Syrorum insidias caueat, ad-</i>	
<i>Iosephus centum legato: Hierosolymam mittit</i>	567	<i>monet</i>	240
<i>Iosephus regios in fugam compellit</i>	544	<i>Iosae Elisae, a se Syro ter vincendo praeclari</i>	250
<i>Iosephus Mattheia filius natus</i>	558	<i>Iosae verum Dei cultum restaurat</i>	263
<i>Ioseph. cum copii contra Gabara proficiscitur</i>	568	<i>Iosae Rex Iuda</i>	ibid.
<i>Iosephus in Galilaea vias obstruat</i>	52	<i>Iosephum Herodes interficit, & Alexandrum in</i>	
<i>Iosephus invidiorum calumniis appetitus</i>	42	<i>carcerem conici iubet</i>	403
<i>Iosephus in Aegypto Petiphar venditur</i>	44	<i>Ionici Iudaei apud Agrippam de indigenarum in-</i>	
<i>Iosephus statu anno 119. moritur</i>	556	<i>iuriu conquerruntur</i>	427
<i>Iosephi patientia in vinculis</i>	61	<i>Iosua in duas partes copias dividit</i>	117
<i>Iosephi consilio tolerabilius evadit ventura sterili-</i>	823	<i>Iosua dividendam regionem, & duas tribus cum</i>	
<i>tas</i>	52	<i>dimidiare mittendae hortatur</i>	113
<i>Iosephi caliditas</i>	316	<i>Iosua ad metiendam & dividendam terram quof-</i>	
<i>Iosephi ossa</i>	39	<i>dam mittit</i>	ibid.
<i>Iosephi libros quidam blasphemant</i>	ibid.	<i>Iosua Chananaeorum regionem novem tribubus &</i>	
<i>Iosephi ossa in Chananaeam translata</i>	557	<i>dimidia Manassu dividit</i>	ibid.
<i>Iosephi diuinita & libri</i>	52	<i>Iosua unicuique tribui, ut ex sua sorte Chananeo-</i>	
<i>Iosephi somnii interpretatio</i>	316	<i>rum reliquias tolleret praecipit</i>	119
<i>Iosephi fratres eum tollere decernunt</i>	39	<i>Iosua Israelitarum dux designatur</i>	68
<i>Iosephi fratres in eum commissa deplorant</i>	ibid.	<i>Iosua & Caleb populum compescunt</i>	86
<i>Iosephi somnium</i>	39	<i>Iosua moritur</i>	121
<i>Iosephi cum Iesu de 20. aureis rixa</i>	561	<i>Iosua domicilium ad Sicima</i>	ibid.
<i>Iosephi cum Iesu colloquium</i>	ibid.	<i>Iosua postea ad seniores & magistratus Hebraeo-</i>	
<i>Iosephi oratio & confusio coram adversariis</i>	552	<i>rum adhortatio</i>	ibid.
<i>Iosephi ad Ionathan responsores</i>	557	<i>Iosua ad eos, qui ex regione ultra iordanem sita mi-</i>	
<i>Iosephi infortunium hostibus animos addit</i>	567	<i>litabant, oratio</i>	119
<i>Iosephi erga hostes benignitas</i>	550	<i>Iosua ad Deum precatio</i>	155
<i>Iosephi religionis cura</i>	ibid.	<i>Iosua Moysi sibi successorem designat</i>	100
<i>Iosephi ad Ionathan mandata</i>	557	<i>Iosua Moysi hortatur</i>	111
<i>Iosephi naufragium</i>	544	<i>Iothan apologeta Sicimitu in Gedeonem ingrati ind-</i>	
<i>Iosephi somnium mirabile</i>	556	<i>nem obicit</i>	129
<i>Iosephi stratagemata</i>	553	<i>ionem Olympium Caius Memmiam Regulum Ro-</i>	
<i>Iosephi fratres eum a fori denotatum patri persua-</i>	40	<i>mam transferre iubet</i>	506
<i>dent</i>	47	<i>ioazus Rex Iuda</i>	267
<i>Iosephi fratres in via Aegyptii prehendunt</i>	12	<i>Iubal Musica inventor</i>	15
<i>Iosephi ad lectorem adhortatio</i>	549	<i>incundus & tyrannus se sollicitates ab A'lexandro,</i>	
<i>Iosephi ad ciuem Tiberiensium adhortatio</i>		<i>ut inter veniendum Herodem interficerent, fa-</i>	
		<i>tentur</i>	446
		<i>Iudaicus populus Regi, ut orientalem inflauit</i>	
		<i>porticum, suadet</i>	542

<i>Iudas hostium phalangem trucidat, ipse circum-</i>		<i>Iudai seditionis & pugna causam in Samaritanis &</i>	
<i>mentus vulneratur & interficitur.</i>	333	<i>Cumanam referunt.</i>	333
<i>Iudas seducit facit cum Romanis.</i>	332	<i>Iudai veriti, ne Herodes demolitus vetus edificium</i>	
<i>Iudas oppido egressus noctu in Bacchidu castrair-</i>		<i>num absolueri non posset, eum Herodes vetus il-</i>	
<i>ruit.</i>	336	<i>ludum mansurum, donec ad novum materia</i>	
<i>Iudai Effesus vates.</i>	335	<i>compararet, promittit.</i>	423
<i>Iudas Effesus Propheta.</i>	379	<i>Iudai Ptolemaidem ad Petronium perveniunt, de-</i>	
<i>Iudas Hierosolyma se recipit, eumq; sequitur An-</i>		<i>precatur, ne quid contra leges patriae facere co-</i>	
<i>iochus.</i>	29	<i>gerentur.</i>	496
<i>Iudas Lyssa exercitum vincit.</i>	324	<i>Iudai dant obsides ob impetratam veniam ad Ca-</i>	
<i>Iudas ingenti praeda potitur.</i>	ibid.	<i>sarem legatos mittendi.</i>	522
<i>Iudas Alcimi potentia resistit.</i>	330	<i>Iudai in seditionibus quasi furiosi.</i>	472
<i>Iudas & Saddocum quartae sectae auctores.</i>	479	<i>Iudai in Noerdam & Nisibim sese recipiunt.</i>	504
<i>Iudas paucis militibus numerosum exercitum ag-</i>		<i>Iudai servati Cresiphontem succedunt.</i>	ibid.
<i>gredi conatur.</i>	332	<i>Iudai necessitate ad bellum coacti.</i>	545
<i>Iudas obsessus Iudaei in auxilium venit.</i>	326	<i>Iudai Aegyptii in Onia regione ab Antipatro Ca-</i>	
<i>Iudas quartus frater adducitur.</i>	872	<i>sari consociati.</i>	375
<i>Iudas assidue cum finitimis gentibus bellum gerit.</i>		<i>Iudai solennia sacrificia expeditionis tempore pera-</i>	
	323	<i>gunt.</i>	370
<i>Iudas copias inter fratres dividit.</i>	ibid.	<i>Iudai Syriorum, Idumaeorum, & Phanicum urbes</i>	
<i>Iudas victu Simon hostibus in Galilaea captivoli-</i>		<i>tenent.</i>	361
<i>berat.</i>	ibid.	<i>Iudai Carmelum montem incolentes, Antigono se-</i>	
<i>Iudas Propheta Antigoni ne emprodicit.</i>	579	<i>se adiungunt.</i>	386
<i>Iudas cum copiis ad Bethzacharia regionem pro-</i>		<i>Iudai ulciscuntur inimicos suos.</i>	299
<i>fici scitur.</i>	328	<i>Iudai octavo die circumcisionem celebrant, Ara-</i>	
<i>Iudas & Ionathas Iudaei in oppidu Galaditici su-</i>		<i>bei post decimum tertium annum.</i>	28
<i>petas ferunt.</i>	326	<i>Iudai in templum & superiorem urbem refugiant.</i>	
<i>Iudas Maccabaeus Apollonium praelio vincit.</i>	323		390
<i>Iudas in Modim sepulchus.</i>	333	<i>Iudai contra feneratorum temeritatem conveniunt.</i>	
<i>Iudas Maccabaeus arcem oppugnat.</i>	328		317
<i>Iudas & Matthias cum 40. iuvenibus ad Regem</i>		<i>Iudai universis bonis in unum congestis ignem in-</i>	
<i>perducti, omnes sese exensant, corq; victor Rex</i>		<i>iciunt.</i>	815
<i>Hierichuntem mittit.</i>	464	<i>Iudai undique collecti ad Godoliam Masphatam</i>	
<i>Iudas Ezechiae latronum duellum filius.</i>	472	<i>veniunt.</i>	271
<i>Iudas Sariphae filius Matthias Margalothi iuven-</i>		<i>Iudai fidem eius olim a Regibus datam conservare</i>	
<i>tie, ut opera qua rex prae se patria consuetudi-</i>			845
<i>nem fecerat, tollerent, concitat.</i>	464 & 728	<i>Iudai cur olim pastores & captivi dicti.</i>	826
<i>Iudas Galilaeus quarta sectae auctor.</i>	460	<i>Iudai obsessi intrepide repugnant.</i>	396
<i>Iudas ad Iosephum pro Benjamin oratio.</i>	48	<i>Iudai ab Romanis victi.</i>	587
<i>Iudas ad militem oratio.</i>	324	<i>Iudaei Babylone Hierosolyma proficiunt.</i>	285
<i>Iudas tribus ad Iordanem usq; Davidi occurrat, &</i>		<i>Iudaei a profugis & penuria coacti Macedonica sa-</i>	
<i>ponte fluminis ripas iungit.</i>	192	<i>ethoni sese adiungunt.</i>	327
<i>Iudas per 70. annos deserta.</i>	273	<i>Iudaei prorsus nullas imagines ferunt.</i>	846
<i>Iudas clades.</i>	261	<i>Iudaei e regione Galaditica in Iudaeam traducti.</i>	
<i>Iudaeam finitima gentes, sicut & Tryphon inua-</i>			326
<i>dunt.</i>	374	<i>Iudaei opprimuntur, qua clade Matthias sit cau-</i>	
<i>Iudaeus Dameses eiicit.</i>	206	<i>tior.</i>	313
<i>Iudaei inter media tela versantes nihil ceremonia-</i>		<i>Iudaei templa & altaria fabricata destruunt.</i>	832
<i>vum intermittunt.</i>	585	<i>Iudaei Herodi propter beneficia fauent.</i>	418
<i>Iudaei in castellum Gamala sese recipiunt, quo &</i>		<i>Iudaeorum mores & lustrationes.</i>	573
<i>Philippus se confert.</i>	547	<i>Iudaeorum legatio Romanis.</i>	474
<i>Iudaei permulti in lacunariis pereunt.</i>	390	<i>Iudaeorum reip. mutatio.</i>	537
<i>Iudaei a Babyloniis afflicti Seleuciam migrant.</i>		<i>Iudaeorum ad Dariam legatio.</i>	289
505		<i>Iudaeorum agrum armis Samuel recuperat.</i>	141

Iudaorum leges antiquissima.	866	Iustus belli fax.	548
Iudaorum cum Romanis conflictus.	802	Iustus populorum ad defectionem irritat.	ibi.
Iudaorum lex spoliis nono nonissima.	ibid.	Iustus de bello Iudaico nihil penitus scivit.	564
Iudaorum contra Alexandrum constantia.	832	Iustus Galilaeae provincia potiri capis.	568
Iudaorum & Lacedaemoniorum comparatio.	857	Iustus Vespasiano ac Tito defuncto suam historiam edidit.	565
Iudaorum propria cadu amor.	815	Iustus ob facinorosa capiti damnatus.	564
Iudaorum octo milia, dum Alexander vivit, in exilio degunt.	339	Iusti, Pisti filii ad multitudinem oratio.	546
Iudaorum à captivitate Hierosolyma professorum numerum.	881	Iustum docapopolitanorum primates deferunt.	567
Iudaorum 3000. profrenati.	806	Idololatria à Iesua excutitur.	269
Iudaorum in lege constantia.	859	Idumaei ab Hyrcano subingati circumcissionem & ritum Iudaicis admittunt.	352
Iudaorum in pugna constantia.	802	Idumaei.	809
Iudaorum in Antiochia multitudo.	799	Idumaeorum apostasia.	243
Iudaorum ad Aegyptum aduentum, eorumdemque egressum ostendit Manethon.	827	Immunitates à tributis Iudaei parata.	348
Iudaorum ab Romanis captivorum calamitas.	314	Immunitates Iudaei à Seleuco Nicanore Syria Regi concessae.	352
Iudaorum Pascha transitum significat.	60	Impietas Achabi.	226
Iudaorum ob decretum Regis Iustus.	295	Impietatis poena.	255
Iudaorum 1700. ab Rom. perempti.	804	Impostores & Magi.	537
Iudaorum gens multum totius orbis indigenis assistinata.	798	Incredulitatis poena.	243
Iudaorum origo quassa, regiones errando peragraverint, in hac historia repetitur.	573	In Cuius inspectores animadvertitur.	520
Iudaorum apud Mesopotamiam & Babyloniam graues motus.	500	In duorum aut trium ore consistit veritas.	539
Iudaorum decem milia deditiorum faciunt.	474	In Arbela conuentus.	562
Iudaei hora sexta nobis est undecima vel duodecima meridiei.	560	Ingenium morbum Aegypti Sabbatizum vocant.	842
Iudaorum cum Romanis acerrimus conflictus circa templum.	471	In spectaculo Caesarea Iudaei 25000. perierunt.	806
Iudaorum contra Alexandrum in festo die seditis.	580	Iudorum sapientia professores seipsos concremant.	813
Iudaorum in Alexandrum odium & exacerbatio.	ibid.	Ingentis aricie fabricato Sylva crebro mare impulsari iubet.	811
Iudaei calamitates ab exteris & incolis illatae.	545	In Hierosolymam adificatum est templum à Salomone Rogo ante annos 143. & menses 8. quam Tyrii Carthaginem condidere.	827
Iudaei à Romanis Asia & Europa Regibus magnum bonos habitus.	379	Integra mortuorum familia, & plena mortui testat.	797
Iudaei apud Antiochiam altera calamitas accidit.	800	Interpretes 70. Alexandriam vententes, honorifici excipiuntur.	310
Iudaeos quotannis hominem Gracum immolare debere.	847	Ingenium Samaritarum, ob quod merito Iudaei exosi.	323
Iudaeos propter damnum passum maestos Herodes consolatur.	406	Iniquitatis vitæ delicti circa Deum causa.	838
Iudicium contra Antipatrum, cui praefides Varo.	625	Intensio legum Iudaicarum.	881
Iulius Caesar.	514	Indignatio Dei in idololatrias Chusaeos.	258
Iulius Caesar apud Alexand. inscriptione columna arca, quod Iudaei Alexandrina ciuitatis iniubeant, attestatur.	379	In castro magno commoratus copia.	811
Iulius Antonius pro. onf.	437	Interius septem, quod Iudaei modo ingredi concessum erat.	423
Iupiter.	838	Iniuria Abimelech cum tota familia cader.	159
Iura & libertates Iudaorum.	843	Insidia Hyrcani vltimam struere.	357
Inciuitas Antiochia Iudaei conseruatum.	312	Inflauratio templi.	249
Instituta est Dei potentia.	104	In Hebraeorum castra coturnicem Deus immittit.	66
		In Alexandriam circa coniecta.	859
		Ingenium Hebraeorum strages ob pestem à Deo immisissam.	196

<i>Inobediens Prophetæ per a & sepultura.</i>	130	<i>israelita in deserto aqua penuria laborant.</i>	66
<i>instrumenta Musica Davidi.</i>	195	<i>israelita periculis suis repulsam passi, a Roboamo deficiunt.</i>	220
<i>infirmis turba civitate eiectione recipitur.</i>	351	<i>israelita ab Amath fugis fugatique.</i>	115
<i>in Iulium Historiographum Iosephum falso insulantem.</i>	568	<i>israelita Chananeos non uno alio donicerunt.</i>	122
<i>indulgentia nimia & lenitate mali in proposito confirmantur.</i>	350	<i>israelita ad montem Sinæ perueniunt.</i>	66
<i>iniquis victoria consistat.</i>	171	<i>israelita in deserto 40 annis erraturi.</i>	86
<i>inconstantia amoris in hominibus.</i>	144	<i>israelita 600. Beniamitas reuocant.</i>	124
<i>ingens moles ex penuria & charitate proueniens.</i>	51	<i>israelita hostium copias terrentur.</i>	147
<i>ingens prada de Medianis paria.</i>	190	<i>israelita incolæ per mare rubrum euadunt, quod Egypti inuoluit.</i>	66
<i>in Agrippam defunctum Casariensis & Sebaste consilia iaciunt.</i>	526	<i>israelita absque Dei mandato & Moysi cum hostibus congressi cogitant.</i>	88
<i>in Egypto annona caritatis.</i>	44	<i>israelita in deserto coturnicibus carnes impetrant.</i>	85
<i>in bellum qui mittendi.</i>	109	<i>israelita ab Egyptiorum multitudine ad mare rubrum cinguntur.</i>	61
<i>incedendum templo, ac civitate extolendum.</i>	574	<i>israelita ex Egypto discedunt.</i>	ibid.
<i>in Hierico balsamum pretiosissimum prouenit.</i>	803	<i>israelita pradam optimam ad Amalecitis reportant: & hostes insequuntur, & reges duos Oribum & Ziboni occidunt.</i>	129
<i>inimicitia Herodis cum liberis ex Mariamne susceptis.</i>	611	<i>israelita in Elym perueniunt, ubi contra Moysen ob commensuram penuriam murmur exoritur.</i>	64
<i>in Pascha festo miles genitalia nudans seditionem concitat, in qua 20000. Iudeorum sunt extincti.</i>	532	<i>israelita Jonathan irato patri eripiunt.</i>	149
<i>in singulis festis & sacrificiis quid observatur.</i>	82	<i>israelita traiectione fluminate, altare super ripam Iordanis arignant.</i>	119
<i>inuenta bona.</i>	108	<i>israelita laici certatim ad structuram tabernaculi conserunt.</i>	78
<i>invidia vi & natura.</i>	277	<i>israelita 40. annis Manna sustentati.</i>	66
<i>in Zoar Lothus euadit.</i>	27	<i>israelita in Raphidim perueniunt, ubi laborant siti.</i>	ibid.
<i>iracundia materna filij succedunt.</i>	611	<i>israelitarum atatis annorum viginti, & supra usque ad annum 50. numerum.</i>	78
<i>iru signum fuderu inter Dawm & Noe.</i>	18	<i>israelitarum in aci erigunt duo milia cadunt.</i>	123
<i>ironus Solomoni ligna promittit, eorumque vicia frumentum petiit.</i>	207	<i>israelitarum itorum decem & octo milia cadunt.</i>	ibid.
<i>ironi legati ad Solomonem.</i>	206	<i>israelitarum penitentia.</i>	140
<i>israelita possessionibus suis eiectione alio traduntur, regno Cushu dato.</i>	257	<i>israelitarum Palaestini 4000 trucidant.</i>	137
<i>israelita Obela suadente ex tribu Iuda ac Beniamitica captiuos domum remittunt.</i>	255	<i>israeliti Denu contra Syrios victoriam pollicentur.</i>	231
<i>israelita ab Ammanitis & Talestinis oppressi.</i>	131	<i>israeliti Gabaeni sortem non tradunt.</i>	123
<i>israelita copiarum partem in insidiis collocant, & ut impares paulatim pedem referunt.</i>	124	<i>israelitas Egypti persequuntur.</i>	61
<i>israelita hostes, eorumque idola tollere iubentur.</i>	102	<i>israeliticum regnum Davidi itorum offertur.</i>	191
<i>israelita Paschacelebrant, tauri fragibus fruuntur, & deficit Manna.</i>	114	<i>israelitici populi ab Egypti conclusi anxietas.</i>	61
<i>israelita quomodo in terra Canaan victuri.</i>	103	<i>israhel Deus exaudit.</i>	26
<i>israelita bellum omittunt.</i>	122	<i>israhel enim matre Abraham ablegat.</i>	28
<i>israelita à Chusarte oppressi.</i>	125	<i>Iffamou.</i>	195
<i>israelita mittunt ad Gabaeos, qui sortis ad supplicium deponant.</i>	128		
<i>israelita à Palaestinis superati.</i>	132		
<i>israelita Samuels filiorum iniquitates commemorant, obmque ut regem aliquem declararet, obmixe precantur.</i>	142		

Isaac mandatum annum agit vigesimum quin-	28	Legati Tiberiadem in suam potestatem redigere co-	560
Isaac risus.	27	Legatorum Hierosolymitanorum aduersus iose-	560
Isaacus peruenit Gerara.	31	phum consultatio.	558
Isaac Rebecam uxorem ducit.	30	Lex septimi cuiusque anni.	83
Isaac mittit venatum Esau.	32	Legi apud iudeos exacta observatio.	860
Isaac Abrahamo promissus.	26	Legi liber in tabernaculorum festo prologendas.	103
Isaac ad parentem respo. fio.	29	Legislatorum iniustitia.	860
Iser per saxum coluber dictum.	804	Leges gentium.	ibid.
Isates Monobazo fratri regni successionem relicta,	533	Leges graues iudeorum.	857
moritur.	533	Leges belli & consuetudines.	85
Isates Deum innocat, qui Dabab & Sacas in Par-		Leni tribus cultus sacrata.	82
thicam regionem mittit, isque Vologesus cum		Lenita uxorem in dodecim partes discriptam ad	
exercitum occurrit.	532	singulas tribus mittit.	123
Isates ad Parthos scribit, & ut suum regem reci-	531	Lenitica tribus in partes 4. diuiditur.	199
perem suadet.	531	Leptosi Samaritanis hostium castra desertis esse si-	
Isates Iudaei pecuniam mittit.	530. 531	gnificant.	442
Isates ab Artabano maximis honoribus & donis		Legi tabulae in arca.	74
affectus.	531	Liberias virtute paratur, & pretiosa res est.	514
Isates ad Abemerigum Spasini regem missus, eius		Lia Zephani adducit iacobo.	35
filium Samacham ducit.	528	Liberi ob parentum iniquitatem non puniendi.	109
Isates ab Helena matre & magnatibus rex creatur		Liberitate seruata optima sepulchra.	813
& Monbazam rempubl. donec frater veniat,	529	Libya sine Aphrica.	21
administrare iubetur.	529	Libya denominatur Aphrica.	30
Isates Artabanum consolatur, eique auxilium pol-		Ligna pretiosa Solomonis allata.	226
licetur.	531	Linguarum confusio.	19
Isates Eleazarus, ut se circumcideret, persuadet.		Linum & lana.	102
530		Lysanias Bar? apharni, ut Antigonum in regnum	
L.		inducat, Hircanumque deponat, persuadet.	594
L. Aban cum Iacobo foedus sancit.	38	Lysaniam Cleopatra interficit.	403
L. Laban Iacobum persequitur, Deus vero a pro-	35	Lysias Antiochi filium regem constituit, eique En-	
posito eum deterret.	35	patorum cognomen imponit.	177
Labani contra Iacobum accusatio.	ibid.	Lysias iterum in iudam mouet, & quinque milia	
Labani contra Iacobum dolus.	36	militum amittit.	324
Labosordochus.	276	Lysimachus Apollodorum fratrem occidit, & Ga-	
Lacedaemoniorum Regi ad Iudaorum Pontificem		zaram Alexandro tradit.	359
epistola.	319	Lysimachus mendacii arguitur.	739
Lances.	210	Lothus cum suis seruatur.	27
Laniena.	587	L. Lentulus consul pro iudaeis sententiam dicit.	381
Latrones.	391	Luctus triginta dies.	107
Latrones capti & puniti.	443	Lupus iudaei templum claudis.	117
Latrones plerumque ex Anania cognatis quempiam		M.	
intercipiunt, quem non nisi receptu aliquos e suis		M. Achera iniquitas.	600
dimittunt.	540	Machara multos iudeos interficit.	193
Lauus & nomen iosephati apud quoscuque.	217	Macedonici milites relicto praesidio Antiochiam	
Lauus Eleazari.	869	se se recipiunt.	337
Legatus regius honorifice exceptus, iosephi liberta-		Madianitis & confederatis mutuis vulneribus ca-	
tem apud suos praedicat.	315	lio vincunt.	127
Legati Hircani & Aristobuli ad Scaturim.	367	Madianitis & confederatis mutuis vulneribus ca-	
Legati Syriae, templi & urbis munienda causam		dunt.	129
querentes ad iudeos missi.	287	Madianitarum & confederatorum centum vi-	
Legati inuolabiles.	406	ginti milia trucidati.	129
Legati Syri ad Achabum.	231	Magnus annus.	19
Legati cum militibus ad iosephum missi.	553	Magna seditionis multitudo in clauis deprehensa.	798

I N D E X.

<i>Magdo.</i>	214	<i>rat, obijcit.</i>	610
<i>Mandatum Davidi de transportanda arca.</i>	177	<i>Marianne sefe apud Herodem excusat, eique re-</i>	
<i>Mandatum de arca, & atraque sacra fupellectile in</i>		<i>conciliatur.</i>	493
<i>templum reponenda.</i>	197	<i>Mariamne ab Herode accusata, omnium fuffra-</i>	
<i>Mandatum regium de statua adoranda.</i>	275	<i>giu damnata in car. erem conijciatur.</i>	412
<i>Mandatum de dimittendis exteris.</i>	290	<i>Mariamne Ar. beluam designata in mariis</i>	
<i>Mandatum de sumptibus ad fructuram templi</i>		<i>thalamum migrat.</i>	336
<i>prebendum.</i>	288	<i>Mariamne foror Mosis defuncta.</i>	94
<i>Mandatum de aliarum extruendo.</i>	196	<i>Mariamne.</i>	335
<i>Manna quid significet.</i>	66	<i>Mariammen & Iosephum Herodes interfici iubet.</i>	631
<i>Malichus Antipatris infidiatur, deicit, & videtur</i>		<i>Mare rubrum finditur.</i>	62
<i>reconciliatur.</i>	381	<i>Mari & decem laborum usus.</i>	279
<i>Malichus beneficiorum Antipatri immemor.</i>	391	<i>Martius Arrippa Tiberij mortem nunciat.</i>	494
<i>Malichus Antipatrum veneno necari procurat.</i>	382	<i>Martius Syria prefectus.</i>	523
<i>Malichus Hyrcano se adiungit.</i>	592	<i>Martithe Archelai mater moritur.</i>	70
<i>Malichum tribuni Herodi interficiunt.</i>	ibid.	<i>Martius Claudio Agrippa scriberet, ut ad municienda</i>	
<i>Malle expugnata.</i>	326	<i>urbem defisset, suadet.</i>	524
<i>Mama Israelitis Deus cibis.</i>	66	<i>Massada.</i>	595
<i>Manasemus Israel Rex.</i>	254	<i>Massada situs.</i>	813
<i>Manachaser.</i>	75	<i>Massantheper.</i>	75
<i>Manachemus regnum futurum pradicat.</i>	421	<i>Massabazanes.</i>	ibid.
<i>Manasses sacerdotium ob extera si retineat sumi-</i>		<i>Mater septem cruciatus, antequam cruciaretur,</i>	
<i>nam, ab eo remouendus, spe maiori boni negligit.</i>	301	<i>excepit.</i>	876
<i>Manasser urbem lustrat, & templum denno conse-</i>		<i>Mater ambo filios in paruas vitro concommitatur.</i>	
<i>crat.</i>	263	<i>Matru hortatu Jacob fratri benedictionem ante-</i>	
<i>Manasser in Babyloniam captus adducitur, & post-</i>		<i>uerit.</i>	32
<i>quam resipuit, regno restituitur.</i>	262	<i>Matru ad septem filios ante supplicium adhorta-</i>	
<i>Manasser voti fit tempor.</i>	301	<i>tio.</i>	877
<i>Manasser impietas & crudelitas.</i>	262	<i>Matthias Theophilii filius Pontifex.</i>	541
<i>Manasse mori.</i>	263	<i>Matthias cum filii aliique nonnulli in desertum</i>	
<i>Manochi angelus iterum apparuit.</i>	132	<i>seconferit.</i>	322
<i>Manethon Aegyptius historiographus.</i>	825. & 835	<i>Matthias idolorum cultum extirpat.</i>	ibid.
<i>Manethon & Charemonis comparatio.</i>	839	<i>Matthias filios ad pietatem, fortitudinem & con-</i>	
<i>Manethon signum depulso.</i>	836	<i>cordiam adhortatur.</i>	ibid.
<i>Manethon de Aegyptiorum leprosi fabulosa.</i>	835	<i>Matthia & eius filiorum pietas & zelus.</i>	321
<i>Manethon & Charemonis historia discrepans.</i>	839	<i>Matthia mori.</i>	313
<i>May amatorem significat.</i>	64	<i>Matthia sacerdotium adeptum, in cuius locum</i>	
<i>Marcus Crassus reliquum templi aurum aufert.</i>	587	<i>Iozarus surrogatur.</i>	464
<i>Marcus Crassus in Parthos monet, pecuniam Hie-</i>		<i>Matthias Romanis sibi sociatis Antiocho bellum</i>	
<i>rosolyum ex templo aufert.</i>	373	<i>inferit.</i>	576
<i>M. Antonius Tyrorum magistratibus scribit, & ut</i>		<i>Maximum Dei lumen nefaria facta non latent.</i>	
<i>Hyrcano ac Iudau regionem, bona & libertatem</i>			580
<i>adeptam restituerent, iubet, saluam tamen sal</i>		<i>Magasthenes de Nabuchodonosoro.</i>	276
<i>uandam.</i>	384	<i>Mela Archelai Capadocum Regis filia.</i>	447
<i>Marcus sexti successor in Syria.</i>	381	<i>Memphis in Aegypto.</i>	375
<i>Marcus Agrippa.</i>	312	<i>Memphibosthus a calumniis Siba se purgat.</i>	392
<i>M. Antonius dux.</i>	586	<i>Memphibosthus donatus paternum & auum bonum men-</i>	
<i>M. Sexti successor.</i>	591	<i>sa Davidi adhibetur.</i>	180
<i>Mardocheum infidiatorem Regis prodit.</i>	294	<i>Memander Historiographus Solomonis & Irami me-</i>	
<i>Mardocheum paruum Esther Babylonis Susa migrat.</i>		<i>minit.</i>	214
<i>ibid.</i>		<i>Memander de fame tempore Elie.</i>	224
<i>Marianne morosa famina.</i>	412	<i>Menandri Ephesii testimonium.</i>	527
<i>Marianne ex odio Herodi, qua Hyrcano anno fecer-</i>		<i>Mendacii de iuramento depulso.</i>	849

<i>Mensa aurea ponderis talenti magni.</i>	103	<i>Mors Salomonis.</i>	219
<i>Mensa aurea.</i>	908	<i>Mors Davidis, & quantum filio ad fructuram</i>	
<i>Mensa sacri panis.</i>	207	<i>templi reliqueris.</i>	201
<i>Mensa.</i>	74	<i>Mors Sedecia.</i>	270
<i>Mensura.</i>	210	<i>Mors Ptolomae.</i>	342
<i>Mensuras & pondera Cain excogitas.</i>	15	<i>Mors Narmia.</i>	295
<i>Merces.</i>	109	<i>Mors Alexandra.</i>	364
<i>Merces meretricia.</i>	103	<i>Mors natu maximi fratris.</i>	272
<i>Meretricis nuptia.</i>	106	<i>Mors Iosia.</i>	165
<i>Messies Amonaphili filius.</i>	239	<i>Mors Apionis.</i>	251
<i>Merhir.</i>	75	<i>Mors Iosphi.</i>	313
<i>Michaeus verus propheta.</i>	234	<i>Mors septimi fratris.</i>	276
<i>Michol Regi sorori, Davidem agrotare, persuadat.</i>		<i>Mors Alexandri, & bella inter successores orta.</i>	
158	304		
<i>Michol sese, quod Davidem eriperet, excusat.</i>		<i>Mors in Rege laudandus.</i>	197
<i>ibid.</i>		<i>Mors Iustitiae populum.</i>	94
<i>Milites sublati signis ad laudum tendunt.</i>	520	<i>Mors Atheniensium.</i>	259
<i>Milites unum imperatorem a senatu creati postu-</i>		<i>Moses centesimo & vigesimo anno aetate ablatu.</i>	
<i>lant.</i>	519	111	
<i>Militare Sacramentum.</i>	<i>ibid.</i>	<i>Moses sacri consilium admittit.</i>	69
<i>Mille & quingenti sacerdotes Iudaorum decimas</i>		<i>Moses consensu Sina monte acceptas a Deo decem</i>	
<i>accipiunt.</i>	832	<i>praeceptorum tabulas ad populum reportat. ibid.</i>	
<i>Misa hostium execratio, per fluenti umbram fa-</i>		<i>Moses Deum orat, ut aquam viuosam potabilem</i>	
<i>cta.</i>	239	<i>reddat.</i>	64
<i>Miraculo vaticinium confirmatur.</i>	221	<i>Moses in Madianitis mouet.</i>	99
<i>Mitridates Antipatrem apud Caesarem laudat.</i>		<i>Moses & Aaron Deo supplicat.</i>	26
375		<i>Moses populum, ut Deo totum se dedat, hortatur.</i>	64
<i>Mitridates Orsanes.</i>	373	<i>Moses natus.</i>	53
<i>Mitridates Rex Ponti a Pharnace filio occisus.</i>		<i>Moses in sinum proicitur.</i>	<i>ibi.</i>
369		<i>Moses aquam effundit humi, qua vertitur in sau-</i>	
<i>Mitridates Pelusium proficiscitur, eoque Antipa-</i>		<i>guinem.</i>	57
<i>trici positus.</i>	588	<i>Moses in Aegyptum ad liberandos Israelitas mitti-</i>	
<i>Mitridates ab uxore, ut Anilam bello impetret,</i>		<i>tur.</i>	<i>ibid.</i>
<i>accensus.</i>	503	<i>Moses ex Madian in Aegyptum proficiscitur.</i>	58
<i>Mitridates de Aegypti victoria.</i>	588	<i>Moses populum, ut animum ad Deum dona ac gra-</i>	
<i>Mitridates Anilam dimittit.</i>	303	<i>tiam vertant. hortatur.</i>	65
<i>Moabita ab Israelitis suffugataque.</i>	126	<i>Moses Dei beneficia populo Israelitico exhibita enu-</i>	
<i>Moabitis & Ammanitis Iosaphato bellum infer-</i>		<i>merat.</i>	<i>ibid.</i>
<i>runt.</i>	237	<i>Moses opem Dei implorat.</i>	<i>ibid.</i>
<i>Moabitarum Rex filium proprium sacrificat.</i>	240	<i>Moses in Aethiopia mouet.</i>	55
<i>Moabitarum maxima stragei.</i>	178	<i>Moses in tabernaculo Deum consulit.</i>	79
<i>Moabazus Adiabenerum rex, cognomine Ba-</i>		<i>Moses unde nominatus.</i>	54
<i>zaas, ex Helena sorore duos filios Monobazum</i>		<i>Moses ab Abrahamo septimus.</i>	<i>ibid.</i>
<i>& Izaten suscipit.</i>	528	<i>Moses Thermuthi Pharaonis filiae adoptiuum filium.</i>	
<i>Monumentum Ionatha.</i>	345	<i>ibid.</i>	
<i>Morbus Ezechie & vita proroganda per miraculum</i>		<i>Moses ducem atque consultorem Deum habet.</i>	232
<i>confirmatio.</i>	261	<i>Moses diuina providentia morti eripitur.</i>	54
<i>Mores Persarum.</i>	259	<i>Moses ad Madianam profugit.</i>	56
<i>Morilibet apud Iudaeos honor & gloria.</i>	215	<i>Moses Ragueli sacerdoti filiahus fort opem contra</i>	
<i>Mors quartus fratris.</i>	273	<i>pastores.</i>	<i>ibi.</i>
<i>Mors Isaaci, & sepultura in Hebrone.</i>	37	<i>Moses populum, ut nihil aliud quam victoriam co-</i>	
<i>Mors Nabuchodonosori.</i>	275	<i>gitarent, hortatur.</i>	67
<i>Mors Abie.</i>	225	<i>Moses leprosus non fuit.</i>	238
<i>Mors Iorami.</i>	244	<i>Moses Iudaei cui, qui apud alios putantur Dii, pro-</i>	

pro affilationem tridere ac blasphemare inter-	Mures Azaliorum urbem vastant.	119
dixit.	Murmur populi contra Moſen.	86
Mofes quolibet legulatores antiquitate prae-	Mutuum dare ad uſuram Hebraeorum nemini li-	107
cedit.	cer.	ibi-
Mofes & aliorum legulatores comparatio. ibi-	Mutuum reddendum.	ibi-
dem.		
Mofes imperator bonus & uates.	N.	
Mofes uirga petram ferit, & larva proſilit unda.	N. Aſi Armanitarum Rex Galadenu ininflat	
Mofes Iſraelitu codicum leges ſcriptas & inſtituta	conditiones pacis offert.	145
continentiam tradit.	Naamu poſt maritis & filiorum obitum cum Re-	135
Mofes Hebraos increpando ad legum cuſtodiam a-	in patriam redit.	135
ſtringit.	Nadal in tantum ſe conicit maritum, ut toto cor-	164
Mofes uirga populum ducit in deſertum.	porchiferatus mortem obiret.	164
Mofes Iſraelitarum idolatriam & uoluptatem	Nabalus ſaturnus.	163
accuſat.	Nabali gregibus a Daniide parciunt.	ibi-
Mofes ab Hebrais in Aegypto acceptus miracula	Nabathaea regio.	28
ea exhibet.	Nabuzadeſ ſine Neuvoſh.	31
Mofes Aegypti regem, ut Iſraelitas dimittat, per-	Nabuchodonoforus Babilonia Rex contra Aeg-	
tatur.	ptum.	266
Mofes a Moyſe, quod Aegyptiu aequum ſignificat, di-	Nabulſarus Nabuchodonofori parens, Babilo-	828
ctum.	niorum & Chaldaorum rex.	828
Mofes populum numbras.	Nabuchodonofor patri in regno ſuccedit.	829
Mofis contra Apollonium & Lyſimachum deſen-	Nabuchodonofor uifione oblatus eblicui, magis ac	
ſio.	vates accerſit, eoque mortem, ſi indicarent, mi-	274
Mofis libri ſacri in templo reperi.	natur.	274
Mofis carmen & benediſtio.	Nabuchodonofor regiae intrat.	829
Mofis ad Deum precatio.	Nabuchodonoforus ſaſa difragit.	267
Mofis ad Iſraelitas oratio.	Nabuchodonofor Tyrum obſidet.	830
Mofis uirga in Draconem muſata.	ibi.	828
Mofis manibus alba.	Nabuchodonofor rebellantes imperio ſubicit.	828
Mofis ad Iſraelitas legatio.	Nabuchodonoforu ſuccellor.	829
Mofis uirga deuorat Aegyptiorum uirgas.	Nabuchodonoforo lacrimis tributa perſoluit.	268
Mofis ad Deum precatio.	Nabuchodonofori recepti in uſum ſauitiae.	ibi-
Mofes uenerſor ludaeos ad legum audientiam con-	Nacebus cum 25 Arabum caſu.	244
gregari praecepit.	Nadab & Abiu Aaronis filii combuſti.	78
Mofis ad Corum ſtultitiſum oratio.	Nadabux Rex Iſraelis.	823
Mofis uita.	Nathan Dauidem, propria ſententia damnatum;	
Mofis ad Sehonem Amoraorum Regem legatio.	grauiter ac cuſat. ſi paucis deſcribat.	102
64	Nauia & Cinnira.	210
Mofis ad populum Iſraeliticum ante obitum ora-	Nauigatio & iter uſuſaſſa.	796
tio.	Nearda Niſſus Babilonia urbes.	500
Mofis ad Iſraelitas, ut Deo ipſiusque mandatu ſine	Nemius conceſſa poſſeſſa, populum ad reſtituenda	
obediens, addoſtatio.	mania & templum, hortatur.	281
Mofis duo filii, Gerſo & Eleazar.	Neglectio cultus diſſoluit omnium malorum cauſa.	
Mofis inſtituitur Aegyptii.	220	
Mofen & Iſraelitas miracula Deus conſtituit, ut	Nephanus.	194
ipſius promiſſionibus fidem habeant.	Nero Imperator.	538
Mofen lapidibus obruendum clamant.	Nero Tyrannus.	ibi-
Mofen Aegyptii exierunt, dum ei poſſulant.	Nebuchodonoforus templo.	211
Mofen Pharaopropellit.	Nicolau Hircanum & Archelaum deuſas.	475
Mulier intemperam & libidini dedita.	Nicolau Syllam accuſat, & Herodem excuſat.	
Mulsi Indae a Romanis deſiciunt.	447	
Munera Salomons allata, cuiſque equitatus.	Nicolau hiſtoriographus regu Adadi, inuagium	
Mutatio nominum unde orta.	Dauidis belli nemini.	170

I N D E X.

Nicolaus Damascenus ab Herode ad Caesarem dimissus.	445	Odiu filii in patrem proditur.	440
Nicolaus coram Agrippa pro Iudeis verba facit.	428	Officium iudicum.	104
Nicolaus Damascenus de arca Noe.	18	Officia à Davide distributa.	194
Nicolaus Damascenus.	23.251	Ozi Rex cum exercitu trucidatur.	93
Nicolaus ea tantum attingit, quae ad Herodem gloriam pertinent, facinora aut alia specie afflicta fucat, aut quantum potest, occultare studet.	238	Ochozias graviter prolagus decumbit, oraculum consulti, & ab Elia reprehenditur.	238
Nicolaus Herodes, quid Romae amici sentirent, de eius filio interrogat.	449	Ochozias Achabifilius Rex Israelitarum.	ibid.
Nicanor populo, nisi Iudaei sibi traderent, se templum emersum minatur.	331	Ochozias absque liberis discedens, loramo fratri succedenti locum facit.	238
Nicanor hostem dissimulans, dolo Iudaei interciperet conatur.	331	Ochozia Regi Hierosolymitani mors & sepultura.	246
Nicanorem & copias Iudaei in fugam vertit. ibid.	331	Ochozia milites attrahendi causa missi, ab igne consumuntur.	238
Nicaule Aegypti, & Aethiopia Regina ad Salomonem venit.	215	Oclavius Augustus Iulio succedit.	592
Niglisar.	276	Oolda prophetissa à Iosia consultur.	264
Nihil fuit antiqui temporibus, quod faceret Iudaei commercium Graecorum.	864	Olympii Iudi.	137
Nisan vel Xanticus, nobis est Aprilis.	17	Omnia Graecorum nomina: apud Aegyptios autem, & Chaldaeos & Phoenices res gesta antiquissimam habent memoriam traditionem.	820
Noe inebriatur, nudatur, & pro ludibrio habetur, unde derisorem divi denouet.	21	Onias Pontifex Aegypti regem non soluendo tribuimus, ad iram commovet.	314
Noe egreditur ex arca, mactatu Deo victimis.	17	Onias annuente Ptolemao in Aegypto oppidum & templum condit.	817
Noe in aliam regionem migrat.	16	Onias Apollonii vitam oratione promeruit.	866
Noe precatur, ne Deus terram iterum inundaret.	18	Onias non acquiescens petitioni Iudaorum lapidatur.	367
Noe posteris ut terram colerent Deus mandat.	19	Onias Pontificis filius in Aegypto templum Hierosolymitano simile extruit.	330
Noe aetas 950. anni.	18	Onias Pontifex, qui & Menelaus, à Rege abducitur.	329
Nomos, Lex, hoc vocabulum nusquam apud Hebraeos reperitur.	851	Onias Iadifilius Pontifex Hierosolymus.	333
Nomina Regum Aegyptiorum sibi succedentium.	826	Onias & post eum Simon filius Pontifex.	318
Nomina filiorum Iacobi & explicatio.	34	Onias Pontificis Onia filius in Aegypto templum edificare molitur.	338
Nomina regionum & gentium.	20	Onias Pontifex ad Ptolemaum effugit.	576
Norbanus.	512	Onia templum in Aegypto extructum.	816
Norma magistratus & legislatorum.	12	Opinionis Lyfimachi depulso.	840
Nuber super tabernaculum.	84	Opera Dei.	854
Numerus Iudaorum à Babylone profectorum.	285	Ophni & Phinees cum 30000. cadunt, & arca in hostium potestatem devenit.	137
Numen deserto Saulo ad Danidem commigras, qui prophetare incipit.	152	Oppugnatio Ierusalem à Davide suscipitur.	101. & 119
O.		Optimates Iudaorum Phasaelum & Herodem accusatum veniunt.	598
Obasue Saba.	149	Oraculum à Ioanne petitur, quod tamen negligitur.	572
Oebdas Rex Arabum.	359	Oratio servus Abrahami & Rebecca.	31
Obedias centum Prophetas absconditos sustentat.	218	Oratio Solomonis, qua primum Deo pro acceptis beneficiis gratias agit, & ut in posterum eum conservet, precatur.	211
Obeda defuncto Aeneas in Arabum regnum succedit.	445	Oratio Davidis in Iebosbi interfectores acerrima, panag, illa irrogata.	174
Obedientia erga magistratum.	102	Oratio Abrahami ad Isaacum ante mactatum.	29
Obodocim millia Iudaorum in Syria ingulata, 60000. in Aegypto perempta.	814		

Ordo castrorum cum tabernaculo	84	Pharaonis Egyptiorum Regni somnium noctu oblatum	43
Ordo fabricatorum lignatorum in Libano	207	Pharaonis somnium de 7. bobus	ibid.
Ordo camentariorum & aliorum operariorum ibidem.		Pharaoni prodigia exhibet Moyses	58
Origo legum Iudaicarum	861	Phaceias	254
Origo legum apud Græcos	851	Pharisæi regi non iurant, propterea mulctati The- roa uxor pro ea mulctam persolvit, ob quod be- neficiis regnum pollicentur	455
Origo nominum omnium rerum	16	Pharisæi Alexandria regina insinuat, paulatim procuratores habentur, cunctisq. regii commodis frunntur	582
Orodes Rex Armenia. Antiochus Rex Comagene	482	Pharisæi administrationis regia consortes, avidi sunt sanguinis	362
Oronna Iebusæus	196	Pharisæi astuti & arrogantes	455
Oronna aream Davidi donat	ibid.	Pharisæorum dogma	479
Ornamenta Solomonis regia	213	Pharisæorum in populo licentia	387
Orphonus Iebusæus cum Hierosoly. amicus Davidis	176	Pharisæorum invidia & accusatione temeraria multi boni cruciati	582
Osæ impietas & pana	256	Pharæes Parthorum Rex per insidias a Pharaate filio sublati	431
Osæ Dei arca maxum admonens è vestigio expirat	177	Pharæes interfectus	ibid.
Ozias vocationem suam transgressus punitur lepra, ob quam urbs cedere cogitur	253	Phasaelus benevolentiam Hierosolymitis habitantium erga se augeat	590
Ozias rex Iudæ	253	Phasaelus ad saxum caput frangit	596
Ozias expeditio & urbs per eundem restauratio i- bidem.		Phasaelus a lasso ad saxum capitis vitam abruptis	388
Ozias divitiis & exercitiis	ibid.	Phasaelus & Herodes Antipatri filii	590
P.			
Pacorus equites Antigono in Iudæam mittit	386	Phasaelus Parthum & civitate & hospitio cum quingentis equitibus recipit	594
Pacorus Parthorum dux urbem ingressus, Phasae- lo, ut legatus iret ad Barzapharnem, suadet	386	Phasaelus turpi & oppidum	435
Pacoris dux & insidia	594	Phasaeli turris	608
Palatium Tiberiade ab Herode extructum	548	Phasaeli civitas	ibid.
Palatium Tiberiade incensum	ibid.	Phasaeli reipulsæ forma	377
Palestina à Philistino nominata	21	Phasaelo Antigonus pro remedio venenum immis- sit	388
Palestini Sauli filiorumq. corpora crucibus affigunt	199	Paribi Hierosolymitanorum bona diripiunt, & Ma- risam urbem evertunt	388
Palestini in Davidem signa mouentes partim occi- duntur, partim in fugam vertuntur	176	Paribi Herodes quoque comprehendere cogitant, ipse vero re cognita ipsorum manibus effugit	387
Palestini ingenti exercitu multo confociati Hebræ- os inuasertant	ibid.	Paribi Hyrcano & Phasaelo insidias strunt	386
Palestini in Hebræos bellum parant	166	Patricidium publica vita ac natura iniuria	461
Palestini Hebræorum regionem populantur	148	Placidus contra Iesepium	556
Palestini terga vertunt	154	Plantarum antiquarium annum fructus prohibiti	105
Palestini in Israelitis signa mouent	147	Pascha 14. Aprilis dies	81
Palestinorum triginta milia caesa	154	Pascha celebratur	283
Palestinorum fuga	377	Pascha celebratio	264
Palestinos Ezeccias vincit	257	Pascha 7. filiorum & matris	864
Panes propositionis	82	Patricida	251
Pamphilius mare quomodo Alexandro cesserit, Paschatu celebratio	63	Patricida	251
Pamphilius in Persæ	18	Pax numeris redimitur	244
Paradisus	58		
Parasæi Hebræos grauioribus operum difficultatib. premit	52		
Pharao Hebræorum masculos necari edicit	52		

<i>Phanices & Cadmus Gracarum literarum inuen- tores</i>	821	<i>Pheroras à mulieribus deceptus</i>	454
<i>Phanicon de Iudaeorum aniquitate testimonium</i>	830	<i>Pheroras uxorem dimittere recusat</i>	456
<i>Prada populo distributa</i>	116	<i>Pherora Herodu fratri Caesar tetrarchiam concedit</i>	421
<i>Præcatio Iosaphati in templo Hierosolymitano pro victoria obtinenda</i>	237	<i>Pherora liberti uxorem veneficii accusant</i>	456
<i>Præcatio Eſdra pro Lemish, qui dormiant exteras</i>	290	<i>Pherora coniunx quid cum veneno sit actum, inge- nue facitur</i>	63
<i>Præda ex bello capta</i>	379	<i>Filatus signa cum Casari affigie in urbem infert, quæ dum populus acriter inflat, Casaram trans- fert</i>	482
<i>Præcatio Solomonis ad Deum</i>	211	<i>Pilatus apud Vitellium accusatus Romam mitti- tur</i>	484
<i>Præcibus & sacrificiis Nos Deum propitium reddit</i>	18	<i>Pilatus indocturus aquas Hierosolyma seditionem concipiat</i>	482
<i>Præda dinisio</i>	119	<i>Pietas Iothami</i>	254
<i>Prælium inter Antigeni milites, & Iosephum He- rodi fratrem</i>	397	<i>Pietas Iosaphati</i>	233
<i>Prælium inter Absalomum & Iobabum</i>	189	<i>Pilatorum & plasta Deorum, multitudinis auctores</i>	358
<i>Prædictio legi Moſaica</i>	291	<i>Pignus</i>	107
<i>Præfetti & duces Solomonis</i>	205	<i>Pii Israelita redeunt ad Roboamum</i>	222
<i>Premium piorum doctorem</i>	223	<i>Pincerna somni explicatio</i>	42
<i>Premium obedientium legi</i>	356	<i>Pyraus Atheniensis portus</i>	419
<i>Prælagium de Moſe</i>	52	<i>Pistorum somnium</i>	42
<i>Pecunia corruptis iudex</i>	384	<i>Pistorum somni enodatio</i>	ibid.
<i>Polla diruta</i>	391	<i>Pythium templum ab Herode extractum</i>	435
<i>Tegumentum fabricatio</i>	302	<i>Pythionis dæmon ut mensa apposta vires risto- ueret, adigit</i>	266
<i>Periculis & famulatus sortitio</i>	144	<i>Philippus Herodu filius</i>	474
<i>Per 40 dies & 40 noctes in monte Sinai Moſes mo- ratur</i>	71	<i>Philippus Iacimi filius</i>	354
<i>Pestilentia Hierosolymis grassatur</i>	413	<i>Philippus ab Antiocho supplicio affectus</i>	330
<i>Petra ciuitas Arabia</i>	595	<i>Philippi Iacimi filii periculum</i>	346
<i>Petrionius prius de Cæſari mortem literas, quam de nece sibi ipsi inferenda accipit</i>	499	<i>Philippi dæmo Syria attributa</i>	486
<i>Petronius ad Cæſarem scribit</i>	498	<i>Philo Iudaeorum legatus a Casare repulſus causam Deo committit</i>	486
<i>Petronius Iudæis se Cæſari scribere velle pollicetur, & ostendit agriculturam adhortatur</i>	497	<i>Philoftratus</i>	276
<i>Petronio Iudæi Tiberiadem occurrunt, supplican- tes, ne sacratam urbem votis imaginibus pol- lueret</i>	497	<i>Phineas quor loachaben parit & moritur</i>	138
<i>Pheroras Herodi, se Cypron alteram ipsius filiam ducturum pollicitus, non fiat promissa</i>	438	<i>Phineas ad Rubenitam oratio</i>	120
<i>heroras Herodu filiam sibi in coniugium oblatam</i>	ibid.	<i>Phineas Zambriam & Choſbi uno idem transigit</i>	99
<i>Pheroras Herodem, diuillum ardentem amare Gla- phyram dicit, vehementer commouet</i>	439	<i>Phison sine Ganges</i>	14
<i>Pheroras Herodi se causam perturbationum fuisse ingenuè fateitur, & fratri Alexandro reconcili- atur</i>	443	<i>Phiston apud Daces</i>	481
<i>Theroras atra veste instructus cum lachrymis ad pedes Herodu accedit, ac veniam petit</i>	616	<i>Primum vini potentiam predicat</i>	352
<i>Pheroras, mediante Archelao Herodu iracundiam mitigat</i>	ibid.	<i>Primitia frugum</i>	81 & 105
<i>Pheroras moritur & Hierosolymis sepelitur</i>	622	<i>Primo genitum ius suum retineat</i>	106
		<i>Principum rituum sacrificia & dona</i>	79
		<i>Prisorum vita quam nobrem prerogata, nunc non peraque</i>	19
		<i>Polybius Megalopolita de Scopa copiarum Prole- mai duce</i>	311
		<i>Pollis & Samana Phariſei apud Herodem in prae- pue honore</i>	216
		<i>Porcupis templum oppugnare parat</i>	370
		<i>Hieroso- lyma oppugnat</i>	369
		<i>multas praclaras ciuita- tes ab imperio Iudaeorum liberat</i>	585

<i>Pompeius in Aristobulum moras</i>	369	<i>veniunt, eumq. Regem declarant</i>	176
<i>Pompeius Romano simul exercitu & Syriarum in</i>		<i>Profunditas fundamentorum templi</i>	207
<i>struſſus Aristobulum petit</i>	384	<i>Progenies filiorum Gomay</i>	20
<i>Pompeius in Syriam venit, eiq. Aristobulum inſi-</i>		<i>Progenies filiorum Isauri</i>	20
<i>gne donum mittit</i>	368	<i>Progenies Chanaanorum</i>	21
<i>Pompeius templum ingreſſus nihil attingit</i>	370	<i>Prophetia contra Baſanum regem</i>	226
<i>Pompeius Hyrcano pontificatum reddit</i>	370	<i>Propheta ad Ieroboamum miſſus per mandacium</i>	
<i>Pompeius una cum ſuis comitib. ſanctum ſancto-</i>		<i>reducitur</i>	221
<i>rum ingreditur</i>	385	<i>Prophetarum oracula veneranda</i>	235
<i>Pompeius in urbe venit, eiq. regia domus traditur:</i>		<i>Propoſitio quam traſtandam ſumit Iſoſeph</i>	322
<i>Aristobulus cum ſuis in templum concedit</i>	385	1. <i>Ptolemaus Lagi</i>	344
<i>Pompeius ſuſſumque vallumque replet, ac diem ſo-</i>		2. <i>Ptolemaus Philadelphus</i>	ibid.
<i>ptimum obſervat</i>	ibid.	3. <i>Ptolemaus Euergetes</i>	ibid.
<i>Pompeius urbem qua ex parte faciliſſe eſt acceſ-</i>		4. <i>Ptolemaus Philometor</i>	ibid.
<i>ſus, explorat</i>	ibid.	5. <i>Ptolemaus Phyſcon in Iudeos graſſari deſi-</i>	ibid.
<i>Pompeius Hieroſolyma obſidione cingit</i>	ibid.	<i>Ptolemaus oppugnatus ab Hyrcano, ſcienti plurimu</i>	
<i>Pompeius aggeri turri imponit</i>	ibid.	<i>Stergen naturalem valere, matrem & germa-</i>	
<i>Pompeius cum ſuis in ſapam irrumptis</i>	ibid.	<i>nos, quas capſas turbat, in mari, ut ab oppugna-</i>	
<i>Pompey conſentia</i>	ibid.	<i>tione deſiſat, precipitandos locat.</i>	350
<i>Pana ſerpenti</i>	14	<i>Ptolemaus Aſia regnum ſibi oblatum Demetrio</i>	
<i>Pana talionu</i>	108	<i>tradendum ſuadet</i>	343
<i>Pana criminum qua futura capſi Iudei contra ge-</i>		<i>Ptolemaus Philometor Alexandro genero latu-</i>	
<i>tilos anſeuerant</i>	813	<i>rum auxilium in Syriam venit</i>	341
<i>Pana vim inferenti virginis</i>	355	<i>Ptolemaus Epiphanes rex Aegypti, in Syria Regis</i>	
<i>Pana Solomonitimiſſenda, ob Deos alienos rece-</i>		<i>monet</i>	313
<i>ptos</i>	218	<i>Ptolemaus fratres Ioanni una cum matre occidit</i>	
<i>Pana mulieru pro virgine deſponſata, talis poſtea</i>		<i>578</i>	
<i>non inuenta</i>	106	<i>Ptolemaus Dorymenis filius Gorgias & Nicanor in</i>	
<i>Panitentia populi</i>	36	<i>Iudeam, ruunt</i>	324
<i>Pontius Pilatus Iudearum praefus</i>	430	<i>Ptolemaus a Cleopatra obſeſſa & expugnata</i>	358
<i>Pontificu aurea corona triplex</i>	76	<i>Ptolemaus vi expugnata</i>	ibid.
<i>Pontificu ornatus</i>	75	<i>Ptolemaus Sapphorim atgreſſitur</i>	356
<i>Pontifices: apud Iudeos a duob. millibus annis dona-</i>		<i>Ptolemaus eiectus ex Aegypto</i>	358
<i>minatiſſi a patre conſcripti ſunt</i>	822	<i>Ptolemaus Mantius pecunia mulſtatua</i>	368
<i>Pontifices Hieroſolymitani</i>	270	<i>Ptolemaus Aſoehim Galila oppidum ut capſi</i>	357
<i>Pontifices in uniuerſum octuaginta tres</i>	541	<i>Ptolemaus Philadelphus</i>	11
<i>Pontificum in populo Iudaico numerus & ordo:</i>	40	<i>Ptolemaus ut maiorem terrorem Iudeis incutiat,</i>	
<i>Progenies Aaron</i>	541	<i>humanae carnes coqueri iubet</i>	358
<i>Pontificum cum ſacerdotib. diſſidium</i>	538	<i>Ptolemaus Herodum militum Dux interſectum</i>	599
<i>Populus Iſraeliticus Down de monte Sinas loquen-</i>		<i>Ptolemaus a Ptolemao obſeſſa</i>	357
<i>tem audis</i>	70	<i>Ptolemai</i>	215
<i>Populus in propoſito creanda Regem pertinaciter per-</i>		<i>Ptolemai erga Hyrcani matrem ac fratres crudeli-</i>	
<i>ſeuerat</i>	143	<i>tas</i>	578
<i>Populus Rex dimittit</i>	212	<i>Ptolemaus Epiphanis filius Philometor & Phyſcon</i>	319
<i>Populus apud Caſerum a Timedio delatru</i>	507	<i>Ptolemai ſumptus & diligentia in templi donatio-</i>	
<i>Pornicus praetuli ſuper vallum aſtructa</i>	424	<i>nam collata</i>	310
<i>Porticus ante templum</i>	208	<i>Ptolemaus filium miſionem Antigoniſſiarum coniu-</i>	
<i>Post diſſiduum ac continuam ſiccitatem repente</i>		<i>gio ſuo copulat, ob eamq. cauſam a patre occidi-</i>	
<i>imber decidit</i>	498	<i>tor.</i>	588
<i>Postquam captiuum continuo quadam denega-</i>		<i>Ptolemaus a genere inſidie ſtricta qua etiam deſec-</i>	
<i>tiones & maledicta</i>	324	<i>ſa filia ab eo abſtracta, Demetrio promittitur</i>	
<i>Potentia ad ſaluſem data</i>	43	<i>341.</i>	
<i>Peripharu uxor de concubitu Iſoſeph ſollicita</i>	41	<i>Publius Porconius Dorienſibus, ut eoſque Caſuri</i>	
<i>Proceres Hebræorum Hebræorum ad Dauidem con-</i>			

<i>statnam posuerint sibi mittant, scribit.</i>	523	<i>Quomodo Iudai Iudaeam occuparint, & urbem</i>	
<i>Pueri leges ediscant</i>	103	<i>Hierosolymam adificarint</i>	840
<i>Puerorum constantia</i>	870	<i>Quando Hierosolyma expugnata</i>	306
<i>Puerpera leges</i>	83	<i>Quomodo Abrahamus Affyrios aggressus tam cap- tivos quam reliquam pradam victor redaxit</i>	25
<i>Pugna inter Antiochum & Hyrcanum Hieroso- lymu in foro commissa</i>	594	<i>Quomodo Moser populum ex Aegypto in Sina mon- tem eduxit</i>	64
<i>Pugna Hierosolymu inter Antigonom & Herodem</i>	339	<i>Quomodo Esau & Iacobus Isaaci filii diui serunt habitationem, & quod Esau Idumaea, Iacobo Chanaan ea contigit</i>	37
<i>Purificationes corporum</i>	355	<i>Quomodo Deus Sodomitum gentem excidit fla- gitii eorum offensu</i>	25
<i>Purificationes in sacrificiis</i>	354	<i>Quomodo Imperatoris & Magistratus colendi</i>	246
<i>Pateat</i>	108	<i>Quomodo Chatura Abrahamo nupta Trogledita- rum gens provenit</i>	30
<i>Plurimae festa</i>	299	<i>Quomodo Iosephus Iacobi filiorum natus minimus propter somnia futura sua felicitatu praeun- cia in fratrum invidiam incurrit</i>	39
<i>Pseudopropheta ex Aegypto Iudaeis in Olineti mon- te praedicat</i>	532	<i>Quomodo Mose duce Aegyptum reliquerunt</i>	61
<i>Pseud. propheta placentia praedicant</i>	234	<i>Quomodo Iosephus in Aegyptum vindictus a fratri- bus illustratus est, & fratres tandem in sua potestate habuit</i>	41
Q.			
<i>Quadragesima dies & noctes Moyses ieiunas</i>	71	R.	
<i>Quatuor uxor sacerdoti ducenda</i>	83		
<i>Quanto exificatione templi sit incepta</i>	207	<i>Rabatha obsidione cingitur</i>	181
<i>Quanto potissimum Deum auxilium afferre solent</i>	62	<i>Rachel partu moritur</i>	37
<i>Quando & quomodo iuramentum seruandum</i>	14.	<i>Rachel insigni forma praedita</i>	33
<i>Quando Iosephus volumen hoc conscripserit</i>	543	<i>Rachel parentu Deos aufert</i>	35
<i>Quare Tiberius potestates semel constitutas non fa- cile mutauerit</i>	490	<i>Rachel Iacobo Balam adducit</i>	34
<i>Quas urbes Iudai repperint inhabitandas</i>	586	<i>Rachab exploratores contigit</i>	113
<i>Quatuor millia milium a Iohanne ad Iosephum de- fuerunt</i>	505	<i>Raguel Mose vnam ex filiabus nuptum tradit</i>	56
<i>Quatuor Reges trucidati</i>	117	<i>Raguel ad Mosem, in desertum Sinai peruenit</i>	68
<i>Quatuor Paradyfi flumini</i>	14	<i>Rasfaceri conuocato Exetia in colloquium, deditio- nem suadet</i>	260
<i>Qua in templo posita fuerunt</i>	348	<i>Ratio affectus domina</i>	375
<i>Qua hostis potissimum in militia opponenda</i>	141	<i>Ratio principatus passioni obtinet</i>	364
<i>Qui homine immundi</i>	82	<i>Ratio periti cultori officio fungitur</i>	365
<i>Qui homines ad sacerdotium euocati</i>	354	<i>Razarus cum Adero hostis Salomonis</i>	218
<i>Qui homines Cair necem iniquo animo tulerint</i>	512	<i>Rebellio Antiochenfium & ultio subsecuta</i>	343
<i>Quid positi murex huius historia lectione. poti de- beat</i>	12	<i>Receitata beneficiorum Herodu in filios collatorum</i>	625
<i>Quid Gracorum prudentissimi de Deo sapuerunt</i>	852	<i>Reconciliatio inter Herodem & filios facta</i>	611
<i>Quidam rerum fastigium affectant</i>	519	<i>Rex Arabum Antiochi milites ex improviso inua- dit</i>	581
<i>Quinque Reges Sodomitum</i>	24	<i>Rex Hierosolymitarum in Gabaeonitas monet</i>	117
<i>Quinquaginta Iudaorum millia Seleucia occisi</i>	304	<i>Rex cognito fratrum Iosephi aduentu latatur</i>	49
<i>Quirinus Syria censor</i>	477	<i>Rex & populus iuramento ad Dei cultum astrin- gitur</i>	248
<i>Quirinus in Syriam a Caesare ut iura populi red- deret, mittitur</i>	478	<i>Regu Persarum mandatum, ut nemo e domesticis inuocatum accederet</i>	294
<i>Quintus Pompeius Consul cum alii quibusdam ad lau- dium peruenit</i>	520	<i>Regu ad septem fratres adho ratio</i>	367
<i>Quintilius varius Syria Praefectus</i>	459		
<i>Quintilius Caius torquere iubet quia nihil fatetur sed a Popedio munerib. affecto soluitur</i>	507		

<i>Reges pastores vocati</i>	825	<i>Saba regia obsidione cincta</i>	35
<i>Regum Aegyptiorum cum pastoribus pacta</i>	826	<i>Sabbathum</i>	14
<i>Regia Herodii</i>	811	<i>Sabbatum Iudaorum</i>	833
<i>Regia Ieroboami</i>	220	<i>Sabbaticus fluvius</i>	802
<i>Regia ab Iudaeis obfessa</i>	471	<i>Sabinus Herodii pecuniam & regiam occupaturus</i>	469 & 633
<i>Regina domus, aliq. aula</i>	213	<i>Sabinus in corpus adalto capulo tenui gladio su-</i>	
<i>Reformatio cultus Dei</i>	257	<i>met manus optatum interitum quatit</i>	519
<i>Reipublica forma Hierosolymis instituta</i>	288	<i>Sabinus cum Germanis satellitibus Caesari inter-</i>	
<i>Religio in israelitico populo renouata</i>	226	<i>fectore: quatit</i>	512
<i>Repositio praeceptorum legis</i>	850	<i>Asprenus frustratum laceratus</i>	512
<i>Res immunda</i>	82	<i>Sabinus se citius contrucidaturum, quam passurum</i>	520
<i>Responsum diuinum ad Iosua preces</i>	115	<i>ut imperium committatur Claudio ait</i>	
<i>Responsum Syri legati datum</i>	232	<i>Sabini auaritia Hierosolymis ingentem seditionem</i>	
<i>Responsio Eleazari ad Ptolemai literas</i>	308	<i>in festo Pentecostes concitatus</i>	471
<i>Restauratio cultus diuini</i>	n 48	<i>Sabaus homo sediciosus auerit Israelitas a Dani-</i>	193
<i>Rixa mulieres</i>	438	<i>do</i>	
<i>Roboamus pro scuto & clypeis aureis parum aro-</i>		<i>Sacra scriptura liberis à teneris unguiculis propo-</i>	
<i>rum numerum facit</i>	223	<i>nenda</i>	375
<i>Roboamus moritur ei que Abia in regno succedit</i>	223	<i>Sacerdotes in templo habitans, & vinum non bi-</i>	
<i>Roboam apostatas vi retractatus à proposito absti-</i>		<i>bunt</i>	833
<i>nere iubetur</i>	320	<i>Sacerdotes arcam Dei, in qua decem praecepta ta-</i>	
<i>Roboami urbes munita</i>	322	<i>bula lapidea inscripta asseruabantur, in ipsum</i>	
<i>Roboami uxores & liberi</i>	222	<i>locum deponunt</i>	211
<i>Romanus exercitus hybernatum dimissus</i>	391	<i>Sacerdotum tribus quatuor, quarum singula plus</i>	
<i>Roma rumor Tiberium esse incolestem spargitur</i>		<i>quam 5000. hominum habent</i>	848
<i>4. 4.</i>		<i>Sacerdotum reditus</i>	93
<i>Romani urbe ac victoria perituntur</i>	846	<i>Sacrificium pro gratiarum actione</i>	80
<i>Romani consilij fortitudinem & obstinatum con-</i>		<i>Sacrificium Cain & Abel</i>	15
<i>temptum mortu admirantur</i>	817	<i>Sacrificium mensis Octobris</i>	81
<i>Romanis totam funditus erunt cinitatem ac tem-</i>		<i>Sacrificium sponte sua accenditur</i>	78
<i>plum</i>	796	<i>Sacrificium si quis sciens peccauit</i>	89
<i>Romani cloacas rimantes & sepulchra eruentes,</i>		<i>Sacrificium & precatio Samuelis</i>	141
<i>multas opes inueniunt</i>	794	<i>Sacrificium Pentecostes</i>	81
<i>Romani pugnam expectant</i>	813	<i>Sacrificia & festiuitas in regni Salomonis confir-</i>	
<i>Romani vincus & Aristobulum cum filio Romano</i>		<i>matione instituta</i>	201
<i>perducunt</i>	587	<i>Sacrificia pro peccatis per ignorantiam commissis</i>	80
<i>Romanorum in Iudaeis humanitas</i>	574	<i>Sacrificia</i>	78
<i>Romanorum gloria minuitur si quantum pro Hie-</i>		<i>Sedocus & Abiathernus filios ad Danidem mi-</i>	
<i>rosolymis desudauerint aliquid derogatur</i>	571	<i>ttunt</i>	188
<i>Romanorum de Iudaeis triumphus</i>	474	<i>Sadoci Pontifici genealogia</i>	203
<i>Romanorum notitia sero ad Graecos peruenit</i>	824	<i>Saducaeorum opinio</i>	479
<i>Ruben ad Iosephum pro se & fratribus depulso</i>	45	<i>Salte ciuitas ad Orientem Bubostis fluminis posita</i>	825
<i>Ruben noctu venit ad puteum</i>	40	<i>Salome filia ad effugienda & prodenda secreta con-</i>	
<i>Ruben fratris noctem deprecatur</i>	40	<i>ingum colloquia pellicti</i>	438
<i>Ruben Iosephum in puteum proijciendum ibiq. ne-</i>		<i>Salome</i>	475
<i>candam suadet</i>	40	<i>Salome & alia Herodii filios calumniis appetunt,</i>	
<i>Rubenitarum responsio</i>	120	<i>eosq. parenti in senso reddunt</i>	426
<i>Rufus & Gratus Herodii exercitus Praefecti in Ro-</i>			
<i>manorum partes se transferunt</i>	471		
<i>Ruta mirabili magnitudinis</i>	805		
<i>Ruth socrus suauis ad pedes Bozi cubas</i>	136		
<i>Ruth in Bethlehem proficiscitur</i>	135		

I N D E X.

<i>Salome hereditario odio Mariamum filio: prosequi- tur</i>	430	<i>Samuel innocentiam suam populo testatam facit</i>	146
<i>Salome & Alexas in circo clasus Iudaei domum dimittunt</i>	466	<i>Samuel populo peccata & ingratitude[m] expro- bras</i>	ibi.
<i>Salome Alexandra cognominata. Aristobuli uxor</i>		<i>Samuel Saulo iram DEI & regni amissionem de- nunciat</i>	151
<i>Alexandrum Iudaeum Regem constituit</i>	356	<i>Samueli de hostib. victoria</i>	141
<i>Salsu Aegyptio: in suam potestatem redegit</i>	325	<i>Samueli meri & spultrura</i>	162
<i>Samuel populum consolatur</i>	140	<i>Samueli ad Israelitis oratio</i>	140
<i>Samarita ab adificatione templi Iudaeis prohibens</i>	282	<i>Samueli ad salutarem penitentiam. adhortatio</i>	141
<i>Samarita templi adificationem promovere volen- tes reiciuntur</i>	286	<i>Samueli Propheta de Rege Saul ad populum ora- tio</i>	144
<i>Samarita templi adificationem impedire cogitant ibid.</i>		<i>Samueli Deus Eli & filiorum panā ostendit</i>	137
<i>Samarita Iudaei insensu</i>	288	<i>Samuelem populi voluntas contristat</i>	142
<i>Samarita rebus secundis Iudaeorum amici</i>	302	<i>Samuelem consolatur Deus</i>	142
<i>Samarita templi & urbi restorationem impedi- re conantes magu[m] proueniunt</i>	287	<i>Samuelem Deus regem creare iubet</i>	142
<i>Samaritani Tiraibai & Garzim occupaturi con- ueniunt. quos Pilatus vincit & fundis. ac in sa- gam compellit</i>	484	<i>Samuelem Anna Helcana coniunx genuit</i>	137
<i>Samaritarum & aliorum ad Cambysen scripta de templi adificatione auerenda</i>	282	<i>Samuelem Deus Bethlehem Dauidem in regem vo- cungat. mittit</i>	150
<i>Samaas Iudicibus unus Hyrcano reliquisq. Iudi- cibus eadem ab Herode inamitterem praedicat. cuius rei veritatem postea euentus comprobauit</i>	378	<i>Samuelem Deus quem creaturus esset regem certi- orem reddit</i>	143
<i>Sampha & Emmaus cremata</i>	473	<i>Samuelem Saulus accedit</i>	143
<i>Samson Aiscalonitis aliquos trucidat. etius con- iunx alteri nubis</i>	133	<i>Sanctuarium</i>	71
<i>Samson Palaestinarum fruges comburit</i>	ibi.	<i>Sapientia Abrahami</i>	23
<i>Samson traditus Palaestinis</i>	134	<i>Sara Abrahami in thalamo adducit Agar</i>	25
<i>Samson asini maxilla mille viros interfecit</i>	ibid.	<i>Sara obitus Abrahami coniugu</i>	29
<i>Samson fontem impetrat precibus</i>	ibid.	<i>Sarapana vidua. Eliam suscipientem. oleum & sari- na non desit</i>	228
<i>Samson Gaz. a portis reuulsas aufert</i>	ibid.	<i>Saturninus & Volumnus Syriae praefides Herodi Arabe reconciliant</i>	444
<i>Samson natus</i>	133	<i>Saturninus eiusq. filii moderatam sententiam pro- ferunt</i>	449
<i>Samson Palaestinarum virginem ducit</i>	ibid.	<i>Saul nomen suum apud annos Hebraei inplyrum reddidit</i>	146
<i>Samson leonem nudis manib. discepit</i>	ibid.	<i>Saul laudatur a populo</i>	146
<i>Samson Thamnitis anigma proponit</i>	ibid.	<i>Saulus Dauidem in satellitium assumit</i>	153
<i>Samson cum 3000. Palaestinarum moritur</i>	ibid.	<i>Saul recensito milite in tribu Iuda 30000. iuuuenit</i>	150
<i>Samson viginti annos regnat</i>	ibid.	<i>Saul Amalecitarum urbes expugnat</i>	150
<i>Samsonis natiuitatem angelus nunciat</i>	132	<i>Saulus Dauidi filium Melcham sine Michol colla- cat</i>	155
<i>Samsonis uxor Thamnitis aperit anigma</i>	135	<i>Saul Dauidem tollere cogit</i>	155
<i>Samuel Saulo in itinere euentum. ut ipsius verbu[m] si- dem habeat. praedicat</i>	144	<i>Saul malignum in Dauidem animum prodit</i>	158
<i>Samuel Saulum ad conuiuium deducit</i>	143	<i>Saul contra Dauidem proficisci desistit</i>	163
<i>Samuel Saulum obiurgat</i>	151	<i>Saul contra Dei mandatum & Samuelu volunta- tem vltimas ad altare offert</i>	147
<i>Samuel Regem Saul accusat</i>	147	<i>Saulus è regno ventriloquos ac aritulos. eiecit</i>	165
<i>Samuel Saulum ex Dei mandato cum Amaleci- tu bellum vs gerat commouit</i>	149	<i>Saulus Palaestinos cum copia aduentare audiens ad eraculum Dei confugit</i>	165
<i>Samuel Dauid Saulo conciliare conatur</i>	150	<i>Saul. Pythonissarum Samueli animam excitare iu- bet</i>	ibid.
<i>Samuel Israelitis incommoda sub regibus ferenda inducit</i>	142	<i>Saulus Samueli de necessitate sua conqueritur. o- umq. consulit</i>	165

I N D E X.

Saulus Iudidem in Cillabarentem obsidere con- atur	161	sum comprehendisset, nisi nunciu revocatus mis- set	162
Saulum cum filio in palatiorum pugna reliquo ex- eret, amisso fagatone, cadit	169	Saul Davidem in Engadenorum agro quatit, spe- ran am in qua David cum sua cohorte delitio- sebat, ingreditur	ibid.
Saulus se ipsum intueri nec molitur, cumq. iuvenis Amalecici inueniat	ibid.	Sauli ad amicos, Duces & tribulos oratio, in qua Davidem accusat	159
Saulus se subditorum conspectu sese subducit	144	Sauli filia Danidu amore capitur	154
Saul. proceras statura	ibid.	Sauli modestia & temperantia in regna suscipiendo	144
Saul. rex a populo declaratur	ibid.		
Saulus a sinu amissu quaerit	143	Sauli contra aduersarios leuitas	146
Saulus Melcham prius Davidi nuptam alii elocat	163	Sauli contra Ammanitas bellum	145
Saulus D. mi. m. remittit patri	183	Sauli edictum quod Ionathas in seculis violet	148
Saulus tabernacula milium promittit	144	Saulo Samuel regiam dignitatem annunciat	148
Saul reticet regum dignitatem	ibid.	Saulam Samuel in regem vngit	ibid.
Saul Davidem timet	159	Saulam quidam comitantur, quidam vero con- munt	145
Saulus Abimelecho, quod Davidem armis atq. co- matus iussu uerit, exoritur	ibi.	Saulam Samuel iterum vngit in Galgala	146
Saulus in Davidem spem suam ei acnclatur	150	Scabiosos ac leprosos Iudaeos iuxta Lyfimacli opi- nionem in pelagus dauiciendos, aut in loca deserta exponendos	140
Saulus Davidem Palastrum inserfciendum obtu- dere dolo conatur	135	Seala Iacobi	33
Saul Davidi filia coniugium promittit, si sexcenta Palastrinorum capita offerat	ibi.	Scaurus trecentis talentis ab Aristobulo acceptum Hyrcanum & Arabes regione excedere iubet	573
Saulus clam edit Davidem	ibi.	Scaurus Caesaria Praefectus	571
Saulus Davidem ex satellite tribunum facit, ut sa- pe hostibus obiectum aliquis casus e medio tolleret	154	Scaurus Romanorum dux	583
Saul tria millia sibi & Ionatha filio satellitum con- scribit	147	Scytharum & Sarmatarum impetus in Romanos	801
Saul Palastrinorum castrum expugnat	ibid.	Scytha	859
Saul Agagum Amalecitarum regem capis, & co- tra Dei mandatum seruat	150	Sebas	195
Saul: nullum esse in castris Palastrinorum certior factus, eo: adortur	145	Sebasti expugnata, diuina eiusq. habitatores abdu- cti	178
Saul se peccasse fatetur, ac veniam precatur	151	Sebasti ciuitatem Aristobulus & Antigonus ob- sidione ciungunt	ibid.
Saul u Samuelum retinere volens, vestimentum e- ius scindit	153	Sedecias in Hieremia petrum consilium, principum metu negligit	269
Saul Davidu absentiam sciscitat, responso Iona- thas regu animum cognoscere cupit	158	Sedecias ad Aegyptios deficit	ibid.
Saul per sortis causam irati Dei perquiris	149	Sedecias nullu fuga sibi consulens a Babylonis capi- tur	249
Saul proprium filium mori paratum interficere co- natur	ibid.	Sedecias rex Iuda ab alicui & falsis prophetis sedu- ctus Hieremiam non audit	267
Saulus ob subitanam tristitiam, viribus deficiens in huiusmodi collabitur	166	Seditio inter Iudaeos & Samaritanos de templo	306
Saulus suam malitiam & Davidu innocentiam a- gnoscat, amicum rogat, ut ad regnum euictus ipsius familiam saluam esse pateretur	162	Seditio Hierosolymis contra Herodem & Hyrcanu	593
Saul semper victor	149	Seditio contra Moysen propter exaltationem & seditio- seram uana	85
Saul Davidem collaudat, utq. bono esset animo, & ad propriam adas reuerteretur, hortatur	164	Seditio alia contra Moysen	89
Saul armatos qui Davidem ad se petrabant, mit- tit, qui prophetare incipiunt, tandem ipse quoq. eo properans, agere prophetam incipit	157	Seditio in urbe Tiberiade	146
Saulus Davidem insequitur, cumq. circumnon-		Seditio aduersus Iosephum	582
		Seditio aduersus Moysen	89
		Seditio in populo, mortuo Iosepho	339
		Seditio & desectio Tiberienfium	553

<i>Seditio Alexandria inter Iudaeos & Gracos</i>	521	<i>Sideritiu</i>	76
<i>Seditionis Alexandria causa</i>	845	<i>Signalegia</i>	104
<i>Seditionem Gamala Iosephus concitat</i>	554	<i>Significatio tabernaculi fabrica & sacerdotu</i>	er-
<i>Seben Amoraorum rex interfestus</i>	96	<i>natus</i>	70
<i>Selencus Gryphi filius cum Antiocho Cyziceno bel-</i>		<i>Sila Agrippa prioris fortuna aduersitates in me-</i>	
<i>lum gerit</i>	359	<i>moriam reuocans, eum offendit ut vinctum in i-</i>	
<i>Selencus & Nicanor</i>	866	<i>psum patriam ad seruandum miseris</i>	523
<i>Semei vniam consequitur</i>	191	<i>Sila regu satellitum praefectus</i>	567
<i>Semei quomodo puniendus</i>	201	<i>Silonu a Iudaeu pecunia corrupti delus</i>	598
<i>Semei in Danidem iniuria</i>	187	<i>Syllau capiti damnatus</i>	448
<i>Semeipana & mors</i>	203	<i>Syllau Arabi cum Salomen in uxorem peteret re-</i>	
<i>Semen mulieris (huc est, Christus) coneret capiti</i>		<i>pulsam patitur</i>	440
<i>serpentis</i>	14	<i>Syllau Herodem apud Casarem accusat</i>	444
<i>Senacheribi iramentum & eius violatio</i>	259	<i>Syllaum Antipater Roma apud Casarem accusat</i>	
<i>Senatusconsultum Romanum de societate & ami-</i>			436
<i>citia Iudaeorum</i>	332	<i>Simon in eloacem sese demittit, eam suffodit, ac tu-</i>	
<i>Senatusconsulta & decreta Iulii Casarii de honoribus, privilegiis, praerogatiuis, libertatibus & immunitatibus Iudaeorum</i>	379	<i>to emergere posse sperat</i>	793
<i>Senatus Claudio suadet, ut imperium delatum resignet</i>	518	<i>Simon Giora filius</i>	810
<i>Senatus populusque, Cati trucidatores quarit</i>	514	<i>Simon Ionatha frater Bethsuram occupat</i>	344
<i>Senex quidam uxorem suam cum septem liberis ingulat, postremo seipsum quoque praecipitat</i>	392	<i>Simon Ionatha frater conuocato in templum populo, se patris ac fratrum vestigia sequens, natus pollicetur</i>	347
<i>Seniorum consilium salutare</i>	219	<i>Simon Jonathan Absolomi filium Ioppen, ut habitatores inde eiceret, mittit</i>	ibid.
<i>Sententia in filios Herodis</i>	613	<i>Simone & Levi Sicimitis contrucidant</i>	37
<i>Septem viri e Sauli progenie ad supplicium Gabao-</i>		<i>Simon Ionatha frater Ioppen occupat</i>	346
<i>nitiu traduntur</i>	194	<i>Simon Hierosolymorum arcem expugnat</i>	348
<i>Septem circa templum</i>	210	<i>Simon a Romanis capitur</i>	799
<i>Septem fratrum ad Antiochum oratio</i>	868	<i>Simon proditor patriae</i>	866
<i>Septuaginta interpretes</i>	II. & 844	<i>Simon legisperitus regem criminatur, qui dum veniam precatur, eundem reconciliatur</i>	514
<i>Sepultura Davidi splendida</i>	202	<i>Simon satelles Iosephum excitat</i>	55
<i>Sephoru capta eiusque, incola sub hasta venditi</i>	473	<i>Simon obtruncatur</i>	472
<i>Seron Caesaria praefectus in Iudaea mouens ab eo fugatur</i>	323	<i>Simoneus Iosephus per insidias capis & abducitur</i>	563
<i>Scenopegia festum</i>	212	<i>Simon Boethi filius in Theophi Pontificis locum sur-</i>	
<i>Spectacula Caesarea celebrata</i>	797	<i>rogatur</i>	522
<i>Seth Adamis filius vir optimus</i>	16	<i>Simon Herodis seruus</i>	472
<i>Sautia Herodis</i>	614	<i>Simon insidius Ptolemai generi sui captus & inter-</i>	
<i>Sex, Casari Herodes pecuniam numerat, Caesaria</i>		<i>fectus</i>	579
<i>Praefectus Hierosolyma inuadit, sed Antigoni patri & Phasaeli fratri hortatu obsidionem soluit</i>	378	<i>Simonis aduersus Iosephum consilium</i>	555
<i>Sex, Casar ad Hyrcanum, ut Herodem absolueret, scribit</i>	ibid.	<i>Simone & Ioannem & alios numero septingentos viros Titus ad Italiam portari praecipit</i>	802
<i>Sex, Casar administrator Syria</i>	377	<i>Syri cum Ammanitis in Danidem mouent</i>	181
<i>Sextus frater acriter increpat Antiochum</i>	874	<i>Syros obsecratos Eliseus in Samariam ducit, eoque suadente Ioramus liberaliter ac splendide eos tractatos, remittit</i>	241
<i>Sexti fratris magnanimitas</i>	ibid.	<i>Sissara cum suo exercitu trucidatur</i>	127
<i>Sextum Casarem Bassus dolo necat</i>	191	<i>Sisares sine Sissara praefectus exercitus</i>	127
<i>Siba heri falso accusati opibus potitur</i>	187	<i>Socrates civis Atheniensis</i>	859
<i>Sibylla de Babylonica turri vaticinium</i>	19	<i>Societas Davidi & Iorami</i>	176
<i>Siculus</i>	77	<i>Sodomitis Deus excusat</i>	26
<i>Sicinita profugi in petra comburantur</i>	130	<i>Sodomitarum clades ab Assyrii accepta</i>	16
<i>Siccitas diuturna & sterilitas in Iudaea</i>	417	<i>Sodomitarum flagitia</i>	26
		<i>Sobemmu ab Herode beneficiu ornatus</i>	411

<i>Solomon propter Mariammen Herodi suspectus in-</i>	<i>terfiscitur.</i>	412	<i>et ad Antonium proficiscitur.</i>	430
<i>Solomon mandata regia effudit.</i>		411	<i>Stola Pontificia in castello Antonia deposita.</i>	485
<i>Sol immotus confistit.</i>		317	<i>Strabo.</i>	373
<i>Solympa postea Hierosolyma vocata.</i>		25	<i>Stratonis turris & maritima Casarea nominata.</i>	
<i>Solomon utrumq; puerum secari mandat.</i>		205	<i>Stola pontificia in cuius potestate fuerit.</i>	433
<i>Solomon ex sermone & gestu mulierum matrem in-</i>	<i>fantu vini agnoscit.</i>	205	<i>Stola Lenitarum.</i>	210
<i>Solomon post obitum Davidi Rex Israelis.</i>		203	<i>Stirpis Achabi extinctio.</i>	246
<i>Solomon ab Iramo fabros & operarios petiit.</i>		206	<i>Struppi poena.</i>	306
<i>Solomon Tyrio Regi anigmata quadam explicat.</i>			<i>Susacius magni copis Indam inmadit.</i>	325
214			T.	
<i>Solomon coniurationum modos, quibus Dæmones</i>	<i>fugantur. conscripsit.</i>	206	<i>Tabernaculum in deserto. dedicatione primo die</i>	
<i>Solomon sapientiam a Deo petens tantum, & diui-</i>	<i>tias consequitur.</i>	264	<i>Aprilis anno secundo exitus ex Ægypto.</i>	78
<i>Solomon populum ad laudes Dei, gratiarum actio-</i>	<i>nem & preces hortatur.</i>	212	<i>Tabernaculi & sacerdotum dedicatio.</i>	ibid.
<i>Solomon Iramo ingentem frumenti, olei & vini nu-</i>	<i>meram mittit.</i>	207	<i>Tabernaculi diuisionis significatio.</i>	73
<i>Solomon Regina anigmata eum prudentia expli-</i>	<i>cat.</i>	216	<i>Tabernaculorum festum.</i>	82
<i>Solomon exteris matrimonio sibi iungens, seduci-</i>	<i>tur.</i>	217	<i>Thadæmora sive Palmira.</i>	215
<i>Solomon Hierosolymis muror instaurat, & turres</i>	<i>erigit.</i>	214	<i>Talentum 600. coronati.</i>	355
<i>Solomon urbes aliquot condit.</i>		10	<i>Tapiensium trucidatio.</i>	254
<i>Solomon Tyra artificem accersit.</i>		208	<i>Tharbus Æthiopum regis filia Moysi coniugium pe-</i>	56
<i>Solomon regina liberalitatem remunerat.</i>		216	<i>tit.</i>	20
<i>Solomon Davidi ex Bersabe natus.</i>		183	<i>Tharsus Pauli patria.</i>	
<i>Solomon in templi dedicationem sacrificia.</i>		212	<i>Thaumastus Cæsi seruum potu libertatem impetrat.</i>	
<i>Solomonu solium ex ebore factum.</i>		213		491
<i>Solomonu regia tredecim annis absoluitur.</i>		ibid.	<i>Theatrum & amphitheatrum.</i>	419
<i>Solomonu tempore pax viget.</i>		206	<i>Theatrum & Athleta certaminis aliaq; spectacu-</i>	
<i>Solomonu sumptus quotidiani.</i>		ibid.	<i>la ab Herode instituta.</i>	415
<i>Solomonu currus & equites.</i>		ibid.	<i>Terra aranda.</i>	305
<i>Solomonu sapientia & prudentia.</i>		ibid.	<i>Terræ motus in Iudæa, quæ circiter 10000 homi-</i>	
<i>Solomonu templum mense Octobri consecratum.</i>			<i>num opprimat.</i>	405
210			<i>ibid. Templum Hierosol obsecrum.</i>	329
<i>Solomonu victima igne caelesti absumuntur.</i>		212	<i>206. Templum integro triennio desertum.</i>	325
<i>Solomonu classis.</i>		210	<i>ibid. Templum, regia, & urbi spoliata, incensa & deru-</i>	
<i>Solomoni Deus promittit bona.</i>		252	<i>ta.</i>	270
<i>Solomoni pleriq; Reges exquisita munera mittunt.</i>			<i>ibid. Templi altitudo, longitudo, & latitudo.</i>	208
217			<i>Templum dedicatum.</i>	424
<i>Solomoni Deus in somniu oblatu, quod maxime</i>	<i>cuperet, eum pestilare iubet.</i>	204	<i>Templum adificare captum.</i>	286
<i>Solomoni iuramento regnum promittitur.</i>		198	<i>Templum in partes duas diuisum.</i>	308
<i>Solomon Herodes ad Alexæ coniugium compellit.</i>			<i>Templum in monte Gariz. in.</i>	ibid.
453			<i>Templum quando dedicatum.</i>	288
<i>Somnium Nabuchodonosori, de quatuor Menar-</i>	<i>chiu mundi.</i>	274	<i>Templi ac porticus descriptio.</i>	248
<i>Somnii Pharaonis enodatio.</i>		44	<i>Templi Hierosolymitani diuinita unde.</i>	373
<i>Sofius Antigonum capit.</i>		603	<i>Templi vasa è Babylone Hierosolyma remissa.</i>	281
<i>Sofius in templo coronam auream Deo consecrat.</i>			<i>Templi parti exterior & ima urbi capta.</i>	395
			<i>Templi ministri Agrippa hymnos sacros canere</i>	
			<i>permittit.</i>	540
			<i>Tempus exitus ex Ægypto.</i>	61
			<i>Termini terra non mouendi.</i>	104
			<i>Termisthu Pharaonis filia extrahit ex flumine Mc-</i>	
			<i>sen.</i>	52
			<i>Theophrastus.</i>	830
			<i>Theaurum ad templi structuram congestum.</i>	198

<i>Thesauri divini custodes Moysi posteri.</i>	199	<i>Tryphon ad regnum eiusdem naturam suam ostendit.</i>	349
<i>Tiberius Caiso Romanum imperium ac Tiberium fratrem commendat.</i>	ibid.	<i>Tryphonu milites ei infesti, ad Cleopatram Deime- trii uxorem deficiunt, qua Antiocho Sotero coniugium & regnum offert.</i>	349
<i>Tiberius Alexander Iudae praefect.</i>	533	<i>Tryphonu cadit.</i>	349
<i>Tiberius Iphidii sacrificior & Idam in crucem agit, & Mundano in exilium ablegat.</i>	434	<i>Triumphus magnificentiis.</i>	303
<i>Tiberius Iuana.</i>	ibid.		
<i>Tiberienfes in Iosephum amarulenta diſſeria iaciunt.</i>	563	V.	
<i>Tiberienſes Iosepho bellum infetre cogitant.</i>	562	<i>Valerius Asiaticus se Caisi cadu autorem a- priat.</i>	314
<i>Tigris.</i>	14	<i>Valler ingentes, in quibus templum fuit extructum, expulſur.</i>	210
<i>Timotheus eorum copias contrahit, & a Iuda vin- citur.</i>	326	<i>Vardane caſo principatus Götaria eius fratris committitur.</i>	521
<i>Timothei milites viſti.</i>	ibid.	<i>Vologesus Parthorum Rex.</i>	ibid.
<i>Tiro vetus Regu miles Herodi ſanctiam exco- rat.</i>	619	<i>Varius literas ferentem iniuste ſupplicio tradit.</i>	546
<i>Tiro Herodem alloquitur, & dum immodeste in- ſtat, a duobus & militibus in carcerem conſici- tur.</i>	450	<i>Varius Antipatro dicendi pro ſe poteſtatem facit.</i>	461
<i>Tiro cum trecentis duſtoribus militum apud popu- lum accuſatus interficitur.</i>	ibid.	<i>Varius Hieroſolyma peruenit, ac legionem obſeſſam liberat.</i>	473
<i>Tiro a Regu conſore & proprio filio ſe Regi inſidias ſtruxiſſe accuſatus.</i>	ibid.	<i>Varius ſeditioſos Hieroſolyma compoſcis.</i>	476
<i>Tironem cum filius Herodes comprehendi iubet.</i>	619	<i>Varius ſeditioſorum duces ad Caſarem mittit.</i>	474
<i>Tyrannides multa mala in ciuitates inuehant.</i>	514	<i>Vari tyrannu & regni cupido.</i>	547
<i>Titus militibus agit gratias.</i>	797	<i>Vardane poſt patris Artabani obitum Romanos bello impetere cogitat, id quod Izaaci diſſuadet.</i>	531
<i>Titus fortibus militibus premia pollicetur.</i>	ibid.	<i>Vas abenenum mari appellatum.</i>	209
<i>Titus militibus pradam largitur diſtribuit.</i>	ibid.	<i>Vaticinium de exercitu Babylonico ducendo & re- liquis Iudaeorum in captiuitatem abducenda.</i>	272
<i>Titus aduentus ſui gratulatoria ſacra celebrat.</i>	380	<i>Vaticinium de occidit Ninus.</i>	254
<i>Titus per omnes Syria ciuitates magnificentiſſima ſpectacula celebrat.</i>	801	<i>Vaticinium de captiuitate Babylonica & inde libe- ratione.</i>	261
<i>Titus Hieroſolyma excidium miſeratur.</i>	ibi.	<i>Vaticinium de Adadi morte & regno Azaeli trā- dendo.</i>	243
<i>Titus Voſpaſiani natalem celebrat.</i>	801	<i>Vaticinium de Iudaeorum poena.</i>	264
<i>Titus ad Antiochiam aduentus.</i>	802	<i>Vaticinium Hyrcani de filio.</i>	354
<i>Thucydides ſcrupuloſiſſimam ſui temporis hiſto- riam conſcripſit.</i>	821	<i>Vaticinium contra altare in Bethel.</i>	120
<i>Trabes & parietes auro incruſtati.</i>	208	<i>Vestigalia Caſeſſria Iosepho addicuntur.</i>	313
<i>Trachentia latrones.</i>	448	<i>Venenum capiti damnate ad bibendum datum ſi- ne mora eum noxat.</i>	452
<i>Trachontia ab Herodo deſcienſes Duceum opera imperata facere coguntur.</i>	416	<i>Venenum.</i>	108
<i>Trachontu Herodi donatur a Caſare.</i>	443	<i>Ventidium Romani militu dux pecunias auferit An- tigono.</i>	597
<i>Translatio Bibliorum in Graecam linguam.</i>	311	<i>Ventidium ſilonem contra Parthos accerſit.</i>	392
<i>Translatio Iſraelitarum.</i>	254	<i>Ventidium caſo in pugna Pacero Parthos proſegat.</i>	393
<i>Tres in urbe Iheruſalade ſactiones.</i>	546	<i>Verbum Dei nunquam ſine omniſuſſu.</i>	257
<i>Tres Iudaeorum ſecta, Phariſai, Eſſeni, Sadducei.</i>	349	<i>Verbum Dei ad Iacobum.</i>	33
<i>Tribus Ruben, Gad, & dimidia Manafſu Amori- tidem terram expetunt.</i>	100	<i>Verborum Manethoni repetitio.</i>	837
<i>Tribunal.</i>	213	<i>Veritas oraculorum dimiorum.</i>	264
<i>Tribus Iuda, quod inſitu Iſraelitu regem reduxerit accuſatio & excuſatio.</i>	192	<i>Veritas hiſtoria Iosephi.</i>	207
<i>Tria milia Iudaeorum caſa.</i>	468		
<i>Tryphon regno Antiochi per dolum potitur.</i>	346		

